

Körplasztika
Fábián Gábor szobra
Arad

Századok. 1912. 547 o.

Vegyesek. A zombori Rákóczi szobor

Szekrény B

VI fiók Lipti megye

Mysk. Victor
" andrási (sz.) Tpma
" bobrócsi (nagy) —
" iványi (sz.) —
" kúti —
" lipcsei (német) —
" lipcsei kápolna
" mariai (sz) —
" martinyeki —
" mihályi (sz.) —
" miklósi (sz) —
" nádaydi —
" okolicsnai —
" palugyai (nagy) —
" péteri (sz) —
" Rakovszky kástélya
" rózsahegyi Tpma
" szlécsi (közép) —
" szmrecsányi —
" teplai —

Gömör M.

Mysk. Gelnecki Tpma
" geczelfalvai —
" krasznahorkai —
" rozsnyai — jánosi 1910

Zemplén M.

Mysk. azari (kis. Tpma

megírva

Fábián Ferenc
fazekasm.

1793-94. Dunaföldvár

Cziráky Gyula
Tolnavármegyei
Dunaföldvár multja
és jelene. [Bp.] 1910
108. l.

5. IMÁDÁS (1929)

cierter Farben geschätzt.

Fabian Felix
Vás 1530. Sopron.

Laid
=
Contrasceh
44. P.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1960 DEC 15.
Fábián Ede
EGYETEMI LAPOK

1021

Ilyenkor jó, ha téved a diák

Tanári előtt a folyosón két kék köpenyes lány várakozik. Negyedikesek lehetnek. Közben kíváncsian be-betekintgélnek a számukra máskor félelmetes helyiség ajtaján. Most nyoma sincs rajtuk a félelemnek. A kisebbik élénken

LÖLTJEINK

RUMA

magyarázni kezd és a hirdetőtáblára mutat. Ott a délután fő eseménye van kiemelve: **tanárjelöltek ankétja hazafias nevelésről.**

— Mi lesz ez már megint? — üti meg fülemet az előbbi lány kérdése.

— Majd holnap megtudod, hattam volna, hogy magyarságáért folytatott küzdelme milyen haladó kiállás volt akkor, amikor Rákosi Jenőék hazafiatlansággal vádolták. Itt a nacionalizmus kérdését is meg lehet vitatni. Helyesnek tartom nagy íróink állásfoglalásának jelentőségét azok világirodalmi rangjának bemutatásával is aláhúzni. De nagy lehetőségek vannak érzelmi nevelésre nyelvórákon is a nyelv iránti szeretet fokozásában.

Feri Veronika és Kovács János jelöltek az úttörőmozgalom, illetve a KISZ nevelő szerepéről szóltak. Értékesnek tartják a múlt emlékeinek és a mai alkotásoknak megismertetését, a kirándulásokat hazánk természeti szépségeiben bővelkedő vagy történelmi hagyományait idéző tájaira. A délutáni foglalkozásokon elbeszélgettek velük, az előző korok és a mai fiatalok helyzetéről.

Lényeges, hogy az úttörőmozgalomban megszilárdult munkafegyelmet a KISZ-ben az osztályfőnök is segítse, s ezzel a tevékenységével a gyerekek sokirányú kötelességér-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

EGYETEMI LAPOK

Fábián Etel

1967 ÁPR 11.

1021

(Fábián Etel rajza)

MSZMP PB. tit

áról

zott el olyan javaslat karunkon, hogy az évfolyamokon, nem egy, hanem két alapszervezetet kellene létrehozni. Ilyen kísérlet történt nálunk tavaly az első évfolyamon, de nem vezetett eredményre.

A fenti problémák

szorosan összefüggnek a munkamódszer és munkastílus kérdéseivel. Nálunk is gyakran hangoztatják, hogy a KISZ-munkára a formalizmus nyomja rá bélyegét. Ezt a kritikát csak részben fogadhatjuk el, s helyes lenne, ha erre a témára KISZ-tagságunk reagálna a lapon keresztül. Erre és a jogi KISZ-szervezet munkájának ismertetésére a következő lapszámban részletesebben kitérünk.

Kiss György
jogi kari
KISZ-titkár

Tudósítónktól

Értekezlet az el

Március 31-én délután, a t most végző hallgatók számára t vott össze a dékáni hivatal. A dékáni hivatal és a Művelődés Tájékoztatták a végzős hallgató ségekről.

— Elvben mindenki számá dotta az előadó. Persze gyakor kérdés. Összehasonlíthatatlanul dolgozni, mint ahány állás van. kor sem tudjuk kielégíteni, ha

— Sokan kénytelenek leszn ni, ami azonban anyagilag nem nek.

Az értekezleten felmerült k leges gond az idén végzett hal mint a minisztérium képviselője vek mindent meg fognak tenni, igényeket és a lehetőségeket - kaphasson.

Fábián Etel

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296 188-307

EGYETEMI LAPOK
1966 JAN 27.

1021

Fábián Etel tusrajza

— dermedt c
megtudtam, (
harmadszor
azt.

A szünetbe
kot kérdezten
ilyen is van -
példátlan szor
zetelt, lelkeser, [illegible] fi-
gyelt.

[illegible] em
[illegible] kat.
[illegible] lán
[illegible] la-
[illegible] m,
[illegible] ha
[illegible] on
[illegible] hangatók
[illegible] rejátszottak e változta-
tásra érett állapot kialakításá-
ban.

Terék Nándor

Sok a víz és mégis kevés

A tudósok számítása szerint *földünkön 1 359 000 000 köbkilométer víz található. Ennek 97,2 százaléka tengervíz,* 2,15 százalék a sarki jégtakaró és a gleccserek víztartalma. A fennmaradó 0,65 százalék kis része, 0,001 százalék a légköri nedvesség és *csupán 0,635 százalék,* vagyis 8 630 000 köbkilométer *az a vízmennyiség, ami folyékony állapotban a kontinenseken található.* Ebből is csak egy rész, mintegy a fele, tehát 0,317 százalék iható édesvíz. *Édesvizű tó csupán 125 000 köbkilométernyi van,* a folyamok, folyók stb. vize pedig százszor kevesebb, alig 1250 köbkilométer, a föld vízmennyiségének 0,0001 százaléka.

A vízben legbővebb folyam, *az Amazon évente 3210 köbkilométer vizet szállít az óceánba.* Utána következik a *Kongó,* harmadik helyen pedig a *Gangesz.*

A világ legnagyobb tava, a *Bajkál* 26 270 köbkilométer víztartalmú. A legnagyobb sóstó a *Káspi-tó,* 100 000 köbkilométer víztartalommal.

hogy felelősséget kell éreznünk egymásért... Nos, ez a kollégiumokban fokozot-

nom. Olyan könyveket nem olvastam, mint a Háború és béke. A Thibault-család. Va-

Fábián Etel

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296 188-307
1966 JAN 27.

EGYETEMI LAPOK

1021

Fábián Etel tusrajza

zárkózottság komoly ellenfelek.

— Csak az ezerszer elmondott dologban bízom: a közösség!... Érted! Ha ezeket az embereket be lehetne vonni! És azt hiszem, be lehet. Ha öt év alatt is, de lehet.

Mert ha csak addigra változnak is meg, amikor már kimennek a kollégiumból, ha csak addigra rombolják le a maguk köré húzott falakat, akkor is megéri. Ne felejtsd el: tanárok leszünk. Közösségeket kell formálnunk, irányítanunk. Ez — azt hiszem — önmagáért beszél. Ezért nem lehetünk hát elégedettek: amíg ebben a kollégiumban magukba zárkózott, közömbös emberek lesznek, addig tulajdonképpen minden eredmény csak törlesztés az adósságból. Milliószor · halljuk,

Fábián Éta, [iparművész?]
textiltervező

A Goldberger Ejár fiatal textilterve-
zője. Kétszer nyert pályázatot.

Ágoston Éva: Hat lány és egy műterem gondjai
7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. márc. 10.

Fabián Ethel

Grafikus

M.D.Y

Illusztráció

Pintér Tamás: Grange délután.

Élet és Irodalom, 1965. nov. 20 - 10 kap

MDK.

Fábián Etelka

Kiállitási kritika

Textilélet 1966 okt.1o.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Fábián Etel

EGYETEMI LAPOK

1967 JAN 12

4

1021

Fábián Etel rajza

BELPHEGOR egyetemi színtéren

Lapunk világszínvonalát tartani — hogy-hogy tartani? Emelni kell az új esztendőben, döntött az év első munkás hajnalán kisded szerkesztőségünk, mely abban a minutumban még dedebb lett, mert lapunk párizsi tudósítójának gépe egyre feljebb emelkedett, s már minden bizonnyal fülzúgással dacolva írja légből kapott interjúját lapunknak. Simonffynk most reppent haza a varsói egyetemről, mert hogy

— Kialudhatta volna már szilveszteri mámorát! — Igy az elítélő hang és lecsapja a telefont.

Hm. A vérbeli újságíró vadászkopóként veti magát a zsákmány után. Nem csügged a kudarcon, inkább erőt gyűjt. Következő lépcső — eggyel lejjebb —, az ugyancsak avatott docens. Telefonkagyló-lecsapás nincs, ellenben írásban kéri a kérdéseket. Megkapta. Mi is. De nem

Kisfaludy nem mondott a múlt heti lapszámba „rázós" témát és kint minden bizonnyal érdekesebbet talált. Jó magam is indulok lapzárta után — személlyel — Karakószörcsög és Borszörcsög környékére, hogy a disznóölés rituális folklórját gyűjtögessem.

Ez mind kevés. Igy csak kanócmécsesként áraszthatjuk a szellemi fényt, mi pedig már elavultnak ítéljük a xenonlámpát is. Mert vegyük csak lapjaink Nagy Témáját. Cikkezett róla több izben a Népszabadság, Magyar Nemzet, a Belphegore-ra vonatkozóan. Ujabb álmatlan éjszaka töprengése, újabb ötlettel gazdagít. Egyetemi kulturális életünk mentora elé rogyunk dédelgetett témánkkal.

— Jó a kérdés, nagyszerű. Engem is érdekel irodalomtörténeti vonatkozásaiban Belphegor. Esszét is írhatnék róla. De miért ne foglalkoznék vele a TMB?

— Felkarolom — hallom mennyei harsonaként sztentori hangját. Bízva a fiatalság érdeklődésében, kultúrszomjá-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Fábián Etelka
TEXTIL ÉLET
1966 AUG 29

300 mintatervezet • Friss, új kollekcióminták

Legnagyobb siker a 2/B kategóriában

1021

Vállalatunk az Iparművészeti Tanács közreműködésével 1966 májusában textilterv pályázatot hirdetett dolgozóink részére. A pályázat indítéka az volt, hogy célfeladatot adjunk tervezőinknek, olyan jellegű minták készítésére, amely nem volt kielégítő választékú vállalatunknál. Ez főleg gyermek- és

az új divatirányzatnak megfelelő

kisszínes mintákra vonatkozott. Igy a pályázatkiírás öt kategóriája közül kettő gyermegruházati a másik három pedig henger- és filmminták készítését jelölte meg a szokásosnál kisebbre maximált színszámmal.

A pályázatra 300 terv érkezett, jelentős gondot okozva a zsürinek, melyben a vállalat részéről kijelölt dolgozó mellett helyet foglalt a Könnyűipari Minisztérium, az Iparművészeti Tanács és a Ruházati Mintatervező Vállalat. Bencze Károly műszaki igazgató a zsüri elnöki tisztét töltötte be. Feladatuk közé tartozott, hogy a 26 ezer forint értékű pályadíjakat odaítéljék.

Ha mérleget készítenénk a beérkezett pályamunkákról, azt kell megállapítanunk, hogy összességében

frissebb és újabb volt,

mint a kollekcióminták. A hagyományos mintazsánerek csak egész kismértékben voltak képviselve. A pályamunkák többségén érezhető volt, hogy tervezőink a kapott divattájékoztatásnak megfelelően a jelenlegi divatirány követését tűzték ki célul, sőt ezt igyekeztek tovább fejleszteni.

A legnagyobb sikert a 2/B kategóriára beérkezett pályaművek aratták, amelyben 6—16 éves gyermekek, tehát a serdülő korosztály részére készültek a minták.

Ennek megfelelően mind összegben, mind mennyiségben a zsüri itt osztotta ki a legtöbb pályadíjat. Nem minden kategóriában születtek ilyen sikerek. Például a műszálhenger kategóriában a bíráló bizottság egyetlen díjat sem szavazott meg. Ugyancsak mérsékelt eredménnyel zárult a pamuthenger csoport is, ahol csak egy pályamunka került díjazásra.

A bíráló bizottság összesen

15 pályadíjat

adott ki, ezenkívül további 13 pályaművet dicséretben részesített.

A legsikeresebb tervezőink Fábián Etelka, a Textilfestőgyár tervezője, három tervvel nyert díjat, s egy tervét pedig dicséretben részesítették. Haraszti András, a Pamutkikészítőgyárból egy díjat és két dicséretet nyert. Krassói Erna, a Kistext tervezője három dicséretben részesült.

Ha a létszám arányban értékeljük az eredményeket, elsőnek a Textilfestőgyár műtermét kell megemlítenünk, ahol a pályamunkák közül hat díjazásban és kettő dicséretben részesült.

A bíráló bizottság döntése alapján vállalatunk a díjazott pályamunkák közül öt henger- és öt filmnyomott mintát

még ebben az évben kivitelez.

A sikeres gyártásért és kollekcionálásért a bíráló bizottság további pénzjutalmat fog kiosztani.

Az 1966 novemberében megrendezésre kerülő kiállításunkon már a győztes mintákból a Ruházati Mintatervező által készített modellek is bemutatásra kerülnek. Ekkor nemcsak vállalatunk dolgozói, hanem a nagyközönség is leadhatja szavazatát: milyen sikerrel dolgozott vállalatunk iparművész és műszaki gárdája.

Horváth Józsefné
főkolorista

A harmadik ötéves tervről (1966—1970) szóló törvény alapján tekintsük át a népgazdaság fejlesztésének programját és azokat a célokat, amelyeknek elérésére törekszünk, illetve azokat a legfontosabb feladatokat, amelyek megoldásával a terv valósággá válhat.

A terv fő célkitűzései

A népgazdaság fejlesztésének új, harmadik ötéves terve a nemzeti jövedelem adottságainak megfelelő, 19—31 százalékos mértékű növelését irányozza elő abból a célból, hogy — folytatva hazánkban a szocializmus teljes felépítését —, rendszeresen növekedjék a lakosság anyagi fogyasztása, javuljon egészségvédelme, kulturális és szociális ellátottsága.

Harmadik ötéves tervünk érvényesíti az MSZMP Központi Bizottsága 1964 decemberi határozatában foglaltakat, amely fontos feladatként jelölte meg a gazdasági tevékenység — a beruházás, a termelés, az áruforgalom — hatékonyságának növelését. A harmadik ötéves terv számol a gazdasági mechanizmus reformjával, a gazdasági munka hatékonyságának növekedésével, a műszaki fejlődés meggyorsításával, azzal, hogy a termelés emelkedésének mintegy 80 százaléka a munkatermelékenység növekedéséből következik be, hogy a termelés költségei rendszeresen csökkennek s a termelés mennyisége és választéka jobban összhangba kerül a keresslettel. Ötéves tervünk fontos jellemzője és fejlődésünk alapvető feltétele: a külkereskedelmi mérleg egyenlegének állandó javítása. Ezért a terv fontos követelménye, hogy versenyképes áruk exportjának növelésével fokozzuk országunk devizaszerző képességét, fejlesszük tovább a nemzetközi munkamegosztást a szocialista országokkal.

A nemzeti jövedelem elosztása

lékot — fordítsun
rábbinál kisebb há
sére. (1961—1965 k
34 százalékát vette
kedése.) Tehát nen
arányának módosít
zási alap ésszerűbb
juk népgazdaságun

Hogyan és mire használja fel a népgazdaság a beruházásra előirányzott összeget?

A népgazdasági beruházások megoszlása az egyes ágazatok között a következő: ipar és építőipar 46—50, mezőgazdaság 16—18, közlekedés 14—16, nem termelő ágazatok 16—20 százalék. A beruházások ágazati arányai az előző tervidőszakhoz képest az ipar és a közlekedés javára módosulnak. Abszolut összegben azonban a mezőgazdaság és a nem termelő ágazatok — lakásépítés, szociális-kulturális ellátás stb. — előirányzata is több az 1961—1965. évben beruházásra fordított összegnél.

A tervidőszakban a népgazdaság nagy figyelmet fordít a termelőerők területi elhelye-
lytatja a vidék gazdasági fej-
dapesten és környékén pedig, el-
ermelékenység növelésével biztos-
fejlesztését. A munkaerőigényes
sítményeket az iparilag kevésbé
teken — főleg az Alföldön és a
— helyezi el. A vidéki ipar a
éves terv folyamán területileg
, elsősorban a nagyobb városok-
Székesfehérvár, Miskolc, Sze-
n, Pécs — valamint 20—25 kö-
rosban fejlődik.
országrészek sajátosságait, mun-
t figyelembe vevő területfej-
kkenti, a különböző területek,
ött még fennálló gazdasági és
eli különbségeket, ugyanakkor
n a városi népesség arányát.
t azért is kedvező, mert így a
álló anyagi erőforrásokat ész-
et hasznosítani a vidéki váro-
ég meglevő színvonalbeli kü-
rséklésére.

---

den tagja beiratkozott a könyvtárba és rendszeresen olvasnak. Pillanatnyilag úgy állnak, hogy a két brigád között csak „múltban" van eltérés.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Fábián Etel

EGYETEMI LAPOK
1901 MÁR 22

1021

Fábián Etel rajza

zt azért, mert
ıdítottunk vitát
l, hogy a véle-
gesekből, még
len példányát
nulságot.
: és sokat. Tel-
k közölni min-

íltan, őszintén

ilyen, vagy olyan formában — minden gondolkodó fiatalnak problémái.

Az ilyeneket kellene mindenekelőtt nyíltan, őszintén felvetnünk, hogy azután szembenézhessünk és szembefordulhassunk velük.

— Nézzük például a KISZ kérdését. Helyes lenne egyszer szemellenző és füldugó nélkül megnézni és meghallgatni — és beszélni róla.

BALOGH ANDRAS, a BTK KISZ végrehajtó bizottságának titkára legutóbb a KISZ előtt álló új fellendülésről nyilatkozott. A cikkben többször hangsúlyozta, hogy a KISZ-tagság világnézeti, politikai állástfoglalást jelent. Valóban, és alapvető momentumként, szükséges lenne, hogy azt jelentsen. De úgy hiszem, nemcsak személyes tapasztalataim támasztják alá azt, hogy a KISZ-re — pl. egyes alapszervezetek összetételét, munkáját tekintve — a Kommunista Ifjúsági Szövetség elnevezéséből gyakran leglakább csak az Ifjúsági szó illik. Emellett állandóan tapasztalhatjuk, hogy a tagok jó részénél a KISZ ügyeivel, problémáival, programjaival kapcsolatban nemhogy a lelismerkedés egyik módja volt a Lapok olvasása. Úgy gondolom, nem lenne nehéz kapcsolatot keresni, különösen a gyakorló gimnáziumokkal, és ottani összekötők révén minden számból bizonyos menynyiséget eljuttatni hozzájuk. Ők is örülnének — és a lap is jobban fogyna.

Kovács Mária
II. éves bölcsész

CSA

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

EGYETEMI LAPOK

Fabian Etel

1021

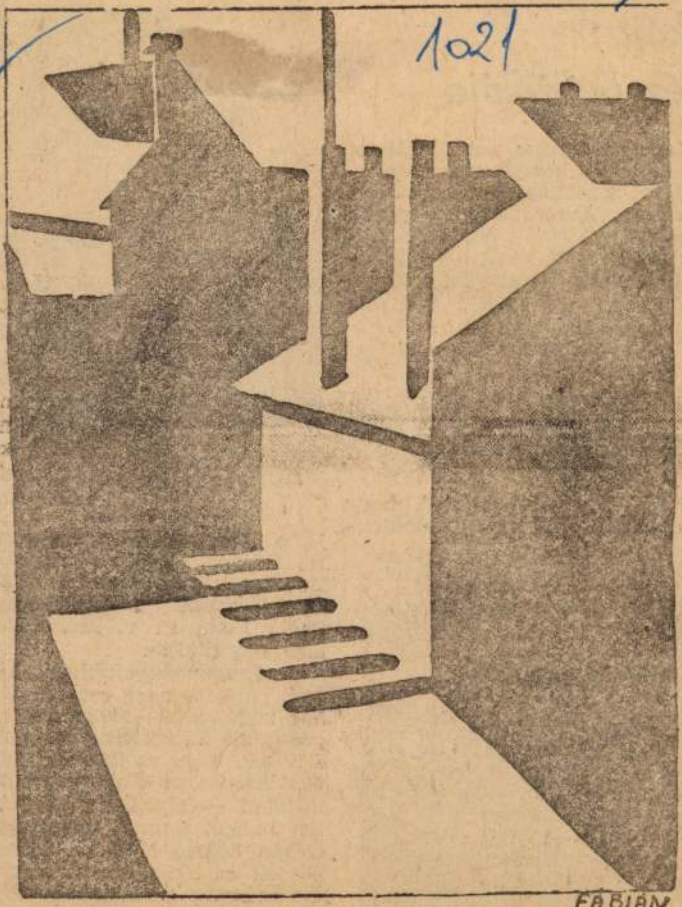

Fábián Etel rajza

ikája:
kéz politik

laszolni arra a
amelyet a kongr
jával kapcsolato
téztek. Annak a reményének
adott kifejezést, hogy a kongresszus eseményeit a napi sajtóban olvashatják, ha röviden, de bepillantást nyerhetnek oda a televízión keresztül is.

— A kongresszus felvet ugyan egy sor új problémát, de nem látványos módon, hanem szerényen és mértéktartóan. Talán így érzékeltethetném leginkább a légkört — hangoztatta.

Azután arról beszélt, hogy eredményeink nem lebecsülen-

gató kolleginák koszorújában

Arturo Colombi köszönő sz
Sallay Géza docens, aki
volt a ko

je, a Központi Bizottság tagja, *Katona Imre*, az MSZMP Budapesti Bizottságának titkára, a Központi Bizottság tagja; *Peják Emil*, az V. ker. Pártbizottság titkára.

— *Hagyományainkhoz hiven, pártunk nagy eseményeihez méltóan elhoztuk testvérpártjaink küldötteit s nagyon örülünk, hogy az ELTE-n üdvözölhetjük az olasz kommunistákat* — mondotta közvetlen hangú, ünnepi üdvözletét Orbán László elvtárs. Utána beszélt az olasz kommunisták eredményes munkájáról, akik *ott álltak a gáton az árvíz rettenetes napjaiban, s akik tiszta szívvel és tiszta kézzel siet-*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Fábián Etelka
TEXTIL ÉLET
1966 AUG 29.

1021

A pálmát az „Augusztus" jelige vitte el

A központi tanácstermében augusztus 19-én osztották ki a Pamutnyomóipari Vállalat és az Iparművészeti Tanács textilterv-pályázatának díjait.

A zsüri a közel 300 pályamunkából tizenötöt díjazott 2500, 2000 és 1500 forinttal Tizenhármat pedig dicséretben részesített.

Ezen a versenyen a pálmát Fábián Etelka szerezte meg, „Augusztus" jeligés munkáival. A beküldött 10 tervéből hármat egyenként 1500 forinttal jutalmazott a zsüri, egy terve pedig dicséretet kapott.

A vezérigazgató nyolc pályamunkát tüntetett ki dicséretével, mellyel egyúttal 500 forint jutalom járt a tervezőnek.

Bencze Károly elvtárs a díjkiosztás után kérte a tervezőket, ezután is készüljenek új alkotással, hogy nagyobb legyen a mintaválasztás. Egyben közölte azt is, hogy a legszebb 10 kiválasztott mintát rövidesen lenyomják. A tervezők működjenek közre a kivitelezésnél, hogy azok a legszebb és legtökéletesebb színhatással kerüljenek legyártásra. Bejelentette, hogy a vállalat által rendezendő novemberi divatbemutatón kerülnek közönség elé az új mintás kelmék. Juhász László, az Iparművészeti Tanács titkára javasolta: nézzék meg a tervezők is a díjazott pályamunkákat és mondják el véleményüket, helyesen döntött-e a zsüri. Bizonyára nekik is, de a zsürinek is sok segítséget adhat a jövőre vonatkozóan, az efféle „konzultáció".

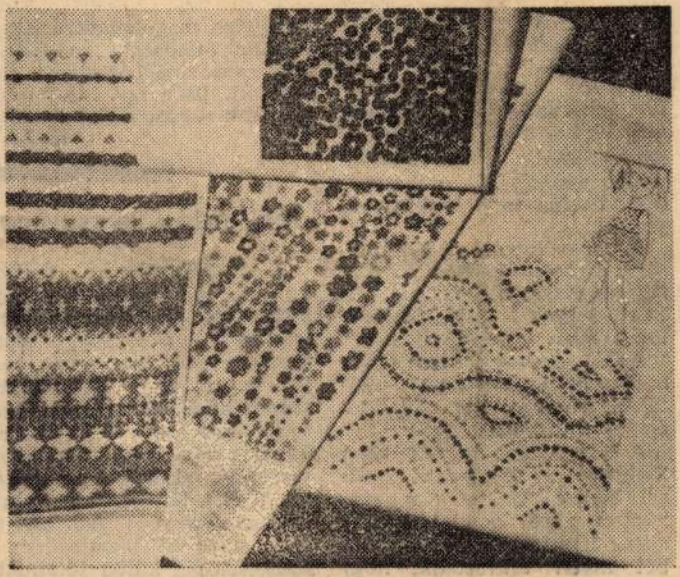

Ez a pályázat azt bizonyítja, érdemes volt meghirdetni. Bebizonyosodott, hogy egyszerű eszközökkel 6—8 színnel is lehet szép ruházati mintát készíteni.

Ime, négy díjazott pályamunka: a kép jobb felső sarkában jól látható, hogy a tervező az „anyagból" ízléses leánykaruhát is tervezett.

Foto: **Neszmélyi**

nem bizonyosodtak meg, mert az intrika következményének tudják be, hogy a brigádvezető április 4-i jutalmazása is elsikkadt...

A brigád nem egyszer bizonyította, jól dolgozik. Éppen ebben az időben hozták rendbe kifogástalanul a XI-es nyomógépet. Ez a munka még a régebbi szakmunkásoknak is dicséretet jelent, hát akkor azoknak, akik csak pár hónapja kerültek át a nagyműhelyből...

A mulasztás nem jóvátehetetlen. Szemtől-szembe tisztázni lehet és kell a félreértést. Tanulságként azonban megjegyzendő: soha se adjanak helyt az egyoldalú véleménynek. Mindig két félt kell meghallgatni, természetesen szemtől-szembe.

Végül is azzal távozott a brigádvezető, hasznos volt a beszélgetés nemcsak az ő számára, de az értékelő bizottság számára is.

★

Újabb és újabb brigádképviselők érkeznek. Sűrűn cserélődnek a látogatók. Másfél hete tart már ez a sürgés-forgás a Goldberger Textilnyomógyár szakszervezeti bizottságán. És még hosszabb időt igényel, mire minden szocialista- és munkabrigád féléves tevékenységét „ellenőrzik". Eddig mintegy 70 szocialista- és munkabrigád tevékenységét vizsgálták meg.

A bizottság eddigi tapasztalata a vártnál jobb. Sok brigád és műhely ráduplázott, többet teljesített a felajánlásnál. Olyan munkabrigád-napló is kézbe került, amelyik csak másfél hónapja alakult. A nyersáruraktár Ady Endre brigádja a Május 1. szocialista brigáddal versenyez. Teljesítményükkel szinte fej-fej mellett állnak. Valósággal féltékenyen figyelik egymás munkáját. A munkabrigád mindde
jól
pos
bizo
zöss
kén
inst
szer
je a
gait.
pés.

Cs. T.

Csoportos beszélgetés a PNYV KISZ központi alapszervezetében

Augusztus 22-én a KISZ PNYV központi alapszervezet fiataljai csoportos beszélgetést tartottak. Vég László vezérigazgató a beszélgetés irányítója ismertette a pártvezetőség újraválasztásának jelentőségét, a harmadik ötéves terv főbb szempontjait.

Kihangsúlyozta a Kommunista Ifjúsági Szövetség szerepét az országos, iparági, vállalati szintű jövőbeni feladatok sikeres teljesítésében.

Az új gazdasági mechanizmus szükségszerűségét méltatva, rámutatott a vállalatot érintő intézkedésekre.

A KISZ-tagok kérdéseikben többnyire az új mechanizmussal kapcsolatos, még magyarázatra váró gondolataiknak adtak hangot. Hozzászólásaikból híven tükröződik, hogy mennyire magukénak érzik a vállalat feladatait, gondjait.

A csoportos beszélgetés jól sikerült. (Bár így nyilatkozhatnánk annak előkészítéséről is.)

K. Zs.

Előfizetési versenyben

A textilfestőgyári KISZ-fiatalok előfizetési versenyt indítottak a Textilélet terjesztésére. A versenyt szeptember első napjaiban zárják le. Előzetes értesülések szerint az önkéntes lapterjesztők várakozáson felül kiváló munkát végeztek. Valóságos versengés alakult ki a fiatalok között. Kíváncsian várjuk, ki lesz a verseny győztese, ki nyeri a KISZ-bizottság és a szerkesztőség külön jutalmát.

FÁBIÁN Erzsébet
Marosvásárhely, 1933. október 18.
Tképz. Főisk. Kvár, festő és iparművész

Banner Erdély

évei "szellemi honfoglalást"
ak végre, ami nélkül a "földrajzi
ze volna meg a maga gyümölcsét,
baivá válását.
s európai értékrendnek a védelmé-
ámuellel, aki uralkodói tetteivel
sirba szállt Szent István példá-
szán Aba Sámuel Csanádon tartózko-
ázadó előkelő magyart kivégezte-
húsvétra tervezett koronázást a
lelmetes, prófétai szavakban meg-
t, a pogánylázadást és saját vérta-
ezzel megnyitotta a magyar püspö-
hatalommal is szembeszállva védel-
et, s ez a sor századunkig tartott.

MDK

Fábián Erzsébet, V.o.tan.

2o5. Gépek zaja.

Rákosszentmihály, Csömöri uti MK iskola.

Magy. Ifj. Képzömüv. Kiáll. /VIT/. Gyermekrajzok.
Fővárosi Képtár. 1949 aug.16.-szept.lo. Kat.

Negyedik generációhoz tartozom családomban, akik között festő, grafikus, rajztanár akadt. Kivétel apám volt, néhai Fábián Gyula professzor, geológus, genetikus, ökológus kutató. Ifjú Gyula bátyám az ő nyomdokain lett környezetvédelmi szakmérnök, agroökológus. Neki sem könnyebb. A velük folytatott "csavargások", viták áthatják mindennapjaimat. Nem tekinthetem magam "kívülállónak". Része vagyok a természetnek és szeretném, ha a munkáimban benne lennének azok a gondolatok is, melyeket ők segítettek megfogalmazni.

Fábián Dénes Zoltán

ANTROPOZOFIKUS TÁJ ▶
olajpasztell, 48 x 63 cm
Sutta József reprodukciója

F

Termések és repülés
Gödöllő, 1992

FÁBIÁN DÉNES ZOLTÁN

(2100 Gödöllő, Ambrus Zoltán köz 7.)

1951-ben született Cegléden. A Képzőművészeti Főiskolán végzett 1970-1976 között. 1976 óta tanár a képzőművészeti szakközépiskolában. 1978-89 között Pest Megyei rajztáborok, továbbképző tanfolyamok, rajzszakkörök előadója, oktatója Szadán, Gödöllőn. 1987 óta képzőművészeti restaurátor.

EGYÉNI KIÁLLÍTÁSAI:

1976 óta Szegeden, Budapesten, Gödöllőn rendszeresen, Csehszlovákia, Lengyelország, Ausztria

CSOPORTOS KIÁLLÍTÁSAI:

Szegedi Nyári Tárlatok; Műcsarnok, Budapest; Salgótarján; Miskolci Grafikai Biennalék; Esztergom; Gödöllő; Vác

MUNKÁI KÖZGYŰJTEMÉNYBEN:

1978-tól Grafikák a Művelődési Minisztérium tulajdonában

TAGSÁGA:

1975 Magyar Köztársaság Művészeti Alapja
1983 Magyar Képzőművészek Szövetsége,
Magyar Festők Társasága

DÍJAK:

1978-1981 Derkovits Ösztöndíj
1980 Nívódíj

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-736
1980 JUL 21
SÜRGYÁRI DOLGOZÓ
Fábián Dénes
grafikus

INGÁZÓK

Fábián Dénes grafikája

Ei
ről s
néhán
a pár
feltétl
talato
újabb

A
sorba
tásai és határozata alapján
pártoktatás helyzetét a fővárosban, körvonalazzuk
elmúlt év főbb tapasztalatait, és szóljunk a követke
oktatási évben ránk háruló néhány sajátos feladatr

Továbbra is a KB 1976 októberi határozata alapján

A pártoktatásban továbbra is *az MSZMP KB 197 október 26-i* — a propagandamunka soron levő felad tait összegző — *határozata* szabta (és szabja) meg teendőket és ezek szervezeti kereteit. Budapesten a Kö ponti Bizottság határozata alapján készült feladatte és a végrehajtó bizottság 1979 július 11-i határoza fogalmazta meg az elmúlt év céljait. Megállapíthatju hogy, a pártoktatás szervezésében, egész folyamatáb alapvetően megfelelt a határozatokban megfogalmazo elvárásoknak. Természetesen az egyes pártszervezete a különféle pártoktatási formák és szemináriumi csopo tok, tanfolyamok sajátosságai által megszabott keret között.

Az 1979/80-as pártoktatási évben is voltak jellemz *az előző évektől eltérő vonások*, amelyeket az értékelé nél figyelembe kell vennünk. Ismeretes, hogy tavaly érthetően — kiemelt szerep jutott *a párt XII. kon resszusára való felkészülésnek*, illetve a kongresszu dokumentumok tanulmányozásának, feldolgozásának.

Ennek hatása nem volt teljesen ellentmondásme tes. Egyik oldalról növelte a tömegoktatás *érdekessége vonzóerejét*, hiszen mindenkit érdeklő, sokirányú érd keket érintő kérdésekről volt szó. Ezért jelentősen nő a foglalkozásokon az aktivitás, a korábbinál magasab szinten és konkrétabban lehetett kapcsolatot teremte *az elmélet* és a *gyakorlat* között.

Másik oldalról azonban nehezítette az eredetile előírt tananyag feldolgozását, mivel a rendelkezés állló idő jelentős részét kellett a kiemelt kérdésekre for dítani. A pártoktatás szervezői és irányítói, a pártalap szervezetek vezetőségei számára nagy leterhelést jelen tett a kongresszusra való felkészülés, energiájuk jelen tős részét kötötte le a beszámoló és vezetőségválaszt taggyűlésekre, pártértekezletekre történő felkészülés

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SÖRGYÁRI DOLGOZÓ

Fábián Dénes
grafikus

1980. JÚLIUS 7.

1021.

Fáblán Dénes grafikája

Fiatalok a tudományos munkában

A Szervezési és Vezetési udományos Társaság Fiata- ok Bizottsága június 26—28- n háromnapos fórumot ren- ezett Dunaújvárosban „Kor- erű szervezési és vezetési ódszerek alkalmazása és sznosítása" címmel.

A fórumon megtudhattuk, gy az SZVT komoly súlyt lyez a fiatalok bevonására tudományos életbe, segítsé-

egyre több eddig még is retlen előadó nevével isr kedhetnek meg a konfe ciák résztvevői. Erről győ hettünk meg a *Dunaújvá Fórumon* is, ahol fiatal adók, szekcióvezetők seg téket a Fórum munkáját.

Az eredményes tanác záshoz nagymértékben zájárult a résztvevő fiat aktivitása, kritikai ér szakmai felkészültsége és lelősségérzete, mely külön a szekcióüléseken, kerek tal-beszélgetéseken nyilv meg. Tanácskozásuk ere nyeként ajánlásokat f maztak meg a felsőbb vek felé. Ez az ajánlás

Fábián Eleonóra

NAPLÓ

ü. t.,
szerdán 17 órakor dr. Bánsz.
Pál művészettörténész, mú-
zeumigazgató nyitja meg. A
kiállítás 1985. július 3-tól
28-ig látogatható.

Magyar Nemzet 1985. VI. 28.

Fábián Dénes, grafikus

L.:Lóránt János

Tandi Lajos:Kiállitási mérleg 91-93.

Tiszatáj,Szeged,1977.október XXXII/1o.

Fábián Dénes gödöllői grafikus

1978-ban Derkovits ösztöndijat kapott.

Magyar Hirlap 1978/94/5

Fábián Dénes, festőművész 1).

Jónéhány huszonéves főiskolás neki-
látott Szegeden a Ferszty-körkép restau-
rálására. Közöttük van: Máté István
idén végzett a Képzőművészeti Főiskolás,
szobrászrestaurátor; Fábián Dénes, két éve
végzett a Főiskolán, festőművész.

Kezdőkör

1976. okt. 12. TV. 21.50 – V Gné –

Fabián Dénes grafikus

A művész munkái szerepelnek a Szegedi Nyári Tárlaton.

Tandi Lajos: Szegedi Nyári Tárlat.

Tükör, Budapest, 1974. aug. 4.

Fábián Dénes
grafikus

A mű vész Derkovits ösztön-
dyban részesült.

— Derkovits ösztöndíjasok.
Új Tükör, 1978. április 30-43 lap.

Fábián Dénes

Markaies lapokkal jelentke-
zett a múzeum.

Tanulságos Szegedi nyári tárlat.
Tükör 1977. aug. 7-3 oldal.

Fábián Dénes

A Miskolci kiállításon szerepel
a művész, mint most elsőéves
ösztöndíjas

Pogány Gábor: Debütáns-ösztöndíjas művészek...
Művészet, 1979. április - 46. lap.

Fábián Dénes festő
2. Folytatás

- És hogykerült össze a csapat? Hát hogyan kerültetek Ti ide, miért jöttetek el? Dénes, például Te nem is restaurátor vagy, hanem festő.

- Én ERvin évfolyamtársa voltam a Főiskolán, ott megismerked tünk, aztán külön, kis főiskolán kivüli életünkben a Könnyübuvár Kör barátaként is összejövünk. Ugyhogy, amikor Ervin megkapta ezt a munkát, hát akkor természetesen társulni kellett hozzá, és jött végig a Főiskolán, hogy na mi van.

- Na dehát mi dolga egy festőnek egy ilyen munkálat során?

1976. okt. 12, Televízió, 21.50 - Vonó -
Kerdőkör

- Hát, amit idáig végeztünk, abban pusztán annyi, hogy meg kell fogni azt a vasalót, meg meg kell fogni azt a várványt, meg a ciklinget, és csinálni kell ugyanugy, ahogy a többiek. Aztán, hogy milyen lesz a tisztitás után, vagy hogy azok a hiányzó részek, amiről azt hiszem, szót kell ejtenünk, akkor oda kell festeni.

- Na van még itt festő köztetek ugye?

- Van Kéri Laci például, Szabó Gyula.

- No, hát Te, Te ugyancsak festő vagy, szóval hogy jön az ide, hát nem tudom, hogy jól hallottam-e, de a festők és a restaurátorok viszonya az nem mindig felhőtlen. Szóval nincs valamiféle hierarchia, vagy vélt hierarchia a két hivatás között?

- Hát én nem hiszek ebben, mert csak azért sem, mert ugyszólván, családon belül megvan ez a probléma, mert tudniillik menyasszony, jövendőbelim restaurátor, most maradt ki a Főiskolán, és én az Ő révén kerültem ide ehhez a munkához, és az az igazság, hogy rendkivül sok tapasztalatot szerzek itt a restaurálás során, amit magam gyakorlatában a későbbiek során hasznositani tudok.

- Na, de egy festőnek azt hiszem, nagyon sokminden más mellett nagy fantáziával kell rendelkeznie, képzelőerővel, teremtőkészséggel. Egy restaurátornak, nem tudom, vagy jól tudom, kevésbé van szüksége. Hát azt kell reprodukálnia, amit valaki már kitalált. Szóval nincs kordába szoritás, vagyrosszul látom?

- Azt hiszem, hogy ez inkább egy rossz beidegződés. Végeredményben arról van szó, hogy a müvész is, amikor odaáll egy fehér várvány elé, bizonyosfajta alázattal áll, kezd hozzá a munkájához, tiszteli az anyagot és egyáltalán az egész munkafolyamatot, és a restaurátor pedig mindenekelőtt másnak a munkáját. Én nem érzek ilyen óriási különbséget a kettő között. Gyakorlatban nagyon sok festőmüvész végzett már restaurátor munkát, restaurátor irányitásával, a hiba inkább csak ott lenne, hogyha valamelyik festő azt hinné, hogy azáltal, hogy ő festő, már restaurátor is. Ugyértem, hogy technikailag, technológiailag, sok különbség van a két munka között, de pontosan azért, mert manuálisan egy festő is, egy képzőmüvészeti főiskolát végzett emberről van szó, nagyon jól képzett, ezt a munkát eltudja végezni.

- Most kérdezzük meg egy évfolyamtársát, Dénest! Hát csak azért mondom, hogy én látom, hogy olyan habozás nélkül és nem rossz értelemben véve, de gondolkodás nélkül hajdod végre az utasításait, és a kéréseit.

- Na jó, hát, viszont abban a pillanatban, amikor szerintem olyasmit mond, amit meglehetne esetleg másképp is csinálni, esetleg jobban, akkor azt mondom, álljon meg, beszél

jük meg, akkor megáll, egyszerüen megbeszéljük, ebben az 5-6 éves munkaidőben tizperces megállás az nem téma.

- Értem! Na most beszélgettünk rólatók, akkor most beszél gessünk kicsit munkátok tárgyáról, a Feszti Körképről, hi szen én biztos vagyok benne, ha róla beszéltek, akkor önna gatokról is beszéltek, hiszen elmondtuk egy-két szóban a müsor elején, hogy a Feszti Körkép kapcsán, amikor napirend re került a restaurálása, kis vihar támadt, tehát, hogy kell-e, vagynem kell, hol állitsák fel? A véleményeknek talán a legszélsősebbje egyrészt az volt, hogy egy történelmi giccs, másrészt pedig, hogy olyan történelemszemléletet tükröz és képvisel, amely egyszerüen ideológiailag káros. Mi erről Nektek a véleményetek?

MDK

Cs. Fábián Béla

Képzőművészet 1927. 5. sz. 32.l.

Fábián Béla
Őszi szél, olaj

Magyar Képzőművészek Segítő Bizottsága. Művészeti kiállitás, 1914. 4 l.

Hamaktérenze (Bar) 2

Eredeti magas félkörivü diad
lapos mennyezetü, a hajónál
A legutolsó meszelés előtt m
/a helybeliek szerint török/
1512-ben készült. Ez az évsz
az egész épület arányaival.
alacsony és széles ülőpad hu
mákban, mellette kis négyszög
helyen, régi négyszögletes s
egyetlen kis ablaka /1801 ut
belső kerettel. Lehetséges,
mérete még ma is igen kesken
három árkádivvel, középen sz
közepe befelé hajlik. Belső

Barok

Berendezés: Főoltár felett
Szt.Mártont ábrázolja a kol

Az 1832-es Canonica Vis

Fábián Béla
Viharos alkony, olaj

Magyar Képzőművészek Segítő Bizottsága. Művészeti kiállítás. 1914. 7 l.

sa /Aggházy/ 3

ácsház volt Blaskovics-kastély.

Egyemeletes, manzardtetős, eklekti-
. Sarokrizalitos, melyeken 1 a tengely
jd a a, majd középerkély A ajtó A ten-
lyel a középrizaliton, majd ujra a a,
okrizalit a.

tár.

Barokk, 6 a tengely. Ut mentén.

Fábián Béla
Esős hajnal, olaj

Magyar Képzőművészek Segítő Bizottsága. Művészeti kiállitás. 1914. 6 l.

ának gyüjteményéből ismerjük. Itt 2 drb
prajzot és 2 drb távlati képet őriz-
. A távleti képek és az egyik alaprajz
rzője valószinüleg Graas. A várat nyu-
i és északkeleti oldaláról ábrázolja.
alaprajz a tervezett átalakitásokat mu-
ja. Az ábrázolás valószinüleg az 16126-
épitkezésekkor készült. /Jelzete XIII.
.,39.,2o3. Glaser 2o3-2o5./

A legkésőbbi az 1688 körül keletke-
tt /IV.44.jelü/ alaprajz a mai állapotot
li, a várost 5 kerek toronnyal erősitett
gyzetes alaprajzunak ábrázolja.

rosfal: A község északnyugati szélén a
netö mellett, a házak udvarán több helyen
5o méter vastag fal maradványai láthatók.

MDK

Fábián Béla, festö

Öszi szél. Olf.

MK. Seg. Biz. Müv. Kiáll. 1914. nov.-dec. Kat. 4.1.
Szépm. Muz.

Fábián Béla.

a Nemzeti Szalonban, a Független Művezek első kiállításán képei szerepelnek.

Nemzeti Ujság, 1927. szept. 8.

Fábián Béla.

a Nemzeti Szalonban, a független művészek Társaságának kiállításán munkái szerepelnek.

Budapesti Hírlap, 1927. sept. 11

MDK

Fábián Béla

Télutó, of.

KMT. 1913. tav. kiáll. kat. 59.1.

MDK

Fábián Béla

Őszi esős hajnal, olajfm.

KMT 1898/99. téli kiáll. 35.lap

MDK

Fábián Béla, festőm.

Est eső után. Olf.

Műcs. - OMKT. Tavaszi kiállitás. 1900/. Kat. 29.l.

~~MDK~~

Fábián Béla, festőm.

Borus esthangulat. Olf.

Mücs. -OMKT. Tavaszi kiáll. 1900. Kat. 30.l.

Fábián Béla MDK

Est, olf.

Műcsarnok 1905/6. téli kiáll.

MDK

Fábián Béla, festőm.

316. Télutó. olf.

Képzőm.Társ. 1913. tav.kiáll. Kat. 59.l.

NDK

MDK

Fábián Béla

Késő est, olajfm.

Képzőm.Társ. 1899-1900. téli kiáll.tárgym. 43.l.

Fábián Bela, festöm. MDK

142. Viharos alkony. Olf.

MKT 1898/99. 46ll kiáll. Kat. 28.1.

MDK

Fábián Béla

Őszi szél, of.

KMT. 1898/99. téli kiáll. kat. 26.l.

Fábián Béla MDK

Télutó, olf.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Fábián Béla MDK

Falusi szoba, olf.

Műcsarnok 1920-21 téli kiállitás

Fábián Béla MDK

Téli hangulat Tabánban, olf.

Mücsarnok 192o. tavaszi kiállitás

Fábián Béla MDK

Ábrahámteleki ut, olf.

Műcsarnok 1913-14. téli kiállitás

Fábián Béla MDK

Téli holdvilág, olf.

Műcsarnok 1919. Hadviselt művészek kiáll.

MDK

Fábián Béla, festöm.

Est. Olf.

KMT.1905/6 téli kiáll. Kat.55.1.

MDK

Fábián Béla, festö

Esös hajnal. Olf.
Viharos alkony. "

MK.Seg Biz.Müv.Kiáll. 1914 nov.-dec. Kat.6.1.
Szépm.Muz.

Fábián Béla MDK

Nyári alkony, olf.

Műcsarnok 1899/1900. téli kiáll.

MDK

Fábián Béla, festö

Tájkép. Akvarell.

Pihenö tehenek. "

Szent-György-Céh. M.Am.és Gyüjt. Egy II. mütárgy
~~[illegible]~~ árverésének katalogusa. 6.l.
Szüry Dénes hagy. -Divald Kornél gyüjt. a Szt.Gy.C.
1910.jun.17-18. számára.

Fábián Béla
festőművész
66 éves
(jobb talp hötörövet gyull.)
+ 1945. VI. 11
~~Kerep~~ Uj höztemető

Halotti főkönyv
120.

Fábián Béla MDK

Őszi esős hajnal, olf.

Mücsarnok 1898/99. téli kiáll.

Fábián Béla

Viharos alkony, olf.

Miccarnok 1898/99. téli kiáll.

Fábián Béla

MDK

Őszi szél, olf.

Műcsarnok 1898/99. téli kiáll.

Fábián Béla MDK

Holdtölte, olf.

Műcsarnok 1900/1901. téli kiáll.

Fábián Béla MDK

Holdtölte, olf.

Műcsarnok 1900/1 téli kiáll.

MDK

Fábián Béla festő

Hivatalos tudósitások. Magyar Iparművészet 1899.
175-177 l.

MDK

Megnyitották Kassán az ... iparm. tárlatot. Uj Magyarság 1943. máj. 11.

Fábián Béla MDK

Téli hangulat Tabánban, olf.

Mücsarnok 192o. tavaszi kiállitás

FÁBIÁN BÉLA

571. Est. Olajf.
572. Téli nap. Olajf.

Képzőm.Társ.1899.tav.nemzetk.kiáll.63.oldal

MDK

Fábián Béla

A Műcsarnok háborus kiállitásán szerepelt.

Cikk: Háborus kiállitás.

Művészet, 1914. 451-452.l.

Fábián Béla MDK

Késő est, olf.

Mücsarnok 1899/19oo. téli kiáll.

Fábián Béla MDK

Est eső után, olf.

Műcsarnok 1900. tavaszi kiáll.

Fábián Béla MDK

Borus esthangulat, olf.

Műcsarnok 1900. tavaszi kiáll.

MDK

K.Fábián Béla ,festö

Erdö részlet.

Nemz.Szal. -A Független Müvészek Társ. III.kiáll.
1930.okt. Kat.

MDK

Fábián Béla

Est, of.

Vásárlások a tav. nemzetk. kiállitáson. Mücsarnok, 1899. 14.sz. 2o8. l.

Fábián Béla

MDK

Falusi szoba, olf.

Műcsarnok 1920-21. Téli kiállitás

Fábián Béla

MDK.

Az Orsz. Magy. Képzőművészeti Társulat
1 899. évi rendes közgyülésén vett részt.

Mücsarnok, 1899. 215. l.

Fábián Béla festő.

Fa. V. 720/1898.

1898. nov. 15.

Festészet.

„Őszi esős hajnal" c. kép.

(Fábián Béla-tól).

K. T. 829/1898.

1898. dec. 6.

Festészet

„Viharos alkony" c. kép.

(Fábián Béla-tól).

Vr. V. 829/1898.

1898. dec. 6

Fábián Béla Jestő.

Kr. T. 829/1898.
1898. dec. 6.

Fábián Béla.

a Budapest városkép-kiállításon,
a Műcsarnokban, - műve szerepel.

Pesti Napló, 1928. jún. 14.

MDK

Fábián Béla

Magyar kiállító művészek névsora. Műcsarnok, 1899. 22.sz. 346-348 l.

MDK

Fábián Béla

Téli holdvilág, of.

Hadviselt művészek kiáll. Mücs. 1919. márc.
18 l.

MDK

MDK

Fábián Béla

Est, of.

Téli nap, of.

Képzőm.Társ. 1899. tav.nemzetk. kiáll. 63 l.

MDK

Fábián Béla

Tájkép, of.

Árverési Közl. 1937. 2.rk.sz. 81.sz.
22 l.

Fábián Béla MDK

Őszi est, olf.

Mücsarnok 1897. ~~kkkkkk~~

tavaszi nemzetk. kiáll.

Fábián Béla

MDK

Topolyafák, olf.

Műcsarnok 1897. téli kiáll.

Fábián Béla MDK

Hajnal, tanulmány, olf.

Mücsarnok 1897. téli kiáll.

Fábián Béla, festö

a vall.-és közokt.miniszter 3oo.frt.-s ösztöndíjban részesült.

Ösztöndíjas művészek.
"Mücsarnok".1899. 37§.l.

M.D.K.

Fábián Béla

Lázár Béla: "Tavaszi tárlat"-ról szóló kritikájában igen magasra értékeli a müvésznek a kiállitáson szereplő müveit.

Magyar Salon, Bp. 1900. május
321-344. lap

Fábián Béla

Lázár Béla: "A tavaszi tárlat" c. beszámolójának "Tájfestészet" c. fejezetében dicséri a müvész tiszta formáinak hatását, müveinek hangulatát.

Otthon, Bp. 19oo. évf. 6. füzet.
49-6o. lap

MDK

Fábián Béla

Lyka: Téli tárlat 1900-1. 42.1. kép

Fábián Árpád

Kelenföldi mosoda. Építész Fábián Árpád, statikus Kónya József. Képes ismertetés.

Magy.Ép.ip.1971. 1.sz.

53-54.l.

Fábián Bálint

Kopjafakészítő mester, 1910 körül véhonyított formákat alkalmazott Fábián Sándorral együtt.

Losonci Miklós: Makádi kopjafák; Műgyűjtő, 1971. 1. sz. 7. l.

Fábián Béla festő

1897—98. téli kiáll.: Topolyfák, olajf. (100 frt.). — Hajnal, tanulmány, olajf. (70 frt.).

1898. tavaszi nemzetk. kiáll.: Borús est, olajf. (600 frt.).

1898—99. téli kiáll.: Őszi szél, olajf. (80 frt.). — Viharos alkony, olajf. (200 frt.). — Őszi esős hajnal, olajf. (1000 frt.).

1899. tavaszi nemzetk. kiáll.: Est, olajf. (600 frt.). — Téli nap, olajf. (400 frt.)

1899—1900. téli kiáll.: Nyári alkony, olajf. — Késő est, olajf.

1900. tavaszi kiáll.: Est eső után, olajf. (700 K.). — Borús esthangulat, olajf. (1000 K.).

1900—1901. téli kiáll.: Holdtölte, olajf. (600 K.).

1905—6. téli kiáll.: Est, olajf.

1913. tavaszi kiáll.: Télutó, olajf.

1913—14. téli kiáll.: Ábrahámteleki út, olajf.

Kiáll. tárgymutatók.

1919. márc (Hadvisélt mint)
Téli holdvilág, of

1920-21 téli
Falusi szoba, of

Fábián Béla

festő

Donáti u. 12.

lakott

1899. a kultusz-
minisztertől
300 frt ösztön-
díjat kapott

(MI. 1899.
175-76. l.
Hivatalos tudó-
sítások

Fábián Béla, festő Budapesten. A Képzőművészeti Társulat kiállításain következő műveivel vett részt:

1897. tavaszi nemzetk. kiáll.: Őszi est, olajf. (200 frt.).

Aukciók: Szt Gióra Cék 1910 jun.
(N. Gal)

Tájkép
Pihenő tehenek) vizf

Árv Csarn 1936 nov.
Tájkép, of

1943 máj 107.
Szalmakazlak, of
Tájkép

Fabián Béla

---

l.
Árv. Csarnok 107. aukc.
kat.

Hutnagel: Sobymár

Fábiani Béla

Független Művészek
Társasága (Nemz. Szal.)
1927. tavasz.
Budai hangulat,
Tájképtanulmány,
Of.

Fábián Béla

~~Műcsarnok~~
~~1919. Madviselt nyv. kiáll. 231.~~
~~1920–21. tél kiáll. 535.~~

M. képem Seg. Biz. 1914
nov.-dec (tiépre Mus.)

Ötri tiél
Ess. hajnal | of
Viharos alkony

meghívó :: FÁBIÁN ÁRON

Kiállító művészek ::
Fábián Áron
Füredi Tamás
Hegyi Béla
Orosz Richárd
Páhi Péter
Stark Attila
Szabó Balázs
Vörös Krisztián

A kiállítást megnyitja ::
Pálfi György
grafikusművész

megnyitó ::
Február 3-án 18 órakor

megtekinthető ::
Február 3-tól 20-ig

BALIPOTVAROSI KLUB-GALÉRIA

busójárás

70x100

1136 Budapest
Tátra utca 20/b
Telefon : 320-5380
Nyitva hétköznap
14-20 óráig

http://members.chello.hu/ujlipotvaros/

re. D. L.

Fábián aurifaber

1522. Szeged

Horváth Tibor Antal: Ismeretlen levéltári adatok az ötvösök történeséhez főleg a XVI–XVII században 179.1

Művért. 1953. 1–2. sz.

Ø Fábián

nyilvántó

l.

Házi. Sopron tört.

~~[illegible]~~ II. r. 3. k.

1440. 205. l.

1442. 346. l.

Östelep, a Sepsiszentgyörgy és Gidófalva

Közötti vasuti vonal keleti oldalán

VII. 154

Fábián Annamária fotó

Tanulmányok Ádámról és Éváról — ez a címe Fábián Annamária fotókiállításának, amelyet augusztus 4-én, csütörtökön délután hat órakor nyit meg Lussa Vince fotóművész a gödöllői művelődési központban.

◆

Magyar Nemzet 1983. VIII. 3.

Szerda, 1983. augusztus 17.

Tanulmányok Ádámról és Éváról

Fábián Annamária fotókiállítása

Fiatal fotóművész mutatkozik be a Gödöllői Művelődési Központban s ad fel kérdéseket nézőinek, rácsodálkozóknak vagy értőknek egyaránt. A kiállítás címe: *Tanulmányok Ádámról és Éváról.* Mindössze tizenkilenc képet mutat be, valamennyi: páros aktfotó. Ez a témakör, legalábbis nálunk, új. Alkalmasint nem csak prüdéria okozhatja, hogy a fotóművészet szívesebben ábrázol egy-egy aktot, mintsem kettőt, hanem a fotó természethívebb volta is. Kísértője lehet ez fotósnak és nézőnek egyaránt.

Ezek a képek, a huszonnégy éves *Fábián* Annamária fotói azonban nem kísértőek. Egy részük lágy vonalaival, szinte romantikus felfogásával emlékedik költőivé: tiszta érzelem hatja át ezeket a képeket. Egy másik rész ugyancsak lágy hatást ér el mesés ellenfényeivel, s talán még inkább azzal, hogy az egymásra néző, egymást ölelő alakokat közelről, a fej és a váll vonalait kiemelve, ezek oly félreérthető, már-már absztraktnak lehetne mondani. Az „Ádám" és „Éva" közötti kapcsolat, az egymásratalálás, az összekötő érzelem, az érintés mozdulatait és alakzatait figyeli meg Fábián Annamária, s ezt örökíti meg fotóin. Kicsit elidegeníti így az ábrázolatot, mindenesetre, ha erotikamentessé nem is, de kevéssé erotikussá téve képeit, bár vállalja azt a kockázatot, hogy egyszersmind személytelenebbé is. Nem baj: nemcsak azért, mert ezzel megóvja magát jó néhány félreértéstől vagy félremagyarázástól, hanem azért is, mert a szerelem magasabbrendű, egyetemesebb jelrendszerét keresi meg, kísérletezi ki. Az érzelem mozdulatainak, koreográfiájának rendszerét látni képein, az egymáshoz simuló alakokban, piramisokban és négyszögekben a keresés és az egymásratalálás erővonalait.

Nem korai-e a fiatal fotósban a művészt [illegible]

Jövő ősszel megnyílik

Tartják előnyüket az

KÖZÉLETI HÍREK

Losonczi Pál, az Elnöki Tanács elnöke, táviratban üdvözölte *Suharto* indonéz elnököt, az Indonéz Köztársaság nemzeti ünnepe alkalmából.

Kemal *Gökce* török idegenforgalmi és kulturális államtitkár a Művelődési Minisztérium meghívására augusztus 8—16 között küldöttség élén hazánkban tartózkodott.

Látogatása során a Műve-[illegible] Minisztériumban tár-[illegible]lytatott *Rátkai* [illegible]ettessel [illegible] állapította meg, hogy országaink kulturális együttműködése dinamikusan fejlődik. A török államtitkárt fogadta *Köpeczi* Béla művelődési miniszter és *Andrikó* Miklós, belkereskedelmi államtitkár.

Az Elnöki Tanács *Zsudi* Józsefnek, a Vidám Szinpad szinesz-rendezőjének eredményes munkássága elismeréséül, nyugállományba vonulása alkalmából a Munka Érdemrend arany fokozata kitüntetést adományozta. A kitüntetést *Farkasinszky* La-[illegible] Fővárosi Tanács elnök-[illegible]itotta át ked-

[illegible] osszpontositva lát-[illegible]pen azért nem, mert képein az egyetemes gondolatokat ábrázoló törekvés szembetűnő, s legjobb fotóin ez nem csupán igéret már, hanem költői erővel meg is valósul.

Képeinek nagyobb része szinte geometrikus kompozíció, s ha ez a szó nem volna

MNK

Fábián Antal
szedő

1845-ben volt szedő és nyomó segéd
u. n. socius a debreceni városi nyomdában

Faragó: A munka műhelye
Grafikai Szemle 1895. évf. 12. füz. 201.

MDK

Fábián Árpád, [építész?]

A mosodai üzem csarnok tetőzetének egyik tervezője

(fénykép).

–: A Kelenföldi új Patyolat 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1969. máj. 1.

Fábián Árpád épitész M.D.K.

Ált. Épülettervező Váll.

a Nándorfejérvár uti moseda terve

repr.

A jövő év elején megkezdik a kelelnföldi moseda 23. 3.1. épitését

Magyar Nemzet 1965. dec.

M.D.K.

Fábián Árpád épitész M.D.K.

az ÁÉTI épitészmérnöke

A Kelenföldi mosoda épitészeti terve / Nándorfejérvár ut-Talpas utca-Szerémi ut által határolt területen/

74 milli forint az uj kelenföldi mosoda épitésére

Magyar Nemzet 1964. november 6. 3.1.

Fábián Árpád épitész M.D.K.

Megbizást kapott a Petyelat kelenföldi uj nagyüzeme épületének tervezésére.

Társtervező: Murányi Mihály és Frádl Péter

Repr.:makett

Gárdonyi Jenő:"Mosodakombinátot"épit Kelenföldön a Petyelat

Magyar Nemzet 1963. junius 27. 5.l.

M. D. K.

FÁBIÁN Árpád építész

Pécs, Vasalt nagyelemes lakóépület

Társtervező: Lisztes István

Visy Zoltán: Az új építésmódok és a lakásepítés

Magyar Építőművészet 1960. 2. sz. 36. l.

Fábián Antal (győre) fafaragó,

Tamásiban a fafaragó-pályázat ~~második~~ harmadik helyezettje lett.

Tolnamegyei Népújság, 1975. aug. 12.

megírva

Fábián (Fabianus)

ötvös Szeged

1522

l.

Szépművészet

1940. 75. l

Fábián, ötvös

(Fabianus Aurifaber)

Heged 1522

Reizner

Heged tört:

IV k. 115. l.

45 Május

O Fabian

arcufex

1.

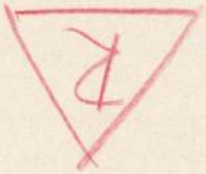

648.1

assága 35, talapzatának méretei
,4561.-- Becsértéke 1200 K,--
agyománya (2046-913).-- Bejelen-
245-914),

52-913
913-119
t,9978,

magyar Fábián

otvös

1490.

l. S2 – S2.

Wick Kassa tört

245. l –

Mikepen szepel
ez Mihalikban? –

ez fokozottan nagy feladatokat ró reánk.

hoz, hogy ha csak egy pengővel is, jut-

éltóztassék eldobni az ide mellékelt csekk-

vesen áldoz a csapat szegény cserkészeinek

kk-lap felhasználásával hozzánk juttatni.

cserkészfiunk áldó hálája fogja kísérni.

Hazafias üdvözlettel:

a 197. sz. Baross cserkész csapat

szervező bizottsága.

M.D.K.

Fábián, demjéni kőfaragó mester

1763-ban elhészíti az egri szervitár templomának homlokzatán Szt. Fülöp és Szt. Peregrinus kőszobrait. 1780-ban a Rókus kápolna homlokzatán Sebestyén, Rókus, Mária és József-, valamint a főoltár Szt Rozália alakját faragja ki.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső,
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 323.-324. old.

MDK

Fábián,
Tatabánya.

79.Öregasszony.

Magy.Ifj.Képzöm.Kiáll. /VIT/
Föv.Képtár. 1949.aug.16.-szept.lo. Kat.

FÁBIÁN kőfaragó /Fabianum lapicidam/ 1763-ban elkésziti az egri szerviták templomának homlokzatára benitti Szent Fülöp és Szent Peregrinus kőszobrait /Szmrecsányi 24o./.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Faber Henrik festő

1824.telepszik meg Pesten.Arcképfestő,dolgozik olajban és miniatürben."Római,franczia és belgiomi iskolák szerint igyekezett magát kiformálni."

Hazai és külföldi tudósitások.1824.I.7

Lübeck 1559.

Av. Körirat: MONETA NOVA LVBECENSIS 1559.
Középen: kiterjesztett szárnyu kétfejü sas

Rev. Körirat: IMPERIALI CIVITATIS; középen: glorielás szent balkezében huvitibárányt tart kettős keresztes zászlóval; alatta: címerpajzs

Átm.: 39.3 m/m
Súly: 28.3 gr

Faber Jakab

építő és hőfaragó

L.

Szendrey-Szentmányi

456. l.

Jsztebnei cv. (fa) Kumplom I. 93.

1905. március 14.

Felterjesztés: a Matica Slovenska rendezési költségei a ujitramegyei múzeumi alapot nem terhelhetik, mert e célra 1903-ban és 1904-ben összesen 2000 kor. áll. segély engedélyeztetet. (162/1905.)

megyén

Faber János

építő és hőfaragó

L.

Szendrey - Szentiványi

456. l.

Itália I. 63.

1905. június 10.

A debreczeni ev. ref. főiskola elöljáróságának: a Jellinek-féle „Internationale Bibliographie der Kunstwissenschaft“ cz. folyóirat I-II. évf. megküldése (511/1905.)

Faber János és Jakab

épitész és Kőfaragó

Késmarkon 1485–1493.

Kompanyik Coelestin:

A n. Jakabról cimzett lőcsei plébániai templom rövid leirása. Lőcse, 1891. 30. l –

l. Heydelmann: Lőcsének régiségei

megnézetem, nincs szó róluk.

A fenti napra összehivott közgyűlést határozatlanképtelenség esetén

június hó 26-án, délután 6 órakor

a camponai ásatások bemutatásával *Nagytétényben tartjuk meg. Erre külön meghivót nem küldünk.*

Találkozás a Szent Gellért-téri HÉV. állomáson. Indulás pont 5 órakor. A közgyűlés színhelye a nagytétényi állami iskola. Az ásatásokat, részben helyszíni bemutatással ***Paulovics István*** tagtársunk ismerteti.

Az ásatások megtekintése után a nagytétényi halászcsárdában társasvacsora.

Az Elnök

FABER, Johannes ötvös (1367-1440)

MYSS, Walter: Kunst in Siebenbürgen.
Innsbruck : Wort und Welt Verl., 1991
86.p.

megírva

Faber József

Képzőmův, Főisk. Ifj.

Kidd 1921.

Tükrözödés,
Tengeröböl,
Zöldben,
Suez, of

szub. 1889 jan. 5.
szatmárnémetiben

Edvi Illés Aladár-
nál Danult

Nepr Foisk Sfj Miáll

1921 márc

Tükrözés

Tengerőből Vladivosztoknál

Földben

Sűcz

Faber József

Orosháza

Tavasz
Őszi hangulat
Téli szürkület

i képes tasz

Szeged 1928 I.

Fáber József

szegedi festő

Tájkép, of.

Tihanyi part, of

Balaton, of.

Szeged i lépszer tlen 1937/X.

(Vár. Ilmz)

3.

la félv.
ok.... Barna félv.
aurált keszthelyi r.k.templom...Lila félv
tyasöröző terve. Lila félv.
Zöld félv.
nyhozási intézkedései... Barna félv.
sége és a XV.századi olasz tájfestés.

évek épitőművészetének tanulságai.

v.
unk. Barna félv.
t meg a modern művészet magyarázói.

ő. Zöld félv.
dia. Kék félv.
aja.Barna félv.
Barna félv.
tilus. Barna félv.
t. Zöld félv.
mand festészet. Barna félv.
tánsz. Zöld félv.
obrászat. Barna félv.

arországon. Zöld félv.
ott. Zöld félv.
e. Kék félv.

lv.
lv.
g. Zöld félv.

órház. Barna félv.
művészetben. Kék félv.
Kék félv.

Fáber József

Szeged 5, 33, 106, 143
festő

Öreg fűzfák, of.
Aszófő, tihanyi volgy,
Őszi hangulat, of.
Téli táj, of.

Szeged 1938/6.
[illegible]
apr.-máj
(Vár. Mur.)

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
462-1909
Rámhoz

A Műemlékek számla
terhére a vhunyadi vári
építkezésre a Hermes-
nél Wagner Rudolf épi-
vezetőnek eskuldendő
3000 K. kintaltatott

Bp V/27. 1909.

Egyuttal Möller Fedor épitész
részére a hunyadi, a gy. f.
hervári és óraljai épitke-
re 12.000 K. hitel nyitta-
tott Bp V/28. 1909

Forster

Faber József

festő Szeged
Fodor u. 33

Tulipánok
Téli délután
Parti fürfak
Felhős eg
Füresben
Tiszapartján
Balatoni táj
Krizantenok
Balaton mellett

Szeged XXX

1939

100.500-1921. szám.

III.

A Műemlékek Orsz. Bizottságának,

Budapest.

A m. kir. kereskedelemügyi miniszter urnak a Magyarországtól elcsatolt országrészek területein állandóan tartózkodó közalkalmazottak és azok családtagjainak menetdijkedvezménye tárgyában hozzám intézett 52.042/1921. szám átiratát tudomás és miheztartás végett másolatban megküldöm.

Budapest, 1921. junius hó 22.

A miniszter rendeletéből:

minis

Fáber József

festő Szegeden

vett részt az alábbi

kiállításon:

Délmagyarország

1937. dec. 5.

(v.: Szegedi képzőművészek kiállítása a múzeumban.)

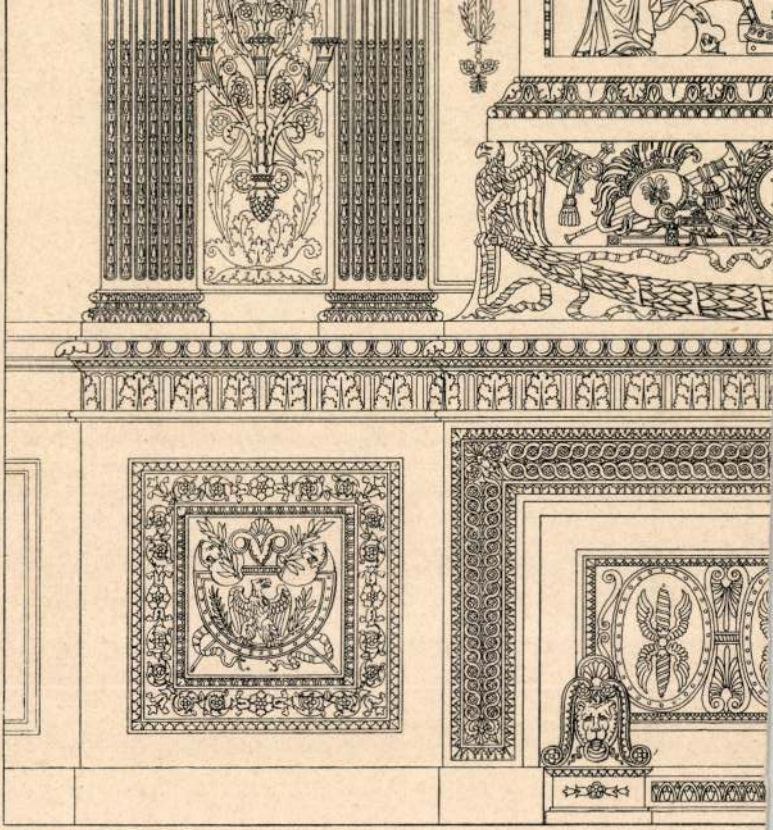

Par Percier et Fontaine!.

Cheminée du Grand

au Palais

Dekoration der Kaminwand im großen Arbeits

Faksimile aus dem Kupfer

Fáber József

1911/12 – 1913/14, 1920/21 II.

Ferképzőmfoiskàvk

1932-33 80. l.

Fáber József

l.

Rajzoktatás

1943. IV. évf. 1. rr

8. l.

(Műv. és személyi birek)

A szegedi szors-, gép- és szép-
vízs vizsgáló bizottság
tagja lett

Budapest, 1928. junius 9.

szágos Bizottságának

B u d a p e s t.

sztelettel jelentem a Nagytekintetü Mű-
hogy a budapesti Angol-kisasszonyok
sz.:/ külső homlokzatán végzendő va-
ási munkálatokra a budapesti Angol-Kis-

zdése előtt tisztelettel bátorkodom

Fáber József, festő

Az Oroszházi Szépmíves céhnek 1936-os megalakulásától tagja volt a céh képzőművészeti osztály választmányának Török István. 1936. ápr.-ban egy nagy kiállítást rendeztek a Polgári Olvasókörben. Török István mellett több művész műve szerepelt, így Fáber József és a Párizst megjárt Rajki József is. 1936. dec.-ében is volt a céhnek kiállítás, ott is szerepelt Fáber József műve.

Koszorús Oszkár: Archépvázlat Török Istvánról. Békés Megyei Népújság, 1983. szept. 10. 8. old.

Fáber Lajos

A békéscsabai Auróra-kör által Bé-
késcsabán rendezett kiállításon szerepel
műveivel.

M. 1926. IX. 10. (Magyarság)

megrová

Faber Leopold

festő

Salzburgban stul. 1760.

Több képe pókhálora van festve

1821. hg Schwarzenbergnél

volt Komornik Györött.

Nagler IV. K.

Mátrai Gábor jegyz. Sz. M.

36. l

229

Dujardin, Karel

A szavojárol.

K. 20.

Rk.

163 × 117 mm.

Fáber M.

MDK

MÁVAG mérnök

A II. Világháboru alatt lerombolt hidak
ujjáépitésénél szerzett érdemeit.

79.o.

Dr. Mihailich Győző: A XIX. és XX. századbeli
magyar hidépités története. Bp. 1960m

MDK.

Faber Mihály

nyomdász

1676 ban állítolag pozsonyi városi nyomda egyik vezetője. Homályos adatok szerint.

Firtinger Károly: Hazánk könyvnyomtatói.
Grafikai Szemle 1892. 12 z. 198 l.

Ø Faber Mihály

nyomdász

l.

Könyvkiáll. emlék

150. l.

néhai Dr. Waigand József és néhai

bátaszéki Romeiser Ilona leányát

Ilit

1941. április 19-én, szombaton este 6 órakor

vezeti oltárhoz, a zugligeti Angolkisasz-

Fábián

építész

MDK

A Boráros téri /Petőfi-/hid alépitményét Zsigmondy Béla és a Fábián, Somogyi, György cég épitette. A hid 1937 ben készült el.

72.o.

Dr. Mihailich Győző: A XIX. és XX. század beli magyar hidépités története. Bp. 1960.

MDK.

Fábián festő

Munkásművész, VIT. a magyar ifjuság képzőművészetének bemutatója a Főv. Képtár termeiben. Szakmai felkészültség hiánya mellett is a művek tartalma, élményszerű hitelessége ad átütő erőt művének.

F.A.E. "Haladó fiatal képzőművészek" című cikk Szabad Nép, 1949. augusztus 18. sz. 6.l.

FÁBIÁN demjéni kőfargó mester, aki 1749-ben az egri régix minorita templom sekrestyéjének kőlapjait ajándékba adta a barátoknak.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Fáber Gabriella M.Ü.K.

Kiállitáe müveitői az év folyamán

A Képcsarnok változatos kiállitási programja

Népszabadság 1965. jan. 10.

MDK.

Faber Gabriella

Kiállitásának hirdetése

Magyar Nemzet 1965.IV.11.

lap -

.

Faber Gabriella festő MDk

Kiállítása nyitva a Derkovits-Teremben.

– : A hét végi kulturális programból 11.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1965. ápr. 3.

49

MDK.

Fáber Gabriella

Kiállitásának hirdetése

Esti Hirlap 1965.márc.31. lap -

Graf Fáber Gabriella:
Grafika sorozat

Kát festőművésznő kiállítása

Szabad Nyp 1948 aug. 26.-4.-

Festhéspet Fáber Gábriella: Varrónő

Két festőművésznő kiállítása

Szabad Nyp 1948 aug. 26.-4.-

Feshészet Fáhar Sabriella:
hunkásasszony.

Két festőművésznő kiáhítása

Szabad Nép 1948 aug. 26.-4.-

Festészet Fáber Sábriella: Pékmühely

Két festőművésznő kiállítása

Szabad Nép 1948 aug. 26.-4.-

Fehéspet Fáber Gabriella:

Pullovenes férfi

két festőművésznő kiáchiháza

Szabad Nyp 1948 aug. 26.-4.-

Ferkáspet Fáber Gabriella:

Béni apjával

Két fertőmüvésznő kiáhitása.

Szabad Nép 1948 aug. 26.-4.-

Fábri Gabriella festő

két festőművésznő kiállítása

Szabad Nép 1948 aug. 26.-i.

Fabes Gabriella festőművész.

Magyar Nemzet.

1948. III. 21. 6. old.

(:Nekrológ.:)

Fábri Gabriella festő

Képzőművészek a bányáról
az üzemekről, az újjáépítésről

Szabad Nép 1948 nov. 23—6

Faber Gabriella MDK

Csendélet, olf.

Műcsarnok 1959 VII. Magy. Képzőm. Kiáll.

Faber Gabriella

MDK

Tatai táj, akvarell

Műcsarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

Faber Gabriella

Sárga tulipánok, olajfestmény

Magyar Képzőművészet
I. Kiáll. Katalógus 1946 Július

Faber Gabriella

Jestő kiállítása február 7-én nyílik a Népköztársaság úti Népfront-klubban. A budapesti VI. területi népfront bizottság és a területi tanácsa népművelési osztága rendezi.

Krónika

Magyar Hírlap, 1969. február 2. 9. l.

Faber Gabriella

18 olajképét s 14 akvarelljét illetve rajzát lehet látni a Horafias Népfront VI. Területi klubjában, a mult héten megnyílt kiállításon.

Tónusgazdag képein Cézanne hatás érezhető.

Kiállításról-kiállításra

Faber Gabriella képei (R.G.)

Magyar Hírlap, 1969. február 15. 9. l.

Faber Gabriella

Bemutatott műve:

117. sz. „Sárga tulipánok", olaj.

Balogh J.: A „Magyar Képző művészetért" I. művészeti kiállítás, Budapest, 1946. VII.

111

Faber Gabriella

festőművész

V.Tavaszi Szalon a Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Tusvonások.

Az Est
1935.V.9.

Fáber Gabriella

MDK

Esős táj, vizf.

[redacted]

Műcsarnok 1944 VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

MDK

Faber Gabriella

Bécsikapu tér

Erzsébet hid

Bpvizfpály 1941, Főv.Képtár. Házi példány

3 l.

MDK

Faber Gabriella, festő

Tihonov. Of.

(Illusztr.)

„Magy. Szovj. Baráts." - 1952. - Képzőm. kiáll. - Kat. 4. l.

MDK

Faber Gabriella

Tatai táj akvarell 70x50

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállítás.Műcsarnok.
1955.Kat. 29.1.

MDK

Faber Gabriella, festöm.

Fasor.	Vizf.
Csendélet sárga virágokkal.	Vizf.
Kékruhás nö.	Olf.
Csendélet birsalmákkal.	"

Magy. Képzöm.-nök Egyes. XXVIII.,iáll.-a a Magy. Divat csarnokban. 1946.márc.3o.-tól ápr.16.-ig. Kat.

K. Faber Gabriella MDK

Tájkép I-II. vizf.

Uj Szalon 1934. máj.
Tavaszi kiállitás

MDK

Faber Gabriella festőm.

Müvészet, 1941. 39.sz. 48.l.

MDK

Faber Gizella

Pihenő nő, vizf.

A Magy.Akvarell- és Pasztellfestők Egyesülete
XXIII.kiáll.kat.1938.nov.20-tól dec.4-ig.

MDK

Faber Gabriella, festö

Fekvö akt. Olf.

Föv.Kpt.-MKSzSz.-II.Szabad Nemz.Kiáll.1947.márc.16.-
ápr.6. Kat. 9.1.

MDK

Faber Gabriella

Kiáll. a Tamás-galériában. Esti Ujság 1941. ápr.21.

MDK

Faber Gabriella

Uj kiáll. a Tamás Galériában. Pest 1941. ápr. 19.

MDK

Faber Gabriella

/f.j./ Két festő és egy szobrász a Tamás Galériában. Pesti Hirlap 1941.ápr.22.

Fáber Gabriella

Szerepel a VI. ker. művészet).
Tárlatai (1970 XI.)

Meghívó

MDK

Faber Gabriella

A Tamás-galéria uj kiáll. Uj Magyarság 1941. ápr.2o.

MDK

Faber Gabriella

Faber Gabriella,Raidl Irma és Mikus Sándor
a Tamás-Galériában. Országjárás 1941.máj.9.

MDK

Faber Gabriella

Két festőnő és egy szobrász. Magyarság 1941. ápr.23.

MDK

Faber Gabriella

Dr.Fekete L.: Kiáll. a Tamás Galériában.
Református Élet 1941.ápr.26.

MDK

Faber Gabriella

Dr.B.Bakay M.: Kiállitás. Nemzeti Ujság 1941. ápr.2o.

MDK

FáBer Gabriella, festöm.

64. Olasz táj. Temp.

Az 1939-es Szalon katalogusa.
Nemz. Szal. 1939.jun.10-25.-ig.

MDK

Fáber Gabriella, festö

Sárga tulipámok. Olajf.

Mücsarnok. IV. Képzömüv. kiáll. "A Magyar Müvészetért". 1943 máj. 16-30. Kat. 13.1.

MDK

Faber Gabriella, festö

Bajai Fö-tér. Olaj.

Mücsarnok.-Tavaszi Tárlat. 1957. Kat. 9.1.

MDK

Faber Gizella, festö

Pihenönö. Vizf.

Nemzeti Szalon.-MAPE XXIII.kiáll. 1938.nov.2o.-dec.4.
Kat.

MDK

Faber Gabriella

Tyihonov. Olaj.

"Magyar-Szovjet Barátság" Képzőművészeti kiállitás katalogusa. 1952. 4.l.

MDK.

Fáber Gabriella grafikus

"Tatai táj" /akvarell/

VI. Magyar Képzőművészeti Kiállítás
Műcsarnok, 1955. 29.1.

MDK

Faber Gabriella, festőn

dicséretre méltó művel szerepel.

a Nemz. Szal. remlés évi tavaszi kiállitása.

/b.m./: Tavaszi Kiállitás.
Esti Kurir. 1941. jun.14. 2.1.

MDK

Faber Gabriella, festöm.

Tavaszi táj. Tempera.
Ajtóban. "

Nemz. Szal. - Tavaszi Tárl. 1941. jun.15.-29.
Kat.

MDK

Faber Gabriella, festö

Város télen. Akvarell.

Műcsarnok.-Tavaszi Tárlat.1957. Kat. 14.1.

MDK

Faber Gabriella

Ülő nő, of.

Pulloveres férfi, of.

Csendélet macskával, of.

Fasori templom, vf.

M. képzőművésznők egyesülete 29.kiáll. N.Szal.
1947. aug.

MDK

Fáber Gabriella

Körhinta, akv.

Illusztrácio az Aucasin és Nicolata-hez, temp.

Képzőművésznők Nemzetk. Kiáll. 1960. Mücs.

MDK

Fáber Gabriella

Nők televiziót szerelnek, of.

Képzőművésznők Nemzetk. kiáll. 1960. Műcs.

M.D.K.

Fáber Gabriella
festő

A Derkovits teremben rendezett tárlatán bemutatta a „Napraforgók"-at, a „Formajatek", a „Viadukt" című képeit.

Frank János: Fáber Gabriella
Élet és Irodalom, 1965. ápr. 10 – 12 kép

M.D.K.

Fáber Gabriella
festő

A Derkovits teremben rendezett kiállítást ahol bemutatta a: „Barbás csendélet" a „Fekete macska", a „Bábaágyak" c. képeit

Frank János: Fáber Gabriella
Élet és Irodalom, 1965. ápr. 10 – 12 lap

FABER GABRIELLA

Új művészet

2003/júl

33.o.

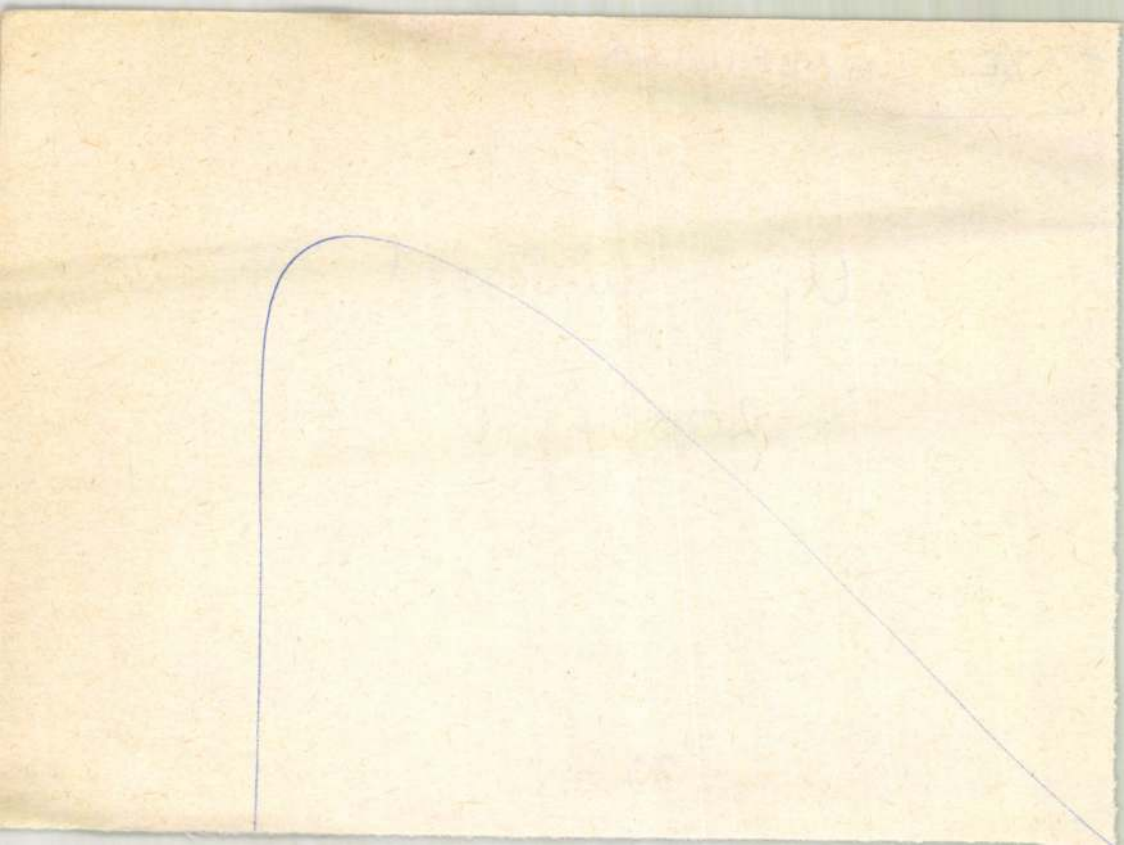

MEGHÍVÓ

FÁBER GABRIELLA

Fk: Köteles István

2173 61 FNyV 6 t — Fv: Szekeres Ferenc

A KÉPCSARNOK VÁLLALAT
MEGHÍVJA ÖNT

FABER GABRIELLA

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK

ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA

1965 ÁPRILIS 3-ÁN,
SZOMBATON D. E. ½1 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:

BALOGH ANDRÁS

FESTŐMŰVÉSZ

DERKOVITS GYULA TEREM,
BUDAPEST VI. LENIN KÖRUT 63.

Faber Gabriella

l.

Szabad Művészet

1948. 4. sz. 152. l.

Székely Z

kiállítások

Faber Gabriella

Magyar képrömű-
vészetért
kiadt
1946. jul.

Farajó Pál 54

Fehér Dávid 7

385 1032
1032 nejel 24

Fer B. 207
Fer. Nagy 24
Fér. Valér 174
Fenly M. 28

Fóri G. 57
Fried Pál 84
Frank Fr. 49

Forgács Hanna 224
Földes Lenke 234

385/1932

1./ MAGYARORSZÁG MÜEMLÉKEI, IV. K.2
XIII. SZÁZADI TEMETŐKÁPOL

2./ MAGYARORSZÁG MÜEMLÉKEI, IV. K.3
A VÁR HOSSZANTI ÁTMETSZET

3./ MAGYARORSZÁG MÜEMLÉKEI, IV. K.2
A VÁR EGYIK TORNYA.

4./ MAGYARORSZÁG MÜEMLÉKEI, IV. K.4
A SELMECZI OVÁR HELYREÁLL

5./ MAGYARORSZÁG MÜEMLÉKEI, IV. K.
A VÁR EGYIK OLDALHAJÓJÁBÓ

6./ MAGYARORSZÁG MÜEMLÉKEI, IV. K.3
A HAJDANI TEMPLOMHAJÓ, MÓ

7./ MAGYARORSZÁG MÜEMLÉKEI, III.K.8
VAJDA HUNYAD KÉPE 1823-BÓ

H. 8./ MAGYARORSZÁG MÜEMLÉKEI, III.K.8
A LOVAGTEREM.

H. 9./ MAGYARORSZÁG MÜEMLÉKEI, III.K.V
A VAJDA-HUNYADI VÁR MAI F

H. 10./MAGYARORSZÁG MÜEMLÉKEI, IV. K.
OSZLOPFŐ HUNYADI CIMERREI

11./MAGYARORSZÁG MÜEMLÉKEI, III.K.
A VÁR KELETI OLDALA A BE

Faber Gabriella

Festő

koll. kiáll -

Mübarát 36 - kiáll

1943. jan. 17 - 29

könyvtáramban

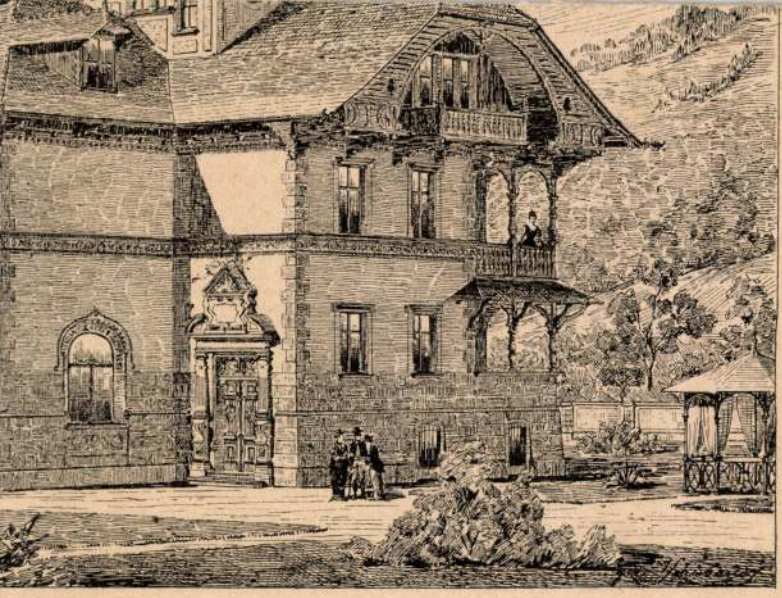

Faber Gabriella

festő

gyűjt. kiáll.

1948 aug

a magyar képző-

művészek Szabad-

Szervezetében

Katalógusa

kéziratában

MOB. Hivatal.

19 32

...szágos Bizottsága.

...beadvány	száma:	—	19
	kelte:	okt. 14	19
	beérkezése:	jan. 4	19

...lékletek száma:

...yúttal elintézett szám:

...irat száma:

...irat száma:

...solta: Kaulezkyné

...p. 1932 I/9 | Jaroszy

Fáber Gizella

festő

A Nemzeti Szalon ez évben már szeptember 2-án megnyitotta első kiállítását, a szokásos »Őszi Kiállítást«, amely szeptember 17-én zárult. A kiállításon a Székesfőváros a következő műveket vásárolta meg: Fáber Gabriella: Anya gyermekkel (vízf.), [illegible]

1939

Képrőm. Körlöny

1939. 2. sz.

Faber Gabriella

Fův. képt

Fekvő akt, of

Kopár fák / virf
Fasor

Bajmogel funkt

Faber Gabriella

l.

Szépmüvèszet

1943. 75. l.

Vásárlások

(Szalon sarkában
virf.
kultusz megvette

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Faber Gabriella

Faber Gabriella, férjezett Keil

Lórántné, festő; sz. 1905 márc. 29. Madarász Adelinánál, Bornemissza Gézánál és Jaschik Álmosnál Bpesten. Részint magánuton, részben az Iparrajziskolában tanult. Első izben a KUT 1926. márc./Ernst Muz./ kiállitásán szerepelt nyilvánosan. Első kollektiv kiállitása a Müteremben volt, 1937-ben. További szereplései: MAPE 1938 /N.Szal./, 1939: Tav. Szalon, Ernst Muz., Nemz. Szalon /1939-es Szalonja/ - 1940: N.Szal. M.Városok kiáll. /jan./, M.Nép kiáll. /febr./, MAPE /N.Szal.nov./. - 1941: Kollektiv kiáll. a Tamás Galériában /ápr./ Gömöri Raidl Idával és Mikus Sándorral közösen,; N.Szal.tav.tárlat. - 1942: Kollektiv kiállitás Milanoban, a Casa d'Artisti-ben /itt 14 képet adott el/.

esten, 1905 évi márczius hó 22 én

Forstenpul
M. Chiök

1943: Mübarát-ban kollektiv kiáll.; A M.Művészetért kiáll. /máj./ - 1944 : VII.Nemz.Képzőmüv.Kiáll./Mücs./ ; A M.Képzőművészetért Kiáll. /v.Ernst Muz./ - 1946 : M.Képzőművésznők Egyes. 29.kiáll. - 1947 : Nemz.Szalon /aug./ 1948 : kollektiv kiáll.a Művész Galériában /márc./ ; kollektiv kiáll.a M. Képzőművészek Szabadszervezetében /aug./ - stb.

Az állam és a főváros több képét megvásárolta.

1934-től a BSZKRT önképzőkörének rajz-és festőiskoláját vezette 1942-ig. 1955. meghívást kapott Milanoból, kollektiv kiállítás rendezésére.

ántartásból töröltetett.

est, 1905. január hó 30-án.

számv. igazgató.

Faber Gabriella, festő

□ FABER GABRIELLA festőművész kiállítása március 29-én, csütörtökön délután 5 órakor nyílik Szolnokon, az Aba Novák-teremben. Megnyitja: Balogh András festőművész.

-:□ Faber Gabriella 2.

Esti Hírlap, Bp 1979. márc. 24.

Fáber Gabriella

neve említve

Művészettörténeti Értesítő 1972

314. old.

Faber Gabriella festőművésznő
kiállítását a Fővárosi Népfront klubjában rendezték meg.

Kiállítások

Magyar Hírlap, 1969. febr. 15.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1969 FEB 16

Faber Gabriella festőművész

1021

Vasárnap, 1969. február 16.

Faber Gabriella festőművész kiállítása

A *Hazafias Népfront VI. kerületi bizottságának* (Népköztársaság útja 94. szám alatti) klubja *Faber* Gabriella festőművész képeinek és grafikáinak bemutatásával kezdte meg 1969-es tárlatainak sorozatát. Akik rendszeresen figyelemmel kísérik képzőművészetünk életét, gyakran találkozhattak műveivel. Színei a Szőnyi-iskola nyomát őrzik, formáik francia tanultságról, szellemességről és a finoman árnyalt megfigyelés biztos készségéről tanúskodnak.

Faber Gabriella most bemutatott 18 olajképe és 14 grafikai lapja ennek a sok ágból egységessé és saját nyelvűvé gyúrt festői világnak szép és világosan beszélő dokumentuma. Legfőbb erényük az a biztos és elegáns komponálás, amely visszafogott színeikkel összhangban megteremti rajtuk a nyugalom és a csendes elmélyültség légkörét. Sorozatukból — a festmények közül — a *Sárga táj*, a *Görbe fák*, az *Ablakban* és a *Gyümölcscsendélet;* a grafikák csoportjából pedig a *Vörös harmónia*, a *Meleg színek* és a *Kompozíció fekete kontúrral* címét jegyeztük fel.

h. gy.

A népfront és a Ma

Az öröm szava legyen az első. A Hazafias Népfront budapesti klubja zsúfolásig megtelt péntek délután a népfront és a Magyar Nemzet művészet-politikai vitafórumán. *Jancsó* Miklós új filmjének, a *Fényes szelek*nek a megvitatására. Nézők és szakemberek, diákok, háziasszonyok, tisztviselők, pedagógusok, művészek, kritikusok, írók, történészek, filozófusok hallgatták végig — jó néhányan a fal mellett szorongva — a több mint háromórás, élénk eszmecserét. Huszonöten kaptak szót a jelentkezők közül és mondtak véleményt őszintén, közéleti felelősséggel nemcsak a filmről, hanem művészeti, társadalmi, ideológiai életünk fontos kérdéseiről, így a forradalmi magatartásról, a népfrontpolitikáról.

Türelmetlenség

Akadtak türelmetlen hangok is, de — ez is örvendetes — a közönség köréből kaptak türelmes, érvelő feleletet. Mint várható volt, mindjárt a beszélgetés elején valaki elmarasztalta a filmet a köz-

Faber Gabriella festőművész

A Szazafias Népfront VI. Ker.-i klubjában rendezték meg kiállítását, melyen 18 olajképe és 14 vízfestménye, rajza szerepel. Képeiről hiányoznak az élénk színek, helyüket a finom színátmenetek, tónusok foglalják el.

R.G.: Faber Gabriella képei.

Kiállítások.

Magyar Hírlap, 1969. febr. 15.

Faber Gabriella festő
kiállítását a Hazafias Nép-
front VI. ker. Klubjában rende-
zték.

Kiállítási kalendárium
Szocialista Művészetért, 1969. május.

Fáber Gabriella festőművész.

a Hazafias Népfront Klubjában nyílt meg a kiállítása.

Múzeumok-kiállítások.

Magyar Hírlap, 1969. febr. 19.

Faber Gabriella festőművész

Kiállítása a Fővárosi Nép-
front Klubjában látható.

Múzeumok-Kiállításai.

Magyar Hírlap, 1949. febr. 18.

Faber Gabriella festőművész
kiállítása a Hazafias Népfront
klubjában nyílt meg.

Kiállításai:
Magyar Hírlap, 1969 febr. 28.

Faber Gabriella MDK

Zöld körték fehér tálakon, olf.

Déli fények, olf.

Csendélet rozsszin háttérrel, olf.

Derkovits Terem 1965. ápr. Faber Gabriella

Fáber Gabriella MDK

Csendélet, olf.

Mücsarnok 1958 Magy. Képzőművésznők kiáll.

MDK

Faber Gabriella

Temesvári János kitüntetett zenész, of.

Varga József nyomdász sztahanovista, "

Arckép kiáll. Ernst Múz. 1952. aug.

5 l.

M.D.K.

Faber Gabi

A Fészek Klubban rendezett csoportos kiállitáson vett részt müveivel a müvész.
Berend Ilona: "Tizenöt képzőmüvésznő a Fészekben" cimmel ir a kiállitásról.

Szinház. Bp. 1948. márc. 23-29. IV. évf
13. sz.

Faber Gabriella

MDK

Kompozició, monotypia

Nő piros függöny előtt, vizf.

Derkovits Terem 1965.ápr. Faber Gabriella

Faber Gabriella MDK

Vonal és forma, vizf.

Pantomim a "Szerelmek városá"-ból, monotypia

Kakas, monotypia

Derkovits Terem 1965.ápr. Faber Gabriella

Faber Gabriella MDK

Lámpagyujtás, vizf.

Könyvtáros, vizf.

Sárga-szürke, temp.

Derkovits Terem 1965.ápr. Faber Gabriella

Faber Gabriella MDK

Viadukt, vizf.

Fatörzsek, vizf.

Napraforgók, vizf.

Derkovits Terem 1965.ápr. Faber Gabriella

Faber Gabriella MDK

Bálványok, vizf.

Kilátás, vizf.

Farsang, vizf.

Derkovits Terem 1965. ápr. Faber Gabriella

Faber Gabriella MDK

Vörös harmónia, vizf.

Lira, vizf.

Zöld és szürke, vizf.

Derkovits Terem 1965. ápr. Faber Gabriella

Faber Gabriella MDK

~~Mxxxxxxxxxxxxx~~

Szobanövények alakkal, olf.

Táncosnők, monotypia

Formajáték, kréta és vizf.

Derkovits Terem 1965. ápr. Faber Gabriella

Faber Gabriella MDK

Parkban, olf.

Montázs, olf.

Budaőrs, olf.

Derkovits Terem 1965. ápr. Faber Gabriella

Fáber Gabriella
festő

M.D.K.

A művészmőnek a VI. kerületi Harafias Népfront helyiségében volt kiállítása. Legszebb lépe a „Tüstiliom".

Losonci Miklós: Krónika
Művészet, 1969. julius – 41 lap

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

KÉP CSAR NOK

Meghívó

A Hazafias Népfront VI. kerületi Bizottsága és a VI. kerületi Tanács VB. Népművelési Osztálya szeretettel meghívja

Faber Gabriella

FESTŐMŰVÉSZ

kiállításának megnyitására

1969. február 7-én, pénteken 18 órakor

a Hazafias Népfront VI. ker. Népköztársaság útja 94. I. em. 1. sz. klubjában.

Megnyitóbeszédet mond:

BALOGH ANDRÁS festőművész, főiskolai tanár

A kiállítás megtekinthető szombat és vasárnap kivételével minden nap 10 és 19 óra között.

Fabes gabriella

Németh Lajos unak, művénettörténén

Budapest

XIV Bánki D-ut. 73

69-1196 FNyV 10

Meghívó

Faber Gabriella

A Hazafias Népfront VI. kerületi Bizottsága és a VI. kerületi Tanács VB. Népművelési Osztálya szeretettel meghívja

Faber Gabriella

FESTŐMŰVÉSZ

kiállításának megnyitására

1969. február 7-én, pénteken 18 órakor

a Hazafias Népfront VI. ker. Népköztársaság útja 94. I. em. 1. sz. klubjában.

Megnyitóbeszédet mond:

BALOGH ANDRÁS festőművész, főiskolai tanár

A kiállítás megtekinthető szombat és vasárnap kivételével minden nap 10 és 19 óra között.

Németh Lajos igazg. elv.

Képtőművészeti Múzeum

Budapest,

Dorsa Gy. út

Hősök tere

69-1196 FNyV 10

Faber Gabriella MDK

Barkás csendélet, olf.

Alkonyat, olf.

Váza kockás teritőn, olf.

Derkovits Terem 1965. ápr. Faber Gabriella

Faber Gabriella MDK

Fekete macska, olf.

Festőnő, olf.

Női figura, olf.

Derkovits Terem 1965. ápr. Faber Gabriella

Faber Gabriella MDK

Február, olf.

Este, olf.

Szobanövények, olf.

Derkovits Terem 1965. ápr. Faber Gabriella

K. Faber Gabrielle

— **Csoportkiállitás a „Müterem"-ben.** Csütörtökön nyilik meg a „Müterem" gyüjteményes kiállitása, amelyen négy festő vesz részt. A kiállitáson legtöbb képpel K. Faber Gabrielle jelentkezik, aki temperáiban s akvarelljeiben egyaránt egyéni müvész. Finom izlésü, biztos kezü, bátor festő, „Olvasó gyereke" bravuros ecsetkezelésre vall. Ádámffy László kitünő akvarellista, egy-egy szinfoltban hatásos kifejező pikturát ad. A fiatal Katona-Kleinberger Pál elmosódó felvidéki tájai, fejlődésképes festő állomásai. A régi iskolák hive Sikorszka Zsolnay Julia, akinek kissé egyhangu képei közül finom szinezésü „Vizimalma" tünik ki.

(p. gy.)

Lipsia. 1937 IX. 23

M.D.K.

Fáber Gabriella

A Képzőművésznők Egyesülete a Nemzeti Szalon
ban rendezett kiállitásáról ir Berend Ilona
"Megindult a kiállitási szezon" cimmel és
megemliti/az ott bemutatott portréját.
a müvésznek/

Szinház, Bp. 1947. aug. 26.- szept. 1.
III. évf. 35. sz.

Faber Gabriella

MDK

Város télen, akvarell

Műcsarnok 1957 Tavaszi tárlat

Faber Gabriella MDK

Bajai Fő tér, olf.

Mücsarnok 1957 Tavaszi tárlat

MDK

Faber Gabriella

Anya gyermekkel, vizf.

A Magyar Akvarell- és Pasztell-festők Egyesülete kiáll.katalogusa.1940.Nov.24.-Dec.8.
10.lap

MDK

Fáber Gabriella

Műveivel résztvett a Nemzeti Muzeumban rend. Magy. Képzőművésznők Egyesületének XXIX. kiállitásan.

R.M.: Képzőművésznők kiállitasa.

Szabad Művészet, 1947. 8.sz. 156.lap

MDK

Fáber Gaby

Női arckép.

E.M.Kiáll. LXXXII./1926/ -KUT III. nagy kiáll. -a.
Kat. 14.1.

Fáber Gabriella.

A Tamás Galéria kiállitásain szereplő müvész

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Fáber Gabriella.

1941-ben a Tamás Galériában kiállitották müveit.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

MDK

Faber Gabriella

Sárga tulipánok, olajf.

I.Művészeti Kiáll.Kat.1946.Jul.7.-Jul.28.-ig.
11.lap

MDK

Faber Gabriella festő

Beszkárt művészeinek kiáll. Pesti Napló, 1936. dec. 22. 17 l.

F

Fáber Gabriella

= festő

M.D.K.

Televisiónerelő leányai-ról emlékezés.

Fedor: Képzőművésznők nemzetközi kiállítása
Diók Lapja, 1960, márc. 3. 9 szám.

MDK

Faber Gabriella

Dunaparti sétány

Városliget

Bpvizfpály 1941, Főv.Képtár. Házi példány

3 l.

MDK

K. Faber Gabriella, festő.

Önarckép, tusrajz
Tájkép, vízfestm.

Neuv. Szal. Mův. E. - Szinyei Társ. - X. tav. kiáll. - 1935 V. 8-19. -
Kat.

MDK

K. Faber Gabriella

Tájkép, vizf.
" tusr.

Uj Szalon tav. kiáll. 1934. máj.

MDK

Fáber Gabriella

Csendélet macskával, olaj

M.Képzőmüv. Szab. Szerv. tav. tárlat, 1947. máj.
4 l.

MDK

Fáber Gaby

Női arckép

KUT 3. kiáll. Ernst Muz. 1926. márc. 14 l.

Faber Gabriella festő. MDE.

Neve szerepel a Kiállítók Között.

Nikelszky Géza: „Pesti és pécsi képzőművészek együttes csoportkiállítása."

Dunántúli Néplap. 1946. II. évf. dec. 8. 8. l.

MDK

Fáber Gabriella, festő

F.A.E: Képzőművészek a bányáról... Szab.Nép, 1948. nov. 23. 6 l.

MDK

Faber Gabriella

Dunahidak

Kilátás a Gellérthegyről

Bpvizfpály 1941, Főv.Képtár. Házi példány

3 l.

MDK

Fáber Gabriella

Anya gyermekkel, vf.

A N.Szalon... Képzőmüv. Közl. 1939. 2.sz.

MDK

Faber Gabriella

Sárga tulipánok, olaj

Magyar Képzőművészetért. 1. kiáll. Ernst Muz.
1946. jul. 11 1.

MDK

MDK

Faber Gabriella

Temesvári János kitüntetett zenész, olaj

Varga József nyomdász sztahanovista, "

Arckép kiáll. Ernst Múz. 1952. aug. 5 l.

MDK.

Faber Gabriella

Kiállitásának hirdetése

Népszsbadság 1965 ápr. 3.lap -

Fáber Gabriella, [festő] MDG

4 tarasz folyamán a Derkovits Teremben állít ki.

–: A Képcsarnok változatos kiállítási programja 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1965. jan. 10.

Fáber Gabriella

Kollt. Kiáll. a Műbarát-
ban 1943. január

Fáber Gabriella finom színérzékű, kulturált művész, aki tavalyi komoly bemutatkozása után ezúttal még kiérettebben, meglepően egységes, nívós anyaggal jelentkezik. Különösen akvarell-sorozatának friss könnyed előadású, lényeget összefogó balatoni motívumai, a *Vízpart, Nyitott ablak, Esős táj, Üvegfolyosó, Falusi interiur, Virágzó domboldal* képviselik java festői értékeit. De tompított színekbe hangolt, ízléses olajképein *(Piros kabátos nő, Virágcsendélet, Tornácon, Sárga tulipánok, Kertben)* ugyancsak előnyösen mutatkozik meg egyre határozottabban kibontakozó tehetsége.

Esti Magyarország

1943. jan. 19.

(Két kiállítás.)

MATYAS
SULELMED.

r.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Fáber Gabriella

Koll. kiáll. a Műbarátban.

Mellette dicsérettel kell megemlékeznünk Fáber Gabriella erőteljes ritmusú, határozott vonalvezetésű és mondanivalóiban is igényes piktúrájáról, amely lényegesen több a nőfestők nagyrészénél megszokott lírizmusnál, sötét túnusba ágyazott portréi jeles megfigyelőkészségről tanúskodnak, de komponálási készsége is figyelemreméltó.

Esti Ujság
1943 jan. 20.
(Két kiállítás.)

KALÓ JÁNOS
papír, könyv és irószerkereskedése
NAGYKÁTA

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

~~Ballagó Imre~~

tovább Faber Gabriella

festők

Magyar

Nemzet

1948. márc.

21.

(Kiállítások.)

A *Művész-Galériában* Ballagó Imre és *Faber* Gabriella festőművészek kiállítását láttuk. *Ballagó* Imre, hol sötét, hol meg napfényes képei a kereső realizmust reprezentálják, melyeket nem egyszer olvatag színekbe és árnyalt tónusokba von a színek játéka és a fény festői szemlélete. *Faber* Gabriella képeit hasonló keresés jellemzi; nem egyszer erős és határozott, biztató formáival és biztos egyéni kezelésével lep meg. — mindkettőjük fejlődése és további kibontakozása a szükségszerűség igényével várat magára.

~~Budapesti~~ I. Ker. ált. Rózsáté-
Konyvtári egyesület

I. 235.

Faber Gabriella

Magyarország - Esti lap
1941. ápr. 23. (Két festőnő és egy szobrász)

XIII.

Buda

Ugyancsak rendkívül tehetséges festő *Faber* Gabriella, aki ezúttal először szerepel nagyobb gyűjteménnyel a nyilvánosság előtt. Világos, könnyű, tiszta színei ízléses harmóniában csendülnek össze gondosan komponált, változatos témájú vásznain, amelyek mindig közvetlen kapcsolatot tartanak a természettel. Talán csak lovasképe távolodik el erősebben a valóságábrázolástól, a síkformákba való dekoratív átírás felé. Néhány feje, köztük a *Vörösruhás nő*, két finomrajzú, elegáns csendélete, de különösen posztimpresszionista előadású *Kertrészlete* meggyőzőn dokumentálják festői hivatottságát.

★ 18. szám

afal

cza 82. sz.

dők, éttermek. Sürgony: Schadnhotel.

*

Bécs. Café Central. I. Herrengasse. Előkelő kávéház, legfinomabb italok, figyelmes kiszolgálás.

*

Bécs. Grand Hotel, I., Kärtnerring Nr. 9. Elsőrangú szálloda. 300 elegánsan berendezett szoba. Fürdőszobák stb.

*

Bécs. Hotel Post I. Fleischmarkt 16. Elsőrangú szálloda a főpostával szemben, a város közepén. Modern kényelem.

*

Bécs. Szent-István-vendéglő, I., Rothenthurmstrasse. Elsőrendű étkező és borház. Tulajdonos: Fritsch Florián.

*

Bécs. Hotel Tegetthoff, I., Johannesgasse No. 23. Elsőrangú minden kényelemmel berendezett szálloda a város központján. Tulajdonos P. Wolfbauer.

*

Bécs. Hotel Kummer, VI., Mariahilferstrasse 71. Kényelmes olcsó szobák. Kitünő konyha.

delmi és üzleti könyvekb

Fiume de la Ville nagy s
pályaudvarral szemben.
bák, magyar konyha. Tula

Fiume. Grand Hôtel Bon
zésű új szálloda. Kitünő
ban. Mérsékelt árak. Tulaj

Gardone-Riviera, a Gard
Hotel. Idény szeptembe
világítás, központi fűtés.
a házban. Illustrált prosp

Graz. Dr. Hansa Frigye
Modernül, a higienia m
fölszerelt szanatórium.
ellátás és mérsékelt díjak.

Faber Gabriella

l.

Szabad Művészet
1948. 297. l.

Murányi kovács E:

kiállítások

Faber Gabriella

Lap: KisUjság

Megjelent: 1948 AUG. 29

Nagy T.: 93

KIÁLLÍTÁSOK

Faber Gabriella

képeinek utolsó háromévi gyüjteményét mutatja a *Képzőművészek Szabad Szervezete* a régi *Műcsarnokban* (Andrássy-út 69.). Olajképeiben magabiztosan és következetesen körülhatárolt egyéni stílusban vetíti ki a maga legsajátosabb élményeit: arányos összehangoltságban a kivülről kapott hatásokkal és korszerű szakmaköri műveltsége bizonyítékaival. Olajtfestményei után sötéttónusú, passzív hideg árnyalatszíneket kedvelő lírikus festőnek bizonyul, aki — mint például a *„Piros pulloveres férfi"* című portréjában — csak kivételes alkalommal és így is csupán a tárgyszerű hűség kedvéért él egy-egy aktív színhatás érzékletességével. Olajképeinek hűvös-magános felfogásával szemben színes grafikái részint meseszerű, részint drámai életképek. Kolorítjuk melegebb az olaj színeinél és tárgykörük is társadalmiasabb és melegebb légkörben mozog. Legkitűnőbb rajzai nemcsak a felnőtt társadalom művelt tagjainak szeméhez, de a gyermek és a primitív ember szívéhez is szólnak.

Nagy Tiborcsekpe

Budapest, 1945. augusztu

Gömöri Raidl Ida

~~Faber Gizella~~

Nemzeti Ujság. 1942.
jan. 25.

céd

Két magyar festőnő sikere Milánóban

Faber Gabriella és *Gömöri-Raidl* Ida január hó első felében gyüjteményes kiállitást rendezett a milánoi Casa d'Artisti előkelő helyiségében. A megnyitáson megjelent báró *Abele* milánoi magyar főkonzul. A nagy olasz lapok mind meleg elismeréssel emlékeztek meg a két kiváló magyar festőről. A Corriere della Sera szerint kiállitásuk más mint a megszokottak, mert előitélettől ment és érdekes. *Faber* Gabriella uj akkordokat üt meg tanulmányainak és elgondolásának sokféleségét bizonyitják festményei. Érdekesnek mondja a kiállitást a L'Italia s *Gömöri-Raidl* Idáról szólva megállapitja, hogy képeinek szinezése és mélysége nagy készséggel tükrözik vissza tárgyukat oly lendülettel és olyan plasztikusan, ahogyan akvarellben a legnehezebb. *Faber* Gabriella finom, modern izlésü festő, *Gömöri-Raidl* Ida vizfestményeit pedig a kezelés élénksége szellemes rajz átélt bensőséges dinamika jellemzi.

Faber Gabriella

Faber Gabriella hasonló témakörben mozgó pikturáját elsősorban a formaadás hajlékonysága és a fejlett színérzékenység ösztönös biztonsága jellemzi. Az egyes darabok híven jelzik a fokozatos fejlődés állomásait, amelyek közül az utolsók már a szerencsés önmagára-találás felszabadulásáról tanuskodnak. Két *Csendélete*, *Kertrészlete*, *Vörösruhás nője*, pár feltünően finom tájképe és friss akvarellje meggyőzőn dokumentálja komoly tehetségét.

Pest, 1941. ápr. 19.

(Uj kiállítás a Tamás Galériában.)

pe. K. K. templom

37.

gos Bizottsága

száma:	4591-2-	1936.
kelte:		19
beérkezése:		19

száma:

ntézett szám:

a:

na:

:

Fáber Gabriella

Koll. kiáll a Műbarátnál 1943. januárjában

Fáber Gabriella festőművésznő most sokkal egységesebben s kiegyensúlyozottabban jelentkezik gondosan válogatott akvarell-kollekciójával és olajképeivel, mint tavaly. Könnyű, friss, levegős, jórészt balatoni tárgyú akvarelljei különösen meggyőző tanuságot tesznek szerencsés fejlődéséről, önmagára-találásáról és egyéni stílusalakító készségéről. De olajfestményei között is számos komoly felkészültségre valló darab akad, mint például a *Piroskabátos nő*, a *Tornácon*, a *Virágos csendélet*, a *Kertben* és a *Sárga tulipánok*.

Pest 1943. jan. 19.
(Két kiállítás.)

Faber Gabriella

vod

=

Pesti Hirlap.

1941. ápr. 22. (Két festő és egy szobrász a Tamás Galériában.)

összeomló trianoni határ kegy
Mostantól kezdve azonban ismé
régi hiveinknél.

A Pesti Hirlap régi előfize
csenek már régi hajlékukban. Ő
Legyen segitségünkre és közölje
ismerőseinek cimét, akik örömm
Nagyon lekötelezne, ha nevüket
kelt válaszlevelezőlapon bélyeg

Fáradozását előre is hálása

Buc

Mellékelve:
1 drb válaszlevelezőlap.

1941. 29493. LÉGRÁDY

Gömöri Raidl Ida
~~Faber Gabriella~~

— **Két magyar festőnő sikere Milánóban.** Faber Gabriella és Gömöri-Raidl Ida festőművésznők január első felében gyüjteményes kiállitást rendeztek a milánói Casa d'Artisti helyiségében. A megnyitáson megjelent báró Abele milánói magyar főkonzul is. A kiállitást mindvégig nagy és előkelő közönség látogatta. A nagy olasz lapok meleg elismeréssel emlékeztek meg a két kiváló magyar festőnőről.

Pesti Hirlap
1942. jan. 22.

Fáber Gabriella

Koll. kiáll. a Műbarát-
nál 1943. jan.

... A tehetséges Fáber Gabriella képsorozatában való elmélyedésünknél sajnáltuk, hogy ezek a komoly művek mind a borulátás perceiben fogantak. Lehunyt szemü női alakjai és borongó hangulatu enteriőrjei, amilyen finom lelki élmények, olyan szomorusággal telitettek. Vizfestményeiben már fel-felcsillan az élet szépségeinek elismerése. -

Pesti Hirlap

1943. jan. 19.

(Két kiállítás.)

JENŐ
könyv- és papírkereskedése
BÉKÉCSEK

Nyomtatvány

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Fáber Gabriella

festő

l.

Szépmüvészet

1943. 53 l.

Rónay k.

Mübarát

változtatását remélhetnénk tőle.

Én egyedül és kizárólag Istenben l
bízom családom és magam sorsát és j
lett úgy látom, hogy a panasz és sí
elmúlt. Méltatlan is hozzánk, keres
férfiatlan. Kérdés: érdemlünk-e jol
csak jajgatunk és semmit nem teszi

A gyógyulást nem abban látom,
kedjünk és várjunk, majd egyszer
rajtunk... (Bár újabban igen kedvező
talhatunk!) Két mód van: egyrész

-, ruha-, pénzhiány miatt, amikor
n az ellenkezőjére tanítja őt és ő a
Bizony „*nem kellene ennek így lenni*“.
, mert ha nagyobb lenne a hitünk és
ég türelmesebbek, erősebbek és ha
erényebbek lennénk; másrészt nem
történni, hogy egyforma képesítésű
az egyik nyakig gondokban, a másik
nélkül éljen...

úgylátszik, nem vagyunk mind-
ve mártírsorsra. Mi is gyarló, esendő,
nös emberek vagyunk, akik szeret-
mindennap krajcáros gondjai elől;
létbe, csak egy aránylag emberibb,
biztonságosabb életmódba... Ne
i. Nem a tisztes szegénységtől félünk
galázó s a hitelezőktől soha meg nem
orúságtól. Nem kívánunk mi sokat,
gy erőnk, időnk, lendületünk nagy
dennapiak megszerzésére kelljen for-

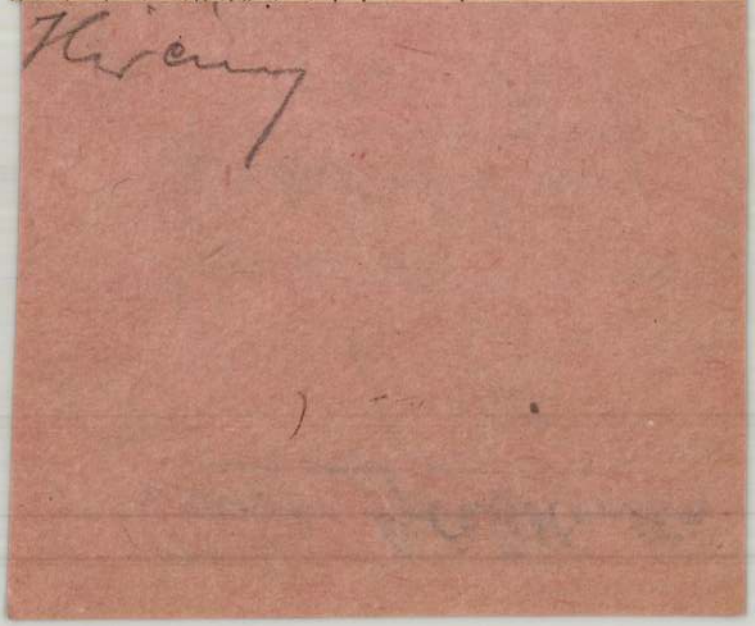

folytatás M. képrm. [illegible]

1948 nov-dec (képrm a bányákról, üremekről, ugáépítésről

Lánchíd építése
Munka a lánchidnál) vírf

M. képrm. ért 1946 jul (V. Ernst)
Sárga tulipánok III of

~~képrmnak 1947. (N. [illegible])~~

Művész Galéria 1948 márc. rejtj.
l. katal.-t

M. Műv. Műhely 1949 márc.
rézvétel

M-szovjet Barátság. 1952
Tyhi nov, of

Arckép kiáll 1952 aug (Ernst)
Temesvári János kitüntetett zenész
Varga József nyomdász sztachanovista) of

1954 szept kispl. és Graf Mall (Ernst
Kijlaki piac, vírf

gy könyveiket magukkal vitték. Pedig hazánk
zen előkelő férfiai, Nagyvárad első polgárai
naguk nagyon érezték, hogy helyesen egybe

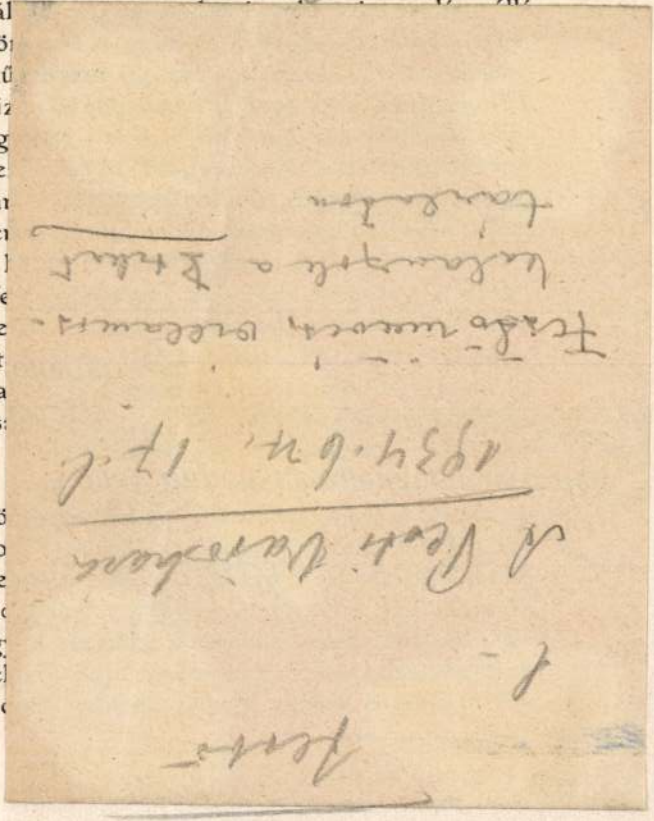

deklódtek, még pedig az akkori műveltség szerint franczia nyelven.

Legfelül a királynak képviseletében l'Eta militaire van felsorolva, élén az ezredessel Bellegarde-dal. Ott van azután a hires kom mendáns (várparancsnok), Roth György é lejebb Pichler kapitány. Borlichtigen é Frischeisen hivatalai nincsenek feljegyezve.

A katonai rend után mindjárt következi a nagyváradi tudós osztály l'Etat litteaire d l'Académie Roy (ale) névvel. Kezdi a név sort Mihalóczy György mint legidősebb taná és egyúttal az egész akadémiának helyette igazgatója. Azután Bogdanich, Kereszturi Jó zsef történetiró, Jankovich, a kerületi főigaz gató, majd valamivel alább Vas János, Mille Ferdinánd, egyik legtermékenyebb tudós írónk Braun Károly, a fizika tanára. A felirat alat a gimnázium tanárai vannak feljegyezve Eőszy József, Szluha Demeter és Kastne György. Egy kis szegletben legszélen meg huzódik a három plebános, Frieberg, a vár beli pap, Finászy Ignácz, az újvárosi és Klo busiczky Péter, az olaszii plébános.

Egy hosszú, a Berettyó régi folyását utánz patak választja el az akadémia tanárait

Faber Gabriella

festő

ünd

Az Est. 1935 máj. 9.

(A X. Tavaszi Salon.)

megnyílva

Faber Gabriella

festő

VI Felsőerdősor 1.

MKSz 1947

Faber Gabi

KUT. 1926 márc.-ápr. (Brest)

Női arckép. Tof

Uj Szalon 1934 máj.-jun

Tájkép I-II. vizf. és tusz.

~~1937. Mintérem. [illegible]~~

K. Faber Gabriella

Önarckép, tusrajz

Tájkép, III vvíf –

X. Tavaszi Szalon

1935. [N. tral]

la pittura di temi storici, di

La prego di ave

libri o fascicoli quanto possi

Faber Gabriella

Szinyei Társ. Tav. Szal
(Ernst Muz) 1939-
apr.: Bérház-
udvar, Kilátás az
ablakból.

Faber Gabriella

festő

l. Tavaszi Salon

1939 ~~XIV~~ (Trust)

Bérházudvar

Kilátás az ablakból

Faber Gabriella

festő

~~C.~~

~~Bpvirfpáty 1941~~

Műterem

1937. szűjt kiáll

Anya szermekkel I

Tájkép I-X

of

14 vízfestmény

MAPE. 1938 nov-dec (N Szal)

(1) Pihenő nő, vízf

FABER GABRIELLA

93. Anya gyermekkel, vízf.

III

(2)

Nemzeti Szalon

1940. nov.-dec

MAPE 75. kiáll.

Fáber Gabriella festő

Olasz táj I/ tempera

Nemzeti Szalon

1939-es Szalon

Fáber Gabriella

Női fej, virf.
Anya gyermekkel II/ virf
Olasz táj, II virf.

Nemzeti Szalon

Ötti kiáll. 1939. szept.

FABER GABRIELLA

37. Régi kőszegi városkapu, vízf.

Nemzeti Szalon

Magyar városok

1940 jan.

FABER GABRIELLA

26. Leány korsóval, temp.
27. Anya gyermekével, olajf.
28. Anya gyermekkel, vízf.

Nemzeti Szalon

Magyar nép
1940 febr - márc

1941 jun.

Tavaszi Tái } temp
Ajtóban

NEMZETI SZALON MŰVÉSZETI EGYESÜLET

ELNÖK:

Gróf ZICHY JÁNOS

TÁRSELNÖK:

PRESZLY ELEMÉR

Faber Gabriella

~~Kott Kiöll~~

~~Nüwcsz Galéria~~

~~1948. márc~~ -

✓

Dp t ábr nüw virf. pág. kiöll

1941 (Föv kept)

Dunaparti sétány
Városliget I
Dunahidak
Kilátás a Gellérthegyről
Bécsikapu-tér
Erzsébet híd

Lá/E 1304 sz.megtek.s számlából

8.október 25.

Faber Gabriella

Koll. kiall.

Tamás Galéria 121. 4.

1941. ápr. nyit.

Vörös ruhás nő
Fiatalember
Tavaszi Budán
Félakt
Kora tavasz
Nő bundával
Ajtóban II
Csendélet órával
Lovas komposíció
Szümöles csendélet
Modell
Kikötő
Szalmakalapos nő
Akt kék fotelben

Tanulmány fej

Vázlat
Pihenő asszonyok
Lebegényi utca
Dombos vidék

kertben
Parasztasszony szerencekkel
Kopár fák

vizsg

88

tulajdonítottak. Gyakran előfordul, hogy különböző jelenségek azonos, vagy hasonló matematikai apparátussal foghatók meg. Így pl. a hővezetés, a diffuzió és bizonyos hidrodinamikai folyamatok differenciálegyenletei mutatis mutandis hajszálnyira megegyeznek, noha e jelenségek fizikai tartalma, sőt esetleg lefolyásuk is merőben különböző. De hogy egy még jellemzőbb példát említsek: hányszor oldunk meg fizikai problémákat exponenciális funkciók segítségével, tehát lényegileg a kamatos kamatszámítás módszerével és mégis mi közük van ezeknek egymáshoz?

Mint rámutattam, a természet diszkontinuus voltának felismerése szükségképpen maga után vonja mindinkább a statisztikai matematikának az alkalmazását, különösen ha hozzátesszük, hogy megismerésünk ma már nem csupán az anyag diszkontinuitására, hanem az energia, még helyesebben *a hatás diszkontinuitására* is kiterjed, és itt azt is fel kell említenem, hogy az anyag szerkezetének megismerési sora sem zárult le a molekulával, mint azt csupán példaképpen, előadásom elején bátor voltam bemutatni, hanem ma már itt is sokkal tovább, a protonig, illetve az elektronig, tehát nagyonesak egy energia-

Milano, Casa d'Artisti, 1942
Gyűjt Miáll

M. Művért. 1943 máj (Mincs)
Sárga tulipánok II of

Műbarát. 1943 jan. Gyűjt.

Női fej II
Viktorie a macskával
Dunai táj
Nő virággal
Kertben
Sárga tulipánok II
Piroskabátos nő
Csendélet virággal
Tornácon
Csendélet birsalmával
Halapját igazító hölgy
Kisváros

of

Falusi interieur
Virágzó domboldal
Udvar
Pirosruhás nő

Balaton
Szalon sarkában
Dunapart
Fehső alt
Veranda

Nyitott ablak
Vízpart
Hűvegfolyosó
Esős táj I

Napos utca
Vincellérkoyha
a révfülöpi veranda
vir f

Fáber Gabriella

M. Képzőművészek Szabadszervezete. (Alkotás Május 1947. tav. kiáll.: Csendélet macskával, of.

Nemz képzm kiáll 1944 (Mücs)
Esős táj II vizf

M. képzm t. t. 1945 jul. (r. Mücs)
Kékruhás nő, of
Városliget II vizf

1946 dec (Pécs)
Régi házak

1947 márc (Főv képt)
Fekvő akt, of

1948 aug. szűnt

Varró nő
Csendélet almákkal
Béni apjával I
Pékműhely
Alvó nő
Pulloveres férfi I
Piros tulipánok
Munkás asszony
Kompozíció citerával
Téli táj
Örkényen
Portré

of

Hajó rones
Balatoni táj
Fák
Hárcpiczök
Népkertben
Kapáló
Junius
Favágók
Kertrészlet
Fekvő nő II
Fala vége
Gárudvar
Vetemégezők
Külváros

Graf,

Fasor
Nőjarckép II
Dolgozó nő
Nyomban
Parasztasszony

Rajzok
I - II.

Faber Gabriella

MŰVÉSZ GALÉRIA
HEGEDŰS LÁSZLÓ

X. kiállítás

BALLAGÓ IMRE

és

FABER GABRIELLA

festőművészek

gyűjteményes kiállítása

1948 március 14-től 24-ig

MŰVÉSZ GALÉRIA
Budapest, V., Sztálin-tér 3.

Felelős kiadó: Hegedűs László.
4505. 48. — Független-nyomda, Budapest.
Felelős: Lengyel Lajos igazgató.

Faber Gabriella

gyűjt. kiáll. a
Művész Galéria-
ban 1948.

Lásd könyvtárunk-
ban a
Művész Galéria
katalogusai
közül 1 példban
az anyagban.

Fáber Gabriella

M. Nők Demokratikus Szövetsége. A dolgozó nő és anya kiáll. (Ernst Muz.) 1948. nov. – dec.
Mosónő, tus.

Ø Faber Erzsébet

síkdíszítés

1919

Évkönyv 1930. 83. l.

Felix Faber
Labán nér

1665-1680 között

Román János: A Habának Sárospatakon
Sárospatak 1959

27.

Faber Gabriella

— **Két magyar festőnő sikere Milánóban.** Faber Gabriella és Gömöri-Raidl Ida festőművésznők január első felében gyűjteményes kiállítást rendeztek a milánói Casa d'Artisti helyiségében. A megnyitáson megjelent báró Abele milánói magyar főkonzul is. A kiállítást mindvégig nagy és előkelő közönség látogatta. A nagy olasz lapok meleg elismeréssel emlékeztek meg a két kiváló magyar festőnőről.

PH-6472 I 22

i v

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

tán: . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Faber Gabriella

Két magyar festőnő sikere Milánóban

Faber Gabriella és *Gömöri-Raidl* Ida január hó első felében gyüjteményes kiállitást rendezett a milánoi Casa d'Artisti előkelő helyiségében. A megnyitáson megjelent báró *Abele* milánoi magyar főkonzul. A nagy olasz lapok mind meleg elismeréssel emlékeztek meg a két kiváló magyar festőről. A Corriere della Sera szerint kiállitásuk más mint a megszokottak, mert előitélettől ment és érdekes. *Faber* Gabriella uj akkordokat üt meg tanulmányainak és elgondolásának sokféleségét bizonyitják festményei. Érdekesnek mondja a kiállitást a L'Italia s *Gömöri-Raidl* Idáról szólva megállapitja, hogy képeinek szinezése és mélysége nagy készséggel tükrözik vissza tárgyukat oly lendülettel és olyan plasztikusan, ahogyan akvarellben a legnehezebb. *Faber* Gabriella finom, modern izlésü festő, *Gömöri-Raidl* Ida vizfestményeit pedig a kezelés élénksége szellemes rajz átélt bensőséges dinamika jellemzi.

NV.
1942. I. 25.

ó i v

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

tán: . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Fáber Gabriella
Női fej, vizf.
Anya gyermekkel, vizf.
Olasz táj, vizf.

Őszi kiállítás. Nemzeti Szalon, 1939. szept. 6 l.

Bécsi munka, 1870 körül.
Simor prímás készíttette.

INFULA,

aranyszövet alapon színes selyem- és arany hímzéssel, két keresztsávján kerek medaillonokban Mária, Krisztus, Szent Péter, Szent József és Szent Pál mellképe. Hátoldalt Szent István és evangelista jelképek. Aranyrojtos szalagja indákkal. A szalag végén P. Jo. Simor. A. E. S. A. 1872 f. f.
Mag. 31·5 cm.
Bécsi munka, 1872.
Simor prímás készíttette.

Dankó 105—108. l. (Képe XLIX. táblán) — Irodalom. Egyházművészeti Lap, I., 1880., 372. l. — Lepold—Homor 71. l.

ANTEPENDIUM,

fehér selymen hímzett Mária és szentek medaillonban.
Hossza 413 cm.
Osztrák munka, 1872.
Simor prímás megrendelésére a döblingi apácák hímezték, 1872.

Dankó 107—108. l. (Képe L. táblán). — Irodalom. Egyházművészeti Lap, I., 1880., 372. l. — Lepold Katalógus 180. sz.

SIMOR PRÍMÁS INFULÁJA,

fehér, rácsos rajzú selyemszövetből, aranyhímzéssel és zománcos foglalatú drágakövekkel. Csúcsán ametiszt. Felirata: Joannes Card. Simor fieri fecit MDCCCLXXVIII.
Mag. 34·5 cm.
Giani bécsi műhelyéből, 1878.
Simor prímás készíttette.

MDK

Fáber Gabriella

Régi házak

M. Képzőm. Szab. Szervezete I. kiáll. Pécs, 1946. dec.

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP KIADÓ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 MÁJ 13

Faber Gabriella

NÉPSZABADSÁG

Budapest

KULTURKALENDÁRIUM

FABER GABRIELLA festőművész együttesének kiállítását áprilisban mutatták be nagy sikerrel Nyugat-Berlinben.

Faber Gabriella, festő

MDK

Nyugat-Berlinben mutatták be gyűjteményes kiállítását.

— : Kulturális hírek 7.

Népszabadság, Bp. 1970. május 13.

Fáber Gabriella

Szerepel a VI. ker. művészek
tárlatán

Mephisó 1970 XI. 27

Fáber Gabriella

„Csendélet" című művel állította ki a tárlaton.

Tölgyesi János: VI. kerületi művészek kiállítása a kerületi Hazafias Népfront termeiben. „Művészet" folyóirat, Budapest, 1968. március 3. sz.

4/

Faber Gabriella

Szőnyi István tanítványa. 1936-ótta
állandóan kiállító művész. Több tár-
lata között kiemelhetjük a milanói
1942-ből a „Casa d'Artisti"-ben.

„Bozóky": Ungarische Künstlerin stellt
in Westberlin aus". Nemeste Nachrichten,
Budapest, 1970. szept. 18. 7 l.

Faber Gabriella

Legutóbbi tárlata a Nyugat-Berlin-i Wedding városházán nyílt meg, ahol 26 olaj és 26 grafikát mutatott be. Legtöbbnyire vendéleteket fest.

„Bozoky": „Ungarische Künstlerin stellt in Westberlin aus." Neueste Nachrichten. Budapest, 1970. Sept. 18. 7 l.

Faber Gabriella

Műveinek címei: „Csendélet szimbolumokkal", „Csendélet gyertyával," Csendélet korsóval," „Lámpák", „Görbe fák", „Sárga táj", „Őszi este" és „Tihány."

„Bozóky": Ungarische Künstlerin stellt in Westberlin aus." Neueste Nachrichten. Budapest, 1970. szept. 18 7 l.

Fáber Gizella

Tavaszi táj, ţemp.

Ajtóban, temp.

Tavaszi kiállitás. Nemzeti Szalon, 1941.
junius, 7 i.

FABER GABRIELLA

1903 —1982

FABER GABRIELLA

1903. március 29-én született Budapesten. Madarász Adeline (Madarász Viktor leánya), Szőnyi István, Elekfy Jenő, Ferenczy Valér és Jaschik Álmos voltak mesterei.
A KÚT harmadik kiállításán, 1926-ban, mutatkozik be Derkovits, Egry, Csók István és mestere Szőnyi István társaságában. 1927-ben férjhez megy Keil Lóránthoz. Két fia születik: Bálint (1928) és Béni (1943).
1941-ben a Tamás Galériában állít ki Gömöri Raidl Idával és Mikus Sándor szobrászművésszel.
1942-ben Milánóban a Casa d'Artisti kiállítótermében Gömöri Raidl Idával és Adolfo Lucarini milánói szobrásszal nyílik közös kiállításuk.
1943-ban a Műbarát kiállítótermében Hangai Szabó Miklóssal és Dabóczi Mihállyal állít ki.
1948 márciusában gyűjteményes kiállítása nyílik a Művész Galériában.
Portrékkal és tájképekkel szerepel minden fontosabb kollektív kiállításon.
1957-ben részt vesz a Tavaszi Tárlaton.
1965-ben önálló kiállítás a Derkovits Teremben.
1969-ben önálló kiállítás a Hazafias Népfront VI. kerületi klubjában.
1970. áprilisában Berlinben (Nyugat-Berlin) mutatja be gyűjteményes anyagát.
Életében utolsó kiállítása 1979-ben, Szolnokon, az Aba-Novák Teremben volt.

1982. július 3-án meghalt. Halála után képei egyszer voltak láthatók: 1987-ben, Gordon Zsuzsa és dr. Váradi István műgyűjteményének bemutatóján.

Faber Daniel
folytatás Mihalik

megírva

Háromszáz év a pozsonyi

M Kor. Ert. 1911. 129 l.

1749. ápr. 8-án *Daniel Faber* 6 évre tanulóul szegődteti magához Mathis Rikchan-t. Ideje 1749. ápr. hó 8-án kezdődik s tart 1756. ápr. 8-ig. A 4 frt 10 kr. beiró-pénzt lefizette.

1749. ápr. 8-án *Daniel Faber* 6 évre tanulóul szegődteti magához Adamus Corvavtzitz-ot. Ideje 1748. szept. hó 28-án kezdődik s tart 1755. szept. 28-ig. A 2 frt beiró-pénzt lefizette.

1754. szept. 29-én *Daniel Faber* felszabadítja tanulóját, Adam Korwaschütz-öt. A 2 frt szabadító-pénzt lefizette.

1755. márcz. 30-án *Daniel Faber* felszabadítja tanulóját, Madhias Gigelhaun-t. A 4 frt 10 kr szabadító-pénzt lefizette.

1760. jan. 7-én *Daniel Faber* 5 évre szegődteti Martin Sustack-ot. Ideje 1759. szept. 30-án kezdődik s tart 1764. szept. 30-ig. Kezesei: *Joseph Waydenofskj* és *Michael Türschütz*. Jó magaviselete után felszabadulásakor mestere egy tanuló-ruhát köteles neki adni. Befizet 2 frt beiró-pénzt.

1761. ápr. 6-án *Daniel Faber* felszabadítja tanulóját, Josephus Balbi-t. A szabadító-pénz 2 frt. Lefizette.

1762. jan. 11-én *Daniel Faber* 7 évre szegődteti Joseph Klotter-t. Kezesei: *Frantz Kojanitz* és *Frantz Crübilie*. Ideje 1761.

1750. nov. 22-én *Metzner* 5 évre tanulóul szegődteti magához Jäckobus Ruhm-ot. Ideje 1755. nov. 22-én végződik. A 2 frt beíró-pénzt lefizette.

1753. szept. 7-én *Sigmund Mezner* felszabadítja tanulóját, Jackob Rum-ot, mert 3 évet hűségesen és becsületesen kitöltött nála. *A még hátra lévő időt pénzzel fizette meg.* A 2 frt szabadító-pénzt lefizette.

1755. jún. 24-én *Sigismundus Georg Mecznert* 6 évre tanulóul szegődteti magához Paul Nicolaus Perl-t. Ideje 1761. jún. 24-én végződik. A 2 frt beíró-pénzt lefizette.

1756. jan. 1-én *Sigmundt Metzner* 6 évre tanulóul szegődteti magához Eliasz Tuirtsch-et. Ideje 1762-ben végződik. A 2 frt beíró-pénzt lefizette.

1758. nov. 30-án *Siegmundt Metzner* 4 évre tanulóul szegődteti magához a Szakolczára való Johannes Langhoffer-t.

szept. 30-tól számítódik s végződik 1768-ban. Ruházatáról mestere fog gondoskodni, ugyan ő adja a «Freÿ Kleid»-ot is. A 2 frt beíró-pénzt lefizette.

1766. ápr. 27-én *Daniel Faber* 5 évre szegődteti Frantz Hauszman-t. Kezesei: *Sigmund Metzner* és *Philip Trnka.* A 2 frt beíró-pénzt ugyan[illegible]

Fabér Dániel

pozsonyi (ötvös
(?)

Kézi gyertyatartó
2 db, 1775

gr Merán Fülöp
csákberényi kastélya

Imel

Római harang V. 246

Faber Daniel

ötv.

l. Kömagyötvj.

1749. n.

Faber Dániel

ötvös

L.

Szendrey-kuntinányi

456. l.

~~István, I. rö, Király, l. mép~~

~~Szent István Király alatt is~~

Érkezett 1905 febr. 28.

160/1905 sz. (Győr, 1905 febr. 7. 441/tan. sz. a.)

Győr sz. kir. város tanácsa elszámolása az 1904 évi áll. segélyről és 1905 re áll. segélyt kér. (Válasz III. 28 l. i 1028/904)

Faber Dániel, pozsonyi ötvös V. 94.

Mur és Kot-Ést

Faber Daniel, pozsonyi ötvös V. 102.

Murá Kot.-Est

Faber Dániel, pozsonyi ötvös

V. 128, 129.

Mur- és Kot-Ést

Faber Dániel, pozsonyi ötvös V. 131

Mur. és Kot. Ert

Faber Daniel, pozsonyi ötvös

V. 134.

Mur. és Kol. Ét

Faber Dániel, porsonyi ötvös tömjén-
tartója V. 160. — mesterjegye
V. 159.

Mur- és Kot-Erz

Fáber Dániel

Fáber *Dániel*, XVIII. sz.-beli ötvös Pozsonyban, †1768. Az ottani dóm őrzi művészi tömjéntartóját.

Uj Idők Lex
IX. K.

NDK

Fáber Gabriella, kovácsmühely előtt, of.

Dolgozó emberek között, kiáll. Ernst Muz. 1960.nov.

Faber Gabriella festő M.D.K.

kiállitása a Derkovits -teremben

Napló

Magyar N emzet 1965. március 31. 4.1.

MDK.

Faber Gabriella

Kiállitásának hirdetése

Szocialista Müvészetért 1965 május lap -5

MNK.

M.D.K.

Faber Gabriella
festő

A Derkovits teremben tartott tárlatot.
„Női figurá"-ját, az „Ülőnőt",
a „Barkás csendélet" c. festményét
is bemutatta. „Barkás csendélet" (repro)

Fáthy János: Faber Gabriella
Művészet, 1965. aug - 47 kép

M.D.K.

Faber Gabriella
festő

Derkovits lesemben rendezett tárlatán „Könyvtáros" című vízfestményet is bemutatta.

Fóthy János: Faber Gabriella kiállítása
Művészet, 1965. aug. – 47 lap.

Faber Gabriella M.D.K.

A KUT harmadik nagy kiállitásán 1926-ben az akkori legnagyobbak társaságában állitott ki először.

Dutka Mária: Faber Gabriella kiállitása

Magyar Nemzet 1965. április 23. 4.1.

Fa ber Gabriella festő M.D.K.

Kiállitása a Derkovits -teremben

N apló
Magyar Nemzet 1965. április 1. 4.1.

MDK

Fáber Gabriella

Esős táj. Vizf.

VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.Kat.
Műcsarnok.1944.Jun.1-18-ig. 28.1.

Fáber Gabriella

MDK

Sárga tulipánok, olf.

Műcsarnok 1943 A magyar művészetért c.kiáll.

Fáber Gabriella

Elekffy Jenő, Varga N. Kajos és Jeges Ernő mellett ő végezte a Gallé Tibor festőiskolája első kiállításán bemutatott műalkotások ömeválogatásának munkáját.

N. ú. 1942. IX. 19.

MDK

Fáber Gabriella

Esős táj, vf.

7.nemzeti képzőm. kiáll. 1944. jun. Mücs.

MDK.

Fáber Gabriella

Kiállitási kritika

Müvészet 1966.8.lap 47.

.KDK

Ráber Gabriella

Kiállítási kritika

Művészet 1966.8.lap 47.

Fáber Gabriella MDK

Nők televiziót szerelnek az uj fehérvári TV-gyárban,
olf.

Műcsarnok 1960. Képzőművésznők nemzetközi kiáll.

Faber Gabriella

2

„Sárga táj"
„Görbe fák"
„Ablakban"
„Gyümölcsesendélet" c. Zépei
emlitoc.

Magyar Nemzet
1969 febr. 16

Faber Gabriella

kiállított akvarellje.

Város télen, 65×47 cm.

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállitása 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

14. l.

Fabes Gabriella

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR HIRLAP

1969 FEB 2

N I K A K R O N I K A

1021

FABER GABRIELLA festőművész kiállítását a budapesti VI. kerületi népfrontbizottság és a kerületi tanács népművelési osztálya rendezi a Népköztársaság úti népfrontklubban. A kiállítást február 7-én nyitják meg.

Fáber Gabriella

Nőt televíziót nezelnek az új fehérvári TV-gyárban, olaj, 115 × 72

Grafikát: Körhinta, akv., 50 × 70
Illusztr. az Ausasin és Nicolette-hez, temp., 12 × 16

Képzőművésznők nemzetközi kiállítása 1960, Bp.

Faber Gabriella

kiállitott festménye:

Bajai Fő tér, olaj 58 x 82 cm.

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállitása 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

9. l.

Faber Gabriella

Bajai Fő tér, olaj, 58 x 82 cm.

Budapest Műcsarnok Kiállítása 1957.
Kat. szerk. Kisdégine Kisimi Irén.

9

Faber Gabriela

Város télen, akvarell, 65 x 47

Budapest lehetőnek kiállítása, 1957. kat. szerk. Kisdéginé, Kirimi Irén.

14

Fáber Gabriella MDK

Körhinta, akvarell

Illusztráció az Aucasin és Nicolete-hez, temp.

Műcsarnok 1959 Képzőművésznők nemzetközi kiáll.

Faber Gabriella festő 1

Kiállítása a Hazafias Népfront

VI. Ker. bizottságának /Népkörtázsaság útja

94. sz. alatti/ Unbjában.

Magyar Nemzet

1969 febr. 16

Faber Gabriella

3

„Vörös harmónia"
„Meleg színek"
„Kompozíció felete Zentursal" c.
grafikai emlétoe.

Meppen Nemzet
1969 febr. 16

FÁBER GABRIELLA
Húsvéti csendélet, 50x60 cm.
Dülő házak, 51x71 cm.

Szeged a VI. művészek találkozója
a VI. Népfront Klubban

Szeged 1969 XI. 14

Faber Gabriella
Leány korsóval, temp.
Anya gyermekével, olajf.
Anya gyermekkel, vizf.

"Magyarország a képzőművészetben" III. kiáll. Nem-
zeti Szalon, 1940. február. 8 l

A Keresztvitel Schongauer nyomán, a Sírbatétel hátterében Garamszentbenedek látképe.

Ipolyi Arnold: A besztercebányai egyházi műemlékek. Bp. 1878., 78. l. — -ó: Az esztergomi hercegprímási képtár. Magyar Korona, III., 1879., 19. szám. — Maszlaghy II., 9., 10., 12., 11., 13., 15., 14., 16. szám. — Haiczl Kálmán: A garamszentbenedeki apátság története. Bp. 1913., 122. l. — Csánky Dénes: Szepeshelyi táblaképfestészet. Az O. M. Szépművészeti Múzeum Évkönyvei, VIII., 1937., 13. l.

BÁNYAVÁROSI FESTŐ, 1500 körül

1. *Szent Katalin (?) és Szent Dorottya* (43. kép)
(Belső kép.)

2. *Szent Sebestyén*
(Külső kép.)

3. *Szent Katalin és Szent Borbála*
(Belső kép.)

Fáber Gabriella
Régi kőszegi városkapu, vizf.

Magyarország a képzőművészetben. II. kiáll. Nemzeti Szalon, 1940. január, 6 l.

6. kép. *Kolozsvári Tamás: Kri*

Fáber Gabriella

Lánchid épitése, ~~xixx~~ vizf.
Munka a Lánchidnál, "

Magy. Képzőművészek Szabadszerv. kiáll. 1948. nov.

Fáber Gabriella
Anya gyermekkel, vizf.

A Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesülete
Kiállítása. Nemzeti Szalon, 1940. november 1o 1.

NÉGY MÚZSA. (205. kép)

Brüsszel, 1520—1530 körül, Maitre Philippe köre.
Nagyobb mű töredéke, kb. egyharmada.
Gyapjú és selyem, 190×104 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.
Ipolyi Biharvármegye, 252. szám. — Radisics Ipolyi, 94. szám. — Gerevich PA, 258. l. — Dutka 43—46. l. (képe 44. l.) — Lázár: Könyvismertetés. MM, XIII., 1937., 64. l. — Lepold—Lippay 58. l.

A SZABIN NŐK ELRABLÁSA. (206. kép)

Flamand, XVI. század.
A baloldalon kb. a harmadrésze hiányzik, az eredeti bordürt ismét hozzávarták. Analogiája a pienzai múzeumban és berlini műkereskedelemben.
Gyapjú, 329×175 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.
Ipolyi Biharvármegye, 342. szám. — Őszi kiállítás, Ipolyi, 126. szám. — Dutka 47—50. l. (Képe 48. l.) — Lepold—Lippay 60. l.

A BÁBELI TORONY ÉPÍTÉSE. (207. kép)

Brüsszel, XVI. század, Michiel von Coxie műhelye. Nagyobb mű töredéke. Rokon darab a krakói Wawelben.
Gyapjú és selyem, 182×292 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.
Gerevich PA, 257—258. l. — Dutka 50—56. l. (Képe 51. l.) — Lepold—Lippay 60—61. l.

DÁVID-SOROZAT.

1. Dávid udvari emberei között ül. Német (emdeni?) műhely a XVI. század második feléből.

Tájkép	Klasz. táj	Nya nemzetek	Ajtóban	Mimóles csak chet	Városliget
hj. Szal. 1934 (2) Tav. Szal. 1935	N Szal 1939 " 1939	Muller 1937 N Szal. 1939 MAPS 1940 N Szal 1940 (2)	N. Szal 1941 Tamás 1941	Tamás 1941	Dp. vízf 1941 M. Kepzőtt 1945

Sárga tulipánok	Nőt fej	Kertben
M Művészt 1943 Műbarát 1943 M. Kepzőtt 1946	Műbarát 1943	Műbarát 1943

~~Ensséö Erzsébet~~

~~Születési év nincsen~~

~~Uj Idők Lex~~

IX. K.

0

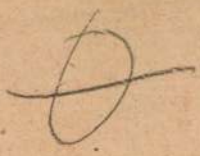

FABER, August, norvégiai festőtanár

Herr A. F., Zeichenmeister, 7 éves lánya meghalt. (1828, 335.l)

—

Herr A. Faber, Zeichenmeister, † 37 éves korában, Norvég, 1828 március 6. (1828, 396.l)

—

Frankfurter Zeitung
(Genthon)

FABER, August, pozsonyi rajztanár

Herr A.F.,Zeichenmeister

1 éves lánya megh. [1828, 335 l.]

Herr A. Faubel, Zeichenmeister
† 37 éves korában, Pozsony,1828 márc.6.
[1828, 396 l.]

Pr.Z.

MDK

Faber Bertalan, murarius

1580-ban váltja fel 3 frton a polgári jogot
s 1582-ben a közgyülésnek tagja.

Kenéyn Lajos: Kassai épitömesterek. Renaissance korszak. MMKE Közl. 1904 évf. 79.l.

28 kötet, 3. füzet

MDK

Fáber Bonaventura

vandornyomdáz

1591ben nem nyitott szervesztán nyomdát, mert ilyen nevű helység nem volt magyarországban. Lerbst német város latin neveből szarmazott a tévedés, hol Fáber nyomdaz volt s több magy. prot lelkész kitiritázó iratát nyomtatta.

Firtinger Károly: Hazánk könyvnyomtatói, Helyreigazítás

Grafikai Szemle 1894 évf 4 z. 59 l.

Faber Bonaventura

nyomdász

MOK

1891–98 ig Karánsebes mellett Szervestyén nyomdász Rodolt.

Firtinger K. Hazánk könyvnyomtatói stb.

Grafikai Szemle 1892 11 f. 179 l.

M. D. K.

Faber Dániel, ötvös

Pozsonyi mester-e 18. sz. közepén egy naviculát készített a bodajki katholikus templomnak.

Somogyi Árpád: Neuere Beiträge zu der Geschichte der Goldschmiede-kunst in der Komitat Fejér 137. old.

Alba Regia. István Király Múz. Közleményei 4-5 köt. 1963-64. Szekesfehérvár. 1965.

Faber Dániel

pozsonyi ötvös MDK

A kállói r.k. templom ezüst keresztje .1742.
D F mesterjeggyel.

236.o.

Genthon:Nógrád. 1954.

FABER Daniel ötvösmester Pozsonyban

D. F. bürgerl. Goldschmied † 59 éves korá-
ban, Pozsony, 1769 ápr. 1. (1769, 27. szám, 4 l)

(Mihalik J. ismeri. Muz és Kt. Ért 1911, 128 l)

Pressburger Zeitung
(Genthon)

Érkezett 1905 máj. 23.

449/1905 sz. (Beszterczebánya, 1905 máj. 19. 2179/XI. sz. a.)

Beszterczebánya sz. kir. város tanácsa jelentése a városi könyvtárnak szépirod. művekkel való gyarapitása felől és kérése a Mátyásháznak múzeummá való átalakitása iránt. (1.) válasz 2.) A műcsel. Orsz. Bizottságának. VII. 24. e. i. 89/1905)

Faber Bertalan

épitő

L.: Szendrey-Szentiványi

456. l.

Isztebne h. n. I. 88.

Faber Bertalan, építő (murarius). 1580-ban nyert polgárjogot Kassán. 1582-ben a közgyűlésnek is tagja volt.

Kemény Lajos: Kassai építőmesterek. *Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye.* 1904. 79. l.

FABÉNYI JÚLIA

Közelebb hozni a kortárs művészetet

A Műcsarnok millenniumi kiállítássorozatáról · Öt különböző tárlat, ahol már nincsenek műfaji határok

A magyar millennium ünnepi eseményeként a Műcsarnok és a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete szervezésében nagyszabású, a kortárs magyar képző-, ipar- és fotóművészetet bemutató kiállítássorozatot rendeznek a Műcsarnokban. Az eseménysorozatot és egyben a Dialógus – Festészet az ezredfordulón című tárlatot Rockenbauer Zoltán kulturális miniszter nyitja meg holnap. A jeles esemény alkalmából dr. Fabényi Júliával, a Műcsarnok idén szeptemberben kinevezett főigazgatójával beszélgettünk.

HANGA PIROSKA

Egyedülálló lehetőséget nyújt a kiállítássorozat hazai alkotóművészeknek – mondja *Fabényi Júlia* –, hiszen eddig nem volt példa arra, hogy kortárs magyar képzőművészet valamennyi ága egymás után öt nagyszabású tárlaton bemutatkozhasson. A festészeti tárlatot a Feketén-fehéren című grafikai kiállítás követi 2001. január végén, majd A szobrászaton innen és túl kiállítás következik márciusban. Áprilisban az iparművészeti tárlatot rendezzük meg, és a kiállítássorozatot a fotóművészek bemutatkozása zárja májusban. A kiállításon való részvételre valamennyi Magyarországon élő, hivatásszerűen működő alkotóművész pályázhatott, s a beérkezett munkák közül szakmai zsűri és a kiállítás két kurátora válogatta ki azokat a műveket, amelyek majd a közönség elé kerülnek. Azt remélem, döntésükkel mind a közönség, mind pedig a szakma elégedett lesz. Az előbbire különösen nagy hangsúlyt helyeznék, hiszen a kiállítássorozat nemcsak a művészek számára nyújt bemutatkozási lehetőséget, de a látogatók számára is nagyszerű alkalom arra, hogy képet kaphassanak: hogyan gondolkodnak, alkotnak napjainkban a magyar képzőművészek.

Fabényi Júlia

– Nem érzi úgy, hogy a kortárs képzőművészet Magyarországon sokakhoz még nem áll igazán közel?

– Ebben van némi igazság, hiszen kétségtelen, hogy a kortárs művészet aktív befogadót kíván. Minél inkább visszamegyünk az időben, a képzőművészet annál könnyebben élvezhető, formailag egyértelműen szép. Egy kortárs alkotás viszont gyakran meghökkentő, első pillantásra nem egyértelmű, formabontó, ezért a szemlélő esetleg menten továbbáll. A kortárs művészet élvezetére bizony a nyitottságot is komolyan ápolni kell, ezért igen nagy szerepe van a médiának abban, mit és hogyan közvetít. Nem csupán szakcikkekre gondolok, bár jó lenne, ha a magyar napilapokban megjelenő kritikák is éppoly mérvadók lennének a műértő és művészetkedvelő közönség számára, mint amilyenek például Nyugaton. Azt is fontosnak tartom, hogy a látogató szemszögéből készült, személyes megközelítésű, s akár ellentétes véleményeket képviselő írások is napvilágot lássanak, hiszen az olvasót ez teszi kíváncsivá. Ezenkívül: minél sokoldalúbban mutat be egy-egy tárlatot a média, annál inkább kikristályosodik az érdeklődő közönség számára, mi is annak a lényege. Ugyanez igaz egyébként a Műcsarnok új arculatára is, amely alakulóban van. Ennek elemei éppen a kiállításokon keresztül formálódnak, s a médiának fontos szerepe van abban, hogy mindezt közvetítse a közönség felé.

– A millenniumi kiállítássorozat a magyar nézőket ismerteti meg a hazai kortárs képzőművészettel. Mi a helyzet a külföldi bemutatkozással?

– A Műcsarnokot nagy megtiszteltetés érte, hiszen újra mi szervezhetjük a magyar szereplést a Velencei Biennálén. Ezen a nagy nemzetközi presztízsű eseményen két művészt szeretnék szerepeltetni, de a kilétüket egyelőre nem fedném fel. A magyar pavilon üzenete valamiképp a köré a gondolat köré épül majd, amit ma leginkább aktuálisnak tartok. Ez pedig a nyitottság, az aktivitás, az, hogy egyre több közlendőnk van egymás és a világ számára, s ez elsősorban a társadalmi kapcsolatokban, a kommunikációs érzékenységben nyilvánul meg. Szintén óriási dolog, hogy 2001-ben Franciaországban Magyarország lesz a kulturális és művészeti élet központjában. A Francia Intézet segítségével öt különböző városban működő, nemzetközi rangú, kortárs művészettel foglalkozó intézménnyel sikerült kapcsolatba lépnünk, amelyek meghívtak, rendezzünk náluk kiállítást. Öt különböző tárlatról van szó, ahol már nincsenek műfaji határok. A meghívást lenyűgöző lehetőségnek tartom, hiszen bár a magyar kortárs alkotók szakmai kvalitása korábban is egyenrangú volt a nemzetközi mezőny szereplőivel, a kortárs képzőművészet vérkeringésében mégsem foglalhatták el az őket megillető helyet. Most úgy tűnik, hogy a Nyugat többé nem skatulyáz be minket. A magyar művészek most már nem „keletiek", hanem éppen olyan művészek, mint bárki más a nemzetközi szcéna szereplői közül.

Fénymásoló gépek és egyéb irodatechnikai berendezések

(telefon, fax, nyomtató) forgalmazása teljes körű szervizellátással.
Rendkívüli akció: minden másológéphez
5–10 000 db másolópapírt adunk ajándékba.
Felújított másológépek egyedülálló, 12 hónapos garanciával.
Kedvező vásárlási konstrukciók,
kamatmentes részletfizetési lehetőség, bérbe adás.

Salamandra Prim Kft.
1145 Budapest, Erzsébet királyné útja 41/B.
Tel./fax: 383-1324, 06-20/943-7949.

MAHIR PRESS MÉDIA

Szövetkezeti
BAUMAG ÉRTÉKPAPÍR

A BAUMAG Szövetkezet ajánlata tagjainak

NETTÓ ÉVES HOZAM

Lekötési idő	10 000–490 000 Ft-ig	500 000–2 990 000 Ft-ig	3 millió Ft-tól
1 hónap	évi 12%	évi 12%	évi 12%
2 hónap	évi 12.5%	évi 12.5%	évi 12.5%
3 hónap	évi 13%	évi 13.5%	évi 14%
6 hónap	évi 14%	évi 14.5%	évi 15%
9 hónap	évi 14%	évi 14.5%	évi 15%
12 hónap	évi 14%	évi 14.5%	évi 15%
24 hónap	2x13%	2x13.5%	2x14%

BELÉPÉS ÉS INFORMÁCIÓ A BAUMAG IRODÁKBAN:

8000 Székesfehérvár, Távirda u. 2/a., II./208. Tel.: 06 (22) 502-186 • 2011 Budakalász, József A. u. 73. Tel.: 06 (26) 340-433 • 2040 Budaörs, Kamaraerdei út 11. Tel.: 06 (23) 508-708 • 2600 Vác, Csányi László krt. 54. Tel.: 06 (27) 300-885 • 8900 Zalaegerszeg, Mártírok útja 12-14. Tel.: 06 (92) 350-425 • 9022 Győr, Liszt Ferenc u. 24., I. /2. Tel.: 06 (96) 517-875 • 9700 Szombathely, Szent Márton út 4. (BILLA-val szemben). Tel.: 06 (94) 317-933 • 1024 Bp., Káplár u. 2/a. Tel: 315-1630 • 1035 Bp., Szentendrei út 4. Tel.: 388-6715 • 1042 Bp., Újpest, Árpád út 56. Tel.: 370-5284 • 1075 Bp., Madách I. tér 4. Telefon: 327-8430, 327-8420 • 1113 Bp., Bocskai út 37. Tel.: 386-8239 • 1173 Bp., Rákoskeresztúr, Pesti út 8-12. Tel.: 256-9739 • 1202 Bp., Pesterzsébet, Kossuth L. u. 33., I. em. Tel.: 283-3282

Bővebb információ a Teletext 536. oldalán

ADÓAZONOSÍTÓ SZÁM ÉS SZEMÉLYI IGAZOLVÁNY SZÜKSÉGES!

LÉPJEN BE ÖN IS, MEGÉRI!

A Soproni Egészségügyi Alapítvány
– Pk.A.KH.50.044/1990. számon bejegyzett
közhasznú szervezet –
9400 Sopron, Várkerület 75.
adószáma: 19112893-1-08
javára befolyt személyi jövedelemadó 1%-ából – az alapítói okiratban megfogalmazott célkikötéseinek megfelelően – *magzati pulsometer* került megvásárlásra.
Az alapítvány köszönetét fejezi ki,
és kéri további támogatásukat.

MAHIR PRESS MÉDIA

CÉZÁR-HÁZ

★★★★★

Ötcsillagos lakások
elérhető áron
244 000 Ft/m²-től

InternetTr@vel Utazási Centrum
az ICI Interaktív Rt utazási irodája

SÍELÉSI AJÁNLATAINKBÓL

AUSZTRIA

Karintia, Lachtal, Mallnitz, Tauplitz, Bad Kleinkircheim, Semmering, Bad Gastein, Kaprun, Zell am See, Zillertal, Innsbruck, stb...

Karácsonyi ajándékkosár

Kellemes karácsonyi ünnepeket és sikerekben gazdag új évet kíván a

KONZUMBANK

Üzleti körben – Családi körben

Ön 3 ajándékot **választhat** tetszés szerint

- a minimum forgalmi jutalék elengedését 3 hónapig új vállalkozói számlanyitásnál
- ingyenes BankVonal használatot 3 hónapra új szerződés megkötésekor
- 1%-os kamatmérséklést a Családi Bankszámlához kapcsolódó folyó-

Kortárs dialógusok

Az elmúlt hét végén Dialógus – avagy festészet az ezredfordulón címmel nyílt meg a Műcsarnokban a kortárs magyar képző-, ipar- és fotóművészetet bemutató millenniumi kiállítássorozat első része. A nagyszabású tárlat reprezentatív képet nyújt a látogatónak az eklektika jellemezte festészet helyzetéről.

A kiállítás a Műcsarnok és a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete (MAOE) közös szervezésében valósult meg, hatvanmilliós állami támogatással. A szervezők a közönség és a szakma részéről megkülönböztetett érdeklődésre számítanak, hiszen a festészettel induló és nyáron a fotográfiával záruló tárlatsorozat az elmúlt másfél évtized legátfogóbb képző- és iparművészeti szemléje. Amint Fabényi Júlia, a Műcsarnok főigazgatója lapunknak elmondta, az alkotói társadalom részéről régóta fennállt az igény, hogy bemutatkozhasson egy nem elméleti kritériumok szerint, hanem színtisztán művészeti szempontok alapján válogatott szalon keretében. A pályázatra két évnél nem régebbi műveket nevezhettek a MAOE tagjai, s a beérkezett munkákat öttagú szakmai zsűri bírálta. A 169 festő egy-egy képének otthont adó kiállítás a szabadbeadásos forma mellett meghívásos alapon is szerveződött.

A műfajok közti párbeszédet érzékeltető, stílusjegyeiben eklektikus tárlat a kor szellemét tükrözi. A művek a legkülönbözőbb trendek és technikák izgalmas szintézisét nyújtják. A kortárs magyar festészet a figuratívtól a nonfiguratívig, a szürrealista, expresszionista és konstruktivista utánérzésektől a neoprimitivizmuson át a pop- és a fanzine-artig minden irányzatot magába fogadott. A plasztikus és absztrakt kompozíciókat a térbeli ábrázolás felé elmozduló, változatos anyagokat egymásba applikáló, a társművészetekkel interaktív kapcsolatba lépő képek ellenpontozzák. A Műcsarnok a most induló kiállítássorozat nyári zárása után, a meghirdetett összművészeti nyitás jegyében hiánypótló tárlatokon mutatja be a külföldi és hazai művészet elismert nagyjait és feltörekvő tehetségeit. Az intézmény visszakapta a velencei biennálé megrendezésének jogát. A konkrét tervekkel kapcsolatban Fabényi annyit árult el, a magyar pavilon témája a közlekedés lesz, mely a művészetekben és az életstílusban is különös jelentőséggel bír.

RJ

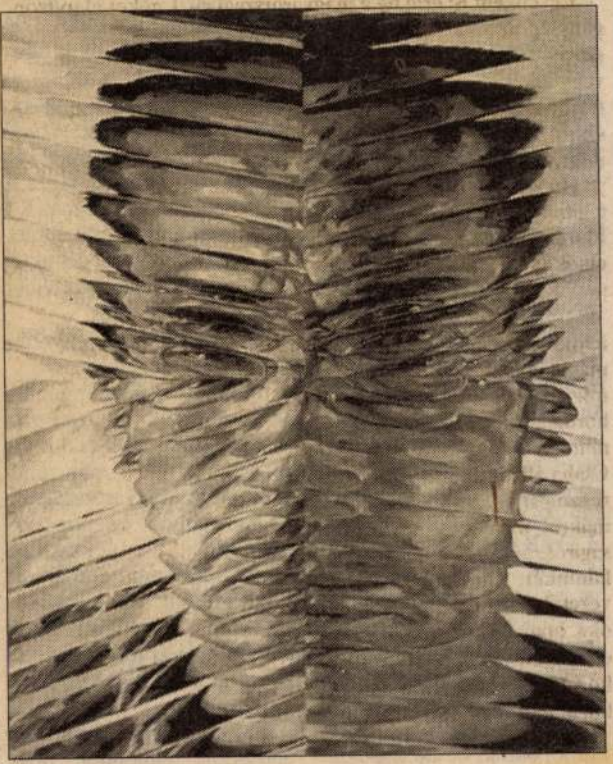

Ghyczy Dénes: Osztott, 2000

FOTÓ: SZIGETVÁRY ZSOLT

FABÉNYI JÚLIA

MAGYAR HÍRLAP 2000. 05. 19. 6.o

megjavítható. Közeli munkatársai viszont érzékelték a '80-as évek harmadik harmadában, hogy menthetetlen a Varsói Szerződés, a KGST, a szovjet államalakulat és a kommunizmus. Az 1956-os intézet eredeti dokumentumokat tett közzé tegnap szovjet és magyar vezetők 1985 és 1991 között folytatott tárgyalásairól.

N. Sándor László

– Mintha egyáltalán nem változott volna a bolsevik koreográfia a magas szintű szovjet–magyar tárgyalásokon, a protokoll és a stílus avíttsága lepett meg leginkább, amikor olvasni kezdtem a gorbacsovi peresztrojka bizalmas iratait – mondja Baráth Magdolna, az 1956-os intézet munkatársa, aki Rainer M. János társaságában szerkesztette a Gorbacsov tárgyalásai magyar vezetőkkel című szenzációs dokumentumgyűjteményt.

A szovjet blokk válságidőszakában keletkezett iratok részben magyar pártlevéltárakból valók, de még meglepőbbek a szovjet fél jegyzőkönyvei és a Gorbacsov és munkatársai részére készült bizalmas feljegyzések. Leginkább a második vonalbeli vezetők tanulmányaiban fogalmazódott meg a rendszerváltás elkerülhetetlensége, kom-

[illegible] lapokról másolta le a dokumentumokat, a hidegháború végéről rendezett nemzetközi konferenciára készülve.

A legsúlyosabb tárgyalások gazdasági természetűek voltak: a magyar vezetők az adósság átütemezését próbálták elérni, átlátták, hogy a szovjet gazdaság nehézségei maguk alá temetik a Nyugatra eladósodott magyar gazdaságot is. A szovjet vezetők viszont Kádár János lemondását sürgették, mert minimális céljuk az volt, hogy vértelenül történjen meg a rendszerváltás.

A lemondás 1988 nyarán, késve következett be.

A vaskos dokumentumkötetből kiderül, a szovjet propaganda még 1990-ben is azt hirdette, hogy a már rendszert váltó Magyarországot a kedvezményes energiaárakkal a szovjet partner tartotta el. Az SZKP nemzetközi osztálya viszont azt jelentette, „minden KGST-országnak eladott olaj árából származó rubel után 4 rubelnyi hasznunk van".

Rainer M. János, az intézet igazgatója elmondta, hogy egyetlen fillérnyi állami támogatás nélkül vágnak neki a következő két esztendőnek. Fennmaradásukat és értékes kiadványaik finanszírozását magánalapítványoknak és néhány szponzornak köszönhetik.

Mindennapi képzőművészet

Elképzeléseiről beszél Fabényi Júlia, a Műcsarnok új főigazgatója

Szeptember elsejétől Fabényi Júlia művészettörténész a Műcsarnok új főigazgatója. A kulturális tárca által felkért zsűri négy pályázó közül javasolta őt, kinevezését Rockenbauer Zoltán miniszter a múlt héten alá is írta – bár erről hivatalos értesítést még nem kapott, a miniszterrel sem tárgyalt, mert a tárca vezetői szabadságukat töltik. Beszélgetésünkben szóba kerülnek a Műcsarnokról szóló korábbi viták is.

A Műcsarnoknak elsőként kell reagálnia FOTÓ: BÁNHALMI JÁNOS

– Minek tulajdonítja, hogy oly heves polémia tárgya ez az intézmény az utóbbi években?

– Kívülről szemlélve úgy látom, a kortárs művészettel való bánásmód problematikus a kilencvenes évektől – bár kár lenne itt jelölni cezúrát, mert ez korábbról ered. Arról van szó, hogy a kortárs művészethez való viszonyunk átalakul egy demokratikus folyamatban, amelyre egy diktatórikus ellenreakció is hat. Ez az ismétlődő hatás-ellenhatás a legkülönfélébb oldalakról érkezik. Mondhatni, peches a kortárs képzőművészet, mert mindenki lát belőle valamit, miközben a kortárs zenét, irodalmat a szakembereknek hagyják. Sok a művészeti alkotó, eltérő élettapasztalatokkal, sorsokkal. Egyesek mögött támogató érdekszervezetek állnak, mások mögött galériák, és vannak az egyéni, magára maradt utak. És egyik sem kielégítő. Tehát sokszínű ez a világ, ahol kialakulnak viták, és ez még nem is volna baj. Ám súlyos viszályok is dúltak, például 1995-ben, amikor Keserű Katalint eltávolították a Műcsarnok éléről.

– Ön szerint miért?

– Igazán csak azt lehetett tudni, hogy a minisztérium nem kívánta Keserűt az intézmény élén. Kitaláltak alkalmasnak látszó érveket a menesztésére. A bürokratikus elvnek, hogy tudniillik fölül kell legyen az igazgató, alul pedig a „nép", nem felelt meg, mert – úgymond – „nem tudott bánni az emberekkel". A problémát leszűkítették egy belső konfliktusra, amely nagyon kiéleződött. Ilyennek nem szabad még egyszer megtörténnie.

– Ebből a vitából azonban kiderült az is, másként képzeli el az intézmény működtetését, feladatát a szakhatóság és másként a vezető.

– A vezetők autonómiáját általában elismerték, az említett esetet kivéve. Egyébként nem kell olyan sokat spekulálni a Műcsarnok dolgán. Ez kiállításokkal foglalkozó intézmény, amelynek a feladatot a művészet mindenkori mozgásai, irányai adják. Azokat kell kitapogatnia, fölismernie a mindenkori igazgatónak. Ha a művészet azt mondja, hogy polgári társadalomban élünk és kis, keretes képek készülnek, akkor az szalont kíván. Ha viszont azt, hogy kitörünk az épületből az utcára, mert szociálisan aka-

FABÉNYI JÚLIA

1953-ban született Budapesten.
1976-ban Lipcsében szerez régész- és művészettörténész-diplomát.
1985-ben Hallében a Burg Giebichenstein Iparművészeti Főiskola tanársegéde.
1990-től 1995-ig a Műcsarnok munkatársa, **1994-től** a kiállítási osztály vezetője.
1996-tól a Szombathelyi Képtár igazgatója.

lenében – mint a hatvanas évek anarchista művészete tette –, akkor elég ezt jelezni a kiállítóterem közepén. Vagy ha megint a galériás művészet támad fel – lásd nyolcvanas évek –, és nagy táblaképek születnek, amelyeket el kell adni (szemben a korábbi alkotásokkal, amelyek inkább konceptuálisak lévén, eladhatatlanok voltak), akkor megint a falra kell tenni a képeket. A Műcsarnok sajátossága az, hogy első számú kiállítóhely az országban, tehát elsőnek kell reagálnia arra, ami a művészetben történik. Az sem baj, ha időnként túllépjük az ingerküszöböt. Én is szeretném megmozgatni a közönséget, amely nincs eléggé fölkészülve a kortárs művészet befogadására.

– Korábban már dolgozott a Műcsarnokban, de most a Szombathelyi Képtár éléről kerül a főigazgatói székbe. A vidéki intézményben végzett munkának is lehetnek előnyei...

– Előnye a kísérletezés nagyobb lehetősége, mert a kisebb intézmény rugalmasabb. Én például külföldi művészeket hívtam a hazaiakkal közös alkotómunkára, és tematikus kiállításokat szerveztem. A tárlatok jó lehetőségeket kínáltak az ottani gyűjtemény gyarapítására is. Manapság a művészet önértelmezése és értékelése leginkább az összművészeten belül valósulhat meg. Minden műfajnak van a megjelenése. Ezek együttesen bemutatva, szemlélve remekül megközelíthetők. Ezért nyitok a társművészetek felé, a Műcsarnokban is – folytatva elődeim hasonló törekvéseit. Ezen kívül sok gyerek- és ifjúsági foglalkozást tervezek, mert elsősorban ezt a korosztályt kell segítenünk látáskultúrája fejlesztésében. Nagyobb lehetőség nyílik a kultúrdiplomáciára is, vagyis arra, hogy a nemzeti művészet a nemzetközi részévé válhasson. Ennek van előzménye, amely része az elmúlt tízéves demokratikus folyamatnak.

– Tavaly az egyik szakember a Műcsarnokban megnyilvánuló globalizációs tendenciát kárhoztatta, egyebek mellett azért, mert szerinte a külföldiek kiszorítják a magyar művészeket.

– Az ellenállás igazi oka, hogy az emberek félnek az újtól. Az előző évek fontos feladata volt bemutatni az élő külföldi művészetet. Ez továbbra is feladat, de másként kell végrehajtani. A külföldi alkotók életművének már csak egy-egy szeletét kell bemutatni a Műcsarnokban, hiszen időközben létrejöttek más intézmények, például a Ludwig Múzeum, amely sok mindent átvállal. Több alternatív galéria, kiállítóhely is megnyílt, nemcsak Budapesten.

– Sok hazai művész viszont ragaszkodik a mindenki számára nyitva álló Nemzeti Szalonhoz. Ez is sok vita forrása volt korábban.

– Igen, mióta a művészek is beleszólhatnak a dolgokba. Ezzel nincs is semmi gond. Én is fogok rendezni szalont. Az idén egyébként nagyon jó megoldást talált a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete a Műcsarnokkal közösen: ősztől jövő tavaszig műfajonként lesznek kiállítások, melyeket egy-egy kurátor szervez mindkét szervezetből. Legközelebb talán együttesen fogom meghirdetni valamennyi műfajnak, annak alapján válogatva a műveket, ami a művészetben éppen aktuális.

Választ tervezek Freibu

A Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának illetékes tanácsosa ez év júliusának 28. napján levelet írt Kathrin Hintschnek, a freiburgi Kulturális Hivatal munkatársának. Ebben közölte, hogy a minisztérium a szeptember 1. és 5. közt tartandó német–magyar írótalálkozó magyar résztvevői közül „kész Balla Zs. asszony és Bodor Á. úr útiköltségeit utólagosan megtéríteni (szabályzatunk szerint közintézmény saját autó használatát csak így fizetheti meg). Minisztériumunk Eörsi István úr útiköltségeit nem fedezi." Ez a közlemény Freiburgban meglepetést keltett. Uhlmann úr, a Stuttgartban székelő baden-württembergi kormány kultuszminisztériumának tanácsnoka ugyanis már 1999. február 8-án tudatta dr. Ludwig Krapffal, a freiburgi Kulturális Hivatal vezetőjével, hogy a tervezett találkozón „a magyar féllel a millenniumi rendezvényekkel kapcsolatban lefolytatott megbeszélések alapján a magyar szerzők útiköltségeit a magyar Kulturális Örökség Minisztériumának kell viselnie." Ezért aztán Kathrin Hintsch 2000. július 31-én megköszönte, hogy a magyar fél fedezi Balla Zsófia és Bodor Ádám útiköltségeit, majd így folytatta levelét: „Nem érthető, hogy miért utasítják el Eörsi úr útiköltségeinek kifizetését – megtudhatjuk ennek okát? Válaszát várva maradunk baráti üdvözlettel."

A válasz augusztus 5-ig, vagyis a német–magyar írótalálkozó befejezéséig nem futott be. Én viszont nem szeretném, ha a freiburgiak ezeresztendős nemzeti örökségünk részének tekintenék az udvariatlanságot. Ezért elhatároztam, hogy válasszal szolgálok, addig is, amíg a hivatalos magyarázat megszületik.

Olyan kormányunk van, amelyik maradéktalanul azonosítja magát a nemzettel. Ez az érzelmi bűvészmutatvány főként a legnagyobb kormánypártnak, a Fidesznek a műsorát gazdagítja. A párt elnöke, Kövér László ki is fejtette, hogy csak a Fidesz dolgozik a nemzet boldogulásáért, az ellenzék viszont az ország tönkretételét tűzte ki célul. Hasonló váddal illette a miniszterelnök, még ellenzéki irodában a szabad demokratákat, azt állítva róluk, hogy nem ügyetlenségből vagy ostobaságból, hanem tudatosan okoznak kárt. Feltételezem, hogy Orbánék maguk sem hiszik, amit mondanak, szavaik mégis a lélek mélyéből fakadnak. Hogyan lehetséges ez? Csakis úgy, hogy van egy megingathatatlan meggyőződésük, amelyért emberjogi és szociális érzékenységükön és liberális világfelfogásukon kívül feláldozzák szavahihetőségüket és polgári jó hírüket is. Ez a meggyőződésük, melyhez hívek maradnak utolsó leheletükig, tömören így foglalható össze: a hatalom őket illeti meg. A hatalomért még a magyarországi nácik legitim örököseivel is együttműködnek.

Ez a hatalmi megszállottság egy olyan ország fiatal, tehetséges politikusait fertőzte meg, amely csak egy évtizeddel ezelőtt szakíthatott a pártállam monolit struktúrájával. A magukat kommunistának becéző rendszerekben semmivel össze nem hasonlítható értéknek számított a hatalom. A Kádárokat, Husákokat, Honeckereket, a mozgalom végtermékeit a pártállam utolsó évtizedeiben világnézeti és intellektuális szempontból már semmi sem kötötte Leninhez, csak a hatalom akarása volt bennük közös. Igaz: a késői utódok már nem ábrándoztak az állam elhalásáról; viszont élvezni sem tudták igazán a hatalmat, noha létezésük alfájának és ómegájának tekintették.

Az 1990-es választás után a pluralizmus győzelmétől azt lehetett várni, hogy a demokratikus intézményrendszer játékszabályai racionalizálják és korlátok közé szorítják a hatalomvágyat. A pluralizmus erényei azonban csak felemásan bontakoztak ki, részben a demokratikus tradíciók és a citoyen-polgárság hiánya, részben társadalmunk brutális kettéosztottsága miatt. A baloldal nagy része aligha érdemel demokratikus bizalmat, mert ideológiailag, életrajzilag és egzisztenciálisan is a pártállami múltban gyökeredzik. A jobboldal pedig még mindig inkább a félfeudális Horthy-rendszerbe illene bele, mint a mai Európába. Túlnyomórészt nacionalista és rasszista, kedvenc időtöltése, hogy a Trianonban kapott, nyolcvanesztendős sebeit mutogatva bizalmatlanságot és félelmet ébresszen úgyszintén sebzett, nacionalista és rasszista szomszédaiban.

Mihelyt a Fidesz-vezetőség köreiben elharapódzott a hatalomkór, ez a párt akaratlanul is olyan hagyományhoz kapcsolódott, amellyel egyébiránt őszintén szakítani akart. A Fidesz-vezetők arra vállalkoztak, hogy kialakítsák a plurális struktúrán belül, ezt gyengítve és csorbítva a monolit hatalomgyakorlás technikáit. Orbán Viktor és legközelebbi munkatársai már kormányra jutásuk előtt monolit pártot teremtettek a kommunista pártok demokratikus centralizmusának mintájára. Ennek szemléletét aztán kiterjesztették az államapparátusra, és megkezdték a teljes társadalmi és üzleti élet elfideszesítését. Lukács György pompás definíciója szerint a sztálinizmus olyan hierarchikus építmény, olyan gúla, melynek minden pontján – tehát nem csak felhőkbe vesző csúcsán – egy-egy Sztálin trónol. Erre emlékeztet az a mód is, ahogy a jelenlegi Fidesz-állam alakítgatja a maga hierarchikus rendjét: a hierarchia minden pontján egy-egy orbánviktor uralkodik. (Más írásaimban sasváriszilárdoknak neveztem ezeket a saját véleményükről patetikusan lemondó, illeszkedő funkcifigurákat, de most az egyszerűség kedvéért maradok a rendszergazda nevénél.)

– Állatok királya?... Ugyan, hiszen demokrácia van! Önnek jogában áll menekülni, lapulni, kegyelemért könyörögni

MARABU RAJZA

Hazám kulturális minisztériumában vajon melyik orbánviktor döntött úgy, hogy a baden-württembergi kultuszminisztériummal kötött megállapodást megszegve ne fizessék ki az én útiköltségemet? Ezen a kérdésen nem érdemes törnöm a fejemet. A döntés okát viszont fejtörés nélkül kitalálom. Minthogy cikkeimben támadtam Orbán Viktort és a Fideszt, nem tartozom a nemzethez, sőt a nemzet ellensége vagyok, így hát rám nem érvényesek a minisztérium megállapodásai. Ha egyszer majd emberrablók fogságába esünk, Balla Zsófia, Bodor Ádám meg én, a fejemet rá, hogy

Film

ÁLLATSÁGOK KICSINY FARMJA

Csibefutam; South Park

A *következő generációs szórakoztatás*nak elkeresztelt iparág egyesek szerint elérkezett egyik első mérföldkövéhez, amikor egy animációs rövidfilmmel nemrég elérte az egymilliós nézőszámot. Persze nem tudni, ebből hányan próbálták egyszerűen végignézni az első filmet, amit a site (www.atomfilms.com) ajánl, és csak egy rakás állóképet láttak belőle az enyémhez hasonló gyorsaságú gépükön. Így nem is tudnám tiszta lelkiismerettel megmondani, hogy az *Angry Kid* című egyperces gyurmaanimáció valóban megéri-e a felhajtást, a gyerek feje elég brutális, nagyjából ennyi. Tudni lehet róla, hogy a londoni Aardman cég műhelyében született, mely három Oscarral (*Creature Comforts, The Wrong Trouser, A Close Shave*) és jó néhány animációs művésszel a háta mögött több mint tizenöt éve gyárt hasonlókat, többnyire az angol tévéknek. De ők készítették például Peter Gabriel szintén díjnyertes *Sledgehammer* videóját, együttműködve a stop-motion animáció atyjainak tartott Quay fivérekkel, az ő fantáziadúsabb rémálmokat is megszégyenítő filmjeikből pedig nemrég az Örökmozgóban láthattunk válogatást. Egy évtizeddel ezelőtt persze épp az MTV volt az, ami most jobb híján az internet: a reklámblokkokhoz mellékelt vichein keresztül médium a kísérleti animáció számára. Még a fivéreket bevallottan jelentősen inspiráló cseh művész, Jan Švankmajer is élt a lehetőséggel, és olyan felejthetetlen darabokat láthattunk tőle, mint amiben két bélszín perdült táncra a konyhaasztalon. Az internetről azonban ebben a formában Quayék, és még ki tudja, hányan, hallani sem akarnak, nincs saját website-juk, a rajongói oldalakon pedig megtiltották bármiféle reprodukció megjelenítését, és nem nagyon lehet őket hibáztatni érte.

Online sikeréből az Aardmannak is egyelőre a reklámértékben mérhető előnyei tűnnek kézzelfoghatóbbnak, miután mostanában vetítik első mozifilmjüket, a *Csibefutam*ot. Fogas-tomporos csirkéik két órán keresztül szökni próbálnak a szögesdrót mögül, az enyhén brutális mese színhelye mellesleg az első képtől fogva kísértetiesen emlékeztet egy konkrét koncentrációs táborra, és a rendezői koncepció is ezen a vonalon halad, nyilván, hogy a szülők se unatkozzanak, még ha emiatt le kellett is mondaniuk az egyébként kézenfekvő Burger King-féle csirkemellszendvicses árukapcsolásról. Igaz, utóbb a Disney is felkarolta a saját termékeihez képest akár komolynak is nevezhető rajzfilmekről híres japán Miyazakit, akinek *Monoke hercegnő* című művénél hazájában csak a *Titanic*ot látták többen. A *Csibefutam*ot elsősorban szépen kidolgozott figurái emelik jóval az átlag fölé, innen ered egyedülálló képi humora, amihez még az itt-ott heverő, valódinak látszó használati tárgyak is hozzátesznek, mint mondjuk egy megfelelő pillanatban belógó diszkógömb. Mindez, leszámítva a képi kidolgozottságot, sehol nincs ugyan a *South Park*hoz képest, melyben hálaadáskor a baromfiak falják fel a falut, és megesik, hogy az egyik főszereplő farsangra Hitlernek öltözik. Az eredetileg felnőtteknek szánt, ám gyerekekről szóló, messze földön sztárolt sorozatot lustaság lenne egyszerűen posztmodernnek nevezni. Egyrészt, és keletkezésének története is ezt támasztja alá, vehetjük két huszonéves magánember szócsövének, amin keresztül korlátlanul kommentálják a médián átjövő Amerikát és az alsó tagozatosoknak megfelelő korosztályt. Másrészt, amit mutatnak, hirtelen mindenkinek nagyon ismerős, továbbá kibaszottul vicces. A tartalom popkulturális telítettsége szempontjából sokkal töményebb, mint a *Simpsons*, és fantáziadúsabb, mint a *Beavis and Butthead*, ha nem is teljesen új. Új viszont abban, hogy úgy tesz a politikai korrektségre, ahogy van, no meg bibliai szereplőket helyez gond nélkül egy polcra harmadvonalbeli tévésztárokkal vagy Szaddám Huszeinnel. Akinek pedig kifogása van mindez ellen... hát épp erről szól a *South Park: Nagyobb, hosszabb és vágatlan.* A film a filmben természetesen a mű maga, nagyjából ahogy azt legszélsőségesebb ellenzői látják: két tehetségtelen fiatalember ízetlen és nem különösebben szellemes magánshow-ja. (A *South Park* kitalálói is ketten vannak, és egyik se egy Richard Burton, ezt a *BASEketball* című film ékesen bizonyítja.) Mikor a szülők ráébrednek, hogy gyermekeik ettől lesznek még sötétebbek és elviselhetetlenebbek, mozgalmat indítanak a (férc)mű bojkottálására, amit a két szerencsétlen kivégzése követne, csakhogy azok kanadaiak, kormányuk pedig ezennel hadat üzen stb. stb. Ehhez persze még a sátánnak és Szaddám Huszeinnek is lenne egy-két szava, a lurkóknak pláne. Az ötlet nagyjából rendben is van, akár a következő epizód is lehetett volna belőle, ha ugye mégis megvágják. Mégpedig pontosan a musicalrészletek környékén, de úgy alaposan. Így, no meg előjáték nélkül azonban, valljuk be, nem az igazi.

- orosz -

A Csibefutamot a UIP–Duna Film, a South Parkot az InterCom forgalmazza

FABÉNYI JÚLIA
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

„FOLYTATNÁM, CSAK MÁS ASPEKTUSBÓL”

Fabényi Júlia, a Műcsarnok leendő igazgatója

A Szombathelyi Képtár élén töltött öt év után – miközben kurátorként szervezte a Frankfurti Könyvvásár magyar képzőművészeti rendezvényeit – szeptembertől ő irányítja és reményei szerint pörgeti föl a Műcsarnok életét.

Fotó: Németh Dániel

Magyar Narancs: 1990–95 között a Műcsarnokban dolgozott, egy ideig a kiállítási osztályt vezette: ez milyen tapasztalatokat jelent?

Fabényi Júlia: Dinamikus kiállításszervezői gyakorlatot, ami azóta is nagy segítségemre volt mindenben, amit csináltam. Ez nagyon fontos a mindennapokban. Rábeszélni a művészt, hogy mégse szálljon ki az egészből két nappal a kiállításmegnyitó előtt, győzködni a külföldi művészeket, hogy különösebben kecsegtető előnyök, művészhonoráriumok nélkül állítsanak ki nálunk.

MN: Dolgozott egy Saar-vidéki aukciós házban és egy magángalériában is.

FJ: Ez egy kitérő volt. Az aukciós házban pár hónapig becsüsként dolgoztam, a megállapodás értelmében ingyen, aminek mégis az volt a hozománya, hogy a nevem forgalomba került. Ez egy régiségkereskedés volt, én pedig a kovácsolt- és öntöttvas, illetve a nem nemes alapanyagú ékszereknek, mint például a 20-as évek bakelit ékszereinek vagy a biedermeier időszakban kifejezetten drága, mert ritka alumínium ékszereknek voltam a specialistája. Amikor közeledett a karácsony, olyan munka után néztem, ami már a lakbért is fedezte. A galéria pedig a 80-as évek éppen kifutófélben lévő szellemiségét képviselte, az „újvad” festészet művészeinek grafikáival foglalkoztunk, kortárs német képzőművészettel, iroda- és lakberendezéssel.

MN: Milyen tapasztalatokat hoz Szombathelyről a Műcsarnokba?

FJ: Ami talán kevésbé látványos, de feltétlenül folytatni akarom, az a nyitás a fiatalság felé. A Szombathelyi Képtárat kezdetben a határ menti kulturális cserét segítő intézményként fogtam fel, két évszázad nagy művészetét próbáltam „levinni”. Időközben megtapasztaltam, hogy nemcsak „külügyi” feladatunk van, hanem „belügyi” is: megmozgatni a helybélieket, főként az új generációval. A kiállítások megnyitóit *Hosszú éjszakák*kal egybekötött, nagyon sikeres, zenés eseményekké változtattuk. A Szombathelyi Képtár jó kísérletező terep volt a kortárs művészet bemutatására. Bátran belenyúltunk, kiemeltünk, nemzetközivé tettünk, úgy működtünk, mintha nagy, jelentős intézmény lennénk. Megmozdult egy új művészgeneráció és egy új közönség is. Itt ugyanez a szándékom, megfogni egy új réteget, közönségként és szereplőként egyaránt.

MN: Mennyiben lenne ez más, mint a Műcsarnokban rendszeressé vált koncertek, előadások, viták, folyóiratestek?

FJ: Nem sokkal, ezek abszolút hasznosak voltak. Folytatni és kiteljesíteni szeretném ezeket, még több folyóiratot bemutatni, mint mondjuk a Thalassa, merthogy a pszichoanalízist is a művészeti interpretáció részének tartom. A Beke László által kezdeményezett, nagy, kultúrtörténeti kiállításokat is folytatnám, csak más aspektusból: nem „kívülről”, művészettörténészi értelmezésből, hanem „belülről”, a művészek által, esetleg kurátornak fölkért művészek közreműködésével. A nemzeti, lengyel, cseh stb. „felvonultatásokat” önmagában már nem tartom aktuálisnak: inkább a képzőművészeti „termelésből” adódó, meghatározott témákban képzelnék el nemzetközi kiállításokat.

MN: Tervezi turnézó, külföldi kiállítások átvételét?

FJ: Ezekben általában van valami merevség, valami akadémizmus. Kimarad belőlük maga a művész, nélküle is minden helyszínen fölépíthetők. Ami pedig mindenhová való, meggondolandó, hogy kell-e. Ezeknek régebben nagy hasznuk volt, nélkülük sok információhoz nem jutottunk volna hozzá, nem rosszak ezek, de ma már inkább a fotókiállításokat tartom alkalmasnak a turnézásra.

MN: Milyen képzőművészeti tendenciákat érzékel, amelyeket a Műcsarnokban fontosnak tartana bemutatni, netán ösztönözni?

FJ: Annak a generációnak a megismertetése, amely az *Áthallás* című kiállításon akár az úgymond multimediális, akár a hagyományos műfajokhoz visszatérve szerepelt, feltétlenül fontos, még szélesebb körben is. De vigyázni kell, nehogy épp azáltal intézményesüljenek a fiatalok, váljanak akadémikussá a műveik, hogy bekerültek a Műcsarnokba. Tehát hogy ne a végső, hanem az első fontosabb állomás legyen számukra a Műcsarnok, egy nyitott helyszín. Fontos a szociálisan érzékeny, szociális kérdések körül kutakodó művészet vagy a „grand art” eredményeit összefoglaló kiállítástípus is. A Műcsarnok úttörő szerepet vállalhat, nem kell eladhatóságra törekednie, mint egy galériának, miközben például a Ludwig Múzeum létrejötte óta egy sor feladatot már nem kell felvállalnia.

MN: Hogyan képzeli el a Magyar Szalon-probléma kezelését?

FJ: Az, ahogy most a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete és a Műcsarnok közösen meghirdette a Szalont, műfajok szerint bontott kiállításokkal, illetve a festészetnél tematikusan kiírva, az szerintem kifejezetten izgalmas és tartalmas. Végre nem harcról van szó, hanem egy emberileg és szakmailag, jó kurátorokkal megtámogatott igényről. Abban nem vagyok biztos, hogy én is ugyanígy, műfajokra bontva folytatnám, hanem inkább abból kiindulva, hogy mi tematizálódik éppen a művészetben, műfajoktól függetlenül.

MN: Ami megint csak más, mint amit a Szalon kezdeményezői eredetileg szerettek volna, hogy bárki beadhat, aztán egy zsűri abból válogat.

FJ: Hasonló történt Szombathelyen is. Én nem tartottam aktuálisnak, de a megyei képzőművészek akarták, hát azt mondtam, legyen Vas Megyei Szalon, méghozzá Szent Márton napján, aki Szombathely szülötte. Mindenki kapott négy négyzetmétert, ahol két évnél nem régebbi műveket állíthatott ki. Magyarán egy új szemléletet ütköztettem egy régi elvárással, amivel végül senki nem volt elégedett. Kiderült, hogy akik a Szalont forszírozták, a régi struktúrát akarják, hogy zsűri döntsön a műveikről. Ilyet ma már a Műcsarnokban sem lehet, fölösleges is lenne. Meg kell találni a formáját. Azt szeretném, ha mindenki elismerné, hogy az igazgató, a művészettörténész, a kurátor alázattal és tisztelettel áll a műtárgy előtt. Nem művészként, hanem a művészet szolgájaként. És nem akarnak rosszat a művészeknek.

Szőnyei Tamás

RÖVIDEN

Nyárvége-fesztivál

■ KEG

Tizenegy zenekar közreműködésével rendezik meg a Nyárvége Alternatív Zenekarok Fesztiválját augusztus 26-án 14 órától Balatonlellén, a Szabadtéri Színpadon. Az együttesek – köztük a Carmen, a Barackca, a Punk Tum – a punktól a metálon át az instrumentális rockig számos műfajt képviselnek.

Meghalt Kövecses Béla operaénekes

■ MTI

Életének 82. évében elhunyt *Kövecses Béla* érdemes művész, az Operaház nyugalmazott magánénekese. Kövecses Béla 1919. január 1-jén született Budapesten. Zenei tanulmányait magánúton végezte; kezdetben hegedülni, majd 1938-tól énekelni tanult, olyan mestereknél, mint *Jámbor László*. Az Operaház 1946-ban szerződtette, ahol még abban az évben *Verdi* Aida című operája hírnök szerepében debütált. Római ösztöndíjjal 1947-ben *Manfredi Polverosinál* folytatott tanulmányokat. Énekelte többek között Rodolphe szerepét a Bohéméletben, Hoffmannt a Hoffmann meséi, Ernestót a Don Pasquale című operában.

Nagy István-kiállítás Szolnokon

■ MTI

Nagy István szobraiból nyílt csütörtökön időszaki kiállítás Szolnokon a Damjanich János Múzeum díszudvarán. Az 1920-ban született Nagy István 1957-ben kapott műtermet a Szolnoki Művésztelepen. Az állatszobrászként induló művész a Képzőművészeti Főiskolát a háború, majd hadifogság miatt csak 1949-ben tudta elkezdeni. Mesterei *Beck András*, *Pátzay Pál* és *Szabó Iván* voltak. Az ötvenes évek végétől egyre több emberalakot formázott, néhány a Magyar Nemzeti Galéria tulajdona. Köztéri kő- és bronzszobrai megtalálhatók többek között Szolnokon, Csepel-Csillagtelepen, Debrecenben, Mezőtúron, Jászberényben, Kazincbarcikán, Szegeden. Kedvelt formái az aktok, szerelmespárok, anya gyermekével. Nagy István mostani szolnoki kiállítása szeptember 24-ig látható.

Zene a Periférián

■ MTI

A Zene a Periférián Koncertek elnevezésű sorozat részeként az egykori East és Solaris együttes tagjai a jelenleg is működő After Crying-gal együtt adnak koncertet augusztus 12-én, a Budai Parkszínpadon.

Jákó Vera-díjak

■ O. E.

Tizenharmadik alkalommal ítélték oda a Jákó Vera-díjakat. Ezúttal a kitüntetéseket *Gaál Gabriella* nívódíjas előadóművész és *Madarász Katalin* vette át. A díjkiosztó gálaműsort a Jákó Vera Nótaszínház ma délután hat órakor tartja meg a XII. kerületi művelődési központban (Csörsz utca 18.). A programon korábbi Jákó Vera-díjasok is fellépnek, úgy mint *Kovács Apollónia*, *B. Tóth Magda* vagy *Máté Ottília*.

Magyar millennium Ausztráliában

■ MTI

A sud[illegible]ában tegnap ünnepi műsorral

Fabényi Júlia szeptember 1-jétől a Műcsarnok új főigazgatója

Művészetközvetítés korszerűen

Rockenbauer Zoltán kulturális miniszter tegnap aláírta dr. Fabényi Júlia kinevezését a Műcsarnok főigazgatói posztjára. Fabényi Júlia művészettörténész, eddig a Szombathelyi Képtár igazgatója, szeptember 1-jén foglalja el új hivatalát. Megbízatása öt évre szól. A főigazgató asszonyt terveiről és a Műcsarnok szerepéről kérdeztük.

■ HANGA PIROSKA

– Az elkövetkezendő öt évben a Műcsarnok egész szakmai, művészeti koncepcióját az új évezred elvárásainak megfelelően szeretném kialakítani – mondta *Fabényi Júlia*. – A művészetet nem annyira elméleti szempontok szerint szeretném közvetíteni, sokkal inkább belső törvényszerűségéből adódóan. Mindez persze nem csupán a klasszikus művészetekre vonatkozik, hanem a kortársra épp így, s igen fontosnak tartom, hogy a nemzetit a nemzetközibe integráltan mutassam be. A kortárs művészetekre különös figyelmet kívánok fordítani, megteremtve a megfelelő kontextust. Mostanra, úgy vélem, a kortárs művek közül is biztos kézzel kiválaszthatók a tartós értékek, e munkák „rangsorolása" azonban ettől még nem válik akadémikussá. Persze az is igaz, ma már a kortárs művészet is más, mint tíz évvel ezelőtt. Már nem mi vagyunk a Nyugat legkeletibb régiója, s amint a világ nyitottabb lett a volt szocialista országok s így Magyarország felé is, mindez a hazai képzőművészek munkáján s voltaképp az egész magyar kultúrán is kezdett érződni. Ezt a nyitást örvendetesnek tartom, amellett, hogy persze nagyon fontos az identitás megtartása a művészetben is.

– Van már terve, hogy évente hány kiállítást kíván megrendezni, s ezek közt milyen arányban lesznek a hazai és a külföldi alkotók tárlatai?

– Mivel még nem ismerem a jelenlegi költségvetést, korai lenne erre válaszolni. Bár az Ernst Múzeum valójában már januártól levált a Műcsarnokról, mindez hivatalosan még nem történt meg. Mostantól tehát egy épülettel kell gazdálkodni.

FOTÓ: SOMOSKÖVY BÉLA

– Helyesnek tartja az ötletet, hogy a Műcsarnok évről évre újra megrendezze a magyar képzőművészek országos tárlatát, a Magyar Szalont?

– Úgy vélem, a tárlatnak meg kell találni a megfelelő formáját, kereteit. A Magyar Szalonra igény van, ám nem szeretném, ha a képzőművészet az „infláció" áldozatául esne abban az értelemben, hogy egy ilyen kiállításra túl nagy mennyiségben s a minőség szempontjából szűretlenül érkeznének alkotások. A jelentkező igényt mindenképp figyelembe kell venni, ám meg is kell regulázni kissé. A Műcsarnok feladata a magyar képzőművészetet minél szélesebb skálán bemutatni, ami nem mehet a minőség rovására.

– Van valami, amelyben feltétlenül szakítani kíván a korábbi gyakorlattal?

– Szeretném hangsúlyozni, hogy valamennyi elődöm teljesítményét nagyra értékelem, hiszen valamennyien fontosat tettek le az asztalra. Az azonban tény, hogy a mindennapos civakodásokat kerülni akarom. Nincs is sok értelme a magyar és külföldi kiállítók arányáról beszélni, hiszen a nyitottság a fontos. Terveim szerint a képzőművészet, sőt a pincében vagy a padlástérben esetleg csupán egy-egy alkotás bemutatása mellett a film, a színház és a zene felé is nyitni szeretnék, s az összművészeti programok között az irodalomnak kiemelten fontos szerepet szánok. A Műcsarnok szerepét elsősorban abban látom, hogy alkalmas helyszíne lehet a korszerű művészetközvetítésnek.

Dr. Fabényi Júlia 1953-ban született Budapesten. Lipcsében szerzett diplomát 1976-ban régészet és művészettörténet szakon. Dolgozott a Nemzeti Galéria grafikai osztályán. 1977-től Németországban élt. 1883-ban doktorált a kortárs művészet periodizációs problémái témakörében. 1985-ben Halléban a Burg Giebichenstein Iparművészeti Főiskola tanársegéde lett. 1990-ben hazatelepült. 1990–95-ig a Műcsarnokban dolgozott, 1994 és '95 között a kiállítási osztályt vezette, és számos kiállítást rendezett itthon és külföldön. 1996-tól a Szombathelyi Képtár igazgatója. Kurátora volt az 1999-es frankfurti könyvvásár kortárs képzőművészeti rendezvényeinek. Tagja az AICA-nak (nemzetközi műkritikusok szervezete) és az IKT-nek (nemzetközi kortárs művészettel foglalkozó kurátorok szervezete).

Könyvjegyek örökségünkről

■ OSGYÁN

Nemzeti kulturális örökségünk a kisgrafikákon címmel nyílt meg oldalára ragasztott. Mivel ezek az úgynevezett könyvjegyek műalkotásként is felkeltették a műkedvelők érdeklődését, a múlt

– *Dürer, Cranach, Holbein, Picasso, Matisse* – is kihasználták.

A most nyíló tárlaton bemutatott kisgrafikák is jószerivel

ai magyar művész munkája is. A bemutató anyagát úgy válogatták össze, hogy – jelezve kulturális örökségünk megtar-

Névnap

Köszöntjük a ma névnapjukat ünneplő **KRISZTINA**, és a holnap ünneplő **BERTA** és **BETTINA** nevű olvasóinkat!

A **Krisztina** a latin Christianus férfinév női párja, jelentése: Krisztushoz tartozó, keresztény.

A **Berta** a német Berta névből, az pedig Perchta istennő nevéből származik. Ő volt a téli napforduló, vagyis a fény születésének germán istennője. Becézés: Berti(ke), Bertóka, Bertu(ka), Bertus(ka), Bettike. A **Bettina** a Betta név nőiesítő képzővel való továbbképzése. Becézés: Betta, Betti(ke), Tana, Tinácska, Tinuska.

Ezen a napon történt: 1813-ban ezen a napon lerakták a gellérthegyi Csillagda – Európa akkori legkorszerűbb csillagvizsgálója – alapkövét. – 1831-ben ezen a napon Terebesen a kivezényelt katonaság sortűzzel vetett véget a kolerajárvány miatt kitört felkelés első hullámának. – 1848-ban ezen a napon jelentették be az első Kossuth-bankók megjelenését.

Ezen a napon született: *Ilja Jefimovics Repin* (1844), az orosz realista festészet kiemelkedő alakja; – *Guy de Maupassant* (1850) francia író; – *John Huston* (1906) amerikai filmrendező.

Ezen a napon halt meg: *Esterházy Miksa* (1883) földbirtokos diplomata, a hazai sportélet egyik meghonosítója; – *Marilyn Monroe* (1962) amerikai filmszínésznő; – *Richard Burton* (1984) walesi származású színművész.

Időjárás

ICI Interaktív Kommunikációs Rt. **METEOROLÓGIA**

Vízállás-jelentés

	cm (°C)
Dunaremete:	85 (19)
Budapest:	310 (21)
Dunaújváros:	208 (21)
Baja:	433 (21)
Tokaj:	466 (20)
Szolnok:	84 (23)
Szeged:	182 (23)
Gyoma:	339 (22)
Balaton:	78 (24)
Velencei-tó:	143 (24)

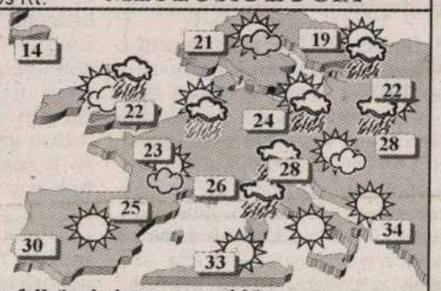

Nyugaton felhős, keleten napos idő

Az a hidegfront, amely az elmúlt napokban Nyugat-Európában okozott csapadékot, tovább halad kelet felé, már elérte a Kárpát-medence nyugati felét. Az Alpokban helyenként jelentős mennyiségű csapadék hullik. Kontinensünk délkeleti részén a szikrázó napsütés és a kánikula a jellemző. Ott a hőmérséklet csúcsértéke sokfelé eléri a 35 fokot. Az Ibériai-félszigeten enyhül a hőség.

Szombaton hazánk időjárásában nagy lesz az egyes országrészekben a különbség. A nyugati és északi megyékben időnként megnövekszik a felhőzet, elszórtan zápor, zivatar is kialakulhat. Az északi szél megélénkül, helyenként megerősödik. Keleten kevés lesz a felhő, sok a napsütés. Délután nyugaton 24, 29 fok, keleten 30, 34 fok lesz.

Szombat 14 óra

Légszennyezettség (Budapesten)

SO_2 CO NO_x

Vizsgálják a lezuhant Concorde-ot

Terelőelem okozta a katasztrófát?

■ MTI

A múlt kedden Párizs mellett lezuhant Concorde utasszállító repülőgép kifutópályáján megtalálták egy terelőelem darabjait – erősítették meg csütörtök este a francia fővárosban. A fém alkatrész meglelése azonban nem nyújt teljes képet a szakértőknek a tragédiához vezető folyamatról, s így az újabb hasonló szerencsétlenség biztos elkerüléséhez szükséges intézkedésekről, ezért az Air France szuperszonikus gépei továbbra sem repülhetnek. A terelőelem a Concorde futószerkezete (gumikereke) elé helyezett fémborítás, amely egyrészt a kereket hivatott védeni a kifutópályán esetleg útjába kerülő kisebb akadályoktól, másrészt az adott esetben szétrobbanó kerék darabjaitól védi a hajtóművet.

A USA Today című amerikai lap csütörtöki híre szerint a szakértők azt vizsgálják, vajon a terelőelem levált darabjai átlyukaszthatták-e a hajtóanyagtartályt, kerozinszivárgást okozva. Az újság úgy értesült, hogy a brit Concorde-okon ezt az elemet egy 1993-ban bekövetkezett baleset után módosították, Franciaországban viszont nem. Az Air France szerint a British Airways által végrehajtott módosítás nem veszi elejét annak, hogy erős ütésre a terelő leváljon, mindössze azt szavatolja, hogy egy darabban maradjon. Csütörtök délután a párizsi közlekedési minisztériumban a szerencsétlenség körülményeit vizsgáló szakértők repülési szakemberekkel tanácskoztak, de a történtekről eddig összegyűjtött ismereteiket a hatóságok nem találták elégségesnek ahhoz, hogy az öt Concorde-ot újraindítsák. A járatokat a 113 ember életét követelő múlt keddi katasztrófa után függesztették fel.

◆

A Légügyi Igazgatóság szakemberei végeztek azzal a szimulációs vizsgálattal, amely azt hivatott megállapítani, pontosan mi történt július elején, amikor a Malév szaloniki járata átstartolásra kényszerült – tájékoztatta *Pető György*, a Légügyi Igazgatóság kommunikációs igazgatója tegnap az MTI-t. Közlése szerint további meghallgatások és szakértői véleményezések kellenek ahhoz, hogy egyértelműen kiderüljön, ki vagy mi volt a felelős a TU–154-es szerencsés kimenetelű balesetéért. A vizsgálat alátámasztotta, hogy a repülőgép futóművei nem voltak kiengedve a leszálláskor. Arra is fény derült, hogy a leszállópálya megközelítésekor elmaradt az úgynevezett ellenőrző lista felolvasása, amelynek célja, hogy a pilóta ellenőrizze, megtett-e minden, a leszálláshoz szükséges intézkedést. A teendők felolvasása vélhetően azért maradt el, mert a pilóta elsősorban arra koncentrált, hogy a bonyolult helyzetben probléma nélkül letegye a gépet.

Mint az utóbb kiderült, a TU–154-es 1600 méterre volt a kifutópályától, amikor a szaloniki irányítótorony felszállási engedélyt adott egy másik repülőgépnek. A Malév gépe kifogástalan állapotban volt, így műszaki okokkal nem magyarázható az átstartolás – fejtegette Pető György. A Légügyi Igazgatóság a szimulációs vizsgálat eredményeit továbbítja a Legfőbb Ügyészség közlekedési illetékeseinek és valamennyi érintettnek. Az még kérdéses, hogy a görög hatóságnak elküldik-e a jegyzőkönyvet. A Légügyi Igazgatóság egyébként nem állapított meg olyan hibát, amely miatt a Malévnak módosítania kellene repüléseljárási szabályait. A görög hatóság dönti majd el, kezdeményez-e az ügyben rendőrségi eljárást. A gép kapitánya, másodpilótája és fedélzeti mérnöke a vizsgálat lezárásáig nem repülhet. A még mindig Szalonikiben veszteglő TU–154-esben keletkezett kár mértékét a biztosítótársaság szakemberei vizsgálják. A Malév majd ennek ismeretében dönt a gép további sorsáról.

Háromszoros telitalálat

■ PAT

Először a játék történetében három telitalálatos szelvény volt a 31. héten, augusztus 2-án, szerdán megtartott Skandinávlottó-sorsoláson – közölte tegnap a Szerencsejáték Rt. A szerencsés nyertesek fejenként 48,3 millió forintot kapnak kézhez.

A Skandináv lottó a tavaly októberi indulása óta rendkívül [illegible] ...ek, ürvend a lomból mintegy 19 százalék. A játék közkedveltségében szerepet játszik újszerűsége, frissessége, az ikersorsolás izgalma és a más lottójátékokhoz képest jóval gyakoribb nyerési lehetőség.

A Skandináv lottón a telitalálat elérésének matematikai valószínűsége egy a 3,4 millióhoz, amely közel tizenháromszorosa az ötös lottóénak és majdnem két és félszerese a hatos lottóénak.

Az eddigi legnagyobb főnye-

Film

ÁLLATSÁGOK KICSINY FARMJA

Csibefutam; South Park

A *következő generációs szórakoztatás*nak elkeresztelt iparág egyesek szerint elérkezett egyik első mérföldkövéhez, amikor egy animációs rövidfilmmel nemrég elérte az egymilliós nézőszámot. Persze nem tudni, ebből hányan próbálták egyszerűen végignézni az első filmet, amit a site (www.atomfilms.com) ajánl, és csak egy rakás állóképet láttak belőle az enyémhez hasonló gyorsaságú gépükön. Így nem is tudnám tiszta lelkiismerettel megmondani, hogy az *Angry Kid* című egyperces gyurmaanimáció valóban megéri-e a felhajtást, a gyerek feje elég brutális, nagyjából ennyi. Tudni lehet róla, hogy a londoni Aardman cég műhelyében született, mely három Oscarral (*Creature Comforts, The Wrong Trouser, A Close Shave*) és jó néhány animációs művésszel a háta mögött több mint tizenöt éve gyárt hasonlókat, többnyire az angol tévéknek. De ők készítették például Peter Gabriel szintén díjnyertes *Sledgehammer* videóját, együttműködve a stop-motion animáció atyjainak tartott Quay fivérekkel, az ő fantáziadúsabb rémálmokat is megszégyenítő filmjeikből pedig nemrég az Örökmozgóban láthattunk válogatást. Egy évtizeddel ezelőtt persze épp az MTV volt az, ami most jobb híján az internet: a reklámblokkokhoz mellékelt vichein keresztül médium a kísérleti animáció számára. Még a fivéreket bevallottan jelentősen inspiráló cseh művész, Jan Švankmajer is élt a lehetőséggel, és olyan felejthetetlen darabokat láthattunk tőle, mint amiben két bélszín perdült táncra a konyhaasztalon. Az internetről azonban ebben a formában Quayék, és még ki tudja, hányan, hallani sem akarnak, nincs saját website-juk, a rajongói oldalakon pedig megtiltották bármiféle reprodukció megjelenítését, és nem nagyon lehet őket hibáztatni érte.

Online sikeréből az Aardmannak is egyelőre a reklámértékben mérhető előnyei tűnnek kézzelfoghatóbbnak, miután mostanában vetítik első mozifilmjüket, a *Csibefutam*ot. Fogas-tomporos csirkéik két órán keresztül szökni próbálnak a szögesdrót mögül, az enyhén brutális mese színhelye mellesleg az első képtől fogva kísértetiesen emlékeztet egy konkrét koncentrációs táborra, és a rendezői koncepció is ezen a vonalon halad, nyilván, hogy a szülők se unatkozzanak, még ha emiatt le kellett is mondaniuk az egyébként kézenfekvő Burger King-féle csirkemellszendvicses árukapcsolásról. Igaz, utóbb a Disney is felkarolta a saját termékeihez képest akár komolynak is nevezhető rajzfilmekről híres japán Miyazakit, akinek *Monoke hercegnő* című művénél hazájában csak a *Titanic*ot látták többen. A *Csibefutam*ot elsősorban szépen kidolgozott figurái emelik jóval az átlag fölé, innen ered egyedülálló képi humora, amihez még az itt-ott heverő, valódinak látszó használati tárgyak is hozzátesznek, mint mondjuk egy megfelelő pillanatban belógó diszkógömb. Mindez, leszámítva a képi kidolgozottságot, sehol nincs ugyan a *South Park*hoz képest, melyben hálaadáskor a baromfiak falják fel a falut, és megesik, hogy az egyik főszereplő farsangra Hitlernek öltözik. Az eredetileg felnőtteknek szánt, ám gyerekekről szóló, messze földön sztárolt sorozatot lustaság lenne egyszerűen posztmodernnek nevezni. Egyrészt, és keletkezésének története is ezt támasztja alá, vehetjük két huszonéves magánember szócsövének, amin keresztül korlátlanul kommentálják a médián átjövő Amerikát és az alsó tagozatosoknak megfelelő korosztályt. Másrészt, amit mutatnak, hirtelen mindenkinek nagyon ismerős, továbbá kibaszottul vicces. A tartalom popkulturális telítettsége szempontjából sokkal töményebb, mint a *Simpsons*, és fantáziadúsabb, mint a *Beavis and Butthead*, ha nem is teljesen új. Új viszont abban, hogy úgy tesz a politikai korrektségre, ahogy van, no meg bibliai szereplőket helyez gond nélkül egy polcra harmadvonalbeli tévésztárokkal vagy Szaddám Huszeinnel. Akinek pedig kifogása van mindez ellen... hát épp erről szól a *South Park: Nagyobb, hosszabb és vágatlan.* A film a filmben természetesen a mű maga, nagyjából ahogy azt legszélsőségesebb ellenzői látják: két tehetségtelen fiatalember ízetlen és nem különösebben szellemes magánshow-ja. (A *South Park* kitalálói is ketten vannak, és egyik se egy Richard Burton, ezt a *BASEketball* című film ékesen bizonyítja.) Mikor a szülők ráébrednek, hogy gyermekeik ettől lesznek még sötétebbek és elviselhetetlenebbek, mozgalmat indítanak a (férc)mű bojkottálására, amit a két szerencsétlen kivégzése követne, csakhogy azok kanadaiak, kormányuk pedig ezennel hadat üzen stb. stb. Ehhez persze még a sátánnak és Szaddám Huszeinnek is lenne egy-két szava, a lurkóknak pláne. Az ötlet nagyjából rendben is van, akár a következő epizód is lehetett volna belőle, ha ugye mégis megvágják. Mégpedig pontosan a musicalrészletek környékén, de úgy alaposan. Így, no meg előjáték nélkül azonban, valljuk be, nem az igazi.

- orosz -

A Csibefutamot a UIP-Duna Film, a South Parkot az InterCom forgalmazza

„FOLYTATNÁM, CSAK MÁS ASPEKTUSBÓL"

Fabényi Júlia, a Műcsarnok leendő igazgatója

A Szombathelyi Képtár élén töltött öt év után – miközben kurátorként szervezte a Frankfurti Könyvvásár magyar képzőművészeti rendezvényeit – szeptembertől ő irányítja és reményei szerint pörgeti föl a Műcsarnok életét.

Fotó: Németh Dániel

Magyar Narancs: 1990–95 között a Műcsarnokban dolgozott, egy ideig a kiállítási osztályt vezette: ez milyen tapasztalatokat jelent?

Fabényi Júlia: Dinamikus kiállításszervezői gyakorlatot, ami azóta is nagy segítségemre volt mindenben, amit csináltam. Ez nagyon fontos a mindennapokban. Rábeszélni a művészt, hogy mégse szálljon ki az egészből két nappal a kiállításmegnyitó előtt, győzködni a külföldi művészeket, hogy különösebben kecsegtető előnyök, művészhonoráriumok nélkül állítsanak ki nálunk.

MN: Dolgozott egy Saar-vidéki aukciós házban és egy magángalériában is.

FJ: Ez egy kitérő volt. Az aukciós házban pár hónapig becsüsként dolgoztam, a megállapodás értelmében ingyen, aminek mégis az volt a hozománya, hogy a nevem forgalomba került. Ez egy régiségkereskedés volt, én pedig a kovácsolt- és öntöttvas, illetve a nem nemes alapanyagú ékszereknek, mint például a 20-as évek bakelit ékszereinek vagy a biedermeier időszakban kifejezetten drága, mert ritka alumínium ékszereknek voltam a specialistája. Amikor közeledett a karácsony, olyan munka után néztem, ami már a lakbért is fedezte. A galéria pedig a 80-as évek éppen kifutófélben lévő szellemiségét képviselte, az „újvad" festészet művészeinek grafikáival foglalkoztunk, kortárs német képzőművészettel, iroda- és lakberendezéssel.

MN: Milyen tapasztalatokat hoz Szombathelyről a Műcsarnokba?

FJ: Ami talán kevésbé látványos, de feltétlenül folytatni akarom, az a nyitás a fiatalság felé. A Szombathelyi Képtárat kezdetben a határ menti kulturális cserét segítő intézményként fogtam fel, két évszázad nagy művészetét próbáltam „levinni". Időközben megtapasztaltam, hogy nemcsak „külügyi" feladatunk van, hanem „belügyi" is: megmozgatni a helybélieket, főként az új generációval. A kiállítások megnyitóit *Hosszú éjszakák*kal egybekötött, nagyon sikeres, zenés eseményekké változtattuk. A Szombathelyi Képtár jó kísérletező terep volt a kortárs művészet bemutatására. Bátran belenyúltunk, kiemeltünk, nemzetközivé tettünk, úgy működtünk, mintha nagy, jelentős intézmény lennénk. Megmozdult egy új művészgeneráció és egy új közönség is. Itt ugyanez a szándékom, megfogni egy új réteget, közönségként és szereplőként egyaránt.

MN: Mennyiben lenne ez más, mint a Műcsarnokban rendszeressé vált koncertek, előadások, viták, folyóiratestek?

FJ: Nem sokkal, ezek abszolút hasznosak voltak. Folytatni és kiteljesíteni szeretném ezeket, még több folyóiratot bemutatni, mint mondjuk a Thalassa, merthogy a pszichoanalízist is a művészeti interpretáció részének tartom. A Beke László által kezdeményezett, nagy, kultúrtörténeti kiállításokat is folytatnám, csak más aspektusból: nem „kívülről", művészettörténészi értelmezésből, hanem „belülről", a művészek által, esetleg kurátornak fölkért művészek közreműködésével. A nemzeti, lengyel, cseh stb. „felvonultatásokat" önmagában már nem tartom aktuálisnak: inkább a képzőművészeti „termelésből" adódó, meghatározott témákban képzelnék el nemzetközi kiállításokat.

MN: Tervezi turnézó, külföldi kiállítások átvételét?

FJ: Ezekben általában van valami merevség, valami akadémizmus. Kimarad belőlük maga a művész, nélküle is minden helyszínen fölépíthetők. Ami pedig mindenhová való, meggondolandó, hogy kell-e. Ezeknek régebben nagy hasznuk volt, nélkülük sok információhoz nem jutottunk volna hozzá, nem rosszak ezek, de ma már inkább a fotókiállításokat tartom alkalmasnak a turnézásra.

MN: Milyen képzőművészeti tendenciákat érzékel, amelyeket a Műcsarnokban fontosnak tartana bemutatni, netán ösztönözni?

FJ: Annak a generációnak a megismertetése, amely az *Áthallás* című kiállításon akár az úgymond multimediális, akár a hagyományos műfajokhoz visszatérve szerepelt, feltétlenül fontos, még szélesebb körben is. De vigyázni kell, nehogy épp azáltal intézményesüljenek a fiatalok, váljanak akadémikussá a műveik, hogy bekerültek a Műcsarnokba. Tehát hogy ne a végső, hanem az első fontosabb állomás legyen számukra a Műcsarnok, egy nyitott helyszín. Fontos a szociálisan érzékeny, szociális kérdések körül kutakodó művészet vagy a „grand art" eredményeit összefoglaló kiállítástípus is. A Műcsarnok úttörő szerepet vállalhat, nem kell eladhatóságra törekednie, mint egy galériának, miközben például a Ludwig Múzeum létrejötte óta egy sor feladatot már nem kell felvállalnia.

MN: Hogyan képzeli el a Magyar Szalon-probléma kezelését?

FJ: Az, ahogy most a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete és a Műcsarnok közösen meghirdette a Szalont, műfajok szerint bontott kiállításokkal, illetve a festészetnél tematikusan kiírva, az szerintem kifejezetten izgalmas és tartalmas. Végre nem harcról van szó, hanem egy emberileg és szakmailag, jó kurátorokkal megtámogatott igényről. Abban nem vagyok biztos, hogy én is ugyanígy, műfajokra bontva folytatnám, hanem inkább abból kiindulva, hogy mi tematizálódik éppen a művészetben, műfajoktól függetlenül.

MN: Ami megint csak más, mint amit a Szalon kezdeményezői eredetileg szerettek volna, hogy bárki beadhat, aztán egy zsűri abból válogat.

FJ: Hasonló történt Szombathelyen is. Én nem tartottam aktuálisnak, de a megyei képzőművészek akarták, hát azt mondtam, legyen Vas Megyei Szalon, méghozzá Szent Márton napján, aki Szombathely szülötte. Mindenki kapott négy négyzetmétert, ahol két évnél nem régebbi műveket állíthatott ki. Magyarán egy új szemléletet ütköztettem egy régi elvárással, amivel végül senki nem volt elégedett. Kiderült, hogy akik a Szalont forszírozták, a régi struktúrát akarják, hogy zsűri döntsön a műveikről. Ilyet ma már a Műcsarnokban sem lehet, fölösleges is lenne. Meg kell találni a formáját. Azt szeretném, ha mindenki elismerné, hogy az igazgató, a művészettörténész, a kurátor alázattal és tisztelettel áll a műtárgy előtt. Nem művészként, hanem a művészet szolgájaként. És nem akarnak rosszat a művészeknek.

Szőnyei Tamás

FABÉNYI JÚLIA

MŰCSARNOK
kunsthalle | budapest

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MINISZTÉRIUMA

KULTURÁLIS ALAPPROGRAM

KIROWSKI

Horváth
Művészeti Alapítvány

La Biennale di Venezia - Venice Biennial - Velencei Biennále

2003

Sogni e conflitti - Dreams and conflicts - Álmok és konfliktusok

Invito - Invitation - Meghívó

la Biennale di Venezia
50ESIMA
ESPOSIZIONE
INTERNAZIONALE
D'ARTE

50.
Esposizione Internazionale d'Arte
International Exposition of Art
Nemzetközi Képzőművészeti Kiállítás

Padiglione d'Ungheria - Hungarian Pavilion - Magyar Pavilon

50. Esposizione Internazionale d'Arte
International Exposition of Art
Nemzetközi Képzőművészeti Kiállítás

Il Commissario Nazionale
Julia Fabényi e
il Curatore del Padiglione
d'Ungheria **Zsolt Petrányi** hanno
l'onore di invitare la S.V.
all'inaugurazione della mostra

IL CORPO DI NEFERTITI

di **András GÁLIK** e **Bálint HAVAS**
(PICCOLA VARSAVIA)

che avrà luogo venerdì 13 giugno 2003 alle ore 16:15 nel Padiglione d'Ungheria presso i Giardini di Castello di Venezia. La Mostra sarà inaugurata dal Ministro **István Hiller** del Ministero per il Patrimonio Culturale.

The National Commissioner
Julia Fabényi and the Curator
Zsolt Petrányi request the
pleasure of your company at the
opening of the exhibition

THE BODY OF NEFERTITI

by **András GÁLIK** and **Bálint HAVAS**
(LITTLE WARSAW)

at 4:15 pm on Friday 13 June 2003
in the Hungarian Pavilion at
Castello Gardens, Venice. Opening
speech by Minister **István Hiller**
of the Ministry of Cultural Heritage.

A velencei Magyar Pavilon
nemzeti biztosa
Fabényi Julia és a kiállítás
kurátora **Petrányi Zsolt**
meghívja Önt

GÁLIK András és **HAVAS Bálint**
(KIS VARSÓ)

NEFERTITI TESTE

című kiállításának megnyitójára
2003. június 13-án 16:15 órára a
Magyar Pavilonba, a velencei
Giardini di Castellóba. A kiállítást
Hiller István, a nemzeti kulturális
örökség minisztere nyitja meg.

padiglione d'Ungheria Hungarian pavilion Magyar pavilon
La Biennale di Venezia Venice Biennale Velencei Biennále

Fabb Károly

Aigner Sándor vezető
főpallérja volt a Vesz-
prémi székesegyház
helyreállításánál
1907 – 1910.

Ádám Iván. A Vesz-
prémi székesegyház. Vesz-
prém, 1912. II. 522. l.

Budapest 62.
Postafiók 143

Fabb Károly

épitéri

Veszprém

l.

Váljubal

580. l.

megírva

Fabarini, Ruggero

hadimérnök

XVI. sz

l.

Hol Magg Ferab

82, 83. l.

Fabarino, Ruggero,

toscanai származásu hadi-
mérnök. 1594. a törökök-
től ostromolt Győrben
tartózkodott, s az ostrom
történetét rész letesen
megírta. 1620. Candia
szigetén Sitia erődjé-
javította.

759 Klein, Adam.

Wien látképe Siefferingből nézve. (Ansicht von Wien bei Sieffering.) Kirchner rajza után.

Rk.

K. 2.

114 × 167 mm.

Fabarino, Ruggero

Katonai mérnok

Győr 1594

l

Hadtört. Közl

1933. 23. l.

1.

1. Szegedi Vilmos tőkeszámla
2. Révész Elemér tőkeszámla
3. Házbér
4. Berendezés
5. Folyószámla
6. Áru
7. Szegedi Vilmos magánszá
8. Révész Elemér magansz
9. Árubizomány
10. Váltó
11. Elfogadvány
12. Tőkekamat

FABARINO,Ruggero /XVI-XVII.sz./,
toscanai."Igen jártas mérnök"-nek
tartották;a törököktől 1594-ben
ostromolt Györgben volt,aminek részl
letes történetét irta meg.1620-ban
kijavitotta Candia szigetén Sitia
erődjeit./Gerola; Promis,XIV./

Maggiorotti,433.

Miskolci Multimédia Manufaktúra

első esemény: 1995. november 20-30.
Faa Balázs, Hegyi Csaba, Koronczi Endre, Leitner Barna,
Lévay Jenő, Molnár Márk, Szabó Csaba,
Tóth Károly, Zalka Zsolt résztvevő művészek
Bán András, Szakál László házigazdák

november 30-án délután öttől telepzárás
Miskolc, Csabai kapu 22., Alkotóház
minden érdeklődőt szívesen látunk

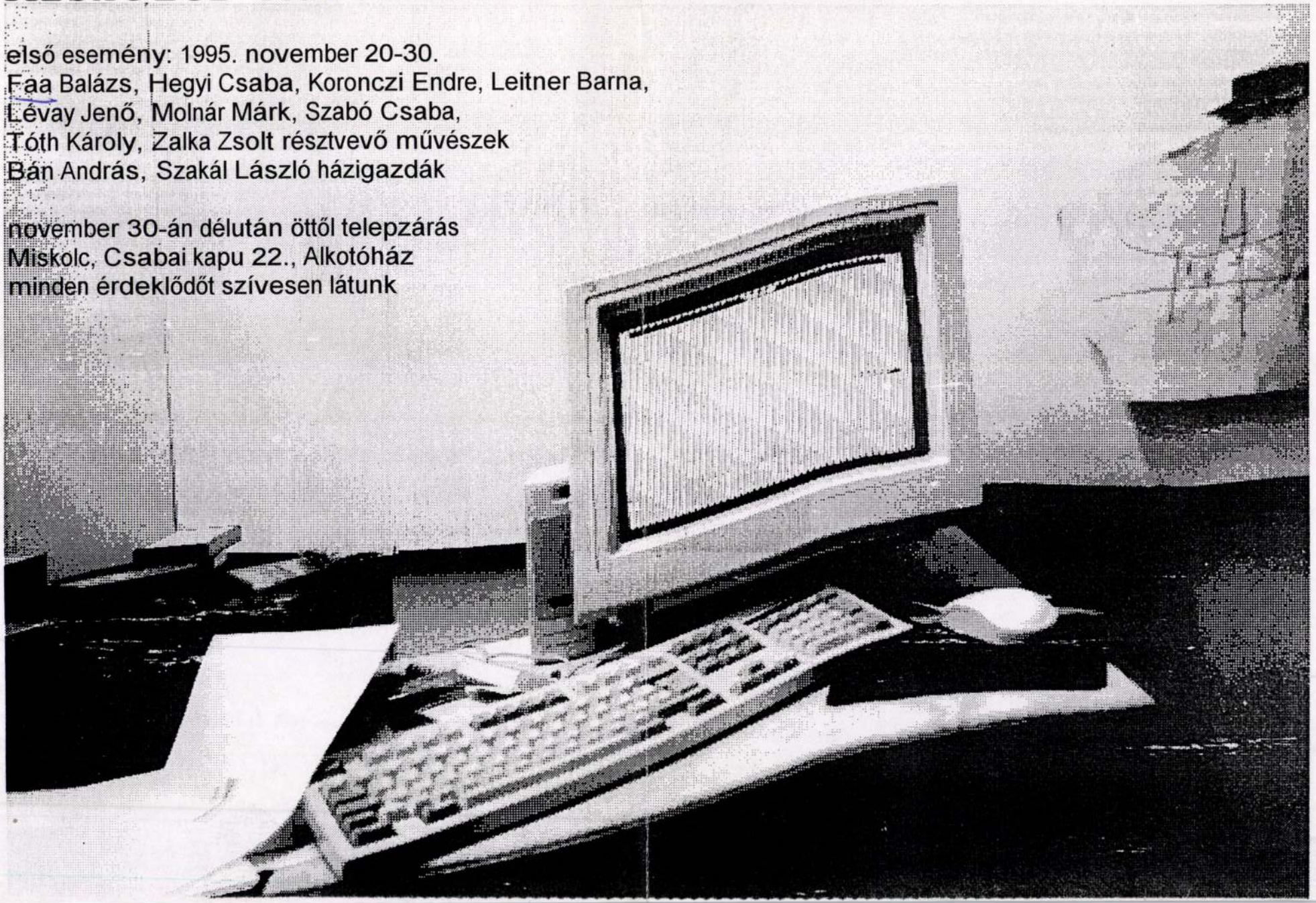

FAA Balázs

ERLIN GALÉRIA

1092 Budapest, Ráday u. 49.
Telefon/fax: 216-5280

Meghívó

Faa Balázs

gafikusművész

és

Taubert László

szobrászművész

kamarakiállítására

Megnyitó:
1994. szeptember 8-án, 19 órakor

A kiállítás nyitva:
1994. szeptember 8-tól 30-ig

ERLIN GALÉRIA

1092 Budapest, Ráday u. 49.
Telefon/fax: 216-5280

ERLIN GALÉRIA

Tervez és kivitelez építészeti és belsőépítészeti megbízások alapján iroda- és banképületeket, kulturális és kereskedelmi létesítményeket.

Vállalja a kapcsolódó képző- és iparművészeti munkák tervezését és kivitelezését: táblaképek, fa-, kő- és bronzplasztikák, murális munkák (freskó, szekkó, szgraffitó, gobelin, üvegablak), művészi grafika, textil, ötvösmű, egyedi üveg és kerámia műfajokban.

Vállal arculattervezést, reklámgrafikai munkákat nyomdai előkészítéssel, valamint kerttervezést, közterek tervezését, utcabútorok, köztéri szobrok és műtárgyak tervezését és kivitelezését.

Rendszeresen bemutat kvalitásos kortárs képző- és iparművészeti alkotásokat a Ráday utcai galériában kamarakiállítások formájában.

A Duna Múzeum - Európai Közép Galéria
tisztelettel meghívja
1994. június 1-én, 17 órára

Amszterdamban készült legújabb munkáit bemutatja

A kiállítást megnyitja:

Faa Balázs & Koronczi Endre

A kiállítás nyitva:
1994. június 1 - 26 - ig.
Duna Múzeum - Európai Közép Galéria
Esztergom, Kölcsey u. 2.

Uj Müvészet Alapítvány

Budapest
Báthory út 10.
1054

FAA Balázs

művéről a Derkovits-ösztöndíjasok
bemutató kiállításán

MNarancs 1994. szept. 15. 33. p.

' I.-IV. Blaskovich Gyula a
atai 1843/48.
járás községeinek jelentései

énete 1833-1933. Irta: Breznay

48.évi köztárgyak jegyző-

FAA Balázs

Gallery by Night - 1992. 03. 17.

Csontó Lajos és Faa Balázs installation

tévedésekkel teli értekezése jelen-
gosan vetjük fel azt a kérdést, miért
is tana megfelel erre is: van vala-
k kicsinységére zsugorítjuk. Ez az

zásában, a kiadói lektorok állítása
n a címen csak pár sort szánt neki
Párizsban sokat élt izraelita nem is
en világosították fel, s így azután a
ott egy semmitmondó oldalt. Kár.
szerűségnek abban a divatos értel-
befolyásoltatja magát a tényektől.
titkári teendőket végzett mellette.
művészettörténetet ad elő. Difficile

módfelett ambíciózus sürgő-forgó
gyar művészetét ismertető, szép ki-

MEGHÍVÓ

FAA BALÁZS
kiállítása

Stúdió Galéria, Bajcsy-Zsilinszky út 52.
Megnyitó: 1993. augusztus 13. 19.00 óra.
Megtekinthető: 1993. augusztus 13.-szeptember 4.
naponta 10.00-18.00.

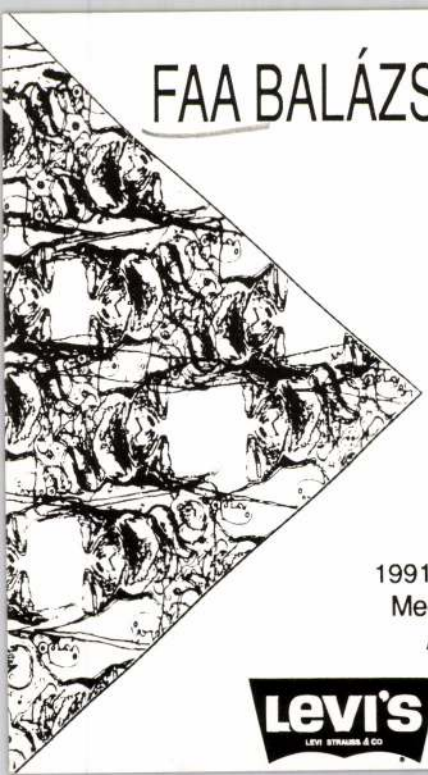

FAA BALÁZS és KORONCZI ENDRE
kiállítása

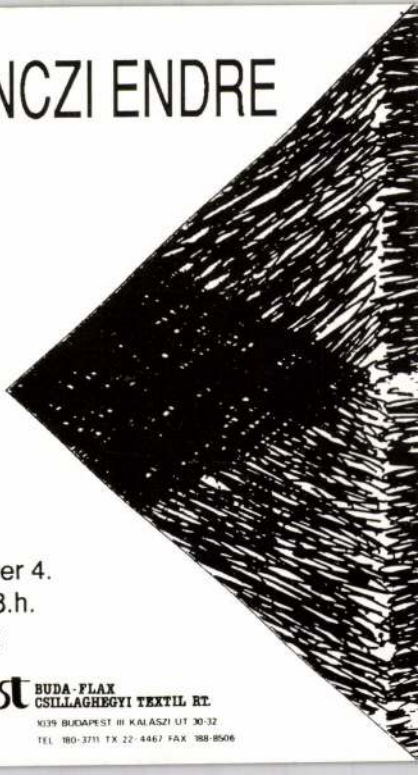

Budapest,
Barcsay Terem,
Andrássy út 69.
1991. október 25-november 4.
Megnyitó: október 25. 18.h.
A kiállítást támogatta:

Levi's
LEVI STRAUSS & CO

ARCHITENT Kft

BUDA-FLAX
CSILLAGHEGYI TEXTIL RT.
1039 BUDAPEST III KALÁSZI ÚT 30-32
TEL 180-3711 TX 22-4467 FAX 188-8506

FAA Balair

FAA Balán

Csaplár Vilmos: Faa Balán emlékezi = Hitel, N. évf. 8. sz 1991. ápr. 17. 40. p. ll

kötetük jelen meg, és en
dön publikált tanulmányok
A munkatársak gondozásába
kötet sorában alapvető sz
találhatók. Kortárs művés
napilapokban, elsősorban
iratokban, főként a Művés
a Kritika, a Jelenkor has
jellemzett tanulmányok té
művészet, az egyetemes mü
a közép-és kelet-európai

FAA Balázs

2. 17. p. + ill szerepelés a XIV. O.G.B.
5. 22. p. Studio
11. 62-p. Derkovits-mt.

Új Művészet 1992

rom Schwartzom z Nitry a Von Behrlem z Hesenska, neskôr prenesená do Žiaru nad Hronom, pôsobila pod pôvodným názvom Schwartz-Behrle aj po jej prevzatí Schwartzovým zaťom Zimmermannom a po jeho smrti manželkou do roku 1944. V roku 1945 bola znárodnená a stala sa súčasťou n. p. Bazaltové kameňolomy v Lučenci, závod Žiar nad Hronom.

Všetky spomenuté kamenárske strediská na Pohroní mali celoštátny význam. Oblastný charakter si podržala iba výroba kamenných náhrobníkov a krížov s reliéfnym korpusom a tvorba figurálnych plastík a reliéfov s náboženskou tematikou z 18. až 20. storočia.[29]

V oblasti južného Tekova a Hontu už v 18. storočí pôsobilo viacero menších stredísk ľudového kamenárstva. Osobitné postavenie mali v Tekove len Levice,[30] iné strediská *(Brhlovce,*[31] *Lišov, Tekovské Trsťany* atď.) ostali na úrovni domáckej výroby. Vedúce postavenie v Honte získala *Krupina,* kým ďalšie strediská *(Hontianske Nemce, Domaníky, Sebechleby, Ladzany, Hontianske Tesáre, Dvorníky, Prenčov, Banská Štiavnica* atď.) svojou výrobou neprevýšili oblastný priemer. Manufaktúrnu a neskôr priemyselnú úroveň dosiahli iba *Levice* a *Krupina.*

Vo všetkých spomenutých strediskách boli základom výroby náhrobníky pre rôzne vierovyznania: kríže pre katolíkov, tabule pre evanjelikov, stĺpy pre kalvínov a pyramidálne útvary pre príslušníkov židovského náboženstva. Okrem nich osobitný význam mala aj výroba niektorých druhov stavebného kameňa (šambrány nad okná, ostenia a stĺpy na brány, schody, lavice, brány atď.) i ďalších výrobkov úžitkového charakteru (žľaby a válovy pre hydinu, dobytok, k studniam a pod.). V Lišove sa tieto výrobky začali pre svoje špecifické tvary nazývať *cobormi,* menom najznámejšieho kamenára tejto

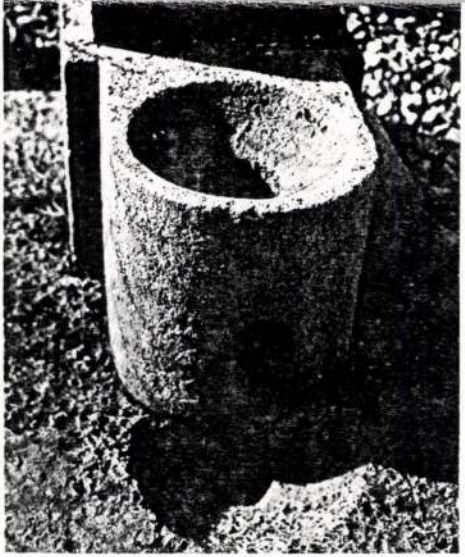

Hlinik (okr. Žiar nad Hronom) — válov pri studni

FAA Balázs

Studio '91

Magyar Hírlap 1992 febr. 1. IV.
Chikán Bálint cikke

· a lányához

.urimam dicit. Si vales, filia carissi-
.s sum, quod te iam diu non vidi, ~~xxx~~
.am tuam accepi. Adhuc beatior fuis-
.ems et tempestates non permittunt, ut
diligenter omnia, quae mater optima
arrabis, quae didiceris. Multa oscula
atri mitto. Vale.

FAA Balázs

Szegő György: Műanyagnyulak. = Magyar Nemzet, 1991.május 31. 11.p.

Miskolci Galéria, Első magyar műanyagnyul kiáll.

FAA Mihály építőmester

a tapolcafői ref. templom tervezője és kivitelezője, 1908

MÁTÉNÉ Kalmár Zsuzsa: Tapolcafői pillanatok. Pápa, 1993 26-31.

Rembrant: Jan Six, 1654, olaj, vászon, 112 × 102 cm

BALÁZS FAA

1087 Budapest, Stróbl A. u. 7/L. 10. HUNGARY

In 1966 he was born in Pápa. In 1985 he was admitted to the Hungarian Academy of Fine Arts, where his masters were Raszler Károly, Kocsis Imre and Szabados Árpád. Since 1990 he has been a member of the S.Y.A. and H.F.A.

Selected exhibitions:

1989 Keszthely (with Koronczi Endre)
Barcsay Terem, Budapest
1990 Fiatal Művészek Klubja, Budapest
Alkotás Galéria, Jászberény
1991 Csontváry Kamaragaléria, Nyíregyháza

Prize:

1991 Derkovits Scholarship

Bibliography:

Csaplár Vilmos/Hitel, 1991 április 2.

Exhibited works:

„Drawingschool 1" 1991 etching, coal 700x1000 mm
„Rajziskola 1" 1991 rézkarc, szén 700x1000 mm
„Drawingschool 2" 1991 etching, coal 700x1000 mm
„Rajziskola 2" 1991 rézkarc, szén 700x1000 mm

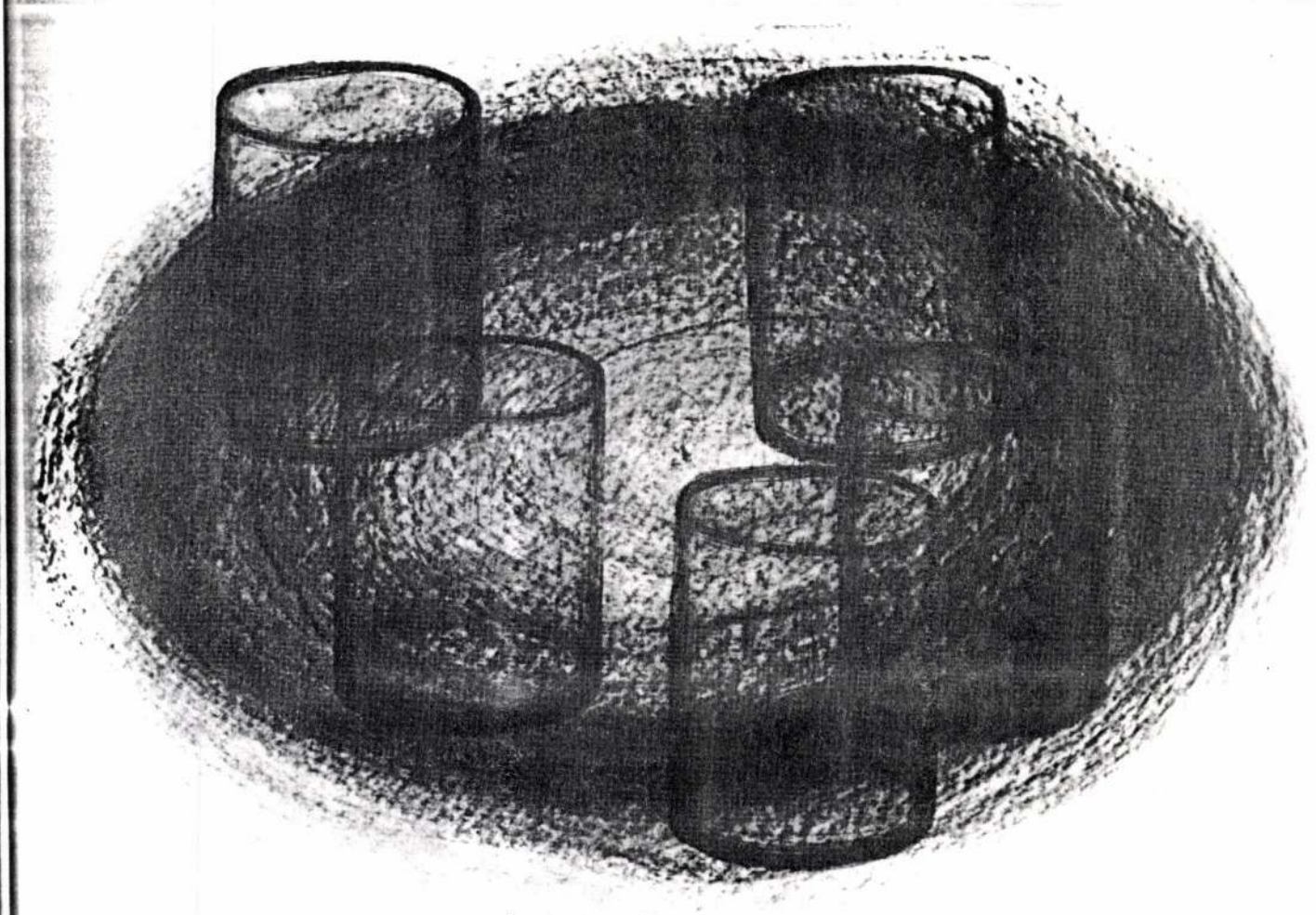

FAA Balairs

1. NGB

Nagy Gáspár

Szívek krónikája

Mint fészkéből kizavart madár... A hontalanság éveinek irodalma Csehszlovákiában 1945-1949, Széphalom Könyvműhely, 1990.

Jó tíz esztendeje annak, hogy baráti segítséggel, nyugatról, afféle szellemi csempészárúként, kezembe került Janics Kálmán alapvető könyve: *A hontalanság évei*; Illyés Gyula okosan bátor előszavával, amely szándéka szerint „nem is egy könyvhöz" szólt. Hanem hányhoz? Ez is lehetett volna a kérdés, mert a Janics-könyvet eleven példaként ajánlotta, „Szellemi életünkben útirányító vállalkozásként"... „hogy a magyar anyanyelvűség minden területéről hasonló helyzetfölmérést kapjon a világ - lelkiismerete."

Az előszó természetesen - a konkrét mű szakszerűségét, bátorságát dicsérve, és Janicsot védve - összefoglalóan előhívta egyik utolsó számvetését a magyar kisebbségek ügyében. Trianon és a második világégést követő újabb igazságtalanságok után a hontalanságba taszított magyar milliók sorsáról úgy beszélt, hogy a hazai fanyalgók, a menetrendszerűen nacionalizmust kiáltók is értsenek belőle. De értsenek a szomszédságban élő győztesek is. S nemkülönben a nagyhatalmi törvénykezők, akik igazságtalan, felemás döntéseikkel ki tudja meddig prolongálták a kérdés megnyugtató rendezését.

Hogyan is írja Illyés? „Soha senkit ilyen sorscsapás ne fenyegessen. Azokat sem, akik hajlottak ilyet okozni, kihasználni." És Janics, amikor a könyve egyik legszomorúbb lapján az esélyek, esélytelenségek ördögi játékáról elmélkedik? Kételye alighanem jogos. „Az utókor szemlélője nem szabadulhat a gyanútól, hogy a magyar kisebbségek nemzetközi védelmének elmulasztása kompromisszumos kárpótlás akart lenni az elutasított transzfer javaslat ellenében." (Ugyanis a teljes kitoloncolást, a félmilliós paritásos lakosságcserét az amerikai delegátus erélye akadályozta meg. Megjegyzendő még az a képtelen és hevenyészett felmérési adat - sokáig nyomós érvként ott szerepelhetett a győztesek asztalán -, mely szerint Magyarországon közel félmilliónyi szlovák él. Az 1947-ben elkezdett és 48-ban befejezett lakosságcsere következtében csaknem 80 ezer magyar lakos került a határon túlra, és 60 ezer körüli a visszatelepülő szlovákok száma. A megalázó reszlovakizálás több mint 200 ezer magyart érintett, akik így „ragaszkodhattak" szülőföldjükhöz. Több tízezerre tehető azok száma, akik elszenvedték a két hullámban végrehajtott deportálást Csehországba, amely főleg a szegényparasztokat sújtotta. Akik modern „korunk szabadságának hajnalán" jutottak szinte rabszolgasorba, hogy onnan hónapokkal, évekkel később kerülhessenek (szökhessenek) csak vissza szülőföldjükre.

Annak idején Janics könyvének tárgyszerű, ám szenvedélyes okfejtése után próbáltam rendet rakni a családi - pontosabban a feleségem családja révén „szerzett" -, magántörténelem dzsungelében. A Galánta mellőli Diószegről (kitelepített - áttelepített) népes család szétszóratása Magyarország különböző településein, majd a visszatérési kísérletek meghiúsulása bízvást kívánkoznának regénybe. Hogyan várakoznak egy Nyíregyháza környéki környéki tanyán még évekig - csak félig kicsomagolva - a visszatérés alkalmára. De ez csak az idős nagymamának sikerült; egyedül halhat meg szülőföldjén. S aztán hogy lesznek kis híján kulákká Rákosi elvtárs jóvoltából, aki számon tartotta még a cserébe kapott néhány hold homokosszikes földet és az otthoni, piros-fehér-zöld csíkos zsákokban őrzött csallóközi búzát. Apósom kétségbeesésében visszaadta a Jakus-bokorban lévő „tirpákföldet", és beköltözött egy városszéli házba. Feleségem már ott született, de abban a szülői reményben, hogy hamarosan úgyis visszatérnek. Nem így történt. A családtagok szétszóródva a Dél-Alföldön, Tolnában és Baranyában, meg a temetőkben. S tudjuk: a temetőkben nyugvók már itt marasztalják az utódokat.

Jó jelnek vettem, hogy ez a kétségtelenül létező magántörténelem, egy sajátos *oral history*, a hontalanság éveinek irodalma, dokumentumai a túloldalról - Csallóközaranyosról - érkezett hozzám, holott itt Budapesten látott napvilágot a Széphalom Könyvműhelyben.

A Janics-könyv előszava ide is érvényes lehet: talán Illyés leginkább a könyvfolytatásra gondolt. Hogy a szakszerűen elősorolt tények, táblázatok, s az ezekből levonható okos és szenvedélyes következtetések után megszólalhatnak azok is, akik a nem mindennapi öt esztendőt, mondjuk ki: a félelmes és megalázó Kassai kormányprogram utáni időt érzékletesen beleégethetik az egész magyarság tudatába. A könyv, mely egy levél alapján viseli a szomorúan találó címet - *Mint fészkéből kizavart madár*... - csaknem 200 oldalon, jegyzetekkel, magyarázatokkal egy revelláló utószó kíséretében - 98 dokumentumot közöl. Ahogy az összeállítók is idézik: a korszak most a „szívek krónikája" felől mutatkozik be. A sokáig lappangó, rejtőzködő versek, levelek - szorgalmas gyűjtőmunka nyomán - előkerültek, s elsősorban nem esztétikai értékeikkel kívánnak hatni. Sokkal inkább a tényeket és a lélek belső rengéseit követik. A „jelet hagyni" erős hitével vonzanak. A kötet egyik kiemelt szerzője, Duba Lajos garamszentgyörgyi parasztköltő így vall erről: „Nem vagyok én költő, nem arra születtem / ezt a pár sort a keserűség s a bánat hozta ki belőlem."

A történelem szomorú megidézése ártatlan versben, népköltésben, táborból hazaküldött levélben egyfajta ellenszegülést jelentett. A hivatalos tiltakozást,

veszteségeiket, összefogni a közös cselekvésre. A költséginfláció azonban nem értelmezhető önmagában. Ehhez kell egy sajátos helyzet: a valóságos piac hiánya.

4. *A piachiány, a verseny hiánya*, mint költségnövekedési okrendszer valóra váltója jelenik meg. Még nem sok előrelépés történt, az oligopolista-monopolista szerkezet feltörésében. Hiába liberalizált az import, ha adott helyzete miatt előnyben lévő végzi az importot. Ettől még nincs verseny. Hiába adunk el tízezer kiskereskedelmi üzletet, mögötte megmaradt a monopolszerű nagykereskedelmi, külkereskedelmi és ipari háttér.

Területenként pedig minden kizárólagos. Minden megyében csak egy mozicég van, csak egy malomipar, régiónként egy tejipar. Ma is masszív tömb az OKGT a tárolókapacitástól a benzinkutakig, stb.

5. Végül a *sokkok*. A sokkok olyan elemek az inflációs folyamatokban, amelyek egyik pillanatról a másikra máshová repítik az infláció mértékét. Ezek adják a nagy kimozdulásokat, a csökkenéseket és a növekedéseket is. Ezekből azután valóban kijutott nekünk 1990-ben és kijut 1991-ben is. Olyan mértékű olaj-árrobbanás volt tavaly, mint a nyolcvanas évek elején. Megrázkódtató hatású a keleti kereskedelem nem csak a világpiaci árbázisú dollárelszámolás egyszeri hatása miatt, hanem a piac 30 %-os zsugorodása miatt is. Ilyen az évszázadonként előforduló aszálykár, ami éppen tavaly ért bennünket, de ilyen az Öbölháború is, és a világpiaci recesszió hatása sem elhanyagolgató. Sokkhatás volt a gazdaságnak a politikai rendszer megváltozása, a folyamatosan változó jogi környezet. Sokkhatás volt az 1990. év elején belépett szinte teljes árliberalizáció, vagy a teljes importliberalizáció, s ilyen lesz később a konvertibilitás. Sokkhatás a gazdaságban az állam szerepvállalásának változása; az államtalanítás is. Az állami támogatás csökkentése, a megvonások, a kivételek eltörlése növeli az árak és költségek színvonalát. De ezek következetes végigvitele az elkövetkező években már nem növeli az inflációt.

Melyik tényezőnek milyen súlya van az árfolyamatokban? Bármilyen meglepő, de évek óta *nem kormánykezdeményezések* határozzák meg a tényleges árszintek kialakulását. Az áremelkedési ráta döntő részét a gazdaság hatásai (a várakozási effektus, a keresleti szivattyú, a költségpumpa és a versenyhiány) okozták. Az infláció természetrajzából következnek a terapikus következtetések. Nem lehet csodafegyvert várni ezen a területen sem. Talán látható, nem önmagában a kormányzati szándékon múlik az infláció alakulása. A tünetegyüttes egy sokszereplős erőtérben alakult ki, s ehhez kell igazítani a teendőket. Kitartó, fegyelmezett munka kell, a sokkhatások felismerése és káros hatásainak tudatos csökkentése. A kereslet kézbentartására van szükség, a piaci- és a versenykörülmények építésére e költségoldalú nyomás megfékezésére. Látványos eredmények azonban hirtelen nem következhetnek be. Ma azt is ünnepelnénk, ha a tendenciát, a monoton vagy gyorsuló *növekedést* meg lehetne gátolni. Az 1990-ben megindult folyamatok minden reménnyel feljogosítanak bennünket erre.

Ezek után válaszolhatunk-e a címben feltett kérdésre, hogy ki csinálja az inflációt és meddig? Én azt mondom, hogy az inflációt mindenki csinálja. Csinálja velünk a világ, csinálják az emberek, mint kisvállalkozók, elősegítik a vezetők, a cégek, a könnyű áremelési út választásával, csinálja az állam, s egyik felelősebb, mint a másik. Ezt addig folytatjuk, míg fel nem ismerjük az összehangolt cselekvés szükségességét a gazdaságra leselkedő egyik legnagyobb veszély, az infláció elszabadulása ellen. A sikerhez minden piaci szereplő akarata, belátása és önkorlátozása is kell, a tudatos antiinflációs kormányzati magatartáson túl. □

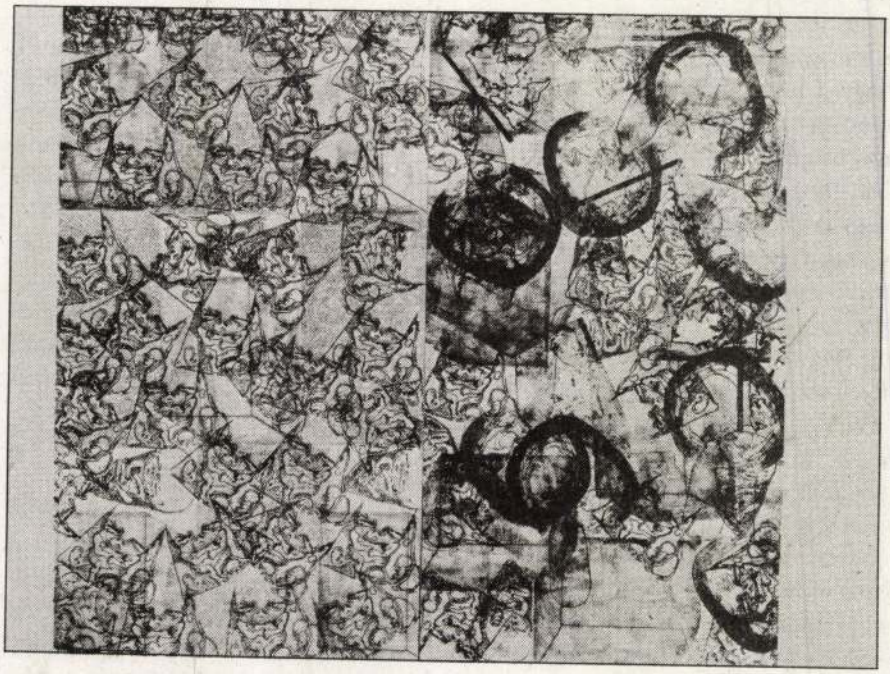

Faa Balázs: 2. Diptichon

Faa Balázs: Linómetszet Nº 03

lyamra úgy Önt ingyen Én tanítom táncz- és illemtanra § magasröptű mélyhipnózis hogyan kell ügyfélnek átvágni fejét újgazdagék prüdéria flitteres édes élet kivan-a-gatyából § a lóláb § Honolulu Mijámi Szijámi Taverna Duttyán Bableves Zanzibár Topless Minibagó § Rexi Biliárdterem Csárli Butik fakilincs § Tyutyu Bazár Moncsicsi csicsa Barbibaba szánalmi ezerötszáz kapdossuk mint éhtyúk a taknyot § ó te marha nem látod § affektálunk affektálunk otthon meg a födön hálunk § a munka nem nevel szép testet kapálni nem úri dolog Bádi Bilding a mi ügyünk edző Karmiska ezredes § komcsi rulett bakkarát vircsafti buli utálni is utálod itt a piros hol a piros § pénzmosoda lopott zsozsót oda vigye § gépágyú gumibot vásár mindent a vevőért bármilyen üzletet utólagos szakértelemmel vállalok pecs. kop. munkásőr Flamingó Kamara Átmentelmi Rózsaszínű Moslék Önti El A Tájat Disznónak Sem Tápláléka carioca csirijó csak egy nap a világ §

□ ***Badó Barna***

Kihatároló

korábbi szándékom kicsorbult, újfent megnyilatkozásra veszem magam. Csakis körülmények nyomására. Mert én is a közegben élek. Körülmények között. Amelyek reám fonódtak.

Néven nevezzek?

Igen-Igen; Nem-Nem?

Tessék: gazdasági - társadalmi - politikai - magánéleti tohuvabohu. Gondolom, mint sokmindenki másnak. Ezért van határolódás. Mondjuk, például országközepen pusztavacsi parkban kedvem lenne cövekelni. Négy karót leverni, kerítéssel körbefogni enmagam, aztán oda be nem engedni senkit és semmit. Honi Robinson a haza szívében. Magamutogatnék: jöhetnének engem nézni oda mindenféle körülménykialakítók, úgynevezett szakemberek: gazdasági - társadalmi - politikai urak. Ötszáz méternél nem közelebb.

Tudniillik én nép vagyok.

□ ***Dippold Pál***

Czakó Gábor–Banga Ferenc

Súgás a legmagasabb helyről

Máriás bácsi az országot járta nyolcvanévesen is, nem csoda, hogy megfordult a Szépasszony szalonjában, ahol ezidőtt az egész ország forgolódott. S ha már, akkor mesélt is, természetesen kegyes történetet mert tudni illik Máriás bácsiról, hogy hitéért ő négy kemény börtönévet is szenvedett.

- Hajdanában, midőn még járt a 63-as villamos, utazott rajta egy fölcicomázott fiatalasszony, meg egy kopott öregúr, századeleji posztókalapban. Az öregúr e kalapot szorgalmasan emelgette a Sziklakápolna, a tabáni templomok - állt még ott a görögkeleti is -, a krisztinavárosi előtt. A dáma előbb mosolyogta, aztán megkérdezte gúnyosan, miért teszi.

- Hitem szerint a templomban jelen van az Úr Jézus Krisztus, neki köszönök.

- Menjen már! Látta maga valaha azt az Úr Jézust?

Az öregúr régi lovagok módján a keblére szorította ódon kalapját.

- Asszonyom, én a kiskegyed füstös lyukát se láttam soha, mégis tudom, hogy van.

A zengő hahota elültével - mely kísértő visszhangja volt a hajdaninak, amely lesöpörte a hölgyet a következő állomáson a villamosról - Máriás bácsi tapasztaltan megjegyezte:

- Ilyen helyzetekben a Szentlélek mindig megsúgja az embernek a legjobb választ. □

Önarckép – most

Két kép áll előttem.

Az elsőn, nagyon is kedvem szerint, a festő mellékalakként állította magát a képre: a Háromkirályok imádása. Valahol messze elöl a háromkirályok járulnak ajándékaikkal a Kisded elé; a kép előterében, jobbra, egy fiatal férfi fordul felénk. Arcán öntudat, s a kiválasztottak dacossága. A hívők között áll, de tekintete ránk, a világra fordul. Nem az elöl zajló, ha mégoly szent királyi ceremónia érdekli, de a világ és mi érdekeljük.

Így néztünk egykor mi is, tán huszonöt éves korunkban a világra. Büszkén, mindent merőn. Kihívón: mérkőzzünk meg, melyőnk erősebb. A fiatalember: Sandro Botticelli. De a műtörténészek máig is vitatkoznak, valóban Ő-e? S hozzátennénk, valóban *csak* Ő-e?

A második kép, nem tűr kétséget: Rembrandtot mutatja. Kedvem szerint: Arisztotelészként. Fekete ruhában, fekete festő sapkában. Vállán átvetett széles arany lánccal. Kétszer annyi idős, vagy még tán több is, mint Sandro. Az öregedésnek indult bölcselő rezignációja a tekintetében. Lehet-e nevelni Alexandroszt, akit majd Nagy Sándor néven ismer meg a történelem? Lehet-e nevelni a népeket, az ifjúságot? Tán Szókratész bürökpohara is felrémlik előtte, s szegény Platón szánalmas szirakúzai kisérlete, hogy Államát megvalósítsa. S túl a logikán, etikán, poetikán, kezét a múlhatatlan mester, Homérosz mellszobrán nyugtatja: egy megmarad, a költészet, a művészet időtálló ereje.

A két versről is néhány szót.

Az elsőt egy huszonöt éves fiatalember írta, aki a váci börtön műhelyéből nézte a Dunát, - IV. Béla királyunk nevezte „aqua contradictionis"-nak, a pápához írott levelében. Rácsok, őrtornyok ellenében ez a fiatalember bizakodó. Mintha előre érezné 1956 forradalmát, az első rianást a bolsevizmus olvadni nem akaró jegén, majd a váratlan, kürtszóra omló falakat Jerikó alatt. 1989-ben.

A második vers Dantét idézi.

A falak már leomlottak.

De a romok alól a várlakó patkányok bújnak elő, bizonyítani akarván, hogy az első pillanattól már ők fújták a kürtöt. Mit tehet erre a költő? Mélységes undorral elfordult. S ír tovább. Talán a Purgatórium tizenkilencedik énekének 142. és 143. sorát: (Babits fordítását is mellékeljük):

„O beata Ungheria, se non ti lascia
Piu malmenare.
Óh boldog Magyarország! Csak ne hagyja
magát félrevezetni már."

1991. január. □ ***Tóth Bálint***

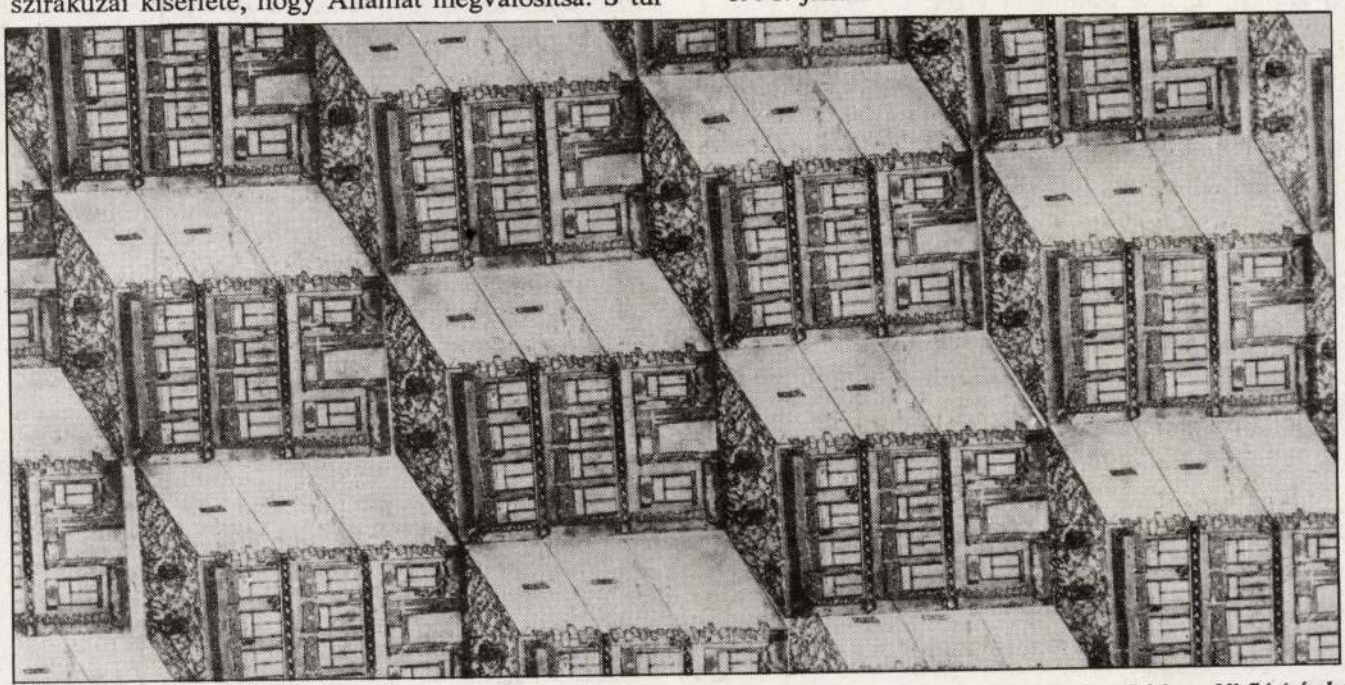

Faa Balázs: Rézkarc Nº 74 (részlet)

Előhang

Pannonok s hunok öröksége
él lelkemben. Valaha Valcum állt
hol születtem, s ma is a tófövényre
még császárképű pénzt vet ki a víz.

Talpam alatt légiók útja,
de nyílfelhősek még az álmaim,
s hódítóként kincses Nyugatra jutva,
arany helyett, legszebb prédám a rend.

S barbár, tanultam becsülettel,
Róma ellen is Rómát hordozom,
s kis fondoroknál bennem sokkal szebben
nagy, holt császárok akarata él.

Állok, állunk, s nézzük a dombról
a Dunát, az ellentmondás vizét,
s ki összetört, még az is arra gondol:
Itt rend nem lehet, ha nem általunk!

Ébred Kelet, fejét emelve.
Míg ott gyepű, itt előőrs vagyunk.
Kettős örökség lobban egybevetve
bennünk, s készül a nagy találkozás.

Száz kengyelbe próbáltuk lábunk,
de még nyeregbe nem szálltunk soha.
Attila óta mindig erre várunk,
s ím hódításra teljes az idő.

A Nyugati s Keleti végen
tiszta csatákra nyergeljük lovunk,
s a Duna völgyén homlokunk tüzében
az Isten-kardja újra megragyog.

Vác, 1954.

Faa Balázs: „Rézkarc Nº 05"

Dante Ravennában

Ezek lennének az új száműzöttek?
kik a Városból önként, hősen szöktek.

Kik a Tanácsnak talpát nyalták nemrég?
most szent sátorból gyalázzák Firenzét.

Riszáló rimák, nagyügyes kis hímek,
szájalnak a guelfből jött ghibellinek.

Hazájuk? Mint a kétgazdájú ebnek,
itt falkára, ott gazdag koncra lelnek.

Együtt csaholjak velük? – Nézte őket.
– Magukban gyávák, de hordában hősek.

Megrázta fejét. Letett köpenyt és kardot.
Íráshoz ült. A fóliánsra hajlott.

Írt. S míg az undor a torkáig áradt:
Magából csinált pártot önmagának.

T. M. Dante

Nincs joguk lelkünk, testünk, vágyaink, jövőnk, ivadékaink sorsát közös lapra föltenni hatalmi, financiális és politikai érdektétekkel. Nekik ott a kiegyeztetés, a kiengesztelődés, a megbékélés dolgát kell napirendre tűzni: a gyűlölet kérgét kell leolvasztani az emberi szívekről, hogy soha többé oda le ne rakodhasson. Nekik harmonikus munkáséletet kell biztosítani ötödfélesztendei letargia után. Különben - Wilson hazamegy és újból általános hajbakapás lesz a vége. -

Komoly nehézségek támadtak a világbékét illetően: a franciák és angolok megszüntették a demobilizálást, szakadás állt be Amerika és Franciaország között, Wilson ott akarja hagyni Párizst. A hír mögött, véli Bogdán, az áll, hogy az Egyesült Államok igazságos békére törekszik, az angolok támogatásukról biztosították Wilsont, aki azt követeli: helyezzék más fővárosba a békekonferencia színhelyét. -

Áh, hessintett a főkurátor, tutyimutyiskodó időhúzás az egész. -

Bizonyos anyaországi körök véleménye: a tömeges eskütétel a megszállók malmára hajtja a vizet, ráadásul maguk az erdélyi magyarok sietnek az eskütétellel, vagyis elfogadják az impériumváltozást. -

Vereskáposztásodik az én fejem is, azonban uralkodom magamon: vagy letesszük az esküt, vagy nem tudjuk eltartani családjainkat. -

Van egy másik megoldás is, ekként a borbély, elmenni Erdélyből, engedelmével, tiszteletes úr. -

D. sajátos indolenciájával: úgy Kolozsváron, mint Tordán kiterjesztik hatáskörüket az új hatóságok az állami hivatalokra is. A megszállt területeken hamarosan átveszik a pénztárt, úgyszintén az adóbehajtások és -befizetések rendszerét, akarsz kérdezni valamit, nézett rám orrcsiptetője fölött. Hát akkor tőlem tudjad meg, Zoltán amice: letettem a „juramint"-ot, meglehet rólam a véleményed: fogadalmat tettem Nándi királyra!

Alapvető személyi változások várhatók falvainkban: a magyar elöljárók napja megszámláltatott, jósolta Salamon. Legjobb volna, ábrándozott őkelme, elbújni egy nagyvárosban. Rendszeresen böngészi az újságok apróhirdetéseit: ház, üzlethelyiséggel a kolozsvári Hunyadi téren, 380 ezer koronáért, ha ajser zsidó volnék... tetszik érteni. -

Ha igaz a hír, elrémisztő: Kissebesről a *Patria* híradása szerint, a lakosok elvitték a cenzort, s megölték. Istenem, miért hagyod az átkozódó próféták szavait visszhangozni: szemet szemért, fogat fogért. -

Kis papnémat óvom a rémhírektől, sőt elveszem azok élét, mondván: szenzációskodnak az újságok, ha akkora rémzavar volna, nem adná a kolozsvári magyar színház a *Túl a Nagy Krivánon*-t, maga csak egyre gondoljon, szépségem: hamarost életet ad egy kisfiúnak. -

S ha lányunk születik? -

Oly mindegy, a fontos az: ép és egészséges legyen. -

Nem tudok úgy beállítani tagbaszakadt pályaőrünkhöz, hogy ne találjak nála vajegy hanyatló kedvű fehérszemélyt. Vajegyet? Minapában ketten várakoztak az indóház padján, akárha Bogdán doktor rendelőjében. A harmadik éppen jött kifelé az irodahelyiségből elpuhult orcával, csaknem feslettre csókolt ajakkal, s nem átallott szemem közé nézni, s békességet kívánni Istentől. Nem az indóházban zajló állandó hanyatlásokkal van bajom, hiszen magam is szeretek kirádulni kis papném Sittim völgyébe, az a bajom: mért nem jegyezhetek be mentől több kicsi szentseri magyart az anyakönyvbe. -

Csernáczki bakter óvtanácsa: ha csak nem feltétlenül szükséges, ne tegyem ki a lábam Szentserről. Vasúti és országúti zsiványok garázdálkodnak, fosztogató banda rabolt ki egy professzort Kolozsvár és Kocsárd között, zsúfolt vonaton! -

Kérdeztem Bogdántól: mi igaz abból, hogy Bukarestben terjed a kiütéses tífusz? -

Lemondott majdnem mindennek: torkig van hipochondriámmal, olyan vagyok, mint egy ragacsos felületű légyfogó, minden rémhírt magamhoz vonzok. -

De hiszen az újságok is írják, feleseltem, hogy a román fővárosban immár száznál több megbetegedést konstatáltak. -

Ne járulj hozzá a rémhírek terjesztéséhez, pap létedre. -

Csakugyan szerfölött mulatságos a román király izenete az erdélyi szászokhoz: legyenek olyan jó románok, mint őkelme, s akkor megtapasztalják, milyen rendkívüli érzés Nagyromániában élni. -

Ferenc atyámfia hatvannégy foggal hahotázott: áh, behuggyantok a röhögéstől, Hohenzollern-Sigmaringen Ferdinand - az echt román. Bocsánat, tiszteletes asszony. -

Utcai zavargások Budapesten, véres összecsapások a kommunistákkal: fél tucatnyi vezetőt letartóztattak. Lincshangulat, az anyaországban elszabadultak az indulatok. Istenem, miben reménykedhet, kire hagyatkozhat a megszállt területek magyarsága? -

Cenzúra alá került a kolozsvári nemzeti színházunk: betiltatott Janovics csütörtök estére hirdetett előadása, *A falu rossza*. A népszínművel Tóth Ede születésének 75-ik évfordulóját ünnepelték volna a magyar histriók. Betiltatott a *Pacsirta* előadása is, indok: az első felvonás végén a lányok piros-fehér-zöld pántlikás pártában járták a táncot, a legények árvalányhajas kalapban adták elő a toborzót, mire a publikum falrengető tapsban tört ki. Erősen kétséges, tamáskodott a cenzor, hogy a tetszésnyilvánítás Lehár zenéjének szólt. -

A jekateringburgi drámáról írnak a lapok: a cári család utolsó órája, 12 holttest a pincében, szörnyűség olvasni is. - □

Tornai József

„A gondolatok ősze"

Egy egészen szembeszökő tautológiával kell kezdenem: minden baj a teremtéssel kezdődött. A teremtés mindenképpen az Ige testté válása, akár egy személyes Isten, akár a személytelen Világlélek műve. Nagy titokkal kell itt szerényen szembenéznünk, hiszen a testtel, az anyaggal, a formával, a dolgokkal együtt megjelenik a változás, az elmúlás, az élet és a halál, a szép és a csúnya, a jó és a rossz is. Röviden: a történelem; a természet és az ember története.

A teológus Baudelaire nem olyan szerény, mint mi, amikor mindezeket végiggondolja. Nem bánja, ha istenkáromlásnak hangzik is, kimondja a logikus következtetést; azt, amit senki sem tudott vagy mert kimondani előtte. „Mi a bukás? Ha az egység kettéválása, akkor Isten az, aki elbukott. Más szavakkal: a teremtés nem Isten bukását jelenti-e?" Hozzátehetjük: az, hogy Isten kilépett önmagából, nemcsak bukás, de egyúttal a létező dolgok megszentelése is. Attól függ, honnan nézzük. A teremtő szellem benne kell, hogy legyen minden élő és élettelen dologban, a természet elemeiben éppúgy, mint az állati és emberi lélekben.

De jó vagy rossz-e ez a teremtő szellem?

Ez Baudelaire költészetének és ember-voltának föloldhatatlan kérdése. A világban a rosszat tapasztalja, és csak a végtelen utáni vágyában, a szép kultuszában, lelke tisztaság, ártatlanság felé való sóvárgásaiban a jót. A földön, a valóságban bekövetkezik „a gondolatok ősze" s egyszerre minden ellenséggé válik, elsősorban az idő. Természetesen a mindenütt jelenlévő és működő rossz ez az ellenség, amely ráadásul - és ez Baudelaire legfájdalmasabb fölfedezése - belőlünk, a mi vérünkből meríti erejét, hatalmát.

Faa Balázs: „Rézkarc № 73"

A költő szinte hősies föladata nem lehet más, mint hogy e rossznak alárendelt, bár szent világból „kiszűrje a szépet". Két epilógust is írt *A Rossz virágai* lezárásaképpen, sajnos, mind a kettő csak vázlatban maradt ránk, de mindegyikben majdnem szó szerint ugyanazt tartja élete és műve legnagyobb eredményének:

ó angyalok, bíbor-, arany- s jácint-ruhában,
legyetek tanuim, hogy megtettem, mi kell,
mint tökéletes vegyész s mint egy szent, néma lázban,
mert én mindennek a leglényegét kiszűrtem,

te sarat adtál s abból én aranyat csináltam.

Párizs, a világ, a valóság, a létezés az a sár, amiből az igazi művésznek és a gondolkodónak aranyat kell gyúrnia, különben minden a Gonoszé, a Sátáné marad. S ez az, amibe Baudelaire nem tud belenyugodni. A dolgokat, önmagát ebben a kettősségben látja; végső szembenállásban, amelyből nincs más menekvés csak a tiszta művészet, a szépség, a végtelen, vagyis a halál. Számára a halál mindig az Istenhez való visszatérést, metafizikai szomjúságának egyetlen kielégítési módját jelenti. A szerelem poklát is ennek az öröklétből sugárzó fénynek a néha mégiscsak rávetődő vigaszával járja meg.

A szimbolizmus esztétikájának és misztikájának ennél fogva mélységesen igaza van. A természet jeleket, jelképeket sugall az érzékeny embernek, a költő afféle rejtvényfejtő egy végleg soha ki nem bogozható titkokkal teli mindenségben. Baudelaire művét végül is aligha értelmezhetjük másként: minden ami körülvesz minket, minden, ami történik velünk, misztérium. Akármennyire abszurd, hogy a jó mellett vagy vele szemben mindig ott találjuk a rosszat, az erény ellenében a bűnt egy végeérhetetlen küzdelem „engesztelhetetlen fivéreiként", tudnunk kell, hogy mindennek az értelme rejtve marad számunkra. Keresni, mérni, elemezni fogjuk, míg csak létezik az emberiség, miközben végső fokon megőrzi sötét titokszerűségét.

Baudelaire újrafordítójának ugyanezt kell megvallania: a *Fleurs du Mal* „lefordíthatatlan". Olyan, mint a példabeli hagyma, amit bármeddig hámozhatunk, magát a hagymát nem találjuk. A Baudelaire-versek fordítása rendkívüli szerénységre tanít mind a vers-átültetés, mind a világ megismerésének dolgában. Úgy látszik, a Baudelaire-i vers éppolyan finom burkokból áll, mint a valóság; akárhányszor nekifogunk és lefejtünk egy-egy réteget a belső lényegéről, az a titokzatos valami, ami jelentésének és szépségének sugallatával annyira vonz, fölfoghatatlan marad. Újra és újra javítottam a megoldásaimon a hónapok, évek, évtizedek során, míg megtanultam: ilyen nagy költőt csak a tökéletes, a végleges fordításról való végleges lemondással, a végtelen megközelítés vállalásával lehet és szabad a magyar nyelv számára meghódítani. Az eredmény azonban még így is az a költészet, amelyről Baudelaire azt állítja, hogy csak egy másik világban valósulhat meg. Ő maga se tudja, mi ez a „másik világ". Annál követelőzőbb a reménye, amellyel hozzá fordul:

mindegy, Pokol vagy Ég fogad ott, csak kinyíljon,
Ismeretlen, a te öled mélyén az Új! □

Charles Baudelaire

Az ellenség

(L'ennemi)

Fekete zivatar volt az én ifjúságom,
csak itt-ott törte át sugarával a nap;
úgy villámlott s esett, hogy a dúlt, puszta tájon
érett, piros-színű gyümölcs alig maradt.

Most, hogy elérkezett a gondolatok ősze,
kezemben dolgozik gereblye és lapát,
hogy rendbe legyen a kert víz-rombolta földje,
hol sír-mély gödröket viharok dühe vájt.

És ki tudja, lehet, hogy egyszer régi álmom
új virágai e kimosott parton-árkon
lelik a misztikus táperőt, ami kell?

– Ó kín, ó fájdalom! Létünk az Idő rágja
s az Ellenség sötét karmát szívünkbe vájva,
nő és erősödik vérünk csöppjeivel!

A haj

(La Chevelure)

Ó gyapjú, csapkodó hullámok a nyakadban!
Ó fürtök! Ó rideg, nehéz illat-halom!
Ó önkívület! Hogy ma alkóvodba csaljam
emlékeink, amik ott szunnyadnak e hajban,
most, mint kendőt a szél, hát meglobogtatom!

A sóvár Ázsia s Afrika lángolása
mind, mind messzi világ, szinte halott neked;
de benned mélyen él az erdők aromája!
Mint mások szellemét sodorja zene árja,
az enyém, kedvesem, illatodon lebeg.

S mennék már oda, hol dúsnedvűbb a fa, ember,
és ájul napra-nap, hol az ég perzselőbb;
erős, nagy hajcsiga, légy sodrás, kapj föl engem!
Benned káprázat ül s álom, te láva-tenger,
s vitorlák, evezők, árbocok s fáklyaláng:

harsogó kikötő, hol kortyolhat a lelkem
özönlő szagokat, hangot és színeket;
hajók suhannak ott az aranyon s a selymen,
hatalmas karjukat kitárják, hadd öleljen
dicsfényt szűz ég alatt, hol örök hő remeg.

Részegen bukok e sötét haj-óceánba,
melyben majd fölzúg egy másik nagy óceán,
és kényes szellemem, míg becézi futása,
ó termő lustaság! ott újra megtalálja
balzsamos perceit végtelen ritmusán!

Kék haj, koromsötét éj-feszítette sátor,
omlik rám az egek azúr boltozata,
s a pihés partokon, hol tincsed bodra táncol,
taglóként üt le a kavargó, sűrű mámor:
a pézsma, kókusz és kátrány szúrós szaga.

Soká! Örökre! Hadd szórjak e nehéz sörényen
rubintot, gyöngyöt és zafírt szét gazdagon,
hogy vágyamra soha ne légy süket, se tétlen!
Hát nem vagy álmaim oázisa s edényem,
az emlékek borát nem belőled iszom?

Dobák István

Közjáték

Az urak kiléptek a folyosóra dohányozni, ezüst tárcából kínáltak cigarettát, ezüst tárca kattant, kérlek, Vilmos azt mondja, hogy ez a Hitler... ők intézik az angol beutazási vízumot... igen, kérlek, Dénes járt Berlinben, százezrek... az utcán... térdelnek, eufória... tömegszuggeszció, kérlek... bolondot csinál értelmes emberekből... munkanélküliség... visszaél... fasces, bárd, szvasztika... ellopta, igen, napkereszt, ellopta a szimbólumot. Dénes látta: egy korcs, egy kanhisztérika.

Longreach: messzire jutsz, helység távoli földrészen, long-reach városban él minden elszármazott magyar.

Az urak beléptek. Andriska menne táborozni, nem engedem, ez a Miska tornatanár kint volt valami tanfolyamon, azóta ordít, német fegyelem, német alaposság, kötelességet emleget, de az is német kötelesség, beszélte Rózsi.

No, amíg csak a Miska ordít, addig nincs baj. A bölcseje óta ordít, mondta Ferenc. Befutott a vonat, köszönt a fiakkeres Tóni, köszönték, de sétáltak inkább a jó otthoni levegőben a platánok alatt.

Aztán a háború jött. Meghalt három, maradt négy, nem repedt meg a tükör, az óra nem állt meg, zongorának húrja se pattant, milliók haltak, nem öltöztek ünneplőbe az élők, rongyos gúnyában tömegsírt ástak, Bajláth Rózsa három fiával a temetőt járta, bánatát kísérte keserű illata a bodzavirágnak.

Aztán a háború jött, délután mindenki a pesti buszt várta, nem jött meg a pesti busz, életbe lépett a benzinkorlátozás. Életbe a háború.

Dúlt a háború, mindenki ment a frontra, mindenki lelkesült, mindenki serény volt, mindenkit elvittek, mindenki mulatott, mindenki a híreket leste, mindenki okos volt, mindenki arról beszélt, minden asszony hülye érmelegítőket kötött, mindenki sírt, mindenki imádkozott, minden gyermek játszott, minden lány szerelmes volt, minden katona hős, minden güzü kapart, mindenki félt, mindenki rosszat álmodott.

Csütörtökön teára várunk, Rózsi nagyságos elmaradását zokon vesszük, de csütörtökön Pestre szaladt Ferenc, meglátogatni vezérkari Dénest, Rózsi egyedül ment át a három gyerekkel, süteményt ettek.

Hajnalban jött meg Ferenc és akkor nekiment a világnak, ki a városból, gyalog a tanyára, tizenkét kilométer, egy szem búza, két szem rozs, két szem rozs, egyfolytában énekelt, maga se tudta, miért, ha a halálos ellenségem volna, akkor se hagynám, Édesapám, éjszaka hozom őket, ide a kiskamrába, a szekrényt elébe húzzuk.

Elszabadult az anyjától, iparkodott a patikába, Lili meglátta, Rózsinak áttelefonált. Maratott üveg az ajtó, kacskaringós minták, feljebb botra csavarodó kígyó, öreg bácsi márványfeje odabent magasan, miből van a másik bácsi feje? bronzból, tégelyek és csillogó üvegek, életre kelnek a betűk: sambuci, mi lehet az a Rob. Sambuci, elébb a kölök megkérdezni se merte, s-sel mondta, mint a sót, Acet. Lavand, Ung. Basilic és Sabadill.

Csészék, mozsarak, rézholmi, csillogó, mérleg pici súlyokkal, mindenféle tudós védőszentek és a botra csavarodó kígyó, gilisztacukor, köhögés elleni pasztilla, piócák a vízben, másik mérleg, centigramm és miligramm, mérjük meg a fiók kulcsát, Lili mesélte a miligrammot, vizeskaraff poharakkal, pálma, tisztaság és betegség és remény izgalmas illata, déltájban a loholó doktor negyedórácskára megpihenni betért néhanap, könnyű neked, erdővel-réttel-kémiával komázol, én meg a halállal kártyázom naponta, elüldögéltek, Fábjány Ferenc és ezüsthajú János -

- polcok és illatok, Belladonna, Camphor, Basalic és Sabadill -

- belladonna, sabadill, sabadill -

Harminc év múltán vegyész lett ő kissé boldogabb táján a bolond világnak. □

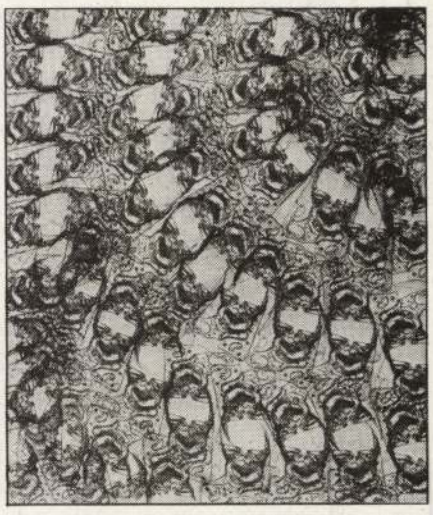

Faa Balázs: „Rézkarc Nº 03"

mozgalomban nagy szerepe volt - kénytelen vagyok ezt a Stanislav-képet módosítani. A Stúrovo-, Sládkovicovo-, Safárikovo-féle fikciókat ugyanis nem ő eszelte ki. S állításom bizonyítására álljon itt egy idézet a nyelvésznek egy 1947-es írásából: *Véleményem szerint tudományos és politikai szempontból sokkal helyesebb lenne e községeket kipusztult szlovák településekről elnevezni, mintsem új, mesterséges neveket keresni s így a vidéknek ugyan szlovák, de gyakorlatilag mesterséges mázt adni, amit a külföldi szakember – a politikusokról nem is beszélve – zokon vehet tőlünk.*

A szlovák szakember tehát már 1947-ben is tudta, hogy a Stúrovo-Sládkovicovo-féle „mesterséges mázzal" egy tájnak csak a felületét lehet szlovák színűre kenni, de attól még a mély, a múlt, a történelem marad olyan, amilyen volt. (Persze, a háború utáni szlovák mozgalmak populista politikusai és félművelt nyelvészei nem is ilyen logikából indultak ki. Ők nem a felszínt akarták átmázolni - s ebben téved a mai szakember, Gabriel Viktor is -, hanem a szlovákiai magyar népességet akarták megszüntetni-kitelepíteni, s a szlovákosított helynevekkel a térképet etnográfiailag már mintegy elő re átrajzolták. S nem rajtuk múlott, hogy az „átrajzolás" valóságosan is nem sikerült nekik. De ha még sikerült volna is: a múltat konzerváló helyneveken csak a nemzeti kicsinyesség, szűkkeblűség, gátlásosság szokott bosszút állni. Franciaország helyneveinek legalább a fele kelta, a magyarok nemzeti büszkeségét sem bántja tudtommal a szláv Visegrád, Csongrád és Nógrád, de hogy egészen analóg példát is említsek - s ezt Gabriel Viktor is felhozza írásában -, a csehek, akik „németjeiket" nemcsak ki akarták telepíteni, hanem módszeresen és maradéktalanul ki is telepítették, az elüldözöttek után maradt német helyneveket általában meghagyták. Talán Wotan lábánál, Németországban - ahol egyébként a főváros neve (Berlin egyenlő vízgát) szláv eredetű - sincs annyi Frymburk, Nymburk, Rumburk, Brusperk, Kynsperk, Rozmberk, Sumperk és Zamberk, mint a mai Csehországban.

De vissza Stanislavhoz: a szlovák nyelvész 1947-ben a „külföldi szakemberektől" és „politikusoktól" fél, hogy majd „zokon veszik" a szlovákiai tudománytalan helynévváltoztatásokat. Fél évszázad távlatából szomorúan kell megjegyeznünk, hogy a „külföldi szakemberek és politikusok" nemcsak hogy nem vették zokon, de még észre sem igen vették kultúrtörténeti emlékeinknek ezt a genocídiumát. Sem a magyarországiak, sem az egyéb külföldiek. Pedig maga Stanislav is felhívta rá a figyelmet (más céllal: nemzeti önzéstől vezérelve persze, ezért minősítettem írását bevezetőmben ellentmondásosnak), hogy mi veszhet el az ilyen nyelvészeti dilettantizmus buldozerjainak lánctalpa alatt. Fent idézett írását ugyanis így folytatta: *Ami a kipusztult települések nevét illeti, meg kell jegyeznünk, hogy ezek az elnevezések nemcsak természetes nyelvi képződmények, hanem helyesen is képzett nevek, s annak a tájnak a történelmi tulajdonát képezik, ahol kialakultak. Szorosan összefonódtak a tájjal, annak különböző régi, sőt nem egyszer mai jellegzetességéről mesélnek, megnevezik egykori szereplőit, birtokosait stb. Kulturális, gazdasági és szociális történelmünk egy darabja van bennük. Sőt éppen az egyes tájnevek képezik kicsiben a terület történelmét.*

Ezekre a pontos szavakra csak rábólinthatunk. De Stanislav tanár úr biztosan forogna a sírjában, ha tudná, hogy soraival olyan bumerángot készített, amely most íme visszacsattan hozzá. Ti. ahhoz a kizárólagossághoz, amelynek ihletésében a tudós nyelvész el tudta képzelni, hogy a szlovák helynevek továbbhagyományozandó értékeket képviselnek, de a többnyire már az 1200-as évekből dokumentálható magyar helységnevek nem. Hogy azok elfeledhetők. Sőt! El *kell* őket felednünk. Azzal a „kulturális, gazdasági és szociális történelemmel" együtt, amely bennük foglaltatik. Stanislav professzor álmában sem gondolta, hogy negyvennégy év múlva valaki (s ráadásul egy szlovák publicista) szinte pontról-pontra elismétli majd az ő egykori érveit, de már nem rég eltűnt települések nevének a felújítását szorgalmazva, hanem azokat a helységneveket rehabilitálandó, amelyeknek „kipusztításában" Stanislav professzor maga is derekasan segédkezett. Tempora mutantur... Hála istennek.

Pozsony, 1991. március 5.□

Faa Balázs: Rézkarc № 01 (részlet)

Csaplár Vilmos

Faa Balázs embriói

Hogy hogyan lett Faa Balázs számára az embrió motívum, méghozzá központi motívum, azt bizonyára mélylélektani alapon ki lehetne deríteni, engem azonban jobban érdekel az, hogy mit kezd majd vele. „Az első tény, amely szembetűnik: a teremtésnek nincs pillanata. Az egyszerű alaptörvény számos megvalósulása következtében a kezdet előtti (magzat) állapotok addig rakódnak egymásra, míg elérik bonyolultságukkal a létezés általunk érzékelhető szintjét. A teremtés tehát ismétlés, az élet pedig felület. A tudatos komponálás idegen a világtól. Én sem élhetek hát vele." Szépen ír arról, amit csinál, de minden magyarázat ellenére munkáit a fiatalság univerzalitásának, mindent látásának köde lengi körül, és talán mert közel vannak még a magzatléthez, titok burka takarja, természetesen nem eltakarja. Egyelőre titkos tartalmakkal túldeterminált, zárt világ az övé, izgató, várakozásra késztet, leselkedésre inspirál. Ezért aztán nem is lepett meg, hogy múlt év decemberében Koronczi Endrével olyan szobát építettek egy kiállítóteremben, melybe nem lehetett belépni. A szoba *belülről* volt szoba, a „képeket" a falakra festették, a falakra akasztott képkeretek viszont csak keretek voltak, nyílást „kereteztek". A nézőket hozták „képbe", akik kintről belestek. Kinn a bárány, benn a farkas. Kinn a kíváncsi valóság-ember, benn a titok, amely mutatja magát persze, persze, de azért ne gyere be rögtön! Ne olyan hevesen, mert esetleg nem látsz semmit, ha berontasz! Ablakkép volt a valóság-ember. A kíváncsi vagy csak kíváncsiskodó valóság rátekinthetett a művészetre, a falképek pedig „visszanéztek", sőt talán, amikor nem volt éppen minden ablak foglalt, *ki is néztek* az okoskodó emberfejek, pillanatokra összeálló műélvező-portré kompozíciók mögötti valóságra: a kiállítóterem valóságos falaira.

Ez az *egymásra nézés* megint eszembe juttatja Faa Balázs aggályos, mélyre ható gondolkodását, amellyel, noha kijelenti, hogy a tudatos komponálás idegen a világtól, munkáit kíséri, sőt néha megelőzi. Az a művész, aki ennyire sokat vár magától, és ennyire *tudni* akarja már előre is, hogy mi az, amit vár, nehezen szokta végigjárni az utat.

Hát majd meglátjuk, hova vezet az út a *győri Ipar utcából!* Ez az Ipar utca olyan Faa Balázsnak, mint Ady Endrének az Ér melléke vagy mint Petrarcának a kis Beatrice megpillantása. El tudom képzelni, milyen volt ennek az *Ipar utcának*, Győrött az elmúlt húszegynehány éve! Illetve dehogy tudom elképzelni, csak szeretném. Nem is szeretném, de azért egy kicsit mégis el tudom képzelni.

Olyan csúnya volt ez az *Ipar utca*, hogy már-már szép. A csúnyaságból születő szépségvágyról eszembe jut az, ahogy megismerkedtünk Faa Balázzsal. Ez a kerek fejű, villogó szemüvegű kis ember, aki egyébként olyan szögletesen mozgott, mintha kétszer akkora lett volna, vadul vagdalkozott a szavaival minden irányban. Az Ipar utca férfilakóinak a hadonászását hozta otthonról meg egy barna ávós bőrkabátot. Aki ellentmondott neki, az megjárta. Én persze olyan ravasz voltam, hogy nem próbáltam megcáfolni, inkább csak kérdezgettem őt. Egy idő múlva észrevettem, hogy kissé szenved a saját maga csökönyösségétől. Tologatta a szemüvegét az orrnyergétől a homloka felé, de az sehogy se akart persze ott maradni, izzadt, öklét úgy tette le az asztalra, mintha egy hatalmas pöröly lett volna, és hiába, senki se tudta meggyőzni semmiről. Egy idő múlva nem is maradt meg senki a közelünkben.

Természetesen engem se kímélt, csak én úgy tettem, mintha nem bánnám. És akkor, amikor ketten maradtunk, egyszerre csak elcsöndesedett, és föltűnt, hogy most már azt is figyeli, én mit mondok. Szinte magába roskadt, de közben valahogy letisztult az arca.

Nemsokára nem is volt érdemes többet beszélnünk aznap. Éreztük, hogy lesz még rá alkalmunk, máskor.□

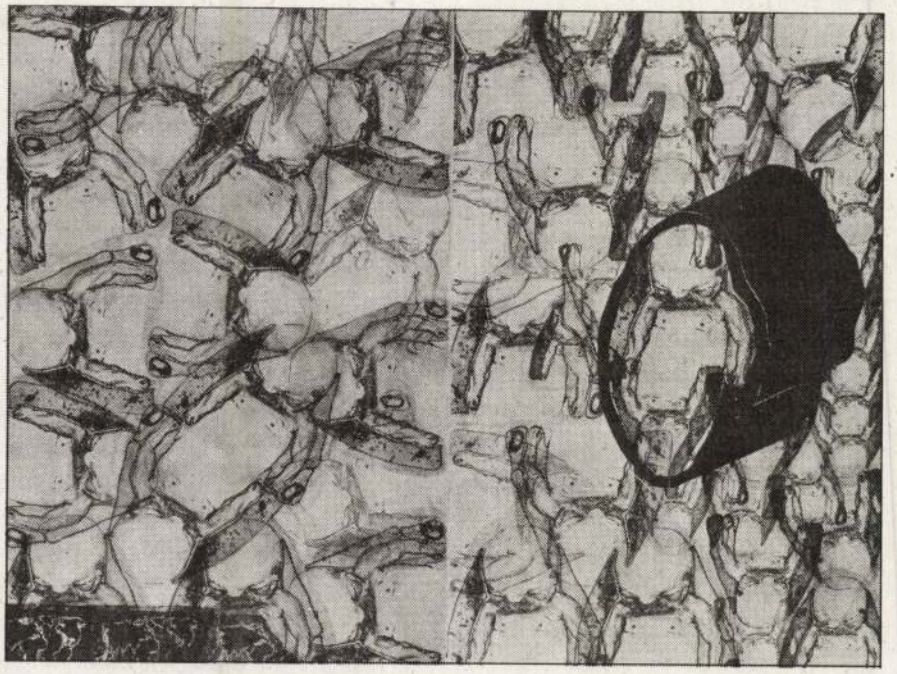

Faa Balázs: Diptichon, rézkarc

FAA Balázs

annak, azoknak,
akiket - mennyi milliót! -
hitükért, fajtájukért, szabadságharcukért,
tanaikért
bitóval, pallossal, méreggel, golyóval, tőrrel,
selyem fojtóhurokkal,
életfogytiglan fogsággal, megkövezéssel,
máglyával
meggyilkoltak
- - - így hát, Sir Shaftesbury,
én attól félek, hogy minden ablak:
önkéntes börtönablak, világtalan négyszög,
vak és vakító rés,
mely egy üldöző üres-*belülről*
ki:
embertől csillagtérszín-távoli szabadság
tükörszemébe
- mint önkéntlen övébe -
a semmit látva néz - - -

Pál Péter

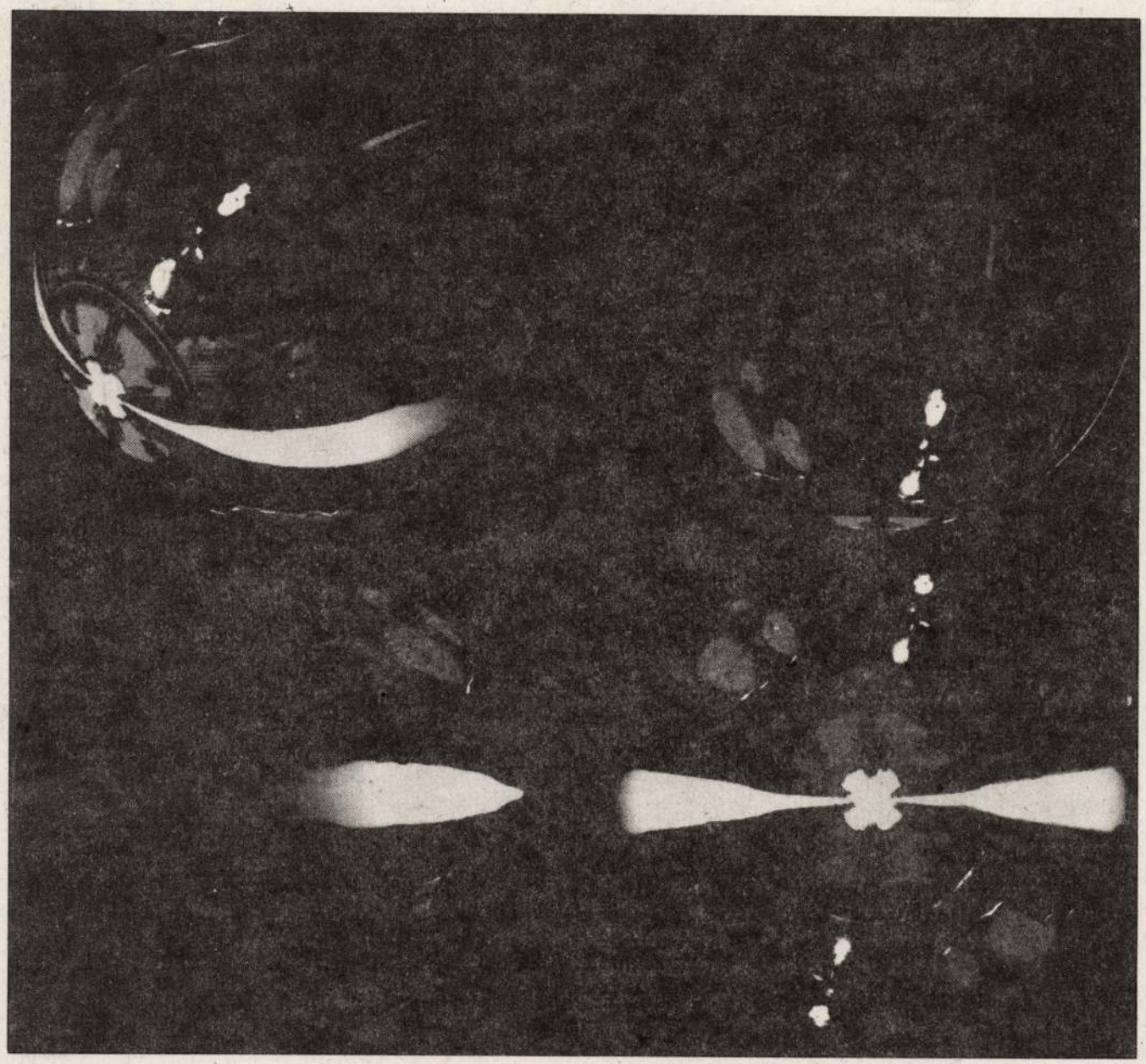

Fa Balázs: Világ-kép Fotó: Dömény Csaba

Faludi Ádám

Naplopókönyv

Jelzőkarók elnévtelenedett időkre

(Egy azonosítatlan kalandor hagyatékából)

696. megfigyelőnap. Július 10.

Ha indiánnal álmodunk, ne kapjunk azonnal a skalpunk után. Meglehet, békésen áll a köves domboldalon, gyöngyöző homlokkal továbbra is, amikor mellette elhaladunk.

- Gyönyörű szörfidő van, kár, hogy kapálnom kell.

Ártalmatlansága jeléül ilyesmivel köszönt, szerszámnyelére támaszkodva, s szeme a legendás múltba réved.

Konkvisztádorral vagy kovácspatkolóval álmodni; hasonlóképpen nem ró ránk semmi különösebb teendőt.

Amikor egy navajo világrajön, köldökzsinórját eltemetik.

Hát aztán?

Midőn világkörüli vadászatra indul az ember, legjobb, ha már egyetlen hozzátartozója sem él.

Töltse tárát zsúfolásig, márkás olajjal kezelje puskáját, és ejtsen el minden útjába kerülő madárból és négylábúból legalább egy példányt.

Legjobb a fregattmadárral kezdeni; mandarinréce, vízifácán, tarándszarvas: egykutya. Csak dörögjön az a fegyver! Különben még kopogószú telepszik a puskatusba, és akkor egy vérbeli vadásznak lőttek!

A tarándszarvas számára a lemmingek élő sótartók. Egy lemminggel több vagy kevesebb; szájíz dolga.

Balról jön a zivatar? Jobb, ha fedél után nézünk!

Egy évszázados könyvtár épp kapóra jön, hopp! Máris porlepte polcok között találjuk magunkat, súlyos öreg könyvek, törékeny szélű, vénséges iratok társaságában.

Tanulmányozzunk át minden fellelhető füvészkönyvet, s ha az égiháború kellő ideig tart, egy értékes bankjegyre bukkanunk az ódon lapok között.

A könyvtár szomszédságában bankónkat hűsítő italokra, kívánatos csemegékre válthatjuk. Ne habozzunk!

Lám, a mi jó Gáspárunk nem nézett fedél után, meg is ütötte a bokáját!

A kirurgusfamília egyetlen leánygyermeke kamaszéveinek virágoskertjében bálnavadászok csókjáról ábrándozik. Legyünk résen!

Unicumvoltunk vesztével ugyanis elhajít bennünket, hogy ördögi rafinériákkal a tengeri medvék barlangjához osonhasson fülledt/száraz, nyári/téli éjszakákon/nappalokon. Örök kedvtelése marad a különlegesnek vélt medvefajok próbáratétele, elképedt környezete előtt a trófeamutogatás.

Olyan feleségnekvaló után járkáljunk céltalan napjainkban, akitől kisebb lélekcsorbulással válhat majd el utunk.

Ha nem akarsz hajótörött lenni, idejében szállj ki, és menj tovább gyalog!

Már amennyire egy tengerésznek hihet az ember.

Ha forró kávénkat termoszba töltjük és utána hűtőszekrénybe helyezzük; elérkezett az önvizsgálat ideje.

Bermudában horgászni! Bermudában!

A hivatali teendők alkonyának naplementéjével összehasonlíthatatlan, ami szemünk elé tárul akkor.

Minden úttal tartozunk az ördögnek!

Az elképedés tanulmányozásához tervünk máris kész.

Nyaralás idején, hajnalonként, karkosárral oldalunkon végigbóklásszuk a sétányokat, napozóplaccokat. Fehér, műanyag pezsgőskupakokat gyűjtünk számolatlanul. Május táján - egy évünk rámegy ugyanis az ügyre, de sebaj! -, amikor éjjeli zápor nyomán friss fű sarjad a gombaszedők kedvelt dombjain, akcióba lépünk. A nedves legelő szemet s lelket gyönyörködtető domborulatain földbeszúrjuk körkörösen kupakjainkat.

Egy lombjának jótékony homályával takaró bokor mögött, ahonnan remek kilátás nyílik, megvárjuk az első keresgélőket.

Arcukra az öröm ujja pírt fest!

Aztán jön az elképedés szentségelve, hogy átmázolja.

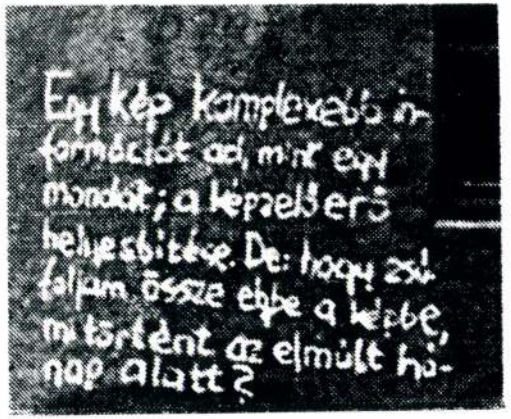

"Egy kép komplexebb információt ad, mint egy mondat"
Hajas Tibor, 1975

A gondolat formái, Nappali Ház, 1993/2.

FAA BALÁZS

ÓBUDAI TÁRSASKÖR GALÉRIA - ÓBUDAI PINCEGALÉRIA
Bp. III. Kiskorona u. 7. Bp. III. Fő tér 1.

A GONDOLAT FORMÁI I-II.

Beöthy Balázs, Birkás Ákos, Chilf Mária, Donáth Péter, Erdély Miklós,
Faa Balázs, Jovánovics György, Július Gyula, Károlyi Zsigmond, Koronczi Endre,
Major János, Menesi Attila, Molnár Péter, Molnár Sándor, Schmal Károly,
Szíj Kamilla, Tolvaly Ernő, Türk Péter, Várnai Gyula

Megnyitó: 1993. május 11-én valamint június 16-án 18-19 óra között

Megtekinthető: 1993. június 13-ig (első rész) és július 18-ig (második rész)
Hétköznap 14-18, szombat, vasárnap 10-18 óráig.
Hétfőn zárva.

A Fővárosi Képzőművészeti Alap támogatásával

A GONDOLAT FORMÁI I-II.

megírva

Fa László

pápai építésmérnök
és építőmester
1934-ben restaurálta
a pápai vk. plébánia
templomot.

Horváth Pápa

57 l.

Horváth-Tóth: Pápa

~~megyei~~ v. multja, jele-
ne és környéke.
Pápa 1936.

II.

A megbizó a képviselőnek.

Hollo

Hivatkoza
levelére, értesitjük
Önt gyártmánya
kére valamint a
A közvetü
Ön által szerzett
után, de amel

Fa László, építész; sz. 1903.

Pápán. A bpesti műegyetemen 1927 nyert építészmérnöki oklevelet. Az 1930-as érdekelejen ~~be~~ szőlővár osában önállósította magát. 1934. ~~restaurálta~~ renovábta a Fellner Jakab ~~[illegible]~~ épített monumentális pápai rk. plébánia templomot.

Tatai építésztől a tervezett az XVIII. sz. végén

Fa László
építés

Született: Pápa. 1903.
Oklevelet nyert: 1927.

Névjegyzs műegyetem b.l.

2) Műegy. Nevj.

1) MMÉE Közl 1930. 216. l.

Fa László, ép. Lállg. MDK

a Királyi József Müegyetem Segitö Egyesülete és épitész hallgatói épitészeti és akvarell kiáll. -t rendeztek.

Nemesen megoldott épülettervvel szerepel F.L.

Müegyetem diszterme.
Épitész kiállitás a Müegyetemen.
Nemz. Ujs. 1927. jun. 5. 13.1.

Fa László építészhallgató

Szerepel a műegyetem építészeti

Kiállításán

Nemzeti Lepsóg 1927 VI. 5

Óbudai Társaskör Galéria
III. Kiskorona u. 7.

Cím nélkül

Faa Balázs **kiállítása**

Megnyitó
1999. november 23-án 19 órakor
Megtekinthető:
december 19-ig, hétfő kivételével
naponta 14-18 óráig

http:/www.arts7.hu/~bs

FAA Balázs

emzeti Kulturális Alapprogram * Fővárosi Képzőművészeti Alap

Évek óta foglalkozom azonos elemekből szerveződő struktúrákkal. Nem tudom megmondani, hogy mi tetszik bennük, de ez nem is fontos. A munkáimban matematikai eszközöket alkalmazok, és az utóbbi időben munkáim matematikai alakzatok képei, vagy ábrázolásai. Általában "gépeket" állítok elő. (Azaz következtes szabályokat állapítok meg, amik variációkat tesznek lehetővé, és a továbbiakban - az esztétikai invenciót kizárva - előállítom az összes variációt.) Ezek a gépek az utóbbi években kivétel nélkül számítógépen futó programok. A szoftver különös anyag, de én ezzel dolgozom, megszoktam és ismerem.

A kiállítás, amire éppen most invitálom, rajzokból fog állni, talán a nyomat vagy a print helyesebb kifejezés volna. Andrási Gábor szavait idézem: "...ezek nem rajzok." Tényleg nem azok, én egyetlen vonalat se húztam rajtuk. A rajzok anyaga nem papír és festék, hanem színtiszta szoftver. A szoftvert ábrázolják, ami létrehozta őket.

A rajzok geometriai alapja a Penrose-fedés*. Ez a fedés kétféle rombusszal fed le egy (végtelen) síkot, úgy hogy az idomok rendje sohasem ismétlődik. A Penrose-fedés szerintem a legelegánsabb determinisztikus káosz a világon. A rajzok a Penrose-fedés rombuszaiból állnak, persze ez nem nagyon látszik, mert rombuszokat kis rajzokkal helyettesítettem. A magyarázatnak ezen a pontján sokat segítene egy ábra, de még többet egy számítógép, amin a szoftver fut, ami az egészet létrehozta. (Az utóbbi letölthető a http://www.arts7.hu/~bs címről.) A kis rajzoknak közös jellemzőjük, hogy a rombuszok négy oldalát ugyanzokon a ponton érintik, ezért a rajzokból minta keletkezik, ahol az erdeti rombuszokat nagyon nehéz felismerni.

Mit jelentenek a rajzok? Nem képzelem, hogy befogadásukhoz szükséges volna bármilyen matematikai ismeret. Vagy, hogy egyáltalán segítene a szemlélésükben. Semmiféle titok nincs bennük, amit csak az okosok láthatnának. Az értelmezés libeghet a matematika és az esztétika között, tetszés szerint. Mindkét diszciplína ezoterikus a maga módján, tehát az ember elé tart tükröt, és ha ez így van, akkor jól van. A művek elkészültükkel kikerülnek az alkotó kezéből, önálló életbe fognak, nem kell tehát, hogy a szemlélő érezze, vagy akár csak sejtse is az alkotó személyes viszonyát velük.

* Bővebben a Penrose-fedésről:

Tilings and patterns, B. Grünbaum and G.C. Shephard. W.H.Freeman & Co. 1986.
Mathemathical games , M.Gardner. Scientific American, January 1977 p.110-121.
Pentaplexity, R. Penrose. Geometrical combinatories, F.C. Holroyd & R.J. Wilson eds. Pitman 1984.

FAA Balázs

CSAPLÁR Vilmos: Faa Balázs embriói. = Hitel, IV.évf. 8.sz. 1991. ápr. 17. 40.p. ill.

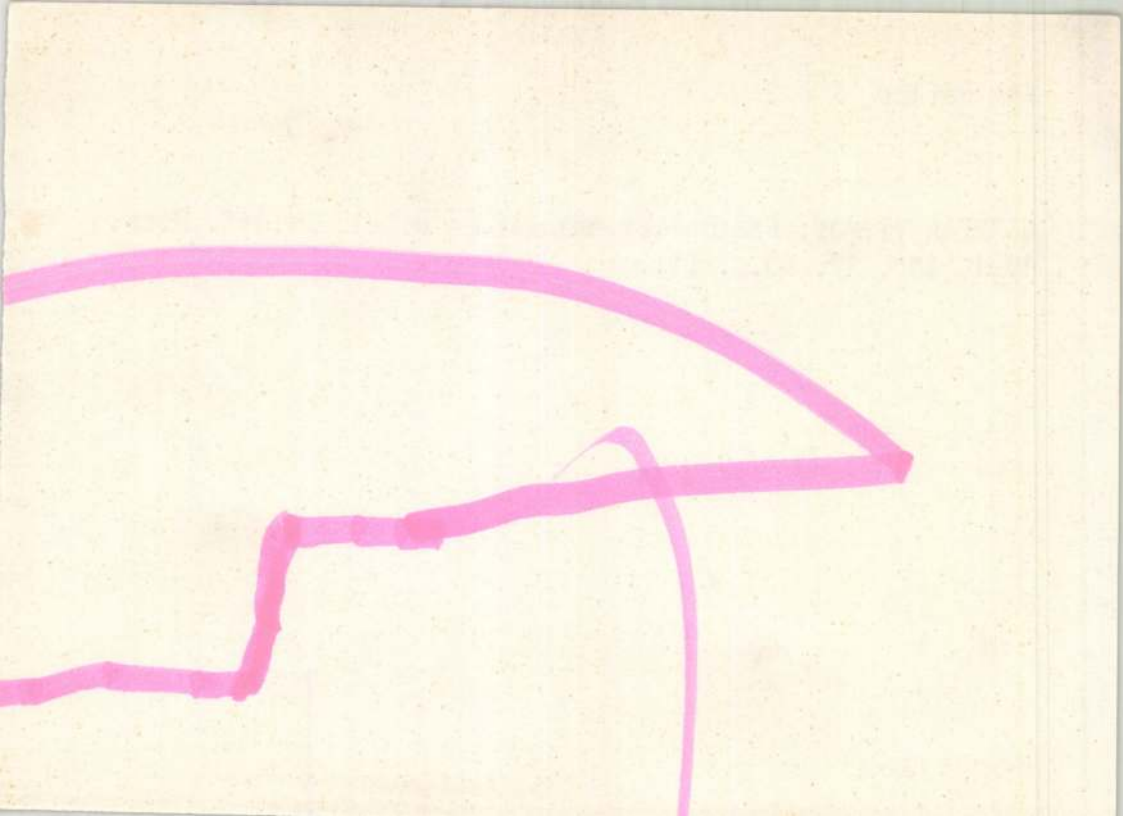

FA LASZLÓ
· építész

a pápai plébániatemplom restaurátora 1934-ben

Gerő László Sedlmayr János: Pápa, 1959 166.1

Fa László MDK

épitészmérnök a Kamara uj tagja.

A Magy. Mérnök- és Épitész Egylet Közlönye 1930.
VI. 22. 243.o.

EGIDIUS FABER, iparos

O-és Ujmiskolcon a vagyoni megosztást jelzi a gazdag és szegény polgárok és vendégek közössége" kifejezés. Az iparosodást mutatja, hogy a városvezetésben ismételten iparosok szerepelnek, pl. már 1376. Egidius Faber esküdt. 355. old.

SZÉKELY GYÖRGY: A mezővárosi fejlődés kérdései a XVII. század végéig 347. old

A Debreceni Déri Múzeum Évkönyve, 1974.-Debrecen, 1975

FRANZ FABER, textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.- 180.- Herr Franz Faber
Felvétel ideje: 1799. 9. Sept.
Hová vették fel: Körment, /Örmend/. 158.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

Faa Balázs

Meghívó: A gondolat formái I-II

Óbudai társaskör

Lásd: Beöthy Balázs

1993 maj 11 - jún 13 - júl 18

I. rész II. rész

Óbudai Társaskör Galéria
III. Kiskorona u. 7.

Faa Balázs **kiállítása** *Megnyitó*

1999. november 23-án 19 órakor

Megtekinthető:
december 19-ig, hétfő kivételével
naponta 14-18 óráig

FAA BALÁZS

http://www.arts7.hu/~bs

emzeti Kulturális Alapprogram * Fővárosi Képzőművészeti Ala

Évek óta foglalkozom azonos elemekből szerveződő struktúrákkal. Nem tudom megmondani, hogy mi tetszik bennük, de ez nem is fontos. A munkáimban matematikai eszközöket alkalmazok, és az utóbbi időben munkáim matematikai alakzatok képei, vagy ábrázolásai. Általában "gépeket" állítok elő. (Azaz következtes szabályokat állapítok meg, amik variációkat tesznek lehetővé, és a továbbiakban - az esztétikai invenciót kizárva - előállítom az összes variációt.) Ezek a gépek az utóbbi években kivétel nélkül számítógépen futó programok. A szoftver különös anyag, de én ezzel dolgozom, megszoktam és ismerem.

A kiállítás, amire éppen most invitálom, rajzokból fog állni, talán a nyomat vagy a print helyesebb kifejezés volna. Andrási Gábor szavait idézem: "...ezek nem rajzok." Tényleg nem azok, én egyetlen vonalat se húztam rajtuk. A rajzok anyaga nem papír és festék, hanem színtiszta szoftver. A szoftvert ábrázolják, ami létrehozta őket.

A rajzok geometriai alapja a Penrose-fedés*. Ez a fedés kétféle rombusszal fed le egy (végtelen) síkot, úgy hogy az idomok rendje sohasem ismétlődik. A Penrose-fedés szerintem a legelegánsabb determinisztikus káosz a világon. A rajzok a Penrose-fedés rombuszaiból állnak, persze ez nem nagyon látszik, mert rombuszokat kis rajzokkal helyettesítettem. A magyarázatnak ezen a pontján sokat segítene egy ábra, de még többet egy számítógép, amin a szoftver fut, ami az egészet létrehozta. (Az utóbbi letölthető a http://www.arts7.hu/~bs címről.) A kis rajzoknak közös jellemzőjük, hogy a rombuszok négy oldalát ugyanzokon a ponton érintik, ezért a rajzokból minta keletkezik, ahol az erdeti rombuszokat nagyon nehéz felismerni.

Mit jelentenek a rajzok? Nem képzelem, hogy befogadásukhoz szükséges volna bármilyen matematikai ismeret. Vagy, hogy egyáltalán segítene a szemlélésükben. Semmiféle titok nincs bennük, amit csak az okosok láthatnának. Az értelmezés libeghet a matematika és az esztétika között, tetszés szerint. Mindkét diszciplína ezoterikus a maga módján, tehát az ember elé tart tükröt, és ha ez így van, akkor jól van. A művek elkészültükkel kikerülnek az alkotó kezéből, önálló életbe fognak, nem kell tehát, hogy a szemlélő érezze, vagy akár csak sejtse is az alkotó személyes viszonyát velük.

* Bővebben a Penrose-fedésről: Tilings and patterns, B. Grünbaum and G.C. Shephard. W.H.Freeman & Co. 1986.
Mathemathical games , M.Gardner. Scientific American, January 1977 p.110-121.
Pentaplexity, R. Penrose. Geometrical combinatories, F.C. Holroyd & R.J. Wilson eds. Pitman 1984.

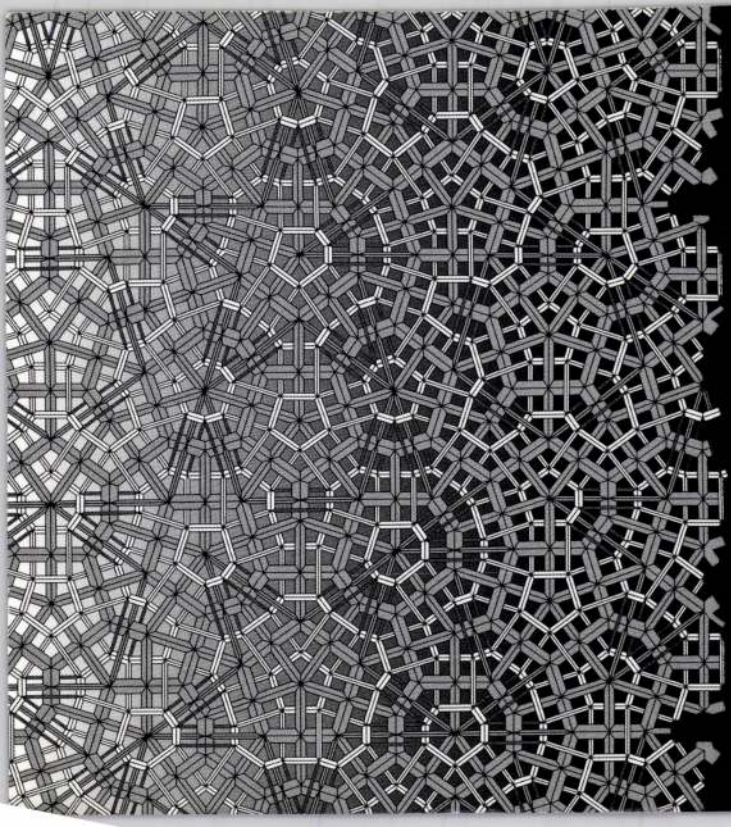

menü pont

Sötét geo

Faa Balázs
kiállítása

2005.
szeptember 1. - október 2.

Megnyitó:
2005. szeptember 1. 18 óra
Megnyitja:
Andrási Gábor
művészettörténész

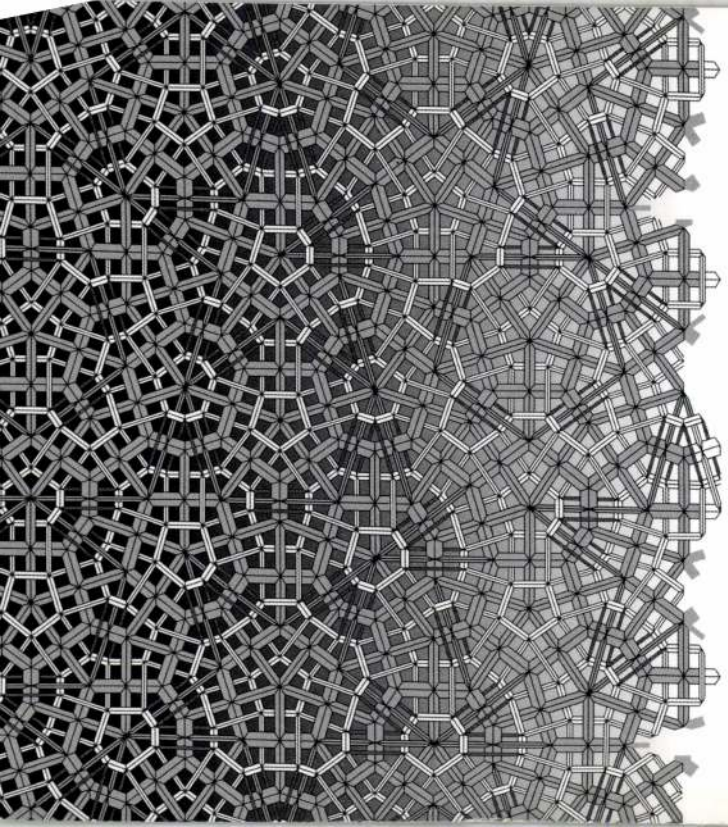

menü pont

Megtekinthető:
hétfő kivételével
naponta 10-18 óráig
csütörtökön 12-20 óráig
Műcsarnok
Budapest Hősök tere
www.mucsarnok.hu

www.faa.hu

MŰCSARNOK

MŰCSARNOK BISTRO

Faa Balázs

Szállítás : MONÁSZOK

Rásd : Baksai József

lakozott az épülethez. A templom utolsó középkori
a Mátyás idején bárói sorba emelkedett Ernuszt János
grendeletében a kápolna befejezéséről és felszenteléséről

iarmadában bekövetkezett második megelevenedésekor
kegyurasága alá tartozó kápolnák a Szent Erzsébet-
patriciuscsaládjából való volt a többszörös városbíró
matya is, akit 1472-ben temettek el a templom déli
ereszt-kápolnában. A lapos reliefben faragott mészkő
ádjegyét hordozza, ugyanazt, amely a kápolna boltozati
művét 1475-ben, végrendeletében özvegye fejezte be,
ltár készítésére".
t az északi oldalon a 19. század végi restaurálás idején
zteletére volt szentelve. Ennek patronátusát 1510-ben
nivel ősei építették. Közülük mindenekelőtt Kassa
ének megalapozója, Szatmári Ferenc jöhet számításba,
tt még látható napóra 1477-es évszáma is. A déli oldal
onló kápolnájának sem titulusa, sem alapítója nem
*bürger*nek nevezett, kereskedelmi társulatba tömörült,

don ajándékozott 3000 forintot a *bártfai* Szent Egyed-
ére Mager Péter polgár özvegye, Veronika asszony. A
tanúskodik a legszemléletesebben annak a polgári
gfőbb tisztességét a temetkezőhelyül is szolgáló, saját
ett oltárospapok az alapítványhoz tartozó liturgikus
ető legpompásabb kórus kíséretében a kijelölt napokon,
grendelt miséket a családtagok lelke üdvéért. A városi
nit a művészettől el lehetett várni. Ha pedig mindezt a

FAA Balázs

SZLOVÁK KÖZTÁRSASÁG NAGYKÖVETSÉGE
SZLOVÁK INTÉZET

T: 118-1522,.266-1166 FAX: 138-2592

Jram!

fel adatbázisát. Tisztelettel megkérjük
yt tart a programjainkkal kapcsolatos
elvényt kitölteni és intézetünk címére
onszámon munkatársunkat értesíteni.
bízva köszönti Önt

.....
Peter Bajzík
igazgató

.....

A kiállítás létrejöttét támogatták:
A Magyar Képzőművészeti és Iparművészeti Társaságok Szövetsége
Nemzeti Kulturális Alapprogram
Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány
Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány
Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete
Symposion Alapítvány és Társaság

Fad Balázs

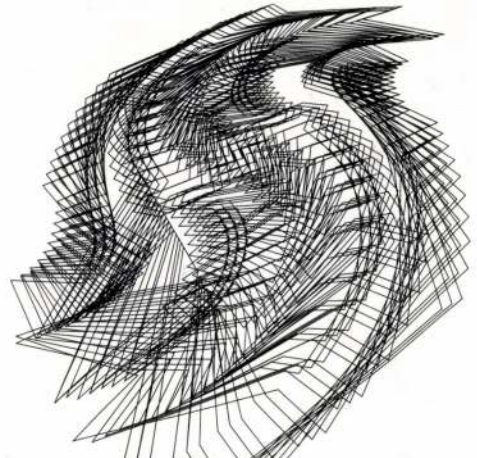

KÁOSZ ÉS REND I.

KÁOSZ ÉS REND ÉRTELMEZÉSE AZ EZREDVÉGEN

A rendezvény kuratóriuma tisztelettel meghívja önt és barátait a

„KÁOSZ ÉS REND I."

kiállításra és a hozzá kapcsolódó szimpóziumra

A tudomány és művészet kölcsönhatását vizsgáló kiállítás és szimpózium témája:
KÁOSZ ÉS REND ÉRTELMEZÉSE AZ EZREDVÉGEN

Helyszíne: VIGADÓ GALÉRIA, H-1051 Budapest, Vigadó tér 2.

A Szimpózium időpontja:
1999. június 17.
Tervezett program: Előadások: 10-13 óra között
Vita: 14-17 óra között

Kiállítás megnyitó: 18 órakor a Vigadó Galériában
A kiállítást megnyitja: L. Menyhért László, művészettörténész

A rendezvény tartalmában és időzítésében kapcsolódik
az UNESCO egyidejű budapesti Tudományos Világkonferenciájához.

Kuratórium:
A Magyar Képzőművészeti és Iparművészeti Társaságok Szövetsége
Symposion Alapítvány és Társaság
Magyar Festők Társasága
Magyar Szobrászok Társasága
Magyar Grafikusművészek Szövetsége

Borgó György Csaba
Buczkó György
Budahelyi Tibor
Csikós Tibor
F. Farkas Tamás
Faa Balázs
Gaál József
Gábor Éva Mária
Gellér B. István
Hantos Károly
Haraszty István
Heritesz Gábor
Lantos Ferenc
Légrády Viktor
Márkus Péter
Olajos György
Orosz Péter
Péter Ágnes
Prutkay Péter
Rákóczy Gizella
Schrammel Imre
Somogyi György
Swierkiewitz Róbert
Ungvári Károly
Várnagy Ildikó
Vasvári László Sándor
Zsemlye Ildikó

KÁOSZ ÉS REND

KÁOSZ ÉS REND ÉRTELMEZÉSE AZ EZREDVÉGEN

A tudomány és művészet kölcsönhatását vizsgáló kiállítás és szimpózium

Szimpózium és kiállítás megnyitó: 1999 június 17. VIGADÓ GALÉRIA, H-1051 Budapest, Vigadó tér 2. Tel.: 36 1/318 70 70

MEGHÍVÓ

A rendezvény kuratóriuma tisztelettel meghívja önt és barátait a "KÁOSZ ÉS REND" kiállításra és a hozzá kapcsolódó szimpóziumra

A tudomány és művészet kölcsönhatását vizsgáló kiállítás és szimpózium témája: KÁOSZ ÉS REND ÉRTELMEZÉSE AZ EZREDVÉGEN

Helyszíne: VIGADÓ GALÉRIA, H-1051 Budapest, Vigadó tér 2.

A Szimpózium programja:
1999 junius 17. 10 óra: Előadások, a tanácskozásról készülő kötetben megjelenő tanulmányok ismertetése.

Vicsek Tamás fizikus
Galántai Zoltán tudománytörténész
Csepeli György szociológus
Tihanyi László zeneszerző
Mányoki Endre irodalomtörténész
Sólymos Sándor épitész
Keserü Katalin művészettörténész
Apagyi Mária zenepedagógus
Karátson Gábor festőművész
Hantos Károly képzőművész , egyetemi docens
Gaál József festőművész, egyetemi docens
Lantos Ferenc képzőművész
Szemadam György képzőművész,iró

14 óra: Vita és beszélgetés a szimpózium előadóival és a képzőművészeti kiállitás résztvevőivel

A rendezvény kurátora és a kiadvány szerkesztője:
L.Menyhért László müvészettörténész

Óbudai Társaskör Galéria
III. Kiskorona u. 7.

Cím nélkül

Faa Balázs **kiállítása**

Megnyitó
1999. november 23-án 19 órakor
Megtekinthető:
december 19-ig, hétfő kivételével
naponta 14-18 óráig

http://www.arts7.hu/~bs

Nemzeti Kulturális Alapprogram * Fővárosi Képzőművészeti Alap

Évek óta foglalkozom azonos elemekből szerveződő struktúrákkal. Nem tudom megmondani, hogy mi tetszik bennük, de ez nem is fontos. A munkáimban matematikai eszközöket alkalmazok, és az utóbbi időben munkáim matematikai alakzatok képei, vagy ábrázolásai. Általában "gépeket" állítok elő. (Azaz következtes szabályokat állapítok meg, amik variációkat tesznek lehetővé, és a továbbiakban - az esztétikai invenciót kizárva - előállítom az összes variációt.) Ezek a gépek az utóbbi években kivétel nélkül számítógépen futó programok. A szoftver különös anyag, de én ezzel dolgozom, megszoktam és ismerem.

A kiállítás, amire éppen most invitálom, rajzokból fog állni, talán a nyomat vagy a print helyesebb kifejezés volna. András Gábor szavait idézem: "...ezek nem rajzok." Tényleg nem azok, én egyetlen vonalat se húztam rajtuk. A rajzok anyaga nem papír és festék, hanem színtiszta szoftver. A szoftvert ábrázolják, ami létrehozta őket.

A rajzok geometriai alapja a Penrose-fedés*. Ez a fedés kétféle rombusszal fed le egy (végtelen) síkot, úgy hogy az idomok rendje sohasem ismétlődik. A Penrose-fedés szerintem a legelegánsabb determinisztikus káosz a világon. A rajzok a Penrose-fedés rombuszaiból állnak, persze ez nem nagyon látszik, mert rombuszokat kis rajzokkal helyettesítettem. A magyarázatnak ezen a pontján sokat segítene egy ábra, de még többet egy számítógép, amin a szoftver fut, ami az egészet létrehozta. (Az utóbbi letölthető a http://www.arts7.hu/~bs címről.) A kis rajzoknak közös jellemzőjük, hogy a rombuszok négy oldalát ugyanzokon a ponton érintik, ezért a rajzokból minta keletkezik, ahol az erdeti rombuszokat nagyon nehéz felismerni.

Mit jelentenek a rajzok? Nem képzelem, hogy befogadásukhoz szükséges volna bármilyen matematikai ismeret. Vagy, hogy egyáltalán segítene a szemlélésükben. Semmiféle titok nincs bennük, amit csak az okosok láthatnának. Az értelmezés libeghet a matematika és az esztétika között, tetszés szerint. Mindkét diszciplína ezoterikus a maga módján, tehát az ember elé tart tükröt, és ha ez így van, akkor jól van. A művek elkészültükkel kikerülnek az alkotó kezéből, önálló életbe fognak, nem kell tehát, hogy a szemlélő érezze, vagy akár csak sejtse is az alkotó személyes viszonyát velük.

* Bővebben a Penrose-fedésről:

Tilings and patterns, B. Grünbaum and G.C. Shephard. W.H.Freeman & Co. 1986.
Mathemathical games , M.Gardner. Scientific American, January 1977 p.110-121.
Pentaplexity, R. Penrose. Geometrical combinatories, F.C. Holroyd & R.J. Wilson eds. Pitman 1984.

„FW" mester

jegye a Rust-i plébániatemplomban
őrzött két aranyozott kehelyneki.

Allgemeine Landestopographie des
Burgenlandes, Eisenstadt, 1963.
II/a kötet 520 p

FAA BALÁZS

ÉS 1990. 51/52.sz. 17.p.

VENDÉGOLD

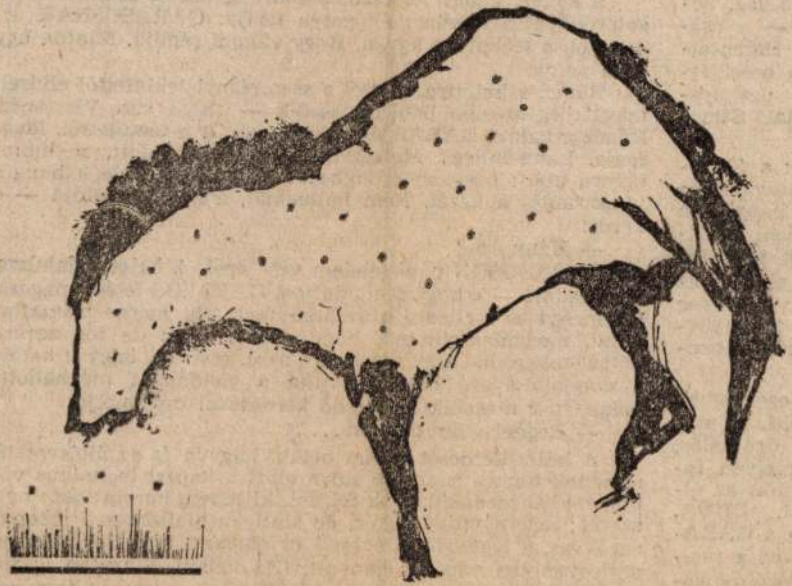

Faa Balázs grafikája

GARASOS tépi-rángatja; oldalt fordítja, hogy kicibálja alóla; nagyot lódít rajta, s már az a gacsos lába is, mereven túllóg, bele az aknába... Hogy megszenved vele? Bánja is ő, annak már öreg-mindegy. No végre-valahára, a dög büdös istenedet: ez se fog senkinek se hiányozni, hogy nincs az urnában. Mintha a kutyák megrágták volna, a szelindek szájából tépte ki... Majd a tisztító — azokkal kivasaltatja. Kezében a szmoking, hála a papnak.

S akkor, ahogy az eszméletlenre gyűrt szmoking mosogatórongyát a kezében ellógatva tartja, GARASOSNAK átfut azon a technikus agyán. Hogy valami rémlik. Mintha úgy látta volna.

Ránéz a halottra, s ettől a szemrésnyi tekintettől elvizeli magát: egyszeribe bebizonyosodik — tiszta sor. Visszanéz. Ránéz a halott. GARASOS haja égnek áll a rémülettől. Megfogja. Langyhideg? Melegszik? A lejegelt halott, a hullakamra után: hogy az ördögbe...?! Tapogatná, de a hangra visszarántja a kezét. Nem hallucinál, a halott mondja — ő kérdi:

— Hány óra?

GARASOSON páni félelem vesz erőt. A halott odahúzza, megragadta — s hogy szabaduljon, GARASOS letépi magáról a köpenyt és melléejti a szmokingnak. Ha merne visszafordulni, megválaszolhatná, hogy „hatra jár"; de fogvacogva hátrál-takarodik, s az agya már nem veszi be, hogy a halott, a gondolatolvasó halott mintha a gondolatát meghallotta volna, már második megéledő kérdésével ostromolja:

— Reggel vagy délután...?!

A hulla kérdését felelet nélkül hagyva és az állásvesztés rémének tönkre silányító súlya alatt a kapzsi technikus vad ugrásokkal menekül, csak fel, fel, ki innen, három fokot egyszerre; már a vasajtóig ér, de amilyen alattomos a lekopott sarokvas, a legfelsőt eltéveszti és ahelyett hogy lekarikázna, szálegyenesen vágódik hanyatt. (Ha valaki, ő azután igazán elmondhatja, hogy *hic salta, hic Rhodos*, mert mit tesz, mit nem tesz, isten, nem isten:) GARASOS a tarkóját, hátrafele, úgy vágja bele a szögvasélű betonlépcső legalsó fokába, hogy

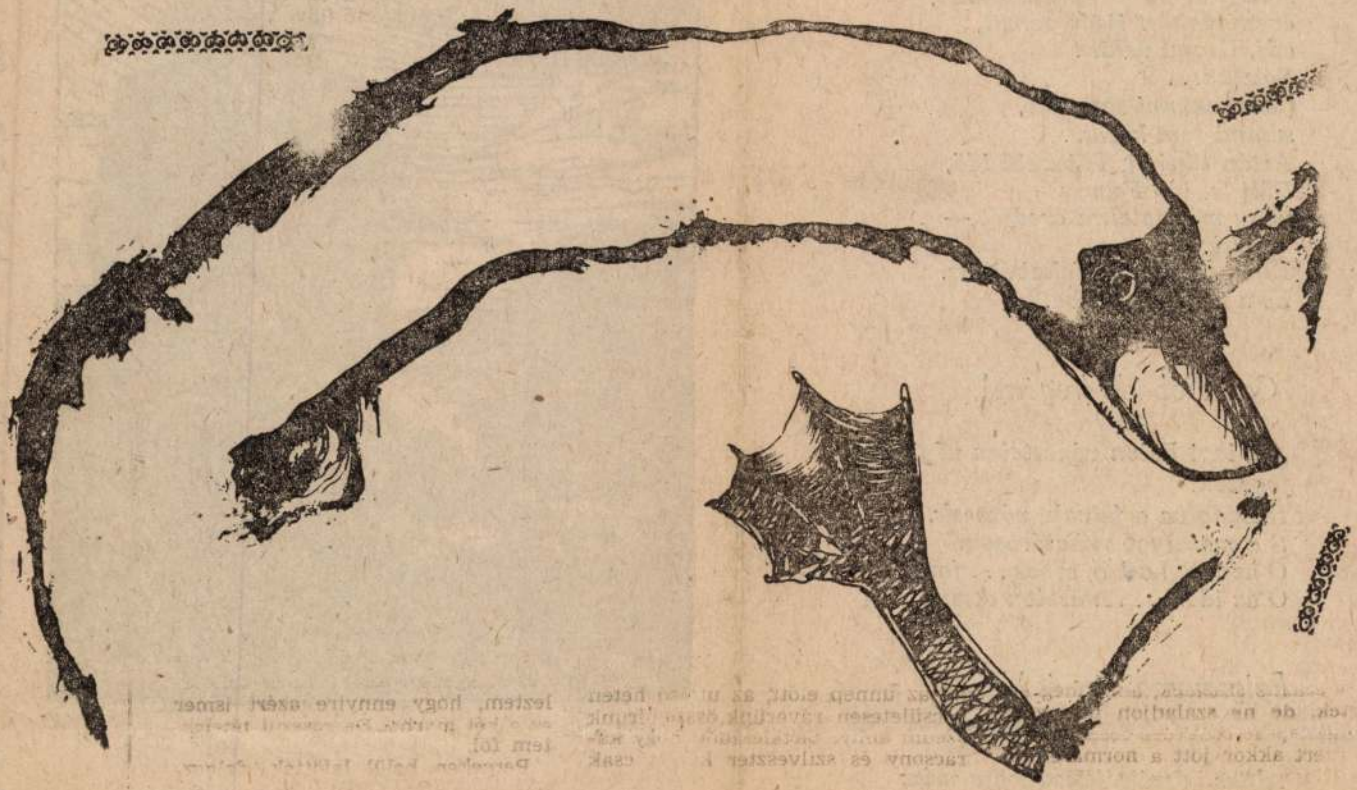

Faa Balázs grafikája

úgy aggatodjon a Gonosz —
karácsonyfámra!
Csak egy pillanatra, ó, Uram:
érezzék „fakabátkák”
csillagszórók s szaloncukrok közt
a szeretet forró átkát.
Nyíljék meg a Pandórák Mélye,
s hulljon a kígyó sziszegés,
nyekkenjen disznó-fröcsögés
tűlevelű ágak hegyére!
Annyi évért — kis ijedelmet,
évezredekért ijedt percet,
adj, Uram, nékik!
S aztán...
(Mert semmi sem siet,
semmi sem késik...)
Aztán tűnj el, Tűlevelű Idő,
Dőlj le, Idő Fogasa
vagy más falakra eredjél —
messzire.
Éljen tovább a „fakabát” is.
És a Szeretet Szíve.

Garderob-idő (regény)

A Kínai Falon végestelen végig —
fogasok.
Ráaggatva a falvak, városok.
S a mosolygó ruhatárosok.
Ó az idő, habár sebes... forró a drót.
Ó az idők... rémisztőn altatók.

Epigramma: Sas és Vakond

(Variánsok)

A Sas kőszálról lesuhogta már:
„Testvérek, legyen légies határ!”
A Vakond így szólt (ez az átkozott):
„Te fönt, én lent... hát mi változott?”

Nagy Csaba grafikája

F.A.E.festő

A Diósgyőri Vasgyár Kultúregyesületének képzőművészeti és szobrászati szakosztály vezetőit méltánytalaúl bírálta és ez mind náluk, mind a növendékek körében elkedvetlenedést keltett. 378.old.

R.NYIRY LILI: Munkásszobrászat indulása Diósgyőrvasgyárban a felszabadulás után 467.old.

A HERMAN OTTÓ MUZEUM ÉVKONYVE, X. 1971. Miskolc

„FBF" mester

jegye a Rust-i evangelikus templom ezüst kelyhén.

Allgemeine Landestopographie des Burgenlandes, Eisenstadt, 1963.

II/a kötet

521 f

FE

mesterjelű bécsi ötvösmester 1790-ben készítette az erdőtelki rk. templom úrmutatóját.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II.

Magyarország műemlékei topográfiája VIII.

Budapest 1972.

696.1

F.I. mester MDK
rézmetsző

"Pázmány Péter, Isteni igazságra vezérlő
Kalauz (Pozsony 1613) cimlapja"
218.o. repr. u.o. 4.kép.

Soltész Zoltánné: Szelepcsényi György ismeretlen rézmetszete.
Művt. Ert. 1955. IV. évf. 2. sz. 216-219.o.

F. I. csizmadiamester

A nagyvázsonyi kis társaság, tehát a csizmadialegényeké lehetett a céhláda 1845-ből. A kulcscim alatt egy faberakásu kis csizma az egyetlen disze, majd faberakással az A M, P I és D M, r I betük. Az A M atyamestert, a D M dékanymestert jelent, a P I, ill. r I pedig ennek megfelelően az atyamester, ill dékanymester nevének kezdőbetüi.. Ev. 1845 410. old. 25. kép.

MAGYBAKAY PETER: Ujabban előkerült Veszprém megyei tárgyi céhemlékek 401. old

A Veszprém megyei Muzemuk Közleményei, 11. sz. 1972.-Veszprém, 1972.

F. i.

M.D.K.

11) A Salétromos mecset nevű drsámi a Visegrádban
eredetileg Szokollu Musztafa budai pasa drsámija (1566-1578)
Lebontva a 1785-ben. Rézfestmény.

Budapest székesfőváros történeti muzeuma kiállítása: Buda,
Óbuda, Pest. 1800 előtt Budapest, 1946. 6 lap.

F.J. gyüjtő

ACSAY Judit: Eltörhetetlen üvegek [interju] = Mükincs-figyelő, 1992 12. VII. ill.

Bandlwerk zu betrachten, zu fragen, welche Rolle es
bereitung des dekorativen Stils gespielt hat, in wel-
ung es selbst zu ihm steht. Andererseits wird sich
ine rückwärtsgerichtete Frage erheben und zwar nach
onsprinzip der Arten von Ornamentik, die wie das
s der Groteske entstanden sind, und ob und wie dieses
leicht mit dem dekorativen Stil zusammenhängen könnte.
korative Seite des Bandlwerks hat, besonders in
mit der Architektur nichts zu tun. Sie ist, ungleich
eine reine Frage der Innendekoration, auf die wir uns
nken werden.

rden sehen, daß wir es gerade, was das Thema dieses
der Arbeit betrifft, in den beiden Ländern, in denen

„Fl" jelü mester

fametszete: „A pesti lóvasút." 848 sz.
reprodukció. 1866.

Rózsa György - Spira György: Negyvennyolc
a kortársak szemével, Budapest 1973.
5751

F. M.

vážonyi pálos
kodexmásoló

l.

Könyvkiáll. emlék

26 l.

nem azonos a
65. sz. alatti
Festetics-kódexxel.

Dr. SZABÓ ZOLTÁN
EGYETEMI NYILV. R. TANÁR

F.M. MDK

Monogrmmistától

Ezüstkanna 1770 körül

A Deák téri evangélikus templomban.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

97.l.és98.l

MOK

29. F. M. kezdőbetűjű pálos, miniator, 1513-ban Kinizsiné imakönyvének írója. (II. Ulászló idejéből.)

Radó Polikárp: Gy. Borkovits.
Magyar Könyvszemle. 1941. 405. l.

M 104

MDK

F.A.

monogramm

Bp. III.Mókus utca 22. udvarában balra klasszicista vas pinceajtó 1828, F.A. monogrammal.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961. 87.1.

F.E.

váci ötvös MDK

a nézsai plébániaház barokk kelyhe. /1798/

299.o.

Genthon:Nógrád..1954.

MDK

F C S mesterjegy

Ecet-olajtartó állvány, ezüst, Louis XVI. diszitéssel. F C S mesterjegy. Rimaszombat. 1779.

Ernst Muzeum aukciói, 63.1.

M.D.K.

F. G. P. névbetűs ón-öntőmester

2 db. ónkancsója maradt fenn a noszvaji róf.-templom-ban 1743-as évszámmal.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 325. old.

F G P névbetüs ónöntőmester. A noszvaji ref. templomban két darab ónkancsója maradt fenn 1743-as évszámmal.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

F:F

ötvös MDK

A dejtári r.k. templom aranyozott ezüst kelyhének Talpán F:F mesterjegy van. valószinüleg Frncisci Ferenc besztercebányai ötvös.

~~XXXII~~ 174.o.

Genthon:Nógrád. 1954.

F. S. vésnök

A rimaszombati gombkötők céhpecsétje 1666[illegible]-ból.való. Felirat:"SIGILLVM NODVLARIORVM RIMA SZOMBATI L§§§+". A vésnök neve F.S. 210.old. 84.jegyz. 47.kép. Fakete repr.

BODÓ SÁNDOR: Borsodi,abaúji és zemplémi céhpecsétek 189.old

A HERMAN OTTÓ MÚZEUM ÉVKÖNYVE,IX., 1970
Miskolc, 1971

F. S. vésnök

A rimaszombati gombkötők céhpecsétje 1666-ból való. Felirat: "SIGILLVM NODVALIORVM RIMA SZOMBATI L§§§+". Tollforgót tartó kar,, gombos zsinóros sujtás, gombkötő horgok. A vésnök neve: F.S. 210.old. 47.kép. 84.jegyz

BODÓ SÁNDOR: Borsodi, abaúji és zempléni céhpecsétek 189.old

A HERMAN OTTÓ MUZEUM ÉVKÖNYVE, IX, 1970
Miskolc, 1971

M.D.K.

F. S. A. IN H... 1747.

bevésett tőrirat olvasható az atkári templom kelyhéner hat-karéjos magasitok sima talpán, annak belső peremén.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 499. old.

F. T. D. Sz. J. T.

A miskolci anasi templom északi falánál álló mennyezetes szék „F : T : D : Sz J : T" betűkkel jelezve újabb mestert idéz.

Tombor Ilona: Borsodi festett antalosmunkák. MTA. II. Társ-tört. Tud. Ont. Közl. II. köt. 1. sz. (1951.) 86. l.

M.D.K.

FTL névbetűs ötvösmester

1730 körül készíti az egri papűövelde kápolnájának kelyhét, Augsburg, városjegyével és saját hármas névbetűs mesterjegyével.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 330. old.

F. T. L. névbetüs augsburgi ötvösmester, aki 1730 körül készíti az egri papnevelde kápolnája kelyhét , augsburgi városjeggyel és szividomban foglalt hármas névbetüs mesterjegyével.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

„F. T. L." jégye

a bécsi mesternek 1730 körül. Afr. egüst kehely az egri Foglár u. 6. p. a. seminárium kápolnájában. Reprodukció.

Voit Pál stb.: Heresmagyar műemlékei II.

Magyarország műemlékei topográfiája VIII.

Budapest 1972.

2971

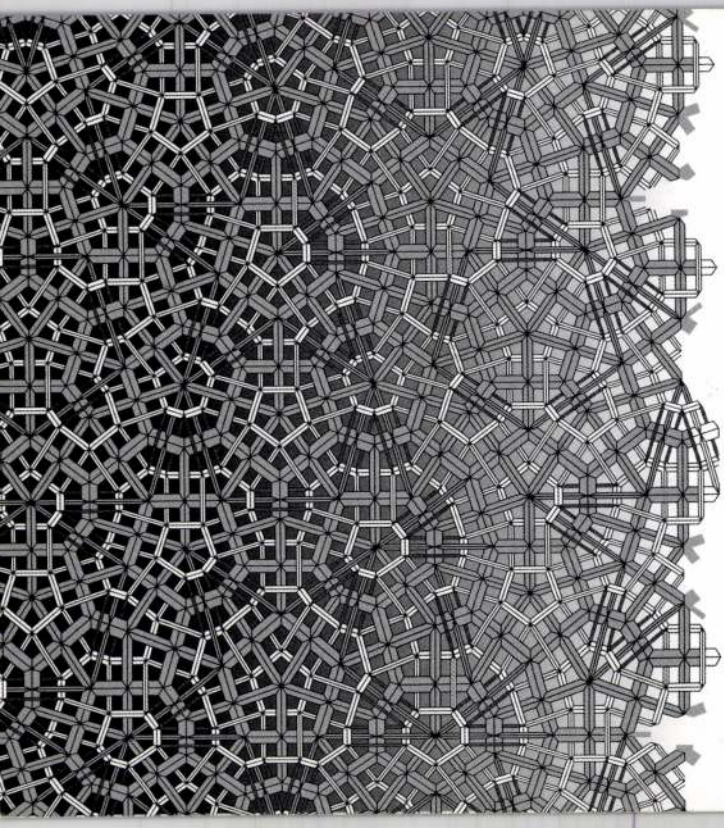

menü pont

Megtekinthető:
hétfő kivételével
naponta 10-18 óráig
csütörtökön 12-20 óráig
Műcsarnok
Budapest Hősök tere
www.mucsarnok.hu

www.faa.hu

MŰCSARNOK
kunsthalle | budapest

MŰCSARNOK BISTRO

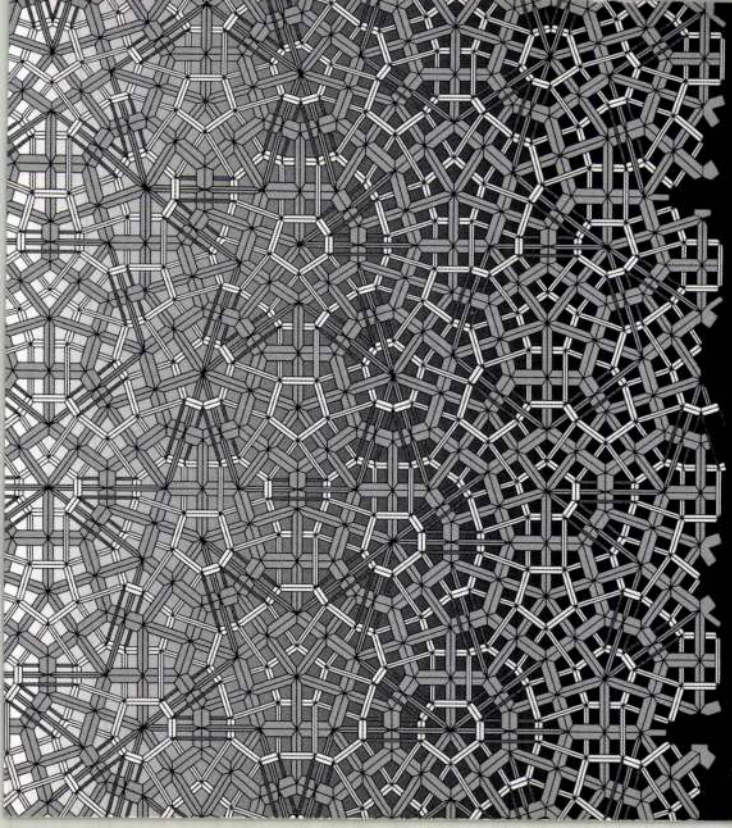

menü pont

Sötét geo

Faa Balázs
kiállítása

2005.
szeptember 1. - október 2.

Megnyitó:
2005. szeptember 1. 18 óra
Megnyitja:
Andrási Gábor
művészettörténész

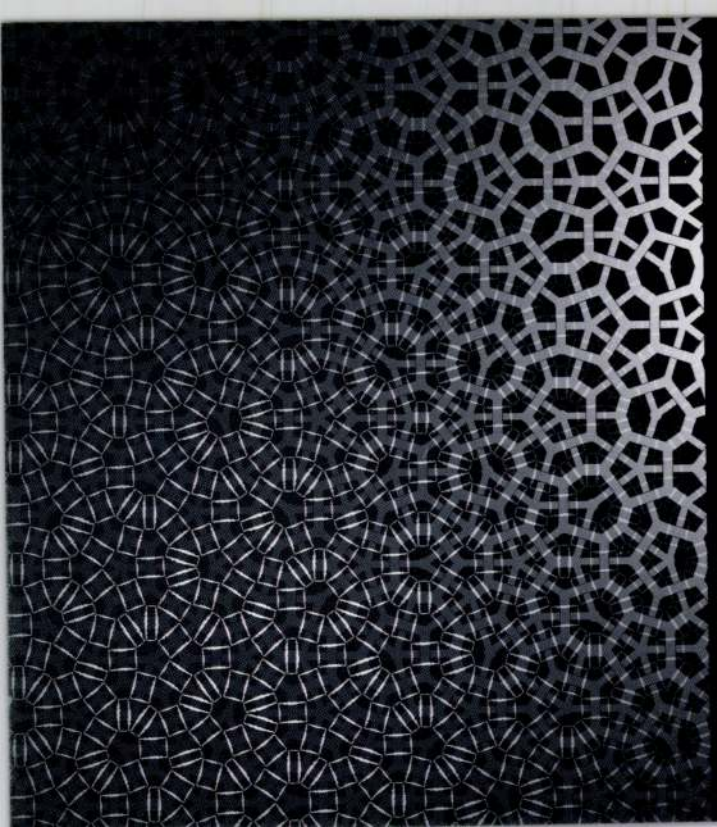

Sötét geo II.

Faa Balázs
kiállítása

Óbudai Társaskör Galéria
1036 Budapest
Kiskorona u. 7.

Megnyitó:
2005. december 20. 18 óra
Megnyitja:
Csörgő Attila
képzőművész

Nyitva december 21-től
2006. január 8-ig
hétfő kivételével
naponta 14-18 óráig

Az NKA, a NKÖM és a Fővárosi
Képzőművészeti Alap
támogatásával

December 24-től 26-ig
és 31-től január 2-ig zárva

Sötét geo II.
Faa Balázs
kiállítása

FAA BALÁZS

Új művészet

1999/dec

2.0.

MTAK Kézirattár Ms 4594/15.

Gépirat autogr. aláírással A M.Kir. F
Nyelv- és Történettudományi Kara Pécs
Ikt.száma 3o6/1936-37.D.szám.

Klemm Antal (1883-1963) 1932 óta a pé
összehasonlító finnugor nyelvészeti p
kar dékánja, benedekrendi szerzetes.

1. Ld. 1198/6.
2. FL hagyatékában két füzet tartalma
irodalmi előadásainak vázlatát. Az
Katalin, Goldoni, Alfieri, Ottocen
Ms 4595/5.), a másikban: Boccaccio,

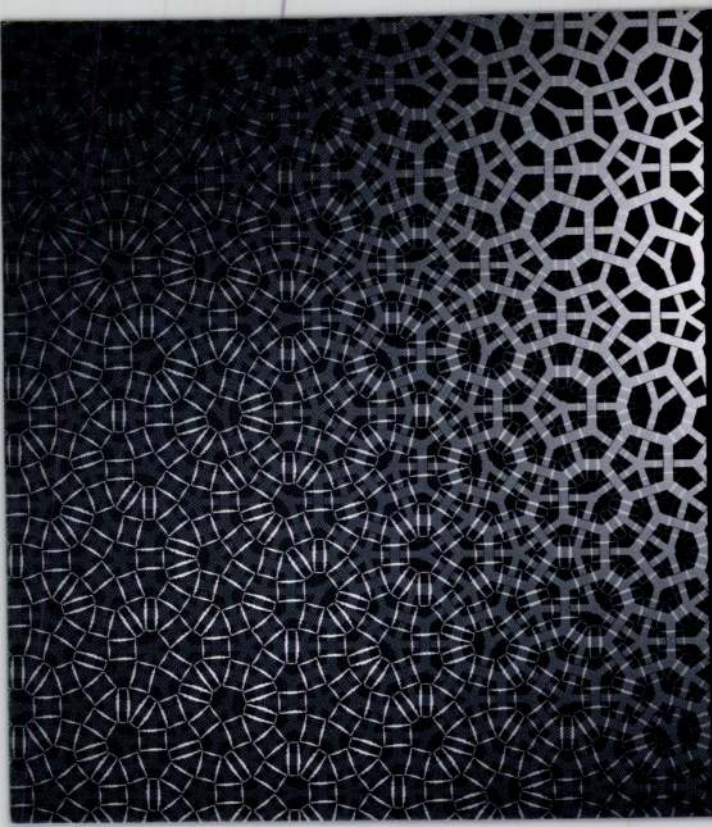

Sötét geo II.

Faa Balázs
kiállítása

Óbudai Társaskör Galéria
1036 Budapest
Kiskorona u. 7.

Megnyitó:
2005. december 20. 18 óra
Megnyitja:
Csörgő Attila
képzőművész

Nyitva december 21-től
2006. január 8-ig
hétfő kivételével
naponta 14-18 óráig

Az NKA, a NKÖM és a Fővárosi
Képzőművészeti Alap
támogatásával

December 24-től 26-ig
és 31-től január 2-ig zárva

Sötét geo II.
Faa Balázs
kiállítása

F B mesterjegy

Pest 1830

1053. TALPAS SÓTARTÓ, ezüst, négyszöges csészéje kétrekeszes. *FB* mesterjegy. Pest, 1830 k. 30.—

Ernst Muzeum aukcioi

53. 14.

Petőfi Irodalmi Múzeum példánya

ILLUSZTRÁCIÓK

1340. POHÁR, ezüst, vésett virágokkal. FB mesterjegy. Pozsony. 1821.
1341. POHÁR, ezüst, az 1340. sz. pária. Pozsony. 1816.

NAGYAPA KEDVENCE, Jelzés fent balra: Giova Boldini 1873. A hires olasz mester kiváló munkája.
Fa 37×30.

Eduard
2 DRB. KÉP: Ideális ábrázolásai a nappalnak és az éjszakának. Jelzés alul balra: E. Klimt.
Vizfestmény 49×32.

Christian Friedrich (szül. 1832.)
HEGYI IDILL. Jelzés balra alul: Christian Mali. München 1879.
Vászon 60×55.

lli.
FÉRFI-ARCKÉP. Jelzés baloldalt: Muinelli.
Miniatur 7×6.

F B mesterjegy

Pozsony 1813

1002. TALPAS TÁL, részben aranyozott
üvegtállal. Osztrák, 1700 k. — Aufs
Schaft bildet eine Frauenfigur, mit
550 gr.

1003. KARMESTER DISZPÁLCA, ezüst. M

1004. KÉT GYERTYATARTÓ, ezüst, em
förmig. Wien, 1818. 840 gr.

906. KÚPOS POHÁR, oldalán vésett rajzú medaillonok
94. C rozettával és virágokkal. M. 9·5 cm. F. B. mesterjegy.
Pozsony, 1813. — Wertheimer Adolf.

[illegible]SKÉSZLET, ezüst, domboru vir
[illegible]XIX. sz. v. — Teeservice, Sil
[illegible]10 Schalen. Wien, E. XIX

1006. DIJ[illegible] FEDŐVEL ÉS TALA
szel. Be[illegible]z. — Preispokal m
und Accan[illegible]dekor. Wien, X

1007. VIRÁGVÁZA, [illegible]ér zöldréteg
Glas, mit grünem [illegible] Wien,

1008. TALPAS CUKORTAR[illegible] FEDŐVE
számmal), empirestilus. — Zuckerbeh
ragenden Henkeln. Wien, Empirestil.

1009. KÉT TALPAS SÓTARTÓ, ezüst, ke
számmal), empirestilus. — Zwei Sal
Wien, Empirestil. 288 gr.

1010. KÉT TALPAS SÓTARTÓ, ezüst, ke

Csanyiné ezüst

ı trébelt és vésett rajzban táncoló pár. Osztrák, empire.
ckel getrieben und graviert ein tanzendes Paar. Öster-

na empirealak. Bécs, 1821. — Zwei Leuchter, Silber,

ıpirealak. Bécs, 1806. — Zwei Leuchter, Silber, empire-

ezüst. Német, empirestilus. — Vase mit durchbrochener
, Empirestil. 560 gr.

, áttört, csavaros fedővel. Bécs, 1830 k. — Zucker-
urchbrochenem Schraubendeckel. Wien, um 1830. 130 gr.

, XIX. sz. e. f. — Kleiner Becher, Silber. Wien, e. H.

Becher, Silber. Österreich, um 1823. 140 gr.

Ó, ezüst, négyzetes talppal. Kassa, 1816. — Zwei niedrige
ıss. Kaschau, 1816. 350 gr.

füllel, vésett rajzzal. Orosz, Moszkva, 1800. — Platte,
Henkel und graviertem Dekor. Russisch, Moskau, 1800.

RTÓ, ezüst, négyzetes talppal, baluszteres szárral, préselt
dreiarmige Leuchter, Silber mit Balusterschaft und ge-

F B metszője

Ernst Múzeum aukció

XIII–XIV (1920) 1120. Kis pohár,

Pozsony 1800.

F. B. mesterjegy

Pozsony, 1813

1785. KUPA F[illegible]
nyes kere
F. B. m
M. 13 cm

M. 25 cm.

1807. POHÁR, ezüst, ré
jegy. Erdély, XVI

1808. TALPAS DISZKA

Ernst Muzeum aukció

XVIII.

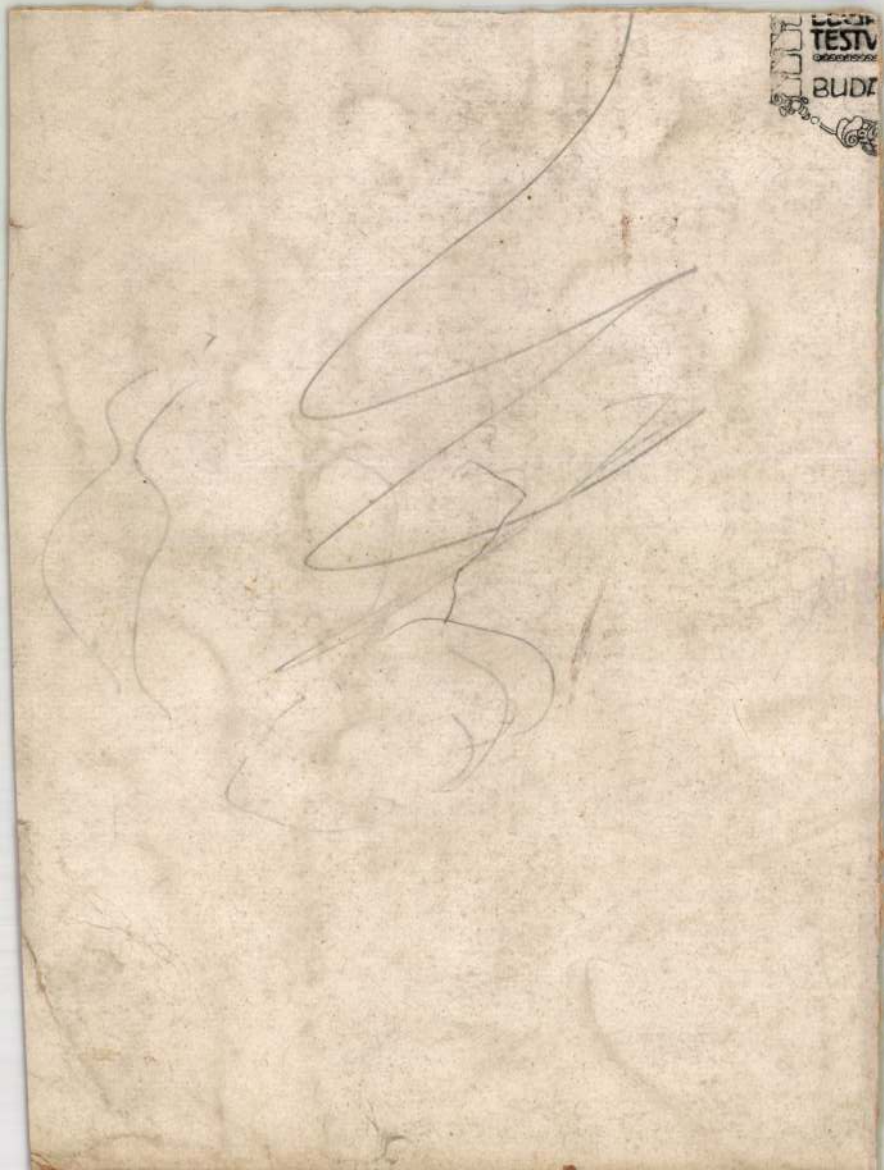

F B materjały

Poznany 821

1.

Ernst Muzeum aukcio[illegible]

XV.

83. l.

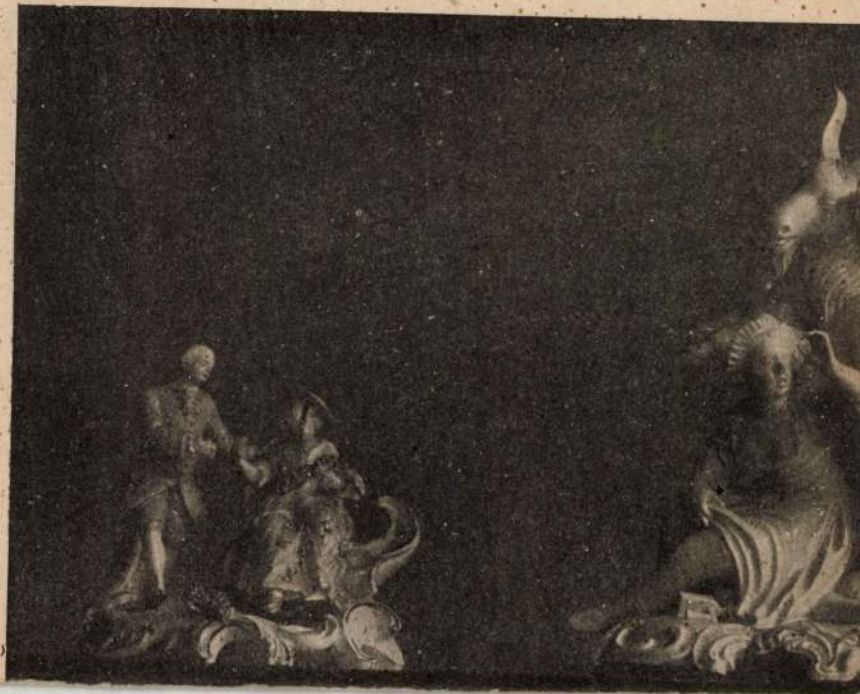

FB mesterjegy

Pozsony 1800.

1220. KIS POHÁR, ezüst, FB mesterjegy. Pozsony, 1800.

Ernst Muzeum aukcioi

XIII–XIV.

1017

838. HÁROMSZÖGÜ TÁL, fa[illegible]nsz, hasonl
yence, ähnlich zu N[illegible] Holics

ARTÁSOSCSÉSZ[illegible] n
zad e. f. — Sa[illegible] sat
H. XIX. Jh

ARTÁSOS[illegible] AL, kem
X. sz. [illegible], mit Unt
H. XI[illegible]

ÁI[illegible] ycserép. Magya

[illegible] fajánsz, kék stilizált v
[illegible] blauem, stilisierten Blu

[illegible] KOSÁR, keménycserép. H
[illegible] I. Jh.

[illegible] ÉPSZOBROCSKA, Deák Feren
[illegible] r, Franz Deák darstellend. Ung.

NAGY OVÁLIS TÁL, fajánsz, szines v
Fayence, mit farbige Blumen. Österr

1017. OVÁLIS EKSZERTÁL, ezüst, nyolckarélyos, két fülle, peremen trébelt akantuszlevelek, kö-
zepén kakas. F. B. mesterjeggyel. Pozsony, 1713. — Ovale Schmuckschale, Silber, achtpassig
mit Henkeln, am Rand getriebene Accanthusblätter, im Mittel ein Hahn. Pozsony, 1713.
M 15.7 cm. Illusztr. XXXVI. tábl.

Ernst Museum aukcioi
XXXIX

F. B. mesterjegy
Pozsony, 1713.

…n griechisch.

olcgerezdes peremmel, kinai alakokkal és virágdisszel, sz. e. — Passige Prunkschüssel, Fayence, mit geripptem dekor, in Kobaltblau. Deutsch, A. XVIII. Jh.

oldalán és az alj peremén csillagos cimer és szines tájkép — Schale mit Untertasse, Fayence, auf der Schale und mit Stern und farbige Landschaft mit Figuren. Castelli,

és levelekkel. Milano, XVIII. sz. — Vase, Fayence, XVIII. Jh.

ka. XIX. sz. — Dreifacher Salzbehälter, italienisches

gdiszitéssel. H. jeggyel. XIX. sz. — Ovale Schüssel, or. H. Marke. XIX. Jh.

zines, egy házaló szövetkereskedő és egy nő vederrel. — Zwei Fayencefiguren, ein Hausierer und eine Frauen-arke, XIX. Jh.

KUPAKKAL, fajánsz, szines jelenettel. Francia, XIX. sz. Kapsel, Fayence, darauf farbige Szene. Französisch, XIX. Jh.

F. K.

Otvös Selmecbánya
Kőmagyotj. 330 l.

F. sz. *Lf. Nr.*	Próba *Beschau*	Mesterjegy *Meisterzeichen*	Mester — tárgy — tulajdonos — irodalom *Meister — Gegenstand — Eigentümer — Literatur*
1963		FK	
	Nr. 1936	(Rosenberg)	*a)* „Ave Maria". Vert munka. — *Treibarbeit.*
	Nr. 1936		*b)* „Madonna." Vert munka. — *Treibarbeit.*

a—b) Hendl Vilmos. Expos. 1884 : II, 11, 128, 16—17. *R³ 9374/a, b.*

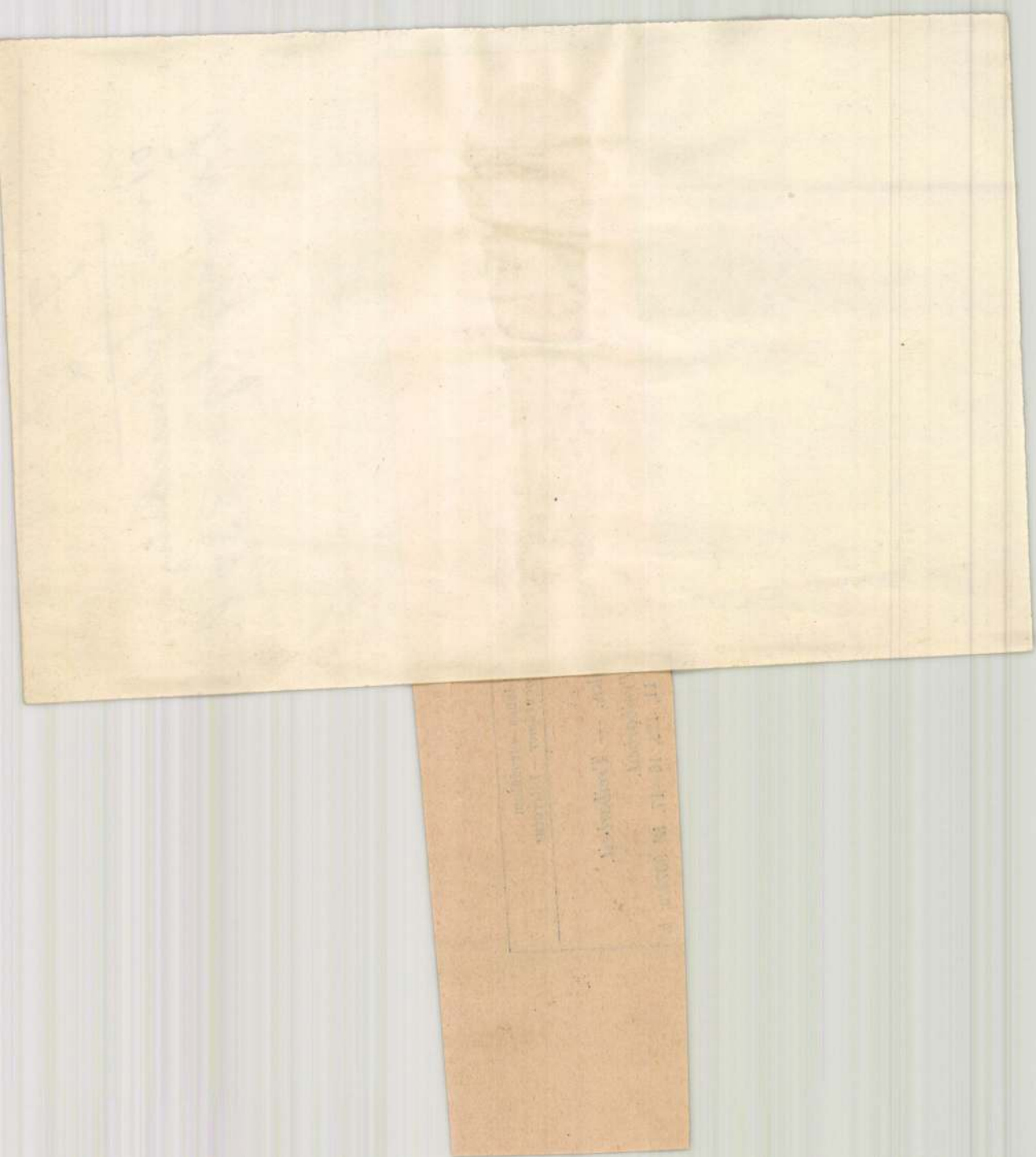

159. FILIGRÁN EZÜST LÁDIKA, F. H. mesterjegy. Pozsony, 1810. 30.–

Almásy-Teleki 1941
VII.

F. H. mesterjegy
Ehrenreich Pozsony

Az egész közönséget is érdeklő, sokrétű kérdéseket felölelő programm összeállítása a nagy inventiójú, széles látókörű, agilis, tevékeny rendezőbizottság érdeme; reá hárul a szervezés, irányítás, vezetés fontos feladata. Munkájának elbírálása csak akkor méltányos és igazságos, ha számbavesszük a nehézségeket, amelyekkel, különösen ez évben fokozottabb mértékben meg kellett küzdeni, az akadályokat, melyek fejlődését és az erők kifejtését gátolták. Ötletes találékonyságukért, mindenkor körültekintő és áldozatos, önzetlen, sok időt és fáradságot igénylő munkájukért hálás köszönet és őszinte elismerés illeti őket, *dr. Czettler Jenő* titkos tanácsost, a soproni nyári egyetem tanulmányi bizottságának elnökét, *dr. Márffy Ede* egyetemi ny. r. tanárt, annak budapesti előadóját, *dr. Romwalter Alfréd* egyetemi professzort, annak soproni igazgatóját, nemkülönben *dr. Kövessi Ferenc* egyetemi professzort, a mezőgazdasági és állatorvosi kar e. i. dékánját is, úgyszintén a soproni idegenforgalmi irodát, amely *Pöttschacher Rudolf* igazgató vezetése alatt az adminisztrációt mintaszerűen bonyolítja le.

Egyetemünknek ez értékes vállalkozása felé a művelt közön-

Ne az egész jeg hélesség maradjon üres!

989

Talpaspohár. — *Kluftbecher.* — Ca 1600.

Iparműv. Múzeum — *Kunstgewerbe Museum*, Bp.

V, nézetem szerint igen helytállón, kolozsvári műnek tekinti, de

BUDAPESTI
HIRLAP
NYOMDÁJA

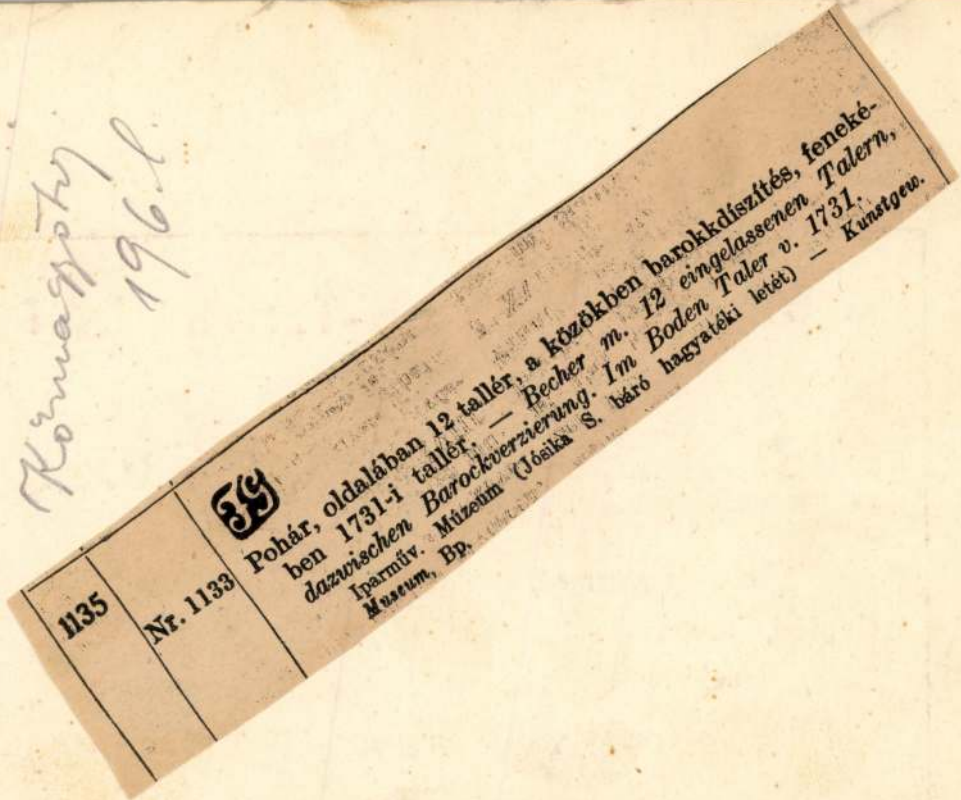

1135

Nr. 1133

Pohár, oldalában 12 tallér, a közökben barokkdíszítés, feneké-
ben 1731-i tallér. — *Becher m. 12 eingelassenen Talern,*
dazwischen Barockverzierung. Im Boden Taler v. 1731.
Iparmüv. Múzeum, Bp. (Jósika S. báró hagyatéki letét) — *Kunstgew. Museum, Bp.*

A SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT

könyvesboltjaiban:

Budapest, IV., Kecskeméti-u. 2.,

Balassagyarmat, Rákóczi fejedelem-út 22.,
Cegléd, Rákóczi-út 2., — Győr, Deák Ferenc-utca 2.,
Pécs, Széchenyi-tér 18., — Szeged, Kárász-utca 10.,
Debrecen, Szt. Anna-utca 10-12.

mindenféle könyvet

1185. KÉT OVÁLIS TÁLCA, ezüst, trébelt virágos és vésett rajzu diszitéssel. Bécs, 1900 k. — Zwei ovale Platten, Silber, mit getriebenem und gravierten Dekor. Wien, um 1900. 2120 gr.

1186. KENYÉRKOSÁR, ezüst, ötszögesalak, rokokó stilusu diszitéssel. Bécs, XIX. sz. — Brotkorb, Silber, fünfeckig mit Rokokodekor. Wien, XIX. Jh. 730 gr.

1187. NAGY DISZKUPA FEDŐVEL, részben aranyozott ezüst, testén trébelt disz közt elől táncoló párok, födelén álló puttó szalaggal. Német, XIX. sz. — Grosser Humpen mit Deckel, Silber, teilweise vergoldet, auf der Stirnseite tanzende Paare. Deutsch, XIX. Jh. 1650 gr.

1188. NAGY DISZKUPA FEDŐVEL, ezüst, testén trébelt hadi jelenet, tetején álló vértes lovagalak pajzszsal. Német, XIX. sz. — Grosser Humpen mit Deckel, Silber, mit Szene. Deutsch, XIX. Jh. 1400 gr.

1189. DISZKUPA FEDŐVEL, ezüst, trébelt rokokó jellegü diszitéssel, födelén hordón ülő Bacchus. Bécs, XIX. sz. — Humpen mit Deckel, Silber, mit getriebenem Rokokodekor, am Deckel Bacchusfigur. Wien, XIX. Jh. 960 gr.

1190. EGYSZEMÉLYES FEKETEKÁVÉS-KÉSZLET, aranyozott ezüst, vésett virágos diszitéssel: két négyzetes kanna, egy csésze és tálca. Modern. — Mokkaservice für eine Person, Silber vergoldet, mit graviertem Blumendekor. Zwei Kannen, eine Schale und Platte. Modern. 475 gr.

1191. KÉT NAGY GYERTYATARTÓ, ezüst, baluszteres szárral, vésettrajzu diszitéssel. Bécs, XIX. sz. — Zwei grosse Leuchter, Silber, mit Balusterschaft und graviertem Dekor. Wien, XIX. Jh. 730 gr.

1192. KÉT NAGY GYERTYATARTÓ, ezüst, maszkosdiszü, hengeres talapzaton, baluszteres szárral, vésett diszitéssel. Bécs, XIX. sz. — Zwei grosse Leuchter, Silber, mit Balusterschaft und Gravierung. Wien, XIX. Jh. 750 gr.

1193. CUKORTARTÓ, ezüst, nyujtott gömbös teste négy lábon áll, felületén vésett virágos diszités. Bécs, XIX. sz. — Zuckerbehälter, Silber, auf vier Füsse, mit graviertem Blumendekor. Wien, XIX. Jh. 440 gr.

1194. ALACSONY GYERTYATARTÓ, ezüst, guillocheirozott diszitéssel. Bécs, XIX. sz. — Niedriger Leuchter, Silber mit Guillochedekor. Wien, XIX. Jh. 120 gr.

1195. NAUTILLUS-SERLEG, aranyozott ezüst, kelyhe gyöngyházkagyló, renaissance jellegü, helyenként elhelyezett ovális festettzománc médaillonokkal, tetején puttó. Német, XIX sz. — Nautilluspokal, Silber vergoldet, der Kelch eine Perlmuttermuschel mit Medaillone in Maleremail, obenauf Putto. Deutsch, XIX. Jh. 950 gr.

1196. TALPASTÁL, ezüst, préselt diszitéssel, vázaalaku szárán két fül. Német, XIX. sz. — Aufsatz, Silber, mit gepresstem Dekor. Deutsch, XIX. Jh. 1200 gr.

1197. KÚPOS POHÁR, ezüst, oldalán csúcsos és ovális médaillonokban vésett rajzu virág és rozettadisz. FB mesterjegy. Pozsony, 1813. — Konischer Becher, Silber, auf der Wandung in Medaillone Blumen und Rosettendekor graviert. Pressburg, 1813. 150 gr.

1198. KÉT TALPAS SÓTARTÓ, ezüst, trébelt neobarokalak. Bécs, 1849. — Zwei Salzbehälter mit Fuss, Silber, neobarock. Wien, 1849. 130 gr.

1199. VÁGTATÓ SZARVAS, trébelt ezüst, ovális talapzaton, a nyaknál felnyitható. Bécs, XIX. sz. — Gallopierender Hirsch aus Silber getrieben, am Hals zum öffnen. Wien, XIX. Jh. 510 gr.

Ernst Múzeum aukcióiról

XXXIII

1200. FÖDELES BILLIKOM, ezüst, trébelt barok, kagylós diszitéssel, födelén gömbös gomb. GAS mesterjegy. Augsburg, XVIII. sz. e. — Willkom, gedeckelt, Silber, mit Muscheldekor. GAS Meisterzeichen. Augsburg, A. XVIII. Jh. 310 gr.

1201. KÉT TALPAS TÁL, ezüst, négyzetes áttört talppal. Bécs, XIX. sz. — Zwei Aufsätze Silber. Wien, XIX. Jh. 480 gr.

1202. KÉT TALPAS KOSÁR, ezüst, ovális alak, két szögletes füllel. Bécs, XIX. sz. — Zwei Aufsätze. Wien, XIX. Jh. 700 gr.

1203. ASZTALI CSENGŐ, aljjal, ezüst, préselt, neobarok diszitéssel. Bécs, 1852. — Tischglocke, Silber. Wien, 1852. 100 gr.

1204. JARDINIÈRE, öntött ezüst, rokokóstilusu, szárán putto, kagylós csészéjén két allegorikus nőalak. Jelezve J. C. KLINKOSCH. Bécs, XIX. sz. — Jardinière, Silber, im Rokokostil. Wien, XIX. Jh. 2100 gr.

1205. KÉT TALPAS TÁL, ezüst, köszörült üveg betéttel. XIX. sz. v. — Zwei Aufsätze,E. XIX. Jh. 1750 gr.

1206. JARDINIÈRE, ezüst, ovális alak, köszörült üvegbetéttel. XIX. sz. — Jardinière, Silber, und Glas. XIX. Jh. 1950 gr.

1207. HAT CSÉSZE ALJJAL ÉS OVÁLIS TÁLCÁVAL ezüst, guillecheirozott diszitéssel. Bécs, XIX. sz. — Sechs Schalen mit Untertassen, und eine ovale Platte, Silber. Wien, XIX. Jh. 3150 gr.

1208. KIS NŐI SZOBROCSKA, talapzaton, aranyozott ezüst, zománcdisszel és ékkövekkel. XIX. sz. — Kleine Frauenfigur, Silber vergoldet, mit Email und Schmucksteine. XIX. Jh.

1208a ZSURTÁLCA, ezüst, hosszukás alak, barokkstilusu peremmel. London, XIX. sz. v. — Jourplatte, Silber. London, E. XIX. Jh. 1400 gr.

1209. OVÁLIS HALTÁL, ezüst, karélyos peremmel. Bécs, XIX. sz. — Ovale Fischschüssel. Wien, XIX. Jh. 1600 gr.

1210. LIKŐR-KÉSZLET, ezüst, hosszukás négyszögü tálca, 12 nyeles pohárral. Osztrák. XIX. sz. v. — Liqueurservice, Silber, längliche Platte mit 12 Stenglgläser. Österreich, E. XIX. Jh. 900 gr.

1211. LIKŐR-KÉSZLET, ezüst és köszörült üveg. Ovális tálcán egy palack és hat pohárka (kettőnek az üvegje hiányzik). Bécs, XIX. sz. v. — Liqueurservice, Silber und geschliffenes Glas. Wien, E. XIX. Jh. 600 gr.

1212. KEHELY, aranyozott ezüst, trébelt diszitéssel; talpa hatkarélyos nodusa körteidomu, kupáján áttört diszü fehérezüst kosár. Magyar, XVII. sz. — Kelch, Silber vergoldet. Ungarisch, XVII. Jh. 250 gr.

1213. TEÁS ÉS KÁVÉSKÉSZLET, ezüst, lapitott alak, akantuszleveles övvel négy kanna és egy cukortartó. XIX. sz. — Tee- und Kaffeeservice, Silber, vier Kannen, eine Zuckerdose. XIX. Jh. 2350 gr.

1214. TALPAS TÁLKA, ezüst, köszörült üveg betéttel. Bécs, modern. — Aufsatz, Silber mit Glas. Wien, modern. 250 gr.

1215. TALPAS TÁL, ezüst, áttört csipkézett peremmel. London, XIX. sz. — Aufsatz. London, XIX. Jh. 550 gr.

F. P. ötvösmester

Pest, 1822.

Sótartó, dr. Patay Józsefné tulajd.

lásd

Lay Bpest iparmüvkiáll

26-l.

ÁNT E

festőm

EMÉNY

ircius 24-t

Belépő

ató: Schmidek Tibor dr.

886. TALPAS KÁVÉSKANNA, FEDŐVEL, ezüst, barna fafüllel, empire diszitéssel. Bécs, 1804. 721 gr. 300.—
Illusztr. XXVII. tábl.

887. KIS KORSÓ, piros üveg, beköszörült füzérdisszel, aranyozott ezüst, barok foglalatban. Német, XVIII. sz. 240.—
Illusztr. XXVI. tábl.

888. NECESSAIRE, achátos diszü arany, tegezalaku tokban. Francia, XVIII. sz. 400.—

889. FŰSZERES DOBOZ, ezüst, négyrekeszes, kettős felnyiló fedővel. Magyar. 200.—

890. ASZTALI CSENGŐ ALJJAL, ezüst. Bécs, 1840 k. 45.—

891. NÉGYSZÖGŰ SZELENCE, aranyozott ezüst, födelén domboru Teniers-modoru parasztjelenet. Angol, 1800 k. 100.—

892. ASZTALI CSENGŐ ALJJAL, ezüst, neobarok diszitéssel. Bécs, 1850. 60.—

893. OVÁLIS DISZTÁL, ezüst, közepén trébelt lovas csatajelenet, peremén hadijelképek. Német, XIX. sz. 200.—

894. HALASTÁL, TÉSZTÁSTÁL, LEVESESTÁL FEDŐVEL ÉS MÁRTÁSCSÉSZE, ezüst, rokokós peremdisszel. Bécs, XIX. sz. 5140 gr 900.—

895. TOILETTEASZTAL-KÉSZLET, ezüst és köszörült üveg, domboru diszitéssel, Pálfy hercegi cimerrel: ovális tükör, kézitükör, két tálca, egy doboz, egy kézi gyertyatartó, asztali csengő aljjal és két flakon. Jelezve: OUIZILLE LEMOINE. Páris, XIX. sz. 850.—

896. EGYSZEMÉLYES EVŐKÉSZLET, aranyozott ezüst, domboru rokokó diszitéssel. Egy villa, kés, kanál, födeles pohár (köszörült üveg) és egy sótartó szelence. Egykoru bőrtokban. Augsburg, XVIII. sz. k. 500.—

897. KIS KOKUSZ-SERLEG FEDŐVEL, aranyozott ezüst, háromfüles, vázaidomu szárral, 3 liliomos pánttal, tagozott födelén római harcos áll. A talpon bevésve ZAGVA JÁNOS, a szájperemnél 1705. (A talpon ebből a korból applikált diszités.) Magyar, 1600 k. 350.—
Illusztr. XXVI. tábl.

898. TALPAS TÁLKA, ezüst. A tagozott talpon három faunherma tartja a kerek tálkát. Magyar (Pécs) empire. 100.—

899. KÉT OVÁLIS TÁLKA, ezüst, barok rajzu peremmel. Domboru grófi cimerrel. Bécs, 1781. 300.—

900. TALPAS SÓTARTÓ, ezüst, hattyualaku szárral. Bécs, 1830 k. 40.—

901. EGYMÁSBAJÁRÓ HÁRMAS UTAZÓPOHÁR, ezüst, bőrtokban. Német, XIX. sz. 50.—

902. KÉT ÉRMES TÁLKA, ezüst, a tálka alját alkotó érem egyike 1783-ból, a másik 1789-ből való. Német, XIX. sz. 60.—

873. EGY HALTÁL, EGY PECSENYÉS-, EGY TÉSZTÁSTÁL ÉS EGY MÁRTÁSTARTÓ, ezüst, domboru főuri cimerrel. Bécs, XIX. sz. 3480 gr. 350.—

874. POHÁR, ezüst, vésett övdisszel. Bécs, 1807. 40.—

875. ÉKSZERTÁLKA, ezüst, részben aranyozva, trébelt gyümölcsdisszel, két füllel. Augsburg, XVII. sz. v. 80.—

876. SZELENCE, ezüst, álló alak, vésett neobarok diszitéssel. Bécs, 1844 30.—

877. SZARVASALAKU DISZEDÉNY, ezüst, részben aranyozva. Ovális talapzaton vágtató szarvast ábrázol, a nyakrésznél felnyitható. Bécs, 1870 k. 1705 gr. 250.—

878. NAUTILLUS-SERLEG, aranyozott ezüst, öntött és trébelt diszitéssel. A tagozott kerek talpon ülő szárnyas faun a hátán tartja a gyöngyházkagyló alkotta csészét, melynek felületét vésett, virágos disz élénkiti. A foglalat elöl maszkkal, fent oroszlánnal van diszitve. A XVI. századvégi diszserlegek modorában készült. Német, XIX. sz. 1745 gr. 340.—

879. STRUCCTOJÁS-SERLEG, aranyozott ezüst, trébelt és öntött diszitéssel. Tagozott talpán angyalfejek, szára háromfüles vázaidom. A strucctojás alkotta kelyhét hermás pántok fogják közre. Födelén fáklyát tartó angyal áll. A Jamnitzer-serlegek modorában készült. Német, XIX. sz. 1440 gr. 300.—

880. KÉT NAGY OLTÁRGYERTYATARTÓ, aranyozott réz, két bronztövissel. Aplikált, trébelt korabarok ezüst diszitéssel. Triposzos talapzattal és baluszteres szárral. Vésett felirata: R. P. ALBERDVS . DIETMAIER . ORD . PRAED . CON . MVNZBACEN = SIS . FILIV S . 1723. Magyar, XVIII. sz. e. f. 400.—

881. ÉRMES KUPA FEDŐVEL, ezüst, részben aranyozva. Korabarok poncolt alapu diszitéssel, oldalán és födelén némileg későbbi érmek. I.C.M. mesterjegy. Boroszló, 1700 k. 900.—
Illusztr. XXVI. tábl.

882. KUPA FEDŐVEL, ezüst, részben aranyozva, trébelt akantuszlevelekkel és virágokkal. Boltozatos födelén gomb. C.M. mesterjegy. Lipcse, XVII. sz. v. 600.—
Illusztr. XXVI. tábl.

883. KIS EGYSZEMÉLYES KÁVÉSKÉSZLET, ezüst, hordóalaku, két kanna és egy cukortartó fedővel. Empire diszitéssel. F.P. mesterjegy. Pest, 1824. 487 gr. 400.—

884. OVÁLIS ÉKSZERTÁLKA, ezüst, részben aranyozva, közepén trébelve az „igazság" és „dicsőség" alakja. I.K. mesterjegy. Augsburg, XVII. sz. v. 350.—

885. TALPAS KANNA, ezüst, karcsu alak, empire diszitéssel. Bécs, 1814. 435 gr. 200.—
Illusztr. XXVII. tábl.

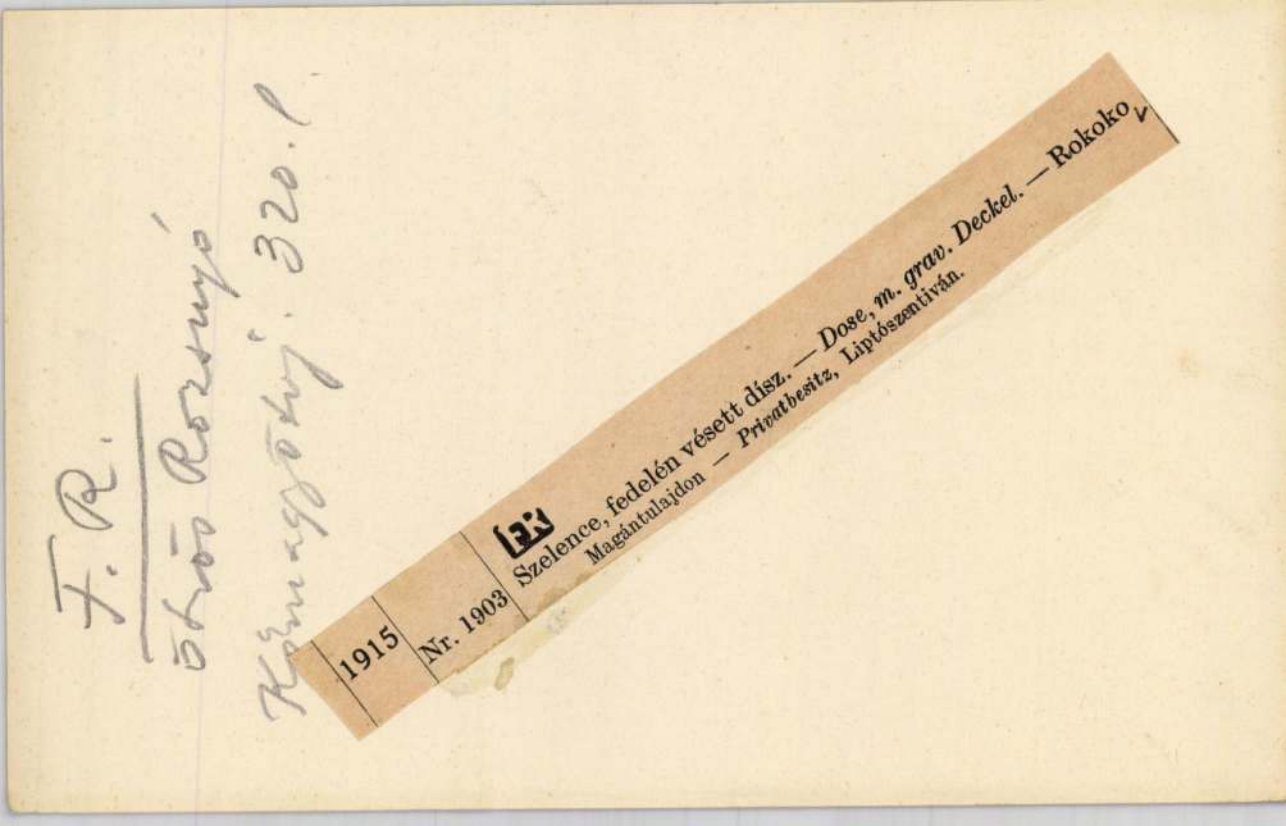
1915
Nr. 1903
Szelence, fedelén vésett disz. — Dose, m. grav. Deckel. — Rokoko
Magántulajdon — Privatbesitz, Liptószentiván.

F. R. mesterjegy.
Brassó XVII. sz.

231.

Erdélyi kiáll. 1931
XVI. tábla

F. R. mesterjegy

Brassó, XVII. sz.

A sebészeti osztály délr

231. DÍSZTÁNYÉR. Aranyozott ezüst. Hatszögű peremén trébelt levelek, gyümölcsök és virágok. F. R. mesterjegy. Átm. 26·5 cm. Brassó, XVII. sz.

Prunkteller. Silber, vergoldet. Sechseckig. Am Rande getriebenes Laubwerk, Früchte und Blumen. F. R. Meisterzeichen. Brassó, XVII. Jh.

Özv. báró Bornemissza Gyuláné.

Erdélyi kiáll. 1931.

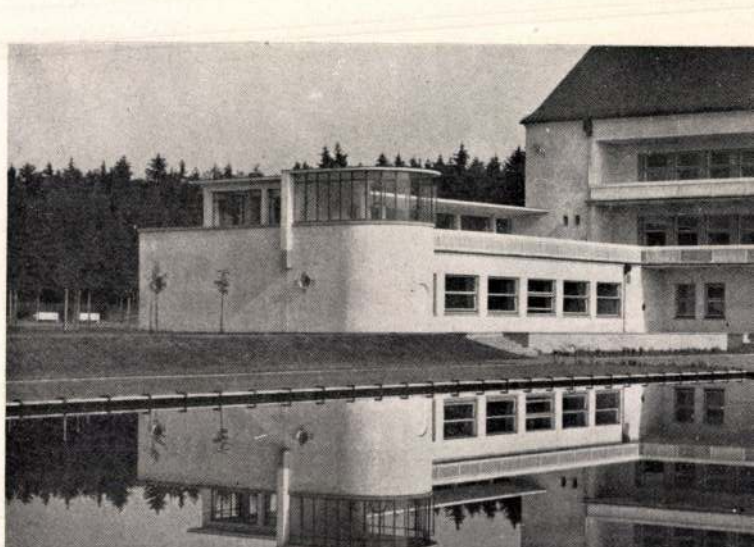

A sebészeti osztály napfényvisszaverő medenceével

Németországban ma már őszinte irígységünkre — általános. Az épületek túlnyomórésze nyeregtetővel van lefedve. Nem lett rosszabb ezzel s nem lett volna jobb, ha terrasztetőt csinál. Általában tapasztalható, hogy külföldön ma már mindkevesebb jelentősége van ezeknek a részletkérdéseknek, s az, ami a jó épületeknek — így

mint
levő
megg
beck
mi n
mini
méte

1849. EGY KEREK ASZTAL ÉS EGY
XIX. sz. — Runder Tisch und Arm

1850. VARRÓÁLLVÁNY, jávorfa, barna
födelén metszet. Osztrák, empire. —
Füsse. Österreich, Empire.

1851. FALI ASZTAL, diófa, barok faragás
barock geschnitzt, mit Marmorplatte

1852. SZÉK, fekete fa, gyö akással,
Holz, mit Perlm d Br

1853. NÉGY KA Y SZÉK
stilus. e, vier Stühl

1854. K Z, faragott és ar
oldet.

GY KÉPKERET, faragott
nitzt, vergoldet. XIX. Jh.

KÉPKERET, mahagonifa, aranyléc

1857. HÁROM SZÉK, fekete fa bronz vere
— Drei Stühle, schwarzes Holz bro
Wien, um 1870.

992. KIS TÓRAKORONA, akantuszleveles dísszel, négy oroszlán által tartott középrészében csengő, tetején tobozalakú gomb. M. 17.5 cm. F. R. mesterjegy. Magyar XVIII—XIX. sz. — Pick Mórné.

F R mesterjegy

Csanyi régiemi 101. l.

lenuhr, Holz vergoldet, mit Krieger und Sfinxe. Wien, E.

TARTÓ VEDERREL, diófa. XIX. sz. — Viereckiges XIX. Jh.

faragással, nádfonattal. XIX. sz. — Sechs Lehnstühle, IX. Jh.

a, Louis XVI. kartusidom, füzérekkel, akantuszlevéllel és — Wanduhr, Holzschnitzerei vergoldet, eine Louis XVI. I. Jh.

XVI. faragással. XIX. sz. — Armstuhl, Kirschenholz, mit

EN, GONDOLÁVAL. Velence, XIX. sz. — Zwei Mohren-

szletekkel, két amorettel és sassal. Jelezve : *Johann Schuh-* Stutzuhr, schwarzes Holz, teilweise vergoldet, mit Amo- e.

yer. — Nähtischen, Nussholz. Biedermeier.

yozott fakeretben, barok palmettával. Olasz, XVIII. sz. zerei. Italienisch, XVIII. Jh.

F. R. mesterjegy

885. NÉGYÁGU KAROS GYER TYATARTÓ, ezüst, trébelt diszitéssel Ovális, tagozott talapzaton áll a tagozot oszlopos szár, rajta ágaskodó oroszlán ovális kartussal. Az oszlop oldalábó négy-négy hajlott kar nő ki, kettőn-ket tőn gyertyatartó csésze, körben két-ké virágcsokor. XVI. Lajos-stilusban. F. R mesterjegygyel. M. 57 cm. Magyar, 1777

707.

Ernst Muzeum aukcioi

II.

706.

705.

XIV. stilü vésett diszitésse'. Bayreuth, 1730. tája. 13 cm. M *Illustr.* LXVI. táb.

681. KANNA, barnamázas kőcserép ; füles. Arany diszités : virágcsokrok. Bayreuth, 1730. tája. M. 13.5 cm. *Illustr.* u. o.

682. CSOKOLÁDÉSCSÉSZE ALJJAL, barnamázas kőcserép. Diszités : a széleken arany „Laub- und Bandelwerk"-frizek. Bayreuth, 1730. tája. *Illustr.* u. o.

683. KÁVÉSKANNA, barnamázas kőcserép ; nyolcoldalu, füles, födeles. Ezüst diszités : kinai jelenetek, Bayreuth, 1730. tája. M. 22 cm. *Illustr.* u. o.

684. POHÁR, üveg ; homályos, vésett aranyozott és ezüstözött indákkal és kartusban „Andenken" fölirattal. Csehország, Biedermeier-kor.

685. KÉT SZOBROCSKA, porcellán, négyzetes rokokótalapzatokon : Papageno és Papagena a „Varázsfuvolá"-ból. Mindkettő flakon, dugóval. Bemélyitett jegy : L. &. H. (Lippert &. Haas). Schlagenwald, XIX. sz. első fele. M. 24 cm.

686. FLAKON, porcellán, ülő mopszlikutya. Szines. Lejáró feje aranyozott ezüst-

1050. EGYSZEMÉLYES EVŐKÉSZLET, aranyozott ezüst, kés, villa, kanál. Páris, XIX. sz. e. f. — Besteck für eine Person, Silber vergoldet. Messer, Gabel, Löffel. Paris, e. H., XIX. Jh.

1051. KÖNYVCSAT, ezüst, domboru és áttört rokokó diszitéssel. XVIII. sz. m. f. — Buchschliesse, Silber, mit reliefiertem, durchbrochenen Rokokodekor. Zw. H. XVIII. Jh.

1052. KOPPANTÓ TÁLCÁVAL, ezüst, a tálca pereme rácsosan áttört. Bécs, 1807. — Lichtschere mit Tasse, Silber, der Tassenrand gitterartig durchbrochen. Wien, 1807.

1053. KANÁL, ezüst, domboru gótikus diszü, négyszöges szára csavaros részbe megy át, rajta álló alak. — Löffel, Silber, mit reliefiertem, gotischen Dekor, der viereckige Stiel endigt in einer Figur.

1054. KANÁL, ezüst, a szár lapos részén Mária felirás, csavaros része keresztrózsában végződik. — Löffel, Silber, am Stiel die Aufschrift Maria, am Ende Kreuzblume.

1055. SERLEGFEDŐ, ezüst, filigrándiszü boglárokkal diszitve. Szlávy mesterjeggyel. Nagyszeben, XIX. sz. e. — Pokaldeckel, Silber, mit Bockeln in Filigranarbeit. Szlávy Meisterzeichen. Nagyszeben, A. XIX. Jh.

1056. CUKORTARTÓ DOBOZ, ezüst, felnyiló fedővel, rajta tagozott gomb. *Üveges* mesterjeggyel. Esztergom, 1820 k. — Zuckerdose, Silber, Meisterzeichen Üveges. Esztergom, um 1820. 540 gr.

1057. TALPAS KANNA, ezüst, felnyiló födelén körteidomu gomb. Ezüst füllel. Győr, empire. — Kanne mit Fuss, Silber, am Deckel birnförmiger Griff, mit Silberhenkel. Győr, empire. 258 gr.

1058. KETTŐS SÓTARTÓ, ezüst, köszörült üvegbetéttel, felnyuló koszorus szárral. Francia, késő empire. — Salzbehälter, Silber mit geschliffene Glasschalen. Französisch, spätempire. 225 gr.

1059. KÉT TALPAS SÓTARTÓ, ezüst, triposzalaku kigyóidomu szárral. Késmárk, empire. — Zwei Salzfässer mit Fuss, Silber, triposförmig. Késmárk, empire. 200 gr.

1060. KÉT LÁBAS SÓTARTÓ, ezüst, három leveles diszü, hajlott kecskekörmös lábbal. Kassa, 1817. — Zwei Salzfässer mit Fuss, Silber, auf drei geschweifte Füsse. Kassa, 1817. 175 gr.

1061. KÉT TALPAS SÓTARTÓ, ezüst, levélsoros peremmel és két palmettaalaku füllel. Sch. I. E. R. mesterjegy. Pozsony, 1829. — Zwei Salzfässer mit Fuss, Silber, am Rand Blätterreihe mit zwei palmettenförmige Henkel. Pozsony, 1829.

1062. OVÁLIS KOSÁR, ezüst, áttört oldallal, empire leveles és palmettás diszitéssel, kengyeles fogantyuval. Szentpétervár, 1818. — Ovaler Korb, Silber, durchbrochen, mit Empiredekor. St. Petersburg, 1818. 680 gr.

1063. SZELENCE, ezüst, négyszögü, oldalán vésett, födelén kék-fehér zománcdisszel. Bécs, 1850 k. — Dose, Silber, viereckig, mit Gravierung und Emaildekor. Wien, um 1850.

1064. SZELENCE, ezüst, két vége legömbölyitett, födelén kék-fehér zománcdisz. Bécs, 1850 k. — Dose, Silber, die beiden Ende abgerundet, am Deckel Emaildekor. Wien, um 1850.

1065. SZELENCE, ezüst, négyszögü, poncolt alapu empirediszitéssel. Bécs, 1807. — Dose, Silber, viereckig, auf gepunztem Fond Empiredekor. Wien, 1807.

1066. SZELENCE, ezüst, négyszögü, födelén domboru és aranyozott kartusdiszités. Bécs, 1833. — Dose, Silber, viereckig, am Deckel Kartusche vergoldet und reliefiert. Wien, 1833.

1067. SZELENCE, ezüst, négyszögü, födelén guillosirozott napsugaras diszités. Bécs, 1830. — Dose, Silber, viereckig, am Deckel strahlenartiger Guillochedekor. Wien, 1830.

1068. SZELENCE, ezüst, négyszögü, levágott sarkokkal, guillosirozott diszitéssel. Prága, 1817. — Dose, Silber, viereckig, mit abgeschnittene Ecken und Guillochedekor. Prag, 1817.

1069. SZELENCE, ezüst, hengeres oldallal, vésett és mélyitett alapu empirediszitéssel. Bécs, 1816. — Dose, Silber, graviert und mit vertieftem Empiredekor. Wien, 1816.

1070. SZELENCE, ezüst, niellodisszel, födelén Lionardo utolsó vacsora jelenete. Páris, XIX. sz. k. — Dose, Silber mit Niellodekor, am Deckel das heilige Abendmal nach Lionardo. Paris, M. XIX. Jh.

1071. SZELENCE, ezüst, két végén ives, niellodiszü páros jelenetekkel. Moszkva, XIX. sz. k. — Dose, Silber, an den beiden Enden Szenen mit Niellodekor. Moskau, M. XIX. Jh.

1072. SZELENCE, ezüst, födelén vésett rajzban tengeri kikötő látképe. XIX. sz. k. — Dose, Silber, am Deckel Ansicht eines Meereshafen in Gravierung. M. XIX. Jh.

1073. SZELENCE, ezüst, négyzetes hasábalak, födelén vésettrajzu kapuzat. Bécs, 1791. — Dose, Silber, viereckig, am Deckel Gravierung. Wien, 1791.

1074. SZELENCE, ezüst, négyszögü, niellodisszel. Moszkva, 1844. — Dose, Silber mit Niellodekor. Moskau, 1844.

1075. SZELENCE, ezüst, behajló oldalakkal, vésett és guillosirozott diszitéssel. Bécs, 1864. — Dose, Silber mit graviertem und Guillochedekor. Wien, 1864.

1076. SZELENCE, ezüst, guillosirozott diszitéssel. Bécs, 1846. — Dose, Silber mit Guillochedekor. Wien, 1846.

1077. SZELENCE, ezüst, hullámos, guillosirozott disszel. Bécs, 1809. — Dose, Silber, mit welligem Guillochedekor. Wien, 1809.

1078. EREKLYETARTÓ KERESZT, ezüst, üvegbetéttel, trébelt barokdiszitéssel és angyalalakokkal. F. R. mesterjegy. Magyar, XVIII. sz. — Kreuz als Reliquienbehälter, Silber mit Glaseinlage, getriebenem Barockdekor und Engelfiguren. F. R. Meisterzeichen. Ungarisch, XVIII. Jh.

1079. OVÁLIS DISZTÁL, ezüst, trébelt barok indás kerettel, közepén kerti tájkép. S. S. mesterjegy. Augsburg, XVII. sz. m. f. — Ovale Prunkschüssel, Silber, am Rand getriebener Barockdekor mit Ranken, im Mittel Gartenlandschaft. S. S. Meisterzeichen. Augsburg, zw. H. XVII. Jh.

1080. POHÁR, ezüst, vésett vonalas arabeszkes disszel. Német. — Becher, Silber, mit graviertem Arabeskendekor. Deutsch.

1081. POHÁR, ezüst, kupos testén vésett rajzu virágszálak. Pozsony, 1833. — Becher, Silber, auf der konischen Leibung Blüten in Gravierung. Pressburg, 1833.

1082. SÓTARTÓ, ezüst, hajlott oldallal, kettős rekesszel. Magyar, XVIII. sz. v. — Salzbehälter, Silber, mit zwei Abteilungen. Ungarisch, E. XVIII. Jh.

1083. IMAKÖNYV, trébelt diszü ezüst kötésben, előlapján feszület, hátlapján a feltámadó Krisztus. Cyrillbetüs tartalommal. 1815. — Gebetbuch in Silbereinband mit getriebenem Dekor. Inhalt in Cyrillschrift. 1815.

Ernst Múzeum aukció XXXVII

F R S mesterjegy

XIX sz.

V. EZÜ

760. KARD, aranyozott, hüvelyén és oroszlánfejbe végződő markolatján poncolt alapon arabeszkes díszítéssel. Magyar, XIX. sz. e. f. H. 98 cm. FRS mesterjeggyel. Glück Frigyes.

82.

921. TIZENKÉT PORCELLÁN TEÁSCS
— Zwölf Teeschalen, Porzellan mit S

YÖMBÉRTARTÓ, részben aranyozo
les diszü. Tagozott csavaros, leve
állítás. V. terem 9. l.) — Ing
, mit getriebenem Accanthu
Henkel. Ungarisch.

923. TR. KA, ezüst, kerek
förmig ber, die kleine
XVII. J.

924. KÉT NAGY TYATA
négy bőségszaru- Bécs,
profiliertem Fuss, ne

925. KAROS GYERTYATAR ezüst,
leuchter, Silber, mit vier Armen, im

926. KÉT KAROS GYERTYATARTÓ,
Armleuchter, Silber, neobarock, mit

927. KAROS GYERTYATARTÓ, ezüst,
1865. — Armleuchter, Silber, neoba

gerezdes oldalakkal, négy kihajló lábbal. Bécs, 1855. —
, auf vier geschweften Füssen. Wien, 1855. 590 gr.

L, ezüst, kétfülü amfora alak. Német, empire. — Zucker-
örmig. Deutsch, Empire. 480 gr.

négyszögü, letompitott sarkokkal. Bécs, 1818. — Zucker-
mit abgestumpften Ecken. Wien, 1818. 400 gr.

L, ezüst, két füllel, födelén makkalaku gomb. Bécs, 1798.
lber, am Deckel eichelförmiger Griff. Wien, 1798. 590 gr.

gerezdes ládikaalak, födelén virágcsokor. Bécs, 1850. —
rippte Dosenform, am Deckel Blumenbuket. Wien, 1850.

teralak, áttört szőlőleveles peremmel, áttört diszü födelén
behälter mit Fuss, Silber, kraterförmig, mit durch-
; am durchbrochenem Deckel Blumenbuket. Wien, 1819.
Illusztr. XXXIII. tábl.

züst, gerezdes alak. Pest, XVIII. sz. — Ovale Zucker-
h. 260 gr.

ális alak, domboru sascs, hermás és vésett leveles disszel.
it Fuss, Silber, oval, mit Reliefdekor. Ungarisch, Empire.

magas áttört kupakkal. Bécs, 1793. — Zuckerstreuer,
durchbrochenem Deckel. Wien, 1793. 230 gr.

F. S. mester

ötvös, Pest 1840

Tóramutató, Óbudai Zsidó Muzeum.

lárd

Lay Bpestiparmüvkiáll

18. l.

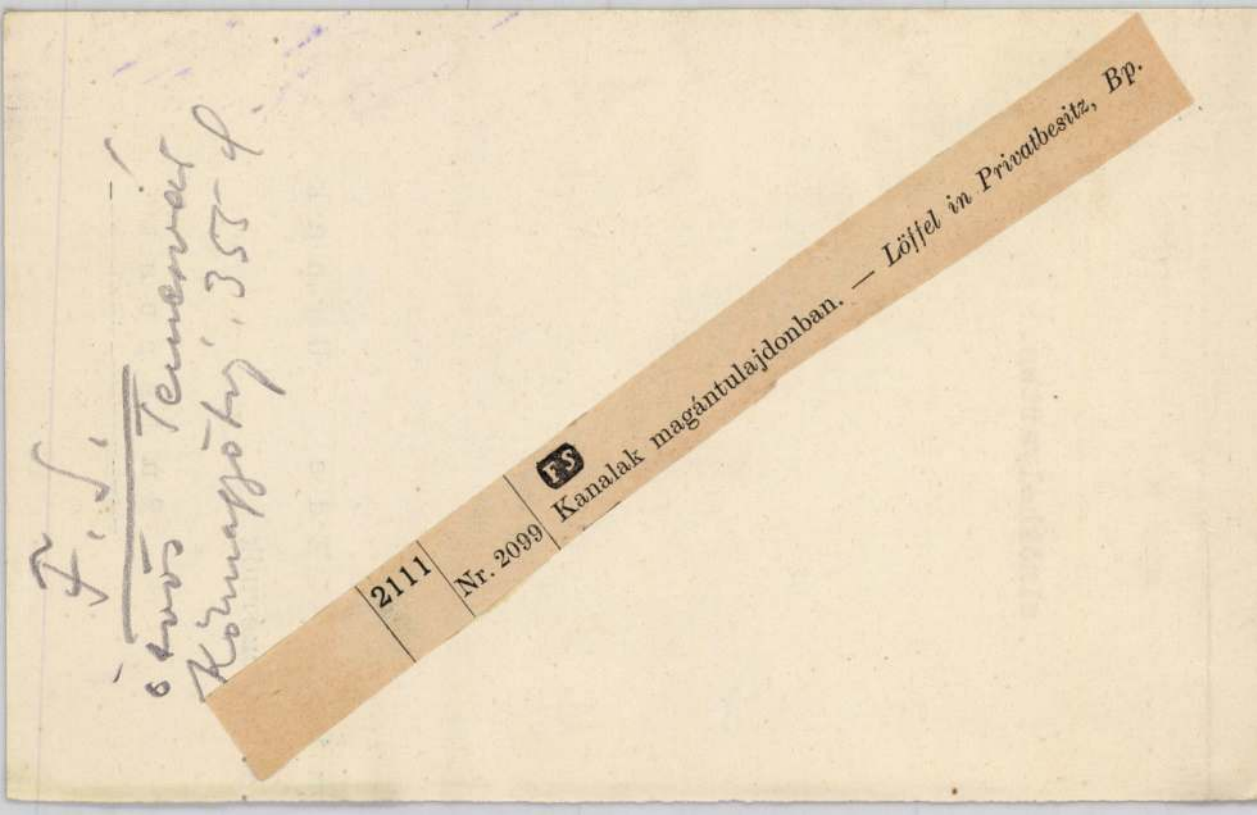
2111
Nr. 2099
Kanalak magántulajdonban. — Löffel in Privatbesitz, Bp.

elnökhelyettes.

m i d t E d e U r n a k

.Á.V. főmérnök

B u d a p e s t .

F. S.

Pest 1873.

Ernst Muzeum aukcioi

XXII. 647 n

Budapesti Orvosi Egylet

X. 97.

F. Šmesterjegy

Pest 1860

l

Csanyi Ernst iparm

295. 7.

F. T. I mesterjegy

Pest XVIII. 77.

laid

Csainyi Károly:

A budapesti amateur gyüjtemények kiállításának lajstroma. Bpest, 1907.

43. l.

63. PONCOLT FEDELES KUPA. Aranyozott ezüst. Fedelén fekvő szarvas. Talpperemén F V mesterjegy. M. 20·5 cm. Brassó, XVII. sz.

Deckelkrug. Silber, z. T. vergoldet, gepunzt. Am Deckel liegender Hirsch. F V Meisterzeichen. Brassó, XVII. Jh.

Gróf Andrássy Géza.

97/a. Szabadban, olajf. 50.—

KÁROLYI IRÉN

98. Hangok a természetben, paszt. 200.—

99. Fény született, paszt. 200.—

100. Színek egyensúlya, paszt. 300.—

Erdélyi kiáll. 1931

F V mesterjegy Brassó XVII. sz.

64. Női fej, gipsz 150.—
65. Mária fej, gipsz 250.—
66. Májusi Mária, gipsz 300.—
67. Szomorúság, gipsz 200.—
68. Férfi fej, gipsz 100.—
69. Hívő özvegy, gipsz 300.—
70. Gyomláló Anyám, gipsz 300.—
71. Ágnes asszony, gipsz 250.—

† GULÁCSY LAJOS

72. Este a tengeren, olajf. mgt.
73. Gyászolók, olajf. mgt.

HAZAYNÉ, RÉTY ZSUSKA

74. Zarándokok, olajf. 300.—
75. Feltámadás, olajf. 150.—
76. Szent Ferenc, olajf. 500.—

Fa (Holz). 35,5×46,5 cm

G. S. Monogramista, 19. század

183. OLASZ TÁJ (Italienische
Vízfestmény (Aquarell). 2

Guardi Francesco (1712—1793)

184. VELENCEI RÉSZLET (
Vászon (Leinwand). 41×5

Guardi Francesco (1712—1793)

185. VELENCEI RÉSZLET (
Vászon (Leinwand). 41×5

Günzl, 19. század (Jahrhundert)

186. CHOTEK GRÓFNÉ KÉ
Miniatur. 8,5×7,5 cm.

Gyárfás Jenő szül. (geb.) 1857.

187. ÁZSIAI LOVASOK (Asiat
Vízfestmény (Aquarell). 2

Györök Leó (1847—1899).

188. ALBÁN PART (Albanisch
Vászon (Leinwand). 23,5×

73. PONCOLT KUPA FEDŐVEL, aranyozott, boltozatos tagozott fődelén fekvő szarvas. M. 20·5 cm. F V mester jegy. Brassó (?), XVII. sz. — Gróf Andrássy Géza.

inder im Freien). Jelezve (Bezeichnet).

Illusztr. XXV. tábl.

(Bez.): „Venezia 1903 Háry".

e 24 Háry".

ld). Jelezve lent jobbra (Bezeichnet rechts unten): Kelen-

t rechts): Abbazia, Háry Gy.

919. KÁVÉSKANNA FEDŐVEL, ezüst, diszitett kiöntőcsővel, fekete fafüllel. Magyar, 1835 k. 600 gr. 120.—

920. SZIVARKADOBOZ, ezüst, reliefes diszitéssel. Osztrák, XIX. sz. 206 gr. 35.—

921. LIKŐRKÉSZLET TÁLCÁVAL, ezüst (palack és hat pohár). Bécs, XIX. sz. 1075 gr. 140.—

922. KÉT TALPAS TÁL, ezüst, domboru peremdisszel. Bécs, XIX. sz. 80.—

923. KEKSZTARTÓ, ovális, köszörült üveg, ezüst foglalatban és fedővel. Bécs, XIX. sz. 40.—

924. OVÁLIS TÁLCA, ezüst, vésett diszitéssel. Pest, 1865. 180.—

925. OVÁLIS TÁLCA, ezüst, áttört palmettás peremmel, vésett diszitéssel. Bécs, 1820. 300.—

926. FALI SZENTELTVIZTARTÓ, préselt ezüst, hátlapján a pásztorok imádása. Milano, 1840 k. 25.—

927. FALI SZENTELTVIZTARTÓ, préselt ezüst, két pávával. Milano, 1840 k. 22.—

928. KÁVÉSKANNA, ezüst, gerezdes alak. Magyar, 1860 k. 735 gr. 200.—

929. NAGY TEAFŐZŐ, ezüst, négylábu állványon, füzéres disszel. Bécs XIX. sz. 2970 gr. 360.—

930. SZELENCE, barok alak, zöld fond-porcellán, kinai modoru szines jelenetekkel. Arany foglalatban. Tokban. Meissen, XVIII. sz. e. f. 300.—

931. OVÁLIS SZELENCE, achat alsó és fedőlappal, arany oldallal. Bécs, 1800 k. 550.—

932. TEAFŐZŐ, ezüst, vázaalaku, triposzos állványon, csappal. Bécs, 1816. 1000 gr. 150.—

933. NÁSFA, arany, szalagos filigrán, csüngő gyöngyökkel, zománcos koronás nőalakkal. Magyar, 1700 k. 350.—

934. ZSEBÓRA, csüngő chatelaine-nel, arany, zománcdisszel. Az óra hátlapján zománckép: nőalak gyermekkel. Jelezve: *Chevalier & Compagnie.* Francia, Louis XVI. 450.—

935. OVÁLIS BROS, bigát ábrázoló cameo, zöld-fehér-piros zománcos arany keretben, négy gyémánttal. Olasz, XVI. sz. 280.—

936. OVÁLIS SZELENCE, arany, kék-fehér zománcdisszel. Francia, 1790 k. 570.—

937. BUZASZEMES HOSSZU NYAKLÁNC, arany. Magyar, biedermeier. 400.—

938. MELLKERESZT, arany, szines zománcdisszel, hat almandinnal. Magyar, XVIII. sz. v. 160.—

Ernst Múzeum aukcioi 54.

939. NYAKLÁNC, kettős gyöngysor (kis gyöngyökből), kékzománcos aranycsattal. Biedermeier. 180.—

940. KARKÖTŐ, arany, zöld-piros zománccal. Bécs, biedermeier. 175.—

941. NYAKLÁNC, apró gyöngyökből álló szalag, kék ékköves, rojtos csüngővel. Bécs. 320.—

942. OVÁLIS NÁSFA, arany, fehér zománccal, közepén piros ékkövekkel szegett camea férfifejjel. Magyar, XVII. sz. v. 120.—

943. NÁSFA NYAKLÁNCCAL, arany, kék-fehér zománcdisszel, egy csüngővel. Biedermeier. 200.—

944. NYAKLÁNC, arany, piros almandinokkal. Bécs, biedermeier. 200.—

945. BROS, arany, piros almandinokkal. Bécs, biedermeier. 60 —

946. KARKÖTŐ, arany, kék-fehér zománcos csokorral. Biedermeier. 200.—

947. NÁSFA NYAKLÁNCCAL, arany, kék-fehér zománccal, piros és zöld ékkővel. Biedermeier. 100.—

948. KÉT KAROS GYERTYATARTÓ, ezüst, neobarok diszitéssel, két karral. Bécs, 1853. 1370 gr. 350.—

949. KÉT GYERTYATARTÓ, ezüst, empire alak. CB mesterjegy. Bécs, 1820. 120.—

950. ASZTALDISZ, ezüst, kerek, négyoszlopos templom Apollo alakjával, tetején kerek tál. Bécs, 1831. 2970 gr. 550.—

951. ZSEBÓRA, aranyozott réz és ezüst, hátlapján szines zománckép. Jelezve: *Fres Des Roches a Genève.* Svájc, Louis XVI. 50.—

952. KÉT POHÁRTÁLCA, ezüst, áttört kis peremmel. Bécs, 1842. 40.—

953. KÉT SÓTARTÓ, ezüst, három lábbal. F. Z. mester. Pest, 1800 k. 50.—

954. DISZKUPA FEDŐVEL, ezüst, tölgyágas diszitéssel. Bécs, 1860 k. 873 gr. 215.—

955. TEÁSKANNA FEDŐVEL, ezüst, zömök testtel, fekete fafüllel. Magyar. 1814. 795 gr. 240.—

956. KÁVÉS- ÉS TEJESKANNA, ezüst, gerezdes alak, elefántcsontfüllel. Bécs, 1847. 427 gr. 140.—

957. TÁLCA, filigrán ezüst, négyszögü alak, két füllel. Késmárk, empire. 321 gr. 45.—

958. NAGY BILLIKOM FEDŐVEL, ezüst, áttört köpenyén három médaillon, római császárok képmásával. AL mesterjegy. Augsburg, XVII. sz. 500.—
Illusztr. XXVI. tábl.

959. SERLEG, részben aranyozott ezüst, trébelt virágos és angyalfejes diszitéssel. H I mester. Augsburg, XVII. sz. 200.—
Illusztr. XXVI. tábl.

FÁBIÁN GÁSPÁR

TKM 481. 20.0.

Bp. XI. ker.

FAZOLA HENRIK ÉS L

A vasművesség Európa-szerte a XVIII. század közepé
a barokk és rokokó-formák virágzása során hozta lét
legtökéletesebb alkotásait. A feudális termelési viszonyo
az uradalmak jövedelmével és a jobbágytömegek szo
gáltatásaival rendelkező nagybirtokosok részére bőség
sen biztosították az anyagi lehetőségeket, hogy otth
nukban a költséges, de pompázó barokk építkezési fo
mákat honosítsák meg, védelmi célokat szolgáló ré
kényelmetlen váraikat fölcseréljék a természeti és művés
szépség minden adományával rendelkező kényelmes ka
télyokra. A főúri kastélyépítkezés új indítást és lend
letet adott a vasművességnek, s különösen a kapu-
rácskészítést segítette virágzáshoz. Az előző évszáz
vasművességének leggyakoribb terméke még az ajt
fogó, zár, kopogtató. Most, a XVIII. században már a ka
télyok kertjét záró kapuszárnyak, a paloták homlokzat
dlazító erkély- és ablakrácsok, lépcsőkorl

Kőműves és ácsmesteri szakvizsgákra egyéni oktatással sikerrel készítenek elő

Dr. Soproni Géza és Ferenc
IX., Tüzoltó-utca 45. szám.
Telefon: 40—8—98.

Építési szabályzat és stíluskérdés

Irta: dr. Fábián Gáspár

Mindenki tudja róla m, hogy a konzervatív irányzat híve vagyok. Ez persze nem jelenti azt, hogy ha nagyérdemű megbízóm azt a feladatot állítja elém, hogy tessék egy vadmodern bérházat tervezni, gyáván visszavonulnék, hiszen meggyőződésem az, hogy aki ismeri a stílusokat és tud velük bánni, akinek meg van a művészi arányérzéke, az bátran vághat bele bárminő stílus szerinti alkotás tervezésébe, csak jót fog csinálni, még ha modern szellemű lesz is a dolog.

Azonban másról van itt szó. Arról, hogy vajjon szabad-e bármikor, bármely helyen ugyan, bármelyik utcában valamely vadmadern dolgot építeni mely mondhatnám, kirívó lesz az utcasorban, azonban egyben agyon is csapja az egész utca hangulatát.

Mert, nem mondom, egy teljesen új utcában, melynek nincs még karaktere, hangulata, tradiciója, újat, kirivót alkotni nem bűn, sőt kötelesség, ha az építtető ilyesmit kíván. Ezt csináltam az egészen újonnan épült Eszék-utcában, a Lágymányos teljesen új építési területén és nem bántam meg, hogy ezt szabad volt ott emelnem.

No, már most jött egy derék öröklakásokat építtető cég és megbízott azzal, hogy egy régi, tradiciós épületekkel beépített utcában levő egyetlen üres telekre tervezzek egy modern homlokzatos bérpalotát.

Meg is csináltam, hiszen ez ma már egyáltalán nem nehéz mesterség, sőt bizonyára könnyebb, mint a stílustudást és készséget megkívánó épület megtervezése. No, de most ne vitatkozzunk eme igen érdekes kérdés felett, hanem nézzük tovább, mi lett ennek a vége? Az, hogy a székesfőváros minden tiszteletet és elismerést megérdemlő engedélyezési fóruma, a tervezőt felhívta, hogy mégis talán inkább az utca képéhez illő, tradicionális megoldású homlokzatot mutasson be jóváhagyás céljából.

Ez a határozat, megvallom, engem, a tradiciókhoz ragaszkodó építőművészt, igen kellemesen érintett. Mert olyasmit kértek tőlem, ami tulajdonképpen szívem szerint való. Hogy a megbízóm mit fog hozzá szólni, egyelőre mellékes. A hatóság határozatának valószínűleg ő is be fog hódolni.

Mert legyünk tisztában azzal, hogy végtére is nem lehet apodiktice kimondani azt, hogy már vége a régi stílusoknak, ma már valódi művész csak modern homlokzatot tervez. Nem és ezerszer nem! A mindenkori hely és alkalom dönt e kérdés felett. Mert el lehet képzelni egy nagyszerű ultramodern homlokzati megoldást, mely semmiképpen sem passzol a környezethez, hiába kiabál, csak undort kelt és nem megnyugvást, ami végtére kötelessége lenne, a művészi objektumnak.

Az Adria-biztosító palotája bizonyára nem ultramodern alkotás, sőt még hirehamva sem volt Dudoknak, Högernek, Le Corbusier-nek, Van de Veldenek, De Kouninck-nak, Lurcatnak és Isten tudja hány más nevű újítónak, mikor ez már állt és Nagy Endre azt írta róla szokott szellemességével, hogy úgy áll ott, azon a helyen, mintha valaki a vásárcsarnokban frakkban jelennék meg.

Na, hát így vagyunk bizonyos ultramodern házakkal is, amelyek magukban véve szépek jók és művészieseklehetnek, azonban nem oda valók és ez elég lesújtó kritika tervezőjükre, akinek kötelessége mindenkor nem egy objektumot alkotni, de olyat, mely oda, abba a környezetbe való és ott jól érzi magát.

És itt újból hangsúlyoznom kell, hogy a legnagyobb elismerés illeti meg a főváros engedélyezési ügyosztályát azért a bátor tettéért, hogy mielőtt bizottság elé vinné azt a bizonyos tervet, megnézi (éspedig helyszínén), hogy vajjon megfelel-e az a környezetnek, odavaló-e a térre, vagy utcába az objektum és ha úgy találja, hogy nem, új tervet kér.

Mert végre is legyünk tisztában azzal, hogy a városkép van olyan fontosságú, mint az egyes objektumok művészi volta. Sőt sokkal fontosabb szerintem az, hogy egységes, nyugodt, kiegyensúlyozott legyen az utca, vagy tér, ahol megyek vagy tartózkodom, szemben kirívó díszpéldányok ijeszgessék a járókelőket, akár 1900-as tipusú modern alkotásokkal.

Sajnos, a mi gyönyörű fővárosunknak e téren sok vethető a szemére. Itt minden ház egy külön objektum, más magassággal, kiugrással, erkéllyel, balkonnal stb., mint a mellette levő; így az utcakép harmóniája bizony sokat szenved mindenütt. Nem véletlen az, hogy a Nyugat nagy metropólisai: Berlin, Páris, sőt Bécs is monumentális, szinte magasztos benyomást tesznek az átutazóra. Mert az utcák párkány- és tetőmagasságai már évtizedek, sőt évszázadok óta fixirozva vannak és az egyéni harsonázás, kiválás, szemetszúrás eleve ki van itt zárva.

Nagyon helyesen teszi tehát a mi fővárosunk is és annak városépítő szervei, hogy figyelmüket ezekre a nálunk eddig szokatlan dolgokra ráirányítják és az abuzusokat drákói szigorral megakadályozzák.

Vérbeli építőművész ezen nem csodálkozik, ezért nem haragszik, ezt örömmel és lelkesedéssel fogadja. Végre is az az építtető is kénytelen így hatósági erőszakra belátni, hogy elmult Budapesten is az az idő, mikor egyik háztulajdonos a másik fölé akart és tudott kerekedni főpárkányával, tetőivel, tornyaival, pláne tűzfalaival.

Itt vaskézzel kell rendet teremteni, amit úgy látszik a főváros eziránya vezetősége meg is tesz, mely tevékenysége csak szimpatikus lehet azok előtt, akik a főváros képének egységes és művészi kiépítéséért küzdenek.

Hő-, hang-, hűtő-, víz-szigetelés
Könnyű építőanyagok.
Gyártás, elatás, munkakivitel.
PARAFAKŐGYÁR R.-T.
ezelőtt KLEINER és BOKMAYER
Közp. iroda és gyár:
Budapest, X, Noszlopy-u. 2. T.: 48-5-14
Vezérképviselet:
Budapest, VIII, Sándor-tér 4. T: 38-8-54

Travertin kőutánzat burkolati lapok minden színben és strukturával, matt és fényes kivitelben
RÁKOS szobrász. VII., Szent Domonkos-u. 5. Tel.: 38-0-37.

Sírkövek és rózsafák
téli befedésére vízhatlan, varrható erőpapír.
Gyártja: OSER JAKAB, BPEST, VI., Ó-UTCA 49. Telefon: 238—90.

ÉPÍTÉSI ENGEDÉLYEK

A polgármesteri III. ügyosztály javaslatára a polgármester úr 1934. december 10-től 1934. december 17-ig a következő építési engedélyeket adta ki.

A) *Nagyobb építkezések:*

Antmann András és b. társai XI., Brassói-út 2506/19. hrsz. egyemeletes lakóház, lak.: VII., Stefánia-út 11/a., terv.: Piros Béla V., Tátra-u. 18. sz.; Vári Jenőné II., Fillér-u. 27. sz. kétemeletes bérvilla, lak.: II., Olaszfasor 25. sz., terv.: Székely Kovács Ferenc I., Mészáros-u. 12. sz.; dr. Grünwald Béláné II., Fő-u. 69. sz. négyemeletes bérház, lak.: VI., Vilma királynő-út 11. sz., terv.: Ginczler Hermann VIII., Népszínház-u. 19. sz.

LEGJOBB, LEGSZEBB ÉS LEGKIADÓSABB A „KORASIT" NEMESVAKOLAT
Gyártja: KOCH ÉS SZILÁGYI
Ul., Eötvös-u. 28. T. 290-78

B) *Földszinti és családi lakóházak:*

Magyar Tisztviselők Tak. Pénz. R.-T. XI., Puskás Tivadar-u. 6. sz., lak.: IX., Mester-u. 15. sz., terv.: Agárdy László VII., István-út 16. sz.; ifj. Regős István VI., Névtelen-u. 30.003/27. földszintes ikerlakóház, lak.: Rákospalota, Arany János-u. 81., terv.: Regős István II. Öv-u. 195. sz.; Szöllősy András és társai III., Testvérhegy 3169. hrsz., lak.: III. Lajos-u. 39. sz., terv.: Décsey József VII., Várna-u. 13. sz.

MIG A VAKOLAT MEGSZÁRAD,

sok idő elmúlik. — Helyiségeit azonnal használhatja, ha a falakat és mennyezetet Eternit-nagylemezekkel burkolja. — Az Eternitlemez kemény, akár a kő, nem ég, érzéketlen nedvességgel és hővel szemben, könnyen tartható tisztán, mindig tetszetős és gazdaságos.

Kérjen díjmentes prospektust és árajánlatot.
ETERNIT MŰVEK,
Budapest, VI., Andrássy-út 33

E) *Boltkapuzatok építkezése:*

Rédner Arnoldné VI., Szondy-u. 58. sz., terv.: Dormán Pál VIII., Szigony-utca 34.; Müller József VII., Dohány-utca 28. sz., terv.: Kovács I., Hieronimy-út 36. sz.; Brun Zsigmondné VII., Karpfenstein-u. 35.332. sz., terv.: Füredi Üzletberend. Rt. V., Váci-út 6. sz.; Jakobovits Adolf VII., Wesselényi-u. 35. sz., terv.: Kohn Gyula VI., Vörösmarty-u. 6. sz.

F) *Fürdőberendezések felállítása:*

Özv. Homer Samuné VII., Thököly-út 2. sz., terv.: Benke János VII., Thököly-út 31. sz.; dr. Károlyi György V., Alkotmány-u. 3. sz., terv.: Körting B. VIII., Kisfaludy-u. 11.; Benes Imre VIII., Baross-tér 2. sz., terv.: M. Radiator Rt. X., Gyömrői-út 76. sz.; Blaska János VI., Király-u. 110. sz., terv.: Cross Rt. VIII., Kisfaludy-u. 7.

Mozaiklap, műkő ANDREA
V., Tátra-utca 26.
Telefon: 920—37.

C) *Kisebb építkezések:*

Lencsés Vilmos VI., Dorozsmai-utca 85. sz., terv.: Schleif Géza VII., Izabella-u. 6. sz.; Gula Erzsébet VI., Királyhida-u. 29.987., terv.: Andrássy Dezső X., Bihari-u. 8. sz.; Franyó János I., Hidegkuti-út 38. sz., terv.: Ipolyi Keller Gyula XI., Balogh Tihamér-u 7. sz., terv.: Duska és Társa II., Batthyány-u. 67—69. sz.

SAJÓ-FÖDÉM Tel.: 41-1-78.

Baszwald József II., Csónak-utca 13. sz.; Kuzmányi Viktor X., Sírkert-u. 7727. hrsz., terv.: Wührl Géza III., Vihar-u. 20. sz.; Pittel és Brausevetter VI., Kerekes-u. 14. sz., terv.: Breitenbach Vilmos (?); Magyar Lovar Egylet X., Albertirsai-út 7309., terv.: Landwurm Nándor VII., Mexikói-út 56.

G) *Liftek felszerelése:*

Fahn Fülöp II., Margit-krt. 3. sz., terv.: Haverland Antal VIII., Nap-u. 22. sz.; Magántisztviselők Orsz. Szöv. VIII., József-krt. 10. sz., terv.: Elevátor Rt.; Gleichmann Ignác VI., Szív-u. 63. sz., terv.: Rotor Rt. VIII., Kisfaludy-u. 9. sz.; Ilkovits Jakab VI., Berlini-u. 2. sz., terv.: Sere és Társa V., Ügynök-u. 19. sz.; dr. Pucher József VI., Andrássy-út 53. sz., terv.: Magy. Felv. Rt. VI., Lehel-u. 12. sz.; Faragó Pál VIII., Csepreghy-u. 2. sz., terv.: Magy. Felv. Rt. VI., Lehel-u. 12. sz.

„SANIT=ANTIFRIG"
—20 C°-ig **fagymentes** vakolást, betonozást biztosít
POSNANSKY ÉS STRELITZ
Budapest, V., Sólyom-u. 13. Tel.. 2-28-29, 2-82-85

Eternit-közlemények címen jelenik meg immár a 4-ik száma ennek az ötletes cégpropaganda lapnak, amely igen ügyes összeállításban csoportosított képanyaggal szemlélteti az olvasó előtt az Eternit-gyár készítményeinek felhasználási lehetőségeit. A legutóbbi füzet forgatása nemcsak hasznos, de tanulságos és szórakoztató is.

D) *Kerítések építkezése:*

Singer Bernátné I., Böszörményi-út 12.932. hrsz., terv (?); Somló Dezső

SAJÓ-FÖDÉM Tel.: 41-1-78.

és neje II., Hermann Ottó-út 29. sz., terv.: Komor Marcell II., Kelety K.-u. 31. sz.

ROTOR FELVONÓ ÉS GÉPGYÁR **LIFT**
Cégtul.: RÓTH GYULA. Budapest, VIII. Kisfaludy-utca 9. Telefon: 30-0-16.

ÉJJELI FAGY NEM ÁRT, HA **FRIGOSEL**-es habarccsal dolgozik!

Frigosel kapható:
LUTZ EDE és TÁRSA
Lakk- és Festékgyár R.-T.
Budapest, VII., Őrnagy-utca 4. sz.
Telefon: 97-2-29.

Mozaiklapok
Cementlapok
Betoncsövek
legolcsóbban
PREGITZER FERENC
cementáru gyáraban
VII., Hungária-körút 152/a. ● Telefon: 97-5-83 és 96-1-62

Adókedvezmény és építőipar

Megoldás a számlazaklatások megszüntetésére

Írta: Pisszer János

A pangó építőipar munkátlansága és az így nem keresők fogyasztóképességének csökkenése, sőt teljes megszünése es az azelőtt foglalkozottaknak az ínségsegélyezés keretébe átcsoportosulása, kétségtelenül hatással van a nemzetgazdaság más ágazataira és ezeknek kereseti lehetőségeire is. Tagadhatatlanul szükséges, hogy az építőipar a munkaterületen elfoglalja az őt megillető, illetve a gazdasági életben minden neki kijelölt munkakört. Egyensúlyban levőnek feltételezett gazdasági életben minden foglalkozásnak szigorúan kijelölt kapacitása van, amelyet, ha ki nem fejthet, ez bénító hatással van a többi foglalkozásra is.

Az építőipart másként, mint építéssel, foglalkoztatni nem lehet. Irracionalitás a gazdasági életben más foglalkozásba sodorni a szakmunkást, mint amelyre képzettsége, hivatása szól. Az építőipar munkaköre főként a házak építése és adaptálása terén lévén, ezt a kört kell munkával kitölteni.

Talán banalitás ezeket leírni, de az az antipátia, amely az utóbbi időben a házépítésekkel szemben van, követelve hívja elő az előbb mondottakat. *Az emberek nem akarják elhinni* — még adatoknak és statisztikai úton történő ténymegállapításoknak ellenére sem —, *hogy az új házak építésével karöltve jár a gazdasági fellendülés is.* Bizonyíthatjuk bármiként az építésnek, más foglalkozási területekre kiható fellendítő hatását, ezt elismerni, — talán „csakazértis", mert szakemberek, szaklapokban tárgyalják a kérdéseket — már a megrögzöttségbe jutott ellenvélemény miatt sem akarják.

Új építésre tehát alig van remény. Talán azért, mert: *„Nem akarunk új lakást látni!"* Rendben van! Da adaptálni, az adaptálást elősegíteni talán mégis lehetne? Amiként az új építmények létesítésére hatóerő volt az adómentesség, úgy ezt az avult építmények adaptálásánál szintén meg kell adni. Meg is adattak ezek, de hibás alapon elindulva.

Az adaptálások munkálatait előhívandó, az adókedvezmény alapjául *nem a házbérjövedelem mentesíttetett a meghatározott adóktól, hanem államsegélyként az adaptáló munkák költségösszegének 1933-ban 60%-át adta vissza 4 évi részletben a kormányzat az adójövedelmek terhére,* mentesítvén a házbirtokos adófizetőt a megfelelő részletek megfizetése alól. Itt érezhető a különbség. Nem a *jövedelem* nyert adómentességet, hanem a *költség*: visszatérítést.

Ez a rendszer már csirájában hordta a kijátszás lehetőségét. Az adaptálás költségének mértékét meghatározni, a házbirtokos elhatározásától függött, valamint attól, hogy mennyi költség fedezésére bírt erővel akár a sajátjából, akár a netán nyerhető kölcsöntőkéből. De nem kellett ahhoz „vállalkozó szellem", hogy a költségösszeg mértékén, még annak rendelkezésre állása nélkül is, igazítani ne lehetett volna. Azt a munkát, amelyet annak folyama alatt „egyszer" ellenőríznek, „ellenőrzöttnek" egyáltalában nem lehet tekinteni. Az ilyen „egyszer ellenőrzött" munkánál sok minden történhetik, ami a költségvetéstől eltérhet. Lehet a „munkamennyiség" kevesebb és az egységárak is lehetnek kisebbek, mint azok a költségvetésben fel vannak véve. Ilyen korrektúrák előre is elhatározottan és utólag is beiktatva, megtörténhetnek.

Csak a szakember tudja, hogy az átalakítások munkái minő eventualitásokkal kapcsolatosak. *Még az új munkáknál is* szakember legyen a talpán, aki előre meg tudja mondani, na nincs kellőleg informálva, hogy mely munkák azok, amelyek csak tessék-lássék vannak a költségvetésben felvéve és azok egységára a beavatott részéről magasan iktatható be, és melyek azok a munkák, amelyek elmaradnak és amelyekre a beavatott alacsony árat ad meg. Nem kell itt másra hivatkozni, mint arra az egész irodalmat kitevő és néhány év előtt lefolyt építőkampányra, amikor oly rettentő csodálkozás kelt a „költségtúllépések" miatt.

Tehát az adókedvezményi rendeleteknek eddigi régi és az új, 167.000/1934. VII. A. P. M. sz. rendeletnek is ott van az Achilles-sarka, hogy az építőipar foglalkoztatására szánt „államsegélyt" adta meg és nem a bérjövedelmet mentesítette az adónemektől. Attól tette függővé az államsegély mértékét, hogy ki, minő „költségösszeget" tudott kimutatni az engedélyezéskor bemutatott költségvetéssel és minő kiadást az adókedvezményi igény benyujtásakor.

Éppen azért, mert ezek a költségösszegek igen labilisak lehetnek — szakemberek előtt felesleges ezt bizonyítani —, *következhetett el az a gyanú, hogy az igénybejelentéseknél visszaélések is történhettek* és esetleg lehettek olyanok, akik a rendelet áthágható és kijátszható intézkedéseit a maguk előnyére kihasználni igyekeztek. Innen van az, hogy ma már kezd mindenki gyanus lenni, aki átalakítási adókedvezményt kért vagy kér, kapott vagy kap, az is, aki átalakítási munkát végzett, végez vagy végezni fog, sőt, némi rabulisztikával *talán az is, aki ilyeneket ellenőrzött.*

Sajnos, az eddig megjelent rendeletek kodifikátorai a legnagyobb gonddal és előrelátással megszerkesztettnek vélt rendeleteikben oly esetre és esetekre nem gondolhattak, hogy még az ily precíznek vélt rendeletek is kijátszhatók lennének. Pedig kijátszhatók voltak és a legújabb is kijátszható.

Ha ezekről a kérdésekről itt beszélünk, visszaéléssel senkit megvádolni nem kívánunk. *Nem kell ahhoz egyetlen egy visszaélés sem, hogy valamely rendelet gyengéje előrelátható, vagy utólag is, konstatálható legyen.* Még azt is mondhatjuk, hogy nem is hiszünk abban, hogy „visszaélés" történt volna, amíg ezirányban konkrétum nincsen. De, természetesen nem zárjuk ki a netán előfordulhatott visszaélések lehetőségét sem. Hiszen éppen arról beszélünk, hogy *az eddigi és az új rendelet is kijátszható.*

Az adókedvezmény az új építményeknél és az átalakítások, valamint a tatarozásoknál, szervesen egybeforrott lévén az építőiparral, a mondottak után felmerül a kérdés, *miként legyen megalkotott a vonatkozó szabályrendelet, hogy úgy a visszaélések, mint a gyanusítások és bizalmatlanságok is a legszükebb mederbe szoríttassanak?*

A válasz: az adómentességnek a bérjövedelemmel kapcsolása útján! Úgy, amint ez az új építményeknél és az emeletráépítéseknél is volt. Amiként a mai rendkívüli időkben az új építmények, az alaprendelettel meghatározottal szemben kétszeres, sőt a vidéken háromszoros időtartamra állapíttattak meg, úgy a most dívó átalakítások és tatarozásokkal kapcsolatos adókedvezmény is az új építményekkel analóg *időbeli mentességet jelentsen.*

Kérdés, lehet-e a bérjövedelemmel kapcsolni az adómentességet?

Ennek megválaszolása előtt néhány megállapítást kell tennünk.

Az elavult, átalakításra és tatarozásra szoruló és arra megérett házak a mai viszonyok között *vagy nem, vagy csak alacsony bérösszeg mellett adhatók bérbe.* Azért, mert modern lakás az új házakban kapható és mert az emberek lakásigénye összezsugorodott, több család költözik egy lakásba. Az elavult ilyen házak tehát sem a tulajdonosnak bért, sem a közületnek adójövedelmet nem jelentenek, vagy csak igen kis mértékben.

Az adaptálás, a modernizálás azt célozza, hogy a ház lakásai és üzlethelyiségei bérbeadhatók és a réginél magasabb bérösszeget hozók legyenek. Ezt a célt az adaptálás és modernizálás el is éri. Ez nem tagadható.

Az avult ház bérhozama és a modernizált ház bérhozama között többlet mutatkozik. *Ezt a többletet kell elsősorban adómentessé tenni.* Ebből a mentességből a közület veszteséget nem szenved, illetve a közület az ilyen adómentességgel még semmit sem juttatott a mezőgazdaságnak, de még impulzust sem az építipar megindításához, vagy folyamatossá tételéhez. Ha az így adandó adómentesség az alaptörvényszerű időtartamot kétszeresen, a vidéken háromszorosan biztosítja, akkor ez az időtartambeli többlet az, amit a magángazdaság nyereségként könyvelhet el, de még mindig anélkül, hogy a közület — állam és községek — bármily áldozattal hozzájárultak volna, tehát bármit is veszteségként könyvelhetnének el.

Szükséges azonban, hogy a közület is hozzájáruljon a pangó építőipari élet lendületbe hozása és ebben megtartása részére. Ennek elérésére, *az elavult házak régi bérének meghatározott része adómentesítendő.* Amily mértékben az adaptálásra kerülő régi házak bérhozama az adók alól mentesül, olyan mértékben járul hozzá a közület az építőipar foglalkoztatásának elősegítéséhez és egyben az elavult házak tulajdonosainak az adaptálásra rávezetéséhez. Mert ez is szükséges!

Ez, a régi béreknek is némileg mentesítése, sokkal kisebb áldozat a közületek részéről, mint a mai rendeletben foglalt és az adaptálási költségek után számított 50, illetve 40%-os „államsegély".

A rendes tatarozások költségei — a bérjövedelem 10%-ában — a házadókivetésnél levonásba hozzassanak, illetve ez a jövedelem-részlet szintén az adómentességbe számíttassék be és az adómentesség megszünte után álljon ismét helyre az a gyakorlat, amely ma a jövedelemadó szempontjából a tatarozási költségeknek elismerésére a bérjövedelem 10%-át engedi levonni az 1923. év előtt épült házaknál, míg az ez utániaknál csak 5%-ot.

A tatarozási költséget úgy, amint azt a 167.000/1934. P. M. rendelet is tervezi, legyen köteles a háztulajdonos kimutatni, pontos költségvetéssel. Felülbírálása az építést engedélyező hatóság feladata legyen, amely a saját szemléje és megítélése alapján annyit ismerjen el a költségekből, amennyit saját szemléi és vizsgálata alapján a tatarozás csoportjába felvehetőnek talál és azt törölje, beutalva a töröltet az átalakítás csoportjába, amit tatarozásnak nem ítél meg.

Az így elismert költségösszeg viszonyba hozandó a házértékkel, amelyet a bérjövedelemnek a J. V. H. Ö.-ban foglalt szorzószáma rögzített. Az így nyert viszonyszámnak megfelelően lehet még tovább mentesíthető a bérjövedelem és nem a tartarozási költség részösszege.

Ezeknek példával illusztrálása a következő eredményt adja:

Legyen a házbérjövedelem a régi: 6000 P. Az adaptálás utáni jövedelem: 9000 P. Ez esetben a házérték (a J. V. H. Ö. szerint): *a bérjövedelem 15-szöröse, a réginél: 90.000 P, az átalakítottnál pedig 135.000 P.* (Ez a vagyonadó megállapításnál úgyan méltánytalan). Legyen az erre a házra fordított tatarozási (és nem az „átalakítási") költség: 8000 P. A házértéknek a tatarozási költséghez viszonyszáma: 90.000 : 8000, tehát kereken 9%.

Az adómentesség a 9000 P új bérjövedelemből a következőleg lenne számítható:

A házbérjövedelemtöbblet átalakítás után	3000 P.
A régi bérjövedelemből mentesül (pl) 20%	1200 P.
Rendes tatarozásra levonás a régi jöv. 10%	600 P.
Az átalakított házra tatarozási költség a jöv. 9% . .	810 P.
A 9000 P új jövedelemből mentesül összesen . . .	5610 P.
Tehát adóköteles maradna: 9000 — 5610, azaz	3390 P.

Ez a számítás olyan, amely egyszerűségénél fogva az adóhivatali tisztviselők által könnyen végrehajtható és semmiféle műszaki szakértői közreműködést nem kívánna meg.

A netán változó bérjövedelem (konjunktúraváltozáskor) számbavételénél és illetve ennek számbavétele céljára, *az adómentes és az adóköteles bérjövedelem lenne csupán megállapítandó és viszonyba állítandó,* ami a felvett példánál: az 5610 P a 9000 P-nek cca 62%-a, míg az adóköteles rész: cca 38%, a mindenkori bérjövedelem után véve. Egyszeri megállapítás az egész adómentességi időtartamra bírhatna érvénnyel és a házadókivetés alapját tevő jövedelem a fenti arányokban lenne adómentes és adókötelesnek minősíthető és az adókivetés ez alapon foganatosítható.

A háztulajdonos adómentességet igénylő részéről netáni visszaélésre így igen maximális alkalom lenne, mert a tatarozási költségek igen kis hányada nyerne csak adókedvezményt, ami valamivel magasabb, mint a kölcsönkamat, lényegében tehát csak kamatmentes kölcsön jellegét mutatná.

Ha pedig az adómentesség időtartama az alaprendeletben foglaltnál annyival lenne magasabb, mint azt említettük, úgy az egész adómentességi rendszer közelítőleg ugyanolyan lenne, mint az új házakra is megállapított.

Kincstári és általában közületi szempontból, az adójövedelmet tekintve, a régi hozamnak kis hányada esik egy évre, így ez az adójövedelem-kiesés lényegesen nem befolyásolná a közületi költségvetéseket.

Az adaptáló házbirtokos mégis előnyt nyer, mert többletjövedelme hosszabb ideig adómentességet élvezne és az adómentesség nem szűnnék meg az 5 év letelte után. Igaz, hogy ez a mentesség „államesegély" jellegével nem bírna.

Az építőipar részéről azonban ez az adómentesség, a munkaalkalmak és kereseti lehetőségek szempontjából ugyanazt jelentené, mint az új házak régi adómentessége és így a munkálatoknak ez a módja kifejlődő építőipari lendületnek lehetne az alapja.

Az adómentesség időtartamánál még azt lehetne felhozni, hogy ne az adaptálástól számított meghatározott évben, hanem bizonyos véghatáridő megállapításában történjék a mentesség ideje rögzítése. Pl. az 1960-ik év vége. *Minél korábban végeztet adaptálást a házbirtokos, annál hosszabb és minél később, annál rövidebb lenne az adómentességi időtartam.* Ez esetben nem zsúfolódnának össze az átalakítások úgy, mint az új építkezéseknél, 1933. év végére. A munka egyenletesebb és minél gyorsabb elosztódása lenne remélhető.

Egy azonban bizonyos, az adócsalásokat ez a (régi bevált) rendszer kizárná, mert nem az építőköltség, hanem a bérjövedelem volna adómentességet élvező.

Tatarozásoknál legjobban beváltak olcsóságuk, és alkalmasságuk folytán a
SWOBODA AUTOMAT — TANTAL Kályhák és tűzhelyek.
Mintaraktár: VI., Andrássy-út 14. szám. Telefon: 177—10.

Falburkoló lapokat
(csempéket)
fehér és színes kivitelben konyhák, fürdők, műhelyek hentesüzletek, lépcsőházak stb. részére.
Szállítja és kívánatra fekteti is
a
Budapesti Zsolnay-féle Porcellán-Fayencegyár R.-T.
VII., Öv-utca 153. sz.
Telefonszám: A. 97-2-19. A. 97-2-18
Költségvetések díjtalanul.

SOMOGYI BÉLA
ETERNIT tetőfedő vállalat
ETERNIT-CSÖVEK
BUDAPEST,
VI., Gr. ZICHY JENŐ-U. 34.
Telefon: 19-8-81.

ISOLOR
hő- és hangszigetelő
könnyű építőlemez
Posnansky és Strelitz
Budapest, V, Sólyom-u. 13
Telefon: 22-8-29, 28-2-85.

MARABU Kazánok és radiátorok központi fűtésekhez. Gőzfőző-, gőzmosó- és fertőtlenítő berendezések Oranier, Ichor és Marabu folytonégő kályhák

MAGYAR RADIÁTORGYÁR R. T. BUDAPEST

SZEB Cementipari gépek és formák, teljes berendezések cementárugyárak és műkőgyárak részére. Építkezés, gépek, keverők, felvonók.

SZÁNTÓ ÉS BECK MÉRNÖK SPECIÁLIS GÉPGYÁRA BUDAPEST.

X. Gyömrői-út 16-18
Tel.: J. 350-88, J. 390-34

Azt is le kell itt szögeznem, hogy nincs a világon még egy nagy város, ahol a modernség jegyében annyi rútság, annyi próbálkozás, annyi össze-visszaság létesült volna, mint épen Budapesten. Kár panaszkodni azért, hogy a hatóság nem engedélyez modern épületeket. Bár adná az Isten, hogy vaskézzel nyúlna bele a hatóság abba a sok lehetetlen próbálkozásba, melyet boldog és boldogtalan, — mint az Építészeti Kongresszuson valaki találóan megjegyezte, 90%-ban nem jogosított tervező — szép fővárosunk arculatán elkövet, akkor talán nem kellene a jövőben szégyenkeznünk oly épületek miatt, mint számos, a multban, de a jelenben is kivitelre került objektumon.

De térjünk csak vissza a külföldhöz. Néhány évvel ezelőtt az olasz, respektive a római modern építészettől volt hangos néhány magyar könyv és ujság. Fényképeket, de inkább rajzokat láttunk itt is, ott is és felhangzott az előttünk nem ismeretlen becsmérlés a hazai építőművészet elmaradottsága felett.

Hát elmentem *Rómába*. Végigjártam úgyszólván minden utcáját. Kerestem az új építészetet. És nem találtam. Róma oly egységes, oly szép, oly nemes patinájú új épületeiben is, hogy az ő szép arcán holmi új törekvések észre sem vehetők. Így voltam a többi olasz nagy várossal is.

Elmentem azután a modernség hazájába, *Párizsba*. Már vágytam látni az új, modern építészeti irány kivirágzását. Hát láttam teljesen új nagyszabású építkezéseket (pl. az új hadügyminisztérium, az új Samaritan nagy árúház stb.), melyek a régi Párizsba úgy belesimulnak, mint kis gyermek az édes anyja ölébe. Mikor ezeket láttam és haza gondoltam, bizony Isten felháborodtam. Mert hogy szabad nálunk hirdetni az elmaradottságot és hivatkozni a külföldre, mely már teljesen modern utakon halad, mikor ez enyhén szólva valótlanság.

De megállapítottam azt is, hogy sehol sem oly toleransok a hatóságok, mint éppen Budapesten, ahol oly építkezésekre adnak engedélyt, melyeket sem Rómában, sem Párizsban megépíteni egyszerűen nem lehetne, a közizlés azonnal leromboltatná azokat. Hát miért a lárma? Miért a nagy méltatlankodás? Miért a magyar építészet lebecsmérlése?

Van nekem egy igen kedves osztálytársam, a nagy *Petz* Samu fia, ki Amerikában építész és küldözgeti a legújabb amerikai építkezések havi folyóiratait. Mind komoly, becsületes stílus; semmi extravagancia, még a rengeteg magas felhőkarcolók is iparkodnak komoly architekturában megjelenni. Hol itt a modernség?

De veszélyesnek tartom ennek a mindenáron való új építészet hirdetését főleg az ifjú generációra nézve. Az ifjúság — valljuk meg őszintén — a szabadságot, a korlátnélküliséget szereti. De ne áltassuk magunkat, nem azért, mintha mindenekfelett álló zsenije ezt követelné, hanem inkább azért, mert a korlátot elsajátítani munka és vesződség. Pedig az ifjúság később, a nagy életben rájön arra, hogy nem ő szabja meg azt, hogy mit építsen, milyen stílusban építsen, hanem az építtető. És, ha nem tudja az építtető kívánságát teljesíteni, hát termelhet rajzokat, légvárakat, de nem fog építhetni valóságos házakat, ami mégis csak architektura és amiből — végtére élnie kell.

Végezetül mint érdekes kortörténeti tunetre rá kell mutatnom arra, hogy 20—25 évvel ezelőtt, mikor mi a technika padjairól az életbe kerültünk, hasonló mozgalom indult meg a régi stílusok ellen. Jól emlékezünk még reá, oly nagy hullámokat vert a régi stílusok alábecsülése, hogy tervpályázaton nem is lehetett ilyen tervvel megjelenni. No és hol vannak az eredmények? Nagy hallgatás. No előre vele, mutassuk meg a külföldnek ezeket a modern alkotásokat!

Nem, ezeket nem merjük megmutatni, ezeket szégyeljük, mikor azt mondjuk, nincs mit mutatni az újabb építészeti alkotásokból. Ez az igazság. Míg *Ybl* Miklósnak, *Steindl* Imrének, *Schulek* Frigyesnek, *Feszl* Frigyesnek, *Schmahl* Henriknek és hány régi nagy építészünknek művével bátran eldicsekedhetünk. És a külföldi is ezeket fogja szívesen nézni, nem azokat az egyéni akciókat, melyekkel úgy el van csúfítva szép fővárosunk.

Dr. Fábián Gáspár.

Mi történik a Dunaparton.

A nyár elején leégett az Első Magyar Általános Biztosító társaság dunaparti székházának tetőzete. Egy hétre rá leszakadt főpárkányzatának egy része, mire a többit ledöntötték.

Az első esemény mosolyra derített, mert furcsa dolog, ha egy biztosító ég le és oly mértékben, melyre nem kerül sor, ha történetesen betartja az építési szabályokat és tűzfallal szakaszokra osztja a padlását.

A főpárkány leszakadása ellenben megdöbbentett. Senkit sem érhetne szemrehányás, ha a tűzvész idejében történik ez. Az utána lefolyt egy hét azonban elegendő lett volna a főpárkány megerősítésére. Technikus nem állíthatja, hogy a párkányt *le kellett* dönteni és hogy más megoldás nem volt lehetséges.

A baj megtörtént, nem fogunk rá büszkeséggel visszaemlékezni! Most kezdődött meg a helyreállítás. És ez az, amiről írni akarok.

Az egyes államokban levő építészeti emlékek a nemzeti kincs egy részét képezik, tekintet nélkül arra, vajjon telekkönyvileg az állam, egy város, község, az egyház, magán, vagy jogi személy nevén áll. Ilyen építészeti emlék fenntartása kulturális kötelességünk, elpusztulása hazai művészetünk vesztesége. — Magyarország és fővárosa szegény ilyenekben. A régi időkből alig maradt meg valami, a gyorsan épült fővárosban pedig kevés művészi alkotásra volt pénze a köznek és a magánosoknak. Azt a keveset, amink van, meg kell óvnunk. A Nem-

43-44

ÖTVENKETTEDIK ÉVFOLYAM. 41—42 SZÁM. 1928. DECEMBER 1.

ÉPITŐ IPAR ÉPITŐ MŰVÉSZET

A budapesti építőipari szakmák ipartestületei, az Építőmesteri Képzettség megvizsgálására szervezett bizottságának hivatalos lapja

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő. Egyes szám ára 0.80 P — Postacsekkszám 49197 Hirdetési díj: m/m-kint 0.20 pengő

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. FÁBIÁN GÁSPÁR

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL BUDAPEST, I., MÉNESI-ÚT 7/c TELEFONSZÁM: JÓZSEF 432—95.

Modernista stilustörekvések.

Az utóbbi időkben bizonyos nyugtalanság észlelhető az építészek között, mely meggondolásokra készteti az objektiv szemlélőt.

Kezdetben az 1930-iki építészkongresszussal kapcsolatban hangzottak el teljesen indokolatlan és nemzetünk építőművészetét alábecsülő, sőt lebecsmérelő kritikák, majd a székesfővárost támadták, hogy nincs a tervek elbírálásánál a mai kor magaslatán, végül már ankétot rendeznek a nagyon türelmes mérnökegyletben arról, hogy milyen elmaradottak is vagyunk mi, magyarok, mikor nemzeti építészetünk nincsen, régi stíiusokat másolunk, akkor mikor a külföld már régen hátat fordított a mult törekvéseinek és csak újat, csak modernet alkot.

Innen-onnan összeszedett képekkel, fotografiákkal és külföldi lapok tervillusztrációival iparkodnak meggyőzni a hallgatóságot, köztük persze elsősorban a hevülő ifjúságot.

Lapunk az „Építő Ipar — Építő művészet'' nagy multjával, nagy tradicióival, nagy alapitóival és íróival magában véve is arra kötelez bennünket, hogy sem jobbra, sem balra nem tekintvén, az objektivitást megtartva, a kor szellemét, elsősorban építészetünk való állását és törekvéseit az igazságnak megfelelő módon juttassuk kifejezésre, hiszen 50 év mulva, vagy még nagyobb idők után, csaknem kizárólag a mi lapunkból fogják megismerni a jelen törekvéseit, aminthogy az 50 év előtti építészeti mozgalmakat is a mi lapunk őrizte meg és tárja a kutató elé.

Ha tehát így kívülről, teljes objektivitással nézzük ezeket az újabb mozgalmakat, konstatálnunk kell, hogy valamiképen helytelen utakon járnak, valamiképen az igazsággal ellenkezőt hirdetnek és céljuk és törekvésük burkolt és ismeretlen. Sőt veszélyesnek is mondhatnók, mert a külföldet nem ismerő ifjú generációt olyan utakra csábítják, melyeken a külföldön, néhány kőbor lovagon kívül, senki nem jár. Egyes esetekből általánosítanak és aki nem ismeri a való helyzetet, pirul maradiságunk felett.

Már évek óta a szép szeptemberi hónapot külföldi tanulmányutakon töltöm, nem vagyok sem vak, sem elfogult, de az igazság iránt igen érzékeny vagyok. Bizonyára magam lennék az első, aki hirdetném a külföld építészeti törekvéseinek előrehaladott modernségét, ha az úgy volna.

De mit látunk a külföldön? Általában *a legnagyobb konzervativságot*, a régi stílusok tiszteletét és kultiválását. Nem beszélek egyes sporadikus esetekről, újszerű dolgokról, melyek mindenütt az egész világon fellelhetők, de amelyek a nagy átlagban, a nagy egységes építőművészeti alkotások tömkelegében úgy eltünnek, hogy senki észre sem veszi őket. Ezek alapján megítélni egy külföldi város építészetét merő igazságtalanság, helytelenség, mosolyra fakasztó könnyelműség.

Nem beszélek persze a minden régi ellen hadat üzenő *kommunisták* építészetéről, melynek egyik kivirágzása a német és osztrák új építészeti irány: a mindenféle színű vakolatház, mely lehet modern, lehet lapos és dísznélküli, de semmiesetre sem architektura, a szó tiszta és nemes értelmében.

Fábián Gáspár, építész

szül 1885. jan. 2 [Székesfehér-
várt. A realiskolát szülő városá-
ban végezte, majd 1904-től a
bpesti műegyetemen Nagy
Virgil, Hauszmann Alajos és
Hültl Dezső voltak tanárai
1908. szerezte meg építészmér-
nöki oklevelét. Kozma 1906 Aigner
Lándor mellett ~~dolgozott~~ mirodott a bpesti
Erzsébet örökimádás templomon
1907. nedig Kauser József-nek
~~[a lipótvárosi Szt István templom~~
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
1911 [állami ösztön díjjal
Olasz (a Francia) ösztöndíjjal volt tanulmány
uton, hazatérte után pedig
a Klosterneuburgi hidász
zászlóaljnál szolgálta le önkén-
tesi évet. Visszatérte után
két évig vezette Nagy Virgil
irodáját.

(mk. 1953. Bpesten-

[segédjeként a bpesti Jézus Szíve templom nagy oltárán dolgozott

1909. megnyerte a bperti Szt Imre templom egyik díját. Ugyan ez évben a kolozsvári városháza, 1910 a susáki erdészeti igazgatóság [kivitelre] kivitelre Lechner Lorándal közösen készített tervével vitte el az első díjat. ~~Ezek közül csak a susáki épületterv került kivitelre~~

Ez idebben 1914-ig készítette a babocsai kegyuri templom bővítésének, a nézesfehérvári árvaház és aggintézetnek, a kalocsai jezsuita konviktus és gimnázium átépítésének ~~és~~ a jószapáti kat. főgimnáziumnak, ~~tervét~~ a torontálvásárhelyi, magyarlajosfalvi és kiskunfélegyházai önálló gazdasági iskolák, a török-

bálinti Notre Dame apá-
caknak kápolna és rendhäz-
bővítési, az érdi jezsuita
novicius ház és kápolna,
a lazarita atyák lakócsai
ujonchází, ~~terv~~, a
rákospalotai szaleziánusok
rendházának és iskolájának,
a homoki Beniczky-kastely-
nak a Iskolas-testvérek
rendházává átalakítási, és
ugyanazok régere iskola építési
tervét. Aperten a Baross u.
15 sz. bérházat a M. Vörös-
keresz Egylet székházává ala-
kitotta át s Mezőkövesd ráze-
re mozgóképszínházat,
vásárcsarnokot és templomot
tervezett. 1914–18. katona-
volt és sulyos betegen került
haza.

T a Pongrác-uti (telepen
állami bérházat, épitett,

80.–
150
230

4

Még mint betegállomá-
nyu tiszt ~~megszerezte~~ elnyerte
a műegyetemen a köz-
gazdasági ~~mérnöki di-~~ tanfelszonnot
plomát. A háboru után
egy ideig mint vasuti
alkalmazott ~~napszámos~~ dolgozott,
majd:

megszerezte és a műegyetemen doktoratust

4

~~Ekkor~~ a hősi temetők
rendezési terveire Napoll meg-
bizást. 1920. meghivták

~~Napoll~~ az állam felső-
építő ipariskolához, ahol
egy ideig önadjas tanárkent mun-
kádott. Meghivást Napoll
a Fővárosi Közmunkak
Tanácsához is, de ezt
elhárította magától és ter-
vező építészi irodát nyitott.

5] Közben kinévezték a debreceni egyetemi építkezések minisztert biztosává, 1922. ~~a bpest~~ tervezte és épitette a bpesti Mester-utcai fogimnázium-ot. Ezután befejezte a bpesti Madarász-utcai csecsemő korház épitését. F. tervezte az angalföldi elmegyógyintézet I–II. oszt. betegpavillonját, a nyíregyházi Erzsébet-korház 300 ágyas betegpavillonját és a szegszárdi 600 ágyas uj megyei korházat, átalakitotta és bővitette a budavizivárosi Erzsébet-apácák női korházát. Megépitette az Orsolya apácák ujdombóvári rendházát, ellenőrizte a pécsi jezsuiták nagy konviktusának és gimnáziumnak épitését s a Pius internatus ~~szükebb körü pályázdán a Jezus~~ tartozó Jézus szt. Szive templom szükebb körü tervpályázatán az I. díjat és a ki-

6) vitettel való megbízást nyerte – Az 1920-as évek közepén alakultak meg a katolikus egyházközségek a fővárosban. ~~Harmi egyházközségtől kapott~~ A külső Ferencvárosi, a VI kerv. Szt Család és a ~~Közép~~ ferencvárosi egyházközségektől kapott megbízást új templom tervezésére, a tervezet a főváros elfogadtás azok (~~1930–36~~ (e tervek alapján) épültek.

1927. ~~Kalt~~ meg Prohászka Ottokát székesfehérvári püspök. Székesfehérvár város a Prohászka emlék-templom tervezésére nem-zetközi pályázatot írt ki – Az első I. díjat egyhangulag F. nyerte el, s az ő tervei

Feladó: Drashóczy Istvánné

Lakása: Mezőszilas

Fejér m. Petőfi. u. 64.

dr. Szentiványi Gyuláné

Budapest

(XI) Lágymányosi-u. 16

f. em. 2.

7) Szerint épült ~~az 5000~~ hívő befogadására alkalmas templom, melynek 30 meter átmérőjű kupolája a legnagyobb hazánkban s Európában is a legnagyobbak közt ~~fogjat helyet~~ tartozik. Pécsett szükebb körű verseny alapján kapok megbízást a Szt. Mór kollegium tervezésére. 1928. Nemet- és Franciaországban volt tanulmányúton. 1929. egy hónapos ~~tanulmányúton~~ körutazást tett Ázsiában és Afrikában, járt Egyptomban, Szíriában, meglátogatta Palesztinát, volt Jeruzsalemen és Damaszkuszban. ~~Hazatér~~

1930 ~~Ke után bonyolitottak le fővárosi és vidéki nagyszabban templom épitési feladatatait.~~ A már antitette-

Fábián Gáspár dr.

1) IX. Ecseri-úti (külső-ferencvárosi Szent Kereszt-templom. Terveszte fenti. Épült 1929-1930.

2.) VI. Szondy-utcai Szent Család-templom. Terveszte fenti. Épült 1930-1931.

3.) IX. Haller téri közép-ferencvárosi templom. Terveszte fenti. Épült 1935-1936.

A:)

Halász (Bp 20 éve.

Fi. l.

1920-1939.

Bp 1939

bizánci miniaturában Kelet szelleme és az antik örökség inkább a mellékalakok képzésén, egyes megszokott motívumok ismétlésében merült ki.

E rövid áttekintésből is kitűnik, hogy az antik művészet Rómában és Bizáncban nem «hal meg» sem a kereszténység államvallássá válásakor, sem pedig a népvándorláskori népek betörése, a birodalom összeomlása után. Legalább is e két helyen, Rómában és Bizáncban az antik művészet a középkornak éppen abban a szakában, melyet oly szívesen neveztek «sötétnek», változatlanul élt és hatott. Részese és alakítója a fejlődésnek még akkor is, mikor Rómában már a germánok az urak, sőt századokkal később Bizáncban is. Rómában az antik művészet életereje, a felszínen lévő antik emlékek alakító hatása, azokhoz kapcsolódó nemzeti érzés és öntudat, végül, de nem utolsó sorban a kereszténység nagy kultúrkonzerváló ereje századokon át őrizte és táplálta is az ókor művészeti

Urod

Fábián Gáspár:

München – Paris –
Salzburg. E1-ÉM.
1928.

1928. Tanulmányúton
volt Németi
Franciaországban

1929. Tanulmányúton
volt Ázsiában és Afri-
kában, járt Egyiptom-
ban is

ban, Sziriában
meglátogatta Palesztinát
Jeruzsalemet és Damasz-
kuszt.

1933. Csehország-
ban és Kelet ország-
ban a modern
templomépítésze-
tet tanulmá-
nyozta.

Omlet. Csendélet, vízf Fabián Gáspár

1923 tav Torontál vásárhelyi iskola / Óbébai iskola } tollr

1925 tav Templom (tanulmány) I-II. rajz

1927 tav tízkes felérvári zárda távlati kép, rajz

1930 jubány. tit Imre kiáll
a Prohászka Cottolán emlékteplom plastikus terve

1930 dec-1931 jan. jub.
a pécsi Mauriinum (tollr
a pécsi Pius-teplom)

1931 febr-márc: tit Marjit gimn. és rendház terve

1931-32 téli a brondy-utcai új teplom, paszt

1933 febr-márc l. külön lapokon

1934 dec-1935 jan jub: tit Marjit kép gimn.
" " " díszterme

1936 máj-jun jub: Tanulmány

Nemz képren kiáll

1933 ápr-máj (kincs)
a Mester-u-i pléb. teplom, tiénz

1934 ápr-jun (h.o)
a bpi tit Vince-teplom

~~Erdélyi Ferenc~~

~~Jeszö~~

~~Nagytemplom u.~~ 18.

~~Műcsarnok~~

~~1922. őszi Szám.~~

Fábián Gáspár dr

1933 febr-márc

A pécsi Szent Imre
Collégium.

Klebelsberg emlékkiáll Műcsarnok

MAGYARORSZÁG

TELJES

HELYSÉGNÉVTÁRA

mely felöleli és betűrendben közli a mai Magyarország összes városainak és községeinek adatait

március hóban

jelenik meg.

Kedvezményes előfizetési ár

február 1-ig: 20 P.

Bolti ár: **24** P.

A kiadóhivatal levélcíme:

Budapest 4. Postafiók 292.

FELHÍVÁS az 1942. évi TELJES HELYSÉGNÉVTÁR előfizetésére.

T. Műemlékek országos bizottsága
Bp. IX. Hőgyes Endre u. 10.
2941.

Fábián Gáspár dr.

1933 feb márc

A székesfehérvári leánygimnázium

I - II -

Klebelsberg emlékkiáll Mücsarnok

3425;

Méltóságos
Nagyságos
Tekintetes

Műemlék Országos

Hivatalból.
Dij átalányozva.

Fábián Gáspár dr

1933 feb-márc

1. A székesfehérvári Ferenc József nőnevelő intézet leányiskolája.
2. A székesfehérvári polgári leányiskola és gimnázium részlete.
3. Az Isteni Megváltó Leányai soproni anyaháza I–III.
4. A székesfehérvári apáca zárda részlete.
5. A marcali polg. fiú- és leányiskola
6. A cegléd zárda és polg. iskola I–II.

Klebelsberg emlékkiáll Múcsarnok

161-gyi.

1.

Orszagos Müemlék Bizottsagnak.

Budapest.

IX Höjjes Emlek utca 10

Fábián Gáspár dr

1933 feb márc

A badacsonytomaji
rk. templom.

Klebelsberg emlékkiá.. Műcsarnok

Fabián Gáspár dr és
Lechner Loránd

1933 feb márc

A bpesti mester-
utcai főgimnázium
részlete. (Lechner
Loránttal)

Klebelsberg emlékkiáll Mücsarnok

(Fábián Gáspár)

könyvé

( ) Budapest új városházának elhelyezése a Dunaparton.

Különlenyomat a Vállalkozók Lapja 1918. évfolyamából.

Bp. - 1918.

< Fábián Gáspár >

Könyve

[ ] A budapesti Duna-partok építőművészeti jelentősége. Különlenyomat az Építő Ipar — Építő Művészet 1918. 9–13. számaiból

Bp. 1918.

fd

Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye

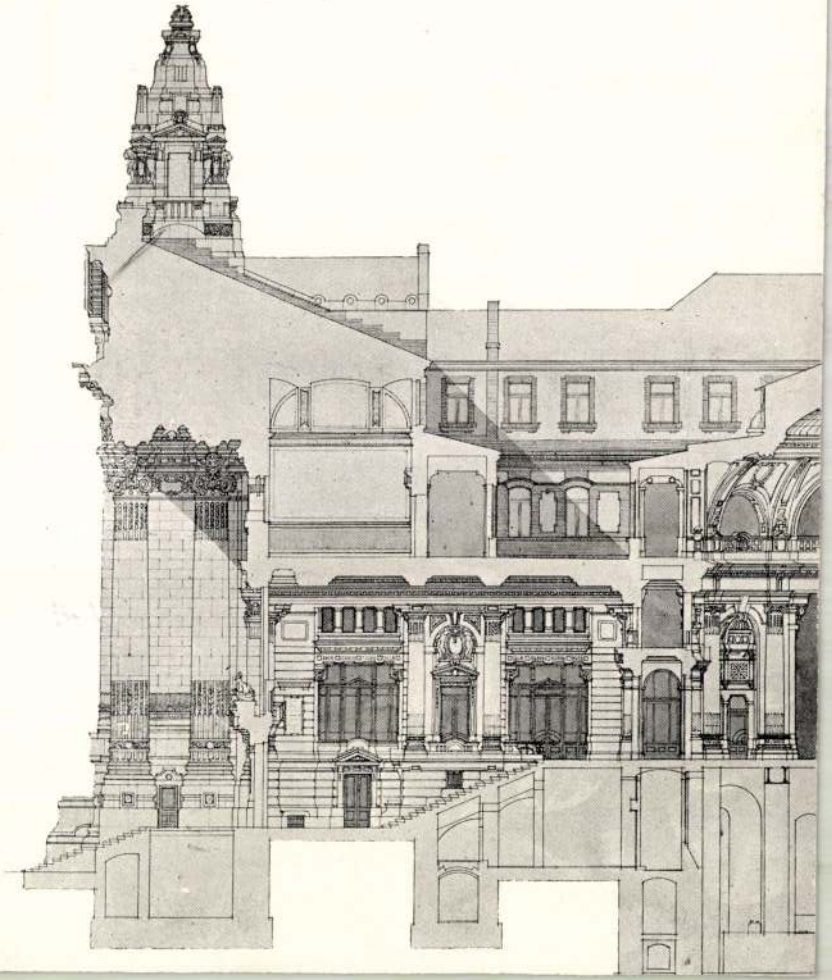

Fábián Gáspár: Küzdelmeim és alkotásaim 1910-től 1935-ig. Nagy 8-r. 4-r. 55 l. 216 képpel, CXV t, Budapest 1935. Nagy 8-r. 4-r. 16 számozatlan l, 17 tábla 53 képpel.

— Templomok. Budapest 1935.

— Kórházak, plébániák, kultúrházak. Budapest 1935. Nagy 8-r. 4-r. 4 számozatlan l, 16 tábla 75 képpel.

— Iskolák. Budapest 1935. Nagy 8-r. 4-r. 2 tábla, 3 l, 16 tábla 59 képpel.

— Magyar fogadalmi és emléktemplomok. Nagy 8-r. 4-r. 15 l, 9 k. Szeged 1935.

— Életem. Főbb alkotásaim. Nagy 8-r. 4-r. 10 t 29 képpel, 36 számozatlan l. Budapest 1935.

Fábián Gáspár

Épitész

fordít.

Dupl

(Kellner E. ny.) 1934.

1. **Raffay** Sándor. Vallásos mozgalmak Németországban. 128 l. 1·—

Faba János. Evezősök és mótorcsónakosok kiskátéja. *12. számhoz helyesbítés:* szerző megvált. neve: *Zoltay* János, címe: II. Szász Károly u. 6. —·50

Fábián Gáspár. Életem. Főbb alkotásaim. Bp.: Szerző (műép., XI. Kelenhegyi lépcső 5.; Szeged: Prometheus ny. és Bp.: Elek ny.) 1935. CXVI t. 55 l. 4-r. Nincs könyvkereskedői forgalomban

Fábián Gyula. A fehér sas... *11. számhoz helyesbítés:* rendes ára 3·—

Fábián Gáspár: Isten kőművese. Egy építész regénye

8°, OK, 120 L, Budapest, 1940

(Az 55-56 lapot szerző sem-
misítette meg.)

Fábián Gáspár

Fábián Gáspár: Vass magyar építőművészet

2°, 11K, 61L, Budapest, 1936.

Fábián Gáspár

< Fábián Gaspár dr >

Lükke

< > A stílus-problé-
ma nagy magyar épi-
tészeink alkotásaiban

Városkultura

1935. 354 — 356. l.

	Lap
Tűzjáték az égboltozaton	751
A központi vásárcsarnok (képekkel). *Markó* Miklós	786
Ezüstből csinált arany	806
Csillagászati jubileum	819
Óriási épületek New-Yorkban	821
Topáz herczegnő (képpel)	822
A magyar állam pénzügyei (képpel)	832
Víz alatt járó hajó (képekkel)	835
Villamos bérkocsik (képekkel)	838
Távirat útján közölt rajz (képpel)	839
Hogy megyen a házépítés Amerikában (képpel)	839
Mulattató természettani kisérletek (képekkel)	840
Óriási burgonya (képpel)	858
Archenhold látócsöve (képpel).	876
A kerékpározásról (képekkel)	877

8. Tárczaczikkek, napi érdekü közlemények.

Sudermann «Otthon»-a. *Szüry* Dénes	6—22
Magyarság. *Vajda* János	35
«Megyei élet.» *Szüry* Dénes	55
«Balassa Bálint» (képekkel)	59
A «3 Kázmér» és a Nemzeti Szinház. *Szüry* Dénes	82
Fővárosi báljaink és a tánczrendek	89
Honthy háza. *Szüry* Dénes	121
Blaháné és a «Betyár kendője». *Szüry* Dénes	146
«Péntek este.» *Szüry* Dénes	170
Koroda Pál «Alkibiadesz»-éről (képekkel).	
Emlékek a régi magyar huszáréletből	590
Kétszázéves huszárezred (képekkel). Ifjabb *Csathó* Aurél	613
Választási furcsaságok Angliában	734
A sírok gyásza és humora	735
Választási képek (képekkel)	738
A körképekről	766
«A becsületbiró.» *Szüry* Dénes	769
Vígszinház. «A hűtelen» (képekkel)	790
Helyfoglalás a t. Házban	799
Missio-kiállítás (képekkel). Dr. *Jankó* János	803
Regények a trónon	815
Gyorsiró nők	837
A régi s a mai karácsony-este (képpel). *Szász* Károly	865
Grado szigete és a «Kurucz nóták» (Endrődi Sándornak arczképével). *Szüry* Dénes	873
József főherczeg Wörishofenben (képpel)	7
Alakok a jégről (képekkel)	37
Paraszt szinészek (képekkel)	71
Nemzetközi korcsolyaversenyek a fővárosban (képekkel)	75
Boris bolgár trónörökös második keresztelője (arczképpel)	81
A Kisfaludy-társaság diszgyülése (képpel)	105
A helyőrség bálja (képpel)	107
Az «É. K. E. jelmez-estélyéről» (képekkel). *Dr. Szász* Károly	181
A johannesburgi nagy dinamit-robbanás (képekkel)	199
Kúry Klára az «Istennő»-ben (képekkel)	203

(Fábián Gáspár)

( ) Idegen származású nagy magyar építészek.
Városkultura
1936. IX évf. 5–6. sz. 61–62. l.

Okv. lást

lando il trattato di Versagli
le nostre maggiori città, i p

L'ipocrisia dei fal
zione del Patto si rivela chi
lia di Sir Samuel Hoare sul r
spondeva solo la eco del disc
tre Samuel Hoare parlava a Gi
proclama di cui la parte rela
così riassumersi: "Noi abbiam
tato di Versaglia; eccoci rid
nostra armata non ha ormai pi

Invece di richiamar
Sir Samuel Hoare avrebbe dovu
per quali vere ragioni l'acca
seguito a poca distanza dall'
fronti della Germania."-

o

(Fábiani Gáspár)

könyve

( ) Bepillantási egy
életbe. Szekesfehér-
vár. 1941 -

dupl

< Fábián Gáspár dr >

< > Bepillantás egy
életbe. Székesfehérvár,
1941.

Irodalmi működése
feldolgozva a 87-88. lapon.
Utaraiai 92-95. l.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisz

29697/1941. szám.

30.42/941

A Müemlékek Orsz.Bizottsága t.Elnökségének,

Budapest, IX.Hőgyes Endr

Hivatalból.
Közszolgálati ügyben.

< Fábián Gáspár dr >

lásd könyve

< > Isten könnvese.
Egy építész regénye
Bp. 1940.

Aupl

Önéletrajz,
könyvtáramban

Fábián Gáspár

építész

Szül: Székesfehérvár 1885

Oklevelet nyert: 1908

Műegyetem C.

Budapest, 1933. október 3.

nész jelenik meg a magyar költ
varázs szóra megváltozik minő
y aztán változó f talajon más
illatokat,

rradalma mely politokai forráda
sége oly rendkivüli . mijt éle

gatott bolyongó. Már gyermekko
szülei ugy hogy egyidejig szü
ni. Petőfi Sándor látja meg el
költő ment át az Alföldön: lát
t és méneseit, csaplárosait és
s bérest, de egyiküket sem tudta
fi fesezte fel az Alföldet a k
ondty: " nem kellenek Snájc ho
zengő ligeti, itt van a hortób

Fábián Gáspár dr

Rát Str. 298.1
Nézerrel
509-10

Dr. Fábián Gáspár: A szekszárdi közkórház.

Dr. FÁBIÁN GÁSPÁR, épitész és iró, született Székesfehérvárott
1885-ben meghalt Budapesten 1953-ban. Pályafutását az első világháboruban kezdte és első ~~XXX~~ épitőművészi megbizása a hősi halotti temetők rendezési terveire szóló hivatalos megbizatása volt. A háboru után vasuti mérnöki munkakörben dolgozott, majd 192o-ban meghivást kapott az Állami Felső Épitő Ipariskolához, ahol óradijas tanárként müködött. Meghivást kapott a Fővárosi Közmunkák Tanácához is ~~m~~ de ezt elháritotta magától, és tervező épitészi irodát nyitott.

~~XXXXXXX~~ Nagyobbszabásu épitőművészi müvei:-

Székesfehérvár, Prohászka Ottokár emléktemplom. /1929-1933/
A budapesti Szt. Margit Leánygimnázium.
Elemi Iskola Budatétényben
Polgári Iskola Marcaliban.
Zárdaépület Székesfehérvárott.
Főgimnázium Jázsapátiban.
Budapesten a Mester utcai gimnázium/Lechner Lorándddal/
Szt Mór Kollegium Pécsett.
Megyei Közkórház Szekszárdaon
Templomépületei: Sződligete, Babócsa, Balatonfüred, Ujdombovár, Felsőgőd, Zagyvapálfalva, Szeged-Somogyi-Telep, Badacsonytomaj, Pécs, Pius-templom, Budapest Külső Ferencváros
1932-ig Budapest, Szondy utcai Szt Család templom

192o-tól szerkesztője az Épitő Ipar-Épitő Müvészet folyóiratnak, melyben éveken át nagyszámu szakcikket irt.
Irodalmi Müvei:
Magyar Fogadalmi és Emléktemplomok. 1934 ?
Küzdelmeim és Alkotásaim. 1935
Nagy Magyar Epitőművészek. 1936
Isten Kőmüvesei. 194o

/Kismarty-lechner Jenő dr/

Fábián Gáspár
építész

FÁBIÁN GÁSPÁR építész

HEGEDÜS László: Pécs európai hírű kiolégiumának történetéhez. = Baranya, III.évf. 1/2.sz. 1991

220-227.p. és ill.

Pilch Andor terveinek felülvizsgálója és átdolgozója ill. a kivitelezés irányitója

FÁBIÁN Gáspár épitész [Székesfehérvár, 1885.I.2.-Bp., 1953. I.13.]

GERLE János - KOVÁCS Attila - MAKOVECZ Imre: A századforduló magyar építészete. Bp. : Szépirodalmi, 1990 **45-46.p. és ill.**

FÁBIÁN Gáspár épitész

PRAKFALVI Endre: Magna domina Hungarorum : A Regnum Marianum plébániatemplom építéstörténete és pusztulása. = Pavilon, 4. (1990) 62 - 69.p ill.

pályázati müve

FÁBIÁN Gáspár építész

1930. márc. 3-án az Országos Egyházművészeti Tanács tagjává választják

Ld. A püspöki lak tanácskozásai.
Bp. 1984. 163, 169. p.

lási időszakban további kötet
ak nem tudtuk átadni.
i és szakmai informális visszhangja
ivészettörténeti kézikönyvhöz -
edményeinek megváltozott fogad-
eredményeinek elismerése mellett
: a szintézist mint értelmes -
zemben a corpus- és katalógus-
müinterpretáció más /elsősorban -
zeptikus vélemények egyik - kétség-
kiadói struktura nehézségeinek
ó állapotainak/ ismerete, amelyre
: kötetkézirat hiján - nem rendelkezünk

azai müvészettörténetirás évszázados
lmaradt/, konstitutiv feladatának
ntézeti feladatként értelmezzük.
vállalásában látjuk a Kutatócsoport
elmét; ugyanakkor ennek jellegét,
a a további kutatások biztositását

Fábián Gáspár, építés

L: Pilch Andor

Mendöl Zs: Pécs építészete a két világháboru 29-32
körött

Magyar
Építőművészet Bp. 1983 83/2

Fábián Gáspár

Kr. Zálonyi Ferenc: Fábián Gáspár emlékezetére.
= M. Nemz. 1985. szept. 20. 12.

Fábián Gáspár

Bátyai Jenő: Fábián Gáspár emlékezete.
= M. Nemzet, 1985. szept. 2-6.

Világvárosi Áruház

Aki ma végigsétál Budapest utcáin, annak csakugyan meg kell állapítania, hogy itt lüktető, világvárosi élet folyik s úgyszólván semmisem hiányzik a kultúra és a gazdasági berendezkedés modernségéből. Volt azonban tavalyig egy olyan hiányosság, amelyet a külföldi vendégek és látogatók azonnal észrevettek s amely az ország vidéki lakosságában is öntudatlanul azt az érzést keltette, hogy valaminek híján van a gyönyörü magyar fővárosban.

Akik jártak az ország határain kívül, azok tudják, hogy mit jelent a párisi boulevardokon a *Printemps a Galeries, La Fayette* és *Louvre* áruház, Londonban a *Harrods, Selfridge* áruház és a newyorki Broadway-n a *Vanamaker Stores*. Ezek a modern kereskedelmi életnek valóságos csodavárai s azoknak fantasztikus méretű raktáraiban és kirakatpolcain az ipari és gazdasági termelésnek minden terméke kivétel nélkül megtalálható. A külföldi vicclapok sok tréfát is gyártanak ezeknek az árúházkolosszusoknak forgalmával kapcsolatban. Egy ilyen tréfa legutóbb az egyik párisi vicclapban jelent meg s azt érdemesnek tartjuk itt felemlíteni, mert kitünően jellemzi a nagy áruházak sokoldalúságát.

Egy úr a feleségével kisebb-nagyobb vásárlások elintézése végett bement az egyik nagy párisi áruházba, közben azonban a szédületes forgalomban alszakadtak egymástól. A férj ijedten szaladgált egyik áruosztálytól a másikig s közben magából kikelve folyton ezt hangoztatta:

— *Elvesztettem a feleségemet!*

Egy elárúsító kisasszony bokros teendői közben odavetette a feleségét kereső férjnek:

— Nem jó helyen tetszik járni. *A gyászruha- és a koporsóosztály a hatodik emelet 14. folyosójának 29. szakaszában van.*

Egy ilyen impozáns, tökéletes, a különböző társadalmi osztályok igényeit egyformán kielégítő áruházra már valóban égető szüksége volt Budapestnek. A főváros lakossága valóban nagy elismeréssel és bízvást mondhatjuk, hálával tartozik annak a vállalkozó csoportnak, amely *megteremtette Budapest szívében, a város legforgalmasabb pontján, a külföldi metropolisok magazinjeivel és árucsarnokaival minden tekintetben vetélkedő Corvin Áruházat.*

Reisz Zoltán műegyetemi tanár, a kiváló építész, tervezte ezt a nagyszerű épületet, mielőtt azonban munkához látott volna, hosszabb külföldi útján tanulmányozta a világvárosok nagy áruházait *s azoknak legmodernebb újításait egyesítette a Corvin Áruház terveiben.* Biztos, hogy nagyobbméretű árúházak vannak a külföldön, *de az egészen bizonyos, hogy a Corvin Áruháznál modernebb és gyakorlatibb megoldású áruház sehol sincs a világon.* A tervező minden eszközzel arra törekedett, hogy az áruelosztás a legegyszerűbben történhessék ebben a modern üzleti palotában s hogy a vásárló közönség ezrei a legnagyobb forgalom mellett is a legrövidebb idő alatt és a legprecizebben szerezhessék be azt, amire éppen szükségük van. Aki már járt a *Corvin Áruház* gazdagon megrakott árupolcai között — és vajjon ki ne járt volna ott — annak önkénytelenül is meg kellett állapítania, hogy a tervező teljes mértékben elérte a célját.

Amikor komolyan foglalkozunk a nagyszabású Corvin Áruháznak jelentőségével, nem szabad figyelmen kívül hagynunk *nemzetgazdasági szempontból való fontosságát sem.* A szegényebb néposztályok, amelyek pedig a lakosság zömét teszik, mindeddig a többé-kevésbé megbízható kiskereskedések ellátására voltak utalva s a nálunk szokásos alkurendszer mellett bizony sokszor nem a legelőnyösebben szerezték be árukat. Az olyan méretű és emelkedett kereskedelmi morálra alapított áruházban, mint a *Corvin Áruház*, sohasem fordulhat elő, hogy a vevő egyetlen fillérrel is túlfizeti a vásárolt árucikket, *mert itt az üzleti haszonnak olyan kis hányadával dolgoznak, amelyet egyedül a forgalom nagy méretei tesznek lehetségessé.* A Párisban járt magyarok sokszor csodálkoztak azon, hogy a kis midinettek vajjon hogyan tudnak olyan elegánsan és divatosan öltözködni szerény jövedelmükből. A külföldön járatosak nagyon jól tudják, hogy ezt csakis az ottani nagy árúházak tették a párisi masamódok és midinettek számára lehetővé, mert ezeknek konfekció osztályain csekély frankokért a legkifogástalanabb sikkel elkészített kész ruhákat, blúzokat, cipőket és kalapoat kapják. *Ami megvolt már régen Párisban, az ma megvan Budapesten is, hála a Corvin Árúháznak.* A szemlélő figyelmét bizonyára nem is kerülte el az a változás, amely az egyszerű osztályok leányainak öltözködésében az utóbbi időben megnyilvánult.

Nem a legutolsó helyen áll a nagy árúházak gyakorlati értékei között az a momentum sem, hogy *a vidékről vásárlások eszközlése céljából felrándult közönségnek nem kell egész nap az utcákat rónia,* az időjárás szeszélyeinek kitéve, vesztegetvén az annyira drága időt, *hanem az árúház küszöbét átlépve csak akkor kell ismét az utcára tennie lábát, amikor vonatjának indulási ideje elérkezik.* Közben a derék vidéki vásárló minden szükségletét kielégíthette, eleget tehetett az otthoniak legkülönbözőbb komissióinak s közben, ha meg-

A magyar élet képeskönyve. Kiadja 1928.

Egy magyar építőművész sikerei

A magyar építőművészet egy kiválóságáról kell szólnunk e helyen, aki számos katolikus középület alkotásával szerzett magának elismert nevet.

Fábián Gáspár dr. műépítész, okl. építészmérnök, okl. közgazdasági mérnök, a kir. József Műegyetem kitünő diplomás doktora, az „Építő Ipar — Építő Művészet" szerkesztője, tart. utászfőhadnagy, a hadiékítményes Signum Laudis és a Károly-csapatkereszt tulajdonosa, a pápai Nagy Szent Gergely-rend lovagja, született Székesfehérvárott 1885 január 2-án. Ugyanott végezte a főreáliskolát. Diplomáját a budapesti kir. József Műegyetemen szerezte meg, ezután állami ösztöndíjat nyert, mellyel olaszországi tanulmányútra ment. Már előzőleg Aigner Sándor műépítész oldalán részt vesz a budapesti *Erzsébet örökimádás-templom* építkezésében, majd mint Kauser Józsefnek, a Szent István Bazilika befejezőjének segédje, *a Jézus Szent Szive-templom* nagy oltárán dolgozik. Két évig Nagy Virgil müegyetemi tanár segédje és irodavezetője. 1908-ban megbízást kapott a *bábocsai római katolikus templom* tervezésére. 1910-ben mint társtervező, megnyeri a fiumei m. kir. *Erdészeti Székház* tervpályázatán az első díjat és kivitellel való megbizást. Tervei szerint és vezetése mellett épül át a *Jézustársasági Atyák kalocsai gimnáziuma és konviktusa.* A kultuszminisztérium pedig megbízza a *jászapáti új római katolikus főgimnázium* tervezésével és az építés vezetésével. A törökbálinti *francia apácák* új építkezéseiket az ő tervei alapján végzik. Székesfehérvár szab. kir. várostól megbízást nyer az új *Árvaház és Aggintézet* terveinek elkészítésére. Ugyancsak Székesfehérváron az *Uránia mozgószinház* építkezésében vett részt mint tervező. A budapesti *Kongregációs Otthon* kápolnájának belső berendezése tervei alapján készült. A kultuszminisztérium megbízásából új tipusú önálló *gazdasági ismétlő iskolát* tervez, továbbá *elemi iskolákat és óvodákat.* Részt vesz sok tervpályázaton, ahol több díjban, kitüntetésben és dicséretben részesül. 1914 július 28-án a szerb harctérre megy, onnan az orosz hadszintérre, ahonnan megrokkanva kerül vissza, de katonai szolgálatot teljesít egészen az 1918-as összeomlásig. Tisza István miniszterelnök megbízásából a Kárpátokban elesett *hősi halottak temetőinek terveit* készíti el. Közben elkészíti a *dombóvári Orsolya apácák új polgári iskolájának terveit és a pécsi Pius Internátus hatalmas templomának* pályázatán megnyeri a kivitellel való megbízást.

A kereskedelmi minisztérium megbízza *a Pongrác-úti „L" jelű állami bérpalota* tervezésével. Közben a m. kir. állami felsőipariskolán mint magántanár működik. Pestszentlőrincen a kultuszminisztérium megbízásából elkészíti a Wlassits-utcai *elemi iskola* kétemeletes átépítését, Mezőkövesden pedig a *J. T. atyák új templomát.* Érden pedig az új novicius házakat tervezi. 1921-ben Haller István kinevezi a debreceni egyetemi építkezések miniszteri biztosává. Innen visszatérve, megbízza a budapesti IX. ker. Mester-utcai m. kir. áll. *főgimnázium társtervezőjének.* Magánvillákat tervez Budapesten, Piliscsabán, Csillaghegyen, Balatonon stb. A kat. Patronage-Egyesület intézeteit tervezi. A felső-gödi r. k. új románstilű *templomot* készíti el.

A m. kir. népjóléti miniszterium megbízásából befejezi a Madarász-utcai *csecsemőkórház* építkezését és elkészíti az angyalföldi m. kir. áll. *Elmegyógyintézet* új I. és II. osztályú betegpavillonját. Majd mint társtervező Nyiregyházán a szabolcsmegyei *közkórház* 300 ágyas új pavillonját és a kisvárdai új *közkórház* terveit készíti el. Ugyancsak tervei szerint épülnek a Tolnavármegyei *új közkórház* összes épületei. Tervei szerint épült a *lazarista Atyák lakócsai noviciátusa,* valamint a budatétényi Isten Igéjé-ről nevezett szerzetesrend első magyar *Missiós Otthona és gimnáziuma.*

Az Isteni Megváltó Leányai-ról nevezett kedves nővérek budapesti és soproni *anyaházának,* valamint a székesfehérvári Szt. Vince apácák új *zárda iskolájának* terveit ő készítette.

A Cistercita Rend *zirci monostorának* új kétemeletes szárnyépületének tervezését végezte. Ugyancsak tervei szerint épült a balatonfüredi r. k. *templom és iskola,* a budapesti Iskola Testvérek Istenhegy-úti új *polgári iskolája,* a marcali m. kir. áll. *polgári iskola.* A Budapesten épülő „Külső-Ferencvárosi Egyházközség" Üllői-úti, valamint a VI. ker. Szent Család Egyházközség Vilma királynő-úti *templomát* tervezte.

Ujságírói pályája 1900-ig nyulik vissza. Munkatársa volt dr. Lendl Adolf lapjának: „A Természet"-nek, a „Fejérmegyei Napló"-nak és az „Építő Ipar — Építő Művészet"-nek, melyet 1921-től kezdve szerkeszt. Megjelent művei: „A budapesti Dunapartokról" és „Az új városháza elhelyezéséről".

Fábián Gáspár

Fábián Gáspár 2

nek, a Szent István Bazilika befejezőjének segédje, a Jézus Szent Szive-templom nagy oltárán dolgozott. Két évig Nagy Virgil műegyetemi tanár segédje és irodavezetője. 1908-ban megbízást kapott a babocsai rk. templom tervezésére. 1910-ben, mint társtervező, megnyerte a fiumei m. kir. Erdészeti Székház tervpályázatán az első díjat és kivitellel való megbízást.

Folytatását lásd
a csatolt nyomtatványon!

Fábián Gáspár (1

építész

irod

A magyar élet képeskönyvl. Bpest 1928. 285. l. (Egy magyar építőművész sikerei.)

Fábián Gáspár dr. műépítész, okl. építészmérnök, okl. közgazdasági mérnök, „Építő Ipar – Építő Művészet" szerkesztője, szül. Székesfehérvárott 1885 jan. 2. Ugyanott végezte a főreáliskolát. Diplomáját a bpesti József műegyetemen szerezte meg, ezután állami ösztöndíjat nyert, mellyel olaszországi tanulmány-utra ment. Már előtőleg Aigner Sándor műépítész oldalán részt vett a bpesti Erzsébet örökimádás-templom építkezésében, majd mint Kauser József –

< Fábián Gáspár dr >

könyve

lásd

<> Küzdelmeim és alkotásaim 1910-től 1935-ig, életem ötvenedik évériel.

Bp. 1935

dupl

könyvtáramban

Fábián Gáspár, építész M.D.K.

eszmefuttatása „Az építőművészeti stylusok kérdése a vonalérzés szempontjából" cimmel, jellegzetes negatív példája minden építészi felfogásnak. Szerinte a „stylus nem más, mint érzés: az építőművészeti stylus: vonalérzés." Rövid és zavaros történelmi áttekintés után megállapítja, hogy „ma rájöttünk hogy fenséges derű van az egyenes vonalban" stb. stb. Térről sekol egy szó sem.

Építőipar - Építőművészet, Bp. 1917. évf. 12. sz.
68-69. old.

M.D.K.

Fábián Gáspár, építész

[sok igen gyenge templom tervezője, de mint építész-életrajzok lelkes kutatója] rámutat arra, hogy a Magyar Mérnök- és Ép. Egl. székházában [Reáltanoda-u. 13-15.] nagy építészeinkről sok archépet és szobrot őrizter, melyeket az Eglet agilis könyvtárosa, Lósy-Schmidt Ede egy leendő építészeti muzeum céljaira évekén át gyűjtött össze.

Fábián Gáspár: Nagy magyar építészek kitüntetései

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp.

1936. 70. kötet. 143. old.

M.D.K.

-1-

[illegible]án Gáspár,

lelkes cikkében, melyben az
uj városhára Dunaparti elhelyezését
javasolja, megemlíti, hogy az 1870-
ben kiírt nemzetközi tervpályázaton,
melyre 10 pályatervi érkezett be, [két
első díjat magyar, a III-ik díjat egy lon-
doni építész nyerte] az összes pályázók./.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1918. XXXIX. évf.
jun. 12. sz. 3. old. + jul. 10. sz. 4. old
" 19. " 3. " + jul. 17. " 4-5. "
+ jul. 24. sz. 4-5 old.

M.D.K.

[illegible] József [illegible] esti duna-
parti [illegible] soltár a
Ferenc [illegible] az Erzsébet
hid körötti elhelyezéssel - és
semmicsetre sem a Károly-
körutat és a Vác-utca környérét!/.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1918. XXXIX. évf.
jun. 12. sz. 3. old. + jul. 10. sz. 4. old
" 19. " 3. " + jul 17. " 4-5. "
jul. 3. " 4. " + jul 24. " 4-5. old.

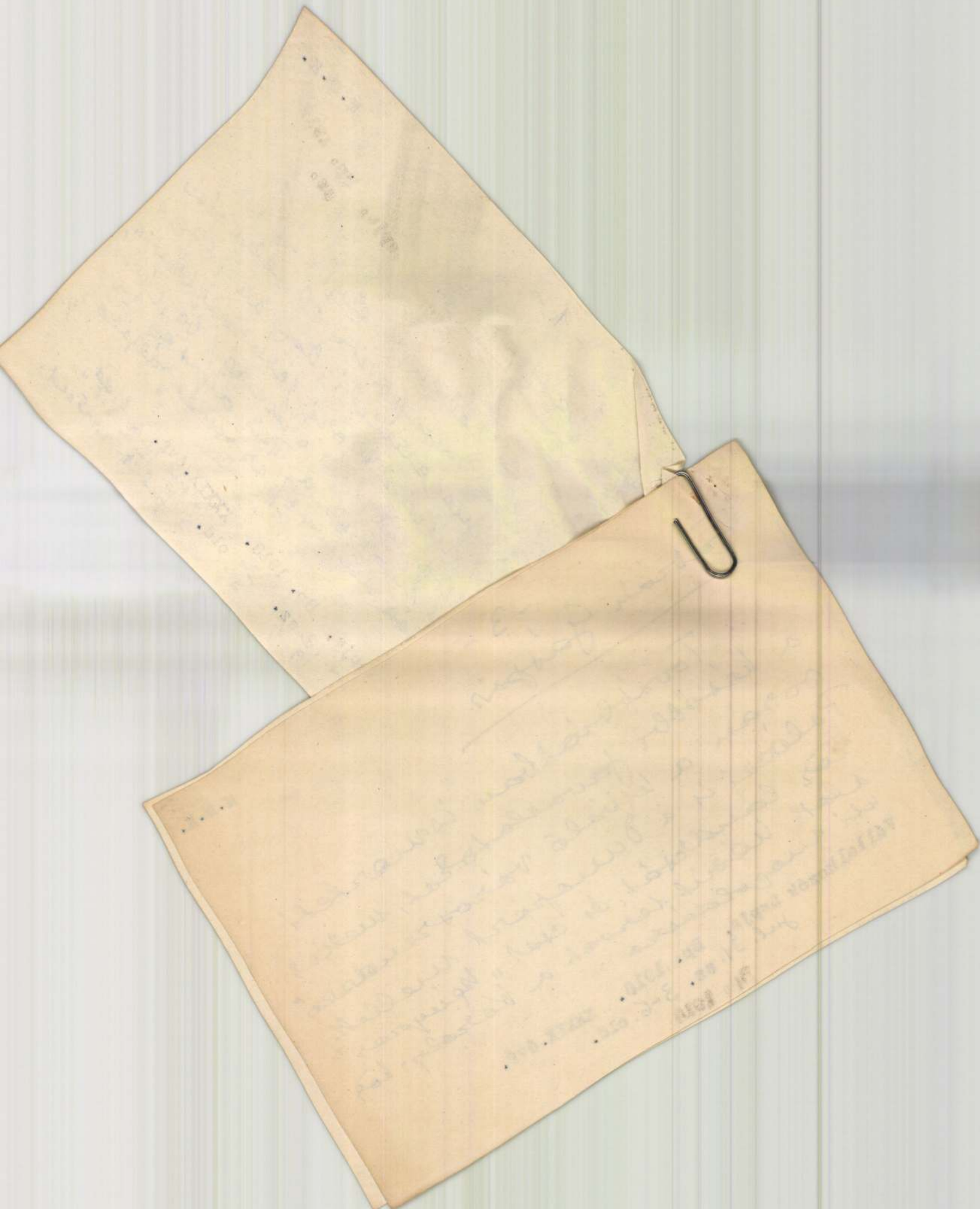

M.D.K.

Fábián Gáspár,

tollas cikkében, melyben az új városháza Dunaparti elhelyezését javasolja, megemlíti, hogy az 1870-ben kiírt nemzetközi tervpályázaton, melyre 10 pályaterv érkezett be, [két első díjat magyar, a III-ik díjat egy londoni építész nyerte] az összes pályáról 1/.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1918. XXXIX.évf.
jun. 12. sz. 3. old. + jul. 10. sz. 4. old
" 19. " 3. + jul. 17. sz. 4-5. "
+ jul. 24. sz. 4-5 old.

M.D.K.

-2-

Fábián Gáspár

... kivétel nélkül a pesti duna-parti rendezések javaslatára a Ferenc József híd és az Erzsébet híd közötti elhelyezéssel – és semmiesetre sem a Károly-körúttal és a Vácz-utca környékén.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1918. XXXIX. évf.

jun. 12. sz. 3. old. + jul. 10.sz. 4. old
" 19. " 3. " + jul 17. " 4-5. "
jul. 3. " 4. " + jul 24. " 4-5. old.

-3-

M.D.K.

Fábián Gáspár

... Továbbiakban ismerteti a későbbi javaslatokat, melyek során a kiváló városrendező Palóczi is a Dunapart mellett tér lándzsát, és csak „kényszer" alak hézút tervet a Károly-körúti megoldásra

Vállalkozók Lapja, Bp. 1918. XXXIX.évf.
jul. 31. sz. 3-6. old.

(Fabiny Gáspár dr.)

cikke

1) Tervpályázatok.
ÉIÉM, 1924
23-24. 27

2) Városrendezési
dolgok. U. o. 1924 27-28. sz.

3) Építészeti Múzeumot!
U. o. 1924. 33-34 sz.

. magyar korai renaissanceot stb. Egy
telenebb példát nyújtanának a szóban-
levelek ~~fellépése~~ szerepe még a XIII.század
kusnak hat, a XIV. században viszont,
gi ismereteink szerint, tökéletesen
müegyetemi magántanár
rint ~~ugy~~ mind az épitészeti, mind az alapos
két darabját is beértve, ugyanazt az
stályos szerkezetet mutatják, mint
t a Lago Maggiore melletti
szevágnak a krónikák adatai is Albert
ármazásáról. Az idők és stilusrétegek
nkben, ~~különösen~~ rá kell mutatni a te-
~~tériumaira~~. ~~És éppen~~ Ezek a meggondo-
a mi töredékeinket is, azaz az 1270 - 80
Amellett olyan emberfölfogás és formai
ezekből a szobortejekből

(Fábián Gáspár)

kompe

(–) A budapesti Dunapartok építőművészeti jelentősége. Bp 1918

Gent (632)

dupl

sal van szerencsém Méltóságodat tisz-
y a zólyomi várban levő főszolgabirói
yreállitására továbbá a vár kapual-
ett hivatalokhoz vezető utaknak ki-
316 sz. rendelettel utalványozott
tt elszámolásra az 1911 évi 7218 szv
revételek az adott felvilágositás

évi junius hó 10.

számv. igazgató.

(Fábián Gáspár)

könyve

( ) Budapest új
városházának elhe-
lyezése a Duna-
parton. Kny. Vál-
lalkozók Lapja.
1 kép, 42 l.
Bp. 1918.

Gent (633)

Dupl

IR. MINISZTÉRIUM SZÁMVEVŐSÉGÉTŐL.

Gyula úrnak
Bizottsága elnöke,

Budapest.

..hó. 1é-n. 436 sz. a. kelt
cs ém... Fritz Oszkár bi-
.....
.....
llérre érvényesitve tisztelet-

tüntették ki. Ugyanebben az évben főellenőri rangban Hatvan állomásfőnökévé nevezték ki. 1918-ban érte el a főfelügyelői rangot. 1925-ben nyugalomba vonult és Gödöllőn telepedett le. A helyi ev. gyülekezet presbitere és számos egyesület működő tagja. A Koronás arany érdemkereszt és a Vöröskereszt tiszti jelvényének tulajdonosa.

F

Fába Rezső, präparator. Született Érsekujváron, 1873-ban. Iskoláit Pozsonyban végezte, melynek befejezése után 1895-ben dr. Lendl Adolf igazgató, volt országgyülési képviselő, tanszerkészitő üzemébe lépett, ahol két évtizeden keresztül, mint präparator volt alkalmazásban. 1904 október 2-án megnősült Szegeden, felesége született Lakó Viktória. Azon idő alatt, amig Lendl tanár a Nemzeti Muzeum és a Délamerikai Muzeum megbizásából Kisázsiában és a chilei Cordillerákon tanulmányuton volt, Fába vezette a tanszerkészitő üzemet; 1913-ban Lendl tanárnak az intézettől való megválása után átvette az intézet tényleges vezetését, mint annak tulajdonosa, amely világhirre tett szert. Rendeléseikkel gyakran felkeresték az intézetet I. Ferdinánd bolgár király, József főherceg, továbbá Fülöp Szász-Coburg-Ghotai herceg, akiknek udvari szállitója is volt. Az intézet kiváló munkájáért sok kitüntetésben részesült és igy többek között Budapesten 1892-ben aranyérmet, Debrecenben 1894-ben első áll. aranyérmet, Leipzigben 1894-ben diszoklevelet, Lembergben 1894-ben elismerő oklevelet, Zentán 1895-ben első aranyérmet, Moszkvában 1897-ben ezüstérmet, Budapesten 1896-ban a millenniumi kiállitáson két érmet, Lüdenscheidben 1897-ben első ezüstérmet, Brüsszelben 1897-ben aarnyérmet, Temesvárott 1900-ban diszoklevelet, Párisban 1900-ban két aranyérmet, Pozsonyban 1902-ben aranyérmet nyert, stb. A magyarországi minisztériumok, muzeumok, valamint számos európai muzeum szállitója volt és mint az intézetnek uj tulajdonosa szakavatott működésével az intézetnek magas szinvonalát fenntartotta és fokozta.

Fábián Gáspár dr., müépitész, okleveles épitészmérnök. Székesfehérváron született, 1885-ben. A főreáliskolát szülővárosában, egyetemei tanulmányait a budapesti kir. József Müegyetemen végezte. Diplomájának megszerzése után állami ösztöndijjal olaszországi tanulmányutra ment. Már előzőleg Aigner Sándor müépitész oldalán résztvett a budapesti Erzsébet Örökimádás-templom épitkezésében, majd mint Kauser Józsefnek, a Szent István Bazilika befejezőjének segédje, a Jézus Szent Szive-templom nagy oltárán dolgozott, ezután két évig Nagy Virgil müegyetemi tanár segédje és irodavezetője volt. 1910-ben mint társtervező a fiumei m. kir. Erdészeti Székház tervpályázatán az I. dijat és a kivitellel való megbizást nyerte el. Tervei szerint és vezetése mellett épült át a Jézustársasági Atyák kalocsai gimnáziuma és konviktusa; a kultuszminisztérium megbizta a jászapáti uj r. k. főgimnázium tervezésével és épités vezetésével. A törökbálinti francia apácák uj épitkezéseiket az ő tervei alapján végezték. Székesfehérvár szab. kir. város megbizásából elkészitette az uj Árvaház és Aggintézet terveit. A világháboru kitörésekor hadbavonult s előbb a szerb harctéren, majd az orosz hadszintéren teljesitett katonai szolgálatot mint utászfőhadnagy. A frontról megrokkanva került vissza, de katonai szolgálatot teljesitett egészen az összeomlásig. Számos hadikitüntetés, köztük a hadiékitményes Signum Laudis tulajdonosa. Tisza István miniszterelnök megbizásából a Kárpátokban elesett hősi halottak temetőinek terveit készitette. Közben megtervezte a dombóvári Orsolya-apácák uj polgári iskoláját és a pécsi Pius Internátus hatalmas templomának pályázatán megnyerte a kivitellel való megbizást. A m. kir. áll. felsőipariskolán mint magántanár működött. A Prohászka Ottokár Emléktemplom országos pályázatának győztese. A pécsi Szent Mór kollégium tervezője. Ezenkivül rengeteg iskolát, templomot, kórházat, közés magánépületet, családi házat, villát, stb. tervezett és kivitelezett ugy a fővárosban, mint a vidéken. A pápai Nagy Szent Gergely-rend lovagja. Ujságirói pályája 1900-ig nyulik vissza. Munkatársa volt dr. Lendl

Adolf lapjának, „A Természet"-nek, a „Fejérmegyei Napló"-nak és az „Építő Ipar — Építő Művészet"-nek, melyet 1921-től kezdve szerkeszt. Megjelent művei: „A budapesti Dunapartokról" és „Az uj városháza elhelyezéséről".

Fábián Jenő, m. kir. postaigazgató. Született Pécsen, 1879-ben. Középiskoláit szülővárosában végezte. 1897-ben a m. kir. posta szolgálatába lépett, közben elvégezte a pécsi jogakadémiát is. 1911-ben a m. kir. posta fogalmazási karába minősitették át, mint postasegédtitkárt. Fokozatosan előrehaladva, 1915-ben titkár, 1918-ban tanácsos. 1929-ben postaigazgató lett. 1925 óta vezetője a pécsi postaigazgatóság járati, forgalmi és gazdászati ügyosztályának. A szerb megszállás alatt a személyzeti ügyek vezetésével volt megbizva. Tevékenyen résztvett a szerbek ellen irányuló nemzeti mozgalmakban. A szerbek tuszul jelölték ki, a pécsi hazafias sztrájk idején le is tartóztatták. Eszéken, majd Mitrovicán, a többi tusszal együtt, fogságban tartották. A pécsi Nemzeti Kaszinónak, valamint több más társadalmi és kulturális egyesület tagja.

Fabinyi Rudolf dr., egyetemi magántanár, igazgató-főorvos. Kolozsváron született, 1879-ben. Középiskoláit és egyetemi tanulmányait Kolozsváron végezte, ahol 1902-ben orvosdoktori diplomát nyert. Tanulmányainak befejezése után egy ideig az egyetemi klinikán működött mint gyakornok és már ekkor az elmekórtannal foglalkozott, majd 1911-ben a Lipótmezei Intézethez nevezték ki főorvossá. 1903-ban tanársegéd, majd Dicsőszentmártonban a vármegyei közkórház főorvosa lett. 1923-ban egyetemi magántanárrá habilitálták és 1925-ben a Budapest-Lipótmezei m. kir. állami elme- és ideggyógyintézet igazgatójává nevezték ki. Rendkivül élénk tevékenységet fejtett ki az elmebeteg ápolók szervezése és okatása terén és az elmekórtan körébe vágó számos önálló tudományos müve jelent meg. A háboru alatt katonai szolgálatot teljesitett és érdemeiért több kitüntetést nyert. Az Elmeorvosok Országos Egyesületének elnöke, az Igazságügyi Orvosi Tanács tagja, törvényszéki elmeorvosszakértő, számos tudományos egyesület tagja.

Fabinyi Tihamér dr., kereskedelemügyi miniszter, országgyülési képviselő. Született Hisnyóvizen, 1890-ben. Evangélikus, nős, ügyvéd, egyetemi magántanár. Egyetemi tanulmányait a budapesti, berlini, lipcsei és cambridgei egyetemeken végezte. 1913-ban sub auspiciis regis avatták a jogtudományok doktorává. Igazságügyi szolgálatba lépett és a budapesti törvényszéken, a Kurián és a Hatásköri Bíróságnál működött, majd mint törvényszéki birót az igazságügyminisztérium törvényelőkészitő osztályába rendelték be, ahol tevékeny kodifikatórius működéseért a II. oszt. polgári hadi érdemkereszttel tüntették ki. 1921-ben a Ganz-Danubius-gyár hivta meg igazgatójának, majd ügyvédi irodát nyitott. Főleg a gazdasági jog, továbbá a nemzetközi és a perjog körébe eső ügyekkel foglalkozik s ilyeneket gyakran képviselt nemzetközi fórumok előtt is. Bejárta Európa legtöbb országát és elsajátitotta a német, francia, angol és olasz nyelvet. A választott bíráskodásról irt terjedelmes monográfia alapján, amelyet az utóbbi években az öröklési jogról és a polgári perrendtartásról szóló könyvei követtek, 1924-ben a budapesti egyetemen a perjog tanára lett, 1927-ben a közgazdasági egyetem meghivta a részvénytársasági és szövetkezeti jog s a polgári perjog előadójának.

Faller Mihály, a Beszkárt igazgatóhelyettese, elektrogépészmérnök. Született Göncön 1868-ban. Ősei Donau-Eschingenből még 1706-ban telepedtek le Gölnitzbányára.

1887-ben a kassai állami gépészeti felső ipariskola elvégzése után a budai Ganz-gyár villamos osztályába lépett be s itt három évig szolgált, önkéntesi évének leszolgálása után, 1891-ben tartalékos hadnaggyá nevezték ki. 1891-ben visszatért a Ganz-gyár szolgálatába ahol előbb a gépszerkesztési, később pedig az épitési osztályban fejtett ki tevékeny munkásságot. Itteni működése alatt nagy része volt a wieni, innsbruki, marienbadi, egri, máramarossziget, nagyszebeni, stb. és a budapesti központi villanyvilágitási géptelepek tervezési és épitési munkálataiban. Négy évet dolgozott a gyár electrodynamikai laboratóriumában. Az eperjesi és sóvári központi géptelepek berendezésének létesitését önállóan végezte. Résztvett már 1893. évtől kezdve a Bur-Vasut R. T. előkészitő munkálataiban, 1895-ben ezen vasut üzemvezető-főmérnöke lett és ebben a minőségben 17 éven át ő látta el a budapestvidéki vasut pályafenntartási épitési szolgálatának irányitását is. Hivatalból 1892. évben kiküldetett a Wieni Országos Gépkiállitásra, 1898. évben a Turini Nemzetközi Gépkiállitására és ugyanebben az évben a Genfi Nemzetközi Tramway kongresszusra. 1918-ban a budapesti Egyesitett Városi Vasutak forgalmi főosztályában nyert beosztást és a vasut megváltása után a Beszkárt-nál, a villamosvasut forgalmi szakosztályának főnöke lett. 1929-ben kiváló szolgálatainak elismeréséül a Beszkárt igazgató-helyettesévé léptették elő. Számos szakelőadást tartott és a különféle szaklapokban több értékes cikke jelent meg. 1928. évben az országos müszaki egyesület elnökévé választotta. Je-

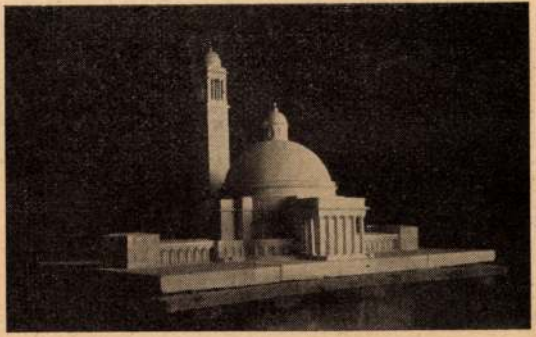

Dr. Fábián Gáspár:
A székesfehérvári Prohászka Ottokár emléktemplom terve.

Jak

Europa

Könyvterjesztő

Budapest

V. Rathsmeier-u. 12

III. 2

ANDREA
Cementárugyár és építőipari r.-t. Műkőmunkák, padló és falburkolatok Budapest, V., Vigszinház-utca 5.
Telefon: Automata 298—37

PARAFAKŐGYÁR R.-T.
Ezelőtt: Kleiner és Bokmayer
Budapest, VIII., Főherceg Sándor-tér 4
Telefons ámok: József 301-14, József 301-16
Készít sajtolt parafa, parketta padló burkolatokat. Kórházakban, szanatóriumokban, szállodákban, fürdőkben, torna- és vivótermekben, irodai helyiségekben, k nyvtárakban, mu eumokban igen előnyösen alkalmaható.
Rugalmas, zajtalan, pormentes és teljesen lábmeleg padló. Mosható, vízálló.

INCZE GÁSPÁR MŰ- ÉS BÚTORASZTALOS
Készít egyházi, iskolai és irodai berendezéseket Bpest, I, Bertalan-u. 22 T.Lá 5-13

Központi fűtések, szellőztetési berendezések
Magyar Fűtési és Szellőztetési Berendezési Vállalat
Budapest, IX., Márton ucca 35/a. szám

Aranyérmekkel többszörösen kitüntetve. Alapítva: 1887
BIEBER KÁROLY épület és műlakatos mester.
II., Tégla-utca 6 szám.

KRISZTIÁN SÁNDOR *iparművészeti és szobrászműterme, Bpest, VII., Gyarmat-utca 12. Tel.: Z. 70-80*
Készít úgy saját, mint megadott tervek alapján: épület külső és belső figurális és dekorativ szobrászmunkákat, homlokzatdiszeket, belső stukkómenyezeteket, kandallókat, oszlopokat. Kerti disztárgyak, díszpadok, pergolák, virágtartók, díszkutak, síremlékek stb. úgy márvány, mint elsőrendű tartós fagyálló műkőből.

Templomberendezések
Aranyo ás, fényezés, festés, szakszerű renoválás, tvs- és bronzmunkák mintázása.
Ecclesia Részv.-Társ.
Budapest, VI., Csángó ucca 22
Telefonszám: Aut. 908-44

NEMES SEMPERNVA VAKOLAT
Központi iroda:
Budapest,
VI., Lövelde-tér 2-a
Telefon: József 313—60

Spalt János szobrász
Budapest, VII., Stefánia-út 1
Gipsz-, műkő- márvány-szobrász munkák. Épületmunkák-, síremlékek stb. minden kivitelben és igénynek megfelelően vállalok.

Oltárok, szószékek, gyóntatószékek teljes templomberendezések
OBERBAUER A. UTÓDA
Magyarország legrégibb templomberendező vállalatánál
BUDAPEST, IV. KER., VÁCI UCCA 41. SZÁM
Alapitási év 1863, Telefon: Aut. 833-44.
Kelyhek, miseruhák, szobrok stb. stb. állandóan nagy választékban raktáron.

KRAUSZ LAJOS SZOBRÁSZ
Egyházi munkák, oltárok szobrok, keresztkutak, diszitmények stb. Profan épületi munkák, homlokzati diszitmény, specialista stukkó mennyezeti munkákban. Bronz- és famunkák. Művészi síremlékek márvány, gránit, mészkő, műkőanyagból. Elsőrangu referenciák.
Müterem: Bpest, VI., Lehel-u. 14. Telefonhivó Aut. 934-53

PAULAY LÁSZLÓ elektrotechnikai és műszaki vállalat
BUDAPEST, VIII., KOSZORU U. 14-16. TEL. JÓZSEF 401—76
Villamosvilágitási, villamos erőátviteli, optikai, akusztikai jelzőberendezések, magán- és házi telefonberendezések.

Lakatosáruk
vasszerkezetek
kovácsmunkák
Nagy Gyula
épületműlakatos
Budapest, VIII., Köris-utca 10a
TELEFON: JÓZSEF 348-15

MARGITTAI GYULA Bádogos-gáz, vízvezeték és csatornázási vállalata
BUDAPEST, I., VERPELÉTI-ÚT 5. Telefon: Lágymányos 5-95

HERAKLIT hőszigetelő-épitőlemez és minden épitöanyag
CEMENTPOLLÁK Budapest, V., Széchenyi-ucca 5 sz.

Felelős kiadó: DR. FÁBIÁN GÁSPÁR. Centrál-nyomda, Budapest, I., Bicskei-utca 6. Igazgató: Martinovits Andor.

Halmos Magdolna X., Beleznay u. 33/b, terv. Szednicsek Károly Sashalom, Padányi Andor u. 10; Zsebők László VI., Béke u. 26.436/2, terv. Schmalhoffer József VI., Gömb u. 100; Töreki László és József X., Álmos u. 52, terv. Szabó József Rákosszentmihály, Rákóczi út 16; Szivesovics Mihály VI., Jász u. 80—82, terv. Prohászka József VI., Petneházy u. 53; László Tivadarné I., Nógrády u. 9745/2, terv. László Tivadar I., Istenhegyi út 44.

A városépitési bizottság folyó hó 16-án tartott ülésében a következő építési engedélyek kiadását javasolta a polgármesternek: A) *Nagyobb építkezések:* Szőke Imre, VI., Fóthi-út 28215 hrsz., ötemeletes bérház, terv: Szőke Imre V., Pannonia-u. 50; A Retek-utcai bérpalota rt., II. Retek-utca 13098/3, ötemeletes bérház, terv. Fenyves és Fried, VII., Damjanich-u. 37; Zabinczky Nándor VII., Névtelen-u. 41557/3, kétem. lakóház, terv. Brüll Sándor V., Sziget-u. 15; Ernszt Márkus VI., Szent László-út 27082/, kétem bérház, terv. Szamek Sándor VI., Rózsa-u. 47. B) *Emeletes családi- és lakóházak:* Dr. Prack László I., Szovátau. 6, terv. dr. Kotsis Endre I., Horthy Miklós-út 15; Horváth József VII., Hajtsár-út 31692/, terv. Jónás Kálmán VII., Thököly-út 174; Kossa Gyula és neje VII., Dob-u. 76, terv. Varsa Pál V., Király-u. 70; Szegő István és neje I., Szüret-u. 13, terv. Hamburger István V., Alkotmány-u. 4; Stromszky Gyula I., Kelenföld 3769/13, terv. Szirmay József II., Mész-u. 17, terv. Schramek István I., Budaörsi-út 15/a; Molnár János és neje VII., Mosztár-u. 31268/33, terv. Margitai János VII., Komócsy-u. 48.

Az Építőmunkavezetők Tanfolyama XVI. évfolyamát febr. 20-án d. u. 6 órakor fejezi be záróvizsga keretében az Irányi-u. 17. sz. székházában.

Versenytárgyalási hirdetmény

Budapest. Az I. ker. Szent Imre herceg-útján létesítendő Szent Margit gimnázium föld, kőműves, elhelyező, vas, vasbeton, szigetelő, ács, bádogos és tetőfedő munkáira hirdet nyilvános árlejtést az Isteni Megváltó Leányai szerzetesrend főnöknője. Ajánlatok február hó 28. d e. 12 óráig nyújtandók be dr. Fábián Gáspár tervező építész irodájában, ahol a kiírási műveletek megszerezhetők.

Az ajánlati összeg 2%-át kitevő bánatpénz mint I. oszt. bankgarancialevél csatolandó ajánlathoz.

Budapest, 1931. február hó 10-én.

Isteni Megváltó Leányai Főnöknője.

Budapest m. kir. földmívelésügyi miniszterium a lillafüredi strandfürdő építésére *márc. 23-án,*

Szabolcs vármegye alispáni hívatala a nagykállói járási székház bővítési és tatarozási munkálataira *márc. 2-án,*

Nyiregyháza M. kir. államépítészeti hív. a nyirábrány—nyirbátor—kisvárdai közút kőpálya munkálataira *márc. 9-én,*

Simontornya községi vágóhíd építési munkáira *febr 21-én,*

Sashalom vendéglő és lakásépítési munkákra *febr. 18-án,*

Sopron sóhivatali épület tatarozására *febr. 23-án,*

Nyiregyháza a mándoki járási székház tatarozási és bővítési munkáira *febr. 28.-á,*

Sokorópátka község népház építési munkáira *febr. 26.-án,*

Pécs Erzsébet Tud. Egyetem Gazdasági Hív. központi kazánház épület átalakítására *febr. 26.-án,*

Fertőrákos községháza és bikaistálló építésére,

Budapest polgármestere az Új Szent János kórház fal és padlóburkolási munkálataira *márc. 14.-én,* ugyanott egy drb. gőzkazánra *márc. 14.-én,*

Budapesti dohányjövedék porszívó berendezésre *márc. 9.-én,*

Serényifalva kulturház építési munkáira *febr. 28.-án,*

Makó tanonciskola építési munkáira *febr. 28.-án,*

Győr polgármestere versenyuszoda, fürdő és strand építésére *febr. 28.-án,*

Kisbér templom tatarozási munkáira *febr. 26.-án,*

Pécs pénzügyőri laktanya tatarozására *márc. 12.-én,*

Szombathely élelmiszerüzem csatornázási munkáira *febr. 26.-án* versenytárgyalást tart.

Egyleti értesítések

HÉTFŐN, *február hó 23-án d. u. 6 órakor a* MŰ- ÉS KÖZÉPÍTÉSI SZAKOSZTÁLYOK ÜLÉSE. Tárgyak: 1. Elnöki megnyitó. 2. Folyó ügyek, indítványok. 3. BALATONI ANKÉT III. előadássorozata: 1. *Ney Ákos:* „A balatoni közlekedés problémái". 2. *Sámy Sándor:* „A Balaton úthálózata". 3. *Prihodny Kálmán:* Megadandó címmel. 4. *Bánhegyi István:* „A vasút és a Balaton". 5. *Jordán Dezső:* „A balatoni hajóközlekedés". 6 *Maléter Jenő:* „Az autóközlekedés balatoni csatlakozásai".

HÉTFŐN, *március hó 2-án d. u. 6 órakor a* MŰ- ÉS KÖZÉPÍTÉSI SZAKOSZTÁLYOK ÜLÉSE. Tárgyak: 1. Elnöki megnyitó. 2. Folyó ügyek, indítványok. 3. BALATONI ANKÉT IV. előadássorozata: 1. *Körmendy Nándor:* „A tervezés és vállalkozás munkakörének rögzítése". 2. *Héjj Gyula:* „Engedélyezési eljárás és hatósági ellenőrzés". 3. *Svastits Géza:* „Műszaki szerv létesítése az építkezés ellenőrzésére". 4. *Padányi Gulyás Jenő:* „A balatoni építkezések hatósági felügyeletének egységesítése".

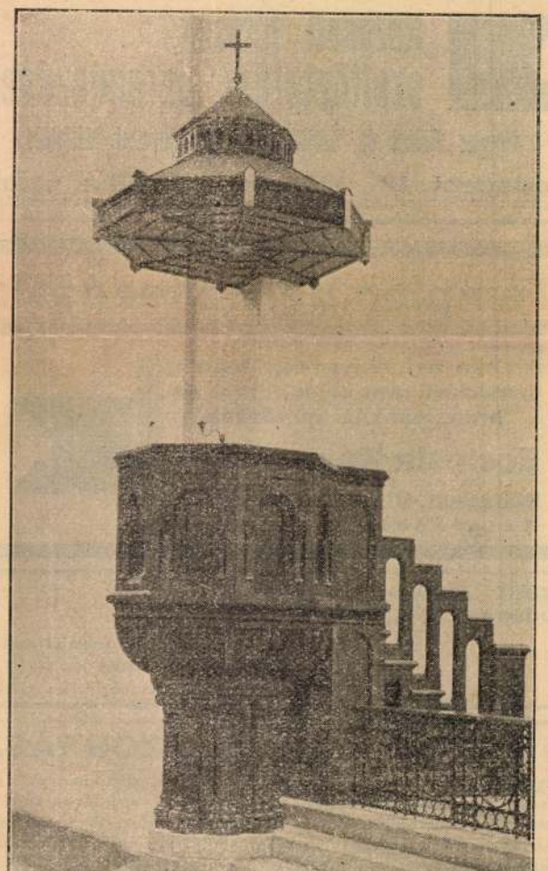

Budapest—Külső-Ferencváros plebánia templom tölgyfából készült szószéke. Tervezte: dr. Fábián Gáspár műépítész

Szállította:

OBERBAUER A. UTÓDA

Magyarország legrégibb templomberendező vállalata

ALAPÍTÁSI ÉV 1863

Budapest, IV., Váci-utca 41. sz.

TELEFON: AUT. 833-44

világban és ezerféle tennivaló foglalta el. Mégis gyakran mondja Évának:

— Édesmama...

A föléje hajló, finom, érett, barna arc ilyenkor olyan kifejezést vesz fel, mint a Fekete Madonna arca, akit valamelyik múzeumban látott egyszer Évi, a nászutazásán. Könnyezik is, mint a Madonna-szobor.

— Mi az, Évi? Búsulsz valamiért?

Ő, ő nem búsul. Édes, boldog órák sora az élete. Nincs már semmi kívánnivalója. Az ura megcsókolja, babusgatja, olyan jó hozzá, mint akkoriban volt, amikor odahaza, a mamánál, a hűvös, bőrdíványos nappali szobában megmondta neki, hogy feleségül akarja venni. Nagyon szép tőle, hogy úgy bánik vele, mint akkor, amikor még szerette. Jó ember. Bizonyosan boldog lesz még életében...

Évi nagyon is jól látja az arcát, amikor Éva belép a betegszobába és akkor is figyel rá, amikor a barnaarcú leány könnyű, gyors lépéssel kimegy valamiért. Olyan ez az arc, mintha gyors felhők járnának fölötte, akár a kert fölött, szeszélyes, korai tavasszal. Ha Éva belép: kiderül. Ha elmegy: beborul.

Évi kék szeme, amely most újra olyan tiszta tükrű és ártatlan nézésű, mint tízéves korában volt, amikor az első áldozáshoz járult, jól látja mindezt. Már régen látja. Már azóta látja, hogy visszatért abba a házba, amelyben nem várta többé senki. Ezért szeszélyeskedett, ezért gyötörte Évát, ezért igyekezett megalázni, amennyire csak tudta. Akkoriban ugyanis azt hitte, hogy a barnaarcú leány elfoglalta az ő helyét a házában és az ura mellett.

Most már tudja, hogy nem így volt. Ő foglalta el valamikor azt a helyet, amely Évát illette meg. Azok ketten — az ura, meg a barna, okos leány — összeillettek. Egymásnak teremtette őket az Isten. Szerették egymást — ó, Évi már akkor megfigyelte az Éva szemét, amint a professzorára nézett, amikor először tette be lábát a főorvosi különszobába. Akkor mulatott rajta, hogy ő, akit egy furcsa forgószél sodort oda, mindent elvett egy másik leánytól és hogy az, amit elvett, neki nem ért semmit. Mi szeretnivaló van egy komor, vénülő tudóson?

Később már tudta. De akkor újra elkapta — könnyű, kicsiny pehelydarabkát — a forgószél és vitte, vitte akarata ellen, a végzete felé.

Mialatt ő a maga rövidéletű hópehelytáncát járta a levegőben, azok ketten szilárdan álltak a helyükön. Ma is úgy néztek egymásra, mint akkor, régen. Ha az ágya két szélénél ültek és mind a ketten fogták a kezét: Évi érezte, hogyan csap keresztül rajta a delejes fluidum, mint valamikor, az iskolában, amikor a kezébe adtak egy üvegpálcikát és a benne szaladgáló áram mindnyájuk kezének összefonódó láncán keresztül is megtalálta a maga kiegészítő árampárját.

— Van valami kívánságod, Évikém?

A gyönge kis kéz lassan, nehezen emelte fel azt a rövidkörmű, erős, barna kezet, amely simogatta. Fölemelte és beletette abba a nagy, meleg férfikézbe, amely a másik kezét fogta biztató, bátorító szorítással.

— Ha meghaltam, — mondta rekedt, csengéstelen kis hangján, — akkor házasodjatok össze.

— Ó, Évi, akkorra már én régen nem fogok élni, Éva pedig őszöreg asszonyság lesz...

Egy óra mulva Kelemen professzor lehajtott fejjel állt a csipkés ágy előtt, amely fölött Éva akkor oldotta ki a rózsabokrétákat meg a dáliakévéket.

Kelemen János szomorú volt, amint mindenki szomorú, ha elmúlni lát egy fiatal életet. Az azonban, aki ott, a fehér ágyon, megállott szívvel figyelt a csendre: nem játszott többé szerepet az életében és nem hagyott ürességet maga után. Neki már meghalt azon nyári éjszakán, amelyen megtudta, hogy a jó, ártatlan, tiszta gyermek, akit szeretett, nincs többé.

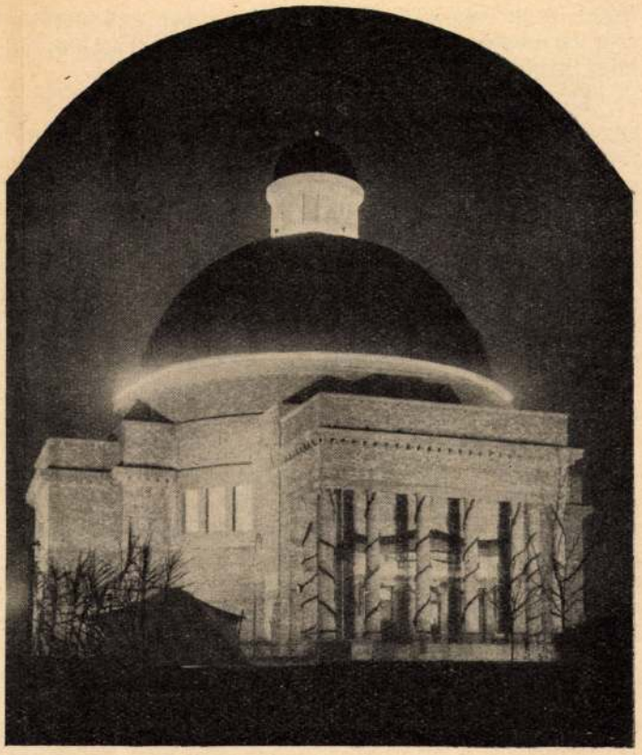

Székesfehérvár monumentális új temploma: az imént fölszentelt Prohászka Ottokár emléktemplom, dr. Fábián Gáspár építész műve. A hatalmas méretű templomot Magyarország legnagyobb kupolája koronázza
Schneeweisz Rudolf fényképe

Majd valamikor — az emlékezés megtisztult világában — élővé lesz újra. De az az idő még messze van.

A szeme Éva szemével találkozott. Részvét volt a leány könnyes pillantásában. Kelemen tudta, hogy mást gondol, mint az igazságot, de ebben a percben nem volt ereje hozzá és az idő sem volt alkalmas arra, hogy magyarázkodjék.

Annyi elintéznivaló volt még!

— Hazavisszük — mondta Éva, — az édesanyjához.

Kelemen bólintott. Leült az íróasztalához, de a toll nem akart megmozdulni a kezében. Pedig hány, ehhez hasonló ívet töltött már ki életében.

Mindjárt a névnél megakadt. Éva segítette ki.

— Dr. Kelemen Jánosné — mondta csöndesen, de olyan határozottan, mintha hitvallást tenne.

...Évi most már ezt a nevet fogja viselni, a feltámadásig.

XXI.

A klinika főorvosi szobájának nagy, fehér ablakán vakító fényességben, letompítatlanul sütött be az őszi nap. Éva az írógép mellett ült, a professzora pedig az íróasztalánál. Az asztal üveggel borított mahagonilapján vastag zselatinlemezek hevertek szerteszéjjel. A jegyzetek nagy halmaza egymásra volt rakva az egyik sarokban és az írógép mellett kész ívek tornyosodtak rendben. Félig-meddig tető alatt volt már a mű.

A doktorkisasszony lehajtott fejjel várakozott. Kelemen azonban nem szólalt meg. Amikor végre odanézett, látta, hogy a tanár a két tenyerébe hajtott

Uj Idők 1933 49. sz.

fejjel ül az íróasztalnál és — mint mostanában többször is megtörtént — talán meg is feledkezett arról, hogy kívüle is van ott valaki.

Még csak két hónapja volt annak, hogy Évit egy fáradtmosolygású szeptemberi délutánon letették Isten kertjébe. Ők ketten újra a régi dolgozótársakká lettek, de a magánügyeikről azóta se beszélgettek egymással.

A munka gyors iramban ment, mintha mind a ketten abba akarták volna eltemetni az utolsó hónapok élményeit. Csak néha akadt meg. Kelemen ilyenkor felugrott az asztala mellől és izgatottan mérte fel-le a hosszú, keskeny szobát; máskor pedig — mint most is — szótlanul, lehajtott fejjel ült percekig.

Éva azt hitte, hogy megérti. Kettejük között volt valami elrendezetlen és a professzor nem szerette az elintézetlen dolgokat. Ez egyszer azonban megérthette volna, hogy Évával szemben nincs szüksége szavakra. A szavak csak kínosak lehetnek, ügyetlenek, dadogók. Elronthatják még azt is, amit nem viselhetett meg idáig semmi sorsfordulat: a barátságot, amely összefűzte őket.

Évi, az egyetlen szerelem, meghalt. És Éva a maga barátságos, kicsit bánatos mosolygásával nyugodott bele abba a helybe, amely megmaradt neki. Ő, a jóbarát, a munkatárs — az egyenrangú ember. Kár, hogy olyan nehéz embernek lenni, ha véletlenül nőnek született valaki.

Egyszerre felriadt a gondolataiból. Kelemen már nem ült az íróasztalánál, hanem ott állt mögötte.

— Éva, beszélnem kell veled.

A leány megremegett. Hát mégis. Nos: emberek vagyunk, álljunk elébe.

Felállt a helyéről és a székéhez támaszkodva, szembefordult a tanárral. A két intelligens, jóságos arc egészen közel volt egymáshoz. A meleg, barna szempár nyugodtan nézett farkasszemet a másikkal, a férfiasan kemény tekintetűvel.

— Éva, ma az írásaimat rendezgettem, odakint a villában. Egyik borítékban ezt találtam.

A kezében megcsillant valami: a karikagyűrű, amelyet Éva akkor rejtett el, amikor Évi eszméletlenül esett össze a küszöbön.

— Mit akar vele csinálni?

— Mit? Ezt!

A régi, ellentmondást nem tűrő határozottsággal, azzal a lenyügöző felsőbbséggel, amely valamikor az Éva élete volt: húzta ellenkező ujjára a gyűrűt.

— A tanár úr azt hiszi, hogy ez most kötelessége. Vagy azért, mert a boldogult Évi...

— Ej, Éva, úgy ismersz, mint akire rá lehet diktálni valamit, amit nem akar?

Boldogság égett a lány szemében. De azután csöndesen rázta meg a fejét:

— Ősz van már — mondta halkan. — Nézzen ide!

Lehajtotta a fejét: lágyesésű, finomszálú barna hajában, amely még mindig leányos bájjal vette körül az okos és tiszta homlokát, itt-ott már fehér szálak fénylettek.

Kelemen lehajolt és még mielőtt Éva ráeszmélt volna, hogy mit akar, megcsókolta a fehér hajszálakat.

— Nem vagyok költői lélek — mondta azután. — Most mégis egy verssor jár az eszemben. Így hangzik: „Legédesebb az esti pár...“

— Megalkuvás — felelte Éva.

— Nem megalkuvás, hanem igazság. Az ember csak akkor lehet igazán boldog, ha már elvonultak feje fölött a tavasz szeszélyei és a nyár zivatarai. A házasságok csak akkor kezdenek igazán jók lenni, amikor már legalább tíz esztendő eltelt a házaspár feje fölött. Mi megtakarítottuk ezt a rossz tíz esztendőt és mindjárt a csöndes boldogságon fogjuk kezdeni.

Átkarolta Éva derekát és odavonta magával, az ablak mellé. Mindez már szóról-szóra így történt egyszer, csak azt nem tudta Éva, hogy a valóságban-e vagy álomban volt-e és hogy vele esett-e meg vagy csak nézője volt annak, amikor mással történt. Mégis, úgy rémlett neki, hogy akkor tavasz volt odakint és karácsonyi fehér meg piros gyertyák világítottak a gesztenyefán, amely egyidős volt Kelemen tanárral. Most még szemre zöld volt a fa, de már hervadt, nagy levelek koszorúja táncolt alatta minden szélsuhanásra...

— Min tünődöl, Éva?

A leány fölemelte tiszta tekintetét a kemény arcra, amelyen, a szem körül, már ezer apró ránc futott egymásnak. Az ő tekintete ma is húszéves volt.

Kelemen János megcsókolta a fiatal szemet, mint előbb a fehér hajszálakat. Szerette, hogy így volt: nem is kívánta volna másképen, akkor sem, ha lehetett volna.

— Valami furcsát akarok kérdezni — mosolyodott el szégyenkezve Éva. — Szeret?

Kelemen nem lepődött meg. Komolyan nézett vissza a kérdő, aggódó, hűséges barna szembe:

— Szerettelek, szeretlek és szeretni foglak örökké. Más semmi sem fontos. Érted ezt, Éva?

Értette és alázatos boldogság töltötte be a szívét. Semmi sem fontos, ami eddig történt és amin talán csodálkoznak, talán nevetnek az emberek. Senki sem fontos, aki közéjük állt valaha: hiszen azért egymásra találtak. Talán szükséges is volt mindaz, ami a végzet céltalan kínzásának látszott. Mindenre szükség volt, hogy olyan közel kerüljenek egymáshoz, amilyen közel talán még soha sem volt asszony és férfi.

Éva ráhajtotta fejét a fehér orvosi köpönyegre és érezte a kedvese szívének viharos, fiatalos dobogását. Igen: nem a tanár úr, nem az ifjúkori eszménykép, hanem a kedves, a férj, aki éppen annyit kap az asszonya szerelmében, mint amennyit ő maga adhat neki. Vagy talán többet.

Kelemen is erre gondolt, amíg Évát a szívéhez szorította.

— Most én fogok valami furcsát mondani — mosolygott kicsit remegő szájjal és az a gyönge pirosság, amely megszínesítette az arcát, egyszerre tíz évvel tette fiatalabbá. — Sokat gondoltam arra, hogy negyvenhat éves leszek nemsokára... Negyvenhat éves leszek és még soha sem mondták nékem azt, hogy „édesapám“.

Ősz nincsen. Valami új kezdődik, valami nagy, valami szép. A jövendő a küszöbön áll és kezében tartja mindazt, amiért érdemes élni.

(Vége.)

Ha szereti az Uj Időket, kérjük: közölje velünk azoknak a jóbarátainak és ismerőseinek a címét, akikről feltételezi, hogy előfizetnének a lapra, ha megismernék. Díjtalan mutatványszámot szeretnénk nekik küldeni. Ha megrendelik a lapot: értékes könyvekkel köszönjük meg fáradozását, azt, hogy címeiket hozzánk eljuttatta.

Fábián Gáspár

cód
2

Vállalkozók Lapja
1929. jul. 13. (Kitünő anyag felett döntött a bírálóbizottság a Prohászka-emléktemplom terv-pályázatán.)

Ki van szedve

1372. Giovanni Maria da Brescia.

Tevékenységet 1502

Szt. Jeromos.

Jobbra fordult ~~szent~~ an tér
te, jobbjában ~~követ~~ pedig tart. Fejé
és szakálla ősz. Elől szétálló k
földön könyv hever, a melyen kop
kedik ~~és balról bibornoki kalap~~

Vászon, méretei 118:95 cm
Vétetett A. Glisentitől 1
Elszámoltatott 1895: X. 2
Az elszámolásra nézve 1.

piros kőséjű és arany mel-jésű

F fresco,

904: IV. 26.

1895

Fábián Gáspár

l.

Tér és Forma

1927. 12. 4.

6, 7 l.

Előttünk mint tanúk:

Czipper Mándy

Vlád J. Viktor

Rifizette:

Möllersvány

Fábián Gáspár

— Shvoy Lajos felszentelte a székesfehérvári vasutasegyházközség új kultúrházát. Székesfehérvárról jelentik: A székesfehérvári impozáns Ottokár-templom mellett szerény, de artisztikusan szép, emeletes épület húzódik meg: a vasútvidéki katolikus egyházközség új kultúrháza, mely Fábián Gáspár dr. műépítész, a város szülöttének terve szerint épült, modern olasz renaissance stílusban. A kultúrházat vasárnap avatták fel bensőséges ünneppel. Az Ottokár-templomban Shvoy Lajos megyéspüspök szentmisét és szentbeszédet mondott. Mise után a megyéspüspök nagy segédlettel felszentelte a kultúrházat. Vadász József állomásfőnök, az egyházközség világi elnöke ismertette a kultúrház létesítésének történetét. A magyar Himnusz éneklésével ért véget a felavatóünnep.

Új Magyarság
1935 nov. 26.

Esztergom szab. kir. megyei város polgármestere

ESZTERGOM 9 35 NOV 5 N 8

LISZT F.

11/60 pm/n.

Műemlékek Országos
Bizottsága

IX Rákos utca 10 sz.

BUDAPEST

Fabián Gáspár dr

saját szerkesztésű Épitő Ipar – Épitő Művészet

c. lapjaban melyet

——— 1932 végéig szerkesztett, épitészeti aktualis kérdésérol számos cikket irt –

közigazgatási kerületre vonat-
kitöltés hivatalból fog történni!

-kör. ..... közigazgatási kerület.

RÓ-LAP
ÁG MEGÁLLAPÍTÁSÁHOZ.

.....

.....

..... utca / tér ..... szám

a fővárosban van akalmazva, alkalmazásának

..... utca / tér ..... szám

..... utca / tér ..... szám

.....

1913. évre érvényes választói névjegyzékbe

si kerületben? .....

.....

Fábián Gáspár

tervezte a bada-
csonytomaji rk
templomot, melyet
e terver alapján
Váczy nevű építész
épített fel.

STÜHMER · BALATON · STÜHMER · BALATON · STÜHMER · BALATON ·

Fábián Gáspár

építész

Önéletrajzot adott ki gazdagon illusztrálva 1934-ben.

Okv. feldolgozandó.

Genthon megígérte, hogy szerez nekem egy pöldányt belőle.

Mélycn tisztelt

A Műemlékek Orsz
előadássorozat iránt eddig is ta
van szerencsém arra kérni a mély
a legközelebbi előadásunkra vona
tést nb. lapjának ..... szá
kintettel, díjtalanul közölni mé

Egyuttal szeren
szóló beszámoló ismertetést, ugya
nak az előadást követő legközele
sék.

Kiváló tisztelet

Budapest, 1928.

Fábián Gáspár dr.

serverte a szekszárdi
közkorház épületeit

írod

lalkozók lapja

Vállpubalkúma 562. l.

Bp. 1929.

Esztergomi járás főszolgabírájától, Esztergom.

3/10 szám.

193....

Műemlékek országos Bizottsága

Budapest

IX. D.

ENGLÄNDER, TATA.

ESZTERGOM 93 7 MÁR.

Budapest

atalból

alányozva.

de az elmult törvényhatósági érában még csak meg sem alakultak ezek a testületek és *soha semmiféle hivatalos funkciót nem fejtettek ki.*

A jövő hét péntekén ül össze az igazoló választmány

Jövő hét péntekjéig hivatalosan nem történik semmi. Április 25-én történik meg a feloszlatás, de ez sem jár semmi hivatalos formalitással, mindössze annyi történik, hogy *a főváros hivatalos lapjában közzéteszik a belügyminiszter feloszlató rendeletét.*

Nyolc napja van tehát a város közjogi ügyosztályának arra, hogy a *választói névjegyzéket elkészítse.* Ez meg is fog történni, a *187.000 nevet külön pótjegyzékben foglalják össze és április 26-án bemutatják az igazoló választmánynak, valamint kiadják a nagy pártok vezetőinek.*

A városházán hangsúlyozzák, hogy csak *a nagypártok kaphatnak névjegyzéket,* tehát a most alakuló csoportok ne is kérjenek névjegyzéket, mert ilyent *tilos kiszolgáltatni. A nagypártok is csak az igazoló választmány ülése után juthatnak az új névjegyzékhez.*

Az igazoló választmány megválasztja a 14 választási elnököt, ezek az esküt a főpolgármester kezébe teszik le, majd négy rendes és négy póttagot választanak. Ezektől is a főpolgármester veszi ki az esküt.

Az igazoló választmány fogja elhatározni, hogy a községi választás a belügyminiszter leiratának megfelelően június 2-án lesz, de mivel egy nap nem elég a választás lebonyolítására, *még 3-án is választ Budapest népe.*

Május 21-én alakulnak meg a szavazatszedő bizottságok. A legutolsó választáson 250 körzet volt, a községi választásokon azonban csak 200 lesz. Az igazoló választmány megválasztja a szavazókörzetek választási bizottságát, mégpedig *200 elnököt, ugyanannyi helyettest, jegyzőt és helyettes jegyzőt.* A polgármester 400 irnokot és 200 altisztet oszt be a körzetekhez.

Megállapodtak már abban is, hogy *május 23-ikán adja ki a polgármester az első hivatalos plakátját a községi választásokról.* Ezen a plakáton összefoglalják az összes választási tudnivalókat.

Mi lesz a bolettával?

A bolettabonyodalmak újra megismétlődnek. A szavazóigazolványokat a főváros május 18-ig feltétlenül kikézbesíti a szavazóknak. Ez nem is lehet máskép, mivel a törvény úgy intézkedik, hogy *a választások előtt 15 nappal a bolettákat ki kell osztani a választók között.*

Május 25-én kell benyujtani délelőtt 9 és 1 óra között a különböző pártoknak a választási bolettákat és az ajánlásokat a tizennégy választási kerület elnökénél. Ilyen körülmények között tehát a *boletták gyüjtésére a pártoknak csak 8—10 nap fog rendelkezésre állni.*

A boletták átvizsgálása minden valószínűség szerint legalább három napot vesz igénybe, tehát csak *május 28-án vagy 29-én tudhatja majd meg a közönség, hogy a községi választásokon milyen pártok indulhatnak és milyen jelöltekre adhatják le szavazatukat.*

Minden pártban egyöntetű az a felfogás, hogy *a bolettabotrányok ezúttal is megismétlődnek.*

Az okos nő"

nemcsak azt tudja, hogy mit ér egy nő számára a szépségápolás szempontjából az illatosított kölniviz készitmények használata, hanem azt is tudja, hogy éppen a „Lady" kölniviz a legalkalmasabb eszköz, hogy magát a legtökéletesebb módon illatositsa és ápolja. A „Lady" kölniviz készitményeknek megvan az a tulajdonságuk, hogy a bőr természetes illatával egyéni jellemző vonássá egyesülnek. A különösen kedvelt illat a

Chat Noir

Továbbá: Jockey Club, Perle de Paris, Parisienne, Fleur de Tabak, Rouge et Noir.

A „Lady" kölniviz legkelyesebb kiegészitője a „Lady puder", amely csodálatosan puha, teljesen ártalmatlan és jól tapad.

A „Lady puder" minden divatszinben kapható.

Közös ellenzéki lista alakul?

Attól a pillanattól kezdve, hogy először volt szó a törvényhatósági bizottság feloszlatásáról, az ellenzéki pártok tagjai körében felmerült a gondolat: *valamennyi ellenzéki párt közös listán bocsátkozzék a küzdelembe.*

Az utóbbi napokban bizalmas megbeszélések folytak a pártvezérek között. Már az országgyűlési képviselőválasztás idején felmerült a lehetősége az ellenzéki pártok tömörülésének, amikor *Rassay* Károly, a szabadelvű párt vezére, egyik beszédében kijelentette, hogy *hajlandó a szociáldemokratákkal is együtt menni.* Ennek a nagy feltünést keltett beszédnek az volt az előzménye, hogy a *szociáldemokrata párt részéről történtek kezdeményező lépések.*

A képviselőválasztások után a pártok vezetői pihenőre utaztak. *Rassay* Károly tengerre utazott, *Vázsonyi* János vidékre, *Fábián* Béla Abbáziába ment. A pártokközti bizalmas megbeszélések azért nem szakadtak félbe, mert *Bródy* Ernő, *Párkány* Frigyes és *Boros* László folytattak megbeszéléseket a többi pártok Budapesten tartózkodó vezetőivel. Tárgyaltak a *keresztény ellenzéki párttal* és a *Friedrich* István és *Bródy* Ernő között néhány nappal ezelőtt lefolyt tárgyalás során azt az elvi megállapodást szögezték le, hogy *kivánatos volna, ha a pártok közös listával vennének részt a törvényhatósági választáson.*

Hasonlóképpen tárgyalások folytak már a szociáldemokraták és a polgári pártok, a szabadelvű párt és a demokrata párt, valamint a *Fábián Béla-féle független demokrata párt között.* Valamennyi párt nézete az, hogy az erőket nem szabad szétforgácsolni, de *a közös listán való indulás nagy nehézségeivel számolnak.* Megegyezés még nincs, a pártvezérek visszaérkeztéig nem is lesz.

A bizottsági tagok számát a belügyminiszter közgyűlésfeloszlató rendelete 108-ra szállítja le a törvény alapján és nagyon *nehéz lesz a pártoknak a személyekben megállapodni az esetleges közös listában,* hiszen *nagyon sok bizottsági tag elveszíti mandátumát.*

Az ellenzéki pártok között a közös lista felállítására vonatkozó tárgyalások komoly formában *csak ezután fognak megindulni.* A szabadelvű párt itt tartózkodó vezetőivel elutazása előtt közölte *Rassay* Károly, hogy *április 18-án, csütörtökön külföldről telefónon érdeklődni fog az eddigi tárgyalások eredményéről és ha szükséges, nyomban megszakitva pihenőjét, visszatér Budapestre.*

Csütörtökön érkezik vissza Abbaziából *Fábián* Béla, akivel pártja szerda délután telefónon közölte, hogy *a belügyminiszter kiadta közgyűlésfeloszlató rendeletét. Vázsonyi* János is csütörtökön már Budapesten lesz, úgyhogy *teljes erővel megindulnak a pártok vezetői között a közös lista felállítására vonatkozó megbeszélések.*

Magyar Miklós a VII. kerületben külön listán indul magyar gazdasági párt névvel és a listán második *Zala* Zsigmond, a törvényhatóság másik régi tagja.

Az új kormánypárt már körülbelül két esztendő óta dolgozik a főváros különböző kerületeiben. Ezt a munkát *Tabódy* Tibor kezdte meg, de ő később kikapcsolódott és azóta *Pözel* István és *Terbócz* Imre szervezik Gömbös politikája számára a főváros közönségét. Ezen a héten az ujonnan megválasztott képviselők sorozatos banketteken vettek részt és *Zsitvay* Tibor csütörtök délutánra hívott össze megbeszélést, amelyen dönteni fognak a további programról.

Minden jel arra mutat, hogy *az igazi választási előkészületi munkát csak húsvét után kezdik meg* azzal az indokolással, hogy minden kerületben már kiépitették a szervezeteket, amelyek a legutóbbi országgyűlési választáson nagyon jól beváltak. Ezek most is rendelkezésre állanak és egy gombnyomásra újra megindulhat a munka.

A Gömbös-csoport arra számit, hogy *nagyon sok szavazót fog elhódítani a keresztény községi párttól,* mint ahogy az a legutolsó országgyűlési választáson is megtörtént. *Zsitvay, Pözel* és *Terbócz* fogják irányítani a községi választási küzdelmet. A régi *községi polgári párt* szervezetei is csatlakoztak Gömbös pártjához, délen ezeket a szerveket *Usetty* Béla vezeti, Budán pedig *Petracsek* Lajos dolgozik.

Ripka Ferenc indul a Krisztinavárosban

Ripka Ferenc volt főpolgármester a Krisztinavárosban *önállóan indul,* listáján második helyen *a krisztinavárosi plébános* fog küzdeni. *Ripka* Ferencnek nagy tábora van Budán és így bizonyos, hogy *egy-két mandátumot szerezni fog magának és embereinek saját kerületében. Ripka* jelenleg Abbáziában üdül, de párthívei őt is értesitették a belügyminiszter döntéséről.

Szó van arról is, hogy egy *másik budai kerületben Kozma Jenő is felveszi a küzdelmet* a hivatalos nemzeti egységespárti táborral, sőt a *községi polgári párt több vezető embere is dolgozik egyes kerületekben.*

A kereszténypárt mind a tizennégy kerületben Wolff nevével indul

A keresztény községi párt *önálló listával vesz részt a választáson.* A képviselőválasztás idején kiépített szervezeteket nem építették le, sőt megerősítették, úgyhogy az *agitációs munkát csütörtökön teljes erővel megkezdik.* A választást előreláthatóan *Nagy* László pártigazgató fogja irányítani. *Listavezető mind a 14 kerületben Wolff Károly lesz.* Kedden pártértekezleten beszélik meg a választás előkészítését, a *jövő héten pedig már összeállítják a listákat.* Az az elv, hogy a *fiatalokat szerephez kell juttatni* és ezért sok új név fog szerepelni a keresztény községi párt listáin.

A szociáldemokraták előkészletei

A szociáldemokraták is fel vannak készülve a választásra. A nehezebb kerületekben *előzetes ajánlásgyüjtést folytatnak szerda óta.* A párt megbizottai felkeresik a választókat és ajánlóivek aláirására kérik fel őket, úgyhogy ha az ajánlási szelvényeket már kikézbesitették, a szelvénygyüjtők biztos címekre indulhassanak.

Az agitációs munkát a párt ugyancsak *csütörtökön kezdi meg.*

A listák összeállításáról *csak később fognak dönteni,* amikor már eldőlt, hogy *külön listán megy-e a szociáldemokrata párt, vagy pedig részt vesz az ellenzéki blokkban.* Erről a kérdésről rövidesen dönt a pártvezetőség.

Külföldi magyar kötvényeket találtak az Árpád-sínautó egyik utasánál

A kötvénycsomag lefoglalása után előállították a valutaügyészségre egy budapesti bankcég két főnökét

(Saját tudósitónktól.) Feltűnéstkeltő valutaügyben indított nyomozást szerdán a valutaügyészség. Az ügy középpontjában *egy régi, nagymultú bankcég áll.* A társaság főnöke a békeidők egyik legelőkelőbb pénzügynöke volt, aki főleg nagybankokkal kötött pénzkihelyezési ügyleteket és fixkamatozású kötvények elhelyezésével foglalkozott. Előkelő üzletköre, nagy külföldi összeköttetése volt, amikor egy évvel ezelőtt *meghalt.* Halála előtt hosszú ideig beteg volt és ekkor *átadta a bank vezetését két tisztviselőjének,* akik halála után is folytatták a nagymultú bank vezetését. A változás csak annyi volt, hogy *a cég nevében az elhúnyt főnök mellé odakerült az egyik új főnök neve is.*

Szerda reggel a valutaügyészség detektívjei jelentkeztek a bank *Mérleg*-uccai irodájában és az egyik főnök *Veres Pálné*-uccai lakásán. Az irodában házkutatást tartottak, több könyvet és iratot lefoglaltak, majd *mindkettőjüket a valutaügyészség Lipót-körúti helyiségébe előállították.* Átnézték az iratokat, a könyveket a Nemzeti Bank revizorainak bevonásával. A feltűnéstkeltő intézkedés előzménye *a siberrendelet,* amelyet hetekkel ezelőtt adtak ki. A rendelet szerint magyar állampolgárnak külföldi állampolgártól valuta névértéken kibocsátott államadóssági és községi kötvényt nem szabad vásárolni. Kedden az *Árpád* sínautó egyik utasának bőröndjeit átvizsgálták és abban *egy csomag külföldi kibocsátású magyar kötvényt találtak.* Amikor érdeklődtek nála, hogy kinek akarja ezt leszállítani Budapesten, a kötvényekkel érkező futár azt a felvilágositást adta, hogy *a Mérleg-uccai társascég címére viszi.*

Szerda délután részletesen kihallgatták a két előállított bankárt. Vallomásukban kijelentették, hogy *a kötvényekhez semmi közük sincs,* semmiféle olyan cselekményt nem követtek el, amely maga után vonna bármilyen megtorló intézkedést. A valutaügyészség szerda este még nem látta tisztán az ügyeket és ezért *a két magánbankár az éjszakát is a a valutakirendeltségen töltötte.* Csütörtök reggel döntenek sorsukról.

A *Pesti Napló* munkatársának értesülése szerint *a két bankárnak szerdán sikerült tisztáznia magát a gyanú alól.*

Beszámoló az életről

*

Albumszerű, nagy könyvet kaptam ma egy építész barátomtól, dr. Fábián Gáspártól: »Küzdelmeim és Alkotásaim.« 116 nagy oldalon szép képek mutatják az alkotásokat, s utánuk 54 ívrét oldal beszéli el a küzdelmeket. A szövegből megtudom, hogy ez a nagy munka a kiváló építőművész ötvenedik születésnapjára készült. A szerző úgy fogja fel, hogy ez a könyv beszámoló az ő életéről. Így nézve is érdekes, — de meghívom a szíves olvasót, hogy tekintsünk az előttünk álló életjelenség mélyére.

Már nagyon sokan írtak önéletrajzot; köztük a legkiválóbbak egyike a reneszánsz világhírű művésze, Benvenuto Cellini. Az ő önéletrajza így kezdődik: »Mindazoknak, kik valamely érdemes munkát végeztek, bármely osztályhoz tartozzanak, ha különben becsületesek és őszinték, sajátkezűleg kellene leírniok életüket; az ilyen szép vállalkozáshoz hozzáfogni azonban a negyvenedik évük betöltése előtt nem volna szabad. Ez a terv foglalkoztat engem jelenleg, midőn szülőföldemre, Firenzébe visszavonulva, ötvennyolcadik évem felé közeledem.« Egészen fiatal voltam, mikor Cellini életrajzát olvastam, s igazat adtam neki. Mire azonban negyvenéves lettem, jött a háború és akkor más dolgunk volt, mint életrajzot írni. Hosszú, hosszú évek mulva olvastam Bernhard Shaw egyik cikkét a zsurnalizmusról, és miután akkoriban magam is a zsurnalizmusról tartottam előadásokat, a noteszomba beleírtam Shaw cikkéből a következő mondatokat: »Az az ember, aki önmagáról és saját koráról írt, megtalálta a módját annak, hogy hogyan lehet írni az összes emberekről és minden korról? Az a másikfajta író, aki azt hiszi, hogy ő és kora annyira különbözik minden más embertől és minden más kortól, hogy szerénytelen és jelentéktelen dolog lenne magáról és koráról beszélni és feltenni, hogy az önmagán és kortársain kívül bárki mást is érdekelhetne, — a legelvakultabb önző, s következésképpen a legolvashatatlanabb és legnélkülözhetőbb az összes írók között.« Ezek a gondolatok itt nem a megszokott, kitaposott utakon járnak (ez Shaw minden írásának jellemvonása), de sok igazság van bennük. Azt hinni, hogy az ember élete mindenki másétól teljesen különböző, nevetséges önzés és pöffeszkedés; próbáljuk csak meg, — a mi élményeinkben igen sokan fognak saját élményeikre ráismerni. Shaw nézetét magamévá téve, én is közzétettem küzdelmeim történetét három kötetben, *Szegény ember gazdag élete* címmel. A cím kitűnő, ugyebár? Meg kell vallanom, hogy nem tőlem való, hanem a fiamtól. De ez nem baj, mert ha a cím nem is tőlem való, igenis tőlem való a cím szerzője.

Az önéletrajz írását helyeslem. Végre is, mindenki maga tudja legjobban, hogy mit csinált az életben. Tetteinket mások könnyen félreértik vagy félremagyarázzák. Egy jó önéletrajz a legnagyszerűbb síremlék.

A Magyar Tudományos Akadémia alapszabályai értelmében minden elhúnyt tagról emlékbeszédet kell mondani s az emlékbeszédet ki kell adni. Nem ritka eset, hogy akinek az emlékbeszédet el kell készítenie, nem örül ennek a megbízatásnak, mert az ilyen munka nehéz. A tudósok gyakran zárkózott emberek, magánéletükből nem lehet látni, nem lehet tudni semmit. Ennél még nagyobb baj, ha az akadémikus csak olyan tudós, hogy a tudományából és műveiből sem lehet látni, s nem is lehet tudni semmit. Ilyenkor a »halhatatlan érdemek« koszorúba fonása hajszálmeresztően nehéz feladat. Ezt már régen belátta az Akadémia, és elrendelte, hogy mihelyt beválasztanak valakit, az illető azonnal írja össze az érdemeit és önéletrajzát helyezze letétbe a főtitkári hivatalban. Ezek a letétek az egykor elkészítendő emlékbeszéd írója számára becses adalékokat tartalmaznak, mert nagyon megkönnyítik azt a feladatot, hogy az akadémiai emlékbeszéd ne sablónos frázishalmaz legyen, hanem legyen itt-ott valami kevés magja is.

Az Akadémia a tagság elnyerését tartja alkalmas időpontnak az önéletrajz megírására. Cellini azt mondja, hogy ne írjunk önéletrajzot negyvenéves korunk előtt. Dr. Fábián Gáspár ötvenéves korára írta meg a beszámolót életéről, én ötvennégyéves koromban. De úgy érzem, hogy elsiettem a dolgot s a munkámat máris meg kellene fejelni egy vagy két kötettel. Pedig korántsem vagyok oly ambiciózus és türelmetlen, mint Nagy Sándor, a macedóniai, ki kétezerkétszázhetvenegy évvel ezelőtt kétségbeesetten felkiáltott:

— Már húszéves vagyok és még semmit sem tettem, amivel nevemet megörökíthettem volna!

A beszámolóra talán az lenne a legalkalmasabb idő, mikor az ember azt gondolja, hogy már nem fog többé semmi érdemes dolgot cselekedni; viszont, amikor az ember ezt már belátja, már nem törődik többé annyit a világgal, hogy érdemesnek tartaná a világ számára beszámolót írni.

Ötven év egy építésznél, kit az Isten nemcsak tehetséggel, de egészséggel is megáldott, a művészi pályának talán már a delelője, de igen gyakran még csak a fele. Az ötvenéves korban írt beszámoló tehát csonka, ha a nagyobb alkotások még csak ezután következnek. Templomok, iskolák, kórházak hosszú sorozatát hozta létre Fábián Gáspár, úgy a fővárosban, mint a vidéken. Legnagyobb műve a székesfehérvári Prohászka-emléktemplom, melyhez hasonló nagyságú kupolaépítkezés az egész világon csak kettő van, az ő műve a szekszárdi kórház nagy épületcsoportja s a Gellérthegy déli lejtőjén a Szent Margit leánygimnázium. Ezek a munkák a legelsőrangú magyar építőművészek sorába állítják Fábián Gáspárt, akkor is, ha azokra is gondolunk, akik már rég egy jobb világba költöztek. Hogy nagyrahivatott ember, már az első munkájánál kitűnt; egy falusi, kicsiny templomot kellett »kibővítenie«, Babocsán, s ezt a feladatot úgy oldotta meg, hogy a toldalékot nem a templom hosszában, hanem keresztben építette: a templom régi hajóját az új templom szentélyévé tette; így a legtöbbet nyujtotta — legkönnyebben és legolcsóbban. Ha ismertem volna ezt a legelső munkáját, már ebből ki tudtam volna számítani művészi pályájának merész ívelését.

Akik ismerik Fábián Gáspárt, azok tudják, ami életrajzából minden lapon kiütközik, — hogy a legbuzgóbb katolikusok egyike. Rendkívül vallásos ember, — de nem politikai célból. Én, aki a vallásosságot hallatlanul nagyrabecsülöm, az építészben mégis inkább a tudást és tehetséget nézem; a kövek felekezetnélküliek, s ugyanazokból a kockákból és oszlopokból tetszés szerint lehet székesegyházat vagy zsinagógát építeni. Arra, hogy egy közepes tehetségű építészt művésznek tartsak, csak azért, mert hitbuzgalma nagy, — én soha nem lennék képes. De ez nem azt jelenti, hogy a vallásosságnak nincsen szerepe a művészi alkotásban. Ugy a művészi, mint a tudományos alkotást rendkívül elősegíti a léleknek békessége, a vallásosság pedig abban, akiben valósággal megvan, igen alkalmas arra, hogy megszüntesse a szív keserűségeit és lecsendesítse a lélek viharait. Fábián Gáspár nagy könyvében számtalanszor hálálkodik: »Megáldott az Isten!« Csodálkozva tünődik rajta, hogy hogyan jutott a sikereihez? Gazsi öcsém, — mind természetes! Én egy öreg zsidótól tanultam, hogy hol lakik az Isten? »Ahova beengedik!« Hol segít az Isten? Nem mindig ott, ahol hívják, hanem ott, ahol becsületes érzésekkel és áhítattal eltelve várják, s ahol helyet készítettek számára a szívekben. Igy jön a segítség, így jön a munka, így jön a siker, és így van miről beszámolni, ha arról van szó, hogy mit csináltunk az életben?

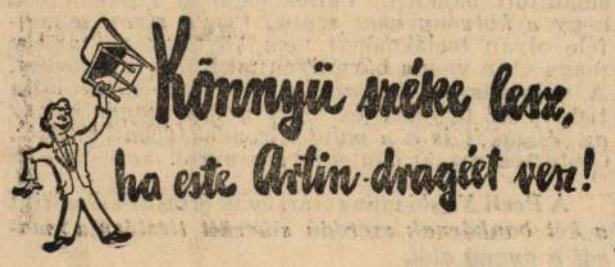

Teddy Ehrenthal elmondja, miért jelentette fel Bauer Aladárt, a Király-színház volt igazgatóját

Furcsa bonyodalom a „Kék Duna" operett francia megfilmesítése körül

(Saját tudósítónktól.) A főkapitányság bűnügyi osztályán csütörtök délelőtt kihallgatások kezdődnek meg dr. *Schreiber* Dániel rendőrkapitány szobájában. A feljelentő Teddy *Ehrenthal*, párizsi varietémenedzser, aki *Bauer Aladárt, a Király-színház volt igazgatóját, bukmékert csalással és sikkasztással gyanusítja.* Az ügy középpontjában a *Kék Duna* című operett áll, amelyet Ehrenthal megvásárolt, hogy Franciaországban filmet készítsen belőle. A darabot *Kristóf* Károly és *K. Halász* Gyula írták, zenéjét *Strauss* János műveiből állították össze. A bonyodalom akkor keletkezett, amikor Ehrenthal megtette az előkészületeket a film forgatására és *kiderült, hogy Franciaországban Strauss zenéje még tíz évig védett.* Csak úgy lehet előadni, ha az örökösök hozzájárulnak. A menedzser szerint Bauernek erről tudnia kellett.

Ehrenthal Budapesten tartózkodik. Szerdán a *Pesti Napló* munkatársának a következőképpen mondotta el a bonyodalom történetét:

— 1934 február elején Budapesten voltam. Megnéztem a Király-színházban a Kék Dunát, amely nagyon tetszett. Azt gondoltam, ha Franciaországban filmre venném, sikere lenne. Nekem a filmhez kevés közöm van. A Gaumont-filmgyár száztíz színházának varietéfőnöke vagyok, miután Franciaországban az a szokás, hogy a mozik műsorának fele színpadi produkció. Gondoltam, ha produkálok egy filmet, a Gaumont segítségével könnyen el tudom helyezni. Tárgyaltam *Bauer* Aladárral a Király-színház igazgatói irodájában. Elmondta nekem, hogy ő és igazgatótársa, *Föld* Aurél kiadóvállalatot alapítottak és a darab előadási joga az övéké. *Tízezer pengőt kértek a filmjogért, de arra is megkértek, hogy a szerzőkkel ne közöljem az összeg nagyságát, mert ők sokkal olcsóbban jutottak a darabhoz.* Én nem kötöttem le azonnal, kiutaztam Párizsba, ott tárgyaltam néhány barátommal, aztán visszajöttem és lekötöttem a Kék Dunát. Egyben opciót is szereztem arra, hogy a darabból Anglia és Amerika számára filmet készítsek. Amikor a kifizetésre került a sor, Bauer megkérdezte tőlem, hogy én Párizsban milyen összegért vásárolom a pengőt. Mondtam, hogy három frankért, mire arra kért, hogy a 10.000 pengő helyett 30.000 frankot fizessek ki, ha nekem mindegy. Részemről ennek semmi akadálya nem volt, elővettem csekk-könyvemet, amely a *Comptoir National d'Escompte de Paris* tulajdona és átadtam neki csekken a 30.000 frankot. Ezzel az ügyet elintéztem és elutaztam Párizsba. Itt legnagyobb meglepetésemre akkor hirdettek egy filmet, amely Strauss zenéjére készült és amelynek *Beau Danube bleu* volt a címe. Láttam, hogy ezekután nem készíthetek még egy Strauss-filmet Danube bleu címmel, a kéziratot eltettem, gondolván, hogy majd egy év mulva előveszem és megcsinálom a filmet. Idén februárban elő is vettem a kéziratot, beszéltem Mr. *Brix*-szel, az amerikai szerzők egyesületének európai képviselőjével, Jules *Marx*-szal, a berlini Scala volt vezérigazgatójával, és elkezdtünk dolgozni. *Még csak az előzetes tárgyalásoknál tartottunk, talán három napja folyhatott a munka, amikor jelentkezett egy végrehajtó, aki közölte velem, hogy Strauss János-filmet nem készíthetek Franciaországban.* Hiába tiltakoztam az ellen, hogy beleavatkoznak az üzleti ügyeimbe, a végrehajtó azt mondotta, hogy engedélyem nincs a Strauss-örökösöktől és Franciaország területén *még további tíz évig csak az adhatja elő Strauss muzsikáját, aki az örökösöktől engedélyt kap.* Felmentem a francia szerzők egyesületéhez és ott az egyik vezetővel, *Bianchival* tárgyaltam, aki kijelentette: nem tehet semmit, engem félrevezettek. Erről írást is adott nekem, amelyet a párizsi magyar követség főkonzulja hitelesített.

— Most már megnéztem azt is, mi történt a 10.000 pengőmmel. Megállapítottam, hogy egy párizsi kis banknál, a *Société Industrie*-nál váltották be a 30.000 frankot. A csekk hátlapján ott van *Unger* budapesti tőzsdés neve és *Bauer* titkárának, *Buchsbaum* úrnak a neve is. A csekket kérésemre a párizsi rendőrség lefényképezte, a hiteles fényképmásolat birtokomban van.

— Ezek után Bauerhoz fordultam és visszakértem a 10.000 pengőmet. Bauer azonban kijelentette, hogy nem fizet. Nem tudtam mást tenni, kénytelen voltam a budapesti rendőrség segítségét igénybe venni, egyben felhívtam a figyelmet arra is, hogy milyen körülmények között vették fel Párizsban, — szerintem — a Nemzeti Bank tudta nélkül a 30.000 frankot. Tudom, hogy Bauerék azt állítják, hogy a Nemzeti Bank 144. szám alatt engedélyt adott a behozatalra. A párizsi rendőrség által lefényképezett és hitelesített csekkmásolaton a Nemzeti Bank engedélye nem szerepel.

Bauer Aladár azt állítja, hogy nem követett el visszaélést, mert nem tudott arról, hogy *Strauss* zenéje még védett. Csütörtöki kihallgatása során kijelenti majd a főkapitányságon, hogy mielőtt az operett jogát eladta volna Ehrenthalnak, Bécsben érdeklődött és *azt a felvilágosítást kapta, hogy Strauss zenéjét már nem köti védettség.* Azt is állítja még, hogy a 30.000 frankos csekkért csak 6600 pengőt kapott, mert szabályszerűen a Nemzeti Bankon keresztül váltotta be és a hivatalos árfolyamértéket fizették ki neki. *Az erről az ügyletről szóló iratot csütörtökön bemutatja a főkapitányságon.*

Színházi körökben nagy érdeklődéssel néznek a Kék Duna furcsa bonyodalmának rendőri nyomozása elé.

A jugoszláv ellenzék meglepő előretöréséről ad hírt a Reuter Iroda

London, április 17.

A *Reuter Iroda Belgrádból* jelenti: A jugoszláv képviselőválasztások közeledése általános felfordulás veszedelmével fenyeget. Noha a hatóságok az ellenzéki jelölteket bebörtönzik és ajánlóikat állandóan fenyegetik, *az ellenzéki pártok mégis megfeleltek a választási törvény bonyolult követelményeinek.* Ezt a tényt *a kormány súlyos vereségének tekintik és az ellenzék nagy előretörése az ellenzék táborában is meglepetést keltett.* Az ellenzék el van szánva, hogy körömszakadtáig végigharcolja a választási küzdelmet. »Ilyen körülmények között — jegyzi meg a levelező — *kikerülhetetlenek az országos zavargások.*«

Fábián Gáspár

építész

L.

Szendrey-Szentiványi

472.l.

Majthényi-czimer XVII. sz-beli ezüst csészén

VIII. 37.

Fábián Gáspár, építész Budapesten. 1910-ben a kolozsvári városháza és vigadóépület terveinek beszerzésére hirdetett pályázaton Tornallyay Zoltánnal közösen készített terve harmadik és a susaki m. kir. erdőhivatal székházának terveire kiírt pályázaton Lechner Loránttal közösen készített terve első díjat nyert. Az utóbbi székházat F. és Lechner tervei alapján építették fel.

Magyar Építőművészet. 1910. 4. sz. 28—30. l. — 9. sz. 11—12. l. — 12. sz. (A susáki erdőhivatal tervpályázata; képekkel.) — *Művészet.* 1910. 351, 430. l.

Fábián Gáspár dr.

SzeMFT

Szefeltlex 289

290. l.

Életr. arck. 393

u. o. 568. l.

957. KLEINE SILBERNE VASE, flache Form mit Klappdeckel. Stil Louis XVI. Meisterzeichen: A. L. — H. 5 cm.

Am Deckelrand graviertes Blattgirlan
gegliederte Deckelknopf erwächst aus eine
Rosette. Meisterzeichen: I. W. — L. 13.5 cm
Ungarisch, Ende XVIII. Jh.

961. ZUCKERSTREUER, Silber zylin
drisch. Der abschraubbare Oberteil ist kup
pelförmig, durchbrochen und mit Rosett
verziert. Meisterzeichen: I. P. — H. 15 cm
Pest, Anfang XIX. Jh.

970. RECHTECKIGE DECKELDOSE
MIT ABGEKANTETEN ECKEN AUS
MEISSNER PORCELLAN. Die Seiten de
Dose bemalt mit kleinen bunten figurale
Prospekten und ausgesparten Ornamente
auf goldenem Grund. Der Deckel trägt au
der Außenseite die bunte Darstellung de
Venus mit Amor, im Innern in Purpur
farbe ein an einem Tisch sitzendes Liebes
paar. 18. Jh. I. Hälfte. In vergoldeter Si
bermontierung. H. 4. L. 7. *Illustr.* Ta
LXXXIV.

971. DECKELDOSE AUS MEISSNER
PORCELLAN, in vergoldeter Kupfer
Montierung. Die Außenseiten und die In

Fábián Gáspár

Tér és Forma 1935. 7. sz.

DR. FÁBIÁN GÁSPÁR: Küzdelmeim és alkotásain 1910—1935-ig, életem ötvenedik événél. Budapest, 1935. 55 oldal, 116 táblával. A könyv ismertetésére vissza fogunk térni — egyelőre csak arra kívánunk reámutatni, hogy az

önéletrajz és önismertetés szerzőjének „vezető" szakcikkei a Tér és Formában a szerkesztőség tudomása szerint nem jelentek meg, s a Tér és Forma 1927. évi októberi számában a pécsi Jézus Szíve templom ismertetése nem jelenhetett meg, mivel a Tér és Forma I. évfolyama közismerten 1928 májusában indult meg. Sz.

BUDAPEST, IX., HOGYES ENDRE-U. 10.

/1939 szám

Nagytekintetü Közalapitványi kir. Ügyigazgatóságnak

Budapest

Fabián Gáspár dr

Szekesfehérvári Szemle
1936.58.l. (Ybl Miklós)

Fábián Gáspár br.

vád

Székesteh. Hemle.

1933. 57. l. (A Prohászka Ottokár emléktemplom felrentelése.)

Fábián Gáspár

építész

wód

Székesfeh. Szemle

1932. 65. l. (Simor János szobra.)

Strobl szobrának gipsz modelljét fenti a városi muzeumnak ajándékozta.

LIV.

Fábián Gáspár

Csod

Sváb Gyula: Újabb
állami népiskolák.
MMÉE Közl. 1914
24. l.

28

170

~~91~~

~~16~~

~~76~~

Fábián Gáspár
építész

Révai XX. 214. l.
XXI. 318

Fábián Gáspár dr

irod
2

és:

Polgárdy Szekesfvár

39 l.

és környéke kalauza.

Dr 1938

„EUROPA"
könyv-, lapterjesztő- és
könyvkiadó r. t.
V., Rothermere-u. 12.
Telefon: 127-837.

Fábián Gáspár

1933-ban az erzsebetiek fő utcai kolostóranak a Batthyány-térre és a Margitvakpartra szóló vésztein ? harmadik emeletet épitett ? mánzárdszerű

Pokorny Emánuel dr.:

A Szent Erzsébet-szerzet tekintettel budapesti kolostorára, templomára és női kórházára. Bpest, 1935. 66 – 69. l.

128. l.

Fábián Gáspár dr.

irod.

Petrovácz Gyula: Új templomaink. Budapesti rk. Egyházkörségek Tudósítója. Szent Imre városi egyházkörség. 1936. 1. sz.

Gorzó és Társa
BANKHÁZ

BUDAPEST
IV.
PETŐFI SÁNDOR
UCCA 9-11.
*
a Magy. Kir. osztály-sorsjáték főárusitói
*
TELEFON: 87-2-47
*
ALAPITVA: 1898.

MÉLTÓSÁGOS
NAGYSÁGOS
TEKINTETES

Dr. Szentiványi Gyula

URNAK
URNŐNEK

Budapest

VI Budafoki út

10/c

Fábián Gáspár dr.

1000

Pesti Napló

1936. márc. 4.

(A legnagyobb magyar építész.)

Athenaeum.

~~1830.~~

~~1840 II. 16. A pesti művészeti egyesület~~

FÁBIÁN GÁSPÁR

Prakfalvi E.: Röm. kat. templ.

2003.

61.o.

:dekunst in der Slowakei, Hanau

Fábián Gáspár dr

épitész

Életr.

Schnei ider- Juh ár Fejérvm.

300 l-

MVVM.

Dp 1937

Október

Novem

KÉPES PESTI HIRLAP

LVIII. ÉVFOLYAM, 239. SZÁM — 1936 OKTÓBER 18. VASÁRNAP

Darányi Kálmán miniszterelnök szombaton délben látogatást tett Serédi Jusztinián hercegprimásnál. Képünkön a miniszterelnök távozik a budai primási palotából.

Jobboldali kép: elkészült Bajorországban Hindenburg első szobra, amelyet a tannenbergi emlékműnél, Hindenburg sirja fölött fognak felállitani. A négy és félméter magas szobrot zöld porfirkőből faragták ki.

Pacelli biboros (baloldalon), a Vatikán államtitkára New Yorkba érkezett, ahol Spellmann püspök fogadta. Pacelli biboros Roosevelt elnök látogatására utazott Amerikába.

W. A. Scott, a london—johannesburgi távrepülés győztesének fogadtatása a croydoni repülőtéren. Scott mellett felesége áll. A távrepülés résztvevői verseny közben Magyarország fölött is elrepültek.

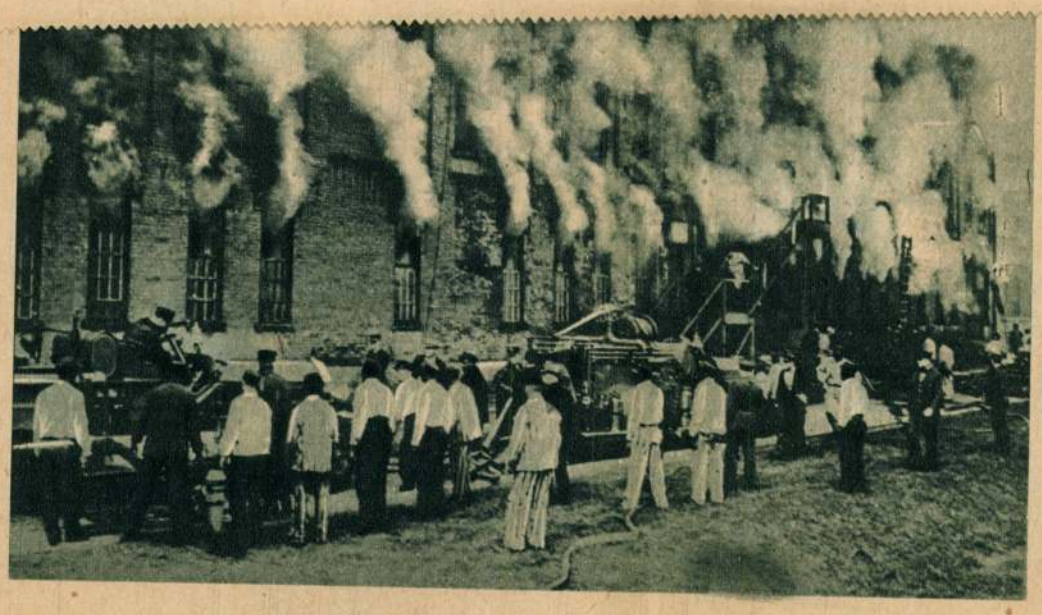

Tamási Áron, a kiváló erdélyi iró nyerte az erdélyi Helikon 30.000 leies drámapályázatát „Tündöklő Jeromos" c. szindarabjával.

Baloldali kép: az amerikai Columbus város fegyházában, amely 1930-ban egyszer már leégett és akkor 320 fegyenc ott pusztult, most ismét tűz ütött ki. Ezuttal a fegyenceket is bevonták az oltás munkájába.

Filmirodában.

— Mi az, uj sztár érkezett? Uj arcképet látok a falon.

Dehogy! Csak a feleségem követelte, hogy az ő képét is tegyem ide az asztalom fölé.

(Everybodys Weekly.)

Logika.

— Mondja, bácsi, mennyi ideig kell még gyalogolnom a menedékházig? — kérdezi a fáradt turista, a bácsi azonban nem felel. Alig indul el azonban nagy méltatlankodva a turista, a bácsi utána kiállt:

— Háromnegyed óra alatt odaér!

— Miért nem mondta meg ezt már előbb is, amikor kérdeztem?

— Mert akkor még nem tudtam, milyen lassan jár, csak amikor már elindult. (Tit Bits.)

Későn jött tanács.

— Nem megmondtam magának, hogy a mozgó lépcsőt csak akkor tisztogassa, amikor már nem jár?

(Everybodys Weekly.)

Indokolás.

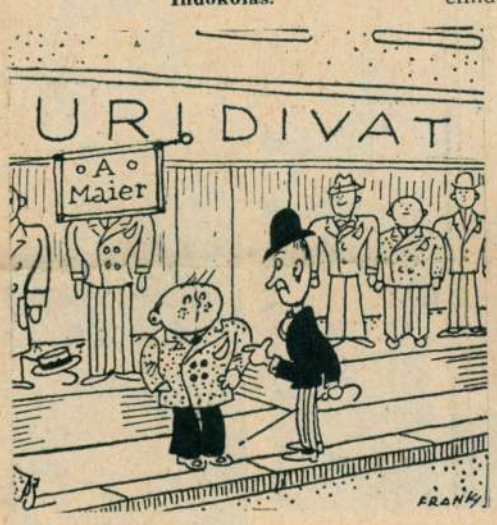

— Ejnye de jó, hogy éppen itt találkozom veled. Légy szives, add meg a 20 pengőmet, mert szeretnék egy ruhát venni itt a boltban.

— Ha te azt gondolod, hogy 20 pengőért kapsz egy ruhát, akkor nincs semmi értelme, hogy megadjam. (Fliegende Blätter.)

Artisták Mexikóban.

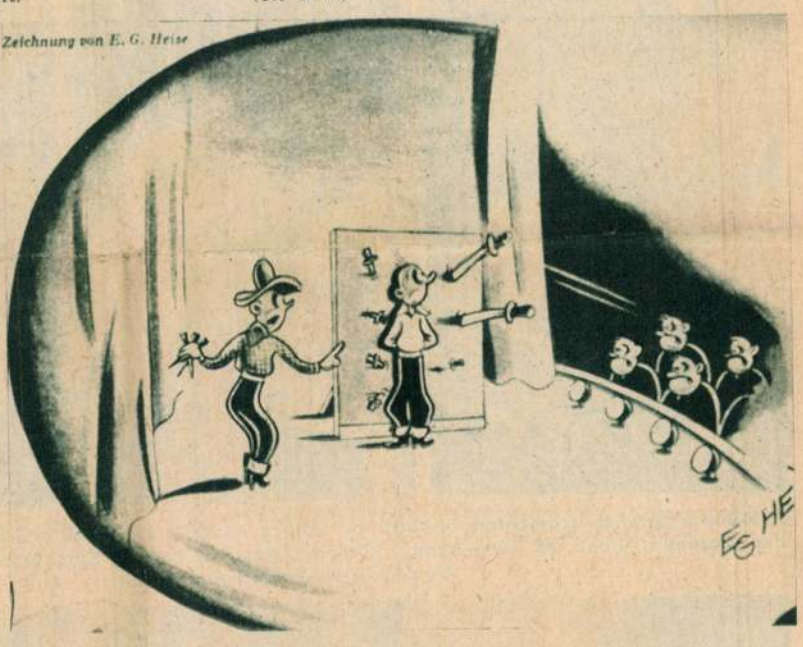

— Halló, ki dobta azt a két kést? (Lustige Blätter.)

Szinházban.

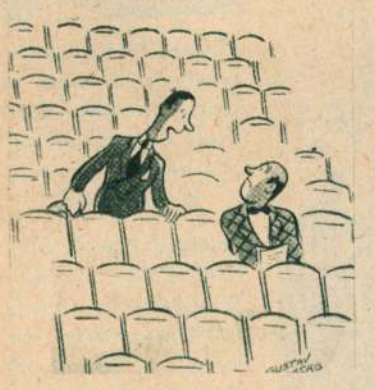

— Uram, legyen olyan szives és vigyázzon a helyemre, amig kimegyek . . .

(Everybodys Weekly.)

Megkülönböztetés.

— Micsoda eljárás ez! Engem dobnak ki, holott az a kövér ember kezdte a verekedést.

— Ja, kérem, az törzsvendég. (Fliegende Blätter.)

Ravasz ellenfél.

— Hiába, nem találok a szabályok között egyet sem, amely megtiltaná, hogy az ellenfél igy védekezzék.

(Everybodys Weekly.)

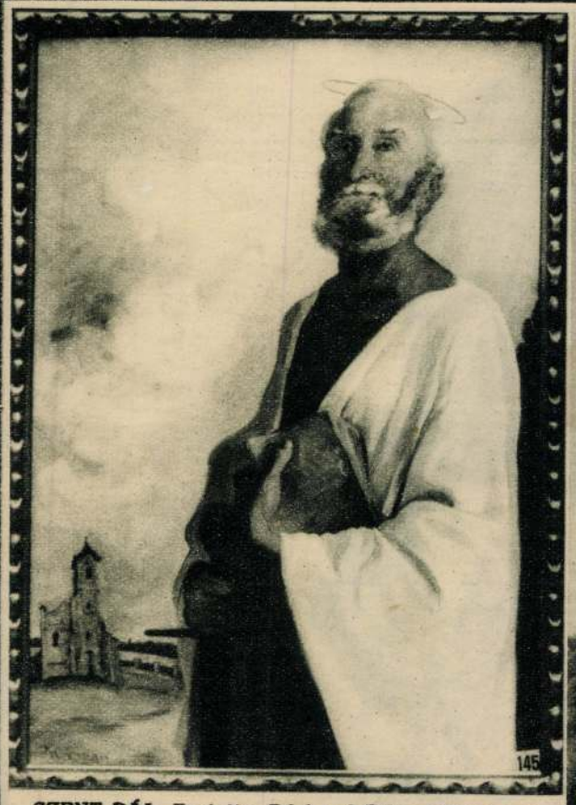

SZENT PÁL. Festette Péchyné Rónay Kynga, a kitünő festőművésznő. A kép komoly sikert aratott az Uj Szalon Szent István-kiállitásán

Az augusztus 15-én felavatott ujdombóvári róm. kath. templom
(Tóth József felv.)

Krammer Lili zongoramüvésznő szép sikerrel szerepelt a bicskei müvészesten

Dr. Jászóváry (Schürger) János, gazd.akad.r.tanár, a Heliconia Corp. priorját a Szent Szilveszter-rend lovagkeresztjével tüntette ki XI. Pius pápa Őszentsége

GENTLEMAN

FELELŐS KIADÓ: BARÁNYAY LAJOS.

A GLOBUS NYOMDAI MŰINTÉZET RT. MÉLYNYOMÁSA — NYOMDAIGAZGATÓ: HAVAS M.

Fabián Gáspár

Wód I. díj.

z

Magyar Vilmos: A

Prohászka-emléktemplom

terepalázata.

MAGYAR EPITOMUVESZET

1929. 6. 4.

műszaki rajzok-

kal-

IGNÁCZ. ŐSZI EST.

Fábián Gáspár

építész

Lada

Lex Magyarság

145. b. l.

Csontári VII. 241.

< Fábián Gáspár dr >

< 7 Küzdelmeim és
alkotásaim. Bp. 1935
Szerz. Mihályi Ernő dr:
Pannonhalmi Szemle
1935. 248. l.

ítőművészeti Folyóirat
II., Horánszky-u. 8.
fon: 136-080

Fábián Gáspár

tervezte a balaton-
füredi ij plébánia-
templomot 1927.

E: a m.

Mihályi falnegyhmüvészete

21. l. Phalma, 1934

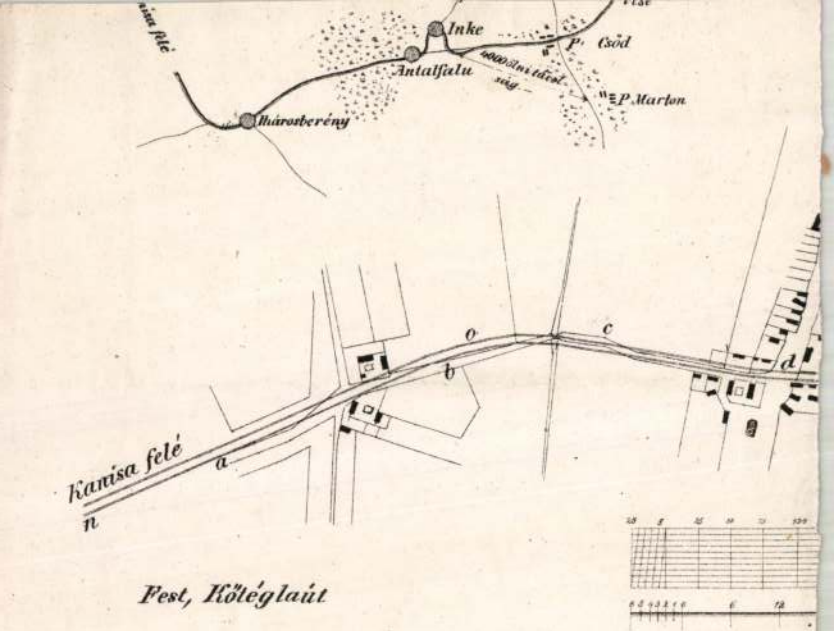

Pest, Kőtéglaút

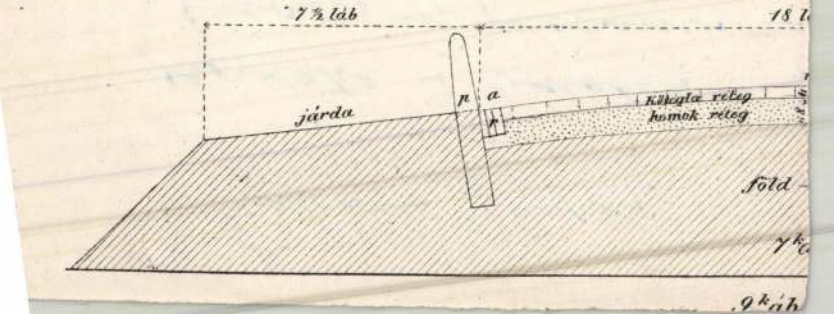

Fábián Gáspár

a Ferenc József nőnevelő-
intézet 1927-ben épült
barok iskolapalotája,
terve fentitől
Marschall Szécsef

55-l.

BUDAPEST
XII. 12-2
62

Fábián Gáspár dr

Prohászka-templom

úrod

Marschall Szekerfi R.

Kalauz

4.o.1930

55.l.

< Fabián Gáspár dr >

< > Kuzdelmeim és alkotásaim 1910-tól 1935-ig, életem öfvenedik événél. (Bpest 1935) c. művének ismertetése Magyar Vilmostól.

MMÉE közl

1936. 13. l.

6

52805. — Réval

Fabián Gáspár

wód
3

Magyar Vilmos: Szeljegyzetek a Prohászka emlékemplom pályaterveihez.
Építő Ipar – Építőművészet.
1929. 29–30. sz. (Képpel.)

ijos magyar művészekkel, magyar
k ú. n. magas tumba, melyen a
ikja fekszik. A tumba alsó részén
ülő alakok, míg a tumba fölé osz-
színű, hogy Nagy Lajos síremléke
A felsorolt architektonikus részle-
ára, részben keretelésére szolgál-
dekoratív díszét alkotta a 86. sz.
n leeresztett rostélyú sisakon álló,
tható.[2] *(84. kép.)*
rösmárvány sírkőtöredékek között
dék is, melyet sikerült a legutóbbi
árvány-töredékekkel kiegészíteni.
iája, a bazilikából való származás
töredék, mely egy oroszlánbőrön
t ábrázol (94. sz.), véleményünk
e volt.[3] *(83. kép.)*
elpusztult, csupán dúsan leomló
ldalán gombbetűkből INGOT fel-
csillaggal díszített kard, melynek

ól elsőrendü művészre és előkelő
atározónak tekinthetjük a gomb-
a betűk típusa még Nagy Lajos

Fábiari Gáspár dr

vód

er pál:

Mülleprodalmunk

tiszeti

583. l.

Techn. fejlünk tört

1867 - 1927. Bp. 1928

A PALESZTINAI FORRADALOM

I. Az arab nők küldöttsége Palesztina kormányzójától védelmet kér a zsidók beözönlése ellen. II. Megmotozzák az utcákon járókelő arabokat. III. Rendőrroham a zsidók ellen támadó benszülött lakosság ellen

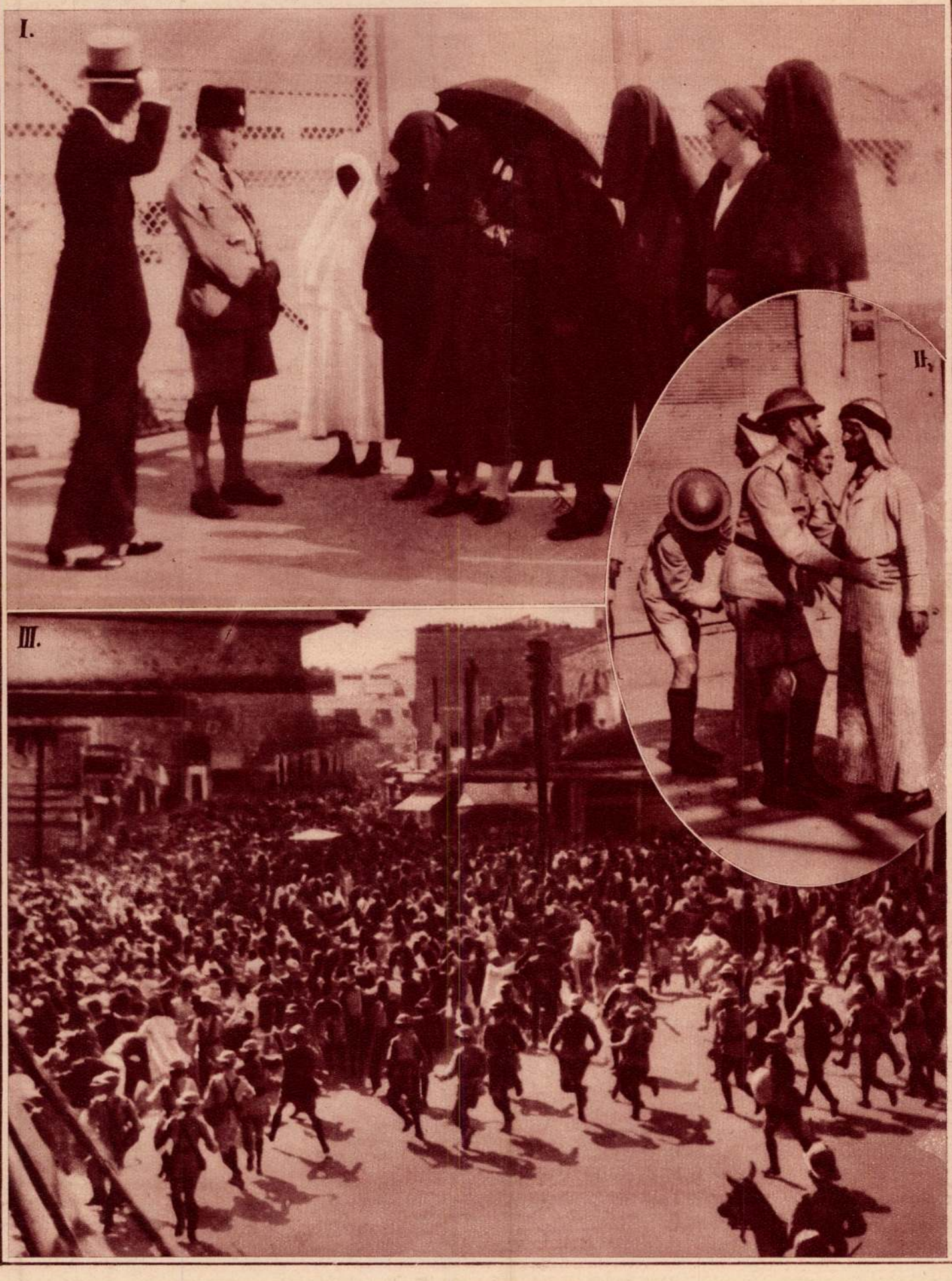

Felvételek a székesfehérvári Prohászka Ottokár-emléktemplomról. A templomot Dr. Fábián Gáspár műépítész tervezte és az „Opus" r. t. budapesti építővállalat építette Stimpfl Hugó mérnök vezetése mellett. (I.: Távlati kép II. és III.: Belső részletek)

I.

II.

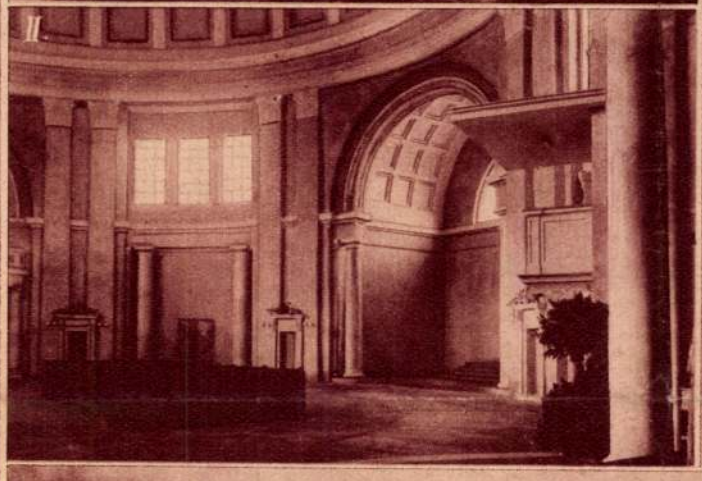

III.

Az angol rendőrség közlekedési szerencsétlenségek kivizsgálásánál azt az uj módszert használja, hogy a talált nyomokat lisztteI rajzolja ki és így fényképezi le az esemény helyszinét. Ezek a fényképek a későbbi tárgyalások menetét nagyon megkönnyitik

t leli a betévedt hajó. A parttól 2—3 kilométernyire meg kell állni és kicsi csónakokon partra evezni. (A háttérben egy sziklába áz a Jordán partján. Előtte a sakálok éjjeli támadásai miatt magas cölöpökre épitett beduin viskó. — III. Athen. Socrates bör- sidó tömegek járnak, fejüket a templom falába verve hangos jajongással siratják Jeruzsálem pusztulását, hatalmuk elvesztését. rsaságának ajándékozta, akik a boldogságos Szűz Anya elszenderülése helyén épitették azután ide ezt a remek templomot és annyira meghatotta a bencéseket, hogy önként egy kápolnafülkét ajánlottak fel a magyaroknak. Hatalmas freskók hirdetik ott ló és Szt. Erzsébet) életnagyságu képei a magyar korona másolatával diszitik a bazilika kupoláját. — VI. „Rekkenő hőségben ítmény, kökeritéssel körülvéve.) — VIII. Az athéni muzeum homlokzata. — IX. Az athéni muzeum egyik legrégibb és legérde- lozafát völgye Jeruzsálemben, előtérben a getsemanei bazilikával, háttérben a temetővel. Gazdag zsidók óriási költségek árán a lok itt fogják kezdeni a halottak felébresztését. Naponta legalább egy-két zsidó holtteste érkezik ide, ugy hogy helyszüke miatt gymás mellett ülve temetik őket.

III.

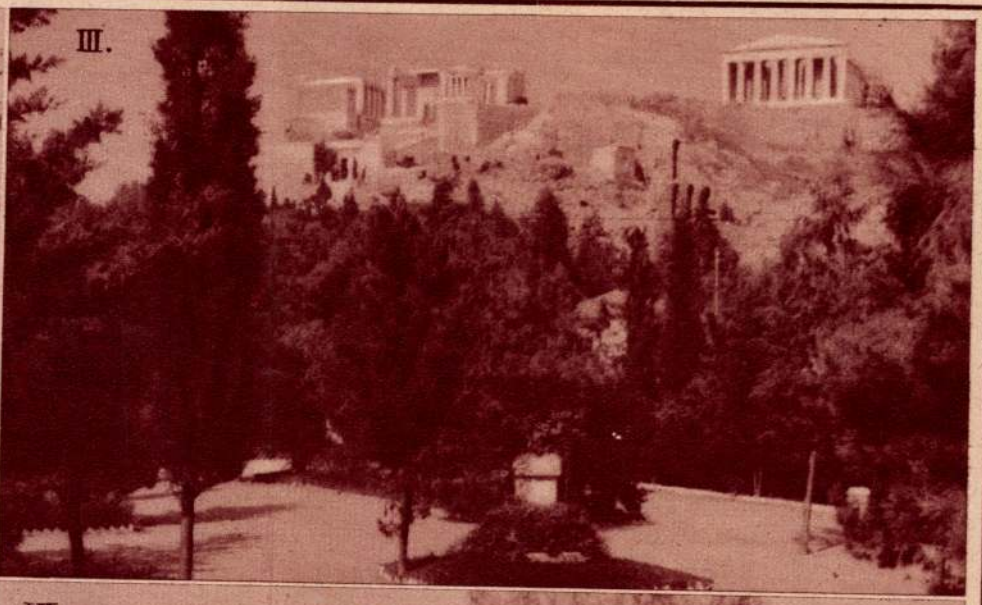

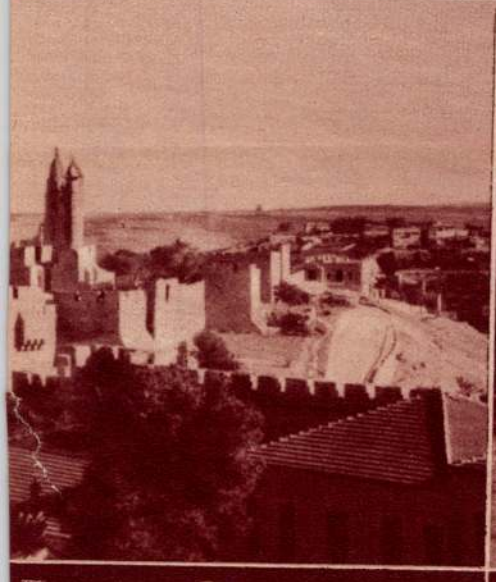

VI.

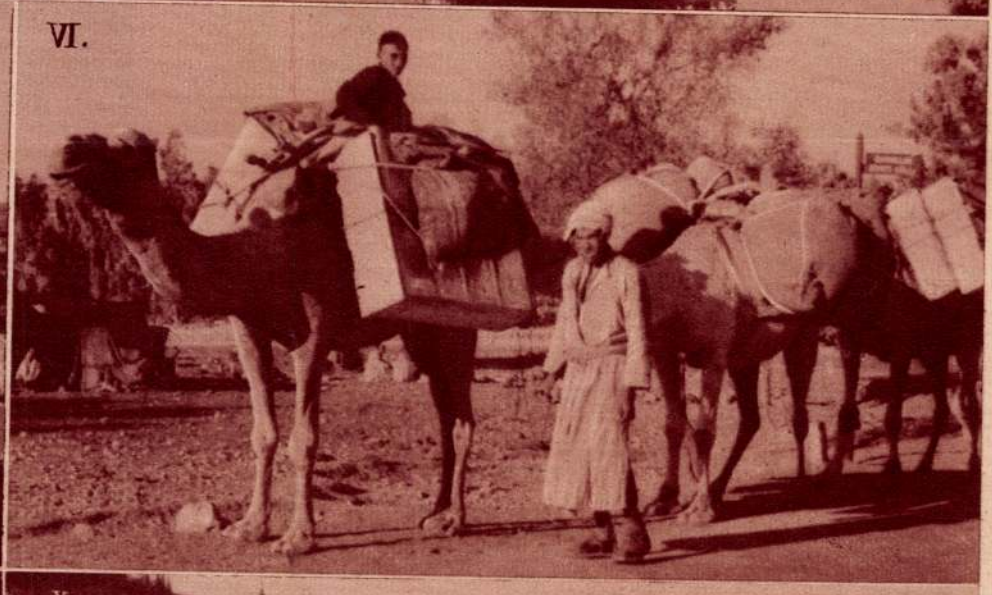

IX.

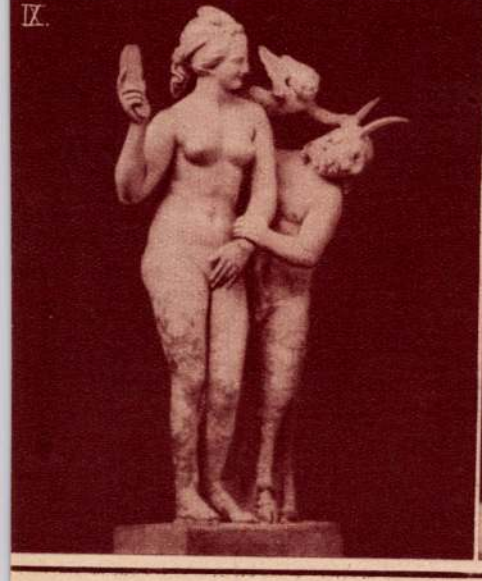

X.

Jilly Károly felvételei.

Khuen Héderváry Sándor gróf rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter, a magyar diplomáciai kar egyik legkiválóbb tagja, Magyarország új párizsi követe

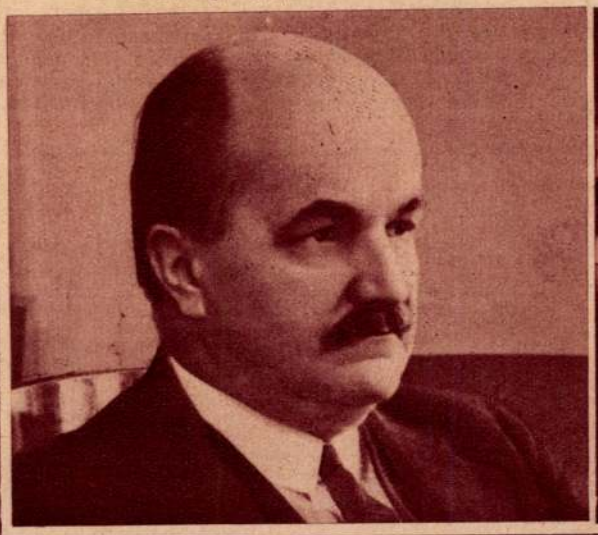

C. J. Stoel holland mérnök és szenzációs uj találmánya, a „villám-hajó" (modellje), melyet igen nagy sebessége- és számos más előnye miatt a hollandiai hajózás számára kormánya hivatalosan elfogadott

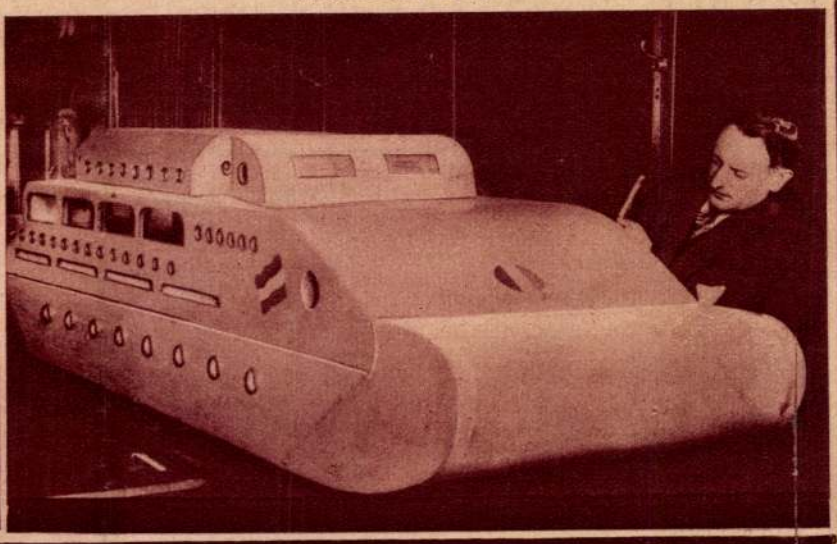

A Szt. Ferencrend rk. Egyházközség budai kulturháza

Tervezte: dr. Fábián Gáspár műépitész

A kulturház épülete

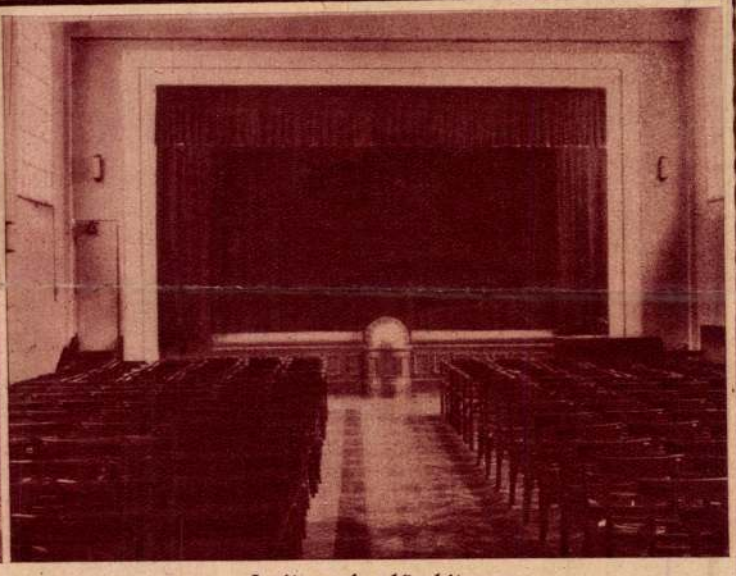

A disz- és előadóterem

Ujabb nagy mérgezési eset — a Noziéres Violettehez hasonló — hozta lázba a francia közönséget. Renée Georgette Colonnier kétféle méreggel megölte a testvérét. Baltól: R. G. Colonnier a rendőrségi kihallgatás alatt. Jobbról: A bünjelek: a fecskendő és egy konyhaedény, melyben az egyik méreg nyomait ételbe keverve megtalálták

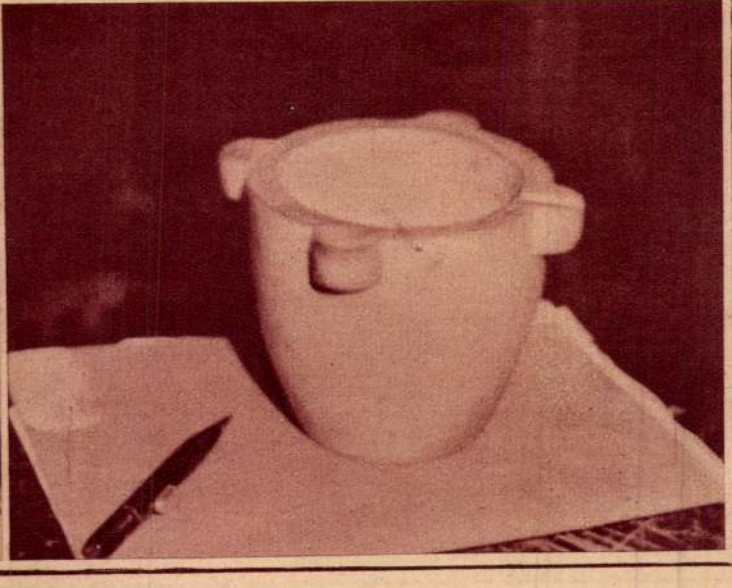

SPORT

Az ifjú tehetségek csapata képviseli holnap Magyarországot az osztrákok ellen

Magyarország—Ausztria válogatott futballcsapatai 61-edszer találkoznak vasárnap

(A Magyarország tudósítójától.) Huszonöt év előtt, 1902 októberében indult meg a magyar-osztrák válogatott futballmérkőzések sorozata. Azóta hatvanszor találkozott a két nemzet futball-legénysége és

e körül a 60 mérkőzés körül épült ki és lett naggyá úgy a magyar, mint az osztrák futballsport.

Weinhardt

Fogl II.

A 60 mérkőzés közül Magyarország nyerte a többséget, 27-et, míg Ausztria 21 győzelmet aratott, 12 mérkőzés pedig döntetlen maradt.

A mi futballsportunk a békeidők és a háborús évek sorozatos diada-

Fogl III.

Bukovi

lának köszönheti ezt a kedvező mérleget, mert *az utolsó években bizony Ausztria erősen fölénk kerekedett s az 1920 óta lefolyt 15 mérkőzés közül Magyarország mindössze kettőt nyert meg, míg Ausztria nyolcszor győzött, öt mérkőzés pedig döntetlen maradt.*

A holnapi mérkőzés fogja eldönteni, hogy végetért-e a magyar futballsport hanyatló periódusa s kezdetét veszi-e ismét a mult idők szívetmelegitő diadalsorozata.

Erre a fordulatra biztató reménység az, hogy *évek óta a külföldet járó jeles futballistáink hazatértek* és most egyesületeink és a szövetség csapatainak erejét növelik

Hirzer

Kohut

A holnapi csapatban több olyan játékos nevét találjuk, aki éveken keresztül a külföldet erősitette játéktudásával, ami azonban még nagyobb bizalmat ébreszt bennünk, az, hogy

a holnapi csapat kevés kivétellel a fiatal tehetségek csapata,

amelynek *lelkesedésétől, akaraterejétől és lendületétől bizton elvárhatjuk, hogy a legjobbat fogják a nagy küzdelemben nyujtani.*

A válogatott csapatok végleges összeállítása a következő:

Magyarország

Weinhardt (Sabaria)

Fogl II. (Ujpest) — **Fogl III.** (Ujpest)

Fuhrmann (FTC) — **Bukovi** (FTC) — **Vámos** (Sabaria)

Ströck (Ujpest) — **Takács II.** (FTC)

Holzbauer (Sabaria) — **Hirzer** (Hungária) — **Kohut** (FTC)

Wessely (Rapid) — **Horváth** (Rapid) — **Jiszda** (Floridsdorf)

Gschweidl (Vienna) — **Siegl** (Admira)

Geyer (Austria) — **Hoffmann** (Vienna) — **Schneider** (Austria)

Blum (Vienna) — **Szoldatics** (Simmering)

Satt (Austria)

Ausztria

A magyar válogatott csapatban csak a két Fogl tartozik az idősebb évfolyamhoz, míg a többiek kivétel nélkül a fiatal generációból küzdötték fel magukat válogatott sorba.

Ez holnap annyiban szolgál a csapat előnyére, hogy míg a két *Fogl Weinhardttal* kiegészítve nagy rutinjával és őserejével a védelemnek megingathatatlan bástyája lesz, addig

a fiatal csatársor az ugyanolyan fiatal fedezetsortól támogatva képes lesz állandóan frontban tartani a magyar színeket.

Az osztrák csapatnak szintén a csatársora a legjobb,

védelmében és fedezetsorában vannak gyengébb pontok, úgyhogy az osztrák csapat nem megverhetetlen.

A mérkőzést az angol *Prince-Cox* ve-

Fuhrmann

Takács

zeti, aki elismerten egyik legjobb tagja az angol bírói karnak.

A nagy mérkőzés előtt

Magyarország-Ausztria amatőrválogatott csapatai állanak szemben immár harmadszor.

Az amatőr válogatott mérkőzés előtt startolnak

a magyar maratoni futóbajnokság

résztvevői. Közel három órát futnak a magyar maratóniak Kispest—Szentlőrinc, Vecsés érintésével, Üllőig és visszaza, hogy végül a nagy mérkőzés félidejében 40.000 főnyi közönség előtt fejezzék be bajnoki futásukat.

Peltzer és Hofmeister vendégszereplésétől új magyar rekordok megszületését várják

(A Magyarország tudósítójától.) Nagy kár, hogy a MAC tradicionális őszi nemzetközi atlétikai viadala egybeesik a magyar-osztrák futballmérkőzéssel, mert *bizonyára sok ezren lettek volna a futballhivők közül is kiváncsiak Peltzer—Barsy párharcára és a magyar dobóknak a germán óriással, Hofmeisterrel való találkozására.*

A két kiváló német atléta budapesti szereplése nagyon nagy szolgálatokat tesz a magyar atlétikának éppen a jövő vasárnapi magyar-olasz mérkőzés előtt, mert *atlétáink közül éppen azokat készteti fokozottabb erőkifejtésre, akiknek eddig nem volt alkalmuk méltó ellenféllel találkozni.*

A Barsy—Peltzer párharc

400 és 800 méteren két régi riválist hoz össze. *Barsynak eddig még nem volt olyan szerencséje, hogy a legjobb kondicióban és formában állhatott volna ki Peltzer ellen.* Ezúttal azonban ez lesz az eset s bár 800 méteren Barsy **inkább csak tréning kedvéért indul,** *400 méteren egyenlő ellenfele lesz Peltzernek, sőt reméljük, végre győzelmet arat fölötte.*

Hoffmeister és a magyar dobók mérkőzésében is reméljük *a kitűnő magyar dobógárda győzelmét.* Hofmeister a diszkoszvetésben legerősebb, viszont azonban Marvalits és Egri révén ma két olyan dobóval rendelkezünk, akik közül bármelyik megverheti Hoffmeistert. Súlydobásban Hofmeister reménhetőleg rekordra kényszeríti Darányit s bár gerelyben a német nem ellenfele Szepesnek, a rekordot Szepestől is joggal remélhetjük.

A MAC-viadal harmadik német vendégéről, a magas- és távolugró Köppkéről, eddig nem érkezett hír,

de ha indul, érdekessé fogja tenni az ugró-versenyeket is.

A MAC szokatlan fénnyel és bőkezűséggel rendezi meg ezt a viadalát, nem kevesebb, mint 11 tiszteletdíj jutalmazza a győzteseket, a kiirásra kerülő **klasszikus vándordijakon kívül.**

Mára halasztották a MAC—BEAC teniszmérkőzést

(A Magyarország tudósítójától.) Tegnapra tervezték a MAC—BEAC között a teniszcsapatbajnokság döntőmérkőzéseinek megkezdését. Pétery dr. azonban bejelentette, hogy *csukló fájása miatt nem indulhat.* A MAC versenyzői közül még többen is akadályozva voltak a megjelenésben, úgyhogy *a BBTE hozzájárulásával a mérkőzés megkezdését mára halasztották.*

Pétery dr. megpróbál játszani, valószínű azonban, hogy *nem vesz részt a mérkőzéseken.* Kehrling ebben az esetben vagy Takáccsal, vagy Kelemennel fog együtt játszani.

A néger bokszoló knock-outolta a bécsi Wesselitschet

Ma és holnap folytatódnak a Nemzetközi Bokszoló Hét elődöntői

(A Magyarország tudósítójától.) A Nemzetközi Bokszoló Hét tegnapi versenynapján zsúfolt ház figyelte a néger Rocky *Knight* és a jeles bécsi középsúlyú *Wesselitsch* küzdelmét.

A néger 10 kiló súlytöbblettel indult s bár az első menetekben a kitünő bécsi bokszoló ördöngős technikájával kibujt a néger ütései elől, de az ötödik menetben Rocky Knightnek sikerült háromszor is eltalálnia Wesselitschet. A harmadik ütés olyan erős volt, hogy

Wesselitsch tízig feküdt a földön, tehát a néger knock-outolta.

A tegnapi napon a magyar *Rózsa* pontozással legyőzte Klingensteinert, Erich *Milenz* Wongert, Krisztian *Schumann* pedig Walter Pietschet.

Ma este és holnap este folytatódnak a Nemzetközi Bokszoló Hét előmérkőzései.

Ma este a következő párok mérkőznek: Urban *Grass* Németország bantamsúlyú bajnoka *Bernwallner* Andor magyar pehelysúlyú bajnok ellen; Sebastian *Rath* (München) *Czigány* László (Budapest) ellen; *Berde* Jenő (Budapest) *Klauss* Frank (Drezda) ellen és *Albert* Béla (Budapest) *Linnhuber* Karl (München) ellen.

Vasárnapi sport

Futball: Magyarország—Ausztria nemzetek közötti mérkőzés, Üllői út, délután ½4 óra. — Magyarország—Ausztria amatőr válogatott mérkőzése, Üllői út, ½2 óra. Magyar profiválogatott—Jugoszlávia, Zágráb. Budapest—Bécs, városok közti mérkőzés, Bécs. Bástya—Budai 33-asok, Magyar Kupa, Szeged, 4 óra.

Atlétika: A MAC nemzetközi viadala, Margitsziget, ½3 óra. — Magyarország maratoni futóbajnoksága, start az üllői-úti pályán, d. u. ½2 óra. — A BEAC főiskolai versenye, Lágymányos, 9 óra.

Bokszolás: A Nemzetközi Bokszoló Hét nyolcadik napja, Schmidt-aréna, este ½9 óra.

Vizipóló: MAC—UTE, NSC—MUE bajnoki mérkőzések, Császárfürdő, d. e. 10 óra.

Birkózás: A Máv. Gépgyár junior csapatversenye, MÁV-telep, egész napon át.

Kerékpár: A Testvériség országúti versenye, start fóti országút, reggel 8 óra.

Lósport: Lóverseny a kerepesi-úti pályán, d. u. 3 óra.

Üllői úti sporttelep

Vasárnap, 1927 szeptember 25-én délután 4 órakor

Ausztria—Magyarország

válogatott csapatainak mérkőzése.

Előzőleg

Osztrák amatőr—Magyar amatőr

válogatott csapatok találkozása

KLEIN M.

Magyarország legnagyobb ezüstárugyárában,

EZÜSTÁRUK

saját készitményü különlegességek.

Nagy választékban. Nagyban és kicsinyben Gyári árban.

VII., Síp ucca 20. sz. Telefon: József 361—52

Tel.: J. 328—90): *Bismarck, a vaskancellár* (fősz. Erna Morena, Carl de Vogt) — *A kecskék és a káposzta* (vígjáték, 8 felv., fősz. Marie Prevost, Várkonyi Mihály) — *Híradó* (5, ⅛8, ½10.)

Kamara (Telefón: József 440—27): *A bolygó zsidó* (Eugen Sue regénye filmen, 20 felv.) — *Híradók* (½6, ⅜8, 10.)

Nyugat-mozgó (Tel.: 71—62): *Bismarck, a vaskancellár* (10 felv., fősz. Erna Morena, Carl de Vogt) — *Hágár fia* (10 felv., fősz. Mädy Christians és Werner Krauss) (¼4, ½6, ⅜8, ¾10.)

Odeon (Rottenbiller ucca 37/b. Tel.: J. 302—63): *A legyőzhetetlen Tom Mix* (vadnyugati történet, 3 rész, 14 felv.) — *Az eladott fiú* (dráma, 7 felv., fősz. Richard Barthelmess) (¼6, ⅛8, ¼10.)

Olympia-mozgó (Telefón: J. 429—47): *A csárdáskirálynő* (10 felv., fősz. Liane Haid, Vendrey Ferenc, Oscar Marion, Székely Ibolya) — *Bali, a csodák szigete* (utazás az Indiai Óceán csodavilágában, 5 felv.) (4, 6, 8, 10.)

Faipari kézikönyv

A fa és fanemek ismertetése, megmunkálási módok és eszközök, befejező műveletek és díszítő eljárások.

Ára 5 pengő.

Kapható „Az Est" könyvkereskedéseiben: VII. ker., Erzsébet körút 18—20, V. ker., Vilmos császár út 14

Omnia-mozgó (Telefón: J. 301—25): *Az igazi férfi* (8 felv., fősz. Lil Dagover, Gösta Eckmann) — *Riválisok* (dráma, 8 felv., fősz. William Boyd, Elinor Fair) — *Híradók* (½6, ⅛8, ½10.)

Orient (VI., Izabella ucca 65. sz. Tel.: 150—87): *A nagy szüret* (12 felv., fősz. Dolores del Rio, Edmund Lowe) — *Kalandozás Brit-Columbián és a Sínai szigeteken* (2 felv.) — *Híradó* (5, 7, ¼10)

Orion (Eskü út 1. Tel.: J. 450—01): *Vén kujon* (vígjáték, 7 felv., fősz. Luize Fazenda) — *Ne szólj a feleségemnek* (vígjáték, 7 felv., fősz. Lylian Taschmann, Irene Rich, Huntley Gordon) — *Charleston táncbetét* (½6, ⅛8, ¼10.)

Palace-mozgó (a Newyork palotával szemben. Jegyrendelő telefón: J. 365—23): *Vén kujon* (vígjáték, 7 felv., fősz. Luize Fazenda) — *Ne szólj a feleségemnek* (vígjáték, 7 felv., fősz. Lylian Taschmann, Irene Rich, Huntley Gordon) — *Falu alatt folyik egy patak...* (énekli Hajdu Eta) (4, 6, 8, 10.)

Radius Filmszínház (VI., Nagymező ucca 22—24. Tel.: T. 220—98 és 292—50): *Magyar—Angol Híradó — Fox Journal — Világrekord* (sportfilm, 8 felv., fősz. Olga Csehova, Xénia Desni és Fred Solm) — *Az igazi férfi* (filmregény, 10 felv., fősz. Lil Dagover, Gösta Eckmann és Urho S. Fjord. A betétdalt Keszler Dóra operaénekesnő énekli. A zenekart Lazarus Walter zeneigazgató vezényli (5, ⅛8, ½10.)

Royal Apolló (a Royal-szálló épületében VII., Erzsébet körút 45—47. Tel.: 418—94): *Hotel Imperial* (10 felv., fősz. Pola Negri, James Hall, George Siegmann). A film eredeti kísérőzenéjét P. Horváth Dezső állította össze. A budapesti szimfonikus énekkart vezényli Müller Károly karnagy (4, 6, 8, 10.)

Tivoli-mozgó (VI., Nagymező ucca 8. Tel.: 230—49): *Csárdáskirálynő* (10 felv., fősz. Liane Haid, Vendrey Ferenc, Ráday Imre, Székely Ibolya) — *Bismarck, a vaskancellár* (10 felv., fősz. Erna Morena, Carl de Vogt) (½5, 7, ½10.)

Turán-mozgó (Nagymező és Mozsár ucca sarok. Tel.: 64—20): *A nagy szüret* (dráma, 12 felv., fősz. Dolores del Rio, Edmund Lowe) — *Kalandozás Brit-Columbián és a Sínai félszigeten* (expedíciós film) — *Híradó* (5, ⅛8, ½10.)

UFA Filmszínház (Teréz körút 60. sz. Nyugati pályaudvarral szemben. Tel.: L. 921—32 és 921—33): *Fehér csodavilág* (expedíciós film) — *Riválisok* (Cecil B. de Mille-attrakció, fősz. William Boyd és Elinor Fair) — *I. Sportoljatok* (Jobb idegeket). *II. Sportoljatok* (Hogyan készül Amerika az olimpiászra) — *Magyar—UFA Híradók*. A zenekart Stephanides Károly vezényli (5, ⅛8, ½10.)

Vesta-mozgó (Erzsébet körút 39. Tel.: J. 36—39): *A sivatag árvája* (10 felv., fősz. Bánky Vilma, Ronald Collmann) — *A repülő cowboy* (6 felv., fősz. Buck Jones) (Előadások ¼4-től folyt.)

Anglia és – sokezer jótanács Az Est Hármaskönyvében

Az Est Hármaskönyve 1928-ik évre szóló kötetével új irányt nyit meg az évkönyvek történetében. A Hármaskönyvek minden eddig megjelent kötete hozott valami értékes újítást: egyszer lexikont, egyszer irodalmat, máskor egy nagy író alakjának szentelte hasábjait, — a most előkészítés alatt álló kötetben közelebb akarja hozni a művelt nyugatot a magyar olvasóközönséghez.

A hatalmas kötet, — mely terjedelemben messze felülmúlja az eddig megjelent Hármaskönyv-köteteket — első felében a mai Angliát, Anglia vezető embereit, társadalmi, irodalmi, művészeti és politikai életét ismerteti komoly, érdekfeszítő cikkekben. Ezzel a résszel Angliához való közeledésünket, a magyar nemzet egyre hatalmasabb méreteket öltő angol barátságát akarja kifejezésre juttatni és fejleszteni Az Est Hármaskönyvének szerkesztősége. Rothermere lord fellépése az egész magyar közönség érdeklődését Anglia felé fordította. Ennek az Angliának, a mai Angliának életét tökéletesebben kell megismerni a magyar közönségnek, hogy az az érzés, amit ma csak a szimpátia irányít Anglia felé, a tudás kincseiben meggazdagodva erősebb szellemi kapcsolatot teremtsen az angol és a magyar nép között.

A kötet második felében többezer jó tanáccsal sietünk olvasóközönségünk előfizetői támogatására. Ezek a kérdések kiterjednek az élet minden ágára. Gazdasági, jogi, egészségügyi, politikai, közigazgatási ügyekben ad tanácsokat Az Est-lapok karácsonykor megjelenő Hármaskönyve.

A Hármaskönyv természetesen idén sem kerül könyvárusi forgalomba. Kizárólag a Magyarország, Az Est és a Pesti Napló előfizetőinek számára készül, megerősítéséül azoknak a szellemi kapcsolatoknak, amelyek Az Est-lapok írói és olvasói között fennállanak. Az Est Hármaskönyvének 1928. évi kötetét díjtalanul fogja megkapni mindenki, aki Az Est, a Pesti Napló vagy a Magyarországra legalább egy negyedévre előfizet.

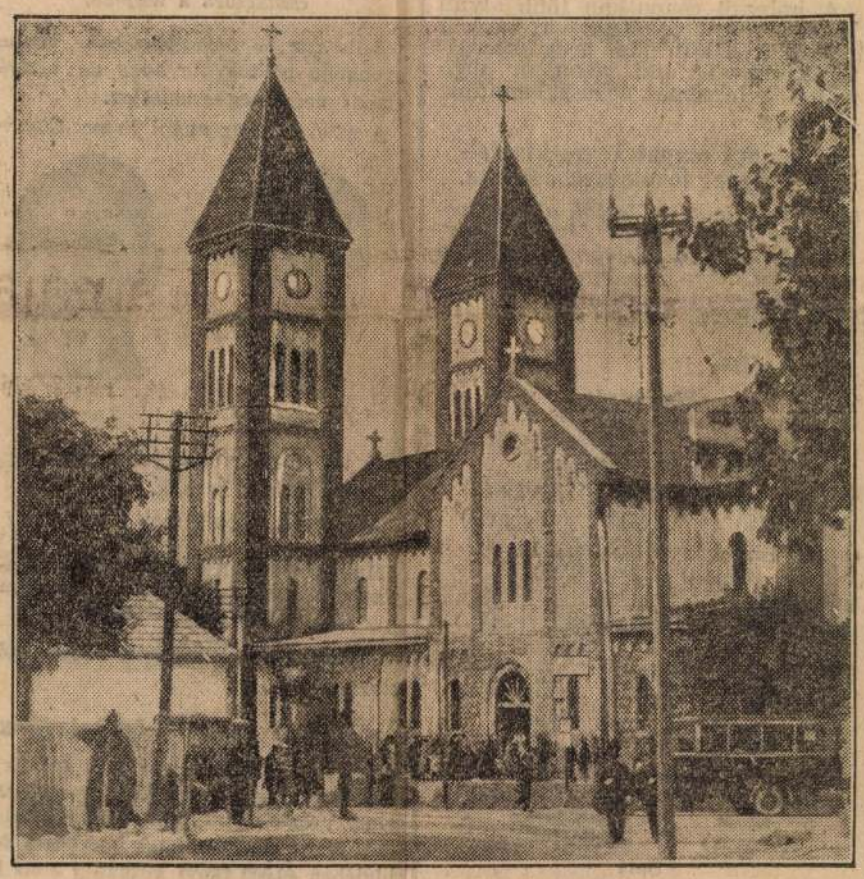

A Szent István-korabeli román stílusban épült új római katolikus plébániatemplom Balatonfüreden, amelyet pénteken szentelt fel Rott Nándor püspök. Az új templom tervezője Fábián Gáspár építész

Az idegenforgalom eredménye: új nagy szálloda a Dunaparton

(A Magyarország tudósítójától.) Érdekes változás tapasztalható vállalkozói körökben a szállodai üzemekkel szemben. *Tavaly még gyönge esztendejük volt a budapesti szállodáknak* és a szállodai szobák egy része üresen állott. Ekkor merült fel a városházán, hogy *a főváros nagy beruházó programjába két új szálloda építését is beiktassák*, ami megtörtént, de alighogy nyilvánosságra jutott a főváros beruházási programja, *a nagy szállodák bankérdekeltsége közbelépett* és a város legbefolyásosabb köreiben akciót kezdett, hogy *töröljék a beruházási programból a szállodaépítést.* Biztató igéretet is kaptak ebben az irányban a budapesti nagyszállodák.

Az idei esztendőben *megváltozott a helyzet*, erősen megjavult az idegenforgalom, *a szállodák legnagyobb része állandóan zsúfolva van* és a nagy hotelok vezetői megelégedéssel beszélnek arról, hogy *sikerült helyes irányban megfogniok az idegenforgalmat* és szerencsés kézzel eltalálták a propagandát. Ez a hangulatváltozás *újabb szálloda építési tervét ér-lelte meg.*

Értesülésünk szerint *egy érdekeltség nagy szálloda létesítéséről tárgyal a Dunaparton.* Az új szálloda befogadóképességét *500 szobára tervezik.* Szállodai körökben úgy tudják, hogy megegyezés esetén *az alapításban fontos szerepe lesz a Hungária és a Dunapalota érdekeltségének*, amely nem lát konkurenciát az építendő új szállodában, minthogy a meglevő két szálloda állandóan zsúfolva van.

Feneketlen ingoványban, prédára éhes alligátorok közt játszódik le az utóbbi hónapok legizgalmasabb filmregénye: Az Úristen madárkái. Hősnője: Mary Pickford

Drágult a sertés és marha az elmult héten

A *Budapest-ferencvárosi sertésvásár*ra az e heti felhajtás 8789 darab sertés volt, melyből 496 darab maradt eladatlanul. A külföldi piacok szilárdságának hatása alatt az elsőrendű sertés ára Budapesten is 2—4 fillérrel emelkedett, az egyéb minőségek ára azonban változatlan maradt. Szedett sertés a piacon úgyszólván hiányzik, mert a felhozatal 90%-át e héten is uradalmi áru képezte.

Hízottsertés-árak:

Elsőrendű urasági 1.76—1.78—1.82, elsőrendű szedett 1.76—1.78, közép 1.68—1.72, könnyű jobb 1.56—1.60, könnyű gyengébb 1.52—1.56, öreg urasági 1.68—1.72, öreg szedett 1.58—1.62, sonkamalac 1.60—1.84.

Zsírban és *szalonnában* az üzlet tartott árak mellett elcsendesült, a húsüzlet pedig közepes. *Zsír* nagyban 2.28—2.32, *szalonna* nagyban 2.08—2.16, *sertéshús* (tőkére) 2.08—2.24.

Bécsben

5700 darab zsírsertésből már 1715 darab magyar volt, úgylátszik, a magyar sertés felhajtása Bécsben növekedőben van. Élénk irányzat mellett az árak 10 garassal emelkedtek. Elsőrendű 2.40—2.42, kivételesen 2.50 silling.

Prágában

1364 darab zsírsertésből a hétfői piacon 494 darab volt magyarországi. Elsőrendű 11.70—12.—, kivételesen 12.50 cseh korona.

A budapesti marhavásárra

e hó 19-én 300 darab, 22-én 648 darab marhát hajtottak fel. Hétfőn közepes üzletmenet mellett az árak változatlanok maradtak, míg csütörtökön az üzlet élénk volt és különösen az elsőrendű minőségű marhák és bikák ára emelkedett 8 fillérrel.

Marhaárak szeptember 22-én:

Ökör, jobbminőségű 1.04—1.36, ökör, közép és gyengébb —.60—1.—, bika —.80—1.36, tehén, jobbminőségű 1.——1.28, tehén, közép és gyengébb —.56——.96, kicsontozni való —.46——.52, növendék —.64—1.06, élő borjú 1.60—1.72.

Soványsertés-üzlet:

A téli beállításra alkalmas süldőben áruhiányt látunk; könnyű malacban a nagy kínálattal szemben a kereslet minimális, a választott malac pedig a közelgő télvízre való tekintettel teljesen elhanyagolt.

Soványsertés-árak

(ab gazdaság, 12 órai koplalással): Páronként 60—90 kg átvészelt 1.60—1.76, vészeletlen 1.56—1.60, páronként 90—120 kg átvészelt 1.60—1.68, vészeletlen 1.54—1.58, páronként 120—160 kg átvészelt 1.64—1.68, vészeletlen 1.56—1.60, öreg uradalmi koca 1.46—1.48, malac, 6 hónapos 1.74—1.78.

ABBAZIA

ELADÓ * BÉRBEADÓ

A pompás

WICKENBURG-VILLA

Fiúme egykori kormányzójának villája.

Továbbá

uraságí villák, szállodák, penziók és kávéházak

Érdeklődők forduljanak: **Fr. SCHMID** könyvkereskedőnöz, Abbaziában. Közvetítők kizárva

Előírásos iskolai egyenruhák

meglepő olcsón. Angol csíkos blúz **14.**— P-től. Berakott alj **10.**— P-től. Svédtornanadrág **5.**— P-től. Tornaing **2.20** P-től. Tornacipő **2.80** pengőtől.

Schäfer M., Döbrentei tér 4

Fábián Gáspár dr

cvid

MMÉ Közl

1938. 313. 1.

(Tudosítás az Egyles székesfehérvári kirándulásáról.)

H. J.-t =

5634

40.214. — K. M. E. Ny.

Fábián Gáspár dr

ajándékai az alábbi
múzeumnak

MMÉKözl
1938. 312. P.
(Magyar Műszaki
Múzeum)

Fábián Gáspár

1918 jun. 17. a M. M. É. Egyletben Budapest uj városházának elhelyezése a Dunaparton c. tartott elő-adást.

MMÉE Közl

1919. 112. l.

Fábián Gáspár

Irod

MMÉE Közl. 1918

84. l. (A ~~dunaparti~~ budapesti Dunapartok építőművészeti jelentősége c. ~~előadása~~.)

BUDAPEST
937 NOV. 20. 21.
4 LFh

PEST
NOV. 20 -8
5

Fábián Gáspár

vrőd

Ert. 1928

30. l.

M. Trod. és Mův. Kongresszus Ért.

1928. okt.

Wagypécsha

274

Fábián Gáspár dr

archépe

L. Führer Ilustól

Magyar Építőmű-

vészet 1934.

6-7. sz.

archép

„EUROPA"
film-, könyv-, lapterjesztő- és
könyvkiadó r. t.
Bp. V., Rothermere-u. 12.
Telefon: 127-837.

„EUROPA"
film-, könyv-, lapterjesztő- és
könyvkiadó r. t.
Bp. V., Rothermere-u. 12.
Telefon: 127-837.

Fábián Gáspár d

Magyar Építőművé-
szet. 1934. 6–7 sz.
(Dr Fábián G. Egyházi
építkezések. Szánvos
képpel és műszaki
vajzókkal.)

arcképpel Különnyomatban
könyvtáramban
onnan dolgo-
zandó fel-

Fabián Gáspár Ár

Nyd

MAGYAR·EPITOMUVESZET

1929. 9-10. 4.-13. l.

(Építőipar – Építőmüvészet)

A

KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT

RENDES TAGJAI TAGJEGYEIKKEL

ÖSSZES KIÁLLÍTÁSAINKAT

DÍJTALANUL LÁTOGATJÁK,

CSALÁDTAGJAIK SZÁMÁRA

ÖT INGYENJEGYET KAPNAK,

RÉSZTVESZNEK A RENDES TAGOK KÖZÖTT

RENDEZENDŐ

TÁRGYSORSJÁTÉKON

ÉS INGYEN KAPJÁK A

TÁRSULAT ÉVKÖNYVÉT

BELÉPÉSI NYILATKOZATOKAT KÍVÁNATRA

AZONNAL KÜLD A TITKÁRI HIVATAL

52217. — AZ ATHENAEUM NYOMÁSA

Fabián Gáspár

erod

Magyar Építőművészet

1929. 6. sz.

ETERNA

RÉTEGELT

AJTÓ

Fábián Gáspár dr

vód

Magyar Építőmíveselet

1929. 5. x. 15. l.

(A szekszárdi köz-
szorház.)

fenti serverte

Fabián Gáspár dr

a debreceni rk. Svetits leányneveldintézet vá-
rosi bihár tarvp. III díj

Magy. Építőművészet
1929. 2. n. 27. l.

1051. *Buda.*

Mellig, balrafordultan
érem előlapján van ábráz
lefelé hajlik. Haja, bajusza
díszített kucsmája prém, p
ékesíti és fölötte kendő lá
nak látképe szemlélhető to
irata a képlapon : »BUDA D
»AR. BVDA 441.«.

Rézszínű ólom, átmérője
Értéke 20 K. — Havas (Hir
30-án (787–907). — Átvételet
(1950–909), az 1910 február 2
eln. sz. leiratok, illetőleg az 1
az 1910 márczius 23-iki (519
Bejelentetett 1908 január 31-é

Fábián Gáspár

cl.

La Rosée E.

Bp. kat. templomai 1938

74. l.

76 l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Patria" r.-t. Budapest — 435418

Fábián Gáspár

(später)

geb. am 2. Jan. 1885 in Székesfehérvár, absolvierte die Budapester Polytechnik, an der er 1908 das Architektendiplom erhielt. Von einer im Auftrage des Unterrichtsministers unternommenen Studienreise 1910 zurückgekehrt, war F. Assistent bei den Budapester Architekten Aigner, Kaiser und Nagy. Er erzielte zahlreiche Preise. Von ihm stammen die Entwürfe der Babolcsaer Pfarrkirche, des Kalocsaer Jesuitenkollegiums, des Törökbálinter Nonnenklosters, des Székesfehérvárer Waisenhauses und Greisenheimes und Kirche, der Bau des Gyulaer Forstamtes, des Jászapáti Obergymnasi-

fortsetzt

uns. F. baute auch mehrere Zinshäuser in Budapest und Temesvár.

Krück. I. 289. l.

Kamcsó agyaszbót, Bronzkori, Vl. 23

Fábián Gáspár dr

1928-29-ben terverte a Miasszonyunkról nevezett iskolanővérek Ceglédi polgári leányiskolájának épületét. 1930 fejezték be az épitkezést.

Kolofont József:

Cegléd. 189. l.

MVM. X.

1931

Az utazás részletezése és a felszámítása

Idő

hó nap

Tétel

s utinapló.

ánné dr.Tombor Ilona müemléki őr

es,ref.templom megvizsgálása

49 április hó 2 nap 9 óra 30 perc.
" " hó 2 nap 21 óra 40 perc.

és a költségek ása	Összeg P	Összeg f	Jegyzet
tes személyvonat	15	45	
1/2 II.o.			
pest gyorsvonat	21	85	
1/2 II.o			

IFJ. ZIEGLER GÉZA

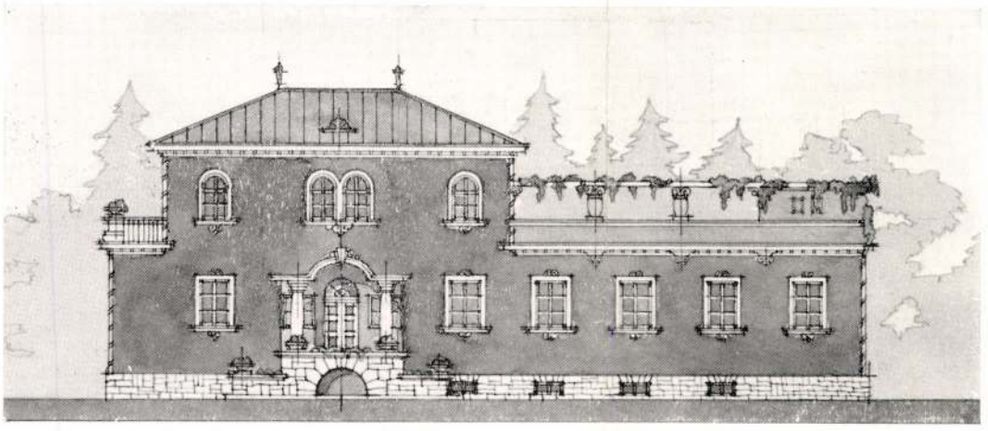

DÉLI HOMLOKZAT

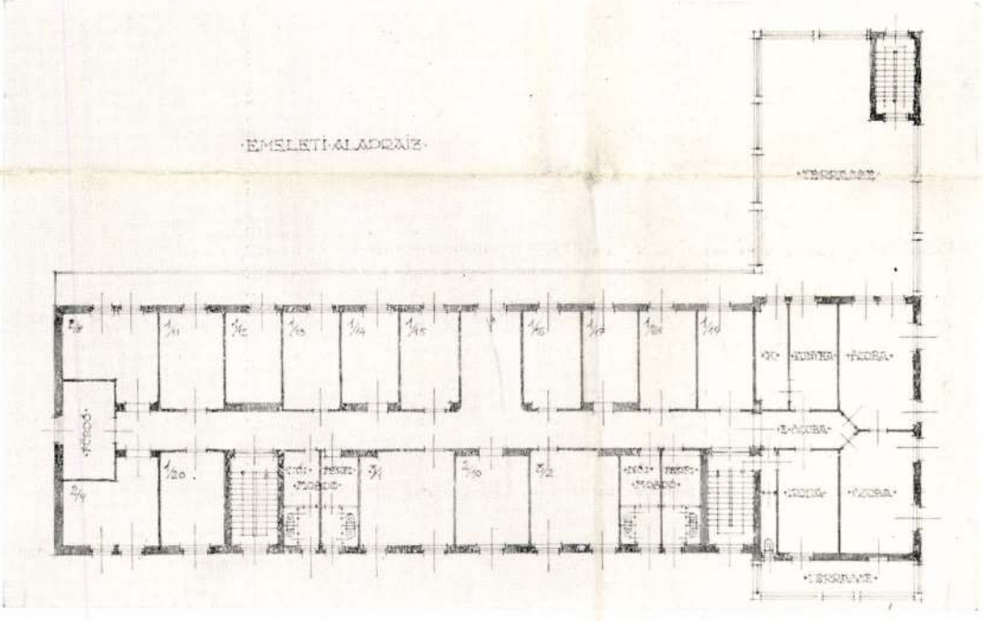

EMELETI ALAPRAJZ

MEGVÁSÁROLT PÁLYATERV

A keleti (fő) homlokzat és a földszinti alaprajz a 20-ik oldalon Katzer József csomagjában

A HÉVÍZSZENTANDRÁSI POSTA-ÜDÜLŐTELEP

Ludwig, építőmester

15, 24 képek

DR. FÁBIÁN GÁSPÁR

HOMLOKZAT

NYÍREGYHÁZI ERZSÉBET-KÓRHÁZ
KIVITELEZTÉK: IFJ. TÓTH PÁL ÉS SMIJÁK ISTVÁN ÉPÍTŐMESTEREK

DR. FÁBIÁN GÁSPÁR

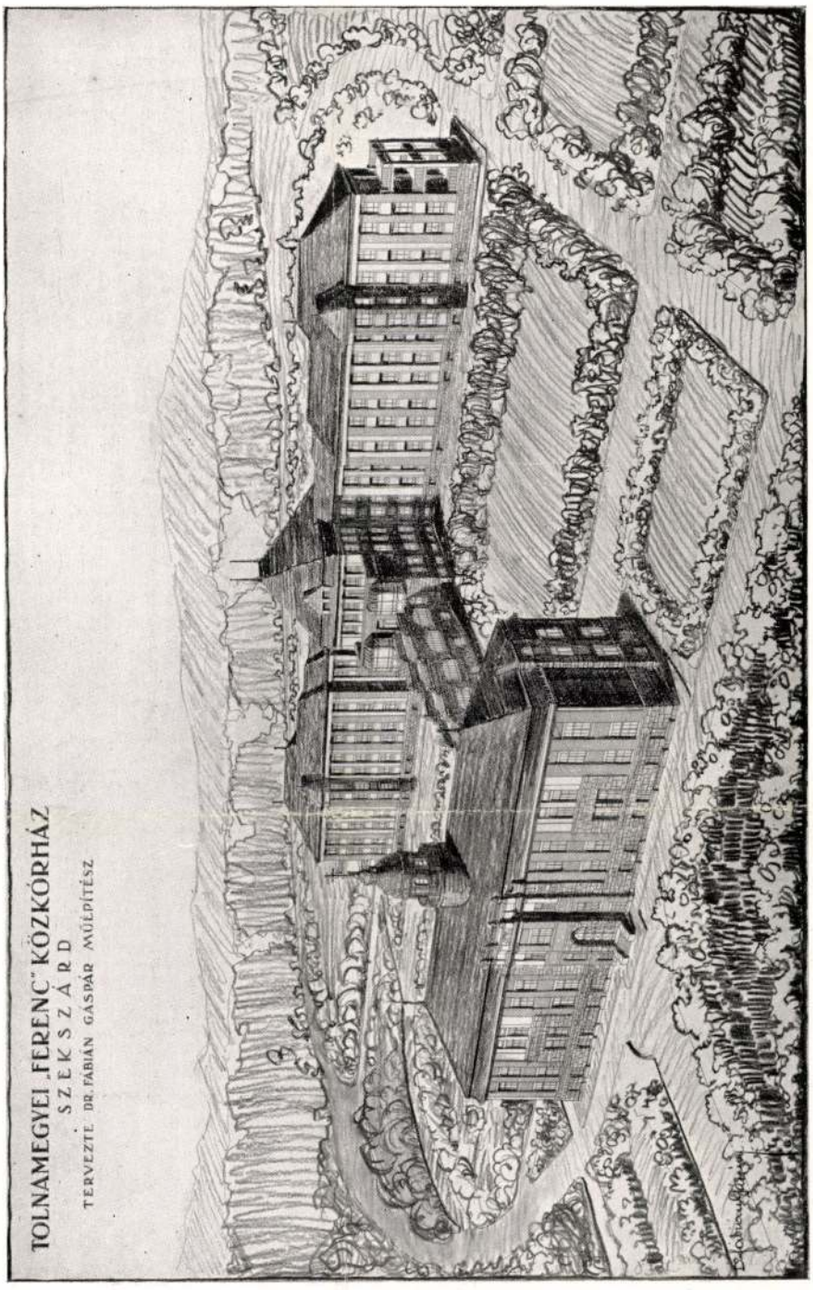

TÁVLATI KÉP

A SZEKSZÁRDI »FERENC« KÖZKÓRHÁZ
FŐPAVILLON ÉS ADMINISZTRÁCIÓS ÉPÜLET
KIVITELEZTÉK: MÁROVITS ÉS LUDVIG ÉPÍTŐMESTEREK

DR. FÁBIÁN GÁSPÁR

A NYÍREGYHÁZI »ERZSÉBET« KÓRHÁZ SEBÉSZETI PAVILLONJA
KIVITELEZTÉK: IFJ. TÓTH PÁL ÉS SMIJÁK ISTVÁN ÉPÍTŐMESTEREK

Saison utáni rendkivül mérsékelt árak!

Tekintettel az ünnepek után beálló holt idényre, munkásaimmal egyetértően elhatároztam, hogy a mélyen tisztelt Közönségnek

P 125, P 145 és P 165 egységárak mellett

mérték szerinti öltönyöket készitek az elismert elsőrendü szabás és munka mellett, **garantált eredeti angol és magyar szövet maradékokból.**

Amennyiben tehát nyári ruhaszükségletét még nem fedezte keresse fel sajat érdekében cégemet és ne mulassza el ezen ritka alkalmat, hogy ezuttal kifogástalan elsőrendü szabással kimondottan jó minőségü szövetekből a legolcsóbban öltözködjék.

PÁLL ÖDÖN Dunántul legnagyobb férfiszabó üzeme Pécs, Széchenyi-tér 18.

Szent Imre ünnepély a pécsi leventéknél

Pécs, június 10. — Pünkösd vasárnapján verőfényes nyáreleji délelőttön zajlott le a pécsi leventék Szent Imre ünnepélye a PAC sportpályán.

Zászlódiszt öltött erre az alkalomra a pálya. Izlésesen elkészített hatalmas lombsátorban — a leventéket immár teljesen szivébe zárt meleglelkü pécsi úrhölgy által — sok-sok illatos virággal feldiszített oltár várta a leventék szeretett páterét, *Perr* Viktor Emerikánum-fiúnevelőintézet igazgatóját, ki a tábori misét celebrálta. A megjelent előkelőségek: a ker. testnevelési felügyelő, a városi testn. felügyelő, a törvényhatóság részéről dr. *Schmidt* Lajos tb. főjegyző és sokan mások az oltár körül foglaltak helyet, mig a környék aprajanagyja a tribünt csaknem teljesen megtöltötte.

A szentmise utáni szivet-lelket nemesitő szentbeszéd befejeztével a Himnusz vezette be az ünnepélyt. Majd dr. *Várnagy* Elemér városi aljegyző lépett az erre az alkalomra elkészített emelvényre, ragyogó szónoki képességeinek újabb tanujelét adva. Párhuzamot vont az Árpád-kori s mai Magyarország között s ebbe a keretbe állitotta be Szent Imrét. Szavaival oly híven, oly lebilincselően érzékeltette meg az Ő magasztos, követésre méltó egyéniségét, mintha egy isteni tehetséggel megáldott szobrász bronzba öntötte volna.

Mélyértelmü, áhitattal teli, a haza sorsáért aggódó vallásos lélek szülte szebbnél-szebb költemények: Imádság a két hazáért, Szent Imre sirja előtt, Égi itélőszék, következtek ezután Farkas József, Borbás Gyula és Kiss Béla kiváló, minden dicséretet megérdemlő szavalataival. Közben a dalárda és a fúvószenekar gyönyörködtette a hallgatóságot.

A lélekemelő müsort a Hiszekegy hangjai zárták be.

A müsor után díszmenetben vonultak el a leventék előljáróik előtt. Itt meg kell emlékeznünk az ő fegyelmezett, katonás magatartásukról és viselkedésükről. Valahogy azt éreztük, amikor döngő léptekkel közeledtek, hogy ime, feltámadt a magyar jövendő, közeledik Szent Imre vezetése alatt az új hadsereg, mely nem pusztit, nem rombol, hanem épit, felépiti az új, a nagy, az erős és boldog Magyarországot.

Jön a Czája cirkusz! A legnagyobb, legnivósabb magyar cirkusz!

Rudle Ignác megvételre ajánlotta fel a városnak Irányi Dániel-téri házát és telkét

Pécs, június 10. — Érdekes ajánlatot tett ma a városnak *Rudle* Ignác ismert pécsi harangöntő és rézárugyáros. *Rudle* Ignác felajánlotta a városnak megvételre az Irányi Dániel-téren levő házát és telkét, amely 1200 négyszögöl. Az egész komplexum ára 120.000 pengő volna. Az ismert gyáros ajánlata úgy szól, hogy a város vállalja el 32.000 pengős adósságát, a fennmaradó összeg erejéig pedig a város évjáradékot adjon a részére. *Ez az évjáradék havi 500 pengő volna, ha pedig Rudle Ignác előbb halna meg, úgy özvegye havi 200 pengő évjáradékot élvezne.*

Nendtvich Andor dr. polgármester ma délelőtt foglalkozott az érdekes beadvánnyal. Ennek során felhivta a mérnöki hivatalt, vizsgálja meg az épületet és a telket és ha az megfelelő volna valamely középület, például vásárcsarnok létesitésére, úgy ez irányban tegye meg előterjesztését.

Több mint másfélmillió pengő Baranyamegye adóhátraléka

A vármegye 50 községében feltünő nagy a halálozási arány

Pécs, jún. 10. — Rendes havi ülését tartotta ma délelőtt fél 10 órakor a vármegye közigazgatási bizottsága. Az ülésen Vitéz Keresztes-Fischer Ferenc dr. főispán elnökölt, a választott bizottsági tagok közül pedig Igaz Béla dr. felsőházi tag, prelátus, Mándy Samú felsőházi tag, Muszti István országgyülési képviselő, Tyószits Sándor nagybirtokos, Kolossváry Andor főerdőtanácsos és Kerese György dr. ügyvéd jelentek meg.

Az alispáni jelentés kapcsán Mándy Samú szólalt fel és arra kért felvilágositást, mi az oka annak, hogy

Baranya mintegy 50 községében nagyobb a halálozási arányszám az országos és vármegyei átlagnál.

A kérdéshez az alispán, főispán és a vármegyei tiszti főorvos tettek megjegyzéseket, majd abban történt megegyezés, hogy Mándy Samú átadja a kérdéses községekre vonatkozó adatait Vidákovich Lajos dr. főorvosnak, aki a kérdésre vonatkozó megfigyeléseit az októberi közigazgatási ülésen adja elő.

Az alispáni jelentés tudomásul vétele után Vidákovich Lajos dr. főorvos a vármegye közegészségügyi helyzetéről számolt be, amely májusban kedvező volt. A fertőző betegségek közül a roncsoló toroklob 10 községben 10 megbetegedéssel, a vörheny 2 községben 3 megbetegedéssel, a kanyaró 3 községben 20 megbetegedéssel, a váltóláz 3 községben 3 megbetegedéssel, a bárányhimló 1 községben egy megbetegedéssel, a hasihagymáz 7 községben 17 megbetegedéssel, a gyermekágyi láz egy községben egy megbetegedéssel, a trachoma 2 községben 2 megbetegedéssel, a hökhurut 10 községben 14 megbetegedéssel és egy halálozással, a jobboldali fültő mirigylob 2 községben 2 megbetegedéssel, a vérhas 12 községben 2 halálozással, a tbc pedig 3 községben 6 halálozással fordult elő.

A veszettállatok 19 egyént martak meg.

Zimmermann László dr. magánorvas Máriakéménden letelepedett. A mohácsi László kórházban májusban 158, a siklósiban pedig 79 beteget ápoltak.

Halász Antal h. pénzügyigazgató Baranya mult havi adózását ismertette. Egyenesadóból 196 ezer 234, rokkantadóból 8 ezer 938, betegápolási pótadóból 32 ezer 163, forgalmi adóból 60 ezer 28, illetékből 130 ezer 895, fogyasztási adóból 2 ezer 630, vámilletékből 9 ezer 583, dohányeladásból 168.954. Különféle bevételekből ezer 408, közuti gépjárművek adójából 3 ezer 636, vagyonváltságból 14 ezer 114, késedelmi kamatokból 8 ezer 872 pengő folyt be.

A májusi adózás összege 637 ezer 455 pengőt tett ki.

A mult hónap végén esedékessé vált hátralék egy mlilió 581 ezer 322 pengő, amely az egész évi előirásnak 47 százaléka.

Magyar Dezső tanfelügyelő szerint a kultuszminiszter a nem állami tanitók közül a VII. fizetési osztályba léptette elő Flóri György tékesi, Hering János mecsekjánosi, Járányi Lajos somogyi, Lieber Endre villányi, Mauthner Ferenc kisnyárádi, Rhosóczy Elek mohácssziget-kandai, B. Tóth Antal magyarmecskei, Hatz József borjádi, Kunderné, Schiffer Mária mágocskispusztai tanitókat. A tanfelügyelőség májusban is folytatta az iskolalátogatásokat.

Nagy Lajos vármegyei állategészségügyi tanácsos szerint a fertőző állati megbetegedések közül a lépfene, a veszettség, a sertéspestis, hólyagos kiütés és a sertésorbánc fordultak elő májusban, amikor Baranyából 375 darab lovat, 1748 szarvasmarhát és 4329 sertést szállitottak el.

A többi jelentés tudomásul vétele után az ülés 10 óra után ért véget.

Ravasz László dr. püspök Baranyában

Pécs, jún. 10. — E hó elseje óta a baranyai református egyházakat látogatja a dunamelléki református egyházkerület püspöke. Lelkes ünneplés fogadja mindenütt. Kíséretének élén a járás főszolgabirája halad, azonkivül Kováts István dr. egyházkerületi főjegyző, Hetessy Kálmán dr., Göde Alajos és Muraközy Gyula egyházkerületi aljegyzők, továbbá Nyáry Pál esperes, Mándy Sámuel egyházmegyei gondnok látogatják az egyházközségeket. Dencsháza, Rózsafa, Kispeterd, Becefa, Botyka, Nyugotszenterzsébet, Nagyváty, Magyarmecske, Nagypeterd, Kiscsány-Oszró, Vajszló, Baranyahidvég, Nagytótfalu, Godisa, Matty voltak az eddigi állomások. Mindenütt istentisztelet vezeti be az egyházlátogatást, mely alkalommal a püspök vagy prédikál, vagy imádságot és áldást mond. Presbiteri üléseken tárgyalják meg ezután az egyház ügyeit és esetleges bajait, hogy hivatott ajakról kapják meg az egyház előljárói a szükséges irányitást.

Az elmult héten Mándy Sámuel felsőházi tag, kinek a püspök, kíséretével egyben, szálló vendége volt, ebédet adott vendége és kísérete tiszteletére, melyen megjelentek vitéz Keresztes-Fischer Ferenc dr. főispán, Fischer Béla alispán, Hoffer Kálmán vármegyei főjegyző, Visnya Ernő, Madarász István dr. felsőházi tagok, Varga Nagy István ny. kir. tábl. tan. elnök, Nádossy Imre volt orsz. főkapitány, Mándy György földbirtokos, Bognár Gyula főszolgabiró, Narancsik József dr., Kenessey Aladár dr., Szücs Ernő dr., Nagy József dr., Morvay Ferenc egyházmegyei tanácsbirák, Fejes János dr. egyházmegyei ügyész, Halász Imre egyházmegyei főjegyző, Nagy Akos lelkész és a házigazda családtagjai.

Tegnap este Siklósra érkezett a püspök, hol Keck László dr. kormányfőtanácsos, kir. közjegyző vendégszeretetét élvezte napokon át, mint szálló vendég és innét, mint központból, szállt ki naponkint kíséretével a gyülekezetekbe. A siklósi egyház, dalárda és nőegylet fényesen sikerült szerenádot adtak a püspök tiszteletére, ki az üdvözlő beszédet tartó Fejes János dr. üdvözletére, a több száz főből álló közönség előtt szivekbemarkoló bizonyságot tett a minden magyar embert különbség nélkül testvérré avató honfiui reményekről. Pünkösd első napján Drávaszabolcson és Ipacsfán végzi látogatásait a püspök, ki június 15-én fejezi be körútját.

A SINGER VARRÓGÉPEK MÉGIS A LEGJOBBAK!

APOLLÓ

Szerda-csütörtök, junius 11-12.

Nagyszabásu kettős műsor!

ZSARNOK HALÁLA

Alfred Schirokauer világhirü drámája filmen.

SZEREPLŐK:

A helytartó — — Noah Beery
Helen Duval — — Billie Dove
Victor Duval — — Antonio Moreno
Hortense Lacombo Thelma Todd

Flapper kisasszony

Kitünő vigjáték 8 felvonásban.
Főszerepben:
Alice Withe és Jack Mulhall

ELŐADÁSOK:

6, ½8 és ½10 órakor.

A két utolsó előadás teljes zenekarkisérettel.

Kedvező időben az esti előadások a kertben.

A terem jéggel van hütve!

PARKMOZI: szünet.

Elfogták a szigetvári templomrablót

A barcsi csendőrség tartóztatta le

Pécs, jún. 10. — A barcsi csendőrkülönítmény egy járőre tegnap egy gyanus kinézésü csavargót igazoltatott a Dráva-parton. A csavargó Juhász Sándor névre kiállított munkakönyvvel igazolta magát, miután azonban több hozzáintézett kérdésre zavaros és bizonytalan feleleteket adott, a csendőrség őrizetbe vette. További kihallgatása során aztán megállapitást nyert, hogy munkakönyvét valahol lopta, nem Juhász Sándornak, hanem Hajek Lászlónak hívják, brassói születésü és kiskunlacházai illetőségü. Hajek mind gyanusabbá válva a későbbi keresztkérdések pergőtüzében bevallotta, hogy hosszabb ideje lopásból tartia fenn magát és

ő a legutóbb elkövetett szigetvári templombetörés tettese is.

Megmotozása alkalmával sok olyan dolgot találtak nála, amelyek eredetére nézve nem tudott kielégitő felvilágositást adni. Táskájában egy piroscsikos asztalteritőt és egy fekete női kabátot is találtak. Hajek beismerte, hogy ezeket május 2-án a pécsi vasuti állomáson lopta ki egy asszony kosarából. A többszörösen büntetett előéletü csavargót a barcsi csendőrség a mai napon átkisérte Szigetvárra, ahonnét a nyomozás lefolytatása után több bűncselekményért a kaposvári törvényszék elé kerül.

Pünkösd másodnapján Zichy Gyula grófkalocsai érsek avatta fel az új pécsi Jézus szíve templomot

A templomavatás minden külső ünnepélyesség nélkül történt

Pécs, június 10. — Nagy ünnepe volt Pünkösd másodnapján az ősi katolikus Pécs városának. Gyárváros után most a szigeti külvároson nyillott meg az Urnak egy új díszes temploma. Eggyel ismét több olyan felszentelt helye van Pécs katolikus lakóinak, ahová bemenekülhetnek, hogy az élet küzdelmeihez erőt merítsenek, az élet fájdalmaira, keserüségeire vigasztalást találjanak és a hétköznapi élet hullámveréseiből felemelhetik lelküket a minden élet Urához: az örök Istenhez. Kettővel ismét több templomtorony nyúlik a Mecsek alján a magasba és azokon kettővel több kereszt figyelmezteti a alant járókat arra, hogy a földön minden mulandó és nincs más helyes út a halandó számára, mint ahova a templomok tornyának keresztje mutat: *út az Isten felé.* Templomot avattak Pünkösd másodnapján Pécsett. Az avatási ünnep azonban külső megnyilatkozásaiban épen olyan szerény volt, mint amily szerénység a templomépitő Jézustársasági atyákat jellemzi minden munkájukban. Nem volt semmi pompa, semmi fény. Csak a lelkek öltötték magukra a mélységes áhitat csillogó köntösét, csak a szivek hangosabb dobogása folyt össze csendes harmóniába az új templom megnyitásán. Áhitatos lelkek és örömrepeső szivek emelték Pécs nagy ünnepnapjává Pünkösd hétfőjét, amikor Kalocsa csupasziv érseke felavatta a templomot, amelynek fejedelmi bőkezüséggel ő vetette meg az alapját és amelynek az épitését a város, majd Pécs áldozatos lelkü püspökének támogatása, valamint a Jézustársasági atyák percre nem lankadó lelkes munkája segitett tető alá hozni. A kéttornyú új templomot Jézus szent szivéről nevezték el. Arról a szivről, amelyre az ezer sebből vérző, ezernyi kisértések és kétségek között vergődő emberiségnek legnagyobb szüksége van. Jól mondta a templomot avató érsek főpásztor, hogy Jézus szent szive üdítő forrás, csodaír, amely mindenkit meggyógyit, aki hozzá menekül. Legyen az új templom új erőssége és vára Pécs katolikus hitéletének és benne a Jézus szent szive minden vigasztalást kereső szivnek gyógyitója ...

Zsufolásig megtelt a templom hajója az avatásra

A Dunántúlban már részletesen ismertetett Pius főgimnázium új Jézus szive temploma felé már a kora reggeli órákban megindult a népvándorlás. Reggel 8 órára a több mint 2000 személy befogadására alkalmas templom szorongásig megtelt a város minden részéből érkező hivekkel.

A templomavatásra senkit sem hivtak meg hivatalosan.

A templom nagy mecenása a csupaszív *Zichy* Gyula gróf kalocsai érsek már előtte való napon érkezett meg *Mosonyi* Dénes dr. prelátus kiséretében. Az avatáson *Virág* Ferenc megyéspüspök nem jelenhetett meg, miután ugyanabban az időben a belvárosi templomban a bérmálás szentségét osztotta ki. Ott voltak a templomavatáson P. *Biró* Ferenc a jezsuiták magyar országi provinciálisa, *Romaisz* Ferenc prelátus, P. *Medveczky* Meduard, ferencrendi tartományi titkár, P. *Jagicza* Juvenál pécsi ferencrendi házfőnök, *Imrefi* Imre dr. táblai tanácselnök, *Vargha* Damján dr. és *Winkler* János dr. egyetemi tanárok, *Fónay* Lajos jószágkormányzó, majd ott voltak: *Fábián* Gáspár dr. budapesti müépitész, a templom tervezője, *Gadó* Ignác és *Kristóf* Károly épitési vállalkozók. Megjelentek teljes számban a Pius Jézustársasági atyák az intézet növendékeivel együtt.

Az avató első szent misét *Zichy* Gyula gróf kalocsai érsek celebrált fényes segédlettel. Szent mise alatt a Pius intézet ének és zenekara adott elő egyházi énekeket. Szent mise után *Zichy* Gyula gróf érsek a szószékről avató főpásztori szózatot intézett a hivekhez.

Zichy érsek avató szentbeszéde

A csupaszív főpásztor beszédének első részében a mult évben történt szentföldi útjáról emlékezett meg. Gondolatban ismét bejárta a helyeket, amelyeket valamikor az üdvözitő lába nyoma szentelt meg. Majd igy folytatta:

— Mindezeket azért mondottam el, mert a szivetekbe akarom vésni a bizalmat a Jézus szentséges szive iránt.

Mód felett szükség van erre a szeretetre és a bizalomra. Nézzünk szét a társadalomban. Nézzük az ott levő sok rosszat, A sok megpróbáltatásnak a keresztjét Krisztusért hordozzuk. Szükség van arra, hogy nap-nap után betekintsünk Jézus szent szivébe, hogy benne meglássuk a jóságot.

— Nagy fájdalmaitokban Jézus közétek megy és azt mondja:

— Ego sum vita . . . Én vagyok az élet. Tanuljatok tőlem!

— Van még, ami gyötri a szivetek: van, aki dolgozni akar, de a munkában nem leli örömét. Sokan vannak, akiket inség gyötör. Nem kell-e tehát örülni ma, mikor itt a Jézus szentséges szive feltárul előttetek és igy szól:

— Nyitva állanak a templom kapui, de nyitva van a szivem is, mert én úgy tudok szeretni, mint az Isten.

— Van még más is, ami üldöz: a *tudomány.* Azt hiszik az emberek, hogy a tudomány egyedül boldogit. Bármilyen nagy kincs a tudomány, nem boldogit. Azt hittük, hogy a világháború megjavitja a szíveket. Csalódtunk. A boldogságot nem a földiekben kell keresni, egyedül Krisztusban, aki azt mondotta:

— Nélkülem mit se tudtok tenni.

— A mai napot mindenkinek fel kell használni. Im Jézus kitárja szivét. *Jézus senkit sem utasit el.* Azt kivánom, hogy itt Jézus szent szivénél minél többen újhódjanak meg lélekben. Jézus szent szive legyen e várossal, vidékkel és mindazokon, akik a templomért dolgoztak.

Az érsek főpásztor szivből fakadó szentbeszéde nagy hatást váltott ki a lelkekben. Avató szentbeszéd után a Pius intézet növendékei megújitották fogadalmukat Jézus szent szivének.

Áldás az Oltáriszentséggel

Ezután a kóruson felhangzott a Szent vagy Uram, szent vagy méltóságteljes dallama, majd *Zichy* Gyula gróf érsek az Oltáriszentséggel áldást adott a hivekre. Féltizenegy felé járt már az idő, mikor a templom hajóját szorongásig megtöltő hivek szétoszlottak. A bejáratnál fellobogózott gyönyörü új templom egész nap tele volt ájtatoskodókkal.

Nemzetközi strandfürdő Barcson

A horvát Dráva-part lakossága a barcsi strandra jár fürödni

Barcs, június 10. — Amin a politika hiába mesterkedik évek óta, azt — a „szomszédos népek közeledése terén" — egyszeribe megoldotta a kánikula. Barcson az a helyzet, hogy a Dráva túlerös sodra miatt

a folyó horvát partrésze nem alkalmas a fürdésre,

amivel szemben a magyarországi part sekély vizében mostanában szép és rendezett strand épült ki, amelynek nemcsak Barcsról, de Somogyvármegye egész területéről is, állandóan több és több a közönsége. A Barcs községgel szomszédos, horvátországi Theresienfeld horvát lakossága nemrégen azzal a kéréssel fordult az illetékes magyar hatóságokhoz, hogy engedjék meg számukra a barcsi strandon a fürdést. A kérést lojálisan teljesitették,

a horvátok a barcsi strandon negyven kabint épitettek fel és Pünkösd hétfőjén már tömegesen látogattak át magyar területre,

hogy a kánikula heve elől a magyar Dráva hüs hullámaiban találjanak menedéket. A barcsi magyar lakosság magyaros vendégszeretettel fogadta a horvátországi vendégeket annál is inkább, mert azok között nagyon sok a magyar.

A rohamosan fejlődő barcsi strandot legközelebb sport- és teniszpályákkal is felszerelik és minden vonalon gondoskodnak arról, hogy ezen a gyönyörü Dráva-szakaszon a folyó legszebb és legalkalmasabb strandját épitsék ki. A strand ilyen kifejlesztése elsősorban *Barcsay* Ákos főszolgabiró, azután *Horváth* Dénes nyug. ezredes, a barcsi evezősegylet elnökének és *Heller* Gézának, a Neuschloss-üzemek agilis és sportbarát vezérigazgatójának érdeme.

MDK

Fábián Gáspár

Tav. kiáll. Mücs. 1925. máj. 34. l.

MDK

Fábián Gáspár dr.

Építőipar Építőművészet, 1925. 49.évf.

FÁBIÁN Gaston építész

M.D.K.

neoromán és neogót templomok

1920-as évek

Radó Jenő: Magyar építészettörténet Bp. 1961. 316.

Fábián Gáspár MDK

Épitészhallgatók kiállitása.
Vállalkozók Közlönye, 1907. dec. 25. 4.o.

M.D.K.

Fábián Gáspár, építész

tervezte a Tászapátiban épült főgimnáziumot.

Ismerteti a tervező:

Építőipar - Építőművészet, Bp. 1916. évf. 26-28. sz.

1-13. ábrával

MDK

Fábián Gáspár dr., ép.

Az Orsz.Lakásépitő Tanács hat áll. bérházra hat csop.-ban jelölte ki az épitészeket.
Fenti a 4. V. csop.-ba tartozik.

?: Az áll. lakásépitő akció.
MÉM-192 5. XXV.évf. 1-3.sz. 3o.l.

Fábián Gáspár, építész

M.D.K.

a frontról visszatért ember szemüvegén nézve, kijelenti, hogy „az Erzsébet emlék ügye ma már lejárta magát" – Méltóbb lenne a nagy királynő emlékéhez egy árnyas, kedves liget körepén álló kórház! A sok év óta többször megujitott és nekezen vajudó terpályázatoknak sinte müvészségélyezési látszata van. Ne épitsünk márványhegyeket és légvárakat!" – Ezze válaszol a köv. számban Bodányi Ödön [mérnök], mondván, hogy az összegyüjtött összeg: 2.200,000 Korona, kórházra kevés, és különben is az adakozók emlékmüre adtár.

Épitőipar - Épitőmüvészet, Bp.1916. évf. 33. sz. 195. old. és 34. sz. 202-203. old.

MDK

Fábián Gáspár

A Prohászka Ottokár emléktemplom plasztikus terve.

Szent Imre emlékkiállítás. Műcsarnok 1930.
15.1.

M.D.K.

Fábián Gáspár, építés

egy tervvel vett részt a Magy. Mérnök- és Építészegylet felhívására rendezett hősi emlékmű kiállításon.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1915. XXXVI. évf.

dec. 22. sz. 8. old.

.D.R.

MDK

Fábián Gáspár, dr. müépitész.

az I.é sII. oszt. uj betegpavillon föhomlokzati képe. - Az I.és II.oszt. uj beteg pavillo hátsó homlokzata. - Az épülö igazgatósági pavillon. - Az uj beteg pavillon. Illuszt. -k.

Képek az angyalföldi m.kir.áll. elmegyógyintézet épületeiröl.
Nemz.Ujs. 1927.máj. 1. 19.l.

MDK

Dr Fábián Gáspár, ép.

11. A pécsi Szent Mór Collegium.

Klebelsberg Emlékkiállitás. Tárgym. 1933. 13.1.

MDK

Fábián Gáspár

Magyar Épitőművészet 1941. 12. sz. 385.l.

M.D.K.

Fábián [Gáspár], építész

Sautnerrel közös terve megvételben részesült a Szent Imre kolléginszi uj templom- és iskola pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1910. XXXI. évf.

márc. 16. sz. 11. old.

MDK

Fábián Gáspár, ép.m.

kiállitója,
a XI. terem építészeti problémákat old meg művészettel.

Szigoruan ragaszkodik a történelmi stiluschoz s igy nem sok ujat ad.

X.-XIII. terem. -Műcsarnok.
Képzőművészet. 1931. 37.sz. 44.l.

MDK

dr. Fábián Gáspár, ép.

62. A ceglédi zárda és polgári iskola. II.

Klebelsberg emlékkiállítás. 1933. Tárgym. 19.1.

Fábián Gáspár, építész M.D.K.

Tornallyay Zoltánnal közös terve 1800 K-ás harmadik díjat nyert a kolozsvári városháza- és vigadó pályázatain.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1910. XXXI.évf.
jul. 27. sz. 11. old.

MDK

Fábián Gáspár dr.

Lechner Loránd és dr. Fábián Gáspár:
A bpesti - Mester utcai fógimnázium részlete.

Klebelsberg emlékkiáll. Műcsarnok.1933.
feb-márc.

MD K

dr.Fábián Gáspár,építész

a hercegprimás által kinevezett uj Egyházmüvészeti Tanács tanácstagja lett-többek között.

Megalakult az Egyházmüvészeti Tanács.
Magyar Nemzet. 1940. jul.4. 7.1.

MDK

Fábián Gáspár épitész

A susáki m.kir. erdőhivatal tervpályázatán az első dijat Fábián Gáspár bpesti épitész nyerte.

Magyar Épitőművészet, 1910. 10.sz. 28.lap

Fábián Gáspár

MDK

Templom, tanulmány

Műcsarnok 1925 tavaszi tárlat

Fábián Gáspár

MDK

Templomátanulmány

Műcsarnok 1925 tavaszi tárlat

MDK

Fábián Gáspár dr.

A pécsi Maurinum. Tollrajz

A pécsi Pius-templom. Tollrajz

Műcsarnok 1930/31. jub. kiáll. kat. 29.l.

Fabian Gaspar dr.

A pécsi Mauritanus. Tollrajz

A pécsi Plus-templom. Tollrajz

MDK

Fábián Gáspár dr.

Az Isteni Megváltó Leányai soproni anyaintézetének főhomlokzata. Terv.: Dr.Fábián Gáspár. Repr.

Épitő Ipar - Épitő Művészet,1927.aug.1. 114.lap

dr.Fábián Gáspár és Szende Andor MDK építészek.

A tárlat egyéb építészeti alkotásai kiszorultak a hátsó folyosóra, ami feltétlen háttérbeszorítását jelenti az építőművészetnek, azonban itt is feltünik kiváló építészünk alkotása.

Dór: Epitészet a Műcsarnok tavaszi tárlatán.
MPIP - MPMÜ 1925.jun.1. 49.évf.21-22.sz. 75-76.l

Fábián Gáspár MDK

Torontálvásárhelyi iskola, tollr.

Óbébai iskola, tollr..

Mücsarnok 1923 tavaszi tárlat

Fábián Gáspár MDK

Csendélet, vizf.

Műcsarnok 1923 tavaszi tárlat

Fábián Gáspár

Szent Margit gimnáhium és rendház terve

Műcsarnok 1931 Művészcsoportok kiállítása

MDK

Fábián Gáspár dr.

Képzőművészet 1932. 51. sz.

MDK

Fábián Gáspár és Tornallyay Zoltán

Távlati kép, repr.

Főhomlokzat, repr.

Alaprajzok, repr.

Átjáró-udvar homlokzata, repr.

A kolozsvári vigadó és városház tervpályázata.
Magyar Építőművészet 1910. 8. sz. 12-16.l.

MDK

Fábián Gáspár és Pilch Andor müépitészek

Hétfőn kezdik meg a Szent Mór kollégium épi-
tését. Dunántul 1928. ápr. 29. 4.l.

MDK

Fábián Gáspár

Tárlatok. Képzőművészet 1931. márc. 69.l.

MDK

Fábián Gáspár dr.

Képzőművészet 1933. 58. sz. 59.l.

MDK

Dr Fabián Gaspar

A pécsi Pius-kollégium temploma,alaprajz,repr.

Magyar Epitömüv.1929,3 sz.17 l.

MDK

Fábián Gáspár, ép.-hallg.

egy kiállitás, mely ha nem is tökéletes, erös szándékkal szuggerálja, h. akik alkottak, hivatva vannak missziót teljesiteni.

Málnai Béla: .... kiállitás.
Magyar Epitömüvészet. 1938. 8.sz. 22, 25.l.

MDK

Fábián Gáspár dr.

Badacsony-Tomaji r.k. templom. (Festette: Leszkovszky György.)
A Badacsony-Tomaji r.k. templom főhomlokzata.

Klebelsberg emlékkiall. tárgym. 1933. 39.1.

MDK

Fábián Gáspár dr.

A mesterutcai főgimnázium részlete.
A székesfehérvári leánygimnázium. I.
" " " II.

Klebelsberg emlékkiáll. tárgym. 1933. 16.1.

dr Fábián Gáspár

építész

Klebelsberg emlékkiállitás - Mücsarnokban-épitési tervével szerepel.

Pesti Hirlap
1933.II.12.

Fábián Gáspár dr. műépítész

Győri egyházművészeti kiállításon templom terveivel (pécsi és külsőferencvárosi) szerepelt.

NY.930.III.18

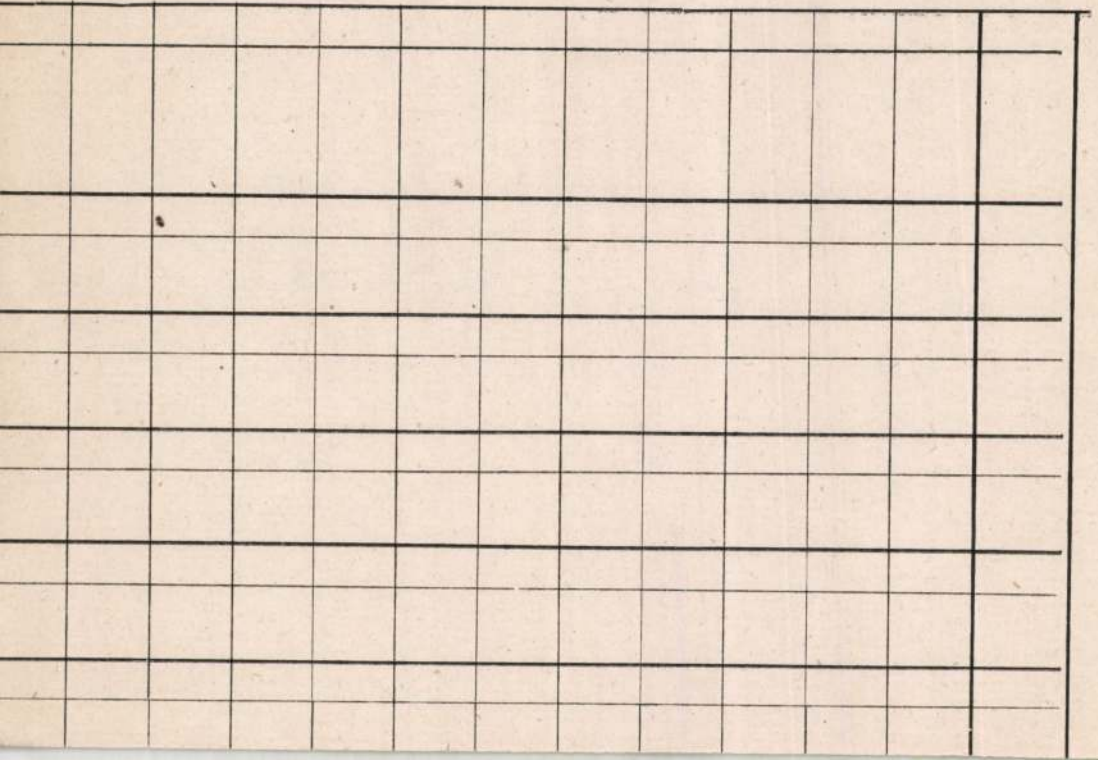

Fábián Gáspár

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

PH 1927. IV. 2.

Fábián Gáspár dr.

Szt.Margit leánygimn.diszterménének terve, a Magy.
Képzőm.Egy.jub.kiáll.-án.

P.H.934.XII.12.

MDK

Fábián Gáspár és Tornallyay Zoltán

az alábbi pályázaton III. dijat nyertek

A kolozsvári vigadó és városház tervpályázata. Magyar Epitőművészet 1910. aug. 8. sz. Tervpályázatok 1-21.l.

Fábián Gáspár

A Prohászka templom Terveszje.

v. Fitz J., Csánár L. – Papp J.,
Szélesfehérvár, Bp. 1966.

85 l.

~~Kálmáncze~~

M.D.K.

dr. Fábián Gáspár
építész

A pécsi román stílű templom (1929-30) a terve alapján készült.

Bierbauer István: A magyar szerzetes tanítórendek építkezéseiről. 33 l.
Bp. 1930
Kalocsai és pécsi jezsuita kollégiumok.

dr. Fábián Gáspár
Templom-tanulm.

O.M.K.T. 1925. május. 13 l.

Dr.Fábián Gáspár
Jézus Szent Szive templom P,csett
Szent Kereszt templom Budapesten

Tavaszi Őrlat. Műcsarnok, 1932. április.
18 l.

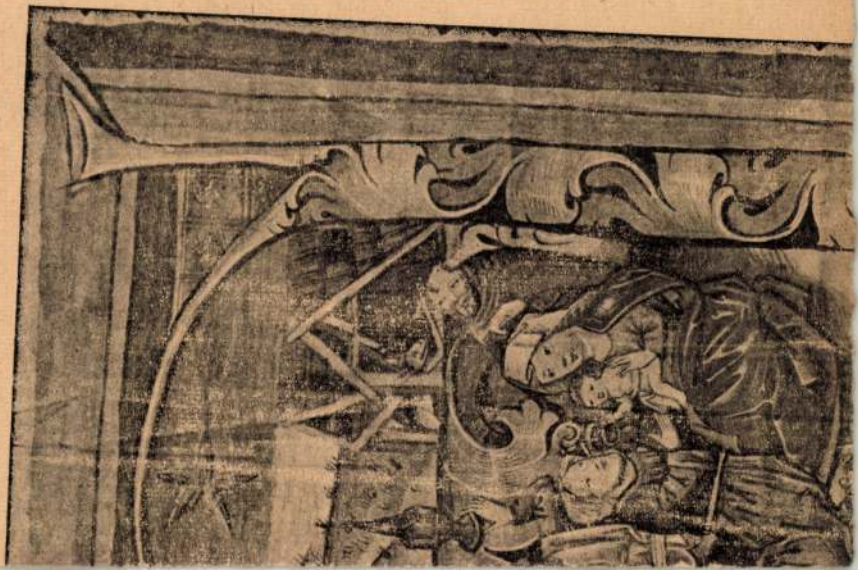

Fábián Gáspár
építén

~ romanticizáló templomai.

Radó: Magyar építésuttört. 326.
Műszaki kiadó 1971.

Dr. Fábián Gáspár, épitész
Templom. tanulm.

O.M.M.T. 1925. május. 13 1.

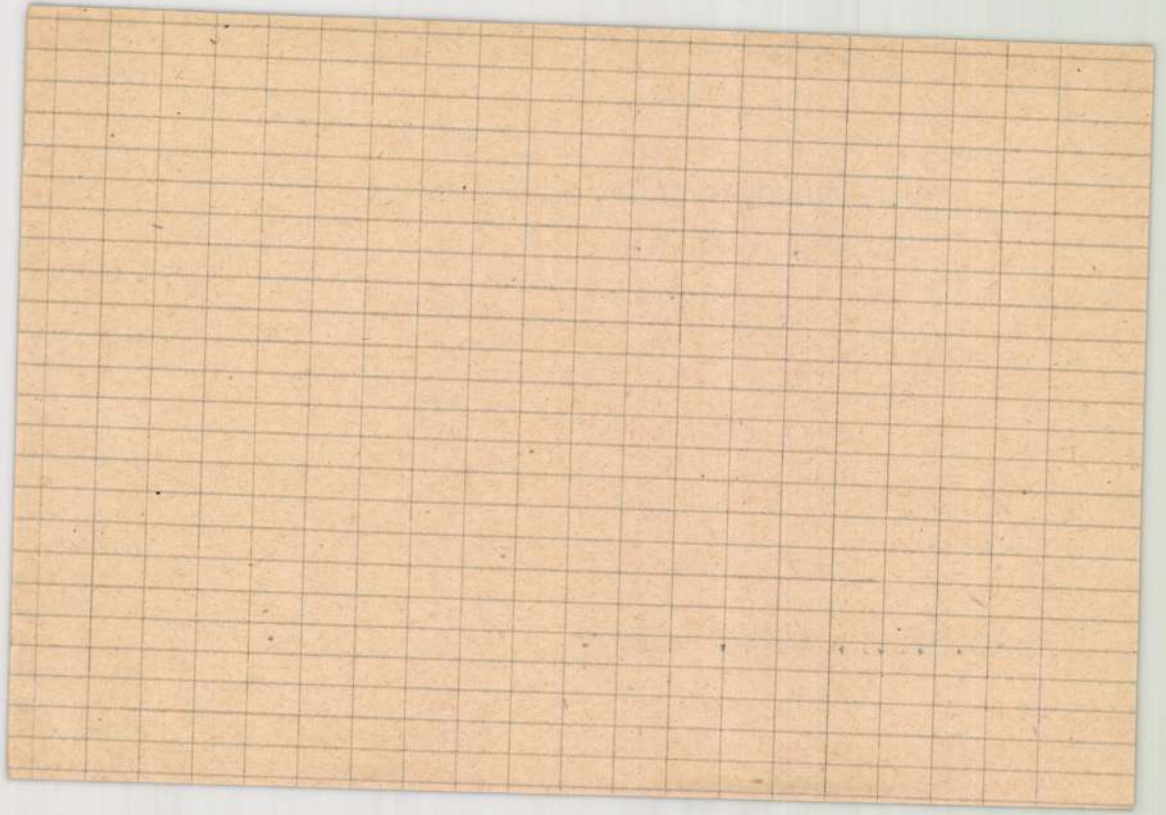

Fábián Gáspár

Tér és Forma, 1929

II. évf. 435.

B. V.: Fábián Gáspár contra modern épi tényet.

Fábián Gáspár építész

Bp. bérház terv

Tér és. Forma, 1933 VI. 339

Fábián Gáspár építész

Tér és Forma, 1932

V. évf. 31-32. o.

Építészetünk külföldi folyóiratokban.

MDK

Fábián épitész

Hidasi Lajos:XIII.kerületi rendelőintézet tervpályáé
zata Magyar Épitőművészet 1955.IV.évf.11-12.sz.
363.l.

MDK

Fábián Gáspár, építész,

racionális építészeti stílust mutat terve.

Szűcs. - Nemz. képző műv. kiáll. - Magy. Szaule, 1933.
XVIII. 2. - 166. l. Gerevich.

MDK

dr. Fábián Gáspár

Fábián G: Nagyszabásu épitőművészeti programm.
Épitő Ipar Épitő Művészet, 1928, jun. 1. 81-82 l.

előtti órpapárkányos és hegyessisakos
erével. Síkmennyezetes. Épült 1685-
Feigler Ferenc esztergomi épitőmester
épitették.

Kis templomok. Bp. 1942, 446 l, képe 446 l —

MDK

Fábián Gáspár
építész

1933-ban padlástéhe rejtett, mandzard ablakos harmadik emeletet huzott az Erzsébetiek korházára /Batthyány tér 1 Főtér 41-43/

Zakariás G. Sándor: A budai B atthyány tér Bp.1958. 8.o.

Repr: Az Erzsébet a ácák temploma és a menház 1957-ben.

U .o. 10.o. 4. kép.

MDK

dr. Fábián Gáspár

A Mester-utcai plébániatemplom, szénr.

Nemz. Képzőmüv. kiáll. Mücs. 1933. ápr.

16 l.

MDK

Fábián Gáspár dr. épitész

Épitőművész. Szakoszt. javaslatai... Épitőművészet, 1928. 13.sz. 2o5 l.

MDK

Artner T.: Fiatal képzőm. és iparművészek kiáll.
Szabad Nép, 1955. jun. 29. 4.l.

MDK

Fábián Gáspár, II. éves

temetőkapu

Építészhallg. kiáll. Magyar Pályázatok, 1907.
V.évf. 1.sz.

Fábián Gáspár MDK

épitész
Tanulmány

Műcsarnok 1936. jub.kiáll. máj-jun.

MDK

Fábián Gáspár dr.

Az 1927-évi Fittler-érem biráló-bizottságának póttagja.

Cikk: Egyleti közlemények

A Magy.Mérnök és Épitész-Egylet Közlönye
LXI.k.47-48.sz. 302.o.

MDK

dr. Fábián Gáspár

építész

A Kamara uj tagjai. MMÉKözl. 1927. aug. 14. 209.l.

MDK

dr. Fábián Gáspár

A mű- és közép. szakoszt. ...ülésének jegyzőkönyve.
MMÉEKözl 1929. VI.9. 147. 1.

MDK

dr.Fábián Gáspár

dr.F.G: Az Alpár-ünnep.

Épitő Ipar Épitő Művészet 1925. 15.1.

MDK

Dr.Fábián Gáspár
épit.művek:

Tanulmány. Magántulajdon.

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója.1936.máj-jun. 20.1.

Fábián Gáspár MDK

Épitész
Szent Margit Leánygimnázium diszterme

Mücsarnok 1934.dec. 1935. jan.
Jubileumi kiállitás

Fábián Gáspár MDK

épitész
Szent Margit Leánygimnázium

Műcsarnok 1934. dec. 1935. jan.
Jubileumi Kiállitás

M.D.K.

Fábián Gáspár, épitész

Lechner Lóránddal közösen készitett terve alapján épült fel a Fiume melletti susáki erdőhivatal épülete.

Irod.: Fábián Gáspár

Épitőipar-Épitőmüvészet. Bp.1914. 38.évf. 6.sz. 55.old
Képek és rajzok: 5.sz. 41-44.old. és 6.sz. 56-57.old.

M.D.K.

Fábián Gáspár, építész

ismerteti a tervei szerint Óbébán felépült elemi iskolát, három tantermével és tanítólakással.

Építőipar - Építőművészet. Bp.1914. 38.évf. 4.sz. 31-32. old.

MAGYAR NEMZETI MÚZEUM — NÉPRAJZI MÚZEUM
ETHNOLÓGIAI ADATTÁR
Budapest, VIII., Könyves Kálmán körút 40
Telefon: 331-142

MDK

dr. Fábián Gáspár

Templom-tanulm. ép.rajz

Tav. kiáll. Mücs. 1925. máj.

13. 1.

MDK

dr. Fábián Gáspár épitész

Templom, épitészeti r.

Tav. kiáll. Mücs. 1925. máj. 13. 1.

Sorsz. Tetőres jel Hely,

2., B.I/1-13,23-24, Hollókő,

Fábián Gáspár építész

Nouvelle Revue de Hongrie

1933. XXVI. a. XLVIII. k. 609-613. l.

Gerevich Tibor: Képzőművészeti kiállítás a Műcsarnokban.

Fábián Gáspár MDK

A pécsi Maurinum, tollr.

A pécsi Pius templom, tollr.

Műcsarnok 1930/31 jubileumi kiállítás

Fábián Gáspár dr.

Tervrajzai, a Képzőm.Társ. tav. tárlatán.

P.H.932.IV.24.

Fabian Gagér dr.

dr Fábián Gáspár

épitész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - tervvel szerepel. Monumentálisan tervezte a Szondy-utcai uj templomot.

Pesti Hirlap 1931.XII.22.

Fábián Gáspár dr.

építész.

A székesfehérvári föreáliskolában végzett művészek munkáiból kiállítást rendeznek, melyen munkájával szerepelni fog.

Esti Kurir, 1927 jan. 25.

MDK

Székesfehérvári Prohászka-emléktemplom
tervpályázat

I.dij Fábián Gáspár

A Magyar Mérnök- és Épitész-Egylet Körlönye
LXIII.k.33-34.sz.222.o.

Építészet - egyházi

Templom (Bp. Szondy-u.) -

Fábián Gáspár

Tér és Forma, 1932

V. évf. 31-32. o.

Építészetünk külföldi folyóiratokban.

Fábián Gáspár MDK

A Prohászka ottokár emléktemplom plasztikus terve

Műcsarnok 1930. Szent Imre emlékkiállítás

Fábián Gáspár MDK

Székesfehérvári zárda távlati képe, rajz

Műcsarnok 1927 tavaszi kiállitás

M.D.K.

dr. Fábián Gáspár: építész

600 ℳ-ös harmadik
díjat nyert a debreceni
városi bérház tervpályá-
zatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1929. L. évf.
febr. 6. sz. 7. old.

M.D.K.

dr. Fábián Gáspár építész

Tervei szerint épül fel Sopronban az „Isteni Megváltó Leányai" szerzetes tanító rend zárda-, felsőkereskedelmi- és női ipariskolájának épületcsoportja

Vállalkozók Lapja, Bp. 1927. XLVIII. évf.
ápr. 13. sz. 17. old.

Fábián Gáspár, építész M.D.K.

székesfehérvári Prokázka Ottokár emléktemplomának modell-felvétele.

Építőipar - Építőművészet, Bp. 1930 évf. 1-2 sz.

Műmellékletc.

Fábián Gáspár, építés

Bory Jenővel kőrösen készített tervei alapján épült fel a székesfehérvári árvaház és aggintéret.

Építőipar - Építőművészet, Bp.1917.évf.
45. sz. 273-274. old., 46. sz. 280-281. old. 1-5. á.

M.D.K.

dr. Fábián Gáspár, építész

nyert megbízást Szrédi hercegprimás Sūkō (Gerecse hegs.) melletti nyári kastélya terveinek elhészítésére

Vállalkozók Lapja. Bp. 1936. LVII.évf.

jan. 8. sz. 6. old.

Μ.Δ.Α.

Ναύαρχος Γεώργιος Βρ. 1956. ΙΧΧΙΙ.6νε.

σε. οτά.

M.D.K.

Dr. Fábián Gáspár, építési

elkészítette a kecskeméti Nagyboldogasszony templom terveit, melynek építési költsége 152.000 pengőt fog kitenni.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1935. LVI. évf.

jul. 10. sz. 5. old.

MDK

Dr. Fábián Gáspár, ép.

467. Budapesti Szent Vince -templom.

Bp. Mücs.-OMKT. Nemz. Képzőmüv. Kiáll. 1934. ápr. 29.-jun. 17
Építészeti tervek. Kat. 2o.l.

MDK

Dr.Fábián Gáspár, festö-épitész

Torontálvásárhelyi iskola. Tollrajz.
Óbébai iskola. "

Tavaszi tárlat. 1923 ápr.-máj. OMKT-Nücc. Kat. 23.1.
24.1.

MDK

Dr.Fábián Gáspár, festö-ép.

Csendélet. Vizf.

Tavaszi tárlat. 1923 ápr.-máj. [illegible]. Kat. 42.1.

Fábián Gáspár MDK

A Szondy-utcai uj templom, pasztell

Mücsarnok 1931/32 téli kiállitás

Fábián Gáspár MDK

Jézus Szive templom Pécsett

Szent Kereszt templom Budapesten

Mücsarnok 1932 tavaszi kiállitás

MDK

Dr.Fábián Gáspár, ép.

A Szondy-utcai uj templom. Pasztel.

Műcs.-OMKT 1931-32.évi téli kiáll. dec.20.-jan.17.
Kat. 24.1.

Fábián Gáspár MDK

Templom, tanulmány

Építészeti rajzok

Műcsarnok 1925. Tavaszi kiállitás

Fábián Gáspár MDK

Templom-tanulmány

Épitészeti rajzok
Műcsarnok 1925. Tavaszi kiállitás

MOK

Fábián Gáspár, építész

1930 ban a jezsuiták kéttornyos, romanizáló, a székesegyházra emlékeztető templom készül el. A modern szerkezetet a vasbeton keresztboltozatok jelentik a főhajó felett. (III. rajz. 2. ábra.)

Dr. Gosztonyi Gyula: Pécs, a templomok vára. Magyar Építőművészet. 1941.-12. sz.

Italien diplomatic papers

1940 Nov. 20 Rome Ciano to Mussolini Hitler-Molotov conversations, a memorandum prepared by Ribbentrop at the request of Hitler. Ciano's diary

Hungary Foreign Ministry 1941-42

Fábián Gáspár MDK

A Mester-utcai plébániatemplom, szénrajz

Műcsarnok 1933 Nemzeti Képzőművészeti kiáll.

Fábián Gáspár MDK

Tanulmány

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

Fábián Gáspár

m MDK

Budapesti Szent Vince templom

Mücsarnok 1934 Nemzeti Képzőmüvészeti Kiállitás

Fábián Gáspár

MDK

A Volt Szt Erzsébet apácák korházát átalakitotta és toldotta 1933-ban.

Repr. 41. kép.

ZAKARIÁS G. SÁNDOR: BUDAPEST. Bp. 1961.

27.

MDK

Dr. Fábián Gáspár, festö

A Mester-utcai pléháníatemplom. Szénrajz.

Bp. Müss.-OMKT. Nemz. Képzőmüv. kiáll./Rend. M. Kir. Vall.- és Közokt. Min./ 1933 ápr. 19.-máj. 25. Kép. tm. 16.1.

MDK

dr.Fábián Gáspár, épitész

Templom. Tanulmány.
Templom-tanulmány.

OMKT-Mücs. Tavaszi kiáll.és Gyüjt.kiáll.1925 máj.-jun.

Kat. 13.1.

Fábián Gáspár

A pécsi Szent Mór Collegium

Micsarnok 1933 Klebelsberg Kuno emlékkiáll.

Fábián Gáspár MDK

A meste-utcai főgimnázium részlete

A székesfehérvári leánygimnázium I-II.

Mücsarnok 1933 Klebelsberg Kuno emlékkiáll.

Fábián Gáspár MDK

A székesfehérvári Ferenc József Nőnevelő Intézet polgári leányiskolája , részlete.

Az Isteni Megváló Leányai soproni anyaháza I-III

A marcalli áll.polgári fiu- és leányiskola

Micsarnok 1933 Klebelsberg Kuno emlékkiáll.

Fábián Gáspár MDK

A ceglédi zárda és polgári iskola I-II.

Műcsarnok 1933. Klebelsberg Kuno emlékkiáll.

Fábián Gáspár:

A kultuszminister az épitészeti Muzeumiért.

Épitő Ipar – Épitő Művészet 1925. febr. 15.

7–8. 4.

Vajd

Méltóságos

Bátor vagyok Mé
kérni, mister
zek fedezésére :
A vajda-hu

A kolozsvári st
kolostor épitk

ÖTVENEGYEDIK ÉVFOLYAM 17—18.SZÁM. 1927 MÁJUS 1.

ÉPITŐIPAR
ÉPITŐ MŰVÉSZET

A budapesti építőipari szakmák ipartestületei, az Építőmesteri Képzettség megvizsgálására szervezett bizottságának hivatalos lapa

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 12 pengő=150000 K, félévre 6 pengő=75000 K. — Egyes szám ára 0.80 fill.=10000 K — Postacsekkszám 49197 Hirdetési dij: m/m-kint 0.20 fill.=2500 K

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. FÁBIÁN GÁSPÁR

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., Ménesi-ut 7/c TELEFON: JÓZSEF 132—95.

Tömörülnek a tervező építészek.

Ama nagy harc, mely az építőmesterek két tábora között oly elkeseredetten dúl, felébresztette a harmadik felet is, a tervezői kart, hogy szegényes, nagyon gyéren termő területét megvédelmezze. Mert amint az életben, a létért való küzdelemben rendesen történik, az erősebbek a gyengébbek rovására iparkodnak érvényesülni. Itt is.

Az építőmesterek és mérnökök közötti harc úgy látszik a mérnökök igényeinek bizonyos mértékig való kielégítésével elcsendesült, azonban nyiltan egyik, titokban a másik kategória, a tervezők szegényes kenyeréből akarja magát rekompenzálni.

A tervezői karra igen jó hatást tett az építőmesterek ipartestületének ama nobilis határozata, mely kimondja, hogy lehetőség szerint nem óhajtanak az építési vállalatból élő építőmesterek tervezéssel is foglalkozni és így egy másik brans kenyerét elvenni, legfeljebb egy emeletes ház típusára, ha praxisukban előfordul, tervezési igényeiket fenntartják. Most azonban, mikor miniszteri rendeletre, a régi vállalkozó mérnököknek is kinyílott az építőmesterség kapuja, a vállalkozók egy bizonyos nyugtalan kategóriája a tervezés terén akarja magát kárpótolni, kiadván a jelszót, hogy mindenféle épület tervezésre jogosítottaknak tartják magukat és ebből egy jottányit sem engednek.

Mit jelent ez? Nem mást, mint azt, hogy a tervezésből élő építészek vogelfrei-é válnak, mert az építőmesterség kapuja hét lakattal bezárva előttük, a tervezésre pedig — miután ezt ingyen ajánlhatják fel az építtetőnek a vállalkozást végző építőmesterek — nem szükséges külön kategória.

Szóval a tervező építészek mehetnek Isten hírével rajzolóknak, építőmesteri irodákba, vagy hivatalnokoknak állami- és városi műszaki testületekhez. Mindkettő nagyszerű kenyér, érdemes érte Istentől adott tehetséggel bírni (mert enélkül amúgy is elpusztul a tervező) és sokat, nagyon sokat tanulni és dolgozni.

Joguk van-e a tervező építészeknek kenyerük védelmére? Épp úgy, amint joguk van az építőmester- és mérnök vállalkozóknak a saját területük védelmére. Igaz, hogy ezt a területet a tervezők még álmukban sem veszélyeztetik, de éppen ezért méltán kívánhatják azt, hogy ne az ő kenyerük rovására akarják magukat amazok rekompenzálni. Még csak óhaj néhány vérmes vállalkozó szájában a tervezés joga, de máris felhívások jelennek meg az ujságokban, hogy „építtetni akarok, de tervekért és költségvetésért nem fizetek," (l. P. Hirlap husvéti számát.) már is halljuk a panaszokat, hogy vállalati munkákkal túlhalmozott cégek, a tervezéseket magukhoz kaparintják, sőt elvétetik a kiadott megbízásokat azzal, hogy ők azért nem számítanak fel semmit. Persze, hogy ez ellen konkurálni nem lehet.

Van valami megdöbbentő ebben a harcban, melyben az egyik fél erős, a másik gyenge és tehetetlen. Tényleg felmerül a kérdés, miért óhajt a vállalkozó tervezni, mikor köztudomás szerint a vállalat sokkal több és jobb kenyeret biztosít neki, miért akarja elvenni azt a sokkal kisebb és keserűbb kenyeret, mely a tervezőnek jut a sorstól osztályrészül?

Mohóságból talán? Vagy kényelemből, hogy így önmagának tervezvén, azt csinálhassa amit akar? Az életben nem látunk analógiákat erre, nem látjuk azt, hogy az orvos egyszersmind gyógyszerész is lenne, megelégszik mindegyik a maga mesterségével. Mi lenne, ha a bíró és ügyvéd egy személy lenne, sőt mi több bíró és delikvens ugyanaz a személy? Ez itt nevetségesnek és abszurdumnak látszik, de nem a vállalkozásnál, ahol ha tervező vállalkozó és ellenőr egy ugyanazon személy, (példáka tudnánk erre garmadával), ezen senki sem ütközik meg, jóllehet, sokkal nagyobb összegek vannak itt kockán, mint egy-egy bírói tárgyaláson.

Valahogyan itt a morál sántikál. Szó ami szó, a tervezők, miután halálra vannak ítélve, ébredeznek. Min-

denkinek joga van élni, ez isteni törvény. És az ellen szervezkedni, a saját legelemibb kötelessége mindenkinek. Mikor a háború vége felé, a hadügyminisztert szocialista küldöttség kereste fel, mely a munkásság sérelmeit tolmácsolta, a generális megkérdezte a szóktól, mennyi bért akarnak a vezető munkásnak biztosítani. Mikor megmondták, a generális felkiáltott: — De hiszen, nekem öreg generálisnak sincs annyi fizetésem!

— „Hát miért nem szervezkednek az urak," volt a szociálista szónok válasza.

Bármily mosolyra keltő is a válasz, de fedi az igazságot. Szervezkedés nélkül az egyedeket eltiporják jogaikat szétrombolják.

Ma úgy az építőmesterek, mint a magánmérnökök erős szervezetben tömörültek. Ezért erősek. A tervezők helyesen teszik tehát, ha saját érdekeik védelmében szintén szervezkednek. Ezért őket semmiféle gáncs nem érheti, sőt dicséret, mert enélkül elpusztulnának, már pedig a magyar hazának szüksége volt és van és esz, Istentől ihletett tervező géniuszokra, mert ha csak abiznic lesz a lelkesítő momentum, akkor valószínű nem fognak a jövőben oly nagyszerű objektumok létesülni sem szép fővárosunkban, sem a vidéki metropolisokban, melyek hírt és nevet, elismerést és megbecsülést szereztek a magyar építőművészetnek, még a külföldi nemzetek előtt is.

Dr. Fábián Gáspár

A haláltanyák ügye.

— Hozzászólás. —

A Magyar Mérnök- és Építész Egylet építészi szakosztályában a legnagyobb magyar sebésztanár Dollinger Gyula dr. előadást tartott a falusi kislakások egészséges építkezéséről, tekintettel a technikai kiképzésre és a kiviteli költségekre.

Aki ezen az előadáson ott volt, nem fogja elfelejteni soha azt a szinte drámai feszültséget, mely a nagy professzor előadása alatt és az utána történt felszólalások nyomán a teremben úrrá lett a lelkeken.

A legnagyobb problémának, a drága magyar fajnak megmentéséről volt szó. A tuberkulózis tizedeli a magyar fajt, az átkozottul komisz falusi lakásépítkezés miatt. Nosza hát! Tegyük a fejszét a baj gyökerére és irtsuk ki a gyalázatost.

Igen ám, de pénz is kellene hozzá. És itt, mint látszik megakad minden.

Van valami szomorúan lemondó már abban a tényben, hogy a magyar orvosok vezérkara eljön a mérnökökhöz és azoktól, — akik minden tekintetben legközelebb állanak az orvosok lelkületéhez, — kérnek tanácsot és segítséget.

Valami mélységes szimbolum van ebben a tényben, az t. i., hogy a tuberkulózis, ez a szörnyű baj, meghaladja az orvos tehetségét és igénybe veszi más faktorok közreműködését is. Ha ezt megértenék mindenütt, alul és felül, talán meg lehetne oldani a rettenetes problémát és vissza lehetne adni sok értékes erőt a magyar hazának.

De amint az előadások során kiderült, erre a megértésre számítani nem lehet. Tehát a magyar faj csak pusztuljon tovább.

A magyar mérnökség teljes vértezetben felkészülve várta az orvostársadalom elitjét és kérdéseikre teljesen precíz feleletet adott. Azt is megtudták az orvos urak, hogy a mérnökség már több ízben, a legkülönbözőbb fórumoknál eljárt a tuberkulózis ellen való védekezés ügyében, azonban mindenütt ad akta kerültek a felterjesztések.

Most azonban egy kéznél levő programm megvalósításánál, a Falusi Kislakásépítő Szövetkezet nagyszabású építőkampányánál talán nagyobb sikerrel kecsegtetne az akcióba lépés. Ezt gondolták a kitünő orvosprofesszorok és ennek reményében jöttek el hozzánk tanácsért és adatokért. Utóbbiakat meg is kapták precízen, de utána aztán az illetékes egyén ajkairól elhangzott nyilatkozatból megértette mindenki, hogy hiába való itt minden.

De nézzük csak miről is van szó. Semmi egyébről, mint tüdővésztanya helyett, a legegyszerűbb befektetéssel, tüdővészmentes lakószobát adni a családnak. Egyetlen egyet. Ennek is csak a padlóját kellene föld helyett valami olcsó, de mégis jobb anyagból előállítani. Ez az a minimum, melyet megkövetelni egy most épülő szobától állami kötelesség volna. De az építőakció elnöke kijelentette, hogy ez ábránd, ezt nem lehet megvalósítani. Miért? Mert pénzbe kerül. És mennyibe? A szakértők pontosan kikalkulálták, hogy a szoba falának és padozatának tökéletes elszigetelése és földpadló helyett hajópadló készítése egy lakásnál kereken 50, azaz ötven pengőbe kerülne.

Ötven pengő! Ezen lehetne megmenteni a pusztuló magyar fajt és szaporítani, hogy valaha erős és nagy legyen, rabszolgaságának korlátait szétfeszíteni. Nem lehet. A FAKSz. elnöke mosolyogva jelentette ki, nem lehet. 50 pengőt előteremteni, az államhatalomnak nem áll módjában, a szegény nincsteleneknek, akiknek a házak épülnek, még kevésbé. Tehát maradni kell a földpadló, a tuberkulózis mellett.

Szinte látni véljük a halál vigyorgó pofáját. Győzött.

Azután önkéntelenül eszünkbe jutnak a strand-fürdők, a hullám-fürdők 50 milliárdjai, amelyekre csodálatosan mindig akad pénz, pedig hát itt nem életről és halálról, hanem luxusról, néhány naplopó kedvteléséről van szó.

De mikor arról van szó, hogy 50 pengő miatt egészséges szobát, vagy a halál vészhajlékát építsük-e meg, úgy a választás utóbbira esik.

A nagynevű professzorok úgy az orvosi karról, mint a mérnöki karról elmondták véleményüket, ő rajtuk nem mult a dolog. Kíváncsiak vagyunk, vajjon hol fogják eldönteni azt, hogy az Úrnak 1927-ik évében épülthet-e még földes padlójú szoba. Csonka-Magyarországon?

Spektator.

KRÓNIKA

Meghalt Edvi-Illés Aladár. A magyar mérnöki kart és a magyar tudományos világot nagy gyász érte. Edvi-Illés Aladár műegyetemi tanár, ny. államtitkár 70 éves korában ápr. 24-én hajnalban hirtelen meghalt. A műegyetemen a bányászati és ipari tanszéket töltötte be. Januárban cukorbaja miatt máj- és epebántalmak léptek fel, de erős szervezete a betegséget csakhamar leküzdötte. Az utóbbi időben mindössze négy napig feküdt betegen. Szombaton este még előadásának anyagával foglalkozott, majd rendes időben pihenőre tért. Éjjel két órakor holtan találták ágyában. Edvi-Illés Aladár pályáját a Ganz-gyárban kezdte, később a felső ipariskola igazgatója lett. A koaliciós kormány idején államtitkár lett és nagy szerepe volt az iparvédelmi törvény megalkotásában. Utána a műegyetemen tanszéket kapott. Legnagyobb munkája Magyarország gazdasági térképének összeállítása volt.

ÖTVENEDIK ÉVFOLYAM 29—30. SZÁM. 1926 AUGUSZTUS 1.

ÉPITŐ IPAR
ÉPITŐ MŰVÉSZET

A budapesti építőipari szakmák ipartestületei, a Hadviselt Mérnökök, Építészek és Műszaki Tisztek Nemzeti Szövetsége, Budapesti Ácsmesterek Ipartestülete, az Építőmesteri Képzettség megvizsgálására szervezett bizottságának hivatalos lapja.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 12 pengő=150000 K, félévre 6 pengő=75000 K. Egyes szám ára 10000 K. Postacsekkszám: 49197. Hirdetési díj: milliméterenkint 2000 K

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. FÁBIÁN GÁSPÁR

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., Ménesi-ut 7/c TELEFON: JÓZSEF 132—95.

A magyar kulluszminiszter

Azt is írhatnánk a magyar építőipar és építőművészet szemszögén át nézve, hogy a „legnagyobb magyar kultuszminiszter". Mert nem ült még a magyar kultúra legfelső fórumán nálánál nagyobb alkotó férfiú. Az igazi, soha el nem évülő nagyság kritériuma mindenkor az alkotóképesség volt. Nem akarunk Ciceróval perbe szállani, aki a legnagyobb emberi nagyságot a hadvezéri és szónoki képességben látta megtestesülve. Egyik képesség sem alkotó, egyikből sincs maradandó haszna az emberiségnek, bár elvitathatatlan, hogy a történelem ezen nagyságok neveit épúgy, sőt inkább fentartotta, mint a nagy alkotókét.

Szerencsétlen hazánk kulturtörekvéseit a közös monarchia alatt kifejteni soha nem volt képes. Még jól emlékezünk a régi parlament büdzsévitáira, ahol a kultusztárca költségei a legutolsó helyen összevissza nyirbálva húzódtak meg szerényen. Építkezések elvétve akadtak és ha igen, ezek is a nemzetiségi vidékeken, vagyis ott, ahol minden elveszett. Rettenetes politika, mely a magyar fajt nyomta le, hogy ellenségei virágozzanak.

A Gondviselés küldte el gróf Klebelsberg Kunó minisztert mentőangyalként a magyar kultúra élére, hogy az évszázados mulasztásokat csodálatos éles látásával és páratlan energiájával helyrehozza. Nézzétek meg a mai büdzsét! A kultusztárca befektetései az államkiadások első tételei között foglalnak helyet.

Ebben a költségvetési esztendőben 24,895.793 aranykoronát fektet be az állam azokba a kulturpolitikai célokba, amelyeket Klebelsberg Kunó gróf kultuszminiszter tűzött maga elé.

Mondanunk sem kell, hogy eme óriási összegnek jelentős része építési befektetés lesz. Tehát alkotómunka. Tehát a lezüllött, tönkrement építőipar felsegélyezésére, istápolására nyujt hathatós eszközöket. A magyar építőművészet is mintha fellélegzenék hallatára.

Igen, itt nemcsak a magyar nép elhanyagolt népnevelési kulturájának fellendítésére, újjászületésére történnek óriási lépések, hanem ezzel kapcsolatban a magyar kultúra másik nagy ágának, az építőiparnak és építőművészetnek reneszanszára is.

Az egész országban megindul az építkezés. A magyar kultúra várai, az iskolák egymásután emelkednek, a magyar építőipar körébe tartozó iparágak újból felveszik az oly régóta pihenő kalapácsot és egyéb szerszámokat.

Mi, ezen kultúra hű krónikásai, le akarjuk szögezni minden idők számára itt, hogy az építőipar, építőművészet újjáéledését egy nagy férfiúnak köszönhetjük, a magyar kultuszminiszternek, gróf Klebelsberg Kunónak, akit méltán illet meg a „legnagyobb kultuszminiszter" elnevezés.

Dr. Fábián Gáspár.

Budapest Székesfőváros tervpályázata a Zsigmond-utca és Török-utca sarkán építendő bérházra.

(Kiállítva a Papnövelde-utcai iskolában.)

A legkülönbözőbb hatóságok egymásután hirdetnek pályázatot bérházak tervezésére. Az állami és vidéki városi pályázatok után a székesfőváros pályázati kiírásai következtek. Ezek közül az egyiknek eredményei immáron nyilvánosságra is kerültek. Úgy hisszük, nem lesz érdektelen e 136 terv kapcsán az egész problémával — ha rövid sorokban is — foglalkozni. Mindenekelőtt egy pár mondattal tisztázni kívánjuk a nagyvárosi bérház elvi értelmét. Egy öt-hatemeletes bérház, melyben 50—100 lakás helyezendő el, a dolog természeténél fogva, ha bérpalotának nevezzük is, bérkaszárnya lesz, mert hiszen a lakások bizonyos számú típus szerint fognak készülni. Egyéni kívánságok nem jöhetnek tekintetbe, hisz az építtető s a lakó nem azonosak. A lakás annál értékesebb, minél kevésbé individuális, mert hisz a lakó esetleg félévenkint változhatik s egy testre

szabott lakást nehéz volna kiadni. Jó és célszerű típus a legfőbb szempont a tervezésnél. Ez annál is inkább így van, mert a szükségletek városonkint standardizáltak. Aki valaha is tervezett bérházat, tudja, hogy a helyi megszokásoktól eltérni egyenesen képtelenség. Térművészeti problémákat egyenesen kizár a bérház alaprajzi megoldása. Különösen ha pályázati problémává avatják, ami által a megbízó egyénisége, kívánságai elvesznek. Ki tudja megmondani mi az, amit a tervezőtől várnak, avagy mi az, amiben a helyeset látja a parlamentárisan tárgyaló és szavazó heterogén összeállítású zsűri. Ezenfelül pedig — nem tudjuk miért — újabban divatba jött a pályázati programmnak rejtvényszerű fogalmazása. Mindez a pályázatokat többé-kevésbé szerencsejátékká teszi. Mint mondottuk, itt az alaprajz nem építőművészi, hanem gyakorlati és gazdasági feladat, az artisztikus elem csak a már megoldott alaprajznak külső megjelenítésében juthat szóhoz.

Ezek előrebocsátása után térjünk a török- és zsigmond-utcai bérház pályázatára beérkezett tervek független megbírálására, hangsúlyozzuk, hogy e sorok írója nem vett részt a pályázaton, de behatóan foglalkozott a feladat megoldásával. A 130-nál is több terv alaprajzmegoldásait összevetni, emberfeletti munka. Hozzászólni úgyszólván alig is lehet. Csak a dolog artisztikumával, tehát a megjelenéssel kívánunk e helyen foglalkozni. Így tekintve a terveket, azonnal szembeszökik, hogy vannak tervezők, akik ma is a háborúelőtti évtized ideológiájában élnek, akik ma is „belül kaszárnya, kívül renaissance vagy barokkpalota“ elv alapján állanak. Persze, vannak olyanok is, akik fiatalos merészséggel és naiv szemérmetlenséggel a német folyóiratokból jól ismert „expressionista“ homlokzatokat utánozzák több kevesebb sikerrel. Az elsők teljesen érdektelenek, megszoktuk és megszenvedtük őket. Budapest utcáinak szörnyűségei után nem is kívánunk reájuk egy szót is vesztegetni. Szellemi lustaság és manuális szorgalom jellemzi ezt a meghalni nem bíró irányt. A moderneskedők azonban kíváncsivá tesznek: mi lehet e homlokzatok mögött? S meglepve látjuk, hogy az ultramodern külső, az ismert budapesti alaprajzsablont rejtegeti. A kérdés: miért lenne ez jobb, mint a másik? Mindkettő *külsőség*. Már pedig *az építészet nem külszín, hanem egy belsőnek expressiója* — ha nem is előírás szerinti „expressionista“ formanyelven. Kijelentjük: ha kaszárnya, legyen kaszárnya! Mert egy kaszárnya architektúrája is lehet kitünő. Csak bátorság és az őszinteség akarása kell hozzá. Ezzel igen artisztikus házak építhetők. Csak tessék a legújabb skandináv architektúrával, avagy az amerikaival foglalkozni! Ott megtalálni mindezeket a készségeket s a művészi eredményt is. S hogy ez útnak vannak nálunk is ismerői, azt a „Buda“ jeligéjű feltünően artisztikus pályamű bizonyítja, amelynek szerzője, ha nem tévedünk, már a Kinizsy-utcai pályázaton is feltűnt. S hogy ez a klasszikus egyszerűség nemcsak a papíron hat, azt mi sem bizonyítja jobban, mint az a tény, hogy a száz év előtti Pest „kaszárnya stilusú“ házai fővárosunk legjobb — legartisztikusabb házai. Sőt, hogy ezzel az akaratos, tudatos egyszerűséggel abszolut modern hatásokat lehet elérni, az kitünik a török-utcai pályázat első díjat nyert tervéből is, melynek koszorúzott szerzője *Hübner* Tibor. (Tervét a jövő számban közöljük.)

Nagyon tanulságos az általunk követelt egyszerűségnek következményeit megvizsgálni. Ha a szerkezet átgondolt és igazán gazdaságos, a homlokzatképzés egyszerű és nem költséges — akkor a megszabott pénzügyi keretek között fedezet marad nemcsak a ház szolid és tartós kivitelére, hanem akkor mód nyilik a művészire is, nevezetesen bizonyos színezésbeli hatásokra, némi nemes anyagra, de mindenesetre nemes vakolatra, sőt ezenfelül igazi művész kezéből eredő díszítőelemek alkalmazására: itt-ott egy-egy művész szoborműre, talán egy-egy falfestményre is. S úgy véljük, ez lényegesen értékesebb, nemesebb és szebb — mintha pl. a homlokzatot teleragasztjuk ezer és ezer gipszből gyárilag öntött — árjegyzék szerint rendelhető — s 30—40 év alatt elpusztuló elemecskékkel, amelyekből árad az unalom s minden jobbérzésű emberből csak undort váltanak ki. Ha ezeket a „díszítőelemeket“ mint újabban divatba jött műköből készítjük, ez a „díszítés“ mérhetetlen költséget emészt fel s az eredmény körülbelül ugyanaz. Mindehhez járul az, hogy az ilyen „díszítés“ költsége a minden művészi hozzáértés és felfogás nélkül dolgozó kereskedelmi szobrászok kezébe folyik. Ha ellenben az *építész* az egyszerűség mellett a fenti módon igazi művészhez fordul, a magyar művészet valamelyik érdemes élet-halál harcot küzdő munkását juttathatja munkához! Eszméljünk magunkra és művészetünkre s válogassuk meg munkatársainkat!

Tovább megyünk már csak azért is, mert nem akarjuk, hogy bárki félreértsen. A pesti házak megszokott gyermekes teleragasztása gipsz- vagy műkő- „díszekkel“ a tervezőre is igen sok — és teljesen kárbaveszett munkát ró, amelyért senki sem hálás neki. Viszont épúgy megszokott dolog a ház belső kiképzésének teljes elhanyagolása. Egy példa: milyen kevés jó lépcső- vagy folyosórácsot találni pesti házakban, pedig hány becsületes, jókezű, törekvő lakatosunk van, akik csak egy-egy jó tervre várnak s iparosmunkájuk legjavát produkálnák adandó alkalommal. Az eredmény pedig a ház legtöbbet használt részének előkelő megjelenése volna. Ezt az igazán művészi lehetőséget elhanyagoljuk — csak a homlokzat legyen „díszesen és gazdagon“ kiképzett, csak kifelé hasson úgy a ház, mint egy olasz palazzo. (?) O sacra simplicitas! Hasonlókat lehetne elmondani az asztalosmunkáról. Hányan vannak, akik véres verejtékes munkát fektetnek egy ház 100 és 100 különböző típusú és komplikáltnál komplikáltabb „díszes“ asztalosmunkájának kínai szorgalommal megrajzolt munkaterveibe, ahelyett, hogy némi gondolkozással a lehetőség szerint a legkisebb számú típusra redukálnák azokat. Mi volna ennek az eredménye? Az egyes darabok nemcsak szakszerűbb kivitelben készülnének, nemcsak átgondoltabb rajzúak volnának, hanem az épület hatásában is nyugodtabb és előkelőbb volna, ha a százféle formájú és arányú ablak a homlokzaton nem járna vitustáncot, hanem ellenkezőleg öntudatlanul és észrevétlenül nevelné az utcán járókelők, a lakásokban élők formaés arányérzését.

De persze, lehetséges-e mindez pályázatok keretében? A pályázat, ha olyasmire írják ki, mint egy bérház, a bakkarátnál is hazárdabb szerencsejáték! Csak természetes, hogy úgyszólván minden tervező a legcsattanóbb ütőkártyáit akarja kijátszani, vagy pedig azokat, amelekről feltételezi, hogy a zsűri valamelyik tagjának különösen kedves lesz. Tapasztalatból beszélünk! Magunkon tapasztaltuk, hogy a pályázaton nem merünk a magunk hangján szólani — mert hiszen meg akarjuk nyerni a pályadíjat. S ezért megalkuszunk művészi meggyőződésünkkel s utánozzuk azt, ami éppen közkeletű, divatos és megszokott — mert hiszen egy a lényegében, egyenes és őszinte, de bizonyos mértékig is egyéni terv értékének megértéséhez több idő és figyelem kell, mint amennyivel egy monstre-pályázatot eldöntő zsűri rendelkezik.

ÖTVENEDIK ÉVFOLYAM 35—36. SZÁM. 1926 OKTÓBER 1.

ÉPITŐ IPAR
ÉPITŐ MŰVÉSZET

A budapesti épitőipari szakmák ipartestületei, a Hadviselt Mérnökök, Építészek és Műszaki Tisztek Nemzeti Szövetsége, Budapesti Ácsmesterek Ipartestülete, az Építőmesteri Képzettség megvizsgálására szervezett bizottságának hivatalos lapja.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 12 pengő=150000 K, félévre 6 pengő=75000 K. Egyes szám ára 10000 K
Postacsekkszám 49197.
Hirdetési dij, milliméterenkint 2000 K

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DR. FÁBIÁN GÁSPÁR

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, I., Ménesi-ut 7/c
TELEFON: JÓZSEF 132—95.

Négy országrészen keresztül.

Mint valami modern Verne-alak száguldtam végig rövid idő alatt Felső-Olaszországon, az olasz és francia Rivierán, Dél-Franciaországon, Svájcon és Ausztrián, nyitott szemmel, mindent felfogó aggyal, nem pihenés, üdülés céljából, hanem hogy lássak, tapasztalatokat gyűjtsek, s azokat az én kedves olvasóim tanulságára, okulására és vígasztalására megírjam.

Az út pompásan sikerült. A magam elé tűzött feladatot programszerűen, pontosan teljesítettem. Segítségemre volt ebben Isten adta egészségem, jó lábaim, melyek bizony erősen igénybe voltak véve és nyelvtudásom, melyért örök hálával gondolok vissza a székesfehérvári reáliskolára, kitűnő tanárjaimra, akiknek ezt az adományát most élveztem lelkem nagy örömére. Az utazó ember tudja csak igazán megbecsülni azt a kincset, melyet nyelvismeretnek hívnak. És aki evvel bír, az játszva, boldogan utazik és úgy érzi magát mindenütt, mintha otthon volna.

Egyedül utaztam. Ebben is óriási előny rejlik. Hiszen csakis így teljesen független és szabad az ember, magára utalva, tehetségei fokozódnak, ellenállóképessége, önbizalma növekszik és meglátásai természetszerűleg újak, eredetiek lesznek. Majd az alábbiakban kitűnik, hogy rövid tanulmányútam alatt mily érdekes, eredeti, eddig sehol még hallott és olvasott tapasztalatokat, ne mondjam, felfedezéseket tettem.

Egy pillanatig sem élek abban az illusióban, hogy eme megfigyeléseim abszolút igazságok és feltárják a látottakat és tapasztaltakat a valóságban. Nem. Amit látunk, az az élet egy pillanata, melyekből általános következtetést vonni, talán kissé merész dolog volna, azonban vannak jelenségek, melyek tipikus tényeket tárnak elénk és ezeket meglátni és lerögzíteni sokszor többet ér, mint egész kötetek által nyujtott adatgyűjtemény.

Az bizonyos, hogy amit láttam, azt úgy adom át, amint láttam, tisztán, egyszerűen, becsületesen, ezzel tartozom olvasóimnak, az országnak, melyről szó van és saját magamnak is.

*

Tanulmányútam keretébe három motívumot óhajtottam beszorítani: a művészettörténetet, a látott helyek tájszépségeit és főként az egyes országok mai építkezéseinek mikéntjét és állapotát. Ezeket az építőművész és természetrajongó szemüvegén át vizsgáltam. De nem szoríthattam háttérbe a bennem élő képzett közgazdászt sem, mely a látottak alapokait iparkodott megmotiválni és messzebbmenő következtetésekre rámutatni.

Miután bennünket, a jelen kor nehéz viszonyai között élő építészeket, főként utóbbiak, vagyis az építkezések állása és ezek alapját képező közgazdasági helyzet érdekelnek elsősorban, azért is ezekkel óhajtok először foglalkozni. A tájak szépségéről, a befutott országok építőművészeti emlékeinek gyönyörűségeiről, úgyis eleget hallottunk és olvastunk, ámbár itt sem tartom érdektelennek egy friss szemnek a sablontól eltérő észrevételeit.

Az építkezés csak gazdag országban nagymérvű és nagyszabású. Ha eme axiomaszerű igazság szemüvegén át nézzük az egyes bejárt országrészeket, úgy megdöbbentő kép tárul elénk, mely sokkal mélyebben bevilágít az egyes országok belső életébe, mint politikai megnyilatkozások, megfizetett reklamirozások, elferdített ujsághíradások.

Íme itt van *Olaszország*. Megszoktuk, hogy ez egy koldus, tenyerét tartó ország, mely a külföldből él. Ma ez már a multé. Ki kell jelentenem azt, hogy amit Olaszországban láttam, az szinte elszédítő. Az az óriási építőtevékenység, melyet tán úgy világíthatok meg legjobban, ha azt mondom, hogy hasonlatos Budapest 1910—12. évek közötti nagylendületű építkezési korszakára, megmagyarázhatatlan, érthetetlen. Honnan e gazdagság? Hisz az építkezéshez pénz kell, sok pénz kell. Velencé-

ben utoljára 1908-ban voltam. (Szinte hihetetlen, hogy elmult az idő!) De az új Velencére, főként a Lidóra ráismerni ma már nem lehet. És ugyanez áll Felső-Olaszország összes városaira.

És ezzel szemben a gazdag *Dél-Franciaország*, a híres Rhône-völgye, a szegénységnek, a lezüllöttségnek, a koplalásnak, a megdermedtségnek képét tárja elénk. A híres Marseille—Lyoni vonalon elterülő városokban és falvakban alig látni itt-ott egy-egy épülő új házat. Mi ez? Az Isten büntetése talán Trianonért? Úgy éreztem, az! És megsajnáltam ezt a népet. Az Isten nem ver bottal.

Svájc szép és gazdag, hihetetlenül drága. Nem lehet távolságnak nevezni a Genf és Marseille közötti utat, de az árakat itt és ott egész világ választja el egymástól. Átlag mindennek háromszorosa az ára Svájcban, mint Dél-Franciaországban. Kerestem azt a közgazdasági törvényt, mely erre feleletet tudna adni. Azt hiszem, nem tévedek, ha a közgazdaságtan előtt eddig ismeretlen faktorra mutatok rá, mely képes horribilis árakat képezni és fentartani. Ez az *emberi butaság*, mely sehol sem oly kirívóan pregnáns, mint éppen Svájcban. Szegény valutájú országok lakói épúgy, mint erős valutájúaké, elözönlik Svájcot és leadják ott a garast, anélkül, hogy megfelelő ellenértéket kapnának cserébe, csak azért, hogy azt mondhassák magukról, hogy Svájcban nyaraltam. Ez utóbbiról még fogunk írni, de most nézzünk egy lépéssel odébb.

Innsbruck, Salzburg, Wien, mintha másodvirágzásukat élnék, igen kellemes közgazdasági élet tanújelét adják. Az építkezések számottevők, az elmulasztottakat lázasan iparkodják pótolni. Nem is drágák. De Budapest sokkal olcsóbb náluknál. Ostobaság ma külföldre menni vásárolni. Minden külföldön elhelyezett fillérért kár, mert az illető önmagát is megcsalja és az országot is károsítja. De az emberi butaság, ez a fel nem ismert közgazdasági faktor, uralkodik és naggyá tesz népeket, míg mások, alapjában sokkal gazdagabbak, sírnak és nyomorognak.

Bécsről külön meg kell emlékeznünk. A nagyszabású városi bérházépítési akció mögött kevesen látják az összeomlást, mely a mai rendszert fenyegeti. A szociáldemokrata uralom nem kellemetlen a bécsieknek, hiszen csaknem ingyen laknak, de teljesen tönkretette az adózó alanyokat, a háztulajdont, csak azért, hogy a nép széles rétegeinek, a lakóknak kedvezzen. A háztulajdonos tönkrement, de már a lakók is kezdik érezni a torkukat szorító kezet, mert az emelkedő lakbérek a kommunitás kasszájába folynak és ezek képezik alapját Bécs nagyszabású építkezéseinek. Ebből ugyan a lakók millióinak kevés hasznuk van. Mert a szocialista vezetőség okos előrelátással új bérházaiba kipróbált pártembereit helyezi el, akik itt pompás, modern lakásokhoz jutnak. Vagyis a lakás útján tartja őket hatalmukban és mi, kik tudjuk a lakáshivatalok idejéből, mily óriási hatalom van a lakásban, elismerjük e taktika ügyességét. Azonban éppen a lakáspolitika lesz az, mely a mai rendszer sírját fogja megásni. Mert a rablógazdálkodást soká űzni nem lehet. A kiirtott adóalanyok helyébe került proletariátus csak addig lesz hajlandó a rendszer mellett tapsolni, míg észre nem veszi, hogy az adóterhek teljesen az ő vállaikra nehezednek. Hogy akkor mit fognak csinálni, azt a kedélyes és kedves Bécsről előre megjósolni nem lehet. De bizonyos az, hogy a nagy lakásépítő akciók fenekén valami kavarog.

Dr. Fábián Gáspár.

(Folytatjuk.)

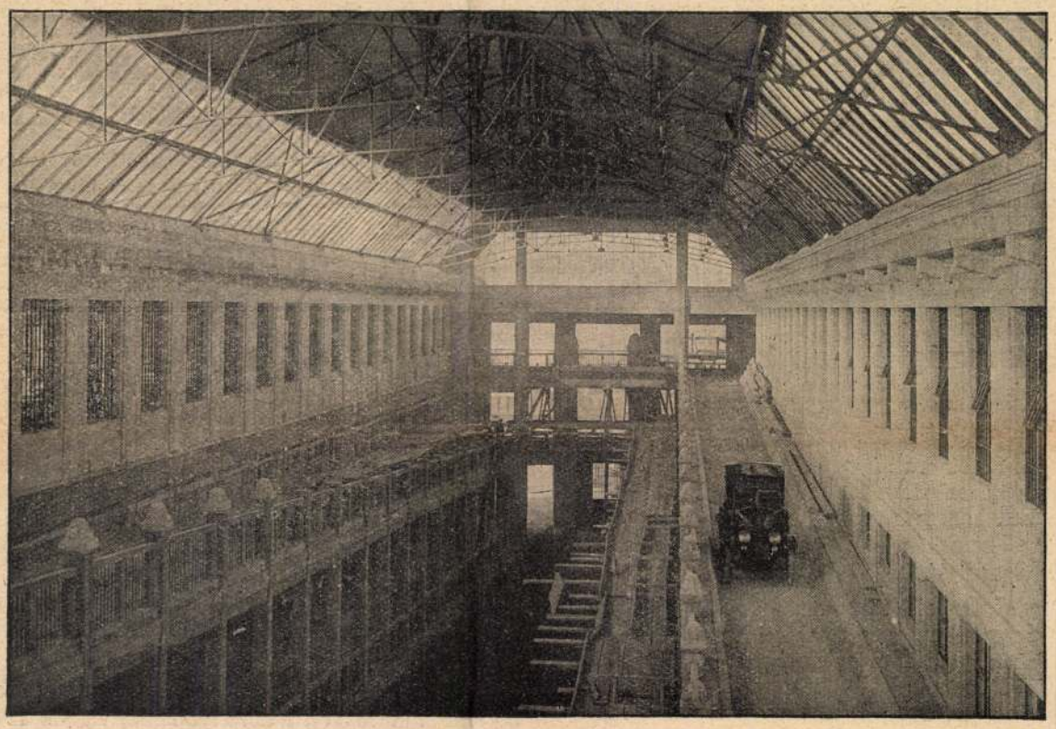

1. sz. ábra. Egressy-úti új Járműtelep. A garage-épület udvara. Emeleti feljárat. Tervezte: Bierbauer István.

A m. kir. posta központi járműtelepének építkezése

II.-ik közlemény: **Garage.**

Közli: **Bierbauer István** építész, ny. p. műsz. főigazgató.

A m. kir. posta központi járműtelep általános elrendezése lapunk mult 33—34. számában közöltetett. Áttérve az egyes épületek ismertetésére, jelen számunkban, mint legfontosabb épületet, a „*Garage*-t" fogjuk ismertetni.

A tervezési feladat volt: a megszerzett területen

900—1000 jármű részére megfelelő, tetőalatti *raktárterületről* gondoskodni. Ha számításba vesszük, hogy a postának a legkülönfélébb méretű járművei vannak, és hogy a postajárművek nem úgy raktározandók, mint más bérautók, vagyis míg az autótaxik, minden szabad közlekedő út fenhagyása nélkül egymás után beérkezésük sorrendje szerint garagirozhatók, addig a különböző nagyságú postajárműveknek egyenkint és különböző időben történik érkezésük és az indítási idejük is más és más: ezért ezek garagirozását mindig úgy kell rendezni, hogy minden jármű, minden időben hozzáférhető és a többi járművek háborgatása nélkül indítható legyen. Ebből természetesen következik, hogy a garagokban nemcsak a járművek által elfoglalt területekről, de a szabad közlekedésről is kell gondoskodni. Hogy ezek figyelembevételével mily területekre van szükség, csak egy példát kell felemlíteni.

A m. kir postánál használatban lévő középméretű úgynevezett 4 m³-es gépüzemű járműnek mérete: 2.00 m széles és 5.00 m hosszú. Hogy ez a jármű szabadon közlekedhessék, állásába befordulhasson, legalább 4 m sugárú térre van szükség, vagyis szabad közlekedésre 6 méter, a jármű körül pedig 1.00 m széles útra van szükség. Tekintettel pedig arra, hogy a garageokban a járművek egymással szemben állíttatnak, egy középnagy járműre kell: 1.00+5.00+6.00/2 = 9 m mély és 1.00+2.00 = 3.00 m széles, tehát 27 m² terület. Ha tehát ezt a területet, mint átlagos területet, fixnek vesszük, akkor a feladat tárgyát képező 1000 járműre 27.000 m², azaz 7500 négyszögöl padlóterületre van szükség.

Tekintettel, hogy a megszerzett terület összesen, kereken 16.000 négyszögöl volt, ebből szabályozásra és előkertes építkezésre elesett 4000 négyszögöl, a rendelkezésre álló 12.000 négyszögölnek több mint a felét a földszintes garageok foglalták volna el. Hol vesszük a többi műhely-, raktár-, adminisztrációs épületek és lakóházak, továbbá az ezek közti közlekedési és világítási szükségletre vonatkozó területeket? Igaz, hogy az 5 m-es járművekkel szemben, a kis gyűjtő és házhoz kézbesítő kocsik kisebb területet igényelnek, de ezzel szemben a távirda- és távbeszélőépítéssel kapcsolatban szükséges nagy traktorok, a nagy csomaggyűjtő (8 m³), gyűjtőkocsik méretei jóval nagyobbak az előbb számításba vett kocsik méreteinél.

Látva ezt az aránytalanságot, önkénytelenül felvetődött a gondolat, hogy a feladat másképp, mint többemeletes garageal meg nem oldható.

Azzal azonnal tisztában voltunk, hogy a gépkocsik emelését lifttel megoldani nem lehet, már csak azért sem, mert a közlekedés, ha számításba vesszük, hogy földszintet a legnagyobb és legnehezebb járműveknek cca 200 darabnak tartva fenn, a többi 800 darab kocsit naponként felhúzni és leereszteni, ha 4 liftet és minden kocsira 5 percet veszünk számításba, 1000 percre, azaz 16⅔ órára volna szükség, nem is számítva azokat az eshetőségeket, hogy a lifteknek egy nagyon rossz tulajdonságuk, — hogy szoktak elromolni.

Ennek a nagy problémának tanulmányozása végett küldettünk ki Párizsba és Londonba, ahol a nagy Omnibusz és Autótaxi Társaságok garagirozását tanulmányoztuk. Sajnos, 1913. évben két ily nagy garage-t találtunk üzemben és pedig egyet Londonban, ahol a járművek 3 emeleten, Párizsban pedig 6 emeleten voltak elhelyezve. A londoni garage egy közös előudvarból, egy alagsori és egy emeleti lejtőn, míg a földszintre közvetlenül az udvarból nyílottak a garageok. Minden emeleten egy kapu volt, ezen jártak az autók ki és be. A párizsi garageban, egy üvegfedelű lejtőn egy vonalban megy fel hat emeletre a közlekedő lejtő, minden emeleten egy kis plattformon térnek be a kocsik. Az üvegtető alatt a

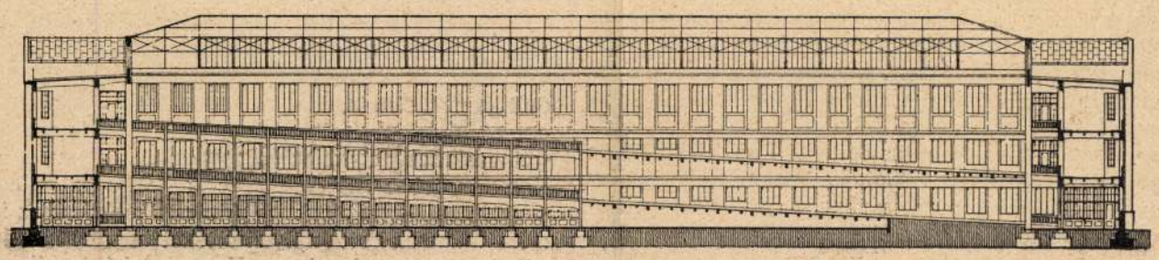

2. sz. ábra. A garage hosszmetszete.

kipuffogóból kiáramló gázok teljesen megfertőzik a levegőt, miért is az ott-tartózkodás teljesen lehetetlen és azt hiszem, tűzveszélyes is. Ezekből azt a tanulságot vontuk le, hogy így garaget építeni nemcsak nem lehet, de nem is szabad. Egy ily telep létesítésénél az első és legnagyobb feltétel, hogy a járműveknek úgy kell a telepen folytonosságban haladni, hogy egymással szemközt sohase találkozhassanak, sőt, ha lehetséges, egymást meg se előzhessék.

Nagyobb tanulmányozás és kísérletezés után sikerült a kérdést megoldani olyképpen, hogy a lejtőknek

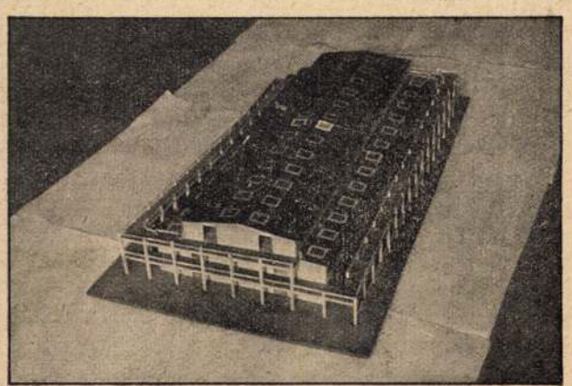

3. sz. ábra. A garage távlati képe.

mindig párhuzamosan kell egymás felett — egy csigavonalban — haladniok, ezáltal elérhető, hogy az egyik lejtő felmenetre, a másik lemenetre szolgál, az egyik lejtő az épület az egyik, a másik a másik homlokoldalon érje el az udvar szintjét.

Az első tervezet szerint a felhajtó lejtő az épület külső falszínébe terveztetett, aképpen, hogy az épület homlokoldalára volt tervezve a két felső emeleten a garage-ba a bejárat, illetve a kijárat. Az így kigondolt megoldás jobb megértése céljából a postaházak építési felügyelőség egyik ügyeskezű műszaki tisztje, egyszerű eszközökkel, papírból elkészítette a tervezet mintáját,

amelyet az 1. sz. ábrán fényképben mutatunk be. A lejtők 5% emelkedésűek. (Albrecht-út 7%.) Mivel pedig a kocsik magassági méretére és a mennyezet-szerkezetekre való tekintettel az I. emeletnek 4 m, a földszintnek 4½ m magasnak kellett lenni: hamar megvolt az épület hossza állapítva 80 m-ben; amihez 8—8 m-es homlokbehajtókat véve számításba, a garage által elfoglalt terület hosszául 96 m adódott ki.

Kezdetben úgy terveztük az épületet, hogy míg egy földszinti garagenak 18 m szélesség kell, az első emeleten ez már 12 m, a II. emeleten 10 m is lehet; ezáltal a földszinti garage jobb megvilágítására felülvilágítók is alkalmazhatók.

Később, még a kivitel előtt aggály merült fel, hogy a mi éghajlatunk megengedi-e a felhajtóknak fedélnélküli alkalmazását. Egyszerűen egy fedél nem segített volna a kérdésen, mert a felhajtók oldalai nyitottaknak gondoltatván, oldalt jövő szélvihar, esőt, de különösen a havat becsapta volna. Hosszas tanulmányozás és a legjobb szakértőink (Kolossváry Endre, Hohenberger Samu, Sisovich József) bevonásával folytatott tárgyalások alatt jött az a gondolatom, hogy az épületet hossz-szimetrikus tengelyében szétmetszve, a lejtőket egymással szemben fordítva, a II. emelet magasságban, egy üvegtetővel lefedve: a lehetőleg egyszerűbben érjük el a feladatnak teljes és legjobb megoldását. Ily elrendezés mellett még egy 8 m széles és 96 m hosszú fedett területtel is bővül a hasznos terület. Ezt mutatja a 2. és 3. sz. ábra.

Ezek előrebocsátása után a tervezet megértéséhez igen keveset kell hozzáfűznöm.

Az összes kerítőfalak portlandcementtel javított fehér mészhabarcsba rakott nagyméretű téglából, a pillérek és mennyezetek vasbetonból épültek, a burkolatok a garageban aszfaltból, a felhajtóknál apró kockakőből, az ablakok mintavasból, a tetők részben facementből, horganyozott vasbádogból, a csarnok felett hullámlemezből készültek.

A homlokzatok vakolata ugyancsak portlandcementtel lett javítva, míg a lábazatlemezek műkőből valók.

Még csak azt kell megemlíteni, hogy a garageok központi fűtéssel lesznek temperálva, mely célból az összes csővezetékek részére az alagsorban fűtőfolyosók létesíttettek, mely folyosó a kazánházzal és onnan az összes épületek egymással összeköttetésben fognak állni.

Mint már említettük: az összes föld-, kőműves-, elhelyező- és vasbeton-munkákat dr. Lipták Pál, az ácsmunkát Trautmann R. és Fia, a vastetőt Márkus Lajos, a többi vas- és lakatosmunkát Jungfer Gyula és Márkus Miksa, asztalosmunkát Thék Endre Rt., a mázolómunkát Remsey Elemér, a bádogos- és vízvezetéki munkát Tóth Imre és Társa cégek végezték.

Érthetetlen súlyos vádaskodás.

Az É. I. szept. 1-én megjelent száma *„Címkórság és mérnöktársadalom"* címen névtelen cikket közöl, melynek szokatlan hangja, a cikkben foglalt érvek logikája, a szerző rejtett intenciója, mindenekfölött pedig az okfejtése előttem, — az itt szóban lévő 40 éves találkozás részese előtt — annyira érthetetlen és annyira meglepő, hogy ezt szerintem válasz nélkül hagyni nem lehet.

A cikk ismeretlen íróját — mint állítja — a mérnök-egyleti *Közlöny 27—28.* számában megjelent, és a 40 évvel ezelőtt végzett mérnököknek f. é. június 27-én végbement találkozásáról szóló rövidke kis hír késztette felszólalásra, amelyben a többi között a következő megjegyzés is olvasható: Az összejövetel végig a legmelegebb barátság jegyében folyt le, — *„ahol a rangkülönbség nem volt észrevehető"*.

Ez a most leírt, és idézetbe foglalt kitétel volt annak a súlyos vádaskodásnak az alapoka, amelyről mindenekelőtt meg kell állapítanom, hogy színtiszta negatívum. Ez a negatívum szolgált alapul arra, hogy a mérnöktársadalom súlyosan megvádoltassék.

Minden pozitív bizonyíték híjjával éri tehát most az a vád a magyar mérnökséget, hogy *„címkórságos betegségbe keveredik bele"*. Mióta a világ fennáll, és emberiség él a földön, még nem esett, mert észszerűen nem is eshetik meg, hogy valaki negatív bizonyítékra támaszkodik, hogy ezúton bizonyítson.

Sajátságos véletlen, hogy most, rövid időn belül másodszor kerülök bele olyan eszmeharcba, amely negatívum körül bonyolódik le. Ugyanabban a Közlönyben indult meg az első is, mint a mostani. Ugyanis a mérnök-egylet építőművészi testülete memorandumot szerkesztett, melynek egyetlen alapgondolata az volt, hogy a Kossuth-szobor *„ne állíttassék"* a parlament főtengelyvonalába. Hogy ennek a főváros hatóságához intézett elaborátumnak ott milyen értéket tulajdonítottak, erről véletlenül van tudomásom. Megvan tehát a véleményem a mostani negatívumra alapított álláspontnak az értékéről is, melyről most csak annyit jegyzek meg, hogy: ha ilyen alapvető hibát már elkövettek máshol is, mint a jelenlegi esetnél, — azonban mégis bizonyos, hogy társadalmi közületet talán még soha ilyen igazságtalan vád nem ért, mint most a magyar mérnökséget érte.

És ezzel talán már be is fejezhetném nyilatkozatomat, mert ahol valamely súlyos vád a logikai igazsággal jut ilyen súlyos ellentétbe, mint a jelen esetben, ott tulajdonképpen nincs egyéb mondanivaló, hacsak az nem, amit a technikán mond a tanár a negatív eredménnyel vizsgázónak, — köszönöm, elég.

Miután azonban a cikk elleni kifogásom többféle irányú, ezért a névtelen író támadásaira érdemileg válaszolok. De előrebocsátom és különösen hangsúlyozom, hogy én itt nem fogom vitatni azt, vajjon van-e nálunk címkórság vagy nincsen, mert szerintem itt most nem ez a kérdés, hanem az, vajjon abból az ártatlan kis közleményből következtethetően, amely ismétlem negatív formában fejez ki egy állítást, melynek tehát már ezért sem lehet fontosságot tulajdonítani, amely kitétel el is maradhatott volna, de azért a mondat nem lett volna csonka, — van-e itt etikai alapja egy ilyen támadásnak, és nem-e teljesen jogos a felháborodás, mikor semmit nem bizonyító állításra *„jobb sorsra érdemes professzorok"*-ról az a vád hangzik el, hogy közöttük ezelőtt immár 30 évvel megkezdődött *„az a fertőzés"*, tudniillik a magasabb rang *„megszerzésére irányuló boldogtalan versengés"*.

Csak röviden fogok itt magyarázatot adni, még pedig tárgyi bizonyítékokat felhozni aziránt, vajjon tudniillik mi az oka annak, hogy utaztunkban *„magyarországi selyemgúbók államtitkárjával"*, *„gazdasági tanitóból gazdasági főtanácsosokká avanzsált méltóságos úrral"*, „iparostanoncok *méltóságos főnökével"* stb., stb. — találkozhatunk? Ezekre vonatkozóan éppen eléggé ismeretes, hogy a világháború okozta mélyreható politikai válságok juttatták hatalomhoz a Károlyi-kormányt, szociális eszmék adtak irányt a többi között a tisztviselői fizetések rendezésére, illetve azok általános emelésére, melyben a Buza Barna akkori miniszter által képviselt

parki szétmállott achitektura mellett a nagy Trianon közvetlen közelében hasig érő fű és irdatlan gaz az úr. A parkban csirkék kószálnak. A dísztavak bűzhödtek, telve békanyállal. Egyszóval mindenütt a szegénység, a leromlottság, a pusztulás jelei.

A magyar lélek megdöbben, ezeket látva. Mi ez? Az Isten keze? Ők tettek bennünket tönkre. Megcsonkítottak, lemészároltak. De mi mintha élnénk. És Párizs és Versailles? Mintha kadaver volna.

A másik gondolat, ami előtör a magyar lélekből, az, hogy miként szabadott magyar íróknak, magyar költőknek a mi szép, egészséges, üde, beeses fajunkat úgy lealázni, meggyalázni ezekért és ezekkel összehasonlítva a magyart. *Ady* és társai ezekért hevültek s a saját fajukat lepiszkolták. Hát ők nem látták, hogy kadaver felett járnak?

A francia nép szembeötlő szegénysége a többi városokban nyilatkozik meg leginkább. A drága kis csodatévő Szent Terézke sírhelyén *Lisieux*-ben, ebben az ősi normand városban is ezt tapasztaltam. Az évszázados, gyönyörű fafaragású, emeletes házak düledeznek. A híres katedrális omladozik.

A két híres fürdőhelyen, *Deauvilleben* és *Trouvilleben* ugyancsak nem lehet túlságosan lelkesedni a modern építőművészet felett. *Trouville* új nagy hotelje oly botrányosan csapnivaló, minden architekturát nélkülöző vakolatház, aminőt alig hiszem, hogy a Balaton mellett valaki építeni merne. Egyáltalában a mi Balatonunk! A világon ninesen párja e gyönyörűséges magyar tengernek. Ezt a híres francia tengerparton is megállapítottam. Persze itt csak a vízről beszélek és a természeti szépségekről. Mert amit az emberek csináltak, arról jobb nem beszélni. *Dr. Fábián Gáspár.*

KRÓNIKA

Az előfizetési hátralékoknak sürgős beküldését kérjük t. olvasóinktól és előfizetőinktől.

KIADÓHIVATAL.

Maurer Gyula helyettes államtitkár. Jól megérdemelt kitüntetés érte Maurer Gyulát, az Országos Kereskedelmi és Ipari Kikötő kormánybiztosát. A m. kir. földmívelésügyi miniszter előterjesztésére a Kormányzó úr őfőméltósága a vízügyi mérnöki tiszti személyzet létszámában Maurer Gyula helyettes államtitkári címmel felruházott miniszteri tanácsost a budapesti Országos Kereskedelmi és Ipari Kikötő kormánybiztosát helyettes államtitkárrá nevezte ki.

Főmérnöki kinevezés. A m. kir. kereskedelemügyi miniszter Sármezey Miklós okleveles mérnököt miniszteri főmérnökké kinevezte.

Csengery Árpád mérnök, vállalkozó halála. Csengery Árpád mérnök, vállalkozó, a Csengery és Pallay vállalkozó cég beltagja, november 2-án, életének 66-ik évében elhunyt.

Wachtel Elemér haláláról a család a következő gyászjelentést adta ki: Özv. Wachtel Károlyné szül. Dömötör Mária mint az elhunyt édesanyja a maga, gyermekei és unokái nevében mélyen szomorodott szívvel tudatja, hogy szeretett, felejthetetlen fia, illetve testvérük, nagybátyjuk és rokonuk Wachtel Elemér műépítész folyó hó 26-án, életének 50-ik évében, hosszas, kínos szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után az Úrban jobblétre szenderült. A drága halott hűlt teteme folyó hó 29-én délután 4 órakor fog a farkasréti temető halottasházában a róm. kat. egyház szertartása szerint beszenteltetni és ugyanazon temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent miseáldozat folyó hó 30-án reggel 9 órakor fog a ferencvárosi plébániatemplomban (Bakáts-tér) a Mindenhatónak bemutattatni. Budapest, 1928. október hó 27-én. Áldás, béke drága poraira!

Az Alpár-kiállítás. Dícséret, elismerés és hála illeti meg a Magyar Építőmesterek Egyesületét és a Budapesti Építőmesterek Ipartestületét, akik a megboldogult nagy építőművésznek, *Alpár* Ignácnak műveiből gyönyörű kiállítást rendeztek a régi Sas-körből pompásan átalakított székházuk dísztermében. Örül a lelkünk, mikor látjuk, hogy a munka emberei mily szép, tágas, előkelő otthont teremtettek maguknak, ahol ügyes bajos dolgaikat megtárgyalhatják, de a szellemi fejlődésnek, az előadások kapcsán is tág tere nyílik.

Szép az a kegyelet és hála, mellyel az építőmesterek Alpár mestert halála után is övezik. Érthető is szeretetük, hisz *Alpár* mindenkor büszke volt arra, hogy ő építőmester is egyúttal és mindent megtett, ha az ő hiveiért kellett sikraszállania. Nagyon helyes és okos gondolat, hogy már most gondoskodni kívánnak a nagy mester méltó szobráról, mert hiszen tudjuk, hogy a későbbi kor elfeledi még a legnagyobbjait is. Ezt a szobrot meg kell csinálni, még pedig azonnal! Maga a kiállítás megkapóan érdekes és emlékezetes látvány, amely a nagy magyar építőművésznek, Alpár Ignácnak művészi elgondolásait teljes egészében adja. Ott látjuk a tőzsdepalota, a Nemzeti Bank, a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank és a Hitelbank székházainak terveit és artisztikus elgondolásait, amelyekkel a millenáris kiállítás történeti csoportját megvalósította. Ez Alpár Ignác fejlődésének a tetőpontja, művészi érettségének a korszaka. De látni Alpár Ignác elindulásának első emlékét, az 1880-as esztendőben elnyert Schinckel-díj pályanyertes terveit. Aki *Alpár* Ignác művészetét meg akarja ismerni vagy vissza akarja idézni, az megnézi ezt a kiállítást, mert az ő monumentalitásra törekvő és belső dinamikai erejével frappánsan ható művészete szinte töretlen épségben és szépségben áll előttünk e kiállítás keretében. Tökéletes rajztudása és konstruálása egyformán erőteljesen hat. Utolsó tervezetének, a Gellérthegyi Nemzeti Golgothának az elgondolása *Alpár* Ignác költői fantáziáját bizonyítja.

Dr. Mueller Félix előadása a prágai házbedűlésről. A Magyar Mérnök- és Épitész Egylet mű- és középítési szakosztályának ülésén adta elő helyszinén szerzett tapasztalatait a magyar kir. felsőépítőiparískola kíváló képzettségű vasbeton tanára, *Mueller* Félix dr., akinek előadására igen nagy számú, előkelő közönség gyűlt egybe, közöttük maga a kereskedelemügyi miniszter is, aki az előadás fényét és fontosságát magvas hozzászólásával is emelte.

Az előadó megállapítása szerint a magasbatörő épületnek, amelyre már a tetőt is felrakták, az alapozása hiányos volt s a beton, amellyel dolgoztak, rossz, nem megfelelő. A vállalkozók azt a cementgyárat, amely régi és megbízható, otthagyták s azontúl egy kisebb gyárnak bizonyára kevésbé kipróbált anyagával dolgoztak és úgy látszik, rájöttek az anyag meg nem felelő voltára, mert a későbbiek folyamán visszatértek az első gyárhoz.

Az altalaj egyébként jó homokanyagú volt, eltolódás az összeomlás után sem mutatkozik és így a talaj meg nem felelő volta nem jöhet számításba.

Ellenben az a körülmény, hogy az ottlevő betont dróttal karcolás útján egészen szétomlóvá tudta tenni és hogy a nagy tömbben megmaradt részek porozus össze-

ellenőrizze. Mert ellenőrzést, a szó valódi értelmében csak az gyakorolhat, aki az épület terveinek minden legkisebb részét alaposan ismeri. Lehet egy időben három-négy épületet ellenőrizni, de már tizet nem lehet. De nem is kell. A magánépítkezések ellenőrzése, a magánépíttetők érdeke, hogy a vállalkozó ne használja ki az ő jóhiszeműségét és műszaki tudatlanságát. Az államhatalomnak ezt kellene elősegíteni. Az egyetlen mód, illetőleg egyetlen helyes mód: minden épületnél elválasztani a tervezés és ellenőrzést a vállakozástól. *Az épületnek a vállalkozója, nem lehet ugyanannak az épületnek a tervezője* és fordítva. Önmagát senki sem ellenőrizheti. Az ellenőrzés a tervezés feladata. Ha már most ehhez a megosztott felelősséggel járó munkához hozzá vesszük, hogy úgy a tervezést, mint a kivitelt bizonyos fokig és bizonyos mértékben még a hatóság is ellenőrzi, ez oly garancia, amely csaknem kizárja a prágaihoz hasonló mérvű szerencsétlenséget.

Ebből a katasztrófából nekünk csak azt az egyetlen tanulságot kell levonnunk, hogy ha másként nem, akkor törvényhozás útján kell elvként kimondani, hogy tervező és kivitelező egyazon épületnél senki sem lehet. De különösen nem szabad megengedni vasbeton szerkezeteknél, amelyek már eleve a leglelkiismeretesebb vállalkozót és a leglelkiismeretesebb munkásokat igénylik. A kivitel ellenőrzése itt különösen fontos, mert itt minden a munka és az anyag jóságától függ. A legtökéletesebb tervek kárbavesznek, ha a szerelés rossz, vagy hibás; ha a cement, a homok nem jó; ha az adagolás nem megfelelő.

*

Látva a prágai terveket, volna még egy megjegyzésem. Ez az épület árúháznak készült. Csupa „piszkafa" pillérekkel. Voltaképpen pillérek közötti gerendaváz volt az egész. Vizsgálva az adott eset körülményeit, én ennek az épületnek a vázát nem vasbetonból, hanem vasból csinálom, még akkor is, ha ez valamivel többe kerül. Mert ettől eltekintve, a szegecselt pillérek és szegecselt gerendákból készült épületváznak óriási előnyei vannak a vasbeton vázzal szemben, éppen az építési konjunkturára való tekintettel. Csehországban csak azok az épületek élveznek adómentességet és olcsó építési kölcsönöket, amelyek ez év december 31-ig elkészülnek. Az idei tavaszon megkezdett épületeknél tehát igen előnyös a vasvázas építkezés, mert ezek a régi épületek lebontási ideje alatt elkészülhetnek, minden időveszteség nélkül felállíthatók és felszerelhetők. Elmarad a sok időt és anyagot emésztő „zsaluzás" és a vasbetonszerkezetek szerelésének, keverésének, anyagának nagy lelkiismeretességet és sok időt igénylő ellenőrzése. *Magyar Vilmos.*

München—Páris—Salzburg

IV.

Néhány megfigyelésről akarok kedves olvasóimnak még beszámolni Párizsról, mely nem tart számot semmi különösebb felfedezésre, sem arra, mintha ezeken felül száz és száz más érdekes, nekünk szokatlan, viszont nagyon praktikus dolog ne volna e hatalmas világvárosban.

Villamos igen kevés fut Párizsban, az óriási forgalom a föld alatt bonyolódik le. Több emeletsorban egymás alatt robognak szörnyű gyorsasággal a Métropolitain vonatjai és érdekes, itt a föld alatt megnyilatkozik a politika is. A lejáró lépcsők falán több helyen olvastam a felírást: Vive le roi! A még mindig működő royalista párt hiveinek megnyilatkozása a föld alatt. Érdekes és megható.

A föld felett a kevés villamos az utca közepén elhelyezett sineken száguld tova a körutakon. A számtalan autótaxi is az utca közepén áll és várja közönségét, persze a taxiállomásokon. Az autók is bolondul rohannak, hihetetlen mennyiségben. Naponként 60 pasast gázolnak el. De mi ez abban a rettentő forgalomban.

A templomokról is meg kell emlékeznünk. Kezdjük el legujabb alkotásuknál, a Sacré-Coeur de Montmartre-on. Ez a nemrég felszentelt templom, bár Párizs kiemelkedő pontján épült, nem monumentális. Rideg kőhalmaz benyomását kelti. Általában a francia építészet nem törekszik monumentalitásra. Mindent felapróz, inkább graciőz, mint grandiózus. Viszont a templom belseje pompás. A főoltár ragyogó kivitele páratlan. Még az oltárlépcsők homloklapjai is aranytól csillogó bronzmunka. A főoltáron zászlók vannak. Ez másutt is látható. A francia trikolór és a pápai zászló. Az oltárokon a virágok fémből vannak. Nem szépek. A márványtáblán, melyet a felszentelés alkalmából helyeztek el a templomban, ott az építész neve is a végén: architecte: Jean *Hulot*. Ugylátszik ő fejezte be, hisz a terveket *Abadie* készítette.

Ez a templom 40 millió frankba került.

A *St.-Eustache* templom gót és kora renaissance belső formái csodálatba ejtik az embert. Sajnos, csak az oldalhajók kifestésére került pénz.

A *St.-Sulpice* templománál — mely egyike Párizs legszebb és legértékesebb alkotásainak — engem a főhomlokzat előtt levő gyönyörű tér ragadott meg legjobban, annak közepén álló szoborral, melyre a templomból kijövet rálátni. Ime a francia csodálatos városrendezők finom ötlete! A templom belsejében gyönyörű freskók vannak a legnagyobb francia mesterektől. Gyönyörű a főoltár mögötti kápolna.

A templomokban csaknem mindenütt óra is van. A padozat pedig sok helyen parketta.

Reám Párizsban a legfeledhetetlenebb benyomást a kedves *St. Chapelle* kápolna belseje tette. Ez a gót ékszerszekrény a legcsodálatosabb remekmű, amit az emberiség e nemben alkothatott. A falak teljesen feloldva gyönyörű üvegablakok által, melyek a szinek pompájában csillognak a napsütésben.

Napoleon kultusza valahogy nem őszinte. Maga a sír is, mely a *L'Hôtel des Invalides* templom csarnokában lesüllyesztett szarkofág, valamiképpen nélkülözi a nagy *Napoleont* megillető grandiózitást.

A legnagyobb csalódást azonban a híres *Versailles* okozta. Az a Párizsban mindenütt felbukkanó szegénység, leromlottság itt megdöbbentő módon kerül napvilágra. Itt a béke évei óta semmit sem fektettek be, semmit ki nem javítottak. Elképzelhető, hogyan fest ez az állapot. Mint amikor valaki 14 éves ruházatban jár, mely már-már levásik róla. A nagy palota előtti rács még be van mázolva kék és arany szinekkel, de amint belépünk, a hosszú lépcsőzetek között bizony a fű kinőtt, az udvarok kövezetei rosszak és elhanyagoltak. A szökőkutak művészi faragványait belepte a moha, repedeznek, tönkremennek. A nagy Trianon, ahol a mi sorsunkat megpecsételték, a teljes elhagyatottság jeleit hordja arculatán.

Bizony, az Isten nem ver bottal!

A Trianon körüli parkok teljesen lezüllve, tönkremenve. Kerítések kidőlve, elkorhadva. A padok szörnyű állapotban. Némelyik ülődeszkája hiányzik, másiké pedig elkorhadt. A lámpák az úttesteken leszaggatva, szétzüllve. A virág-gruppok körül a szegélydrót letiporva, elszaggatva. A jelzőtáblák kidűlve. A kis és nagy Trianon között egy parkrészlet szőlőkarókra felszegezett rozsdás tüskésdróttal elkerítve. Mindenütt piszok és papírhulladék. Sehol egy őr, vagy kertész. A gyönyörű

ÖTVENKETTEDIK ÉVFOLYAM. 35—36. SZÁM. 1928. OKTÓBER 1.

ÉPITŐ IPAR
ÉPITŐ MŰVÉSZET

A budapesti építőipari szakmák ipartestületei, az Építőmesteri Képzettség megvizsgálására szervezett bizottságának hivatalos lapja

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő. Egyes szám ára 0.80 P — Postacsekkszám 49197. Hirdetési díj: m/m-kint 0.20 pengő

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. FÁBIÁN GÁSPÁR

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL BUDAPEST, I., MÉNESI-ÚT 7/c TELEFONSZÁM: JÓZSEF 432—95.

München—Páris—Salzburg.

I.

E három város között tulajdonképen nincsen semmi összefüggés. Hogy mégis cikkem élén egymás mellé kerültek, ennek igen egyszerű oka az, hogy idei szeptemberi utazásomnak egy-egy állomását képezték és főként róluk óhajtok most megemlékezni, friss benyomásaimról kedves olvasóimnak beszámolni.

Nagyon jól tudom én azt, hogy ezeket a világhíres városokat nem kell felfedezni, hogy kötetekre, könyvtárakra szóló irodalma van mindegyiknek. Azonban a ma embere egészen másként lát, egészen mást lát, mint a tegnapé és az az igaz, az a való, az a friss élet, amit a ma szemüvegén látunk. Ebből vonhatunk le gondolatokat a magunk számára és ehhez hasonlíthatjuk a mi mai állapotainkat és mérlegelhetjük helyzetünket és teendőinket.

— Három — hozzánk a nagy politikai vonatkozások miatt is rendkívül érdekes és fontos — nemzet három reprezentáns városát szemléltük meg a ma emberének szemüvegén át, elsősorban természetesen építészeti vonatkozásaiban, de ezen túl is, hiszen az építészet mindenkor a nép egész életének és viszonyainak legpregnánsabb kifejezője.

Az általános benyomás nem elszomorító reánk nézve.

Örvend a magyar lélek, ha összehasonlítva ezekkel látja, hogy tehetséges, erős, szép és értékes fajunk nincs egy cseppet sem elmaradva, hogy friss, acélos, igérő, míg ezek lassú, de biztos dekadencia felé lohol-nak. Persze nem a nagynémetekről van szó.

Az a nagyon jó érzés hevíti lelkünket a külföldi úton, hogy bizony nincs mit restelnünk. A magyar erős, nagyszerű nép. Mik volnánk mi, ha csak 30 milliónyian volnánk! Nekünk van egy nagy kincsünk, ami előtt meggörnyed minden nemzet és bámul: az *abszolut konszolidáltság ez,* amelyben élünk.

Micsoda nagyszerű dolog, hogy mi miniszterekre hivatkozhatunk nyolc éves múlttal, ami az alkotás, az építés legkedvezőbb bázisát képezi. A külföld csak ezt látja, csak erről vett tudomást és csak ezért becsüli a magyar nemzetet. Ezt láttam, tapasztaltam mindenütt. Végre mi is nép lettünk, nevünk lett. Nagy dolog ez.

A külföldre kiszakadt honfitársaink tehetsége előtt pedig leomlik minden korlát. A magyar a legnagyszerűbb produktumot, az emberi agyvelőt szállítja ki külföldre és felveszi a versenyt bármely nemzet fiával.

Mily büszkén hallgattam a müncheni kocsist, aki a képzőművészeti akadémiával szemben rámutatott egy házra és nagy tisztelettel azt mondotta: „Itt lakott a híres Munkácsy Mihály, aki olyan nagy úr volt, hogy még a lakásától az akadémiáig sem ment gyalog, ha-nem batáron". Lám, kezdik megismerni a magyar urat.

Vagy mikor a salzburgi gyönyörű Dóm ékességeit kutattam, az egyik emléktáblán megakadt a szemem a következő magyar néven: Maxmilian *Josef von Tarnóczy* kardinal. (1850—1876.) Nem szomorú az, hogy senki sem tudja már itt nálunk, hogy egy magyar nemes nem is olyan régen Salzburg hercegérseke volt és az 1850-ben leégett Dóm nagynevű felépítője. Büszke meleg öröm járta át a lelkemet, mert ismét a magyar tehetség diadalát láttam.

De hogy Párisról se feledkezzünk meg, ahol annyi

STADLER MIHÁLY R.T.
DRÓT-SZÖVET-FONAT-KERITÉS-VI. TERÉZ-KÖRÚT 43. TEL. I. 147-49-203-71

kiváló magyar tehetség olvad fel a nagy Bábel mindent felszívó és neutralizáló légkörében, hát menjünk be a híres Pantheonba, ahol a francia nép nagysága gyönyörű képekben és szobrokban van megörökítve. Mindjárt balról az első nagy freskón büszkén látom fajunk nagysága előtt porbahullva a kétségbeesett párisi népet. Atillát ábrázolja a kép Páris falai előtt.

Becsületemre jól esett látnom ezt a képet. Felujjongott a lelkem. Előttünk is porba hullott félt és rimánkodott valaha e nép, mely oly kegyetlenül rúgott belénk Trianonban.

Szóval multunkban igen is van öröm és jövőnkben van remény, mert kiélt népek között, mint üde virág bontogatja szirmait a mi drága, megcsonkított, agyongyötört, de már új erőre kapó, gyönyörű, szép hazánk.

Dr. Fábián Gáspár.

K. Császár Ferenc felső építőipariskolai tanár, fővárosi bizottsági tag interpellációja a tervező építészek érdekében.

Tisztelt Közgyűlés!

Mint a Budapesti Mérnöki Kamara „építész" kiküldöttje ezen közgyűlésben, eddig főleg és minden politikától mentesen a tisztán építési ügyeket kísértem elsősorban figyelemmel és igyekeztem ezirányú kötelezettségeimet intra muros az ügyosztályon és a tanácson keresztül érvényesíteni, hogy a kamarai felfogás lehetőleg érvényre jusson. Hogy egészen tárgyilagos legyek, meg kell állapítanom, hogy úgy a multban, mint a közelmultban a legnagyobb megértést találtam a tekintetes tanács részéről a kamarai műszaki felfogással szemben, csak az utóbbi időben jelentkeztek olyan jelenségek, amelyek szükségessé tették, hogy a kamara kiküldetésének megfelelve, a nagy nyilvánosság elé lépjek és itt a közgyűlés termében is szót emeljek azoknak az elveknek érvényesítése céljából, amelyekért ideküldöttek.

Elsősorban is igen kérem a tek. Tanácsot, hogy a tervpályázati szabályzatokra vonatkozólag a kereskedelemügyi miniszter által kiadott rendeletet legalább irányadónak elfogadni szíveskedjék. Igaz, hogy ez a rendelet a fővárosra nem kötelező, hiszen nem is lehet kötelező, mert az autonómia ezt nem engedi. Én azonban a célszerűség szempontjából kívánnám, hogy a tek. tanács ezen szabályzat szerint cselekedjék, mert ezáltal a főváros közönségét bizonyos károsodásoktól megóvhatná. Az én szerény nézetem szerint a legutóbbi időben éppen azok a tanácsi állásfoglalások, melyek túltették magukat ezen a kereskedelemügyi minisztériumi rendeleten, okozták azt, hogy a fővárosnak tekintélyes kárai származtak. Legyen szabad erre csak egy példát említenem. Pl. az autóbusz-garázsépítés tervpályázatának az ügyét. Valamennyiünk álma az volt, amikor az autóbuszokat megszavaztuk, hogy a garázs a lehető legközelebbi időben állni fog és amennyiben szerény nézetem szerint itt hibák a város részéről nem történtek volna, akkor a valóság az volna, hogy a garázsépítkezés már folyamatban lehetne és a legközelebbi időben rendeltetésének átadható is lenne.

A hiba abban volt, szerény nézetem szerint, hogy amikor először 1927 szeptember elején kiírták a tervpályázatot, egy rossz és kis telekre, helytelen diszpozició alapján írták azt ki; úgyhogy az első-díjast azért nem tudták megbízni a kivitellel, mert utólag sült ki, hogy a pályázati programm nem volt megfelelő.

Az építészi kar természetesen erről nem tehetett. A második pályázatnál ismét műszaki hibákat követtek el a tek. tanács részéről, amennyiben a második tervpályázatot, midőn 1928 márciusában kiírták, akkor a kereskedelemügyi minisztérium rendeletének szellemével ellentétben nem a zsűritagok bevonásával állapították meg a programmot és a tervpályázati terminust is olyan rövidre szabták, hogy az egyharmad-egyötöd része volt annak, amit a szabályzat előírt, a díjak pedig harmada voltak annak, amit a rendelet előírt; ennélfogva pályázóknak nem állt módjukban sem időben, sem anyagiakban, hogy azt a szellemi munkát adják, amely a pályázatnak sikeres voltát biztosíthatta volna. Ennek tulajdonítható, hogy a pályázatot a zsűri meddőnek nyilvánította.

Nekem, mint a Műszaki Kamara delegáltjának, kötelességem megállapítani azt, hogy itt a műszaki kar, az építészi kar, műszaki lehetetlenülés elé volt állítva, mert lehetetlenség, hogy ott ahol a szabályzat 5—6 hónapot állapít meg egy terv kidolgozására, ezt az időt egy hónapra redukálják. Ez annyival súlyosabban esik latba, amennyiben az érdekeltek a pályázat határidejének legalább egy hónappal való kitolását kérték. Magam voltam fenn az illetékes tanácsnok úrnál és a kamarai álláspontot kifejtettem. Ő képviselte is ezt az álláspontot, azonban a tanács azt nem honorálta, úgyhogy csak 8 nappal hosszabbították meg a pályázati határidőt; 44 nap állott tehát csak a pályázók rendelkezésére, ellenben 66 napig tartott a pályázat eredményének az eldöntése. Igy tehát, amidőn a műszaki kar műszaki lehetetlenülések elé van állítva, én a hibát nem tudom az építészi kar rovására írni, éppúgy mint az 1926. évi házépítéseknél sem tudtam a műszaki kar hibájául betudni azt, hogy túllépések voltak, amidőn az egyes építészektől azt követelték, hogy két hét alatt százas léptékű tervet és költségvetést adjanak, amire műszaki szempontból öthat hónap szükséges. A szükséges előmunkáknak ez a túlsietése Budapest székefőváros közönségének sok milliárd koronájába került éppúgy, ahogy most a szabályzat be nem tartása a főváros polgárságának tekintélyes károsodásával járt, mert ma sincs még autóbuszgarázsunk és reményünk sincs arra, mikor fog épülni. Ellenben most a tek. tanács bizonyos gyárépületeket adaptál, „ideiglenes" befektetésekkel, azokat „ideiglenesen" alkalmassá teszi, úgy, hogy ezek mind a főváros polgárságának időbeli s pénzbeli veszteségeit jelentik. Ezt kötelességemnek tartottam elmondani a műszaki építészeti kar reputációja érdekében.

Ugyanakkor az a hangulat is elterjedt, hogy az építészi kar képtelen a maga feladatának megfelelni. Ugyanez a tendencia a Pester Lloyd egyik augusztus eleji cikkében is megnyilvánult. Nem hiszem, hogy az a cikk a tek. tanács álláspontját födte volna, mert az ellen a legélénkebben kellene tiltakoznom és szükségesnek látnám olyan érveket felhozni, melyek igenis azt bizonyítják, hogy az építészi kar mindenkor meg tudott felelni azoknak a követelményeknek, amelyeket a közszükségletek vele szemben felállítottak. A külföldi pályázatoknál, a belgrádi, amsterdamií genfi és amerikai pályázatoknál első díjakat nyertünk mi magyar építészek, ennélfogva lehetetlennek tartom, hogy ugyanezt az építészi kart idehaza saját magunk járassuk le és tegyük lehetetlenné.

Ezt a tendenciát alkalmas mutatni az is, hogy a főváros legújabban három iskola építését házilag végezteti és a magánépítészeti kartól elvonja ezeket a megbízásokat. Többször kértem az ügyosztályt vezető tanácsnok urat, hogy ezt a sérelmet orvosolni szíveskedjék. Ugy vagyok értesülve, hogy a műszaki tanácsnok úr az építészi karnak ezt a jogos és őt feltétlen megillető kívánságát a tekintetes tanácsban tolmácsolta is és kérte,

<Fábián Gáspár dr>

cikkei

<> A haza Atyjának ravatalánál. ÉIÉM 1930 35-36. sz.

<> Nemzetközi építészeti kiállítás a Műcsarnokban. ÉIÉM, 1930, 35-36. sz

[Vass József]

ÁGOS BIZOTTSÁGA.

:etes értesi-

s Bizottsága közleményeinek

ətes könyvtára

ján megküldöttük.

< Fábiani Gáspár dr >
cikke

< > A téglakartell
diktatúrája.
ÉIÉM. 1930. 31-32.
11.

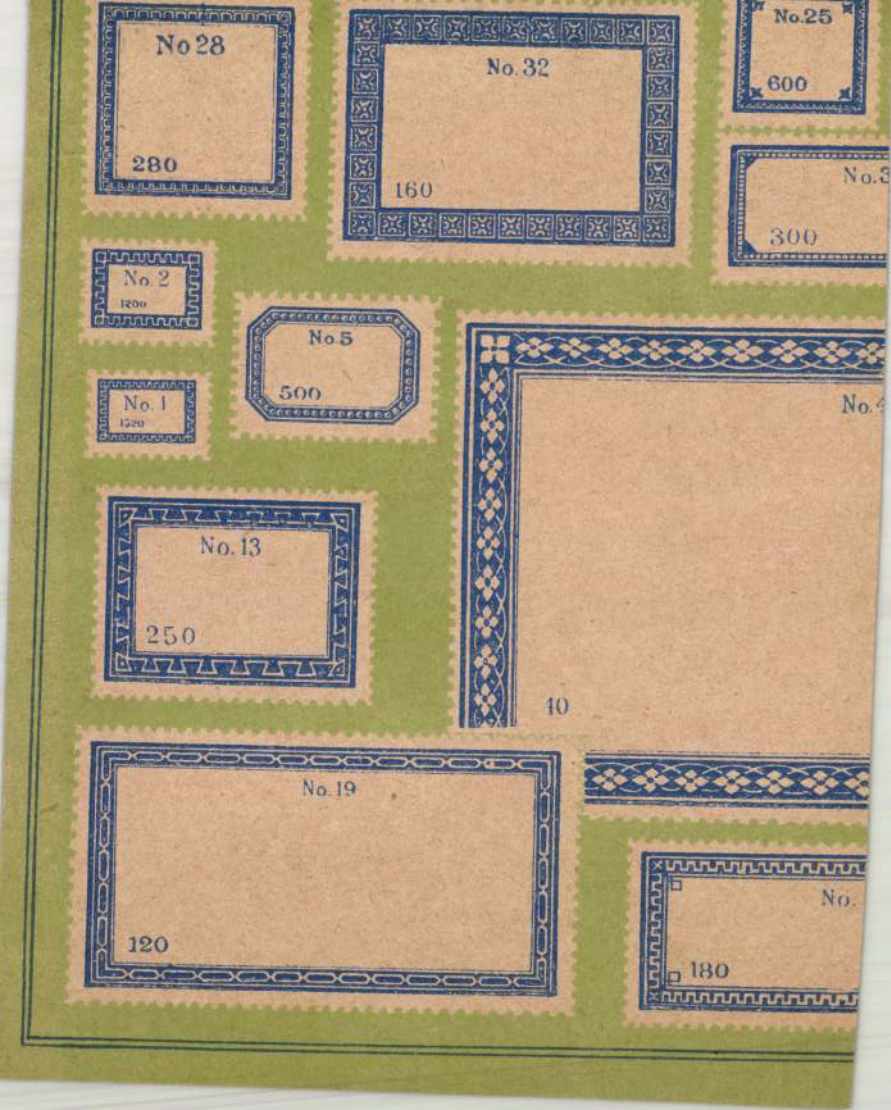
No 28
280
No. 32
160
No.25
600
No.3
300
No. 2
1200
No.5
500
No. 1
1520
No.4
40
No. 13
250
No. 19
120
No.
180

<Fabián Gáspár dr.>

cikke

<> A mult kró-
nikája.

ÉIEM. 1924. 1-2.

sz.

zremüködése az esztergomi, egri

templomépitkezéseknél és hagyományai-

den bizonnyal erősen hozzá~~segitett~~járult a

i alapelvek megszilárdulásához, új épi-

elyen belül egy rövid emberöltő után

alkotások is, mint a margitszigeti

ra. 1/

illard de Honnecourt e la Hongrie.

e de l'Hongrie.

~~a~~ mester és ~~az~~ alkotás ~~közötti~~ kapcso-

~~ezek a~~ szálak inkább csak külsőségekre

ább esetekben igazolhatók valamilyen ~~egy~~ személyes

umai révén. Ez volt a helyzet Albert

Margit-siremlék müvészei nek esetében is,

t, Ipolyi Arnold ~~xxxxxxx~~ honositotta

< Fábián Gáspár dr >

cikke

< > A főváros autonómia és a műszaki világ. ÉIÉM. 1930. 15–16. 7.

ÁGOS BIZOTTSÁGA.

tekintetes Igazgatóságának

I. és II. kötetét van szerencsénk a
álló intézet könyvtára számára meg-

(Fábián Gáspár dr.)

cikkei

(1) Magyar vonatkozások Keleten. ÉIÉM. 1930. 9–10. f.

(2) Modern építészet Keleten. ÉIÉM. 1930. 11–12. f.

e? .....

.....

.....

ztályát elvégezte-e? .....

aros- és kereskedőtanonc iskola II-ik osztályát

.....

yászatot, kereskedelmet s iparszerűen folytatott

ı belül 3 év óta akár egyfolytában, akár meg-

ban)? .....

lői minőségben van-e alkalmazásban? .....

vagy magánszolgálatban ugyannál a munkaadónál

állandóan van-e alkalmazva? .....

ı át alkalmazva? .....

iszt-e? .....

.....

.....

séges mennyiség a központi választmánynál
sz.) kapható.

Székesfővárosi házinyomda 1914.

< Fábián Gáspár dr >

<> A Prohászka Ottokár emlékemplom alapozása.

Épitő Ipar — Épitő

Müvészet. 1929. 41–42. sz.

alatt áthúzva balkezével fogja.[1]
agban három emléket ismerünk,
fehérvári pillérhez. A somogyvári
Menádon[3] és jáki főapszis bírót,
dálkozunk ezzel a különös ábrá-
ogy stílus szempontjából egyik
rvárihoz. Mégis valószínű, hogy
t faragta ki a művész. Horváth
XII. század második felében a
még felszínen levő emlékei mily
lasztikánk fénykorának fejlődé-
dottan szobrászi témája úgylát-
ók fantáziáját és eredeti értelmé-
kivetkőztetve felhasználták Szent
orát a keretelő díszítmény hatá-
elére és sorolja a székesfehérvári

az emberi alaknak teljesen aláren-
llér két oldalát egészen kitölti a
tben a pillér két oldalán egy-egy
egyik épebb oldalon lévő ruhás
le előtt tartja, jobbjában kereszt,
rítja hosszú ruhája, mely elől a
(75. kép.) A másik alak még ko-

< Fábián Gáspár dr >

cikkei:

< > Újból előtérbe került a modern építészet kérdése. Építő Ipar – Építő Művészet. 1929. 148, 149. l.

cremonai székesegyház prófétaszobrait vészet szigorúan ragaszkodik a kialakı és kéz tartása, irattekercs stb.), addig variálja a kapott témát. Innen mag faragvány szokatlan ikonográfiai sajátc tokat, melyen az alak áll, az irattekerc ruhaszegélyét tartja. Az olasz minták tektúrába, míg a magyar mester elsza tészeti kerettől. Teljesen felbontja a ren tagozatot, megsemmisíti eredeti funkci nak. A magyar mester prófétája töm testvérei, biztosan áll a lábán, alakjá pár évtizeddel későbbi német prófétál ciált egyénisége.[1]

Eredeti elhelyezése nem lehet k kapuját, talán a főkaput díszíthette, itt volt a helye a prófétáknak, akik Jéz mintegy az újszövetség előfutárai volt külföldi analógiák alapján a XII. sz

L. Fábián Gáspár dr.)

cikke

L.) A kultuszminiszter az építészeti szervezetről. Építő Ipar – Építő Művészet. 1925. febr. 15.

Saját lapja volt, számtalan cikke jelent meg benne

ölcsön után havi utólagos részletekben évi

ét pedig 36 **havi** részletben törlesztem.

a **tőketörlesztő részlet** 36 **hónapon**

t tesz ki és hogy ezt a havi részletet az

pjától kezdve a hivatali járandóságaim

illetve a pénztár hivatali járandóságaimból

ésére a **Pénzintézeti Központ** pénztárába

egyéb vonatkozásban is erre a kölcsönre a

jogszabályok intézkedéseit kell alkalmazni.

a a tényleges szolgálatból végkielégítéssel

ugy a **Pénzintézeti Központ** törlesztetlen

áltási összeg) egészében lesz visszatartandó.

ÖTVENKETTEDIK ÉVFOLYAM. 33—34. SZÁM. 1928. SZEPTEMBER 1.

ÉPITŐ IPAR
ÉPITŐ MŰVÉSZET

A budapesti építőipari szakmák ipartestületei, az Építőmesteri Képzettség megvizsgálására szervezett bizottságának hivatalos lapja

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő
Egyes szám ára 0.80 P — Postacsekkszám 49197
Hirdetési díj: $^{m}/_{m}$-kint 0.20 pengő

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DR. FÁBIÁN GÁSPÁR

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
BUDAPEST, I., MÉNESI-ÚT 7/c
TELEFONSZÁM: JÓZSEF 432—95.

A tervező építész védelme.

— Hozzászólás az új díjszabáshoz. —

Gyakran volt alkalmunk lapunkban rámutatni arra, hogy a tervező építész sorsa kegyetlen, sivár, szánalomra méltó. Nem szabad egy-két különös kiváltságos helyzetben levő építész sikereiből általánosítani és azt hirdetni, hogy a műépítész pályája rózsákkal van behintve.

Mi, akik két évtizede álunk őrt lapunknál, a magyar tervező építészek sikereit, anyagi viszonyait nagyon jól ismerjük és így bátran elmondhatjuk, hogy bizony nem fenékig tejfel itt minden. Kiváló, felkapott és sokat emlegetett, vagyonilag irigyelt építészek sorsát láttuk és látjuk és elmondhatjuk, hogy csaknem kivétel nélkül hihetetlen munkássággal és törhetetlen energiával, szinte összeroppanva küzdenek. Miért? Talán a jólétért, a nagy anyagi megalapozottságért, bérházakért, vagy pláne földbirtokért? Óh mily balga, elhamarkodott feltevések! Küzdenek a megélhetésért, a mindennapi kenyérért.

Ez az igazság!

Óh hány megirigyelt kartársról tudtuk, hogy nincs meg a mindennapi kenyere, hány élt és él ma is régi könyvei, szőnyegei eladásából (egy időben még a nagy *Alpár* is ebből élt), sőt mily megalázó szerepre, csaknem a kéregetésre kényszerült egyik-másik valamikor nagymultú kartárs. Nem, a mi pályánk nem irigylésre méltó. Nem fenékig tejfel. Könnyű azt mondani — amit jóakaróink, akik az életet nem ismerik, únos-untalan hangoztatnak tanácsképen, mikor az építtető nem akar fizetni: „tetszett volna megegyezni előre".

Milyen egyszerű ezt így elmondani, de milyen nehéz ez akkor, mikor egy szegény, minden anyagi erő nélkül itt álló építész valami munkát szeretne vállalni. Oly egyénektől, akiknek fogalmuk sincsen arról, hogy ezt meg is kell fizetni. Ne áltassuk magunkat. Nem csak vidéki laikusokról van itt szó, hanem a legelőkelőbb egyénekről, magasrangú államférfiakról, akiknek fogalmuk sincsen arról, még ma se, hogy a „tervező építész" egy külön munkakört betöltő egyéniség, egy külön pálya, mely a vállalkozástól ép oly messze van, mint az ügyvéd a bírótól, az orvos a gyógyszerésztől.

Hogy ki a hibás abban, hogy ez a szomorú állapot máig is fennál, nem tudjuk, de azt igenis önmagunkon véres komolysággal tapasztaljuk, hogy ennek a nem jól értesültségnek a tervező építészre végzetes következményei vannak.

Maga a legfőbb fórum, a független magyar bíróság sem veszi tudomásul a tervező építész díjszabásszerű díjának jogosultságát. Nagyon jól tudjuk, szinte minden tervező építész tapasztalta saját bőrén, hogy tervezői díj perlése a legnehezebb dolog. Nem lehet azt egy per keretében a különben jóakaratú és igazságos biró előtt evidenssé tenni, amit, mint előbb említettük, évtizedek alatt sem lehetett a közvéleménybe, mint természetes dolgot, bevinni.

„Az új díjszabás megegyezés hiányában a hatóságok előtti szakértők díjazása tekintetében is tájékoztatóul szol-

STADLER MIHÁLY R.T.
DRÓT-SZÖVET-FONAT-KERITÉS · VI., TEREZ-KÖRÚT 43. TEL. T. 147-79-203-71

gál, azonban a hatóság a díjazást az eset körülményeihez képest e díjszabás tételeitől eltérően is megállapíthatja." (Általános határozmányok.) „Ez a díjszabás nem vonatkozik a kir. bíróság és a kir. ügyészség előtti szakértői működés díjazására." (U. ott.)

Vagyis minden per útján érvényesíteni szándékolt díjazás, minden díjszabástól függetlenül, egyedül a bíró megitélése alá esik.

Miután pedig bármily előzetes megegyezések alapján is dolgozik az építész, ha az építtető megmakacsolja magát, mindig találhat kibúvót a fizetés nem teljesítésére, így az ügy a független bíróság elé kerül, ahol nem áll már a díjszabás kemény kerete a tervező építész védelmére, hanem egyedül a bíróság jóindulata, amely szakkérdésről — igen nehéz, szinte laikus által helyesen meg sem ítélhető szakkérdésről — lévén szó, bármilyen igazságosnak tűnjék fel az ítélő előtt, nem fedheti a tényleges, műszaki valóságot.

Ezért kellene az illetékeseknek épen a bíróság előtt a díjszabás tételeit oly jogerőre emelni, hogy az e kérdésekben laikus bírónak ne kelljen saját megitélésére támaszkodnia, hanem egy vele egyenrangú fórumnak, a *független Műszaki Kamara által kiadott és jóváhagyott díjszabásra.*

Ugyanez áll természetesen egyéb hatóságokra nézve is.

Mert vegyük a való életet, úgy amint van. A le nem tagadható, minden tervező által tapasztalt tétel az, hogy az *építtető nem szeret fizetni.* Az építtető mindig meg van lepődve, ha a tervező számláját kell kifizetnie. Ez a mi tragédiánk. Ha már most jóindulatú és belátó ember az építtető, mert ilyen is akad, akkor nincsen baj. De ha abból a fajtából való, aki előtt vörös posztó a tervező díjazásának ügye, akkor a tervező mehet jogosnak vélt követelésével a bírósághoz.

Miután pedig a bíróságra nézve elsősorban nem kötelező a „díjszabás", így a szegény tervező cseberből vederbe esik. Az építtető ezt nagyon jól tudja és szívesen megy bele a perbe, mely sokszor a tervező építész teljes elvérzését jelenti.

Szerény véleményünk szerint a Mérnöki Kamarának épen itt kellene a tervező építész segítségére sietnie hatalma, függetlensége és tekintélye révén, elismertetvén a díjszabás jogosultságát a független magyar bíróság előtt, ezzel annak szilárd és biztos talapzatot adván a peres ügyekben történő ítélethozásnál. Nem szeretnők, ha valaki eme hozzászólásunkból — melyet épen a Mérnöki Kamara felhívására, az új díjszabás kiegészítése, illetve megtárgyalása szempontjából adunk közre tapasztalataink alapján — azt vélné kiolvasni, mintha mi a közismert kiválóságú és abszolút integer magyar független bíróságtól féltenénk építészgárdánkat.

Ellenkezőleg épen azt szeretnők és ezért írtuk eme észrevételünket, hogy a bíróság eme speciális és rendkívül nehéz kérdésben, a tervezői díj megitélésében, konkrét, az illetékes műszaki hatóság által megszerkesztetett díjszabásra teljes megnyugvással támaszkodhatnék, hogy így elkerülhetők lennének azok a panaszok, hogy a gyengébb fél, a tervező építész, az erősebb féllel, az építtetővel, szemben mindig alul marad.

A Mérnöki Kamara egyik feladata megvédeni az építtetőt az esetleges kontár tervezővel szemben. De épen oly fontos, sőt szerintünk a legfontosabb feladata, magát a tervezőt megvédeni az építtetővel szemben. A díjszabás legyen a tervező építész palladiuma.

Dr. Fábián Gáspár

Hazai orvoslások.

— *Templomépítés Kutyabagoson.* —

(Levél a szerkesztőhöz.)

Tisztelt Szerkesztő Uram és Barátom!

Igy uborkaszezonban minden téma jó, (amely esetleg hűsít is), épp azért, ha elkésve is, de engedtessék meg nekem, hogy visszatérjek egy építési hirdetésre, amely ha jól emlékszem ez év február havában látott napvilágot egyik vállalkozói lapban.

Szólott ez pedig valahogyan eképpen:

„A . . . i ilyen és ilyen egyházközség pályázatot hirdet templomépítésre. A telek 400 öl és a Fő-uccán fekszik. Felszólíttatnak mindazok, akik pályázni óhajtanak, hogy tervet és költségvetés árajánlatot sürgősen adjanak be. Ezek fölött az egyházközség határoz.

A vállalkozónak kauciót kell letenni és a templom csak akkor vétetik át, — ha azt szakértő megfelelőnek találja."

— Mondok magamban, — no lám, egy építési és tervezői lehetőség! Vonatra szállok és nekivágok a tiszamenti füzeseknek. Nézzük csak, hogy fest ez a dolog a helyszínén! Természetesen az ügy sürgős, (mint ilyenkor mindig lenni szokott) — csak 10 nap volt még hátra a hirdetéstől. Sürgősen kiszállok tehát Kutyabagosra. Kutyabagoson megáll a gyorsvonat, mint mindenhol Magyarországon, ahol tízezres uradalmak terülnek el (de város nincs sehol), — és viszont elvágtat a gyors a tízezres lakosú városoknak beillő nagyközségek előtt, — mert ott állítólag nem érdemes neki megállania.

Keresem Kutyabagost, — de Kutyabagos állomáson leszállva, csak egy baktert és főnököt találok, akik rejtelmesen e kérdéssel fogadnak: Rendelt az úr kocsit? Nem én! mondok önérzetesen.

Kutyabagos innen 25 kilométernyire van mondja részvéttel a főnök. (Hát ez nem volt benne a hirdetésben.)

Úgy?! hát akkor mit csináljak?! Kérdezem most már én szendén. Tessék megvárni a 3 óra mulva érkező személyvonatot, — ahhoz van egy autójárat, — ha esetleg a motorral nincs hiba, vagy egyéb defekt.

Köszönöm, — köszönöm, válaszolok, mint ahogy illik egy udvarias vállakozó építészhez, — miközben kellőszámú verítékcsöppek gyöngyöznek tarkómon és hátamon végig.

Közben elvágtat egy parádéskocsi az állomás mellől, a tízezerholdas unokahugával. S én pedig itt állok a rónán és nézem a futó felhőket. Ezek is lassan elmennek, — miután megunják a dolgot. Beérkezik a személy és tényleg egy rozzant alvázú tehercsónakon befutunk vele Kutyabagosra. Pont a főuccára.

— Leszállás, — üdvözlés, — gyerünk a dologra! Kisül, hogy programm az nincs, — pénz az sincs, — csak egyelőre a jószándék vagyon meg.

Előadom a mondókámat. Igy meg úgy. Hogy hát meg is kellene előbb tervezni azt a templomot. Azután költségvetést készíteni. Nyilvános árlejtésen ajánlatokat beszerezni, azokat felülbírálni, — egyességet kötni, — jótállás stb., és minden egyéb jókat.

Álmélkodva hallgatnak. Hogyhát ennek ez volna a rendje-módja?! Igaza van az úrnak! — mondja egy elszánt magyar a gyülekezetben. Ő is ilyesmit gondolt már régen, — de nem engedték soha szóhoz jutni.

A végén valahogyan azt is elhiszik, hogy ma már nem akad olyan bolond — vállalkozó, aki még azért is külön fizet — hogy ingyen építhessen.

Szó-szót követ és a végén hát komolyan szóbaállunk.

(Fábián Gáspár)

cikke

( ) Az építőipar
pangásának pénz-
ügyi okai –
MMÉE Közl.

1918. jun. 2.

22.4

~~1109. Ismeretlen művész.~~

A XIX. századból.

1109. Thomasina.

Sima karimájú, a
van ábrázolva.

Csaknem térdig láth
~~visszanéz~~. Bal kezét úgy
ké~~kerena~~zett, ~~és~~ nyak~~at~~ere kettős
kát ruha és bő palást. Fe
betűkkel:

MORUSINI THOMASINA
KÁJÁNAK NÉJE'S III-

~~Karimája, képlapján~~

Ezüstös réz vésésse
30 K.-- Havas Emil ajándék

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS
ELEKTROMOS MŰVEI

TELEFON:
Világítási zavaroknál Lipót 904-01—04-ig
Számlareklamációnál . L. 904-05—10-ig
Központi anyagkezelőség . Lipót 904-11
Minden más ügyben . . . . Lipót 904-00
Sürgönycím: MUNELEKTRO

Fogyasztószám: 66716 Mvtcs,

Szíveskedjék minden válasznál és pénzküldeménynél erre a számra hivatkozni

10406/30.

mszolgáltatási szabályaink
lt áramért mindaddig fele-
nem iratik. Amennyiben az
akutódja használta volna,
zvetlenül vele ejtendő meg.

Tisztelettel

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS
ELEKTROMOS MŰVEI
ÁRAMELSZÁMOLÁSI OSZTÁLYA

ÖTVENEDIK ÉVFOLYAM 44—45. SZÁM. 1926 DECEMBER 15.

ÉPITŐ IPAR
ÉPITŐ MŰVÉSZET

A budapesti épitőipari szakmák ipartestületei, a Hadviselt Mérnökök, Építészek és Műszaki Tisztek Nemzeti Szövetsége, Budapesti Ácsmesterek Ipartestülete, az Építőmesteri Képzettség megvizsgálására szervezelt bizottságának hivatalos lapja.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 12 pengő=150000 K, félévre 6 pengő=75000 K. Egyes szám ára 10000 K Postacsekkszám 49197. Hirdetési dij. milliméterenkint 2000 K

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. FÁBIÁN GÁSPÁR

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., Ménesi-ut 7/c TELEFON: JÓZSEF 132—95.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet memoranduma az ujabb fővárosi lakásépités ügyében.

Méltóságos Polgármester Úr!

Budapest székesfőváros f. évi december hó 10.-én tartandó rendkívüli közgyűlése napirendjén szerepel a lakásépítési és pénzügyi bizottság által már elfogadott ama javaslat, hogy a főváros egyrészt a Pesti Magyar Kereskedelmi Bankkal, másrészt a Pesti Hazai Első Takarékpénztárral összesen háromezer lakás építésére szerződést köt olymódon, hogy a létesülő lakásokat eleve megállapított bérért huszonöt évre biztosítja.

A Magyar Képzőművészek Egyesülete, az Építőmesterek Budapesti Ipartestülete már küldöttségileg keresték fel Méltóságodat, kifejtvén aggályaikat a tervezett megoldás ellen.

Egyletünk mű- és középítési szakosztályai a tervet a javasolt megoldásban szintén igen aggályosnak tartják a következő szempontokból:

1. A pénzintézetek ajánlata nem tekinthető magánépítési tevékenységnek, mert a kockázatot az előre megállapított lakbérek biztosítása révén a város, illetve az adófizető polgárság vállalja s így arra a közszállítási szabályrendelet rendelkezései irányadók, vagyis nyilvános árlejtés útján volnának még az ily természetű bankajánlatok is beszerzendők.

2. Az ország iparának nagyrésze az építőiparral kapcsolatos. A tervezett nagymérvű építkezést a bankok vagy csak az építőiparosok nagy számának igénybevételével oldhaták meg s akkor emez építkezés kapcsán az alig talpraálló magángazdaságot újból tönkretéve az egész építőipar vezetését a kezükbe ragadnák; vagy a mai iparosgárda figyelmenkívülhagyásával maguk rendezkednének be az iparosmunka végzésére és ezzel az adófizetők százait és ezreit juttatják koldusbotra.

3. A tervező építészi kar szempontjából is veszedelmesnek tartjuk, hogy az építkezés irányítása teljesen kiszolgáltassék a bankoknak, melyek azt az építészi kar teljes kikapcsolásával szándékoznak végrehajtani és így a társadalomnak emez értékes és számottevő rétegét, — mely a háború óta igen sokat szenvedett és majdnem teljes egészében tétlenségre van kárhoztatva — további hosszú időre megfosztja tevékenységének és egzisztenciájának lehetőségétől. Etikai és városgazdasági szempontból is aggályos, hogy ily nagyarányú tevékenységnél a pénzügyi, a tervező-ellenőrzői és a vállalkozói munka egy kézben egyesíttessék, hozzá még olyanok kezében, akik hivatásuk természeténél fogva is csak az elérhető hasznot tartják szemelőtt.

4. Szociális szempontból sem tartjuk megfelelőnek a szóbanforgó javaslatot, mert az az állami és fővárosi érdekekkel ellentétben, az önálló adózók ellen irányul. Ezen akció a gazdasági szanálódást veszélyeztetve tisztán a főváros és a bankok között bonyolódik le s így a kifizetésre kerülő összegek a gazdasági élet vérkeringésébe nem jutván be, a kereset nélkül maradó önálló adófizető polgárokat elproletarizálja.

5. Higienikus, erkölcsi és nemzetvédelmi szempontból kifogásoljuk, hogy akkor, amikor fővárosunk lakosságának amúgy is több mint 50 százaléka lakik egyszobás, nagyrészt túlzsúfolt lakásban, ez az arányszám tovább rontassék. Hátrányos, hogy a lakások építési költségének 25 évi törlesztése vétetett számításba, mert az épületek 40 évi amortizációja mellett ugyanilyen bérösszeget véve alapul, kétszobás lakás építési költsége lenne letöreszthető, ami a közönség teherviselőképességének, a város által vállalt kockázatnak és az eme pont alatt tárgyalt szempontoknak is inkább megfelel.

6. A fokozott építési tevékenység részben segíthet a lakáskérdésen, gyors megindítása munkaalkalmat teremt, de félő, hogy a tervezett fokozott építési tevékenység a munkahiány helyébe munkás- és anyag-

hiányt teremt, ezzel a drágaságot fokozza és a vidéki munkásságnak beözönlését eredményezi.

Ennek eredménye pedig, ha nem történik gondoskodás arról, hogy ezt az építési tevékenységet állandóan a most tervezett keretek között fenntartsák, egy év mulva a lakás- és munkahiány még fokozottabb mértékben fog jelentkezni.

Méltóságos Polgármester Úr!

Fenti pontokban leszögezett álláspontunk mindenben fedi úgy a bécsi városépítési nemzetközi kongresszus, mint a budapesti társadalompolitikai és közegészségügyi országos értekezlet megállapításait.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet a fent elmondottak alapján határozottan állást foglal a tervező építészi kar, a kivitelező építőmesterek és építőiparosok, sőt az egész közgazdasági élet védelmében a lakáskérdés tervezett megoldása ellen és azt kívánja, hogy emez építkezésekre szánt tőke a főváros igényeit garanciája mellett magánépítkezés rendelkezésére bocsáttassék.

Ha a lakások sürgőssége miatt eme talán hosszadalmasabbnak látszó eljárás azonnali megindítása nem volna lehetséges, azt kívánjuk, hogy a tervezett módon szándékolt építkezés csakis átmeneti jelleggel a legszűkebb keretek közé szoríttassék és akkor is kikötendő a szerződésben az, hogy úgy a tervező építészi, mint a kivitelező ipari munka a legszélesebb alapon szokványos díjazás, illetve nyilvános árlejtés alapján osztassék szét.

A fővárosnak, melyre az építendő ingatlanok háramlani fognak, érdeke, hogy a tervező és művezető építészek a főváros bizalmi emberei legyenek, ők a bankok befolyása alól teljesen mentesíttessenek, miért is még az esetben is kell, hogy az építészek megbizásukat — az építési költségek terhére — közvetlenül a fővárostól nyerjék.

Kérjük Méltóságodat, hogy jelen felterjesztésünkben foglaltakat az ügy nagy horderejéhez mérten bölcs megfontolás tárgyává tenni szíveskedjék és kérjük, hogy az általunk és társegyesületeink által képviselt, az építőiparral foglalkozó tervező és kivitelező kartársaink érdekeit, kik a fővárosnak adófizető polgárai, eme a lakáskérdés megoldásába burkolt, de létfeltételüket veszélyeztető támadástól megvédeni szíveskedjék.

Méltóságod iránti megkülönböztető tisztelettel

Budapest, 1926. évi december hó 7.-én

Magyar Mérnök- és Építész-Egylet

Majorossy Gyula s. k. főtitkár. **Budai Béla** s. k. elnök.

Négy országrészen keresztül.

Milánónak legnagyobb nevezetessége *Leonardo da Vinci* Il Cenacolo (Az úrvacsora) című hatalmas falfestménye, mely a Santa Maria della Grazie templom melletti kolostor ebédlőjében van. Mikor e képet szemléltem, egy rendkívül érdekes, szinte szenzációs felfedezést tettem. Ugyanis a nagy képhez csatlakozó egyik oldalon lévő régi falfestményen, mely egy apácaportrét ábrázol, ott látom a felírást: *„B. Agnes de Ungaria"*. Átvetem tekintetemet a másik oldalra, ott meg szintén egy hasonló Özséb-rendü apácakép alatt ez áll: *„B. Margaritta filia regis Ungariae"*.

Mit jelent ez a rendkívül érdekes, szinte meseszerűen ható kapcsolat Lionardo da Vinci képe és két magyar apácakép között? Bizonyos az, hogy a nagy mester nem festett egy képet egy rideg terem egyik falára, hanem tervet készített az egész terem kiképzéséről és e tervének kiegészítő részei ez odalfalfestmények. Miután a képek kivitele és állapota ugyanaz, ami a Cenacoloé, így nincs kizárva az sem, hogy maga Leonardo festette a magyar királyleány és társa képét. Eziránybán kutattam a rendházban, de a prior semmiféle felvilágosítást adni a képekről nem tudott. Mindenesetre tény az, hogy e képek ott vannak (soha erről nem hallottam, sehol nem olvastam, pedig hát mégis nem kis dolog ez és talán megérdemelné a magyar műtörténészek figyelmét magyar vonatkozása miatt is), hogy magyar vonatkozásúak, így bizonyítják azt, hogy akkor, amikor a világkultúra a legmagasabb pontján állott, a magyar név ott ragyogott Itália egén és a legelőkelőbb helyen is hódoltak előtte.

Gyönyörű magyar vonatkozás ez, büszkeséggel tölti el az ember lelkét; szerettem volna örömömben felkiáltani, az ottlévő idegeneknek mutogatni: „nézzétek, ezek magyar dolgok, a mi szegény, lebecsült nemzetünk régi ragyogását, kultúráját hirdető, le nem tagadható momentumok". Hiszem, hogy a magyar kultuszkormányzat nem hagyja kiaknázatlanul ezt a rendkívül fontos ügyet, melyre most rámutattam.

Most elérkeztem útam fénypontjához, legszebb, legkedvesebb emlékemhez, a *paviai Certozához*, ehhez a csodálatos szépségű templomhomlokzathoz, amelyet oly kevesen ismernek, oly kevesen látogatnak meg, miután az útvonalaktól félreesik, de amiért magáért egyedül érdemes lemenni Olaszországba. A kora-renaissance legragyogóbb alkotása ez az elefántcsont ékszerszekrény, már nem is rideg épülettömb, de beszélő, síró, véres fájdalmakat csepegő test, melynek kövei nemcsak beszélnek, de mintha lelket lehelnének.

Nem csoda, hogy így van, hiszen egy lélek sírigtartó fájó gyötrelme emelte, *Giovanni Galeazzo*-é, aki gyönyörű hitvesét igaztalan féltékenységből megölette és késő bánatát e csodás alkotásban örökítette meg.

Oly lenyűgöző szépségű e templom homlokzata, hogy nézésével betelni nem lehet. Ott ültem előtte sokáig a fűben és kibuggyant lelkemből a következő kis vers:

A páviai Csertózában
Egy csodálatos szárkofág van.
Az építője fekszik ottan
Tudj' Isten milyen régen holtan.
Mellette fekszik élte párja
Feltámadásra híven várva.
A férfi hitvesét megölte,
Pedig ártatlan volt a hölgye.
És effeletti bánatában
Emelt emléket Csertózában,
Hogy bánata így testet öltsön:
Gyönyörűbb emlék nincs e földön.

Az a lélekáramlás, mely a páviai Certozánál rabul ejtett, felújult a genuai temető kriptáinál.

A szobrászművészetnek valami különleges, csodálatos, szokatlan jelenségeivel állunk itt szemben, a fájdalomnak nem szimbolikus, de valóságos kifejezésével kőben. Költészet, zene, meg a piktura is tud könnyeket fakasztani, de nem igen hallottunk arról, hogy épület vagy szobormű könnyezésre késztette volna a szemlélőt.

Hát menjetek el a génuai temetőbe és zokogni fog-

tok, mint ahogy én sírtam, mint egy gyermek. Egy zsakettes öreg úr térdel egy kripta előtt és összetett kézzel imádkozik. Arcát hitvese domborművére szegezi, oly mélységes fájdalommal, hogy azt leírni lehetetlen. Odébb egy atya búcsúzik fiatal doktor fiától örökre. Az a kézfogás, az az elfordulás, ahogy a fájdalmat palástolja, az a két szalonruhás, keménykalapos alak, ez nem szobrászat már, ez a legintimebb érzelmeknek kőben való megtestesítése. Egy kis leány ágaskodik — kilátszik alsó csipkebugyogója — édesapja keze felé, hogy megcsókolja azt, míg édesanyja az apa ajkához emeli fel kisebbik leánykáját — lehetetlen nem zokogni.

Ha kimegyek a mi temetőinkbe, mindenütt márványtömbök, szimbolikus alakok. Hát szobrásztestvéreim, ti nem voltatok Génuában? Ti nem tudnátok az emberi érzelmek legfenségesebbjét, az örökre elválást valakitől, úgy mint a génuai szobrászok, megtestesíteni? Miért nem teszitek? És miért nem teszik a mai génuai szobrászok? Talán divatja mult? Ez nem lehet. Inkább talán a lelki készség hiányzik itt is, ott is.

Még csak két városról óhajtok megemlékezni a régi emlékművek kapcsán: Lyonról és Innsbruckról.

Lyon egy csodálatosan szép, meghitt, bájos, régi város. Párizs után Franciaország második városa, 750.000 lakóval. A régi tradíciók, melyek évszázados épületeiből áradnak, a nép lelkét is átitatják, ezek is jók, becsületesek, szerények, kedvesek és egyszerűek. A város fekvése hasonlatos Budapestéhez. A budai oldalnak megfelelő helyen, körülbelül a Szent Gellérthegy magasságában, egy pompás kilátótorony van, 85 méter magas, természetesen liftközlekedéssel. Ez Lyon egyik fő nevezetessége. Itt vetődik fel a kérdés, miért nem építenek a Szent Gellérthegy tetején egy ilyen 100 méteres vastornyot, micsoda kitünő üzlet lenne ez és a városnak pompás nevezetessége.

De Lyonnak fenséges, régi, középkori templomai azok, melyek az építész lelkét megfogják. Oly nemes, tiszta arányokkal épültek, hogy gyönyörűség elnézni őket. És csodálatos! Egyik templomban ki volt állítva egy építendő hatalmas templom tervrajza, mely minden nagyobb művészi erőt nélkülözött. Úgylátszik, itt is a mult a szép. A mai kor mégcsak a régi nyomába se tud lépni. Gyönyörű terei közül a *Bellecour*-t említem, ahol egy gyönyörű, antik szépségű lovasszobor áll. Kerestem a felírását. Nincsen. Csak az áll rajta: *Lemot*-nak, lyoni szobrásznak mesterműve. Itt ismét az jutott eszembe, mily szép lenne, ha ez a szobor ott állana a Szabadság téren. Miért idegenkednek szobrászaink a lovasszobroktól, melyekben drámai erő nyilvánul meg mindig? A mi lovasszobraink egytől-egyig kicsinyek, monumentalitás nélküliek. Mennyivel hatalmasabbak például a bécsi Burg-udvarban álló lovasszobrok.

Ha már szobrokról van szó, meg kell emlékezni a genfi reformáció szoborművéről, mely megdöbbentő erejű monumentalitást mutat. Ugyanitt, a városháza kapujánál van egy szobor, mely az emberi dacnak elérhetetlen sikerű megtestesítője. Felirata: „Non moriar, sed viviam".

Minden bizonnyal Ausztria legbájosabb városa Innsbruck, monumentális fekvéssel, pompás barokk épületekkel. Mária Terézia, ez a csodálatos asszony, aki tagadhatatlanul egyedül tette naggyá építészetileg országának néhány, főleg püspöki városát, itt is nagy szeretetének és pompás szépérzékének gyönyörű monumentumait hagyta örökül.

Mindenesetre Innsbruck legnevezetesebb épülete a Landhaus és ennek is gyönyörű művészi finom barokk nagyterme és lépcsőháza. (Épült 1724—28-ig, Gump Antal innsbrucki építész alkotása.) Itt is a mai kor rontott bele a mesébe illő harmóniába. Egy oda nem való, teljesen stíltelen karzatot erőltettek bele a kis terembe, azt teljesen tönkretéve. Ekkora ízléstelenség láttára megáll az ember esze. Hát kiveszett teljesen az emberekből a szép iránti érzék? Hát az úgynevezett „praktikus dolog" leronthatja, tönkreteheti a legszebb emberi művészetet is? Hisz ez merénylet az emberiség közös kincse ellen. És mily sok ily merénylet történik mindenütt, épp az építészeti alkotásokkal kapcsolatban!

Dr. Fábián Gáspár.

A mérnök kötelessége az állammal és társadalommal szemben.

Gálócsy Árpád előadása a M. M. és Ép. Egyl. nov. hó 20-án tartott együttes ülésén

A kultúra fejlődésével a technikai tudományok hatalmas léptekkel haladnak előre, úgyhogy napjainkat a technikai tudományok jegyében éljük le. A legszembeötlőbb bizonyítéka volt e ténynek az elmult világháború, amelyre bátran mondhatjuk, hogy az a technika felkészültségének volt a versenye. A végső anyagi és idegmegfeszítéssel azon dolgoztak az egymással szembenálló hadakozó felek, hogy melyikük tud újabb és újabb meglepetéssel szolgálni a másik fél részére. Ezek a meglepetések természetesen mind technikai föltevések voltak, melyek azt a célt szolgálták, hogyan lehet velük az ellenfél soraiban nagyobb rendet vágni. De ez a versengés még ma is folyik, természetesen békés eszközökkel és békés célok érdekében. A modern ember a műszaki tudományok, illetve az általuk teremtett eszközök nélkül egyszerű hétköznapi életét sem tudja leélni. Lépten-nyomon igénybe veszi annak eredményeit a lakás, a ruházkodás, a táplálkozás, az út, vasút, posta, táviró, telefon, lift, autó, repülő, rádió képében. Ezek az úgynevezett technikai vívmányai — amelyek mind nélkülözhetetlen föltételei életünknek — a műszaki tudás eredményei, amely tudásnak pedig mérnökök a letéteményesei. Ezen jelenséggel párhuzamban mégis azt látjuk, hogy a mérnök, a mérnöki tudás, a mérnöki munka társadalmunkban mégsem részesül abban a kellő megbecsülésben és méltatásban, mint azt a köz érdeke is megkívánná. E lap hasábjain már többízben adtunk hangot ennek a felfogásunknak, örömmel üdvözöljük tehát Gálócsy Árpádot, a mérnöktársadalom e ritka kiváló szorgalmú és közbecsülésnek örvendő díszes tagját abból az alkalomból, hogy fenti felfogásunkkal egyezően erről a tárgyról tartott előadást f. hó 20-án a Magyar Mérnökök és Építész-Egyet szakosztályainak együttes ülésén. Rendkívüli érdeklődés előzte meg az előadást, amely érdeklődésre előadó méltán számot tarthatott nagy tudása, közvetlen modora és közismert hazafias magyar gondolkodásáért. Szerinte a fent vázolt helyzetnek, vagyis annak, hogy a mérnöktársadalomban nincs azon a polcon, amelyet tudása és annak a társadalomra való nagy kihatása miatt méltán megérdemelne, egyedüli oka a nevelésben rejlik.

Noha lépten-nyomon beleütközünk a műszaki alkotásokba, anélkül ma már a legprimitívebb élet sem képzelhető el, mégis a nevelésbe nem vittük bele a műszaki gondolkodást; a műszaki alkotások iránti érdeklődést nem keltettük föl, nem tettük rendszeressé, nem

is várhatjuk tehát, hogy ily egyoldalú vagy hiányos nevelés mellett a mérnököt a társadalom méltóképpen megbecsülje.

Nézzünk körül az egyéb fakultások berkeiben. Mily szorgosan, mily éberen munkálkodnak abban az irányban, hogy a közélet mentől nagyobb területeit bekapcsolják érdekszférájukba, minden alkalmat megragadnak arra, — bármily távoli vonatkozásban van is szorosan vett szakmájukkal — hogy képviseletet nyerjenek, ott tényezőkké váljanak. Ezzel szemben mi mérnökök a „Ne sutor ultra crepidam" téves értelmezése alapján félünk a szorosan vett szakkérdésen túlmenőleg is véleményt nyilvánítani. Kapóra jött ez a kívülállóknak, akik viszont a másik szélsőségbe estek. Nemhiába mondják pl., hogy hazánkban a jogi képesítés mindenre kvalifikál.

A létért való küzdelem törvényei érvényesültek itt is s ha azt akarjuk, hogy mai visszaszorított helyzetünkben javulás álljon be, — amely mindenekelőtt a köz érdekében fekvő — úgy magunknak kell szakítani elavult felfogásunkkal. Ki kell lépni rezervált magatartásunkból, föl kell venni a harcot az érvényesülésért, természetsen nem önző és egyéni célokért, hanem a köz javáért, azután pedig kari érdekekből.

Megemlékezett előadása folyamán arról is, hogy a mérnöki nevelés, a mérnöki munka értékelésének hiánya mily komikus helyzeteket teremt néha. Kötetekre menő anekdotacsokrot lehetne gyűjteni, ezeken azonban nem nevetni, hanem szomorkodni kellene. Ilyen volt annak a vidéki szolgabírónak az eljárása, aki az iparfelügyelő hivatalos gyárvizsgálataival foglalkozó jelentéseire, melyeknek az utolsó pontja mindig az volt, hogy kazánkövet nem talált — elrendelte a kazánkő beszerzését.

Gálócsy a technikus-társadalom azon kevésszámú tagjai közé tartozik, akik hazafias és önzetlen kari érdekeket szolgáló munkásságukkal mindnyájunk hálájára bőségesen rászolgált. Élénk és talán első propagálója annak a gondolatnak, hogy társadalmunkban a mérnök és mérnöki tevékenység megbecsültessék. Ő tudja a legérthetőbben átültetni azt a gondolatot, hogy ez a megbecsülés főkép és elsősorban az ország boldogulásának, a gazdasági megújhodásnak a kérdése. Az ő klasszikus — mert hosszú időre irányt mutatott mindnyájunknak — szép előadása nyomán felállítjuk azt a tételt, hogy amily mértékben fog a technikus munkája értékeltetni s amily arányban utat nyitnak a közigazgatásban a mérnöki tudásnak, oly mértékben fogunk a gazdasági megerősödés és fejlődés útján előhaladni. De hogy ez az óhajtás vagy tétel valóra váljék, ahhoz sok olyan önzetlen harcosra van szükség, mint Gálócsy.

A tartalmas, közvetlen és szép előadásért, amelyhez az elnöklő Buday Béla államtitkár fűzött reflexiókat, hatalmas ovációban volt része előadónak.

A jövő fejlődés iránya a technikai haladás felé mutat. Előbb vagy utóbb el kell jönni tehát annak az időnek, amikor a mérnök úgy a társadalom, mint a közigazgatás vezető egyéniségei közé fog tartozni. Hogy előbb-e, az rajtunk fog múlni. **Cs.**

KRÓNIKA

Lapunk jelen számához műmellékletet csatolunk. Györgyi Dénesnek, a Budapest székesfőváros által kiírt bérházpályázaton kitüntetett pályatervét.

Felhívjuk lapunk előfizetőit, hogy esetleges hátralékaikat legyenek szívesek mielőbb beküldeni, nehogy számukra a lap megküldése fennakadást szenvedjen. Amint kedves olvasóink látják, Isten segítségével az 50-ik évfolyamunkat már a békenívóra emeltük és hiszszük, hogy lapunk — előfizetőink szeretete, kitartása, támogatása révén — a második félszázados útját dicsőséggel fogja befutni.

A Magyar Mérnök- és Építészegylet minden évben a Czigler plakettel jutalmazza az elmult egyleti év legjobb építészeti előadását. Az egylet mű- és középítési szakosztályának november hó 29-iki ülésén Kosch Jenő építész olvasta fel az illetékes jury jelentését, mely szerint az 1925—1926. évi előadások közül a legjobbnak dr. Bierbauer Virgilnek „Pollack Mihály pesti palota építkezései"ről szólót ítélte. A műépítészeti szakosztály gyengélkedő elnöke nevében Hoepfner Guidó építész nyujtotta át a kitüntetetnek a bronzplakettet egy rövid beszéd kíséretében, melyben a szakoszályok azon kívánságának adott kifejezést, hogy dr. Bierbauer Virgil a magyar építészettörténet terén végzett kutatásairól a jövőben is a szakosztálynak számoljon be. Dr. Bierbauer Virgil a következő szavak kíséretében vette át az érmet: Kötelességének fogja tartani, hogy az elfeledett és nem ismert magyar építészettörténetének feltárásán továbbra is dolgozzon, s e munkájának eredményét elsősorban is a szakosztályokkal közölje, hiszen azoknak figyelmébe kell első sorban ajánlani az itt termett művészet kevés reánk maradt gyümölcsét. Hol is akadhatna megértőbb közönségre, mint ebben a teremben? Azonban meg kívánja jegyezni, hogy ezzel semmiféle irányban sem kívánja magát lekötni. Nem csak a mult architektúrájáról kíván szólani: a jelen nagy problémáit is meg kívánja világítani — mint a közelmultban is tette. Más felől pedig nem akarja munkásságát a mult kutatásának, az építésztörténeti kutatásnak szentelni, mivel felfogása szerint építész-aesthetikai véleményt mely érdeklődésre tarthat számot, csak az formálhat, aki maga is alkot, mert csak az alkotás útján láthat bele az architektúrának, a legelvontabb művészetnek mélyebb titkaiba. Egy szóval, mint alkotó művész kíván továbbra is a história problémával foglalkozni, hogy ez irányú munkássága ne legyen egyoldalu a művészet valóságától elvonatkozott műbírálat. Dr. Bierbauer szavait a szakosztályok megértő helyesléssel fogadták.

A Közmunkák Tanácsának új tagja. A m. kir. miniszterium a Fővárosi Közmunkák Tanácsában megüresedett és a kormány kinevezésének fenntartott tagsági helyre Forster Gyula kereskedelmi miniszteri tanácsost kinevezte.

A Mérnöki Tanács ügyrendje. A Budapesti Közlöny 1926. évi november 9-iki (255.) száma a Mérnöki Tanács ügyrendjét hozza. Az ügyrend négy fejezetben 37. §-t foglal magában és azért vált szükségessé, mert az első ízben alakított Mérnöki Tanács megbízatása 1927. évi december hó 31-én megszünik. A Mérnöki Tanács a műszaki ügyeknek, beleértve a mérnökök személyi ügyeit kamarai tagságukból kifolyólag fellebezési fóruma. A fellebbezési tanácsok ülése a fegyelmi tárgyalásokat kivéve nem nyilvános. A fegyelmi tágyalás szóbeli és az ügyfeleket illetően nyilvános. A tanács közerkölcsiségi, vagy más fontos okból a nyilvánosságot hivatalból, vagy az érdekelt felek bármelyikének kérelmére kizárhatja.

Az idei téglafogyasztás a kartelhez tartozó gyáraknál 90 millió darabra emelkedett. A valamikor virágzó

Fabian Gáspár

ÖTVENEDIK ÉVFOLYAM 25—26. SZÁM. 1926 JULIUS 1.

ÉPITŐ IPAR
ÉPITŐ MŰVÉSZET

A budapesti építőipari szakmák ipartestületei, a Hadviselt Mérnökök, Építészek és Műszaki Tisztek Nemzeti Szövetsége, Budapesti Ácsmesterek Ipartestülete, az Építőmesteri Képzettség megvizsgálására szervezett bizottságának hivatalos lapja.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 12 pengő=150000 K, félévre 6 pengő=75000 K. Egyes szám ára 10000 K. Postacsekkszám 49197. Hirdetési díj: milliméterenkint 2000 K

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. FÁBIÁN GÁSPÁR

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., Ménesi-ut 7/c TELEFON: JÓZSEF 132—95.

Fabián G.

A Közmunkák Tanácsa és az Építésügyi Szabályzat.

Az Építésügyi Szabályzat hű őre, a Közmunkák Tanácsa, közzétette ama változásokat, melyek az 1914. márc. 1-én életbelépett Építésügyi Szabályzattal szemben fennállanak. Ezen fontos lépés igen indokolt volt már, mert hiszen a számtalan változtatások között alig lehetett eligazodni és főként az u. n. „építési könnyitésekkel" egész sereg oly intézkedés jutott érvényre, mely az épitkzések szolidságára és egészségügyi körülményeire egyáltalán nem mondható előnyösnek. A jelen szabályzat igen helyesen és szigoruan leszögezi a törvényes álláspontot; sajnos le kell szögeznünk azt, hogy a gyakorlati életben nem igen szokták azokat betartani. Bizonyos könnyü — mondhatnám könnyelmü — építési eljárás kapott lábra, a régi bevált szerkezeteket silány és efemer értéküekkel helyettesitették s jóllehet rég meghaladott álláspont az, hogy ezekkel számbavehető olcsóbbodást lehetne elérni, mégis mindmáig látjuk alkalmazásukat.

Le kell szögeznünk azt is, hogy valamiképen az ellenőrzésben is bizonyos elnéző rendszer kapott lábra, ama elv alapján, hogy még az apagyilkosnak is meg kell bocsájtani, ha épiteni szándékozik; igy azután a szigor hiányában mindjobban lábrakapott a felületesség, az Építésügyi Szabályzat be nem tartása sőt a szilárdságra és közegészségügyre nézve káros és veszélyes épitkezés. Hogy csak egy példára utaljunk, ime egész kolóniák épülnek itt a fővárosban, tisztviselő és egyéb lakásépületek, melyeknek összes falai egy tégla vastagságuak, jóllehet a régi és nagyon helyesen, a most kiadott Építésügyi Szabályzat nyiltan megköveteli, hogy: „Emberi tartózkodásra szolgáló helyiségeknél a főfalak a legfelső emeleten: kettős szárnyban az utcai és udvari főfalak, egyes szárnyban pedig mindkét főfal 6.5 m-nél nem több mélység mellett hőszigetelés szempontjából *másféltéglányi vastagságban épitendők*".

Egy tégla vastagságu fallal készült épületben a mi klimánk mellett lakni nem lehet. Ez egy axióma, melyet még néhai *Pecz* Samu, a műegyetem hires professzora állitott fel. És mikor a másféltéglás falat, mint minimumot szabta meg, akkor nem a kisméretü téglára gondolt, mely 10 centiméterrel ad vékonyabb falat a nagyméretüeknél, tehát utóbbi e szempontból igen sulyos kifogás alá eshetik.

Bármennyire méltányoljuk a Közmunkák Tanácsának az uj rendeletek összesitésénél tanusitott ügybuzgalmát, mégis ki kell fejeznünk azt az aggodalmunkat, hogy kár volt a nagyméretü téglát teljesen kikapcsolni az Építésügyi Szabályzatból, mert eljő az idő, mikor vissza kell majd ujból térni reá, mert a mi viszonyainkhoz képest a nagyméretü tégla feltétlenül a kisméretü tégla felett áll. Rá kell mutatnunk arra, hogy vidéki épitkezésekhez a téglagyárak nem győznek elég nagyméretü téglát gyártani, eladni és maguk az állami hatóságok is a nagyméretü téglának előnyt nyujtanak és pedig teljes jogosultsággal.

Egy másik eléggé nem métányolható szigoru rendelkezés a falak száradásának betartására vonatkozik. Már szinte szokássá lett, hogy ettől a hatóságok eltekintenek és a szerencsétlen lakó beköltözik teljesen vizes épületbe, ahol a betegségek egész légiója várakozik reá. Erről még külön meg fogunk emlékezni, itt csak annyit, hogy a régi jó Építésügyi Szabályzathoz kellene ragaszkodni, mely nem engedte meg azt, hogy egy épület lakhatási engedélyt kapjon, ha egy télen keresztül nem állott tető alatt az idő viszontagságának kitéve. Itt is áll a régi szabály, hogy első évben ellenségednek, második évben jóbarátodnak add ki ujonnan épitett házadat és csak a harmadik évben költözz bele magad.

Ma nincs száradási idő bevárása, nincs téli szünet, csak hajrá van és betegség és halál. Az emberek hajlandók sietni még ha életüket kockáztatják is, azonban azért van a hatóság, hogy ezt az emberi mohóságot megfé-

kezze és a helyes mederbe terelje az élet sodrát.

Meg kell emlékeznünk arról a nagyon helyes intézkedésről, melyet az uj Szabályzat a szobák nagysága, de főként a cselédszobák mikéntje ügyében hozott, mely utóbbinál a lapunkban felhozott érveknek a hatóság által való elismerését örömmel konstatáljuk.

Dr. Fábián Gáspár.

A gótikus szellem és megjelenési formái.

(Folytatás és vége.)

A gótikus szellemiesség központi helyzete a priori megakadályozott minden individualista decentralizálódást, a templom egy konkrét univerzalitássá bővült, amelynek keretein belül fejlődhetett csak minden tudomány és művészet. A gót templom szobrai és fali táblái, — akár kivül, akár a templom belsejében vannak, — nem dekorációk,[3] de annyiban elvesztették valóban a független életüket, amennyiben a templom egészének organikus részeivé olvadtak. *Semper* felsorol egy néhány templomot, ahol a plasztika és festészet megtartotta önálló, tendenciózus jellegét, de éppen ezek a templomok (Nôtre-Dame, St. Chapelle vagy az amiensi katedrális) közelitik meg a legkevésbbé az abszolut gótikus formát.

A gótikára következő szellemi áramlatokat a rönesszansz hivei, mint „a gót szisztéma zsarnoksága ellen való lázadást" és a természethüség után való törekvést tüntetik fel. Pedig ez a zsarnokság itt nem valami kivülről jövő erőszak, hanem a kollektiv öntudat önként vállalt kötelezettsége. Mikor az eddig befelé forditott szemü emberből ez az öntudat kihullott, az egyénekre bomlott közösség külső témák és formák után nyult, amik technikailag esetleg tökéletesebbek is voltak, mint a gótika idején, de már az öntudat kettéhasadását, a lelki egység megbontását jelentették.

A naturalizmus alapján álló művészeteknél elsőrangu fontosságu lett az ábrázolás fontossága, éppen azért, mert a művészetek önmagáért való, belső realitása innen kezdve hiányzott. De nem véletlenség az, hogy uj templomstilus a gótika óta nem termelődött ki, a rönesszansz és a barokk csak az előzőek variációi lettek.

A világháboru után elkezdődött művészeti irány, az expresszionizmus, ami különben a „hitteljesség" jegyében született, még kisérleteket sem tett templomok tervezésére és a XX. század templomarchitekturája egy lépéssel sincs a görög, bizánci-arab, román, gót lehetőségeken tul.

Bizonyos, hogyha egy alakulóban levő uj kollektivöntudat művészi eredményei között az architektura eléri azt a konstruktiv jelentőséget, mint a gótika idején, a gótika szelleme akkor is idegen és elzárt marad előttünk, éppen a megváltozott gazdasági és kulturális körülmények miatt. De annak ma már semmi sem áll utjában, hogy a történeti vizsgálódásnál a rönesszansz és a barokk meg nem érdemelt előtérbe helyezésével szemben a gótika művészetének kijelöljük az őt megillető helyet. Ernest *Gall* 1926-ban Párisban megjelent *L'Architecture gotique en France* cimü könyvében máris örömmel üdvözölhetjük ezt az uj felfogást, amelyet bátran elfogadhatunk kiindulási pontnak egy művészettörténelmi átértékeléshez.

Erg Ágoston.

[3]) V. ö. Semper G.: Der Stil in der technischen u. tektonischen Künsten. II. 325. l.

Az Épitésügyi szabályzat módositása

A Fővárosi Közmunkák Tanácsa a Budapest székesfőváros területére érvényes, 1914 március 1-én életbelépett Épitésügyi Szabályzatot, valamint az ideiglenes épitési könnyitéseket illetően (3412/1926. sz. alatt) közhirré teszi az alábbiakat:

Az uj tégla- és falméretekre vonatkozó kormányrendelet alapján a tanács 1926 március 9-én 1560. sz. a. hozott határozatával az Épitésügyi Szabályzatban a következő módositásokat állapitotta meg.

A 201. §-ban a 45 és 60 cm helyébe másféltéglányi és két téglányi vastag megjelölés lép.

A 203. §-ban a 45 cm helyébe másféltéglányi vastagság kerül.

A 212. § helyébe a következő szöveg lép: A falazáshoz használandó téglának hossza 25 centiméterben, szélessége 12 centiméterben, vastagsága 6.5 centiméterben állapittatik meg.

Indokolt esetben a hatóság más méretben gyártott tégla használatát is megengedi.

Hiányosan kiégetett, nem sikfelületü, vagy nem kellő szilárdságu téglát használni tilos.

A 217. § helyébe a következő szöveg kerül:

A falak vastagságának méretei vakolatlan állapotban a következőleg állapittatnak meg:

a	½	téglányi	fal vastagsága	0.12 m
az	1	„	„ r „	0.25 m
az	1½	„	„ r „	0.38 m
a	2	„	„ r „	0.51 m
a	2½	„	„ r „	0.64 m
a	3	„	„ r „	0.77 m
a	3½	„	„ r „	0.90 m
a	4	„	„ r „	1.03 m
a	4½	„	„ r „	1.16 m
az	5	„	„ r „	1.29 m

A 218. § a következően módosul:

Emberi tartózkodásra szolgáló helyiségeknél a főfalak a legfelső emeleten: kettős szárnyban az utcai és udvari főfalak, egyes szárnyban pedig mindkét főfal 6.5 m-nél nem több mélység mellett, *hőszigetelés szempontjából másféltéglányi vastagságban épitendők.*

Raktáraknál, műhelyeknél, áruhelyiségeknél, folyosóknál ezek a főfalak egytéglányi vastagságban épithetők, ha ezt a szilárdsági követelmények megengedik.

A homlokzatra utólag alkalmazott burkolat a falvastagságba nem számit be.

A 219., 220. és 221. §-okban a zárjelben foglalt 0.15 és 0.45 m meghatározás elmarad.

A 222. § igy módosul: A főfalak kivételesen a III—VIII. övezetben a legfelső emeletsoron egytéglányi vastagságban épithetők, ha az ürmagasság a 3.20 m-t és az ürmélység az 5.50 m-t meg nem haladja.

A 223. §-ban a zárjelben foglalt 0.45 m jelzés elmarad.

A 224. §-ban a 2½ téglányi (0.75) m) helyébe 3 téglányi (0.77) m) meghatározás lép.

A 225. § a következőleg módosul:

A lépcsők oldalfalain mindkét végén alátámasztott lépcső esetében kétemeletes házban legalább egytéglányi, három vagy több emelet esetében pedig a három legfelső emeletsoron egytéglányi vastagságban, lefelé pedig másféltéglányi vastagságban épitendő. Amennyiben a falak egyéb módon is megterheltetnek, a falak igénbevételét számitásokkal kell igazolni.

Egyoldalon befalazott lépcsőknél, tekintet nélkül az emeletek számára, a lépcsőfalakat legalább 1½ téglányi vastagságban kell épiteni. A lépcsőfokokat féltéglányi vastagságban kell befalazni. A lépcsőfalak belsejében kéményeket elhelyezni nem szabad; amennyiben az elrendezés ily falak mentén kémények épitését tenné szükségessé, e kéményeket a lépcső-

ÖTVENKETTEDIK ÉVFOLYAM. 39—40. SZÁM. 1928. NOVEMBER 1.

ÉPITŐ IPAR
ÉPITŐ MŰVÉSZET

A budapesti építőipari szakmák ipartestületei, az Építőmesteri Képzettség megvizsgálására szervezett bizottságának hivatalos lapja

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő. Egyes szám ára 0.80 P — Postacsekkszám 49197 Hirdetési dij: m/m-kint 0.20 pengő

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. FÁBIÁN GÁSPÁR

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL BUDAPEST, I., MÉNESI-ÚT 7/c TELEFONSZÁM: JÓZSEF 432—95.

A magyar építőművészek feljajdulása.

Háromnapos kongresszusra gyűltek össze a magyar írók és művészek, hogy feltárják mérhetetlen nyomorúságaiknak okait, megmutassák vértől csepegő mély sebeiket, elsírják néma és büszke fájdalmaik könnyeit, talán felébred a lelkiismeret, az igazság és becsület érzése a magyar társadalomban, az intéző faktorok szivében, hogy a magyar kultúra eme reprezentánsait, zászlóhordozóit az őket megillető elismerésben, — nem ez kevés! — megérdemelt támogatásban részesítsék.

Magyar művészek! Mily büszke, páratlan, irigyelt, kiváltságos cím ez, az érem egyik oldalát tekintve és mily lerongyolt, nyomorúságban vergődő, kínok tüzét érző egyének állapotát festi annak az éremnek a másik oldala.

Hát szabad ennek így lennie? Szabad a nemzet kiváltságos, isteni adománnyal felruházott gyermekeit a sárba lökve hagyni, a nemtörődömség, a közömbösség, az irígység, a rosszindulat palástjával leborítani, hogy még csak észre se vegye senki az alatta vergődőt!

Nem, ezt nem szabad, ez felháborító, ez égbekiáltó bűn lenne, melyet a magyar társadalom és intézőkörök az isteni ihlettel felruházott, tehát kiváltságos fiaival a nemzetnek, el nem követhetnek.

Itt tettekre, sürgős cselekvésre van szükség. Nem könyöradományra, nem széphangú ígéretek fuvola-hangjára, hanem becsületes közbevetésre, igazságos intézkedésekre, méltányos eljárásokra és pártatlan, körültekintő munkára.

A magyar művészetet meg kell menteni. És itt elsősorban a saját portánkról beszéljünk: a magyar építőművészetről. Megdöbbentő az, hogy mi minden fér meg e kifejezés alatt. Hallottuk a kongresszuson, hogy ma a helyzet az, hogy a legszentebb, legmagasztosabb, a nemzet létét érdeklő, a magyar kultúra fényét emelni és fenntartani hivatott kizárólagosan építőművészeti alkotások megtervezéséhez joga van oly egyéneknek is, akik nevének más munkakörben tisztelet és becsület, de a művészet szent berkeiben nincs keresni valójuk.

De mit is keresnek ott. Hisz a művészet nem üzlet. A művészet nem kenyér. A művészet kín és áldozat. Hagyják meg legalább ezt a kínt, ezt az áldozatot a nyomorgó, a munkanélkül sínylődő építőművészeknek, ne akarjanak mindent felhabzsolni, hagyjanak másokat is élni legalább olyan munkakörben, mely a száraz kenyérnél úgy sem tud többet biztosítani azok részére, kiket a sors erre az áldatlan pályára kényszerített.

A kongresszuson hallottuk a kategóriákat is megemlíteni, kik azok, akik mindent letarolnak, a magyar kultúra mérhetetlen kárára. Mi itt nem óhajtunk sem személyekkel, sem kategóriákkal foglalkozni, de szinte megdöbbenünk, hogy lehetséges az, amit ott hallottunk, megcáfolhatatlan valóság gyanánt.

Végre is mindenkinek meg van a maga dolga és munkaköre. Alig lehet hinni azt, hogy ma ebben a Csonka-hazában oly kevés dolog jut ki valakinek, hogy ő amellett egészen más egyéneknek fenntartott munkaköröket becsülettel elvégezhessen.

Lehetetlen az, hogy egy nyereggel két, sőt több lovat nyergeljen meg valaki egyszerre és a többiek, akiknek így nem marad paripa, gyalog loholjanak a cél felé. Ugy-e ez nem lehet, ez nem méltányos. Mindenkinek joga van az élethez, mindenkire süt a jó Isten napja, a legele-

STADLER MIHÁLY R.T.
DRÓT-SZÖVET-FONAT-KERITÉS · VI., TERÉZ-KÖRÚT 43. TEL.T. 147-79-203-71

mibb méltányosság az, hogy ezt a törvényt mohó és igazságtalan módon senki nullifikálni ne akarja.

Aki mire szánta magát, élje azt a hivatást és életet. Ne kacsintgasson más pályák és hivatások felé. Mindenütt ott vannak a tövisek. Ne iparkodjon embertársai töviseit szaporítani. Végre is nem lehet az, hogy félnyereggel szabadjon ma, ebben a megesonkított országban egy hivatást betölteni. Aki ezt teszi lekiismeretlen önmagával, a társadalommal és a magyar hazával szemben.

Egész emberek, teljes vértezettel és felkészültséggel kellenek ma a gátra. Fél ember, fél munka. Pedig az országot naggyá, dicsővé, boldoggá fél munkával tenni nem lehet.

De nem lehet művészi kultúrát üzleti alapon sem létesíteni. Az ület az halkuljon el, a mohó tenyér csukódjék be, mikor a szent művészetről van szó.

A kongresszus megállapította, hogy mily elmaradottság észlelhető épen az építő művészeti kultúra terén. Valóban így is van. Okai oly nyiltak, oly világosak, hogy mindenki látja, érzi, de tenni ellene senki nem mer. Valami gyávaság, gyámoltalanság vesz erőt itt nálunk mindenkin, mikor az igazságtalanság, a szemérmetlenség ellen fel kellene szólalni. Mindenki hallgat, mindenki fél.

Pedig sunyi módon kultúrát teremteni nem lehet. Ki vele a napfényre! Akinek takargatni valója van, az tünjék el, vagy huzódjon vissza oda, abba a munkakörbe, amit a sors és saját akarata számára kijelölt.

Ez volt a mottója a kongresszusnak. Jó volt, helyes volt, hogy az előadók beszéltek végre olyan dolgokról, melyek a magyar építőművészetet mégbénítják, az építő művészeket pedig a bibliai szegény Lázár szerepére kárhoztatják.

De nem elég ezeket a fontos, életbevágó kérdéseket egyszer egy kongresszus keretében megemlíteni. Ezeket állandóan napirenden kell tartani, különben az egésznek semmi fogható eredménye nem lesz, a kongresszus csak ünnepélyes demonstráció jellegével fog birni, ami távol állott a kongresszus összehívói és közreműködői szándékától.

Kívánesiak vagyunk az eredményekre! Nem mulaszthatjuk el itt, hogy elismerésünket ki ne fejezzük a kongresszus előkészítőinek és vezetőinek nagy és áldozatos munkájáért, melynek eredménye a kongresszus sikere volt és az, hogy a magyar társadalom kissé feleszmélt és észrevette a magyar építőművészek kategóriáját.

Dr. Fábián Gáspár.

Godolatok a művészeti kongresszussal kapcsolatban.

Végig olvastam a magyar irodalmi és művészeti kongresszus programmját. Örömmel állapítom meg, hogy sok komoly és értékes gondolatot ölel fel ez a tervezet és ha azok valóra válnak az ország és vele együtt karunk is gazdagabb ma és szebb jövő előtt fog állani.

De bármint olvasgatom és vizsgálom is a dús tárgysorozatot, olyan tételt, amely a nagy magyar közönséggel, az adófizető polgárokkal közelebbi kapcsolatban volna, mely ő róluk is gondoskodik, amely az ő érdeküket is védi, vagy rövidebben, amely húsukba vágna, egyet sem találtam. Mi építészek, technikusok, még mindig bizonyos hűvös magaslatról, mondhatnám begombolkozottsággal szemléljük az eseményeket, vagy hagyjuk elhömpölyögni lábunk előtt a nagy életet, anélkül, hogy helyzetünk és tudásunk adta kötelesség alapján iparkodnánk beleszólni az élet nagy problémáiba, vagy épen megkísérelni annak irányítását.

Pedig kár elmulasztanunk ilyen kiváló alkalmakat és szükséges úgy a köz, mint a kar érdekében is ilyen nagy nyilvános kongresszusok idején megpendíteni, vagy a közdudatba elültetni olyan gondolatokat, amelyek azután elindulva a maguk útján, mind nagyobb hullámokat vernek és bele lopakodnak a köztudatba. Az ilyen nagy ünnepi összegyülekezések propagatív erejét és mivoltát is ki kell használnunk. A magunk jól felfogott érdeke is ezt kívánja.

Kétségtelen, hogy a lakáskérdés ma a legfontosabb socialis probléma, amely a legnagyobb tömegeket érdekli. Csodálkozással látom, hogy a kongresszus ezzel a kérdéssel semmiféle formában sem foglalkozik, noha a közvélemény bizonyára kivánesian várja tőlünk szakemberektől, hogy arról nyilatkozzunk, vele foglalkozzunk és ezzel is előbbre vigyük a megoldás felé ezt a súlyos tételt, amely Damokles kardjaként lebeg a lakosság fölött.

A lüktető élet lehetőségeit ismerő műszaki és közgazdasági tudással fölfegyverzett technikus embernek kell itt ebben a kérdésben vezető szólamot játszani és a kormányzatot, — amely megmutatta a multban, hogy minden általános érdekű kérdésben az objektív és okos kritika meghallgatására hajlamos — jótékonyan a köz érdekében befolyásolni. Nem akarunk és ne akarjunk politizálni, ellenkezőleg tartsuk távol magunkat ezektől a zavaros hullámoktól, de technikai szakkérdéseket képező közügyekben a legfelsőbb fórum kell, hogy mi legyünk. Sajnos, ma még valahogy félünk és húzodozunk ettől a szereptől, pedig csak így, ezen keresztül vezet az út arra a magaslatra, amely méltán megillet bennünket egy ország kormányzásában.

Itt van továbbmenőleg egy másik nagy, még a lakáskérdésnél is súlyosabb probléma, melyet a legutóbbi napokban a szociális kérdések legfőbb letéteményese, mondhatnám atyamestere, *Vass* miniszter maga pendített meg szombathelyi beszédében, mondván: „El kell tüntetni az országból azokat a rettenetes, nem szellőztethető, a fertőző betegségek csiráit magukban hordozó siralmas viskókat.“

Ugy van bizony. Ezeket a bacillus tanyákat, *a magyarság ezen hullaházait* kell megszüntetnünk végre valahára. Mennyit írunk, mennyit dolgozunk és menynyit költünk a tüdővész veszedelme ellen. A magyar orvosi társadalom egyik nagy nevű vezére, *dr. báró Korányi* kezdeményezésére megindult az országban a tuberkulózis eleni küzdelem. Az orvosok és a társadalom megértve a kérdést, illetőleg a küzdelem nagy horderejét, sietve sereglettek a zászló alá. Ma már áll a tuberkulózis elleni harc. Az megvan szervezve, állam, társadalom mozgósítva és zárt sorokba fölvonulva küzd a veszedelem ellen.

Milyen magasztos, milyen fölemelő és legutoljára említem, milyen eredményes volna az a harc, amelyet a magyar építészség indítana meg az előbbi mozgalom példájaként ezek ellen a nyomorúságos viskók ellen.

Rettentő áldozatokat hozunk, állam, társadalom — anyagit, erkölcsit egyformán, — hogy a tuberkulózis halandóságát csökkentsük. Szanatóriumok, dispensairek, kórházak állanak már sereg számra, de ugyanakkor bőségesen gondoskodunk arról, hogy ezek a kis viskók kellő mennyiségben szállítsák az utánpótlást, hogy ezek a szanatóriumok, kórházak valahogy soha ki ne üríljenek, vagy beteg létszámuk ne csökkenjen. (Legutóbb a nagy magyar Alföldön utaztam keresztül, elszomorodva láttam, hogy mint épülnek, emelkednek ki a földből, mondhatnám gomba módjára ezek a gyilkos kis viskók.) Igy romboljuk le egyik kézzel azt, amit a másikkal építünk.

Tűnjenek el végre a föld színéről ezek a viskók, amelyeknek legfőbb rendeltetésük ma az, hogy jó tenyész talajt nyújtanak a magyarságot ezer számra pusztító kórnak és így legnagyobb ellenségeink. Tűnjenek el! De

Fábián Gáspár: A budapesti Dunapartok
építőművészeti jelentősége.

dupl

8°, K, L, Budapest, 1918.

Fábián Gáspár

Fábián Gáspár: Budapest új városházának elhelyezése a Dunaparton.

dupl

Kny. Vállalkozók Lapja
8°, 1K, 42L, Budapest, 1918.

Fábián Gáspár

< Fábián Gáspár dr >

könyve

< > Magyar fogadalmi
és emlékszemplomok –
Szeged é. n.

dupl

CSOKOLÁDÉBA MÁRTOTT
MEINL
PATIENCE

Fábián Gáspár dr.

l.

MFT

Szefelslex . 393. l.

átvive

Fabián Gáspár

l.

A. utóda árjegyzéke. Dp

Oberbauer 1938

100. l.

Készpénzvásárlásról szóló feljegyzés a P. M. 111.800/1931. sz. körrendelet értelmében bélyegmentes.

LÁSZLÓ NÁNDOR
ORTHOPAD-KÖTSZERÉSZ
BETEGÁPOLÁSI CIKKEK
ORVOSI MŰSZEREK
KASSA, FŐ UCCA 83.

Fábián Gáspár dr

a Prohászka Ottokár
emlékemplom

laid

Fábián emlék templomok

11 — 14. l.

művei
felszolásánál
szerepel

Eskeret 1905 okt. 10.

893/1905 sz. (Kassa, 1905 okt. 8. 257 sz. a.)

Mihalik József jelenti, hogy a Buchholz-féle stallumért cserébe adandó gyóntató széket 400 K megrendelte és a stallumot 120 K szenováltatta. (Tudomásul. X. 11 e. i 835/905)

Dr. Fábián Gáspár építő

Kelenhegyi - lépcső 5 - Műcsarnok

1930. ht Inve kiáll. 179. ✓

1930/31. pib: kiáll. 500, 501. ✓

1934. ramz. képzm. kiáll 467. ✓

Ismeretlen festő.
A XIX. századból.

698. Klauzál Gábor.

Látható, kissé de nem
Mellig, balra fordul, Jobb
sza és leberetvált álla körüli szakálla
ros kabátja sötétkék, mellénye kivágott.

Vászon, méretei 68: 54.8 c
Az 1848/9-iki szabadságha
Átvétetett az 1896: IV. 8-

904: V. 5.

Fábián Gáspár dr
építész

KMTÁRS müvcsoptok
1931. feb.-márc. kiáll.

XI. 72. ✓

1931/32. téli kiáll. 405. ✓
1932. tav. tárl. ? — [illegible]
1933. nemz. képzm. kiáll.
150. ✓

Itt számoltuk el az értékesí
sának és behajtásának adminisztrá
kek ellenőrzésének, öblítésének,
tulzottan nagy, illetve kis fogya
vizmérők karbantartásának és fels

Az 1939.évben 331 db. 4o-8o
végeztük el. Az átalakitott vizmé
vizmérők voltak, amelyek elavult
követelményeknek.

1.Alrovat. Tisztviselők, irodai k
mélyzet és id.alkalmazottak fizet

Lét

1938.év
tényleges: 193

Fábián Gáspár dr.

festő és epitő Bpest.

Műcsarnok

1923. tav. kiáll. 293, 296, 605 ✓

1925. tav. kiáll. 135, 138 ✓

1927. tav. kiáll. 648 ✓

Ezüstcsarkantyú, Kisfaludy Sándoré

VI. 137

< Fábián Gáspár dr >

cikke

< > Római benyomá-
sok. ÉIÉM. 1928.
7-8.sz

lfogadását és kézbesítésének

t.

Kiváló tisztelettel

er 29-én

elnök.

Budapest.

Fabián Gáspár

Vöd
z
Kertész (K.R.) 1940
216. l.

A m. építészet a millenniumtól. A tréquinv. körve

Dp 1940

37	565	—	4650	—	
2	11	—			
1	4	—			
1	2	—	17	—	
2	6	—	6	—	
383	—	—	431050	—	

évi november hó 14-én kelt és a pozsonyi kir.
. I. 369/1. sz. a. kihirdetett végrendelet VIII. pont-
t ezek korszakok szerint rendezve, múzeumszerű
rtásával, az ahhoz értőknek, a képzőművészetek
igyközönségnek, hozzáférhetővé teendők.

Fábián Gáspár

Genthon I. Monság
műemlékei. 14. l.

Fábián Gáspár

építész

nyabb művei felsorolva

Réval XXI. 318. l.

átírva

Fig. 3. Bindung der Faschinen mit Draht.

Schnitt *A—B.*

Draufsicht.

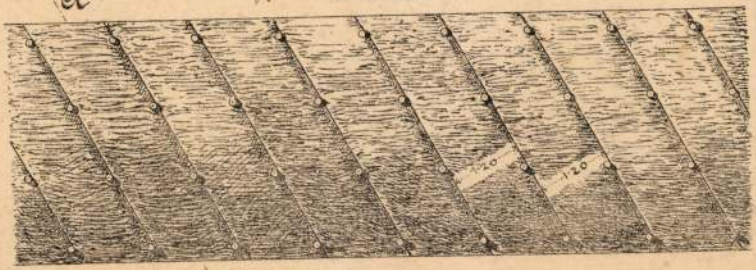

Fábián Gáspárdr

épitész

irod

Nemesvári 38. l

Fábián Gáspár

Fábián *Gáspár*, építész, *1885. Nagyszámú középületet épített: templomokat (pl. Székesfehérvár: Prohászka-emléktemplom; Pécs: Jézus Szt. Szíve temploma; Budapest: külső ferencvárosi templom; Újdombóvár, Balatonfüred temploma stb.), iskolákat (pl. a kalocsai Jezsuita-gimnáziumot; a soproni Isteni Megváltó Leányai nagy tanintézetét), kultúrházakat, kórházakat. Önéletrajza: *Küzdelmeim és alkotásaim* (1935).

Uj Idők Lex.

IX. K.

Ördögi szekta működött-e a Fecske uccában?

50—50 pengőre ítélték egy spiritiszta-szekta tagjait

Furcsa dolgok történtek vasárnap délutánonként a Fecske ucca 34. sz. II. em. 13. számú lakásban. Addig történtek ezek a furcsa dolgok, míg *a szomszédos lakás tulajdonosa levelezőlapot nem írt a főkapitányságnak.* Azt írta, hogy »*idegroncs asszonyok, emberek egy ördögi szekta összejöveteleit tartják a szomszédban, olyan zajt csinálnak, hogy az az egész házat kísértetiessé teszi.*«

A Fecske ucca 34. sz. II. em. 13 sz. lakás tulajdonosa *Kiss* Sándor *70 éves magánzó.*

Dr. *Szigethy* Ferenc rendőrfogalmazó ma délelőtt megkérdezte *Kiss* Sándort, hogy *milyen ördögi szekta tartja gyűléseit a lakásán.*

— Nincs nálunk *semmiféle ördögi dolog* Mi csak *énekelünk és imádkozunk.*

— Volt magának engedélye arra, hogy *imaházat tartson a lakásban?* — kérdezte a rendőrbíró.

— Bejelentettem, de azt mondták, *nem kell írásbeli engedély.*

— Maga rendezte ezeket az összejöveteleket?

— Nem rendeztem én kérem semmit, csak éppen jöttek az emberek.

Mi az az „agraphon"?

A rendőrfogalmazó felmutat egy gépírásos lapot:

— *Ismeri maga ezt? Tudja, mi az az agraphon?* Az áll ezen a papíron, hogy »*Jézus atya a mi atyánk, tehát mi testvérek vagyunk és hogy a mi szeretetünk tökéletessé váljék, kaptuk a Vatikánban őrzött agraphont.*«

— *Fogalmam sincs kérem, hogy mi az az agraphon.*

— Milyen vallású?

— *Római katolikus vagyok.*

— Hát akkor miért nem megy a templomba imádkozni?

— Öreg ember vagyok kérem, nem tudok ácsorogni a templomban, különben is *mindegy, hogy hol imádkozik az ember.*

Kiss Sándor a rendőrfogalmazó kérdéseire végül *nagynehezen bevallja, hogy spiritiszta-összejöveteleket tartott a lakásán.*

Főleg asszonyok

— Tessék elhinni, sokkal jobb, mintha az emberek kocsmába mennének. *Főleg asszonyok jártak hozzám,* tetszik tudni, *ők nagyon szeretnek énekelni meg imádkozni,* az asszonyok erősen hisznek, *talán túlerősen is,* hát gondoltam, *imádkozzanak nálam és énekeljenk szent énekeket.*

— Mit csináltak a szeanszon? — kérdezi tovább a rendőrfogalmazó. — Asztalt táncoltattak? Varázsoltak?

Részeg szellemek

— Dehogy kérem. *Az ókori dolog.* Mi csak *szellemi leadásokat* végeztünk. Mondjuk, fogalmazó úrnak volt egy ismerőse, aki meghalt. Én 70 éves öregember vagyok, *bennem nem lehet kételkedni.* Tessék elhinni, amit mondok. Az ismerőse eljön, jelentkezik a médiumnál és elmondja, hogy »*emlékezel, amikor ott a szárazmalomnál leestél és megütötted a fejedet*«. Vannak jó és rossz szellemek, *vannak részeg szellemek is, akik mindig a kocsmába járnak* és vannak olyanok, akik tudományokra tanítják az embereket. Az öreg ember leül és *felesége jön be a szobába,* hogy vallomást tegyen a szeanszokról.

— *Én vagyok a körvezető,* én kezdem az imát és az éneket. *Az isteni szeretet törvényeit hirdetjük a sötét emberek előtt.* Mindent Isten kegyelméből cselekszünk.

Mikor a rendőrfogalmazó megkérdezi tőle, hogy *mi az az agraphon,* kicsit méltatlankodva jelenti ki, hogy *ő írni-olvasni nem tud, ő csak előimádkozik, nem tartozik hatáskörébe az agraphon*

Ami a Bibliából kimaradt

Ruzsinszky János lakatossegéd *a harmadrendű terheltje* a spiritiszta ügynek. A vád szerint *ő olvasta fel a Bibliát.* Rendkívül választékos nyelven magyarázza el a rendőrfogalmazónak, hogy *mi az a titokzatos agraphon.*

— Olyan írás az kérem, amely *tartalmazza mindazt, ami a Bibliából kimaradt.* Szent János evangéliumában is meg lehet találni, hogy sok minden olyat mondott Jézus, amit nem jegyeztek föl a tanítványok. Az agraphonokat meg lehet találni a hindu filozófiában is, amit a buddhisták hirdetnek. Én ezeket a rejtett igéket felolvasom az összejöveteleken, *persze, csak intelligens embereknek,* mert más nem érti meg. A szeanszon megjelenik a szellem, köszönti a hivőket: Isten velünk! — és azután *becsukott szemmel manifesztál.*

— *Tud jósolni a szellem? Megmondja azt is, hogy milyen idő lesz holnap?*

— Ha ki akarunk menni a szabadba összejövetelt tartani, sokszor *megmondja, ne menjünk ki, mert zivatar lesz.* Azt is megmondta, hogy feleségemet ne operáltassam, csak egy év mulva. Betartottam utasítását és az operáció nagyszerűen sikerült.

Vallomást tett a detektív is, aki nyomozott az ügyben, kijelentette, hogy a *fecskeuccai összejövetelek politikai és erkölcsi szempontból kifogásolhatók.*

A huszár szelleme csókolódzik a kedveséve

Izgalmas jelenetek következtek. *Telegdi* Lajos, a feljelentő szomszéd mondotta el a fecskeuccai szellemidézés történetét. Közben *Kiss* Sándor felelősségre vonta, hogy *miért szólaltatja a rádióját éjjel 11-kor és hosszú bibliai idézetekkel akarta álláspontját igazolni.*

— Kérem, én egyszer bementem egy ilyen szeanszra. *Megjelent egy huszár szelleme, iszonyú kiáltozásokkal lovagolni kezdett a médium a széken, úgy ugrált, hogy kiesett a szék feneke, azután megjelent a huszár kedvese, csókolózni kezdtek, olyan zaj volt, hogy nem lehetett a szobában megmaradni.*

Táncol a 600 éves táncosnő szelleme

— Hát még milyen szellemet látott?

— *A huszár után egy táncosnő jelent meg a médium által.* Azt mondták, hogy *600 éves szellem legalább. Öreg idegroncs asszonyok járnak oda, a szomszédok már nem bírják.*

Néhányperces szünet után *Szigethy rendőrfogalmazó kihirdette az ítéletet.* Engedélynélküli összejövetel tartásáért *Kiss Sándort, a feleségét és Ruzsinszki Jánost 50—50 pengő pénzbüntetésre ítélte,* enyhítő körülménynek vette a terheltek büntetlen előéletét és vallásos meggyőződését, súlyosbító oknak találta viszont azt, hogy *gyengébbidegzetű, a szegényebb néposztály sorából származó emberek normális vallásos érzését károsan befolyásolják.*

Az elítéltek fellebbeztek. A Fecske ucca 34. lakói most kíváncsian várják, hogy augusztusban megkezdődnek-e ismét a szeanszok, mert addig Kiss Sándorné előadása szerint a szellemek nem nagyon akarnak megjelenni, legfeljebb egyszer egy hónapban hajlandók a széken lovagolni vagy táncolni.

G. Gy.

A kisantant egységének helyreállítását kísérlik meg a dunai konferencián

Prága, június 15.

(A Magyarország külön tudósítójától.) A kisantant-konferencia, amely közvetlenül *Hodzsa* Milán csehszlovák miniszterelnök bukaresti látogatása után lesz a Dunán, a »II. Károly király« gőzös fedélzetén, Turn Severin és Báziás között, különösen nagyjelentőségű báró *Neurath* német birodalmi külügyminiszter belgrádi és szófiai látogatása után.

Itteni *illetékes helyen* nyomatékosan hangsúlyozzák, hogy az úgynevezett »belső viszony« a kisantant állami között változatlan maradt, noha elismerik, hogy *néha a kívülálló szemében úgy látszik, mintha nem ez volna az eset.* Ezt a látszatot kelti az a körülmény, hogy a kisantant egyik vagy másik állama valamely olyan országgal lép közelebbi érintkezésbe, amely a kisantant keretén kívül áll, *olyan országgal különösen, amely a kisantant minden állama iránt nem viseltetik egyforma barátságos érzelmekkel.*

Például a csehszlovák köztársasagot nem érintette kellemesen *Neurath* báró német birodalmi külügyminiszter belgrádi látogatása, sem *Moscicki* lengyel köztársasági elnök és *Károly* román király bukaresti találkozása, amely alkalommal a lengyel államfő a román kormány tagjaival is tárgyalt. A csehszlovák miniszterelnök mostani bukaresti látogatása és közvetlenül utána a kisantant-konferencia a Dunán arra lesz hivatva, hogy *a kisantant államainak ezt a belső viszonyát egymásközt és a kisantant viszonyát más államok irányában, amelyek ezen az államszövetségen kívül állanak, bizonyos tekintetben összeegyeztesse.*

Ennek a kényes kérdésnek tisztázását főképpen Csehszlovákia sürgette és ez most minden vonatkozásában meg fog történni. A hivatalos közlemény, amelyet a kisantant-konferencia befejezése után ki fognak adni, hallomás szerint ezt a kérdést egészen nyiltan meg fogja világítani. *(T)*

— *Igen, igen, kinyitottam az ejtőernyőt! Nem látja, hogy esik az eső?!*
(Daily Mirror)

Kánya külügyminiszter 50 éves érettségi találkozója

Ötvenéves érettségi találkozót ünnepeltek ma a soproni öreg liceumban. Félszázaddal ezelőtt 26 diák érettségizett, a találkozón csupán hat jelent meg közülök, élükön *Kánya* Kálmán külügyminiszterrel. A liceum tornatermében tartott díszes évzáró ünnepélyen *Kapi* Béla dunántúli evangélikus püspök üdvözölte Kánya Kálmánt, aki meghatott szavakkal köszönte meg az üdvözlést. Hangoztatta, hogy az 1919-es súlyos idők óta határozott javulást lát az ország életében, reméli, hogy 25 év mulva nagyobb, gazdagabb, boldogabb ország lesz Magyarország és a mai generáció jobb jövőben fogja majd leélni életét. Délben a soproni Löver-szállóban szükkörű ünnepi ebédet rendeztek az öreg diákok. Az ebéden a volt diáktársakon kívül csak *Kapi* püspök és az ötven évvel ezelőtt érettségizettek egyetlen életben maradt tanárja, *Marusek* Pál vett részt.

Somlay Artur bocsánatot kért a megsértett pincértől

Ez év március 6-án éjszaka a Vígszínház kávéházban *Somlay* Artúr színművész arculütötte *Nickelsburger* István felszolgáló pincért, mert — Somlay szerint — nem szolgálta ki őt elég gyorsan. A pincér tettleges és feltűnően durva becsületsértés címén feljelentést tet Somlay ellen. A dr. *Szüts* János törvényszéki bíró előtt ma megtartott tárgyaláson *Somlay Artúr ünnepélyesen bocsánatot kért Nickelsburgertől.* A pincér elfogadta Somlay bocsánatotkérő nyilatkozatát és ezzel az ügy békésen elintéződött.

Erőteljes, vérmes, kövér emberek igyanak reggelenként felkeléskor egy pohár természetes **Ferenc József** keserűvizet, mert ez rendes gyomor- és bélműködést biztosít, lényegesen előmozdítja az emésztést és az anyagcserét s a vérkeringést az **egész szervezetben** megélénkíti.

Riportok Szovjet-Kaukázusról
Irta: **SZIRMAI REZSŐ**
Helyszini és eltogulatlan riportok Szoviet-Oroszország minden problémájáról
Most jelent meg! Ára 2 pengő.
Kapható Az Est könyvkereskedésében, Erzsébet körút 20

TÖBB HELYEN ZIVATAR

A Meteorológiai Intézet jelenti június 15-én délben 12 órakor:

Az óceáni hűvösebb és páradús levegő egészen Németország keleti határát, Csehszlovákiát, a Kárpátok medencéjének nyugati szélét, az Alpok északi és nyugati előhegyeit, valamint a Pireneusokat érte el. Ez a levegő a szárazföld belsejébe hatolva kissé felmelegedett és Skóciában, a Skandinav-félsziget délnyugati partjain, Dániában, Németország északi, keleti részein és az Alpok keleti felében és Felső-Olaszországban, valamint Dalmáciában okoz esőt, sok helyen zivatart.

Hazánk túlnyomóan nagy részére az Északi-Kárpátokon át áramlik be levegő és északi, északkeleti, elég élénk szelet hoz létre. A ma reggelig terjedő huszonnégy óra alatt az ország északkeleti részein, délkeleti szélein, a Kunszentmiklóstól Makóig terjedő vonalon nem volt eső. A legtöbb esett a Dunántúl északi-északkeleti és délkeleti részein, a Duna-Tisza közének budapest—gyömrő—nagykovácsi vonalán egészen Mezőtúrig. A legtöbb csapadékot jelentették: Alcsut 46, Harkány 32, Mezőtúr 31, Farkasgyepű 27, Budapest 26 mm-t. Budapesten a királyi kertészetben a Várban 49 mm esett. Esztergom 24, Tata 21 mm-t mért. Tiszaroffról és Pécsről jégesőt jelentettek. Az összes eső zivataros jellegű volt. A hőmérséklet éjjel a talajmentén is csak északon és keleten szállott 11—13 fokra.

A Balaton vizének hőfoka ma reggel Keszthelyen, Balatonfüreden és Bogláron 24, Siófokon 25, Kenesén 23 fok volt.

A Duna vízhőmérséklete Budapesten 21 fok.

Budapesten június 15-én, kedden

délben a hőmérséklet 25 C fok,

a tengerszintre átszámított légnyomás 762 mm, mérsékelten süllyedő irányzatú.

Várható időjárás a következő huszonnégy órára:

Északi szél. Változó felhőzet. Helyenkint eső, zivatar. A hőmérséklet nem változik lényegesen.

Megcsípte a kakas, négy pengő kártérítést kap

Néhány nappal ezelőtt lezajlott a nagy *feketerigóper*. Ma délelőtt a *Teleki téri kakas* ügyét tárgyalta a VIII. kerületi rendőrkapitányságon dr. *Szigethy* Ferenc rendőrfogalmazó, rendőri büntetőbíró.

A kakas május 31-én a Teleki téren *megcsípte Brankovics Lili lábát és kiszakította a harisnyáját*. Ezért kellett ma felelni a rendőrbíró előtt a kakas gazdájának, *Kriss* Ábrahámnak.

Kriss Ábrahám nem tagadta, hogy a kakas tényleg megcsíphette Brankovits Lilit, de kijelentette, hogy *a panaszos bizonyosan játszott az állattal.*

Brankovits Lili izgatott hangon adta elő a kakassal való összeütközésének történetét. Négy pengő kárt szenvedett, feltétlenül kéri ennek megfizetését.

Kriss Ábrahám zsebébe nyúlt és *előhúzott egy pár harisnyát, Brankovics* Lili azonban nem volt hajlandó ezt elfogadni és kijelentette, hogy *ő ilyen seszínű holmit sohasem venne fel.* Különben is az ő harisnyája *tiszta selyem volt*, ez a harisnya pedig csak *műselyem.*

Szigethy rendőrfogalmazó végetvetett a vitának, kötelezte Kriss Ábrahámot: hogy *ne természetben, hanem készpénzben fizesse meg a harisnya árát, a kakascsípésért pedig 10 pengőre ítélte*, de az ítélet végrehajtását egy évi próbaidőre felfüggesztette.

A szolíd kakas bűnügye ezzel jogerősen végetért, *Brankovics* Lili kap négy pengőt, amelyért vehet egy valódi selyemharisnyát magának.

BAEDEKEREK, AUTÓTÉRKÉPEK
a legnagyobb választékban kaphatók
Az Est könyvkereskedésében, VII., Erzsébet körút 18-20

Szerelmi bánatában öngyilkos lett egy fiatal, elvált férj

Véletlenül rendőrtiszt-fivérét küldték ki a holttesthez

Kedden a főkapitányság tisztikarában másról sem beszéltek, mint arról a gyászesetről, amely a rendőrség egyik rokonszenves fiatal tisztjét érte: *szolgálat közben ő fedezte fel fivére öngyilkosságát.*

Keddre virradó éjszaka a Verpeléti úton szolgálatot teljesítő egyik rendőr éjfélután a főkapitányság központi ügyeletének a következőket jelentette:

— Alássan jelentem, hogy a Verpeléti út 18. számú ház házfelügyelőjének kérésére *az egyik lakást feltörettem, mert onnan gázszag szivárgott ki.* Amikor behatoltunk a lakásba, egy fiatalembert holtan találtunk. Az illető *Fábián Imre építési vállalkozó.*

A főkapitányság központi ügyeletének vezetője, dr. *Benárd* Miklós rendőrfőtanácsos utasította a rendőrt, hogy maradjon a lakásnál, amíg rendőri bizottság vonul ki és megteszi a szükséges intézkedéseket. Alig tette le a kagylót a rendőr, amikor újra megszólalt a telefon. Ezúttal a *törvényszéki orvostani intézetből* jelentkezett a központi ügyelet rendőri bizottsága. A bizottság egy órával azelőtt távozott a főkapitányság épületéből, egy *hirtelen összeesett ember* holttestéhez ment ki. Megállapították személyazonosságát, majd az orvostani intézetbe szállították.

A bizottságban Benárd főtanácsos engedélyével résztvett *Fábián* Gáspár rendőrfogalmazó-gyakornok, hogy megtanulja, hogy milyen intézkedéseket kell tenni. Fábián Gáspár jelentkezett az orvostani intézetből telefonon. Megkérdezte a főtanácsostól, hogy van-e számára újabb parancs.

— *Ti úgyis közel vagytok a Verpeléti úthoz*, — felelte a főtanácsos — *autóval menjetek át a 18-as számú házhoz, halálos öngyilkosság történt.*

Néhány perc mulva robogott is már az autó a Verpeléti útra. Útközben *Fábián* Gáspár mosolyogva mondotta a rendőrtiszteknek.

— *Jól ismerem a Verpeléti út környékét, hiszen valamelyik házban*, a számra nem emlékszem pontosan, *lakik a fivérem, Fábián Imre mérnök.*

Amikor a 18. számú ház elé értek, *Fábián* Gáspár elsápadt:

— Itt lakik a fivérem... Megismerem az épületet...

Kinyitották a kaput, Fábián Gáspár mindenkit megelőzve rohant fel az emeletre. *Amikor a rendőrt a lakás előtt észrevette*, már mindent tudott. A lakásban *fivére holtteste feküdt.* A szobában néhány búcsúlevelet találtak, amit a szerencsétlen fiatal mérnök írt a rendőrségnek és hozzátartozóinak.

A levelekből az tűnik ki, hogy *a fiatalember néhány hónappal ezelőtt nősült, házassága nem volt boldog, feleségétől különváltan élt.* Annyira szerette fiatal feleségét, hogy nem tudott nélküle élni, ezért késő délután *bezárkózott lakásába és kinyitotta a gázcsapot.* Amikor felfedezték az öngyilkosságot, már halott volt.

Amikor *Benárd* főtanácsos megtudta, hogy a fiatal rendőrtisztet hivatalos útján milyen gyász ért, azonnal intézkedett, hogy *fejezze be szolgálatát.* A fogalmazó-gyakornokot, aki *Fábián* Gáspár ismert műépítész fia, kedden a rendőrtisztikar számos tagja kereste fel személyesen, telefonon, sürgönyben részvétnyilatkozataival.

Kedvezményes fürdőjegyek:

	Pénztárnál	Nálunk
Császárfürdő	1.14 P	0.84 P
Erzsébet-sósfürdő	2.— P	1.60 P
Szt. Gellért gőzfürdő	1.60 P	1.40 P
Szt. Gellért hullám	1.80 P	1.30 P
Hungária gőz v. kád	1.— P	—.80 P
Hungária törkölyfürdő	2.40 P	2.— P
Lukács iszap	1.76 P	1.44 P
Lukács gőz v. kád	1.30 P	1.10 P
Lukács iszapgöngyöléssel	2.56 P	2.04 P
Szt. Imre (Rác)	1.— P	—.88 P
Rudas gőz	1.40 P	1.30 P
Rudas uszoda kabinnal	1.20 P	—.80 P
Rudas uszoda szekrénnyel	—.80 P	—.60 P
Széchenyi gőzfürdő	1.60 P	1.40 P
Széchenyi népfürdő	—.80 P	—.64 P
Széchenyi strand kabinnal	1.80 P	1.60 P
Széchenyi strand szekrénnyel	1.20 P	—.90 P
Széchenyi strand fogassal	1.—. P	—.70 P

Csillaghegyi kombinált és Hungária strandjegyek
Kaphatók:
Az Est-lapok pénztáránál, VII, Erzsébet körút 18-20

Június 28-án érkezik Budapestre Blomberg tábornagy

A *Magyar Távirati Iroda* jelenti: *Blomberg* tábornagy, német birodalmi hadügyminiszter, *Röder* Vilmos gyalogsági tábornok, honvédelmi miniszter meghívására a m. kir. honvédelmi miniszter április végén történt németországi látogatásának viszonzásaként június 28-án többnapi tartózkodásra Budapestre érkezik.

Blomberg tábornagy ez alkalommal megtekinti a m. kir. honvédség intézményeit és egyes alakulatait.

Megnyilt a Nemzeti Múzeum újonnan rendezett régészeti és történeti osztálya

A Magyar Nemzeti Múzeum ujonnan rendezett régészeti és történeti osztályát kedden délelőtt 11 órakor nyitották meg ünnepélyes keretek között, nagyszámú és előkelő közönség jelenlétében.

Gróf *Zichy* István, a Magyar Régészeti és Történeti Múzeum főigazgatója fogadta és üdvözölte *Hóman* Bálint minisztert és a megjelent előkelőségeket és végigvezette őket a régészeti osztálynak elsőemeleti és a történeti osztálynak másodikemeleti ujonnan rendezett termeiben. A gyüjtemények megtekintése több mint másfél óráig tartott s az előkelőségek nagy elismeréssel adóztak nemcsak a rendkívül gazdag anyagnak, hanem mind tudományos és múzeológiai, mind az ízlés szempontjából történt kifogástalan elrendezésének.

Az ujonnan rendezett gyüjtemények holnap, szerdától kezdve naponta reggel kilenc órától délután félkét óráig állnak a nagyközönség rendelkezésére.

ABC KUTATÁS

Mind a 6 rejtvényben található egy-egy olyan (4 betűnél hosszabb) szó, amelynek az első és az utolsó betűje az abc-ben egymás után következik. (Például: CSEND, ROVÁS, FARAG.) A hat szó középső betűi egy opera címét adják. Ez küldendő be szerdáig (jún. 23) s melléklendő 6 drb »Abc kutatás« c. Jut.: 4 darab 10 pengős.

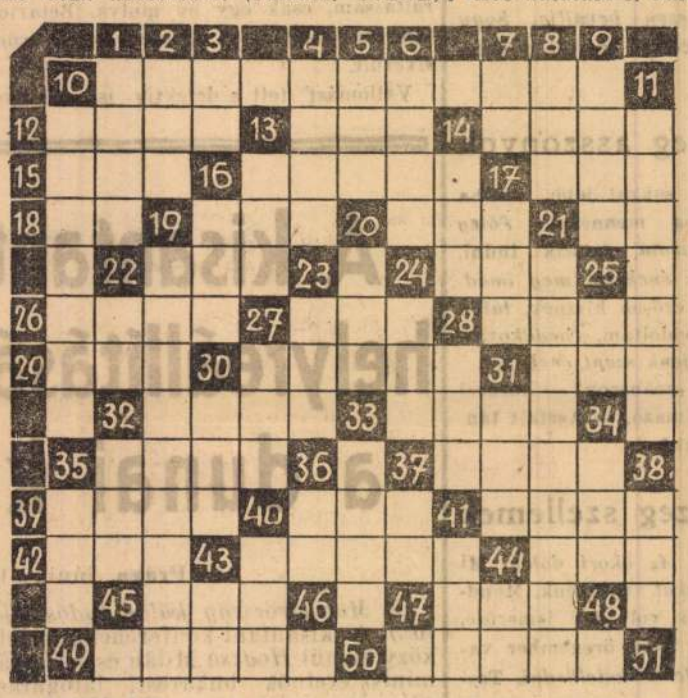

VÍZSZINTES:

10. Ide jár a háziasszony bevásárolni
12. Női név
13. Műveltető képző
14. Férfinév
15. Janinai basa volt
16. Az indulás pillanata
17. Korszak
18. Régi »cs« betű
19. K. E. (fon.)
20. Mindennek van!
21. C. R.
22. Vízben él
24. Fül — angolul
26. Papírra rögzít
27. Régi súlyérték
28. Rátüzel
29. Pályaudvari rövidítés
30. A zsemlyéről állítja a nóta
31. Falusi vízvezeték
32. Fundamentum
33. Földbe verik
35. Férfinév
37. Város a Mecsek alján
39. Erre épül a ház
40. Helyhatározói kérdés
41. Fekete gyémánt
42. Gazda igéje
43. Zár
44. Fohász
45. »A bál«-ról mondják
47. Hát bizony: öreg
49. Törvénybe ütköző dolgokat cselekszik
50. Hat hónap

FÜGGŐLEGES:

1. Hamis
2. Veri
3. Fűszer
4. Fogyasztotta
5. Klasszikus női név
6. Ráüt, vagy nem...
7. Igekötő
8. Mögé — ellentéte
9. Kártya-műszó
10. Orosz cárnő volt
11. Ékszer
13. Nyakravaló
14. Három — idegen nyelven
16. Végtag
17. Bern folyója
19. Arany-ballada
20. Kígyó igéje
21. Arany-ballada
22. Betű (fon.)
23. Takar, borít
24. Címzésrövidítés
25. Népiesen: ló
27. Hímállat
28. Juttatnak neki
30. Mocsaras terület
31. Hasadás
32. Sziget — idegen nyelven
33. Évek mulva
34. Noe egyik fia volt
35. »Az« anyós kedvence
36. Feltételes kötőszó
37. Francia névelő
38. Huszonnégy óra
40. Elek
41. Keverten vét
43. L. A.
44. Lélegzik

(Fabián Gáspár)

cikke

( ) Tanulmányutona
háborgó Keleten – I.
Építő Ipar – Építő Mü-
vészet. 1929 ~~okt. l.~~
137, 147. l.

10.000 km utat tett
meg szeptemberben
d Palesztinában, Szi-
riában és Egyiptom-
ban. Erről kezdi
meg beszamolojat

d többedmagával

ŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
435-1907. sz.
Érkezett: június 28.

< Fábián Gáspár dr >

< > Egyiptomi képek -
II. Épitő Ipar -
Épitő Müvészet. 1929.
170, 171. l.

Egyiptomi sámlmaj -
utjának ismertetése -

Így például motívumban kalonb
tól, de faragásával, élesen metszett
ívesen alakított párkányrészlet, me
három levélcsokor díszíti s amelynek
faragott levelei a XI. század stílusára
séget említjük, hogy a szóbanforg
gótikus átalakítások során ismét felh
bevésett T-alakú kőfaragójegy is tanú
tívum a legutóbbi ásatás anyagában k
kánytöredéken (22. sz.), nagyon ronga
kon (24. sz.), ahol azonban csak két l
Városháza falából került elő e csop
E motívum legközelebbi rokonait P
ban oszlopfők dísze, de megtaláljuk
ahol párkánytöredékeket ékesít.[1] (2

Hasonlóképen a századfordulóra
hatjuk azt a féloszlopfejet, melynek
lapját egy-egy fél akantuszlevél díszí
egyszerű mértani formája, az abacus
lek faragási módja is a század elejé
szeti Múzeum Dömösről származó e
elnagyolt formájú akantuszlevelet.[2]
15. sz. oszlopfő, melynek csavart tő
levelei mellett az éleket elnagyolt al
vum rendkívül hasonlít a már ismer
lopfőkhöz, a fínom és gondos farag

[1] Szőnyi Ottó: *A pécsi püspöki múze*
kányon is: 403. sz A szegedi párkánytöre
kép. Dercsényi: *Kőfaragványok*, 28. l.
[2] Gerevich: 150. l., CXII. tábla, 4. kő

Fábián Gáspár

azért ment 1929-szept-
ben Jeruzsalembe, hogy
a Megváltó keresztjének
feltalálási kápolnáját
a szent sír templomában
felmérje, mert ugyanezt
a kápolnát a most épü-
lő budapesti külsőferenc-
varosi templom alatt
azon mód megfogjak va-
lósítani.

Fábián Gáspár: Ta-
nulmányuton a Habor-
gó Keleten I. Épi-
tő Ipar – Építő Mű-
vészet. 1929. okt. 1.

A beadvány { kelte:

érkezett:

< Fábián Gáspár dr >

cikke

< > Tanulmányúton
a háborgó Keleten. II.
Építő Ipar – Építő Művészet. 1929. 37–38. sz.

Gellértet vélik felismerni. A dombo
foglalkozott részletesebben.[1] Megáll
vül a ruházat formája és elrende
plasztikára. A fiú csendes elmeri
két alak lelki párbeszéde az átsze
teti vissza, mely a római pannónia
középkori". Ugyanő kifejti, hogy a r
nem emlékeztet, legfeljebb e kettőn
neki azonban a fiú és a férfi ruházat
férfi rendkívül egyszerű, a fiúcska
ruhát visel. Ez a körülmény is alát
tanítójának ábrázolásával van dolgu

A relief meglehetősen egyedül
külföldi emlékanyagban is. Kétségtel
különösen az antik szellemi, de mű
sanceszerű felújulása kielégítő mag
port természetközelségére is. Faragó
a koraromán kőfaragás anorganiku
kézzel nyúl a természetábrázolás esz
kolja a ruha, de a kezekben már élet
jával tisztában van és helyesen is ál
még divatos sematizálás, sommás eg
részletet is ki tud fejezni. A fiúcska

< Fábián Gáspár dr >

cikke

< > Tanulmányúton a háborgó Keleten I. Építő Ipar – Építő Művészet. 1929. 35–36. l.

Aquileia és Baalbec. U.o. 1930. 3. l.

Magyar vonatkozások Keleten, 1930 36. l.

Modern építészet Keleten. 44 l.

románstílu szobrászati díszítményeirő
Első helyen az 53. számú pillért eml
geometrikus keretben elhelyezett er
díszítő szerepe van és a különösen
olvad az őt körülvevő díszítmény
egyik éle le van faragva és homorú
mindkét oldalról vesealakú medailo
virágzó hármas szalag, illetve két o
díszíti. A homorú középső részben dek
álló, fejét jobbra fordító emberi alako
dezett, azonban meg lehet állapítani, h

[1] Csánky Miklós: *Közlemények a Ne*
1941. 37—38. l.

[2] Képét közli Gerevich: CCXXIX. tábla

[3] Henszlmann: *Széksfehérvár*, 157. l., F
kezete. Bp., 1900. 23. l. Marosi: 408. l.; Éber:
Kőfaragványok, 32. l.

[4] A bresciai Museo dell' Età Cristian
ismeretlen, ajándékként kerülta múzeumba.
dioevale nel territorio Bresciano. Bergamo,
(XIII. századinak tartja.)

Ötvenötödik évfolyam 19—20 Szám 1931 június 1

ÉPITŐ IPAR ÉPITŐ MŰVÉSZET

A budapesti építőipari szakmák ipartestületei, az Építőmesteri Képzettség Megvizsgálására Szervezett Bizottságának hivatalos lapja

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő. Egyes szám ára 0.80 P. Postacsekszám 49.197. Hirdetési díj: m/m-kint 0.20 pengő

FELELŐS SZERKESZTŐ DR. FÁBIÁN GÁSPÁR

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL Budapest, I., Nagyboldogasszony útja 7c. Telefon: Lá. 4—41. Automatáról előbb 582—20 tárcsázandó

A tervező építész.

Válasz egy levélre.

Kedves Barátom!

Azzal a kéréssel fordultál hozzám, hogy adjak felvilágositást, mi szükséges ahhoz, hogy valaki, mint önálló tervező építész megállja a helyét, vagyis éljen, miután fiadat, ki most kerül az egyetemre és szépen rajzol, erre a pályára szántad.

Oly nagy fontosságu ez a kérdés, hogy engedelmeddel itt adok reá választ, hadd okuljanak belőle esetleg mások is.

Mindenek előtt felvilágositlak, hogy a tervező építész boldogulásának feltételei között nem áll első és kizárólagos helyen az, hogy az illető szépen rajzoljon. Ismertem én nagyszerü rajzoló művészeket, akik semmire sem vitték, míg közepes tehetségü rajzolókból nagy építészek váltak. Minden esetre ***művészi temperamentum nélkül*** építőművész nem lett senkiből. A művészi előadás szükséges, mert ez csalétek az épittető számára, akinek egy szép kép kell, amibe beleszeressen. Sokszor még a tervpályázatok sikerét is ez dönti el. Egy ügyesen beállitott és káprázatosan megrajzolt perspektiva sokszor vitte el a pálmát, sokkal becsesebb, de egyszerüen előadott pályamü elől. Tehát a művészi előadást nem szabad lebecsülni.

A tervező építész boldogulásának egyik legfőbb követelménye, ***hogy fantáziája legyen.*** Enélkül egyáltalán nem élhet. Neki látnia kell maga előtt azt, amit meg akar valósitani, különben műve a véletlen játéka lesz. Akinek nincs fejlett, rugalmas, játékos fantáziája, az ne menjen tervező építésznek.

A fantáziával kapcsolatos, de még sokkal bonyolultabb, életbevágóan fontos tulajdonság, mely nélkül a tervező építész boldogulása illuzórius: ***a prófétai lélek.*** Nem elég, hogy a tervező lássa maga előtt az objektumot, hanem előre kell látnia azt is, hogy miként lesz abból, ami még csak a fejében van meg, valóság. És itt nem csak az u. n. ***művezetés*** fontosságára gondolok, mely talán sablonszerüen elsajátitható lenne, ha lenne két épület mely teljesen azonos tervek és körülmények közt létesülne, de mert ez ritkaság, viszont az életben minden épitkezés lebonyolitása egy-egy ilyen komplikált ügy, mely semmiféle kaptafára nem húzható, így a tervező-művezető építésznek ***látó szemmel kell bírnia***, különben vagy megáll a verkli, vagy kisiklik a vonat, vagy egyéb szerencsétlenség fog történni.

Kitünő emberismerőnek kell lennie, bele kell látnia a vesékbe, szivekbe és lelkekbe, mert ő itélő bíróként is szerepel, az épittető és vállalkozó között. Nem utolsó követelmény ez, mert hiszen az életben vannak sulyos esetek, melyekbe a tervező művezető építész belepusztul, ha nem védekezik éles kritikával előre!

Abszolut intakt, becsületes, megközelithetetlen, hozzáférhetetlen embernek kell lennie, mert igen sok megpróbáltatásnak lesz kitéve, melyeket el kell magától háritania, hogy a reá bizott fillérekből egy se jusson igaztalan kézre. Nagy erkölcsi alapot kell gyüjtenie és állandóan fenntartania, különben hamar kicsuszik a talaj lába alól és elpusztul.

Vagyis az építésznek a szó szoros értelmében ***szentnek*** kell lennie.

Amellett okosnak, ***diplomatának*** is, ami bizony nem mindig egyeztethető össze az előbbivel. Mindenkivel és minden nyelven kell tudni beszélnie. Gróffal, bankárral, ügyvéddel, pappal, vállalkozóval, gyárossal, iparossal, munkással, napszámossal, öreggel, fiatallal,

Központi fűtés TÓTH IMRE ÉS TÁRSA Katona József-u. 4. Telefon: 223-93

egészségügyi berendezések, szellőztetés, vízvezeték, csatornázás, épületbádogos stb munkák

FEKETE és SIENNA SAPHIR a legújabb fénymásolat. Teljesen szagtalan — 2-3 perc alatt elkészül FELLNER LEÓ műszaki papírgyárában Budapest, V., Váci-út 4 Telefon: Aut. 228-48, 229-15

férfivel, nővel, a legkülönbözőbb világnézetü egyénekkel. Mert mindent neki kell elintéznie az építtető érdekében.

Sőt, még kitünő *szinésznek* is kell lennie, hogy mikor a laikus építtető részéről olyan abszurdumokat hall, hogy mérgében majd megpukkad, a legkedvesebb mosollyal tudja azokat fogadni és megmagyarázni, különben ellehet rá készülve, hogy az építtető úgy kivágja, mint ha ott sem lett volna, egy ügyes harmadik örömére. Klasszikus példák vannak erre, különösen az egyenes jellemü nagy *Alpár Ignác* életéből. Rendkivül finom *pénzügyi* képességének is kell lennie. Ismernie kell a világpiacon a pénz állását, a kölcsönlehetőségeket, sőt azt a bűvös csodát, miként lehet pénz nélkül az építtető messze menő igényeit kiélégiteni. A minap kaptam a következő ajánlatot egy magas rangu tisztviselőtől. Összeálltak hasonló szőrüek vagy nyolcan és vettek egy kültelket a tisztviselői fizetés egy bizonyos hányada terhére. A feladat volt erre a telekre bérházat épiteni azt átadni a társaságnak, hogy az egy bizonyos idő mulva vissza szálljon a szerencsés vállalkozóra. Nahát én ezt a hadiműveletet (mert katonákról volt szó) nem értettem meg. Nyomban elutasitottam az ajánlatot. De bizonyára akad finánc zseni, aki az üzletet nyélbe fogja ütni. Sok szerencsét! De jellemző, hogy ma munkához ily zseniális alapokon lehet csak jutni, tehát igazam van, mikor a finánc zseniséget elsőrendü szükségességnek tartom az épitész boldogulásához.

Ha már a hadműveletnél tartunk, rá kell mutatnom arra, hogy az épitésznek, ha egyáltalán boldogulni akar, *kiváló hadvezéri képességekkel* kell felruházva lennie. Két irányban. Először a művelet lebonyolitását illetőleg, mert hiszen minden épitkezés egy egy hadiművelet és meg vagyok róla győződve, hogy a jó épitész egyszersmind kitünő stratéga, vagyis e két pályára való készség egyazon vénából táplálkozik.

Egy épitkezés lebonyolitása! Ez nagy feladat, nem sablon, nem séma, nem előirás szerint végezhető ügy. Mind más és más, egyik bonyolultabb a másiknál. És el kell végezni, meg kell találni a kulcsot mindegyikhez. Ehhez kell az a bizonyos hadvezéri éles látás, fantázia, okos taktika.

De kell máshoz is. A tervezéshez. Vannak feladatok, ahol az épitési programm 30 nyomtatott oldalra rúg. Ezeket kell a tervezőnek oly nagyszerü érzékkel csoportositania, hogy abból a konglomeratumból egy tökéletes, harmonikus egység álljon elő. A jó terv. Mert itt van a punktum saliens. A gordiusi csomó. Aki legjobban oldja meg, vagyis a legjobb hadvezér, az győz. Tehát, ha valaki tervezéssel óhajt győzelemhez jutni, annak *kiváló hadvezéri képességekkel* kell birnia.

De ez még semmi! Az épitésznek majd csaknem azt mondom: *mindentudónak* is kell lennie. Nincs még pálya a kerek világon, ahol oly sok féle feladat tárulna egyetlen egy ember elé, mint épen itt. Annak a tervező épitésznek, ha tökéleteset akar alkotni, ismernie kell az összes üzemeket és tanácsokat kell adnia azok jobb és tökéletesebb lebonyolitására. Ismernie kell a családi háztól kezdve, az iskola, a városháza, a kórház, a törvényház, fogház, a mulató, a szinház, a szálloda, az internátus, a gyár, a templom, stb. stb. szóval az összes előforduló intézmények épület beosztásait, melyhez azonban kitünően tudnia kell, hogy ott az élet miként bonyolódik le, különben a csatlakozó helyiségeket, azok nagyságát, ajtó beosztását és minden egyéb kellékeit soha helyesen és praktikusan megoldani nem tudja.

Ehhez *óriási tapasztalás, érzék, tanulás* szükséges. A jó pap holtig tanul, mondja a példabeszéd. Sokkal inkább áll ez az épitészre, mert eltekintve az új feladatokkal járó új nehézségek áthidalásától, melyet csakis búvárkodással érhet el, ott vannak a nap nap után felmerülő új szerkezetü anyagok, ezek árkalkulációi stb. melyeket a tervező és művezető épitésznek nagyon jól kell ismernie, ha egyáltalán fenn akar maradni, meg akar pályáján élni.

Nincs okunk az épitőművészeti pályáról senkit elijeszteni. De az itt felsoroltak oly követelmények, melyek előtt az élet nem fog szemet hunyni soha. Ezt látjuk is nap nap után az életben. Csak azok boldogulnak ezen a gyötrelmes, de szép szabad pályán, akik többé kevésbbé ezen tulajdonságok birtokában vannak.

Végére hagytam, pedig talán koronájává kellene tenni az épitész tulajdonságainak azt, melytől függ sokaknak, de önmagának is földi és örök boldogsága és ez a tulajdonság: *a jóság*. A tervező, művezető épitésznek jó embernek kell lennie. Igazságosnak, de jónak, jószivünek, megértőnek, méltányosnak, mérlegelőnek. Hány kegyetlen sors, rettenetes vég, égbe kiáltó intőpélda van előttünk azért, mert az épitész kemény szivü, gőgös, hizelkedő felfelé és lefelé kegyetlen, rosszindulatu, bosszuálló volt s nem tudni még miféle csúnya emberi bünökkel volt terhelt. Méregpohár, revolver golyó és egyéb gonosz vég jutott osztályrészül ama szerencsétleneknek, kik ily egyén kezére jutottak. Minden más pálya nyugalmat és gondatlanságot biztosit egy élet fáradalmai után, de ujjainkon számlálhatnánk meg azokat az egyéneket bransunkban, akik hasonló sorssal dicsekedhetnek.

Vagyis összefoglalva a mondottakat: nehéz, küzdelmes, önfeláldozó pálya a mienk, melyre a legnagyszerübb emberi tulajdonságok képesitenek csak és igy hivatás nélküli egyének számára becsületes szivvel nem ajánlható.

Vagyok baráti tisztelettel híved

Dr. Fábián Gáspár.

A budapesti Építőmesterek Ipartestülete 1930 évi jelentéséből

Az a bomlási folyamat, amely az előző évben a világpiac helyzetének leromlása és az amerikai tőzsde megingása következtében a világ gazdasági helyzetét alászta, tovább folytatta nálunk is a romboló munkáját. Az épitőipari tevékenység az 1930. évben folytatólagosan lefelé haladt azon a lejtőn, amelyen az előző év elején megindult. A helyzet rosszabbodásához hozzájárult a terményeknek világpiaci árának lecsökkenése, a bennünket körülvevő ipari államok agrártermelésének fokozása, minek következtében a szomszédos államokban mezőgazdaságunk terményeit nemcsak megfelelő, de még leszorított árakon sem lehetett kellő mennyiségben elhelyezni és igy a mezőgazdasági termények árai rendkivül mélyre zuhantak. Ennek ellenére a köz-

Dr. FÁBIÁN GÁSPÁR
műépítész
Budapest, XI., Kelenhegyi-lépcső 5.
Telefon: 69–5–83.

Budapest, 193 6. III. 28

Méltóságos Uraml
Kedves Barátom!

177/936. sz. ub. átiratodnak a legnagyobb hízsgyel és örömmel tenek eleget és csatolva megküldöm a Műemlékek Orsz. Bizottsága kőrjotára rendre a következő bekötött műveimet:

Egyházi építmezések.
Kuzdelmeim és alkotásaim
Magyar fogadalmi és emlékteremplomok.
Nagy Magyar Építőművészek I.

Mikor mélt tisztelettel fenti kiadványokat tisztelet példányban átadom, fogadd őszinte nagyrabecsülésem és mélt tisztelettemet.

Dr. Fábián Gáspár

Dr. FÁBIÁN GÁSPÁR
MŰÉPÍTÉSZ
Budapest, XI., Kelenhegyi-lépcső 5
Telefon: 69–5–83.

Fábián Gáspár

Miselgyerek
írat

MIKALÁZAT ÁRVÁCZOS SIZOTTÁRA
22 1936
1936 lápr. 2.

Kedves Barátom!

Szeretettel és bizalommal megküldöm
működésem vázlatát (életrajz) mely
tanubizonyságul szolgál életem
alkotásaira. Ez bizonyára Neked is
hasznos útmutatásul szolgál magy
műved ömállításánál.

Fogadd mély tinteletem őszinte
kitgérését, melylyel vagyok baráti
szeretettel kén hivek

Fábián Gáspár
műépítés

Bt. N. Kelenhegyi lépcső 6

Fábián Gáspár

építész

Dr. FÁBIÁN GÁSPÁR
műépítész
Budapest, XI., Kelenhegyi-lépcső 5.
Telefon: 69–5–83.

Budapest, 193 6. VII. 4.

Kedves Titkár Ur!

Az Épitő Ipsa – Épitő Műnek általam szerkesztett példányait mint tisztelettel rendelkezésére bocsájtom.

Mintáig ezt nem bizhattam másra, így magam végeztem el. Gazsi nem is tudt sóla – tehát semmiféle rekompenzációnak nincs helye.

De ön a magam sikére szivesen vennéig, ha a Műemlékek Bizottságának valamiféle oly kis nyomtatváját meghaphatnám, ahol a lajstromozott nagai műemlékek listája együk lenne mert praxisomban ennek hapnál behetnéig.

Esetleg a Műemlékt törvényről egy levonatot, ha van ilyen kéznél.

Nesöth majd néhány elhunyt nagy magyar épitészről fogok kérni kedves Titkár Urtól adatokat

Vagyok mint tisztelettel
kéz kive

Fábián Gáspár

Hiányok

~~1932 5-6.~~

~~1931 teljes~~

~~1930 teljes~~

~~1929 1-2~~

~~1928. Címlap hiány egyébként teljes~~

~~1927 teljes~~

~~1926 teljes~~

~~1925 23-24~~

~~1924 teljes~~

Építő Ipar

Hiányok

~~1924 0~~

1925. 23-24. szám

~~1926 0~~

~~1927 0~~

1928 címlap

1929. 1-2. szám

~~1930 0~~

~~1931. 0~~

~~1932 5-6. sz.~~

at én anyagombol sokkal több hiányzik

pl. 1929 és 1930. évf. teljesen

Fabián Gáspár dr

XLVI. ÉVFOLYAM 40. SZÁM 1922. NOVEMBER 15.

ÉPITŐ IPAR
ÉPITŐ MŰVÉSZET

A budapesti építőipari szakmák ipartestületei, a Hadviselt Mérnökök, Építészek és Műszaki Tisztek Nemzeti Szövetsége, a Magyar országi Építési Anyagkereskedők Szövetsége, Budapesti Ácsmesterek Ipartestülete, az Építőmesteri Képzettség megvizsgálására szervezett bizottság, a Városi Mérnökök Országos Szövetségének hivatalos lapja.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: EGY ÉVRE 600 K. EGY SZÁM 25 K. POSTACSEKKSZÁM: 49197.

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. FÁBIÁN GÁSPÁR

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., Horthy-Miklós-út 15 c V/38 TELEFON: JÓZSEF 132—95.

Az építészi díjazás kérdése.

A tervezésből élő magyar építészi karnak alig lehet ma fontosabb, életbevágóbb kérdése az építészi díszabás szabályozásánál. Tény az, hogy a mai díjazások mellett az építész nemcsak tisztességes megélhetésre nem tarthat számot, hanem a legnagyobb nyomoruságban kénytelen vergődni, annak ellenére, hogy minden idejét tudását és tehetségét sokkal intenzivebben kell a reá rótt feladatok megoldására forditania, mint békében. S csodálatos! Míg a többi megélhetési ágakon alig ismernek ma égetőbb kérdést a munkadíjaknak az életszükségletek árszinvonalához való fölemelésénél, addig a magyar mérnökök és építészek sorsuk jobbrafordulását — ugy látszik — felsőbb halalmaktól várják.

A Magyar Mérnök- és Építész Egylet díjszabása igen jó volt a békebeli állapotokban, azonban a mai merőben megváltozott gazdasági viszonyok mellett egyáltalán nem kielégitő. Azok a nagy időközökben megjelenő nevetségesen alacsony áremelések távolról sem elégithetik ki a magyar mérnökök és építészek jogos és méltányos igényeit és ki kell mondanunk a kartársaink szivében élő néma keserűséget, hogy t. i. *a megállapított díjazások nem méltóak a mérnöki és építész munkakörhöz és ez a szakmánk alábecsülésének tekinthető.* Mikor az összes elsőrendü életszükségleteink árai a paritás szinvonalán mozognak, vagyis hozzávetőlegesen a békebeli árak 500-szorosára emelkedtek, addig az építészi díjazások nagy része (az időszerinti díjazás) a közelmultig a *békebeli árak 20-szorosa volt*, s csak legujabban emeltetett azok 40-szeresére.

Valami érthetetlen kicsinyhitüség üli meg a lelkeket, mely nem meri kérni a mindenképen magasabbrendü építészi munka méltó honorálását. Mi önmagunk becsüljük le önmagunkat. Hogy lehetséges az, hogy a békebeli napidíjak — melyek akkor sem voltak szerénytelenek — a legujabb díjszabás szerint is csak a régi díjak 40-szeresére vannak emelve? Hol vagyunk ma már a 40-szeres áraktól! Hisz ez tisztán anakronizmus. Vagy mit szóljunk ahhoz, hogy az építészeti díjszabás *építési költséghatárai ma is a békebelieknek 20-szorosában vannak megállapitva!* Mikor egyik megbizómnak ezt a díjszabást bemutattam, csodálkozva, sőt idegenkedve fogadta azt, mondván: „Hogyan Uram, hisz Ön az mondja, hogy az épitkezés ára ma a békebelinek ca. 500-szorosa, s ime a Mérnök és Építész Egylet hivatalos díjszabása csak 20-szoros áremelkedést állapit meg.“ Erre nem tudtam mit felelni. Mert csak nem mondhatom azt, hogy ez a megállapitás teljesen irreális.

Ma ugy látszik egész általánossá kezd válni a buzaparitás alapján történő ármegállapitás. A székesfőváros telkei után buza-adó van kivetve. A vállalkozó követelését buzában állapitja meg. Vajjon nem volna-e meggondolandó, hogy az építészi munka honorálását is a békebeli árak alapján, de buzaparitásban állapitsuk meg? Valamiképen az építészi munkakör lebecsülésére vezet a tiszteletdijnak lassu kullogása a régi nivó felé és arra, hogy a kartársak nagy része meg nem élhetvén a díjszabás által feltüntetett építészi honóráriumokból vagy pályáját kénytelen jövedelmezőbbel felcserélni, vagy pedig megalkudván a helyzettel más uton iparkodik magát karpótolni, ami a mérnöki- és építészi kar erkölcsi integritásának megőrzése szempontjából óriási kárt jelent, melyet minden erővel megakadályozni épen a Magyar Mérnök és Építész Egylet hivatott.

Azt hisszük, ezt csakis egy, az ujviszonyoknak megfelelő teljesen uj alapokra fektetett díjszabályozás kidolgozásával érhetjük el.

Örömmel konstatáljuk, hogy a Magyar Mérnök és Építész Egylet mű- és középitési szakosztálya hetek óta a díjszabás reformján dolgozik, s igy reméljük, hogy az e téren tapasztalható nyomoruságok orvoslását, az építészi munkák pedig legalább is a békebeli állapotoknak megfelelő honorálást nyernek.

Dr. Fábián Gáspár.

Kérjük az előfizetések sürgős beküldését.

Az állami lakásakció anyag- és munkáskérdéséhez.

I. Az anyagár stabilizációja.

Irta: **K. Császár Ferenc.**

3. Vannak kisebb és ujabb megbízhatókézben levő anyagtermelő üzemek, melyeknek a szállítóképességét a tőke korlátoltsága és az anyagkartel elszigetelési tendenciája bénítja. Az építkezéseknek állami támogatása igen hatékonyan nyilvánulhatna meg azáltal, hogy ezen kisebb vagy ujabb vállalatoknak tőke bocsájtatnék rendelkezésére üzemük nagyobbítására, oly kikötéssel, hogy tartoznak tűrni az állami ellenőrzést, vajjon a befektetés rendeltetésének megfelőleg lett-e behasználva, amellett, hogy megfelelő anyagszállítási kedvezményt az építési akciónak biztosítanának.

Ezzel nemcsak ipari fejlődésünket mozdítanók elő, hanem a kartellek stb. árdrágító tendenciáját is hatékonyan lehetne ellensulyozni. Pl. az ujlaki hidraulikus mész, fél oly drága s jobb a normális mésznél, de az üzem nincs nagyobb megrendelésre berendezve, pusztán tőke hiány miatt.

b) A tétényi kőgyár helyszini gépüzemmel vágván a követ, nemcsak a kézi fejtésű tétényi kőnél, de a téglánál is jóval olcsóbb s amellett nem jár szénfogyasztással. Az üzem nagyobbításra és tökéletesbbítésre szorul, hogy nagyobb arányban éreztesse árcsökkentő hatását.

c) Az üveg a cseh koronától függetleníthető, ha az állam a hazai táblaüveggyár alalapítási törekvést kellő támogatásban részesítené, miáltal az üveg jelentékenyen olcsóbban volna az állami akció reszére biztosítható.

4. A drága valutájú országok építőanyagainak lehető kiküszöbölése nemcsak az olcsóbb beszerzést, de a koronánk védelmének egyik tényezőjét is jelenti. Előnyösebben szerezhető be a félmilliárdnyi építkezéshez még szükséges gerenda s fűrészárú és a crc.1000[3] asztalosfa pl. Németországból. Németország állítólag Szentendrére 1000 márka köbméter árban szállít le hajón kész összerakható házat, míg nálunk egy m[3] legegyszerűbb kivitel 3000 koronába kerül. Igaz, hogy az igy hozatott házelemek csakis a lakásszükségen enyhítenek, de az építőiparon nem.

Mindezen 1—4 alattiak az anyagárák stabilizációját és ökonomiáját vannak hivatva szolgálni, anélkül, hogy abban a reményben ringathatnók magunkat, hogy ezzel az árnivóhullámzást megszüntethetjük, legfeljebb lényegesen csökkenthetjük. Az árcsökkentő hatása azonban kétségtelenül várható, mi az építési összegnek illetve az állami hozzájárulás összegének kissebbedésében nyilvánul, miáltal a támogatás mérvét és számát lehet emelni. Ha ugyanígy költségvetéssel 1 millióból 0·4 millió volna a támogatás, mely az 1—4 alattiakkal 0·2—0·3 millióból nyujtható volna, ugy 25—50%-al több építkezés volna állami támogatásban részesíthető

II. A munkabér stabilizációja felé való törekvés.

Hiába van terv, pénz, ha nincs kellő számú s kellő hajlandóságu munkás. Budapesten már csak 1300 kőmives van. Ez most is kevés, ujabb aktióhoz meg épen elégtelen, miért is 400 lakás építésénél a kereslet s kinálat szükségképeni következményekép bérdrágulás előre várható, annyival is inkább, mert szakiparosainkat a bomlasztó folyamat állandóan a jobbvalutáju országok felé csábítja.

Igy a feladatunk odairányul:

a) A szakiparosok kicsábításának megakadályozása.

b) A kicsábitottak visszaédesgetése.

c) Itteni s visszajött munkások lekötése az állami lakásépítéshez.

(Folytatása következik.)

SZAKIRODALOM

A gazdaságos építkezések ujabb módjai.

Az ujabb gazdaságos anyagok és szerkezetek ren szeres áttekintése.

Irta: *Dr. Enyedi* Béla okl. mérnök. Németh József kiadása. 1922.

Dr. Enyedi Béla egyike legszorgalmasabb technikai könyvíróinknak. Műveit komoly tudás és célirányos beállítás jellemzi. Jelen 230 oldalas könyve is hézagot pótol a magyar technikai irodalomban. 331 ábrán mutatja be az uj szerkezeteket, melyek nagyrésze uj falazó anyagokra és rendszerekre, továbbá uj fajta födém-, födél és egyébb szerkezetekre vonatkozik. Legértékesebb Enyedi könyvében az, hogy nemcsak az ujitásokról számol be rendszeresen, hanem minden egyes szerkezetről és építésről szakszerű kritikát mond, feltárja azok előnyeit és hátrányait. A kitünő szakkönyv ára 680 korona, megrendelhető kiadóhivatalunkban

Vasbeton keresztmetszetek szilárdságtana.

Segédkönyv vasbetonszerkezetek ellenőrzéséhez tervezéséhez

Irta: *Dr. Kardos Ferenc* okl. építész. Mérnökök, építészek és egyetemi hallgatók használatára. 14 táblázattal. Ára 284 korona. Kiadta a Műszaki Könyvkiadó intézet. Rendelhető kiadóhivatalunkban

A fenti munka magában foglalja a vasbetonszerkezetek elméletének azt a részét, melyek a szerkesztő mérnök és építész gyakorlatában előfordulhat. Több uj megoldást is tartalmaz a mű, igy a IV. és V. táblázatokon alapuló tervezés és ellenőrzés valamint az excentrikus terhelés esetén felmerülő feladatok megoldásaira ad jó támasztékot. Komoly tömör szakmunka, melegen ajánlhatjuk.

KRÓNIKA

A Magyar Nemzeti Muzeum Néprajzi Osztálya elhelyezésének régen vajudó kérdése megoldás felé közeledik.

A Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium az osztály elhelyezésére szolgáló épületet szándékozik emeltetni. Az épület terveit pályázat útján kivánja megszerezni, mely pályázat előkészítését a kiküldendő biráló bizottság a miniszter személyes elnöklete alatt már e hó közepén megkezdi s remélhető, hogy az előmunkálatok a tavaszra teljesen elkészülnek, ugy, hogy a muzeum építése, idejében megkezdhető lesz.

Ez esetben a nagy kulturkincsünket képező gyüjtemények talán a következő tél beállta előtt lesznek az épületbe átszállíthatók. A biráló bizottság tagjai: A kultuszminisztériumból: *Kertész* K. Róbert min. tan., előadó, *Sváb* Gyula min. tan., jegyző, dr. *Czakó* Elemér min. tan., dr. *Batky* Zsigmond, *Korb* Flóris, továbbá a keresk. min. az Orsz. Közm. Tanács és Magy. Mérnök és Építész. Nemz. Szöv. egy-egy tagja. A Mérnök és Építész Egylet részéről *Alpár* Ignác és K. *Császár* Ferenc.

A vidéki elektromos központok száma eggyel ujból szaporodni fog, amennyiben Berettyóujfaluban, csonka-Bihar vármegye székhelyén, az e célból alakult részvénytársaság egy 50 KW. teljesitményü villamos telep, valamint köz- és magánvilágitási vezeték hálózat építésére kapott engedélyt. A termelt 50 periodusu és 3000 volt üzemfeszültségü forgóáram a motoros fogyasztók számára 380 Voltra, világitási célokra pedig 210 Voltra fog transzformáltatni.

Díjnyertes építőművészek. A Műcsarnok kiállításán két jeles építészünk nyert kitüntetést. *Bory* Jenő építész és szobrászművész „*Ecce Homo*“ szobra a *Rökk-Szilárd* díjat, *Makoldy* József építész és festőművész „Kőszegi vár“ című vizfestménye a gróf Eszterházy-díjat nyerte.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter Megyaszay István műépitészt. Sváb Gyula miniszteri tanácsos, műépitészt, Kabdebó Gyula székesfővárosi műszaki tanácsos, műépitészt, dr. Lux Kálmán műépitészt és dr. Ybl Ervin miniszteri titkár, műtörténeti irót a Műemlékek Bizottsága rendes tagjává az 1927. évi március hó 15-ig terjedő ciklusra kinevezte.

Az 1922—23. évi építészeti nagypályázat díját a nagymélt. m. kir. Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter felemelte olyképen, hogy a pályázat I. díját 6000 K, a II. dijat 4000 koronában állapitotta meg.

Halálozás. Mint részvéttel értesülünk *Szuchy* János érdemes kartársunk hitvestársa az Urban elhunyt.

A Műcsarnok téli távlatán hiába keressük az idén az épitő művészeket. Sanyarú állapotnak hű képét mutatja ez a távolmaradás. A grafikai teremben csak *Makoldy* József épitőművész jeles akvareljeit találtuk, melyek méltó feltünést keltettek frisseségükkel monumentalitásukkal. A hátsó teremben pedig kiváló kartársunk *Bory* Jenő épitőművészt állitotta ki nagyszerű szoborgyüjteményét. *Bory* Jenő egy uj szobrászati anyaggal kisérletezik a pirobazalttal, melynek segitségével pompás bronzszerű, remek fényességü szobrokat állit elő. Különösen sikerült *Czakó* Adolf hatalmas portréja.

~~Fábián Gáspár~~

nincs ced 3

Jendrássik Alfréd

tervei szerint épült Nyíregyházán 1928-ban Szabolcsvármegye Erzsébet Közkórházának 175 ágyas pavillonja.

Hunek E:

57. l.

Nyíregyháza és Szabolcs vm kőrtefei. MVM. 1931

Fábián Gáspár
építész

vrod

Kat. Lexikon II. k.
Bp. 1931-74. l.

Exp. 19

Fábián Gáspár

épitész

vrod

Ki-kicsoda?

187. l.

NYOMTATVÁNY

úrnak

Budapest

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI
ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT
és
A MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

tisztelettel meghívja

L. VAN PUYVELDE

a belga művészeti múzeumok igazgatójának,
liègei egyetemi tanárnak

folyó hó 28-án (csütörtökön) délután ½6 órakor
a Magyar Tudományos Akadémia előadótermében

Rubens et l'influence italienne

címmel tartandó előadására.

(Vetített képekkel)

GEREVICH TIBOR
az Orsz. Magy. Régészeti és
Művészettört. Társulat elnöke

FABINYI TIHAMÉR
a Magyar-Olasz Társaság
elnöke

Fábián Gáspár

építész

Életr. arch

Gell (cit.) Madarász:

3 évfiad Tört. 152. l

életrajzokban

1932

Exp.: Bájity Zsivkó,
hirlap bizományos

Zenta.

Kazinci ulca 5.

BUDAPEST
17 XI 1924

Fábián Gáspár
épitész

y: mozg.

Gentmüembéki 1951

14. l. 1

Fábián Gáspár

a Hondy-utcai templom
erősen megsérült

irod

Gerő László

Budapest templomai
az ostrom után
Budapest 1946,
II. cf. 158. l.

polgármester h.

ajándékait.

Ily körülmények köz
is kiöljük muzeumunk iránt érde
kedvetlenitjük, kulturális munká
kat, akiknek nem adhatunk alkal
felkutatására, illetve kellő kén
levéltári helyiségünk.-

Az az előzékenység, s
tás, mellyel muzeumunk és levélt
ben szolgáljuk, nem pótolhatja a

Annál sajnálatosabb
az érdeklődés úgy helybeli közö
látogató idegenek részéről ujab
a látogatók számának gyarapodás

Mindezektől inditta
ságodnak kegyes intézkedését, h

Fábián Gáspár dr

Az Üllői-út és Ecseri
út sarkán felépült kül-
ső ferencvárosi vk
templom közelében
épült uj plébánialak
és Kulturház 1941-
ben került el fenti terve
szerint. A templomot
is Fábián tervezte ré-
gebben.

h.a. 1941. Bp. 1942

Halász közép 1941

27. I -

Tekintetes Országos
ságának

Budapesten

julius 10 én kelt 384-1905 szá-
leiratára tisztelettel jelentem,
rgó kapu alja azóta, hogy
ilyezését kértük, már két izben
e feltöltés épen semmit sem

Fábián Gáspár dr

terverse a Külsőferenc-
városi rk. plébánia tem-
plomot román stilusban.
A templom 1929–1930-ban.

Ygnác Ja kpi rk.

Hauser egyházkőzsége

első tíz éve. 232. l. képpel
1930.

31. l. — Szikinczey Béla: Könyvismertetés. AÉ, X., 1876., 148. és 149. l. — Becses ereklye. Vasárnapi Újság, 1877., 252. l. — Dankó 65—72. l. (Képe III—VII. táblán.) — Pulszky Károly: Az esztergomi főegyház kincstára, AÉ, XIV., 1880., 292—302. l.— Sz. S.: Könyvismertetés. Századok, XIV., 1880., 838. és 839. l. — Irodalom. Egyházművészeti Lap, I., 1880., 344—347. l. — Martinov: Le trésor de Gran. Revue de l'art chrétien. XIV., 1881., 161. és 164. l.,

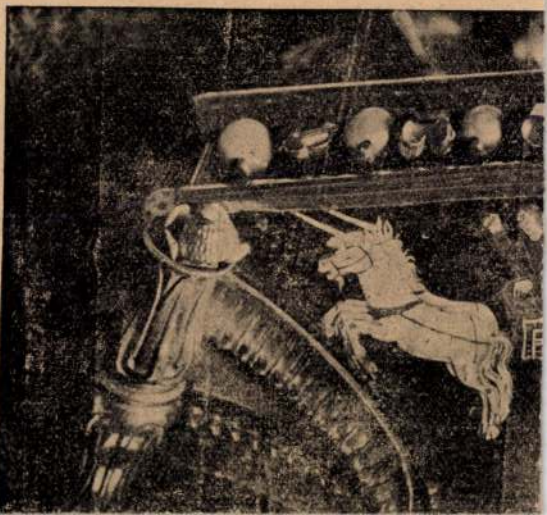

Fábián Gáspár dr

Szondy utcai templom
repr.

Heraklit Rundschau

1931. nov. Keppel.

ÁRVERÉSI SORREND

001—1950	—	2741—2790	—	—	—
951—2000	—	2791—2840	—	—	—
001—2047	—	2841—2894	—	—	—

adási sorrendjét a később
gusban közöljük.

régiség- és
műkereskedő

Budapest, IV.,
Váci-utca 27-29
Piarista-palota
Telefon: 1-862-28

ező-utcai oldalon • Telefon: 1-208-90
TELJES ANTIK STÍLŰ BERENDEZÉSEK

Fábián Gáspár

tervezte a Haller-tér
rk. pléb. templomot
1929-ben. Épült 1935-6.

Horvátemplépi tanít.

Bp-en. 1946. | 29. l.
46

tervezte a Külsőferencvárosi rk. pléb. templomot
(Üllői út és Ecseri-út sarkán. Épült 1929-30.

U.o. 30. l.

Fabian Gáspár

Kondy utcai
Szent Családról
nevezett rk.
pleb. templom

Horvtemplep
46. l.

J CK

Europa laptest Rt

Riado Hivatalnok

Budapest

V Rothermere u 12 II/2

MAGYAR KIR. POSTA

SZENT-IMRE-LEVENTE-TEMPLOM

Alig van tisztább boldogság, mint örömet hirdetni. Ezt az örömöt érezzük mi is most, amikor közöljük Veletek, — amit talán sokan még nem tudnak, hogy :

— *Felépült hazánk első Levente-temploma !* Szépségében az olaszországi templomok vallásos mélységét és a mai idők izzó, magyar hazaszeretetét hirdeti. A leventegondolatnak emel évszázadokra, időálló, gyönyörű műemléket.

De hadd meséljük el nyugodtan, szépen sorjában annak a napsugaras, cseresznyevirágos vasárnap délelőttnek tapasztalatait, amelyen kimentünk Alagra, hogy megtekintsük a : „Mi Templomunkat !"

Alag, Pestről vonaton egy jó félórányira van. Kedves kis családi házak sugáruccáinak középpontjában fekszik a község főtere és a községházának szomszédságában a Templomunk. Egy büszke, nyílt tekintetű levente-ifjú arca jut eszünkbe homlokzata nyomán. A község legmagasabb pontját uralja. Környezetében a szép templom-kert most rendezkedik a tavaszi újjáébredés boldogságában.

A vasárnap reggeli szentmisének vége van. A templom főkapuján kiárad a leventék és hívők színes folyama. Tömjénillat és puha orgonaszó búcsúzik tőlük. A községi vezetőséggel itt találkozunk. Az esperes-plébános úr, főjegyző úr és a leventeoktató urak, amikor meghallják, hogy a „Szebb jövőt" olvasói számára érdeklődöm a Levente-templom iránt, a legnagyobb készséggel állnak rendelkezésemre. Bemegyünk a főjegyzői irodába. Csik József esperes-plébános úr, akinek lobogó lelkesedése adta az első szikrát az áldozatkész templomépítők szent lángjához így mondja el a templom keletkezésének a történetét :

— Hogyan jött létre ? Hát bizony messzi idők távlatába kell visszaemlékeznem. Mint szegvári fiatal káplán 1922-ben az ottani ifjúságot a magam kezdeményezésével levente-egyesületben tömörítettem, mert hiszen akkor még a levente-szervezet nem volt kötelező. Már abban az időben szerettem volna leventéim számára templomot létrehozni. Ahogy áthelyeztek Alagra, láttam, hogy a Pestkörnyék hitéletének legnagyobb akadálya a templomhiány, mert a meglévő lovaregyleti kis templom túlkicsi a hívek számához. Templom kellett tehát. Mint a levente-eszmények régi szerelmese, arra gondoltam, hogy ez az új Istenháza legyen : *Levente*-templom. Az első magyar Levente-templom. Legyen szép, mely méltó Isten

A templom hajója az oltárral

nagyságához és legyen ízig-vérig magyar, a levente-gondolat évszázadokra szóló hirdetője. A leventeparacsnok úrral, főjegyző-úrral és több lelkes hívünkkel munkához láttunk. Az építkezés 1935-ben Fábián építészmérnök úr tervei szerint megkezdődött. Pénzünk nem sok volt, de hit, akarat és összefogás nyomán : lett ! Sokan adakoztak. Buzgón kivette részét a pénzszerzés munkájából az egész ország levente-ifjúsága. A pénzügyminisztérium által engedélyezett tárgysorsjátékunkon 14 ezer darab sorsjegyet adtak el a leventék, házról-házra járva, a nemes ügy érdekében. Zsolnay mozaikgyár saját gyárépületének díszes cserepeit szedte le, mert a templom fedésére egészen elsőrangú anyagot akart adni, mivel abban az időben mással nem rendelkezett. Orgonánkat a szakemberek pontosan a templom belső térfogatához tervezték : villanyhajtású, három manuálos. 18 változatú. 2300 sípja van. A 17 ezer pengős orgona egy lelkes magyar asszonynak, özv. Szlatényi Béláné úrnőnek az ajándéka. Alapkövét a váci megyéspüspök úr, dr Hanauer István a község alapításának negyedszázados évfordulójának évében, 1935 november 11-én szentelte meg és helyezte el — fejezte be szíves fölvilágosítását az esperes-plébános úr.

Megnéztük a templomot belülről is. Hatalmas, világos, nemes-szépségű épület. Magyar munka, melyből magyar ízlés, magyar lélek sugárzik. Nincs benne semmi megszokott, gyári vagy ami ízléstelen lenne.

Oltára fehér kő. Tabernákulumának ajtaja vert arany, magyaros díszítésű iparművészeti remek. Kegyszerei, a feszület, a gyertyatartók az iparművészeti iskola ifjúságának tervezése és munkája : finoman megoldott, magyaros. Az oltár fölé Szent Imre karrarai márványszobra fog kerülni.

A templom mennyezetének kiképzése csodálatosan szép. Sötét diófából faragott, tiszta magyar ízlésű, vert arannyal gazdagon díszített dombormű.

A hajóban négy mennyezet-mezőben Szt. István, Magyarország Nagyasszonya, a vitéz Szt. László és a térítő Szt. Gellért püspök plasztikus domborművei ékesítik a dúsfaragású és aranyozású felületet. Ennek a mennyezetkiképzésnek sok-sok száz év mulva is csodálattal fognak adózni utódaink. Értéke pénzben alig kifejezhetően nagy.

A templom belsejének kiváló tervezőjét, Leszkovszky György iparművész-tanár urat fölkértük, szóljon valamit erről a műemlékről. Sugárzó arccal ezeket mondja :

— Nagy öröm nekem, hogy erről, az eddig eléggé nem méltányolt, ízig-vérig magyar templomról beszélhetek, mely a mai Magyarország művészi színtjének legmagasabb nívóját mutatja. Példátlan áldozatossággal készült. A mai nehéz idők ellenére, ezzel a templommal a magyar katolikus lelkület, a legnagyobb nélkülözések idején, méltó és örök emléket állít a levente-eszménynek. Maga a templom minden igaz magyar legmélyebb hitének és vágyának művészi kifejezése. Ez hármas egységben foglalható össze :

Az egyházi értelemben vett *mély hit* ;
Szt. István birodalmának *egysége* és
a *levente-gondolat*.

E hármas gondolat-egységet ebben a sorrendben fejezi ki a szentély, a szentély előtti irredenta eszmekör és a hajó.

— Rendkívül nagy gonddal, alapossággal és művészeti lelkiismerettel dolgozunk még ma is, a templom teljes befejezéséig. A faliképek a meleg-sárga tónusú üvegablakok, a faragott faburkolatok, a még hiányzó mennyezetrészek, szószék, padok és leventecímer, ha minden jól megy, 2—3 év alatt elkészülnek.

Majd így folytatja a tanár úr :

— A nemzet alkotásaiban, műemlékeiben él. Ezek létrejötte nincs lezárva, mert ha ma alkotunk igaz értékeket, azok is műemlékekké lesznek. Csak azok a korok élik túl önmagukat, amelyek maradandót tudnak alkotni. Ilyen maradandó és méltó műemlék az alagi Szt. Imre Levente-templom is.

*

Levente-bajtársak !

Ezt a csodaszép magyar levente-műemléket Nektek is meg kell néznetek ! Legyen ezentúl egyik legszebb és leglátogatottabb zarándokhelyünk a Mi Templomunk, a „Szent Imre Levente-templom !"

Füzesi Árpád

A templom karzata az orgonával

Húsz pengő

JELENET — ÍRTA: RITTKA LAJOS

SZEREPLŐK:

Zászlós	Jani	Gergő
Dani	Péter	László
Zoltán	Lajos	Sándor
Hubert	Bálint	honvédek

(Szín: Valahol egy nagy mezőn, éjszaka. nem nagyon messziről szájharmónika hangja hallatszik, néha egy-egy harsány „vigyázz".)

István: Mért mondod, hogy nem leszel holnap otthon?

Dani: Tudom.

István: Kaptál szabadságot?

Dani: Kaptam.

Zoltán: A vonat megy tifelétek.

Dani *(sóhajtva):* De nélkülem...

Zoltán: Hát akkor?

Dani: Hagyjatok békét nekem... *(Indul.)*

Jani: Hova mégy, Dani?

Dani *(távolabbról):* Megyek...

Gergő: Ez megzavarodott.

Sándor: Piszkáld meg már azt a tüzet, ne füstöljön ennyire.

Gergő: Ki tette rá ezt a nedves rőzsét? Attól füstöl.

Hubert: Legalább elkerülnek bennünket a szúnyogok. *(Csapkod.)* Ugyis olyan rengeteg van belőlük.

Imre: S úgy-e, szemtelenség részünkről, hogy olyan gazdag embert is bántani mernek, amilyen te vagy? *(Nevetnek.)*

Jani: Hát én sejtem, hogy mért nem lesz Dani holnap otthon. Nincs pénze.

Péter: Mondta?

István: Annál ő sokkal büszkébb!

Jani: Nini, kiejtette a pénztárcáját. Idenézzetek, egy pengő tíz fillér van benne.

István: Az útiköltség meg legalább húsz pengő.

Gergő: Legalább!

Zoltán: Csakugyan egy pengő tíz az, Jani? Mutasd.

Jani: Nézd meg, ha nem hiszel nekem.

Zoltán: Jani!

Jani: Tessék?

Zoltán: Te zsebre akartál vágni egy pengőt! Itt nem egy pengő tíz van, hanem két pengő tíz!

Jani: Te... ne mondj nekem ilyet!

Zoltán: Csak semmi heveskedés! Hubert, nézd meg te, mennyi van ebben a tárcában?

Lajos: Majd én... És még te vádolod Janit?... Hisz itt kerek öt pengő van!

Bálint: Én most már egyikötöknek sem hiszek. Mutasd azt a tárcát, Lajos.

Lajos: Tessék.

Bálint: Hát te is tévedtél. Igaz, sajnos csak harminc fillérrel! Öt harminc van benne!

Gergő: A bibliai szegény asszony csak egy fillérkével tévedett, és az Uristen azt is számontartotta!

Zoltán: Mindenki annyival téved, amennyivel a zsebviszonyai megengedik. Igaz, Hubert?

Honvédségünk ejtőernyősei

Hubert *(ridegen):* Én ehhez nem értek.

Zoltán: Mennyi van már?

Gergő: Öt harminc.

István: Nem hiszem!

Gergő: Akkor számold meg. Tessék.

István: Mondom... Itt hét pengő van!

László: Hadd látom... Te sem tudsz számolni. Ez nyolc pengő!

Zoltán *(harsányan):* Vigyázz!

Zászlós *(jön):* Tovább! Mit csinálnak, fiúk?

Sándor: Zászlós úr alázatosan jelentem, a számtanban gyakorolják magukat.

Zászlós: Ilyen gyönyörű éjszaka, tábortűznél egyszeregyet gyakorolni! Különben... csak csinálják.

István: Nézd csak meg Péter, valóban nyolc pengő van?

Péter: Laci tévedett! Ez tíz.

Zászlós *(érdeklődik):* Miféle játék ez?

Zoltán: Zászlós úr alázatosan jelentem: Haray Dániel gyalogos táviratot kapott, hogy beteg az édesanyja...

Péter: És nem volt csak egy pengő tíze.

Zoltán: Bocsánat, tíz pengője van. Pedig húsz a vasútjegy.

Zászlós: S mennyije van már?

Péter: Alázatosan jelentem, tíz pengő.

Zászlós: Mutassa.

Péter: Parancs, zászlós úr!

Zászlós *(számol):* Egy-kettő-négy-kilenc... Nem tudtok számolni! Ebben a tárcában tizenöt pengő van!

Mind: Éljen a zászlós úr!

Zászlós: Vigyázz! *(Boka csattanás.)* Ki nem számolta még meg?

Hubert *(halkan):* Én...

Zászlós: Hát akkor tessék. Ellenőrizze, mennyivel tévedtem?

Zoltán: Derék ember!

Mind: Az!

István: Hubert, mennyivel tévedett a zászlós úr?

Hubert *(ridegen):* Egy fillérrel sem. Egy magyar katonatiszt nem tévedhet!

Zászlós *(int):* Nos, Hubert, mennyit tévedtem?

Hubert: Zászlós úr, alázatosan jelentem, semennyit!

Zászlós *(gúnyosan):* No, te ugyancsak gyenge vagy a számolásban.

Zoltán: Zászlós úr alázatosan jelentem, Hubert nem a számolásban gyenge.

Hubert: Hiába célozgatsz, nem mérgelődöm.

Zoltán: Mert félsz tőlem.

Hubert: Tőled?

Zoltán: Már mért ne féljen olyan ember, aki egy szúnyogot sem tud agyoncsapni. Én?...

Hubert: Még téged is!

Zoltán: Fogadjunk öt pengőbe, hogy egy szúnyogot sem ütsz agyon.

Hubert: Hogy én egy szúnyogot sem tudok agyoncsapni?

Zoltán: De nem ám. És hogy azt is lásd, milyen bizonyos vagyok benne, a te öt pengőd ellen felajánlok tizenötöt. Itt a tizenöt pengő. Tedd el, Dani. Ha én nyerek, finom barackot veszünk érte tőled. Ha te nyered, használd egészséggel.

Hubert: Hát ha te mindenáron veszíteni akarsz. Tessék, Dani, öt pengő. Ugyis az enyém lesz mind a húsz.

Zoltán: Hogyne! Ha a kijelölt szúnyogot agyoncsapod.

Hubert: Rendben van.

Zászlós: Na, erre kíváncsi vagyok, mi lesz itt.

Zoltán: Szóval biztosan agyonütöd.

Hubert: A szúnyogot.

Zoltán: Azt. A szúnyogot.

Hubert: Melyiket csapjam agyon?

Zoltán: Hát ha ilyen nagy legény vagy, azt a szúnyogot üsd agyon, amelyik ott legel a zászlós úr sapkarózsáján!

Mind *(nevetnek).*

Zoltán: Na, Hubert, mi lesz? Vagy ütöd, vagy enyém a húsz pengő!

Hubert *(jélénken néz a zászlós sapkarózsájára):* A tiéd! Vesztettem!

Zoltán: Dani! Aztán a barack javából kérünk.

Dani: Meglesz. Magamnak hozom. És szépen köszönöm.

Zoltán: Ne nekem köszönd, hanem a szúnyognak. Mert ha közben a zászlós úrról Péter orrára száll, Hubert agyonüti! *(Nevelnek Hubert rovására.)*

Zászlós: No, fiúk, ezt szépen csináltátok megérdemlitek a pihenést! És... büszke vagyok rátok! Jó éjszakát!

Zoltán: Vigyázz! *(Bokacsattanás, harmonikaszó és vége.)*

LEVENTÉK GYŰJTÉSE AZ ÁRVIZKÁROSULTAK JAVÁRA

Az árvízkárosultak javára az elmult héten a következő gyűjtésekről kaptunk értesítést:

csongori leventék	P	47.60
bozitai leventék	„	14.65
nagydaróci leventák	„	16.12
kétkeresztúri leventék	„	18.—
bolgáromi leventék	„	12.50
ipolygalsai leventék	„	11.30
pinci leventék	„	26.30
ipolybolyki leventék	„	13.20
ipolynyitrai leventék	„	10.10
fülekpilisi leventék	„	15.70
jelsőci leventék	„	3.—
kismulyadi leventék	„	10.—
kalondai leventék	„	24.50
mucsényi leventék	„	2.70
panyidaróci leventék	„	2.52
rappi leventék	„	64.90
terbelédi leventék	„	45.40
törincsi leventék	„	24.30
vilkei leventék	„	18.70
Eddigi gyűjtés:		1747.91
Összes gyűjtés:		P2129.40

ÜZEN A SZERKESZTŐ

Kéziratokat nem adunk vissza. A papirosnak csak egyik oldalára irjatok. Levélben csak az kaphat választ, aki válaszbélyeget küld.

Ifj. E. I., Dánszentmiklós. Jelentkezzél a járási katonai parancsnok úrnál. — **M. I., Vág.** Köszönjük lelkes üdvözlő soraidat. — **M. P., Szolnok.** Többször megüzentük, hogy később rádió-rovat is lesz. — **B. S., Sima.** Üdvözlő leveledet nagy örömmel olvastuk. Sajnos, a lap más napon nem jelenhet meg. Ennek több oka van. — **Békéscsabai leventeegyesület.** Köszönjük az üdvözlő sorokat. — **M. I., Kistúr.** Érettségi bizonyítvány kell hozzá. — **F. L., Nemestördemic.** Kéréseddel jelentkezzél a járási katonai parancsnok úrnál. — **Sz. L., Pilis.** Ilyen sok kérdésre nem válaszolhatunk, mert erre nincs helyünk. Olvasgasd a Népmüvelési Könyvtár müveit. Falutokban is van. — **Sz. I., Pér.** Jelentkezzél a járási katonai parancsnoknál. — **Sz. S., Komádi.** Az iskola igazgatójától kérj felvilágositást. — **Gy. J., Ragyolc.** A „Szebb Jövőt!" kiskönyvei pár nap mulva jelennek meg. Az előfizetéseket a leventeparancsnokok gyüjtik össze. — **Diósjenő.** Névtelen levélre nem válaszolunk. — **B. G., Zsitvabesenyő.** Erről csak a katonai kiképzés után lehet szó.

Nem közölhető: V. T., Andód. T. G., Vindornyaszőllős. B. I., Zsély. M. B., Kassa. G. I. Göresöny. N. B., Budabánya. N. L., Budapest. R. O., Szarvas. Z. I., Mesztegnyő. Gy. Gy., Budapest. Sz. A., Hódmezővásárhely. F. M., Budapest. Cs. Z., Budapest. K. M., Bares. F. I., Gyömrő. B. I., Perkáta.

PÁRATLAN CIPŐ

— Ezt a cipőt tessék megnézni. Nincsen kérem ennek párja!...

— Nincsen párja? Sajnálom, egy darabot nem veszek.

Fábián Gáspár

wod

Fejérmegyei

Napló

1933. nov. 7.

(Felszentelték
a Prohaszka-
emlék templomot.)

Paulus 20 P

900 kilitéglo

1 kocsi szemét

jemnis 1 cm

19 P y adósnéj.

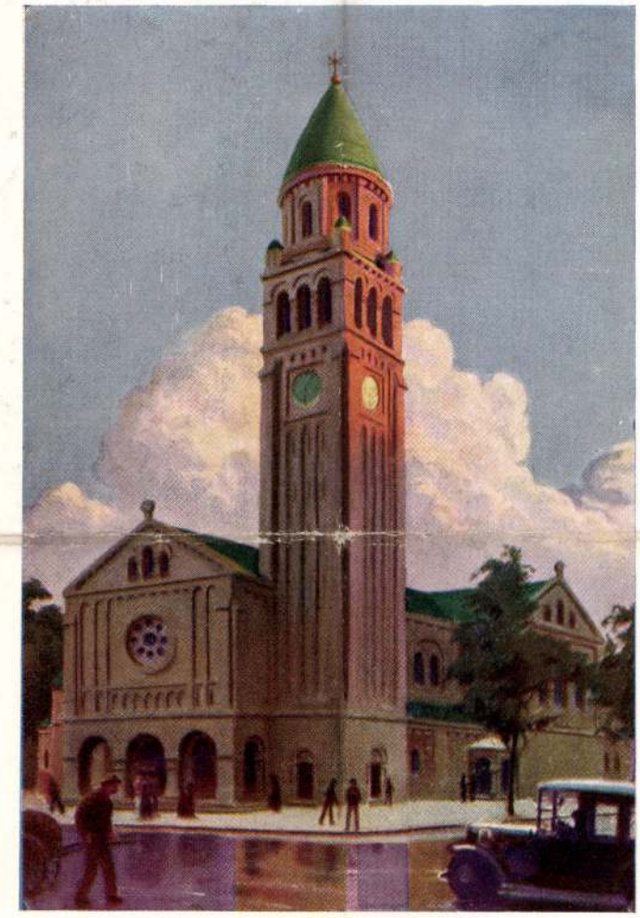

A BUDAPEST IX. KERÜLETI GRÓF HALLER-TÉRI TEMPLOM
TERVEZTE: DR. FÁBIÁN GÁSPÁR

Fábián Gáspár

A jelenkor legjobb hézagmentes sajátrendszerű csapott és gipsztábla, rabitz, továbbá: portlandcementtel készített csömöszölt kavics és salak

VÁLASZFAL

Speciális szerkezetű rabitz-kupolákat stb. stb. munkát vállal

KOCH MENYHÉRT BUDAPEST. II., Jégverem-u. 6.

TELEFON 178-73 !! SZÁRAZ GIPSZTÁBLÁK ELADÁSA !! TELEFON 178-73

149.

SCHWARZ SÁNDOR ÉS TÁRSA

MAGYAR KÁLYHAIPAR

BUDAPEST, V. KER., BÁTHORY-UTCA 20.

KÁLYHÁK ÉS TŰZHELYEK, LÉGFŰTÉSEK BERENDEZÉSE.

TELEFON 162—14.

88.

A zentai székház építése körül is már kezdetben mutatkoznak olyan kellemetlenségek, amelyek óvatosságra intenek a kisebb, a „legolcsóbb" vállalkozókkal szemben. A város székházépitő bizottsága — szemle alapján — megállapitotta, hogy *Saile* Antal budapesti épitési vállalkozó az alapozásban előirt román cement helyett mészhabarcscsal falazott. Nyomban el is rendelték az Eötvös-utcai szárny udvari főfalazatának lebontását és cementhabarcscsal ujból való felépitését. Egyben beállitották *Szeghő* József épitőmestert a vállalkozónak szigoru és állandó ellenőrzése végett.

A szegedi Buvártó feltöltési munkáira a következő ajánlatok érkeztek be: *Grimm* Mór Budapest 1 K 58 f., *Ungár* Benő Szeged 1 K 60 f., *Sár* Ede Budapest 1 K 65 f., *Rényi* és *Bottenstein* Budapest 1 K 67 f., *Böhm Testvérek* Szeged 1 K 68 f., *Mangold* Imre Budapest 1 K 77 f., *Ottovay és Winkler* Szeged 1 K 80 f, *Paltai* Tibor és *Tsa* Budapest 1 K 83 f., *Rosenfeld* Izidor Szeged 1 K 85 f. köbméterenkint, az árlejtési feltételekben megszabott 1 K 10 f. m^3-kinti egységárral szemben. — Alighanem *uj árlejtést* hirdetnek, mert az árlejtező bizottság nincsen megelégedve az eredménnyel.

A Nyiregyházán létesitendő huszárlaktanya ügyében a vegyes bizottság befejezte tárgyalásait. Az ügyet valószinüleg már a f. havi közgyülés elé viszik. A város épitészeti szakértője ebben az ügyben *Tóásó* Pál budapesti épitész.

Nagyvárad város a lakások olcsóbbá tétele végett — nagyobb területeket akar parcelláztatni. A közlekedési bizottság e napokban foglalkozott az ügygyel és egyelőre a vashid környékén lévő telkek felosztását fogadta el. A Kommendáns-rét és a hegyi-telkek felosztása ügyében csak a mérnöki hivatal által kidolgozandó szabályozási tervek elkészülte után fog állást foglalni.

SZEPESSY SÁNDOR UTÓDA

Szepessy Gyula okl. mérnök

Központi fűtés és egészségügyi berendezések vállalata.

VII., ABONYI-U. 25.

TELEFON: 56-96.

SZANTÓ NANDOR papirkereskedés és nyomda-iparvállalat. Budapest, V., Alkotmány-u. 27. Telefon 119-25. Dus választék épitészeti és műszaki cikkekben. Autográfiai sokszorositások. Teljes modern irodai felszerelések, 170

SPALT JÁNOS SZOBRÁSZ BUDAPEST, IX, KINIZSI-UICA 5

99.

99

OLÁH ANDOR mérnök

Iroda: VII., István-út 18.

Műhelyek: VII., Hernád-u. 33-35.

Telefon 73-25. sz.

Központi fűtés, vízvezeték, csatorna

legelőkelőbb és legmodernebb kivitelben.

A nemzetközi vasipari kiállításon állami ezüstéremmel kitüntetve.

Fábián Gáspár

1912.

Beton, vasbeton mindennemű vasvázas betonmukák tervezése, kivitele. Telefon 24-64. sz.
HOLSTEIN és STERNER TESTVÉREK
Budapest, V. ker., Révész-utca 11. szám.

Eszéken a tüzérlaktanyát lakosztálylyal, műhelyépülettel, remontaistállóval, raktárakkal stb.-vel fogják kibővíteni. A város erre nézve legközelebb fog ajánlatot felterjeszteni a honvédelmi ministerhez.

A Cassa Communalle di Risparmio fiumei pénzintézet intézeti palota terveire hirdetett verseny 63 pályaművet eredményezett, Összesen két díj volt kitüzve. Az első díjat Messinger és Fratricsevics Ernő, a második díjat Wellisch András budapesti építészek nyerték el.

Nagymegyer községházat akar létesiteni és a Magyar Építőművészek Szövetségétől szakértőt kér a tervek felülvizsgálatára.

A Szombathelyen létesitendő főreáliskola terveinek beszerzésére országos verseny hirdetését javasolja a város épitőbizottsága, mely az építési programm feletti döntésre is hivatott.

A Székesfehéron létesitendő árvaház és aggok háza módositott terveit és redukált költségvetését most terjesztik a tanács elé *Bory Jenő* és *Fábián Gáspár* építészek. Ezek szerint a árvaház telekkel együtt 240.000 koronába, az aggok háza 100.000 koronába fog kerülni.

A Pápán épülő közvágóhid munkái körül parázs kis csetepaté támadt a minapi közgyülésen *Geiringer Károly* budapesti mérnökvállalkozó ellen, akit egyrészt megróttak a késedelméért, másrészt mert a végzett munka pontosságát vették gyanuba. Végre ugy határoztak, hogy szakbizottságot kérnek fel a munkák felülbirálására; és pedig: az építési részre: *Beke* József műszaki főtanácsost, *Molterer* Jánost, a veszprémi államépitészeti hivatal főnökét, *Kristóffy* Gyula Máv. főmérnököt és *Deli* Béla kataszteri felügyelőt; a gépészeti részben pedig: *Barcza* Arnoldot, a győri waggongyár főmérnökét és a pozsonyi iparfelügyelőség kiküldöttjét.

9. A pályázat titkos. Ennélfogva lássa el minden pályázó művét jeligével és ugyanazzal a jeligével biró zárt borítékban nevét is lakásának cimét.

10. A pályaműveket **1913. évi február hó 3-áig déli 12 óráig** kell beküldeni az Orsz. Magyar Iparművészeti Társulat igazgatóságának (Budapest. IX., Üllői-út 33—37).

11. A pályázatot 5 tagu birálóbizottság dönti el, amelynek elnökét és két művésztagját az Orsz. Magyar Iparművészeti Társulat, két tagját pedig Pécs sz. kir. város bizottsága küldi ki.

Művészi aquarellek, távlati képek
készítését, valamint :: lakberendezések :: üzlet, kávéház, csarnok stb. belső ter- :: vezését elvállalja ::
TATTAY tanár
Horánszky-utca 11. szám.
Értekezések 10—1 óráig.
244

FischhofOszkár
Budapest, I., Lágymányos-u 2.
Villamos világitást, jelzőt, telefont stb. szerel szakszerűen
TELEFON 122-42.
209

EGYÉVES ÖNKÉNTESSÉGRE
jogositó államérvényes vizsgára elökészit legrövidebb idő alatt a
HOROVITZ-INTÉZET
Budapest, VIII., Rökk Szilárd-utca 7
Tandíj csak sikeres vizsga esetén fizetendő. — Beiratkozás állandóan
185

TELEFON: 135-95.
Czeizel J. és Társa
festő, mázoló
Műhely: Budapest, II., Oszlop-u. 8.
220

Stern Károly, Budapest
kőfaragó, Pilis-Borosjenő és Budaujlaki (Mátyáshegy kőbányák tulajdonosa. Irda: Budapest, III., Ujlaki rakpart 44 Telefon 85-28. —Elvállal minden a kőfaragószakmába vágó munkát, valamint zuzottkő és falikő szállitását, nemkülönben saját rendszere szerinti ciklopfalazást.
223

MDK

Fábián, müépitész

az elsö szinvonalat képviseli.

/Iskolák alkotója többek közt/.

Pipics Zoltán dr.: A Képzömüvészek Egyesületének jubi-
leumi kiállitása. -U.M.1934.dec.8. 21.1.

Müvészek.

Fábian Gáspár

cvód

Bierbauer Y.

Bierbauer Szerzesek

257 l.

A m. és osztrák szerzetes tanítórendek kolostorai építkezésének ismertetése

Bp. 1929-34. kézirat.

MOB kot. 2305. sz

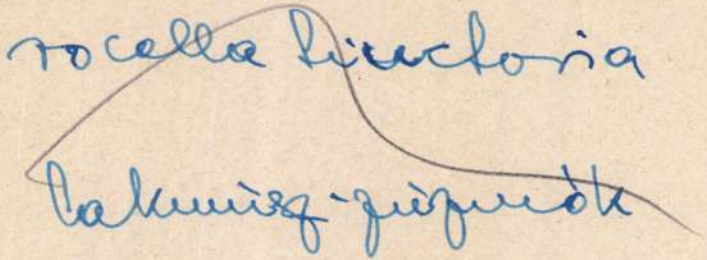

FÁBIÁN 1. *Gáspár*, építész, • Székesfehérvár 1885 jan. 2. A bpesti József-műegyetemen 1908. szerezte meg az építészi oklevelet, azután Olaszországba ment, ahonnan 1910. hazatérve, Budapesten telepedett le. F. tervei alapján épült a babocsai

plébániatemplom, a flúmei m. kir. erdészeti székház, a kalocsai jezsuita kollégium, a balatonfüredi rk. plébániatemplom, a székesfehérvári nőnevelő új zárdaiskolája és a Prohászka Ottokár-emléktemplom stb.

E. G. T. 2991

T.6127.

eken innen látjuk Péterváradot,
nenső partra, melynek előterében
foglalatoskodik a hordók és holmik
ók közlekednek. Felirata :

DEIN
rn.

.3 cm.

5

Fábián Gyöngyi festő

„Helyszín" olaj, 100 x 120 cm

c. képe szerepel az 1978-as Studió Galériában

– katalógus a könyvtárban –

Fábián Gáspár

Méltatás

P. Szűcs Julianna: Az időrőjel csapdája
Művelet, 1977. december – 2 lap.

Fábián Gáspár

tervei perint épült 1939-ben a dunabogdányi katolikus templom.

Csekc László: Dunakanyar, Budapest, 1973. 139 l

52 l

Fábián Gáspár

átalakításokat hajtott végre 1933-ban
az I. Fő u. 41-43 sz. a. - kolostor épületen.

Berzo László, Bernát György, Erdei
Ferenc stb: Budapest Lexikon, Budapest
1973. 1335 l

301 l

Fábián Gáspár, építész

a templomépítészetről – hivatkozva Fábián Gáspár számos templomaira – a középkori stílusok voltak kívánatosak. A középületekben inkább barokk, klasszicista vagy reneszánsz szellemű megoldásokat láttak szívesen.

Látogatóban Rados Jenőnél.

1946. márc. 31. TV. 22.10 | VGné |.

Fábián Gáspár dr

Az első magyar misszió-
nárius ház budaté-
tenyi iskolája.
terverte fenti

Építő Ipar – Építő –
Műszeret. 1925. 43 –
44. sz.

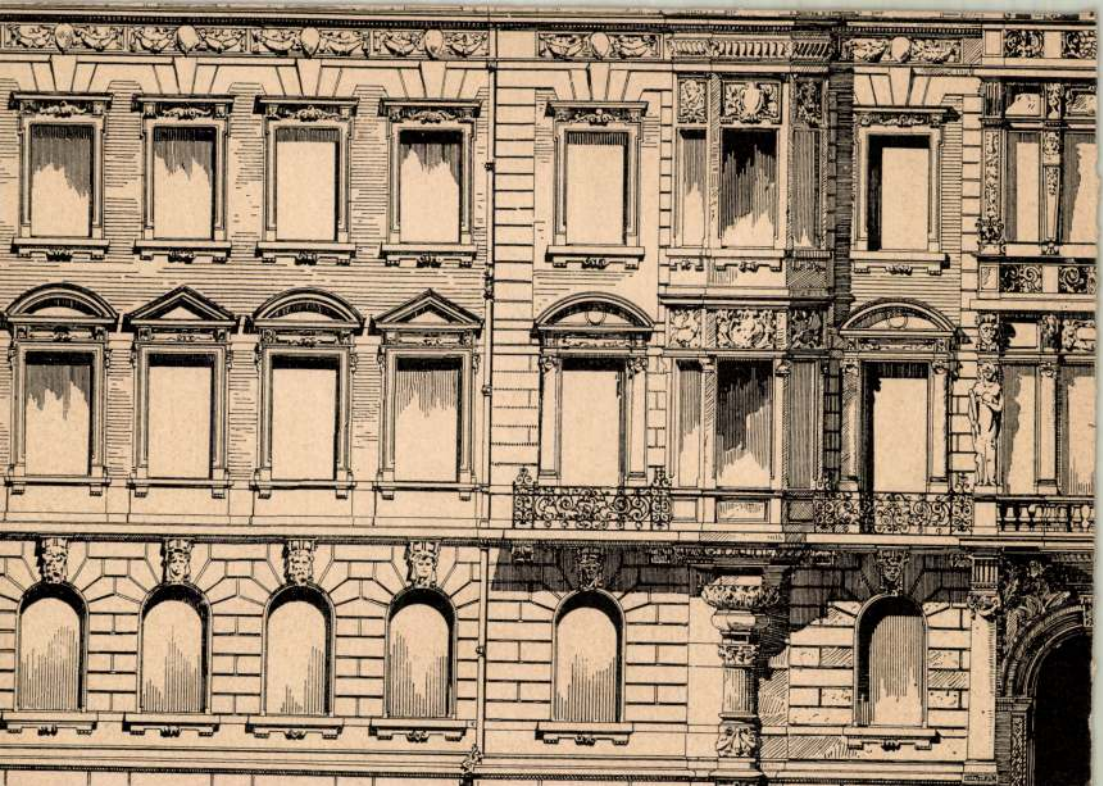

Fábián Gáspár dr

Balatonfüredi
róm. kath. templom
távlati képe.
Terverte fenti 1925 ben
Repr. –
Épitő Ipar —
Épitő Művészet.
1925. 15–16. sz.

Oltató [illegible] 323
Ordens 323
Zehetner, Dr. Ferdinand, Hofrath. Ernennung zum Ministerialrath.. 323

cseseb elismeresben reszesitjuk.

Tisztelettel kérem ezért a rector magnificus tisztében eljáró prorektor úr Őméltóságát és a tekintetes Műegyetemi Tanácsot, hogy méltóságos Czakó Adolf nyug. műegyetemi ny. r. tanár urat a műszaki tudományok tiszteletbeli doktorává ünnepélyesen felavatni s részére az erről szóló oklevelet kiszolgáltatni méltóztassék.

Dr. Szabó Gusztáv prorektor:

„Felkérem dr. Szabó Zoltán urat, a mezőgazdasági és állatorvosi kar méltóságos dékánját, hogy dr. Marek József nyug. egyetemi ny. r. tanár úrra vonatkozólag a honoris causa doktorráavatás előzményeit ismertetni szíveskedjék."

Dr. Szabó Zoltán, a mezőgazdasági és állatorvosi kar dékánja a honoris causa doktori avatás előzményeit a következőkben ismerteti:

Tisztelt Ünnepi Közgyűlés!

A M. Kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Mezőgazdasági és Állatorvosi Kara ez év március hó 10-én tartott rendes ülésén egyhangú határozattal kimondotta,

Fábián Gáspár dr.

Építő Ipar – Építő Művészet. 1925. 7–8. sz.

(A Regnum Marianum budapesti templomának tervpályázata. F. G. pályamű.)

Fedor Tibor I. II.

130. Puszt János I. II.
Raffensperger Ferenc I. II.
Rippel János I.
Risztanivics István I. II.
Sajóhelyi Erzsébet I. II.
135. Ság György I. II.
Seres Imre I. II.
Sigray István II.
Simon Gábor I. II.
Simon Gyula I. II.
140. Simonyi Emil I. II.
Sófalvy Lóránt I. II.
Simssich József gróf I. II.
Sövér Elemér II.
Szabó József I.
145. Schmidt József I. II.
Schrikker Sándor I. II.
Szegedi Imre I. II.
Szentjóby István I. II.
Széll Lajos II.
150. Sziklai Miklós I. II.
Szold István I. II.
Szombathely András I. II.
Szücs Lajos I. II.
Styaszni András I. II.
155. Tagányi István I. II.
Tamás Vince I. II.
Teleki Eleonóra grófnő I. II.
Tibold Frigyes I. II.
Timkó Béla I.
160. Tomka Gábor I.
Török István I. II.
Trebicka Kol. I.
Tuka Tibor I. II.
Urbanyetz István I. II.
165. dr. Vass Imréné I. II.
Vaszary Kálmán II.
Váray Ákos I. II.
Veres Zoltán I. II.
Vécsei Pál I. II.
170. Vérzessy Károly I. II.
Vincze György I. II.
Walger János I. II.
Weszter Sándor I.
Wolf Tamás I. II.
175. Zboray Gusztáv I. II.
Zweig Béla II.
Zsemlye András I. II.

b) *Rendkívüli hallgatók:*

Popovics Aranka I.
Holländer Katalin I. II.
Nagy Dezső II.

Gazdasági Akadémiát végzett okleveles gazdák.

Fábián Gáspar

FÁBIÁN GÁSPÁR Dr.
műépitész,
a lap felelős szerkesztője.

Építő Ipar - Építő Művészet
1926. 1–4. sz.

TÖRV. VÉDVE

nem teremtett lakóház-stilust, a gótika nagyszerü témája ennek a kornak egyetlen középülete lett: a templom. Csupán egész későn, a XV. század vége felé terjed át a gótika a paloták és kastélyok épitészetébe. Klasszikus példa erre a Musée Cluny, amely gótikusnak készült, de külső megoldásához már segitségül vették a rönesszánsz stilust.

Általában a francia gótikában sok szép példánk van a keveredésre és ezek legérdekesebbjeinek egyike az Église St. Denis Párisban, a korai gótika tipusa, amin még erős román nyomokat lehet kimutatni.[1] És éppen az átmeneti kor templomain érezhetők a legélesebben a „style rayonnant" és a „style flamboyant" különbségei.

A román és gót stilust egybevetve két középkorral állunk szemben. A román stilus megkötött, merev. A román architekturát a kerek ivek alkalmazása több-kevesebb kényszerüséggel a kvadratikus alapszerkezethez rögzitette és ez alól való felszabaditást csak a csucsiv hozhatott. Ugyanaz a spiritualizmus, amit fentebb a gótika szobrászatánál fölemlitettünk, jelen van a gótika épitészeténél is, de éppen az épitészet természetéből kifolyóan nem kerülhet ellentétbe a matériával. A gótika ugyan itt is megkisérelte a lehetetlent, a fal nélküli templomot és ezt a támasztópillérek ötletével olyan ügyesen megközelitette, hogy az óriási ablakok a tulhalmozott ornamentika nélkül egy üvegépitmény asszociációját keltenék.

Ez és a sokat emlegetett vertikálizmus az, amiért a gót templomra ráfogták, hogy impraktikus. Holott a *templom célja* nem az, hogy tömegek férjenek el benne kényelmesen, hanem, *hogy bizonyos vallásos energiákat demostráljon.*

Ebből érthető, hogy — éppugy, mint a bazilika-stilusnál, — miért nem árt a három vagy öt hajóra való szakadás a belső szerkezet egységességének és miért nincs semmi kivetnivaló a gót tornyon. A bazilika-stilusnak ezen a helyen való felemlitése kiválóan alkalmas a gót templom belső beosztásbeli erényeinek a kihangsulyozására. A bazilika hajóinak a keresztalakból következő izolálódásával szemben a gót templom parallelizmusa a belső forma gazdagodását és a térbeli kiterjeszkedés lehetőségét is magával hozta. A háromkapus homlokzat ebből következő, de nem föltétlen külső járulék, a gótikus beosztás életrevalóságának szép példája a párisi St. Gervais, rönesszansz faszáddal, de a legtisztább gót heteriőrrel.

Éppugy jogosulatlanok a gótikus torony ellen emelt kifogások is. „A toronycsucsok bonyolult csodaépitménye bámulatraméltó bizonyitéka a gót rendszer nagy erejének és következetességének, amelyik a legvégső pontokig ragaszkodik geniális hanyagsággal ideáljai megvalósitásához minden célszerüség és praktikusság ellenére is"[2] — irja *Lübke* — és az első pillanatra ugylátszik, mintha igaza volna. A román torony a harang számára készült szük helyiség, aminek magasabban kell lenniök a város többi házainál, hogy a hang akadálytalanul terjedhessen tovább. Erre a négyszögletes, egyenes és nem tulságosan magas toronyra jön a csucsos fedél. A gót tornyon azonban már nincs is torony, csak csucs. (Église St. Marry, St. Maclou de Rouen, Köln stb.)

De nemcsak a későbbi korok teoretikusainak volt ez a részlet problematikus, hanem a gótika épitészeinek is, ami sokaknak olyan megoldásában nyilvánult, hogy a tornyot — megoldás nélkül hagyták. (Église St. Laurent, Nôtre-Dame Párisban, Bourges, Reims.) Ez azonban inkább a román bástyaszerüséghez való visszaesést jelentette és a problematikusság mindjárt megszünik, mihelyt helyt adunk annak a meggondolásnak, hogy a gótikus toronynak nincs közvetlenül praktikus feladata, indirekt célja pedig egyedül az, hogy vertikálizmusával a vallásos exaltságot kifejezésre vigye. A későbbi stilustalan századok epigon architektusainál történelmi beigazolódást nyert az, hogy a célszerütlenséggel vádolt extrém csucsforma tipikusan és célszerüen gótikus. Az ilyen torony létjogosultságát éppugy, mint a pillértornyokat és a rózsák épitészeti szerepét kétségbe lehet vonni, de csak magával a templommal együtt.

(Folyt. köv.)

[1]) L. bővebben Félibien: Histoire de l'abbeye royal de St. Denis. Paris 1890.

[2]) G. Lübke: Geschichte der Architektur. Leipzig, 1884.

KRÓNIKA

Felhivás előfizetésre. Lapunk mai számához *postabefizetési* lapot mellékeltünk. Kérjük mindazon igen tisztelt barátainkat, kik lapunkat az év eleje óta megkapták és átvették és mindezideig az előfizetést be nem küldötték, csatolt befizetési lapon ezt elintézni sziveskedjenek.

Műmellékletünk. Lapunk jelen számához műmellékletet csatoltunk: *Kapuszta* Gusztáv épitőmester I. dijat nyert pestszentlőrinci polgári iskola tervét.

Kitüntetés. XI. Pius pápa dr. *Fábián* Gáspár műépitésznek, lapunk szerkesztőjének, a *Nagy Szent Gergely*-rend lovagkeresztjét adományozta.

A Mérnök és Épitész Egylet mű- és középitési szakosztályának junius 7-én tartott ülésén *Schoditsch* Lajos elnök meleg szavakkal üdvözli dr. *Fábián* Gáspárt, akit Őszentsége a Nagy Szent Gergely-rend lovagkeresztjével tüntetett ki. Utána dr. *Schilberszky* Károly tartott előadást: „A házigomba épitészeti és közgazdasági jelentősége" cimmel. A rendkivül tanulságos előadáshoz K. *Császár* Ferenc, *Sándy* Gyula, *Pásztor* Béla, *Rerrich* Béla és *Gálócsy* szólottak hozzá, akiket a szakosztályok a kérdés tanulmányozására bizottság gyanánt küldöttek ki. A Fehérvári-uton épülő városi bérház birálóbizottságába dr. *Lechner* Jenőt és *Müller* Pált küldik ki a szakosztályok. Végül *Rerrich* Béla referált a *celldömölki városi bérház* tervpályázatának eredményéről, ahol I. dijat nyert *Kanics* Miklós és *Szelle* Kálmán, II. dijat *Árvé* Károly és *Gerstenberger* Ágost, III. dijat *Erdős* Lajos. Megvették: *Lechner* Lóránt, *Kracsun* Virgil, *Vidor* Emil és *Sárkány* István tervét. Dicséretet nyert: *Feszelyi* Sándor, *Tóth* János, *Frecska* és *Vojtka* terve.

Házasság. *Paulheim* István okl. épitőmester, a Paulheim és Weninger cég beltagja, május havában házasságot kötött özv. dr. *Szálka* Valérné, *Madary* Magda urasszonnyal. Gratulálunk.

A főváros tanácsa nyilvános tervpályázatot hirdet a Markó- és Honvéd-u. sarkán épülő harmadik elektromos bérház tervére. Határidő **1926 julius 31, szombat déli 12 óráig.** Pályadijak 12 millió, 10 millió és 8 millió és 10 megvétel à 5 millió korona. Bővebb felvilágositást a középitési ügyosztály ad.

A kamara közgyülése. A Budapesti Mérnöki Kamara 1926. évi junius hó 20. napján, vasárnap, d. e. 10 órakor a székesfővárosi Vigadó nagytermében (IV., Vigadó-tér) tartja rendes (VI.) közgyülését. Tárgysorozat: 1. A közgyülés megnyitása. 2. Jegyzőkönyvhitelesitők felkérése. 3. A Kamara ügyrendje. 4. Tiszti jelentés és a választmány javaslata alapján a kormányhoz felterjesztendő 1925. évi jelentés megállapitása. 5. Az 1925. évi zárszámadás megvizsgálása és a felmentvény megadása. 6. Az 1926. évi költségvetés megállapitása és a fedezetről való

döntés. 7. Az 1926. évi zárószámadásokat vizsgáló bizottság kiküldése. 8. Inditványok.

Egyházmüvészeti kiállitás lesz az idei kath. nagygyülés keretében, melyen nagyszabásu jutalmak és pályadijak kerülnek kiosztásra. A benyujtás határideje szeptember 1—5-ig a Nemzeti Szalon igazgatóságánál. Első dij 8 millió korona, második dij 5 millió korona. A kiállitás élén *Glattfelder* Gyula dr. püspök, a végrehajtó bizottság élén *Zsembery* István áll.

Palóczi A. felolvasása a Kossuth-szobor elhelyezéséről. A Kossuth-szoborbizottság tudvalevőleg a szobor helyéül: „az Országház főkapuja előtt a főtengely vonalát jelölte ki". E kijelölés a művészi és műszaki köröket nem elégiti ki. Az Országház-tér — mai állapotában — nem alkalmas az emlékmű felállitására. A tér alakja és kiképzése hibás s a kerületén álló középületek diszharmonikus összképet adnak. A parlament belső, a város felé forditott homlokzatának sikja és az a vonal, amelyen a Kuria és a földmivelésügyi minisztérium épületei állanak, ferdén hajlanak egymáshoz. Az Országház-tér diszharmoniáját felolvasó ugy korrigálja, hogy a nagy teret quasi kettéosztja. A parlamentnek kőballusztrádokkal külön előteret ád; s ezzel létesült szilárd keret mögött pedig a mai, csupán zöld sikot képező pázsitrészeket egy sürü ligetté alakitja át; ezáltal a parlament előterén tartózkodó szemei elől eltakarja a Kuria és földmivelésügyi minisztérium épületeit s a diszharmoniát igy megszünteti. A parlamentnek ezen külön előterén — fórumán — a főkapuval szemben s arccal a parlamentnek fordulva, állitja a Kossuth szobrát. A szobor mögött 10 m széles sávon fák és bokrok sürü zöld háttért adnak? A felolvasó terve hasonló a bécsi Rathaus előtti előtérhez, ahol szintén park különiti el a Rathaust — a nagy téren jobbról álló egyetem- és a balról álló parlamentépületektől. Terve szerint a Kossuth-szobor kétségtelenül jó és művészi elhelyezést nyer s e mellett a tervezett átalakitások diszes parlamentünket is kiemelik a mai méltatlan és izolált helyzetéből, amelybe egy hibás szerkesztés kényszeritette. A Kuria palotája is jobban fog érvényesülni, mert külön áll és nagyobb előteret kap diszes homlokzata. Az egész átalakitásnak — mely hatásában igen nagyjelentőségü — főelőnye, hogy egyszerüen és könnyen keresztülvihető. Behatóan igazolja, felolvasó tervén a méretezések optikai helyességét s azzal az óhajtással zárja előadását, hogy megérhesse tervének megvalósulását és amint *Schulek* Frigyes néhai barátja és kortársa az örökbecsü Halászbástyával ajándékozta meg a fővárost, ő művészi Országház-teret akar adni a fővárosnak.

HIVATALOS RÉSZ

A magyar fapiac: Faragott fa (6 m-ig) 750.000 K, 6 m-en felül folyóméterenként 20—25.000 K-val drágább. — Épitőanyag zolos alapon 860—900.000 K. — Rövidáru 700.000 K. — Fürészelt gerenda 900.000 K. — Asztalos áru: keskeny 1 millió, széles 1,200.000 K.

Tervpályázat.

Pécs szab. kir. város közönsége pályázatot hirdet egy végleges emlékmü terveire. A pályázat határideje 1926. évi **julius hó 6-ának** déli 12 órája. Pályadijak: első dij 7 millió K, második pályadij 3,000.000 K.

3876/1926. sz. Csorna község előljárósága a Csorna községben épitendő községháza tervezetének elkészitésére általános tervpályázatot hirdet.

1. A tervpályázaton csakis magyar honos épitész és épitőmester vehet részt.

2. Az épület saroktelken emeletesre tervezendő és három üzlethelyiséget, 17 hivatalos helyiséget, két tanácskozótermet és négyszobás főjegyzői lakást foglaljon magában.

3. Készitendő három alaprajz, két metszet 1:200, homlokzatok 1:100, helyszinrajz 1:500 léptékben, müleirás, hozzávetőleges költségszámitással a beépitett köbméter szerint.

4. A pályázat titkos-jeligés.

5. **A pályatervek** a főjegyzői hivatalban folyó évi **julius hó 6-ig nyujtandók be.**

6. A pályaterveket szakemberekből alakitandó biráló-bizottság fogja elbirálni.

7. Első dij ötmillió korona, második dij hárommillió korona. Érdemes terveket a bizottság egymillióért megvehet.

8. A telek helyszinrajza és a részletes feltételek a főjegyzői hivatalban 50.000 koronáért megszerezhetők.

Csorna, 1926 junius hó 7-én.

Előljáróság.

Budapest székesfőváros tanácsa Török- és Zsigmond-utca sarkán épitendő bérház terveire hirdetett tervpályázatot. A biráló-bizottság ugy határozott, hogy a beérkezett 136 pályamű közül első dijjal Hübner Jenő, a második dijjal Francsek Imre, harmadikkal pedig Földes Ede pályaművét tünteti ki. Lechner Loránt, Neuschloss Kornél és ifj. Gyenes Lajos pályaművének megvételét határozták el.

Versenytárgyalási hirdetések:

Junius 17. Kórházbővités. Gyula. Kórházigazgató. — Raktárépületbővités. Államép. kincst. ép. karbt. oszt. (Budapest, IV., Veres Pálné-utca 1.). — Kórházépités. Szombathely. Alispán. — Hidátalakitás. Keresk. minisztérium. Hidosztály. — Utépités. Baja. Alispán. — Iskolaépités. Gyömrőn. Államép. hivatal. Budapest.

Junius 18. Kórházépités. Pécs. Alispán. — Iskolaépités. Jásztelek. Előljáróság.

Junius 19. Körorvosi és körjegyzői lak épitése. Parnóapáti. Előljáróság.

Junius 21. Iskolaépités. Kaposvár. Államép. hiv. — Városház átalakitási munkák. Kispest. Polgármester. — Iskolaépités. Államép. hiv. Pécs.

Junius 22. Községháza épitése. (Zomba.) Szekszárd. Államép. hiv. — Főjegyzői lak épitése. (Högyész.) Államép. hiv. Szekszárd. — Iskolaépités. Jászfényszaru. Közs. előljáróság. — Utépités. Kaposvár. Államép. hiv. — Négy utrendezési munka székesfőváros tanácsa II. ü. o.

Junius 23. Burkolómunka a Simor- és Villám-u. városi házon. Székesfőváros tan. II. ü. o.

Junius 24. Iskolaépités. Jászárokszállás. Közs. előljáróság. — Kislakásos bérház épitése. Nagykanizsa. Polgármester. — Hidépités. Budapest. Keresk. miniszt. III. szakosztály.

Junius 25. Linoleum burkolómunkák. Nagykanizsa. Városi tanács. — Hid ujraépitése. Államép. hiv. Kaposvár. — Iskolaépités. Győr. Államép. hiv.

Junius 26. Kórházépités. Balassagyarmat. Alispán. — Közs. járványkórház épitése. Sellye. Előljáróság. — Négy iskola épitése. Mezőtur. Polgármester. — Iskolaépités. Madaras. Előljáróság.

Junius 27. Öt kut furására, kutszivattyuk szállitására és aszfaltjárda javitására kiirt pályázatok. Nyirbátor. Közs. előljáróság.

Junius 30. Vizvezeték, csatornázómunka az Üllői- és Ceglédi-uti bérházakban. Székesfőváros tan. II. ü. o.

Iskolaépités. Katafa. Előljáróság.

Julius 10. Községháza bővitése. Derecske. Közs. előljáróság.

Julius 29. Közp. fütő-, viz-, csatornázó- és villamosberendezés a bajai postaházon. Postavezérigazgatóság. B. ügyosztály. (Krisztina-körut 18. V. 517.)

ÖTVENEGYEDIK ÉVFOLYAM 21—22. SZÁM. 1927 JÚNIUS 1.

ÉPITŐ IPAR
ÉPITŐ MŰVÉSZET

A budapesti építőipari szakmák ipartestületei, az Építőmesteri Képzettség megvizsgálására szervezett bizottságának hivatalos lapja

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 12 pengő=150000 K, félévre 6 pengő=75000 K. — Egyes szám ára 0.80 fill.=10000 K — Postacsekkszám 49197 Hirdetési díj: m/m-kint 0.20 fill.=2500 K

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. FÁBIÁN GÁSPÁR

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., Ménesi-ut 7/c TELEFON: JÓZSEF 132—95.

Építészekről — építőmestereknek

„Néma gyermeknek anyja sem érti szavát"

Megindult a birnami erdő? Érdekeik védelmére szervezkednek a kizárólag tervezéssel foglalkozó építészek? De miért csak most és nem évekkel ezelőtt? Mindjárt a háború után. Amikor egyszeribe minden munka megszünt és egyik foglalkozás a másikat harsogta túl siránkozásával. A köz részvétét és ezzel egyben a köz támogatását úgy vélték a maguk számára biztosítani. — Nem szólva a kifejezetten ipari foglalkozásokról, hallottunk, sőt hallunk még ma is, ügyvédi és orvosi nyomorról. — Pedig olyan országban, ahol három-négy falura egy orvos esik, ahol a betegek 30%-a orvosi segély hiányában pusztul el, ott orvos-nyomorról kár beszélni.

De hallottunk-e valaha munkanélküli építészekről, építész-nyomorról? Erről nem esett szó, tehát úgy volna, hogy nincsen. A valóság pedig az, hogy van. A hiba ott rejlik, hogy mi elmulasztottuk idejében megismertetni a közönséggel az „építész" szó helyes, igazi fogalmát. A közönségnek mindenki „építész" — aki építkezéssel foglalkozik. A kőművesmester, az építőmester, csakúgy mint a vállalkozó.

Ez a fogalomzavar a céhek világából maradt vissza, amikor az építési tevékenység egy személyben összpontosult. Amikor az építőmester maga csinálta a terveket és felépítette őket. Akkoron ez rendben is volt, mert az építőmester pontosan meg is felelt vállalt kötelezettségének. Részben, mert büszke volt jól végzett munkájára, részben, mert ott volt fölötte, mint erkölcsi fórum, a céh szigora. Azóta nagyot fordult a világ. Ma már az építészet tudomány és művészet együttesen. A tervezés művészet, de hogy jól tervezzen valaki, a mesterséget töviről-hegyire kell ismernie. Amíg az objektum a papiron készül — az álmok birodalma. A tér, az anyag alázatos szolgasággal engedelmeskedik a mester akaratának. De az álmok megvalósítása, életrekeltése, már mesterség. Ime így egészíti ki egymást ma a művészet és a tudomány. Vagyis a tervező építészt a kivitelező építőmester.

A tervezés éppen olyan külön speciális foglalkozás, mint az építőmesterség. Nem elég ahhoz az, hogy valaki megtanulta, ahhoz a tudáson kívül az is kell, hogy az illető szívvel, lélekkel csakis ennek éljen. Mert azt éppen e helyen nem vonhatja kétségbe senki, hogy az az építész, aki egész életén keresztül *csak* tervezéssel foglalkozik, akinek kézi ügyességén kívül az eszejárása, gondolkozása csakis a tervezésben merül ki, különb tervet készít az építőmesternél, akinek szintén van építészi oklevele. Az építőmestert a dolognak az anyagi oldala irányítja. Ő tudásának és idejének nagyobbik részét az ipari és pénzügyi dolgoknak szenteli. Nála a tervezés csak mellékfoglalkozás, mely a vállalkozás sikerét segíti elő. Innen van, hogy az építőmester terve, mögötte kell hogy maradjon a kizárólag tervezéssel foglalkozó építész tervénél.

*

Érdekes, hogy ennek a helyes és természetes munkamegosztás elvének a köztudatba vitelét, mi építészek mind máig elmulasztottuk. Az árát drágán fizetjük meg. Azt mindenki tudja, hogy az orvos minden betegségre szerzi meg a diplomáját. Amint azonban beteg lesz valaki, nyomban speciálistához fordul. A szív beteg, a belgyógyászt keresi fel. Akinek sérve van, sebésszel operáltatja magát. De amikor valaki házat akar építeni, nem keresi, hogy ki fogja neki azt a legjobban, leggazdaságosabban, legízlésesebben felépíteni, hanem aki *látszólag a legolcsóbban* csinálja meg, *akinél a tervekért nem kell fizetni. Az ingyen terv, a csalétek, a lépes madzag,* amellyel a hiszékeny építtetőt fogják, azok a vállalkozók, kiknek érdekük, hogy ne legyenek mellettük tervező-építészek, akik beletekinthetnek a vállalkozói boszorkánykonyhájukba. Mert akkor nem lehet irreális ajánlatokkal dolgozni, mert akkor ezeket a kontárokat,

a becsületesen dolgozó építőmesterek szorítják ki, akik minden idejüket és tudásukat a dologi kivitelnek szentelik és a munka tökélyére fektetik a súlyt. *Minden vérbeli építőmesternek érdeke, hogy a tervezés és kivitele mielőbb kettéválasztassék, mert különben a tisztességtelen konkurrencia, éppen az ellenőrzés hiányában — őket, a becsületeseket, végleg leszoritja a porondról.*

*

Hiba, hogy csak az állami és községi építkezéseket kell ellenőrizni. Ez azt jelenti, hogy csak a közvagyont kell megvédeni; a magán ember vagyona voltaképpen a lelkiismeretlen vállalkozók Csáky-szalmája. Egyetlen remédium, a bíróság. Ez azonban drága és keserű orvosság. Az eredmény problematikus. A legjobb esetben is, csak anyagi kárpótlást nyujthat, de a rosszul tervezett és rosszul épített házat jóvá nem alakíthatja. Az utólagos orvoslás helyett tehát sokkal helyesebb a bajok megelőzése. Elejét kell venni a kontárkodásnak, a hozzá nem értésnek, az immorális ingyen tervezésnek.

Közérdek: hogy *minden* épületet, kizárólag tervezéssel foglalkozó építész tervezzen és ellenőrizzen. Ezzel nemcsak azt érjük el, hogy az épületek szépek és jók lesznek, hanem, hogy mindenik építtető, befektetett tőkéjének teljes ellenértékét is megkapja. Ezzel egyszeriben megszünnek azok a tömeges építési perek, melyek tömegével fárasztják a bíróságot.

Ez a szegény, megcsonkított és kifosztott ország nem bírja eltartani lakosságát. *Közérdek* tehát, hogy mindenki, csak egy foglalkozást űzhessen. *Közérdek, hogy a hozzá nem értő, avagy a kevésbbé hozzá értő, el ne vehesse a valóban hozzá értő kenyerét.* Vagyis, aki épit, aki vállalkozik, az ugyanakkor ne tervezhessen. Ez nem „szerzett jog" kobzás, hanem védekezés az ingyen terves, tisztességtelen verseny ellen. Mert abban a percben, amikor a tervekért az építőmesternél is fizetni kell, — a harc megszűnt. — Bizonyos, hogy mindenki a specialista építészhez fordul.

*

Minden újonnan épült ház, érték, amely gyarapítja a nemzeti vagyont. Intézményesen kell tehát gondoskodni arról, hogy az, a reá fordított költség teljes ellenértékét adja, különben nemcsak a tulajdonos, hanem az ország is károsodik. A gyermekhalandóság meggátlásával az állam nemcsak a szegény szülők, hanem az ország érdekeit is védi. A magánépítkezések kötelező ellenőrzése ugyanilyen országos érdek.

Ha végig nézzük a most folyó fővárosi építkezéseket, azt látjuk, hogy azok legtöbbje, tervező-építész közbejötte nélkül készül. Ebből nemcsak az a kárunk, hogy alaprajz, homlokzat nem üti meg a mértéket, hanem, hogy a felhasznált anyagok és munkák minősége is sok kívánni valót hagy hátra. Mert e vállalkozásoknál a fődolog: a haszon. Az ingyen tervek busás kamatoztatása.

Az építőmestereknek semmi okuk félni az építészek szervezkedésétől. Sőt érdekük mellénk állani. Amit mi akarunk, az az ő érdekük is. Védekezés a tisztességtelen verseny ellen. Mert a munkanélküli építészek mellett ott vannak az ő munkanélkül maradt építőmestereik is. Azok az építőmesterek, akiktől a szemfüles vállalkozó kollegák — éppen építész hiánya folytán — játszva elcsípik a falatot.

Amikor tehát a munkanélküliség meggátlása országos érdek, amikor az építészek nagyobb részének nincsen munkája, dacára, hogy most mindenfelé építenek — akkor mi, tervező-építészek nézhetjük-e tétlenül, hogy az ingyen tervezők sáska hada, két mesterséget folytat — még pedig a közérdek egyenes megkárosítására? Nem kötelességünk-e ezt minden rendelkezésünkre álló módon megakadályozni? Ne írtsuk a gyomot?

Ehhez a védekező munkához mi nemcsak kérjük, de reméljük is az építőmesterek támogatását.

Magyar Vilmos.

Lehetetlenné tették a Balatonparti építkezést

Megirtuk lapunk mult számában azt a szerencsétlen intézkedést, mellyel nemzeti nagy kincsünknek, a Balatonnak, Siófok felőli partján egész hosszában fekvő és a multban az olasz tengeri fürdőkkel vetekedő fövényfürdőit teljesen kiirtották és tönkretették úgy, *hogy ma természetes mederhomok nincsen tenyérnyi sem az egész Balatonparton,* ahol a csenevész gyermek egészségre kaphatna, ahol a kimerült szervezet a természetes föveny áldását élvezhetné.

Van valami megdöbbentő abban a csakis az üzletet néző élelmességben, mely iparkodik rászedni a gyanútlan fürdővendégeket; mikor az elhibázott intézkedés folytán kipusztított természetes homokfürdő helyébe mesterséges homokfürdőket létesít és ezt, mint a Balaton homokfürdőjét reklamírozza. Egyik nagy fürdőtelepen éppen most készül az új strandfürdő, saját szememmel láttam. Az alját, *hogy a talajvíz ellen a strandot valahogy izolálják szénsalakkal döngölik le* (kár, hogy nem fektetnek mindjárt betonalzatra szigetelő lemezeket!) és erre jön a távoli hegyoldalból kitermelt homok, mely természetesen telve van mindenféle szerves anyaggal. És ezt csinálják a parton mindenütt, mert egyebet nem is tehetnek. De ez t. k. enyhén szólva félreveztés, ezzel lehet egy-két évig porthinteni a gyanútlan fürdőközönség szemébe, mely a Balaton homokjában képzeli magát a strandon, pedig hát közönséges bányahomokban fetreng. Megírtuk, hogy a Balaton vizét erőszakosan megduzzasztották és ezzel a partmenti természetes strandfürdőket, de néhol egész partrészeket vízzel elárasztottak. Hogy miért? Azt senki sem tudja. Elmentem a napokban *a siófoki zsiliphez,* mely a Sió torkolattól alig pár száz lépésre van és ott konstatáltam, hogy a gátépítő urak alapos munkát végeztek, mert a Balaton vizét sikerült úgy elzárni, annak az Isten által adott természetes lefolyását megakadályozni, hogy csak a zsilip résein tör át maroknyi víz és folyik a Sió-mederbe. *Körülbelöl 2—2.5 méter a differencia a Balaton és a Sió-meder között.* Balatonfüredi tudósítónk megfigyelése szerint a Balaton vízállása az elmult években, a vízmérő adatai szerint, 180 cm-rel növekedett. *Ezt jó lesz megjegyezni, mert szenzációs összefüggésben van a másik halálos csapással, melyet ez az intézkedés a Balaton-parti épitkezésekre mért.*

Ha az ember a külföldi híres tavak partjain jár, elámul ama csodálatos kultúrán, mely e partok közvetlen a víz medréig történt beépítésében rejlik, mikor villa villa hátán nyüzsög a partszéleken, ezzel a partnak is tökéletes lezárást biztosítva.

Menjetek ki a Balaton partjára! Mit láttok?

A balatonfüredi parton végig nádasokat, a siófoki parton végig gödrös, mocsaras, ingoványos, kultúrátlan ürességet.

Hol vannak a villák? Hol a parti élet?

A multban is voltak egészséges gondolkodású emberek, akik a balatoni nyaralást nem úgy fogták fel, hogy bűzhödt, tuberkulózist előidéző, földes padlózatú paraszt-szobákat vettek ki a falu portól sűrű levegőjű nagyutcájában, hanem a legtermészetesebb helyre, a Balaton partjára építtettek kis nyaralókat, hol a fenséges

víz látásában állandó gyönyörűséget találhattak. Igy épültek Aligától kezdve az első nyaraló-telepek és az utas mindig irigy szemmel nézte a parti kis nyaralókat a vonat ablakából. Ha most kinézünk, azt látjuk, hogy ezeket az okos úttörőket kiöntötték, mint az ürgéket. Van olyan nyaraló a Balaton-parton, pl. Zamárdiban, mely mikor épült, a Balaton vize 200 lépésnyire volt tőle és *ma szigetként áll a Balaton vizében*, hogy csónakkal lehet csak megközelíteni.

Hát ez természetes. *Két méterrel máról-holnapra nem lehet felemelni egy tónak a vizét és ha ez nem volna való tényállás, mindenki mosolyogna ily őrült állítás felett.*

A Balaton partján épült villatulajdonosok azonban, akik horribilis költségekkel, gátépítésekkel iparkodnak ingatlanukat megmenteni, nem mosolyognak, hanem sírnak és átkozódnak.

És mit szól ehhez a hatóság? A hatóság mossa a kezeit. Azt mondja, ártatlan arccal: „miért vettek telket a Balaton-parton?" Ha pedig ott vettek telket és építeni akarnak rá, megengedem, de (szóról-szóra közlöm az építési engedély-formulát) *„a terepmagasság az épület körül minimum 2.00, kettő méter magasságra képezendő. A padlómagasság a Balaton vize fölött legalább 2.50 m kell hogy legyen."*

Mi ez? Ezekben az ártatlan sorokban az áll, hogy a balatonparti telektulajdonosoknak a partot végig 2 méterre fel kell tölteniök, ha egyáltalán hasznosítani akarják villatelkeiket. Hogy ez micsoda horribilis költséget, egy nonszenszet jelent, alább kimutatjuk. Most csak arra mutatunk rá, hogy titokban

felemelték két méterrel a Balaton vizét és most arra kényszerítik a parti telektulajdonosokat, hogy emeljék fel most 2 méterrel a Balaton partját!!!

És ez nem őrület, tisztelt olvasóim, nem rémlátás, ez tényleges valóság! Sőt ki kell jelentenem azt, hogy a már meglevő villák tulajdonosai máris emelik telkeiket. A minap lent voltam egyik fürdőtelepen. Valóságos földrablás folyik már csodálatos módon. Ahol egy kis domb, kiemelkedés, árokpart van, éjjel elhordják, hogy a telkeken felburjánzó talajvíz fölött utat, járdát készítsenek belőle. Már a hatóság őrzi a kiemelkedő földbuckákat. Nem lehet fuvarozni, mert az utat a telektulajdonosok átvágják, hogy a telkükről a víz lefolyjon. Mindezek megcáfolhatatlan tények. A többiek pedig elmenekülnek a tócsás, iszapos, kákás, szittyós, nádas, piócás telkekről, átkozva a pillanatot, mikor — a multban kedves, lankás, szép és kecsegtető — balatonparti telkeiket megvásárolták.

Szóval, aki építtetni akar, első kötelessége a Balaton partján levő telkét (értsük meg jól, nemcsak a közvetlen parti telkekről van itt szó, hanem egész a vasúttöltésig elterülő óriási kiterjedésű terület telkeiről!) feltölteni csekély két méter magasságban.

A balatoni telkek átlag 5—600 négyzetölesek, ami cca 2000 m²-nek felel meg. Ennek két méterrel való felemeléséhez cca 4000 köbméter föld kell. Egy köbméter minimális árát fuvarral 100.000 koronával véve, *egyetlen telek feltöltése, hogy a hatóság által előírt módon építésre alkalmas legyen,*

400,000.000, azaz négyszázmillió koronába kerülne.

Csak Zamárdi területén egyedül van 2000 ilyen parcella. Vagyis, ha ezeket fel kellene tölteni a megkívánt módon, *ez csekély 800 milliárd, azaz nyolcszáz milliárd költséggel sujtaná a telektulajdonosokat, akik csaknem kizárólag kis, szegény emberek, kispesti munkások, kereskedők és tisztviselők.*

Azonban, mint említettük, a part Aligától Balatonszentgyörgyig lapályos, tehát itt végig fel kellene tölteni a partot óriási sávban a vasúttöltésig, amelynek költsége — ha csak egyetlen telek feltöltése, mint fentebb rámutattunk, 800 milliárdba kerülne — a magyar nemzeti jövedelem teljes egészében sem volna elegendő.

De hol van ennyi föld? Hiszen a balatoni hegyeket kellene áthozni, még azok sem volnának elegendők arra, hogy a siófoki partot végig 2 méterrel feltöltsük.

Nem Uraim! Ne konkurráljanak önök a jó Istennel, aki ahogy megteremtette a Balaton partját végtelen bölcsességével, nagyon jól cselekedte. *Önök felemelték a Balaton vizét két méterrel és most a partot akarják utána emeltetni két méterrel.*

Igy nem lehet kultúrát csinálni.

Kultúrát csak okos takarékossággal lehet csinálni, ez pedig a legeszeveszettebb pénzpocsékolás lenne. Százmiliárdok kidobása olyasvalamire, amire nincs szükség, amit egy helytelen meggondolatlan intézkedés konzekvenciája teremtett.

Öt éve alig épül valami emiatt az intézkedés miatt, pedig micsoda reményekkel voltak eltelve a parti telektulajdonosok. Micsoda építési láz lenne a Balaton partján, ha ez az erőszakos vízfelduzzasztás, ez a kierőszakolt árvíz, le nem hűtött volna minden reményt és elhatározást.

Itt erős, gyors és azonnali intézkedésre van szükség. A Balaton erőszakosan felduzzasztott vizét legalább egy méterrel le kell ereszteni, hogy a halálra sujtott vidék új életre ébredhessen, hogy a balatonparti építkezés megindulhasson. Vajjon van-e, aki megérti most már, hogy nem puszta ijesztés az S. O. S., van-e, aki itt tud és akar is segíteni?!

Dr. Fábián Gáspár.

Széljegyzetek egy érdekes előadáshoz

Május 18-án, a Szinnyei Merse Társaság meghívására *dr. Knuttel G.*, a hágai képtár custosa, az utrechti egyetem magántanára előadást tartott a M. Tud. Akadémia kistermében *a mai hollandi építészetről.* Az előadás anyagát a napilapok több, kevesebb hűséggel ismertették, képanyaga nagyjából megegyezett azzal, ami a Bauhausbücher hasonló című 10-ik kötetében található. Mi most rhapsodikus egymásutánban néhány szakbavágó széljegyzetet kívánunk hozzáfüzni.

*

A nagyvárosi bérkaszárnya betegségeinek szanálását nálunk a függőfolyosó megszüntetése által remélik. A hollandusok nem riadnak vissza a függőfolyosótól, sőt továbbfejlesztésével foglalkoznak, valóságos függő-uccát csinálnak belőle, melyen liftek segélyével kézikocsik is egész az emeleti lakásajtók elé közlekedhetnek. A függőfolyosó ellen irányuló jelszavak jegyében folytatott szélmalomharc helyett mennyivel üdvösebb volna nálunk *a minimális területű szorosan körülépitett udvarok ellen küzdeni, összefüggő nagy lég- és fényjárta udvarok létesitését erőszakolni,* melyekben az ember mellett nemcsak a pók, meg a penész, hanem gyep, lomb és virág is megél.

Az utóbbi évek bérházpályázatain az összefüggő levegős, napos udvarok nem élveztek méltó figyelmet.

*

Az új hollandi stylus jelszava a szakszerűség, (Sachlichkeit) és szerintük ez az eszme a 80-as évek óta, mi-

kor a történelmi formák ismétlésével való fokozatos szakításban kezdődött, folytonos előre törésben van. Természetes, hogy egyetlen jelszó nem határozhatja meg százszázalékig a művészet törekvéseit, annál kevésbé a jelen esetben, midőn a jelszó művészeten kívüleső adottságokra vonatkozik. Nevezetes, hogy miként ezt Le Corbusier is beismeri és most az előadó is felemlítette, ezek a mérnöki gondolkozásban tetszelgő tervezők is eszméik magyarázatául sokszor mást nem tudnak állítani, mint az ösztönös tetszést. Mindez szerintünk nem azt jelenti, mintha a fejlődés ezen az úton tökéletes zsákuccába jutna. Nekünk is úgylátszik, hogy a jövő építőművészetének tárgyilagosabbnak, szakszerűbbnek, díszítettlenebbnek, tartalomban gazdagabbnak kell lennie. Nem fontos, hogy a logikus gondolkodás vigye ide a tervezőt, talán épp az jelent többet, ha az intuitiv teremtő ösztön vezeti.

*

Kiemelik, hogy Hollandiában az új stylus nemcsak közérdeklődés tárgya, hanem társadalom és állam pártfogását élvezi, valóságos nemzeti üggyé lett.

A műtörténet folyamán oly sokszor láttuk, hogy a *tegnap* stylusát — divatját nemzeti hagyományokhoz való ragaszkodás címén kívánják uralmon tartani a maradiak. A mi társadalmunk is igen hajlamos erre, a *tegnap* külsőségeinek ápolására és ennek következtében az egészséges fejlődés vonzó, hódító megnyilatkozásait önérdekekért küzdők, néha felforgatók fegyveréül engedi elsikkadni. Ahogy őseink megcsinálták a mi helyi színezetű gótikánkat, renaissanceunkat, külön zamatú barokkunkat, klassicizmusunkat, önnálló regényes stylustörekvéseinket, mért ne remélhetnők, hogy egy új szerkezeti irányú vagy expressionistikus stilustörekvésben éppúgy

K. J.

KRÓNIKA

A szekszárdi közkórház új pavillonjainak építését rövidesen megkezdik. A népjóléti minisztérium által jóváhagyott terveket Tolna vármegye megbízásából dr. *Fábián Gáspár* műépítész készítette el.

A főváros műszaki ügyosztályának új beosztása. A magánépítési ügyosztály vezetője Solty Lajos tanácsnok lett, míg a tanácsi III. ügyosztályt (mélyépítést) Rumbach Dezső helyettes tanácsnok, a III. ügyosztály ezidőszerinti vezetője fogja irányítani, aki a mélyépítési ügykört is teljesen ismeri, mivel évtizedeken át korábban is az út- és csatornaépítési ügyosztályban működött. A közterület foglalási ügyeket a polgármester a II. ügyosztályból a tanácsi V., a közlekedési és közgazdasági ügyosztály hatáskörébe helyezte át.

A kerületi mérnöki hivatalok műszaki személyzetének új beosztása. A polgármester a műszaki ügyosztályok új csoportosításával egyidejűen intézkedett a kerületi műszaki személyzet új beosztása iránt is. A polgármester külön rendeletben a kerületi mérnöki hivatalok vezetésével az alábbi tisztviselőket bízta meg: Az I. kerületi mérnöki hivatal vezetője: Thiring Gusztáv mérnök, a II. kerületié: Eperjessy Béla műszaki főtanácsos, a III. kerületié: Wágner Levente mérnök, a IV. kerületié: Andréka Árpád főmérnök, az V. kerületié: Pásztory Zoltán főmérnök, a VI. kerületié: Koós Gábor műszaki tanácsos, a VII. kerületié: Nagy Géza műszaki főtanácsos, a VIII. kerületié: Klement Károly főmérnök, a IX. kerületié: vitéz Becske Kálmán főmérnök, a X. kerületié: dr. Viola Rezső főmérnök. A kerületi mérnöki hivatalokban hiányzó munkaerőket a polgármester kizárólag okleveles mérnökökkel és építészekkel pótolta.

A műszaki ügyosztályok ügykörének módosítása. Megjelent az erre vonatkozó végleges rendelet, amely a II. és a III. ügyosztályok munkakörét a következőképpen állapította meg: a II. ügyosztályhoz tartoznak az új épületek, valamint épületátalakítások tervezése, költségszámítása, építésvezetése, ellenőrzése, felülvizsgálása és leszámolása. Pályázat, vagy közvetlen megbízás útján történő tervbeszerzéseknél az előmunkálatok teljesítése, a megbízó-levél kiállítása és az építkezések kivitelének ellenőrzése. A városi épületek összes helyreállító és javító munkái, amennyiben más ügyosztály hatáskörébe nem tartoznak. A városi épületek világítási, fűtő- és szellőztetőberendezései. A népjóléti épületek, bérházak, háztelepek karbantartása. A közkórházak mosódáira vonatkozó összes ügyek, ideértve a személyzeti, műszaki és karbantartási kérdéseket is. A fővárosi közoktatási épületeken szükséges javító és tatarozó munkák és az azokkal kapcsolatos összes műszaki természetű ügyek. Az összes kórházak gépüzemei. A hatóságok részére történő építőmunkák egységárainak hitelesítése. A Ferenc József koronázási jubileumi alapítvány építészi díjának odaítélése. Az építési és lakásfelszerelési anyagok termelését és forgalombahozatalát szabályozó rendelet végrehajtásával járó összes teendők, végül a rádióantenák engedélyezése. A III. ügyosztály ügykörét a polgármester így állapította meg: a város területének felmérése és nyilvántartása; szabályozási, telekrendezési és kisajátítási ügyek; ingatlanok szerzése és eladása; mezőgazdasági, ipari és kereskedelmi telkek bérbeadása és hasznosítása; a tűzoltóság ügyei, a személyzeti ügyek kivételével; a tűzrendészeti és színházvizsgálati ügyek; városszabályozás; az országos vasutak városi területfoglalásaival kapcsolatos ügyek; utak és hidak építése; utak burkolása és csatornázás; a burkoló és csatornázó járulékok ügyei; a csatorna-szivattyútelepek; anyagvizsgáló állomás; a Gellért kőporbánya; árvízvédelmi ügyek; hegyi vizek levezetése, patak- és árokszabályozás; partvédelem; vízjogi és vízrendőri ügyek; hajólevelek és hajómalmok nyilvántartása; a fővárosi kertészet; nyilvános sétaterek, faültetvények, népligetek és népkertek; az utcai és kerti padok; gépbódék; és a nyilvános sétányok kerítéseinek helyreállítása; a fővárosi sétányszékek értékesítése s végül a szobrok, emlékművek helyének közterületeken való kijelölése. A polgármester intézkedett, hogy a II. ügyosztályból a III. ügyosztályba áthelyezett ügyekre vonatkozó iratokat, valamint az ezzel kapcsolatos átutalt hitelekre vonatkozó nyilvántartó lapokat az illetékes új ügyosztálynak azonnal adják át. Hasonlóképpen már megtörtént a közterületek és gyalogjárók használatának engedélyezésére vonatkozó ügyiratoknak az újonnan illetékes V. ügyosztály számára való kiadása is.

Műmelléklet az Építő Ipar—Építő Művészet 1927 március 15-iki számához.

A SZÉKESFEHÉRVÁRI FERENCZ JÓZSEF NŐNEVELDE ÚJ ZÁRDAISKOLÁJA

TERVEZTE: DR. FÁBIÁN GÁSPÁR

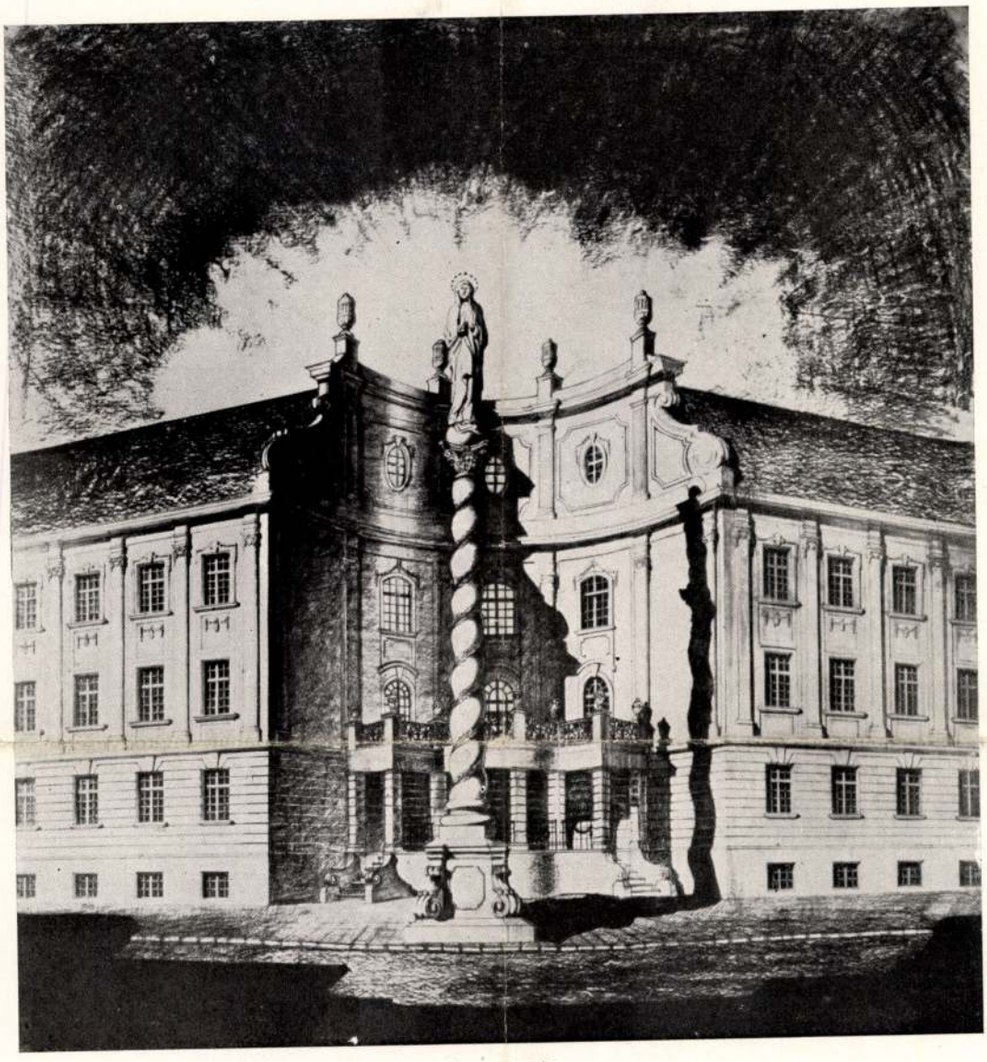

TÁVLATI KÉP.

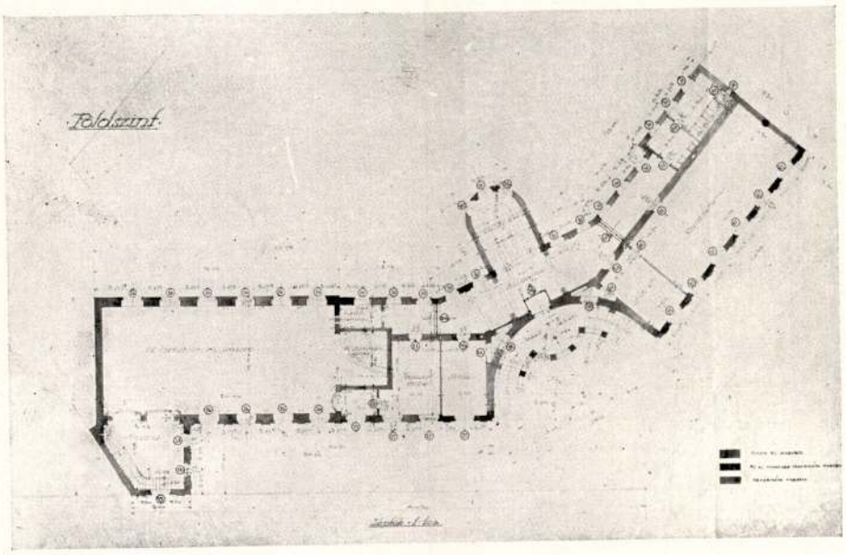

ALAPRAJZ.

Fábián Gáspár

ÖTVENEGYEDIK ÉVFOLYAM 11—12. SZÁM. 1927 MÁRCIUS 15.

ÉPITŐ IPAR
ÉPITŐ MŰVÉSZET

A budapesti épitőipari szakmák ipartestületei, a Hadviselt Mérnökök, Építészek és Műszaki Tisztek Nemzeti Szövetsége, Budapesti Ácsmesterek Ipartestülete, az Építőmesteri Képzettség megvizsgálására szervezett bizottságának hivatalos lapja.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 12 pengő=150000 K, félévre 6 pengő=75000 K. — Egyes szám ára 0.80 fill.=10000 K — Postacsekkszám 49197 Hirdetési dij: m/m-kint 0.20 fill.=2500 K

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. FÁBIÁN GÁSPÁR

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., Ménesi-ut 7/c TELEFON: JÓZSEF 132—95.

A mérnöki (építészi kar) sérelme a felsőházi törvényben.

A magyar nemzetgyülés által megalkotott utolsó, az országgyűlés felsőházáról szóló törvénycikk 13. §-a a főrendi családok felsőházi képviselőinek választására jogosult főrendek minősítési feltételeiről szólva többek között a következőket mondja:

„A választásra jogosult örökös főrendnek kétszeresen számít az adója, ha a doktori, bírói, ügyvédi vagy az 1901. évi május hó 12. napja előtt szerzett mérnöki oklevele van, vagy aki a Magyar Tudományos Akadémia tagja."

Ez a törvénybe iktatott megállapítás olyan megjelölése a magas képzettségű magyar társadalmi osztálynak, mely ezen társadalmi osztályból a jövőben a mérnöki kar 99%-át kizárja s megdönteni látszik a magyar társadalom ama tradicionális felfogását, hogy a lakosság szellemi kiválóságát mindenütt a bírák, az orvosok, a mérnökök, az ügyvédek egyenértékű együttese alkotja. Ezen megszokott együttesből kizárja ez a törvénycikk, mint alacsonyabb fokon állókat a mérnökök csaknem teljes számát.

A mérnöki karnak és a mérnöki tudásnak ez a lebecsülése csak tájékozatlanságból eredhetett. Mintha az idézett paragrafusban nem egészen azt akarták volna leszögezni, amit ez a paragrafus tényleg megállapít. Nem logikus, hogy a megállapított kategóriába az idősebb mérnökök mind beletartoznak, a fiatalabb és jövőbeli mérnököknek pedig nem is egy százaléka. Törvényhozóink, akik e törvény megalkotásában részt vettek, nem tudták mily különbség van egyrészt az orvosi és a jogi, doktori oklevél, másrészt a mérnökdoktori oklevél között s igen sajnálatos, hogy nem volt, aki őket felvilágosította volna, mielőtt a mérnöki karnak ezen ledegradálását a bírói, ügyvédi és orvosi karhoz viszonyítva törvénybe iktatták. Minthogy minden orvos doktor és ma már minden ügyvéd és bíró is doktor és van mérnökdoktor is, törvényhozóink egyszerűen kimondották azt, hogy a magas képzettségű magyar társadalmi osztályba azok tartoznak csak, akiknek doktori oklevelük van. Nem vették figyelembe azt az általánosan tudott dolgot, hogy csak sokkal több szorgalommal, tanulással és időáldozattal lehet a mérnöki oklevelet megszerezni, mint a jogi doktorátust és hogy míg az egyetemet végzett jogászok mind doktorok, 100 okleveles mérnök között azonban legfeljebb, ha egy mérnökdoktor akad.

A Műegyetem 1901. május óta összesen 6565 mérnöki, építészi és gépészmérnöki oklevelet adott ki; ezzel szemben mérnöki, építészi és gépészmérnöki doktori oklevelet összesen 61-et. De ezen doktori oklevelek egy részét olyan mérnökök kapták, akik még 1901 előtt szerezték mérnöki oklevelüket, tehát a 6565-ben nincsenek benn. Látjuk ebből, hogy a mérnököknek nem is 1%-a bírja a doktori oklevelet. Tehát tényleg a törvényben is megállapított magasabb műveltségű kategóriából, melybe az összes bírák, orvosok és ügyvédek kifejezetten tartoznak, a törvény a mérnöki kart úgyszólván teljesen kihagyja.

Nem képzelhető el, hogy a magyar nemzetgyülés a mai időben, amidőn szegény, megcsonkított hazánk az alkotó mérnöki munkára jobban rá van utalva, mint valaha azelőtt, amidőn gazdasági megerősödésünk, főleg technikai felkészültségünk és a nemzeti vagyont gyarapító technikai munka által érhető el, tudatosan lefokozni szándékozta volna a mérnöki oklevél értékét s a mérnöki karnak a társadalomban eddig elismert és jogosan bírt paritásos pozicióját leakarta volna rontani.

Csakis a tényleges helyzet figyelmen kívül hagyása eredményezhette a törvénycikk ezen szakaszának ily értelemben való megalkotását. Törvényhozóink egyformára értékelték az összes doktori diplomákat. Ez az egyformaság azonban nem áll fenn. A mérnöki karon, a doktori fokozat egészen más, mint a jogi és az orvosi karon. A jogá-

szoknál a doktori cím az általánosan megkívánt jogi tudományos felkészültség kimutatásával jár. Az orvosok a mindenkitől megkívánt tanulmányok sikeres befejezésével minden további nélkül megkapják. Mind a két karon, tehát mind annak kijár, aki a választott szakban a gyakorlati ténykedéshez megkívánt tanulmányokat elvégezte. Nem így áll az a mérnöki karon. Ott a doktori címet a súlyos műegyetemi tanulmányokat bármily jól végzett kész mérnöknek nem jár ki eo ipso. A legkiválóbb, a gyakorlatban sokszor úttörő munkát végző mérnökök nem bírják. Ott soha nem járuléka egy köteles tanulmány sikeres befejezésének, hanem csakis egyes mérnöktudósok egyéni ambicióból kimutatott kiváló tudományos felkészültségének hivatalos elismerése.

Amidőn 25 évvel ezelőtt a Műegyetem a mérnöki doktori cím életbelépését szorgalmazta, azt azon szándékkal tette, hogy azzal a mérnöki kar tekintélyét még jobban emelje. Az eredmény, amit vele elért, mint látjuk az ellenkező volt. Mert, ha nem lép életbe a mérnöki doktori cím, akkor a mai mérnöki oklevél is megtartotta volna a törvényben a régi mérnöki oklevelekre vonatkozólag elismert egyenrangúságát a bírói, ügyvédi és orvosi oklevéllel.

Az említett törvénycikk, mint látjuk, lényeges különbséget tesz az 1901. évi május 12. napja előtt és az ezen időpont után szerzett mérnöki oklevél között. Azonban lényegében a két oklevél között, valamint a két oklevél megszerzésének feltételei között semmi különbség nincsen. Mégis a törvény az egyiket kevesebbre értékeli, mint a másikat. Azok, akik a mérnöki doktori cím létesítését kívánták és előmozdították, soha nem akarják azzal a mérnöki oklevél értékét kisebbíteni. Ma azonban azt látjuk, hogy Magyarország törvényhozó testülete a mérnöki doktori cím életbelépésével jónak látta a mérnöki oklevél értékét csökkenteni.

Régi panasza a mérnöki karnak, hogy különösen az állami hivatalokban érdemetlenül a jogvégzettek mögé van helyezve. Most megállapítja a törvény, hogy a mérnök nem is tartozik abba a magas képzettségű kategóriába, melybe a jogászok, kik valamennyien doktorok, tartoznak.

Minthogy a magyar nemzetgyűlés ezen törvénybefoglalt felfogása az adott eseten kívül is például szolgálhat hasonló megkülönböztetések megállapítására és az egész magyar társadalmat a mérnöki oklevélnek ezen lefokozása a mérnöki kar tekintélyének és érdekének rovására befolyásolhatja, elvárjuk, hogy a mérnökök összeségének tekintélyét és érdekét elsősorban megvédeni hivatott magyar Mérnöki Kamara, valamint az ezen ügyben igen érintett Király József Műegyetem teljes műlyukkal arra fognak törekedni, hogy a mérnöki oklevél, valamint a mérnöki kar tekintélyét ért ezen sérelem mielőbb helyrehozassék. Bizonyosra vesszük, hogy ujonnan összeült országgyűlésünk a mérnökségnek kellő módon és formában előterjesztett, az országos érdeket is érintő ily kérését figyelembe véve megfogja találni a megtörtént sérelem orvoslásának módját.

L—F. O.

KRÓNIKA

MŰMELLÉKLETÜNK. Lapunk jelen számához műmellékletet csatolunk, mely dr. Fábián Gáspár műépítész alkotását ábrázolja, egy székesfehérvári apáca zárdaiskolát. A teljesen eredeti, félköríves cour d'honneur-szerű kiképzés nem véletlen vagy erőszakos tervezés eredménye, hanem a város eme igen érdekes telekalakulatának egyedül lehetségessé vált megoldása. A tervező itt egyszersmind városrendezési problémát oldott meg: három ferde utcakeresztezést elégített ki a félkörös lezárással és amint az a helyszínén ma már látható, teljes eredménnyel. Az épület közép risalitja előtt álló oszlopos szobormű pedig nemcsak az épület kiegészítő motivuma itt, hanem Székesfehérvár legfőbb útvonalának, a Budai-út egyenes részének tengely-befejezése, így az épület tulajdonképpen Székesfehérvár kapuja, mely stílusában is jelzi a városon uralkodó barokkori hangulatot.

Mérnöki kinevezések. A kereskedelemügyi miniszter a m. kir. államépítészeti hivatalok mérnöki személyzetének létszámába tartozó Jerzsák Béla kir. mérnököt kir. főmérnökké, Oláh Béla dr. kir. segédmérnököt kir. mérnökké, továbbá ugyanezen létszámba Szabó Sándor okl. mérnököt ideiglenes minőségű kir. segédmérnökké kinevezte.

A Magyar Mérnök és Építész-Egylet mű- és középítési szakosztálya ülésén Jakabffy Zoltán elnökölt, jegyző Hoepner Pál. Ülés előtt Wellisch Andor szóvá tette a budapesti új rendőrfőkapitányságí palota ügyét, mely a belügyminiszter egyik programmpontja és terve, s mely cca. 80 milliárdba kerülne. Kéri a szakosztályokat, hogy hassanak oda, hogy e tervekre országos tervpályázat hirdettessék. Györgyi Dénes a legnagyobb propagandát javasolja ez ügyben és küldöttség kiküldését sürgeti. A szakosztályok egyhangúlag hozzájárultak. Utána Bierbauer Virgil dr. tartotta meg előadását Hofrichter és Kasselik művészetéről az 1780—1830-ig terjedő időszakról. A finom stílusú előadás, a gazdag képanyag, az általában nem igen ismert művészek munkássága mindvégig lekötötte a hallgatóság figyelmét, mely előadót megtapsolta, Jakabffy elnök pedig a szép előadásért köszönetet mondott.

A Magyar Mérnök és Építész-Egylet tervpályázati felhívása az 1926/27. évi Wellisch-pályázatra. Tervezendő egy háromtantermes *falusi elemi iskola* tanítói lakással. A tanítói lakás tervező tetszése szerint az iskolával egy épületben vagy külön épületben tervezhető, előző esetben azonban föltétlenül külön bejárattal látandó el. Az épület a következő helyiségeket tartalmazza: 3 tanterem à 60 m², 1 szertár 25 m², 1 tanítói szoba 20 m², elkülönített klozettek fiúk és leányok számára, egy szolgalakás (szoba, konyha, kamra); tanítói lakás: 1 szoba 25 m², 1 szoba 20 m², előszoba, konyha, kamra, klozett. Tüzelő- és élelmiszerpincéről gondoskodni kell. Szem előtt tartandó, hogy az építési telken vízvezeték és csatornázás nincsen. Az épület stílusát tervező szabadon választhatja, valamint azt is, hogy földszintes vagy emeletes épületet tervez. Szükségeltetnek a következő rajzok: Minden emeletsorról alaprajz 1:100, 1 metszet 1:100, 1 helyszínrajz 1:200, 2 homlokzat 1:100 darab perspektívikus kép, melynek léptéke és kidolgozási modora tervezőre bizatik; keretezés mellőzendő. Rövid műleírás. A telekrendezése és parkírozása a helyszínrajzon feltüntetendő. I. díj 80 pengő = 1,000.000 korona, II. díj 40 pengő = 500.000 korona. A tervek lepecsételt borítékban, jeligével és jeligés levéllel látandók el. A tervek 1927. évi április 1-én déli 12 órakor a M. M.- és É.-E. titkári hivatalában nyujtandók be. A bíráló-bizottság tagjai: *Wellisch* Andor, *Avré* Károly, *Wälder* Gyula; póttag: *Irsik* László. Pályázati programm az Egylet titkárságánál darabonként 10 fillérért kapható.

Átszervezték a főváros középítési ügyosztályát. A főváros középítési ügyosztályában nagyjelentőségű átszervezés történt. A tanács határozata szerint ugyanis az ügyosztályt négy főcsoportra osztották fel. Ezek: a lakásépítési, fürdőépítési, iskolaépítési és kórházépítési főcsoportok. Minden csoport élére egy-egy csoportvezető került és pedig a lakásépítési csoport élére Wossala Sándor műszaki főtanácsost, a fürdőépítési csoport ve-

ÖTVENEGYEDIK ÉVFOLYAM 9—10. SZÁM. 1927 MÁRCIUS 1.

33-34. e

ÉPITŐ IPAR
ÉPITŐ MŰVÉSZET

A budapesti építőipari szakmák ipartestületei, a Hadviselt Mérnökök, Építészek és Műszaki Tisztek Nemzeti Szövetsége, Budapesti Ácsmesterek Ipartestülete, az Építőmesteri Képzettség megvizsgálására szervezett bizottságának hivatalos lapja.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 12 pengő=150000 K, félévre 6 pengő=75000 K. — Egyes szám ára 0.80 fill.=10000 K — Postacsekkszám 49197 Hirdetési díj: m/m-kint 0.20 fill.=2500 K

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. FÁBIÁN GÁSPÁR

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., Ménesi-ut 7/c TELEFON: JÓZSEF 132—95.

A művészet aranymilliója és a nemzeti építőművészet sorsa.

Mindannyian tudatában vagyunk annak, hogy országunk jelen nehéz helyzetében nemzeti kultúrfölényünk igazolásának — mily rendkívül komoly fontossága van.

A talpraállani készülő Magyországnak éltető eleme a magyar tudományos és művészi kulturális élet megerősítése, mely gondolatot eddig senki sem érezte át oly nemes szívvel, mint a magyar kultúra nagykoncepciójú őre — Klebelsberg Kunó gróf, ki a legnagyobb akadályok ellenére erős kézzel sietett a sok bajjal küzködő tudományos élet felsegítésére, hogy annak zavartalan folyamatosságát biztosíthassa. Most pedig nagyszabású terveinek folytatásaként szerető gonddal fordul a magyar kultúra legszebb virágának, a magyar művészet lankadó életének istápolására.

Művészi életünket a jelen szomorú idők még sokkal közelebbről érintették, mint tudományos világunkat. Az ma is, sajnos, a legnehezebb viszonyok közt küzd, amelyre a senyvedő magyar építőművészet megdöbbentő és a legszomorúbb példa. Az építőművészek körében ezért a legnagyobb lelkesedéssel és hálás megértő elismeréssel fogadták Klebelsberg Kunó gróf kultuszminiszternek ama igen nagyfontosságú szándékát, hogy a magyar művészet szomorú sorsán segítendő, a legfontosabb teendőkre egymillió aranykoronát óhajt juttatni. Az építészek számos szaktestülete, s így a Magyar Képzőművészek Egyesülete, a Magyar Mérnök- és Építészegylet, a Magyar Mérnöki Kamara, a Magyar Építészek Nemzeti Szövetsége a legnagyobb elismerő tiszteletttel adóztak a kultuszminiszter fáradhatatlan munkásságának, amelyet oly nagyvonalú tervszerűséggel és következetes vasakarattal hajt végre a magyar kulturális élet felvirágoztatása érdekében.

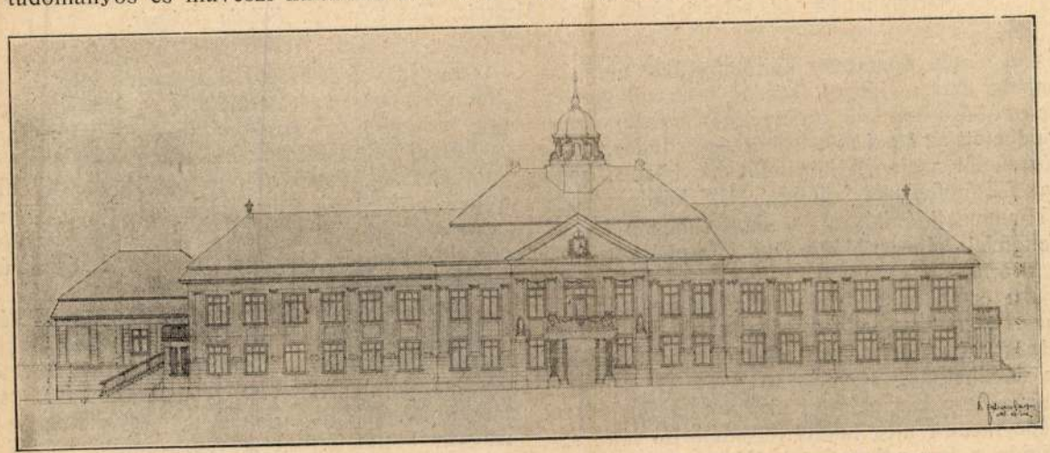

Marcali m. kir. áll. polgári iskola terve. Homlokzat. Tervező: *dr. Fábián Gáspár.*

Az összes művészi körökben nagy megnyugvással fogadták azt is, hogy a miniszter a nemzeti művészet minden ágát egyforma szeretettel veszi körültekintő gondozásába, amelyek között az anyaművészetnek: az építőművészetnek fellendítése a legnehezebben megoldható kérdés, mert az építőművészeti tervek technikai kivitelére aránytalanul nagyobb összeg szükséges, mint a többi testvérművészetek alkotásainak megvalósítására. Viszont, ha nem is magát az építkezést, de a tervező építőművészeti munkálkodást aránylag szerényebb anyagi eszközökkel is, hathatósan lehet előmozdítani. Ennek pedig nemzeti kulturális szempontból ma hangsúlyozottan igen nagy fontossága van. E helyen fokozottabb mértékben fel kell hívnunk az illetékes körök különös figyelmét a magyar építőművészet tengődésének rendkívül aggasztó helyzetére, amely senyvedés, sajnos, immár közel tizenhét esztendeje tart. Tizenhét esztendő egy emberi élet alkotó munkásságának a felét jelenti. S e hosszú idő alatt építőművészeink vagy teljesen munka nélkül álltak, vagy kizárólag az úgynevezett szükségmunkákra: tömeglakásokra, emeletráépítésekre és kisebb bérlakások megtervezésére voltak utalva. Ilyen sovány emlők táplálják ma is a magyar építőművészet életét. A magyar építőművészet munkásságából, sajnos, már majdnem teljesen kiküszöböltettek azok a nagyszabású munkák, amelyeknek megtervezése közben fejlődhetett az igazi művészi érzés és tudás.

Ily végtelenül szomorú körülmények között, hogy lehet szó az építőművészet fejlődéséről. S kérdem, hogy alakulhat ki nemzeti építészet, amikor ehhez a legelemibb alapfeltételek teljesen hiányoztak. Tizenhét esztendő töröltetett ki teljesen a magyar nemzeti építőművészet életéből s ma is áll az alkotó munka építőművészeink műtermeiben, mert nem adatik meg nekik az eszköz, a méltó feladat, amelynél az építő gondolatot a művészi magaslatra emelhetnék.

És a némaságra kárhoztatott magyar építőművészet gyászos képe mellett még inkább elszomorító látni azt, hogy külföldön s így a legyőzött Németországban és Ausztriában is az építőművészet s az ehhez legközelebb álló testvérművészet: az iparművészet fejlesztésére dúsan kamatozó nemzetgazdasági és kulturális szempontból mily rendkívül nagy súlyt helyeznek s ezek fellendítésére mily nagy áldozatokat hoznak.

Külföldön nagy művészi fokon álló kiállítások a tervező építőművészek lázas versenyéről és a nemzeti kultúra fejlődését szolgáló tervszerű együttműködéséről számolnak be. És míg ott nagyszabású és méltó feladatok művészi megoldásai közben izmosodhatik és fejlődhetik a nemzeti építőművészet, addig nálunk a legfontosabb feladatoknak egész halmaza tervszerűtlenül áll előttünk és ezek kellő előkészítésével senki sem törődik.

Ha már a tényleges építkezés erőteljes előmozdításáról ma, sajnos, még nem lehet szó, igen nagy nemzeti érdekek fűződnek ahhoz is, hogy legalább a tervező építőművészet alkotó munkásságának folyamatossága meg ne szakadjon.

Külföldön számos nagyszabású pályázat révén, behatható tanulmányok alapján készítik elő a jövőben megépítendő városrészek építőművészeti kialakítását. Hosszú időn keresztül érlelődnek meg a terek, az utcák egységes művészi kiépítései, amelyek előtt sokszor oly csodálattal — és vágyó irigységgel állunk meg. Nagy művészi tervszerűséggel készítik elő már most — idejében — az esetleg még csak évtizedek mulva felépítendő nagyszabású épületek elhelyezését és körültekintő gonddal állapítják meg előre a környező épületek felépítési módját s kivitelezés előtt még nagymérvű gipszmodelleken próbálják ki a legművészibb építési gondolatot, amelyen mély és aggódó szeretettel s körültekintő óvatossággal figyelik meg a megszületendő építőművészi alkotás jövendő perspektivikai hatását.

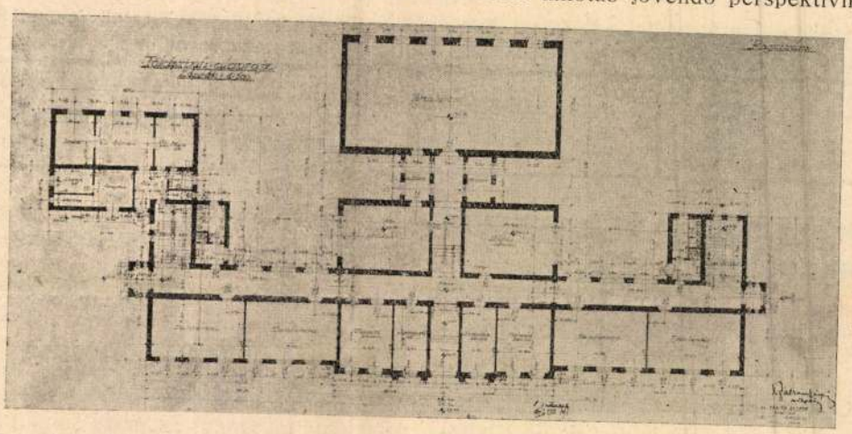

Marcali m. kir. áll. polgári iskola terve. Alaprajz. Tervező: *dr. Fábián Gáspár.*

Egyszóval, irigykedve állapítjuk meg, hogy a szomszéd, legyőzött országokban is él, fejlődik és virágzik a szó legszebb és legnemesebb értelmében vett építőművészet nagyfokú művészi magaslaton s azt tervszerű, hatalmas segítőeszközök mozdítják elő a művészetnek a nemzeti irányú kifejlődését és itthon — az alkotni vágyás éltető, szent tüze mellett a guzsbakötött tétlenség szégyenítő, fájdalmas érzése emészti építőművészeink lelkét...

Mindeme igen súlyos okoknál fogva szükséges, hogy a kultuszminiszter által a hazai művészetnek oly nagy megértéssel tervbe vett segítő akciójának keretén belül a tervező építőművészet fejlesztése is hathatósan karoltassék fel. E célból pedig igen ajánlatos volna, ha a magyar építőművészetet reprezentáló művészi hatóságok és testületek közreműködése mellett jól megrendezett nyilvános nemzeti pályázatok útján oly nagyszabású építészi feladatoknak teljesen szabad és ideális megoldására irassanak ki versenyek, amelyek pályázati megoldandó feladatok témája kiválóan alkalmas legyen magasabb fokú építőművészeti alkotások modern irányú kifejlesztésére.

Olyan nagy fontosságú feladatok, mint a Gellérthegy kialakítása, a Margitsziget kiépítése, a Vérmező rendezésének kérdése, az új hidaink, vasútállomásaink kiépítése, az új Nemzeti Stadion, a jövendő Állandó Kiállítási Park és a többi nagyszabású feladatok egész tö-

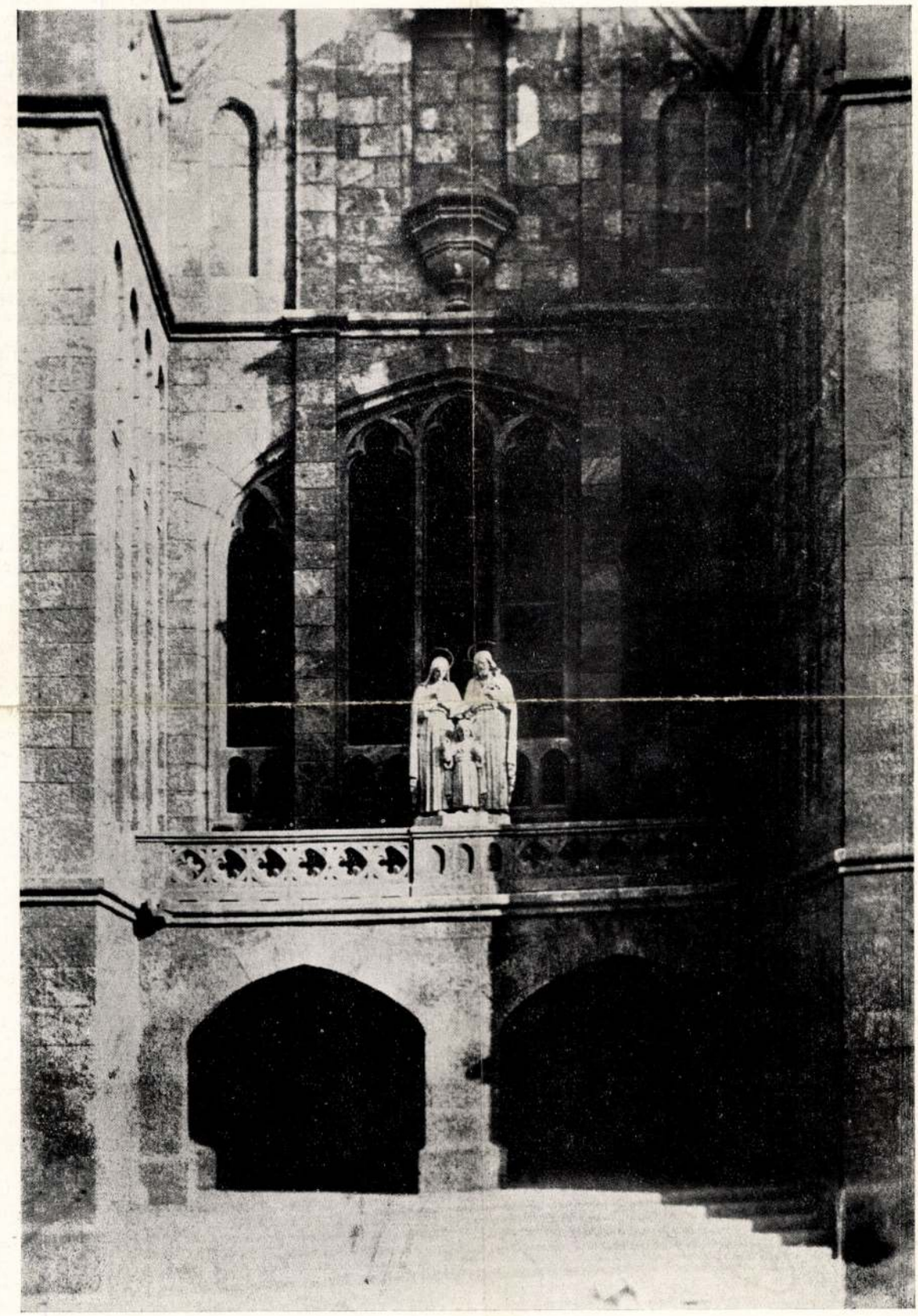

Bpest, VI. ker., Szondy-u. r. kath. plébánia templom főhomlokzata
Tervezte: Dr. Fábián Gáspár, műépítész

Fábián Gáspár

Fábián Gáspár dr

tervezte a szekszárdi
új vármegyei székházat,
melyet 1930-ban
avattak fel.

ÉIÉM. 1930. 39-40.
sz. 159. l. (A
Kormányzó avatja fel
a szekszárdi székházat.)

Képe repr.
ÉIÉM. 1930. 43-44. sz.

Kérjük a munka szí

megtörténtéről az érte

Budapest, 1913. decem

Fábián Gáspár

írod
z

Épitő "Ipar – Épitő"

Művészet 1929, 28, 29. l. (Tanulságok a Debrecenben lezajlott bérház-pályázattal kapcsolatban)

III.
Tenti díjat nyert e pályázaton.

Fabian Gáspár dr

I. dijat nyert.

ivad

Épitő Ipar – Épitő

Művészet. 1929. 10 ol.

(A Prohászka-emlék-

templom terepályá-

zatándk eredménye.)

Fábián Gáspár dr

A Prohászka Ottokár emlértemplom I. díjas kiviteli tervének modellje.

Kepe repr.

Épitő Ipar – Épitő – Ménéret. 1930. 1–2. sz.

9. A középiskola legmagasabb osztályát elvégezt

10. A középiskola II-ik osztályát elvégezte-e? .....

11. Az elemi népiskola VI-ik osztályát elvégezte-e

12. Az iparos- és kereskedőtanonc iskola III-ik

13. Az elemi népiskola IV-ik osztályán felül az elvégezte-e? .....

14. Ipari üzlet, vagy vállalatnál, — ideértve a b közlekedést is, — dolgozik-e az utolsó 5 év szakításokkal ugyanegy munkanemben (szakm

15. Őstermelés körében vezető munkási, vagy felüg

16. A 14. és 15. pontok alá nem sorolható egyéb köz bármely foglalkozás körében legalább 5 év ó

17. Ha nem volt 5 éven át, volt-e legalább 3 év

18. Katonaságnál, vagy csendőrségnél kiszolgált

19. Az országos színészegyesületnek tagja-e? .....

20. Mióta lakik Budapesten? .....

JEGYZET: Ebből a nyomtatványmintából szi (IV., Központi városház II. em. 2

Fabián Gáspár dr

serverte az alábbi
épületet.

ÉIÉM. 1928. 11-12. sz.
44. l. (A soproni zár-
daépület felavatása.)

GOS BIZOTTSÁGA.

értesiteni, hogy a

a közleményeinek harmadik

tára számára a Franklin-

Műmelléklet az Építő Ipar—Építő Művészet 1928 julius 1-i számához

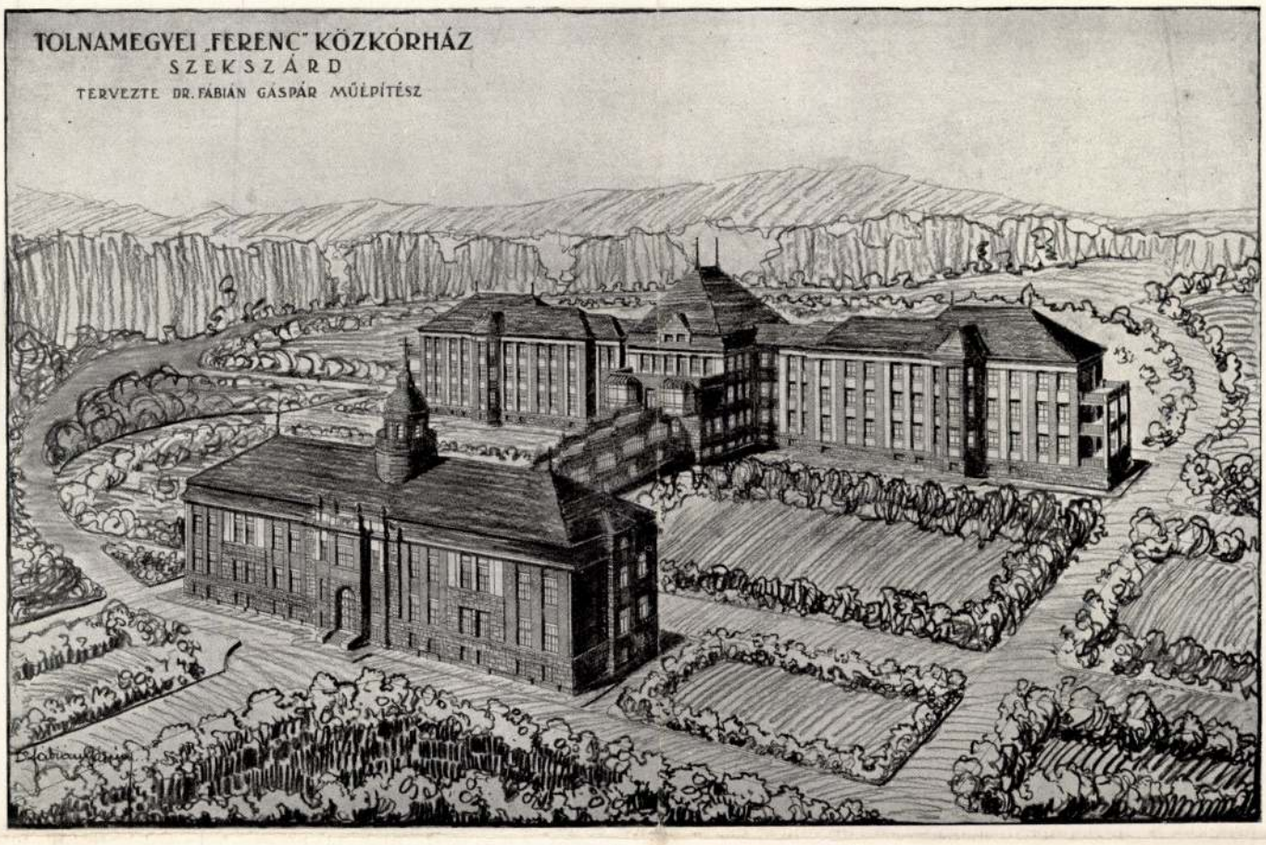

SZEKSZÁRDI KÖZKÓRHÁZ PERSPEKTIVÁJA

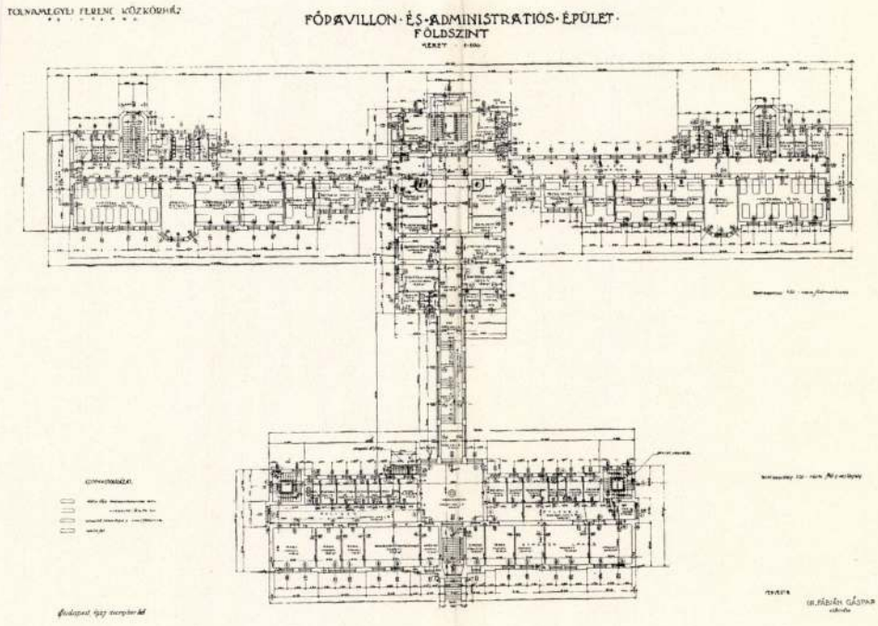

FÖLDSZINTI ALAPRAJZ

A TOLNAMEGYEI „FERENC" KÖZKÓRHÁZ KÖZPONTI ÉPÜLETE

TERVEZTE: DR. FÁBIÁN GÁSPÁR

RÉVAI-NYOMDA, BUDAPEST.

tet illeti meg; 4. a teljesen lebontott épület helyére újonnan emelt, általában lakás céljaira szolgáló épület abban az esetben, ha a lebontott épület lakás céljára nem szolgált és lakás céljára alkalmas nem volt; 5. a meglevő épületre újonnan ráépített emeleti rész. Az adómentesség tartalmát a következőkben állapítja meg a rendelet: 1. 30 év, ha az épület (épületrész) az 1927. év végéig helyeztetik teljesen lakható (használható) állapotba; 2. 25. év, ha az épület (épületrész) az 1928. vagy 1929. évben helyeztetik teljesen lakható (használható) állapotba; 3. 20 év, ha az épület (épületrész) az 1930. évben helyeztetik teljesen lakható (használható) állapotba; 4. 15 év, ha az épület (épületrész) az 1931. évben helyeztetik teljesen lakható (használható) állapotba. Harmincévi ideiglenes házadómentesség illeti meg továbbá: 1. a lakás céljára nem szolgált vagy használatlan állapotban volt és teljesen lebontott épület helyére az 1927. évben újonnan emelt épületet; 2. a lakás céljára nem szolgált épület átalakítása folytán az 1927. évben keletkezett új épületet, ha a legkésőbb 1926. év végéig megkezdett átalakítás folytán új lakás, üzlethelyiség vagy üzleti iroda keletkezett és az legkésőbb az 1927. év végéig teljesen lakható, illetőleg használható állapotba helyeztetett. Az engedélyezett házadómentesség, ha az épület 1927. év végéig helyeztetik lakható állapotba, az állami adóra és az ez után járó községi pótadóra, a később lakható állapotba helyezett épületnél ellenben csak az állami adóra terjed ki. A már megadott ideiglenes házadómentességek a meghatározott időtartamig érintetlenül maradnak. A házadó alapja a bérbeadott épületeknél az épület után az adóévet megelőző utolsó évnegyedben járó nyers házbérjövedelemnek egy teljes éven át számított összege. Ha a bért nem évnegyedenkint fizetik, akkor adóalapul az adóévet megelőző november hóra eső nyers házbérjövedelmek 12 hónapon át számított összegét kell venni. A nyers házbérjövedelembe nem kell beleszámítani a bérletet terhelő közüzemi pótlékokat, a szedett házbérfillért és minden olyan közszolgáltatást, amelyet a város a bérlőtől a bérbeadó útján szed be. Az adó kulcsa Budapesten 20%, törvényhatósági joggal felruházott és rendezett tanácsú városokban 18% és egyéb helyeken 15%. Minden év november havában a ház nyers bérjövedelméről, illetőleg bérbeadás hiányában a ház haszonértékéről bevallást kell adni. A bevallási kötelezettségre nézve közömbös, hogy a házadó alá eső épület bérbe van-e adva vagy sem. A bevallást minden házról, tehát a tulajdonos vagy hozzátartozói által bérfizetés nélkül használt házakra is be kell adni. — Be kell adni az adóvallomást az üresen álló és az ideiglenes adómentes házakról is. Az állandó adómentes épületekről azonban, ha abból semmi sincs bérbeadva és adóköteles helyiségek sincsenek benne, nem kell részletes bevallást adni. Az állandóan adómentes épületet azonban november hó végéig be kell jelenteni a községi előljáróságnál. A bevallást az erre a célra szolgáló hivatalos nyomtatvány felhasználásával kell kiállítani.

SZAKIRODALOM

A Felső épitő ipariskola 1918—25. évi szünidei felvételei. 50 műlapból álló pompás füzet ez, egy céltudatos munka VII-ik kötete, mely munkát a budapesti Felsőépítőipariskola végzi lankadatlan szorgalommal, tanubizonyságot adva arról,

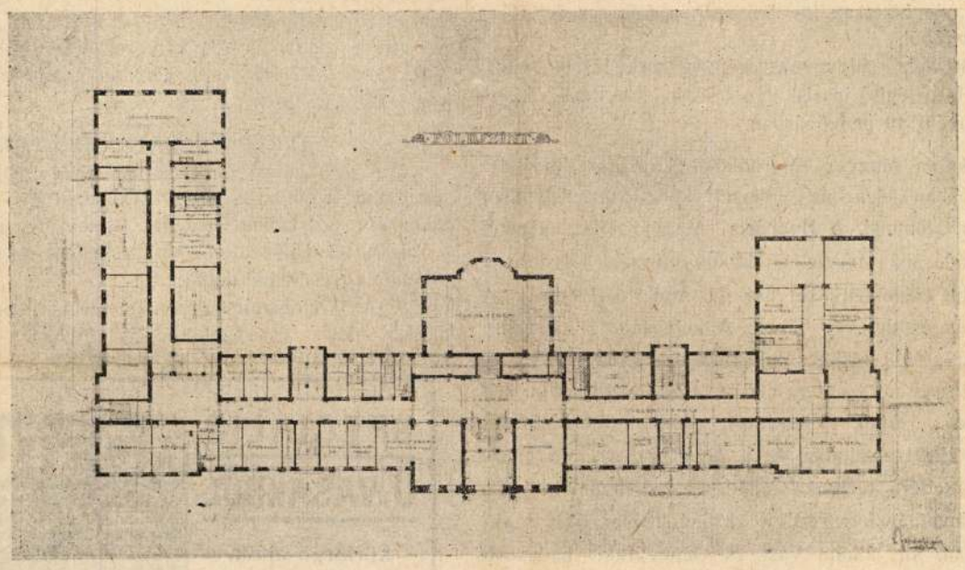

A soproni anyaintézet alaprajza. Tervezte: dr. Fábián Gáspár.

hogy ez az intézet kitünő tanári karával országunk egyik kulturgócpontját képezi. Méltán büszke lehet a Felsőépítőiparisko la arra az eredményre, amelyet ez a füzet dokumentál, mert a lapok kivitele minden tekintetben kifogástalan és azonfelül hazafias munka, hisz az ország és a megszállt területek népies motivumait tárja elénk.

Már a háború előtti években — 1912-től kezdve — budapesti m. kir. áll. felső épitő ipariskola tantervében felvette kisebb épületek szakszerű felvételét és felrakását, hogy ezzel módot és alkalmat nyujtson az iskola növendékeinek, gyakorolni ezt — a praxisban elég sürü (különösen bővítéseknél) előforduló ágát az építőmesteri gyakorlatnak. Ezt a célt úgy vélte elérhetni, hogy a vezető tanár minden évben a vizsgák befejezése után 10—12 tanulóval egy tíznapos felvételi útra megy, felölelve és feldolgozva egy-egy vidék vagy város, esetleg egy-egy stílus keretébe tartozó összes kisebb emlékeinket, mely felvételeket a következő évben a tanár felügyelete mellett fel is rakják sokszorosításra alkalmas formában.

Az I-sö füzet: Az erdélyi templom-erődök ismertetése, a II.: a Márkusfalvai templom és kastély, a III.: a szepességi kéthajós templomok és haranglábak, míg a IV. és V.: a régi budai és pesti polgárházakat ismerteti — tehát csupa olyan kisebb terjedelmü épületeket, melyeket költséges állványozás

és nagyobb előkészületek nélkül fel lehet mérni.

A VI. füzet összegyüjti a törökvilág emlékeit, már a mennyire tudomásunk van róla, ismerteti a még meglévő mecseteket, minarékat és fürdőket, a kisérő szövegen pedig összefüggő képet ad a török hódoltság korának építészeti tevékenységéről.

A háború és ennek szerencsétlen befejezése megakasztotta a tervszerű felvételi kirándulásokat; 1918-tól 1927-ig szünetel a munka. Egyéni szorgalom pótolja az iskola irányító összefoglaló tevékenységét és ezen egyéni szorgalom eredményeként megjelent a közel napokban a felvételek VII. füzete „A Magyar falu" mely jellegzetes példákban mutatja be a magyar paraszthász különféle típusait, a magyar népművészet régibb és újabb keletű motivumait, a székelykapuk örökifjú faragványait — egyszóval mindent, ami a falu népétől telik. Kivánatos volna, ha ezzel a füzettel nem záródna a magyar falu ismertetése, hanem egy második és harmadikban is igyekeznök megörökíteni és vele megmenteni az utókornak mindazokat az igazgyöngyöket, melyek a sajnos mindjobban nivelláló úgynevezett haladás révén eltünedeznek és lassan, de biztosan kivetköztetik a falut eredeti tősgyökeres mivoltából.

A füzet 50 lapból áll, minden könyvkereskedésben, vagy a kiadónál, a felső épitő ipariskolánál kapható (VII., Thökölyút 74.) füzetenként 10 pengő árban.

A Technika, a Magyar Mérnökök Lapjának legújabb száma a napokban jelent meg megnövekedett terjedelemben és gazdag tartalommal. A Hungária Magyar Technikusok Egyesülete kiadásában megjelenő kiváló műszaki folyóirat e száma hosszabb közleményeket hoz dr. Anderlik Elődtől: A folyadékáramlás és dr. Vér Tibor: A kopásfajok mibenléte stb. címen; ez utóbbi cikkhez különmellékleten 60 ábra tartozik. A változatosan szerkesztett rovatok közül különösen Repülés, Hajózás, Autó, Vegyészet, Rádió, Filmtechnika, Könyvszemle, Elektrotechnika és a Gyáripari szemle emelkednek ki a modern technika fejlődését figyelemmel kisérő aktuális tartalmuknál fogva. Egy gazdagon illusztrált szakközlemény a m. kir. állami Vas- és Gépgyárak budapesti üzemét részletesen ismerteti a Technika, melynek szerkesztői Bornemissza Géza és Sommer László. E lapra hivatkozással kívánságra ingyen mutatványszámot küld a kiadóhivatal: Budapest, IX., Köztelek-utca 1. szám. Előfizetési ára egy évre 12 pengő, megjelenik havonta.

Nem égett le a Grozit különleges bőrfedéllemezzel fedett épület a Danubius strandfürdő mult heti égésénél. A két méter távolságban levő épület, mely kátránylemezzel volt fedve, leégett, a Grozit-tető sértetlen maradt és az épületet is megvédte a pusztulástól. Ez már a negyedik tűzeset, mely a Grozit különleges bőrfedéllemez tűzmentességének előnyét dokumentálja.

HIVATALOS RÉSZ

A falazó kőművesek órabérének felemelése. A Budapesti Építőmesterek stb. Szövetségének végrehajtó bizottsága a falazó kőművessegédek órabérének maximumát június 13-tól kezdve három fillérrel 72 fillérre emelte. A falazó kőművesek órabérének minimuma, valamint az összes egyéb építőmunkás kategóriák órabére teljesen változatlan maradt.

A minimális munkateljesítmény. A Budapesti Építőmesterek Szövetsége a munkásokra nézve az alanti kötelező minimális munkateljesítményt irja elő 10 órai munkaidő mellett:

	Kisméretü téglából darab	Nagyméretü darab
alapfalazatban	800	700
pincefalazatban	700	600
földszinten és I. emeleten	600	550
további emeleteken	550	500
padláson és tűzfalaknál	450	400
½ vagy 1 tégla széles válaszfalaknál	700	650
pinceboltozatoknál	700	600
vastartók közötti boltozatoknál	600	550
		négyzetméter
táblás válaszfalakból		16
belső síma falvakolatból		20
belső téglamenyezet vakolatból		12
belső betonmenyezet		10
téglaburkolatból habarcsban		18
rabitzfal vasszereléssel		5
rabitzfal vasszerelés nélkül		8
nádazásból gorombán vakolva		18
egyszeri meszelés		160
kétszeri meszelés		100
háromszori meszelés		70

Ez a minimális munkateljesítmény órabér szerint végzett munkáknál irányadó, azonban akkordbérek megállapításánál kötelező ennek alapulvétele.

TERVPÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

M. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter a szegedi fogadalmi templom környékének rendezése és megfelelő tér kiképzése érdekében országos eszmei tervpályázatot hirdet.

1. A tervpályázaton résztvehetnek az alanti bírálókat kiküldő egyesületek tagjai:

2. A bírálóbizottság elnöke: gróf Klebelsberg Kunó dr. m. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter vagy helyettese.

3. A bírálóbizottság tagjai: M. kir. Vallás- és közokta-

SPECIÁLIS U VASAKBÓL
körforgó-ajtók, tűzbiztos vasajtók, üvegtetők és vasszerkezeti munkák
KAJTÁR LAJOS
épület, műlakatos és vasszerkezeti gyára
BOSTWICK RENDSZ. TOLORÁCS
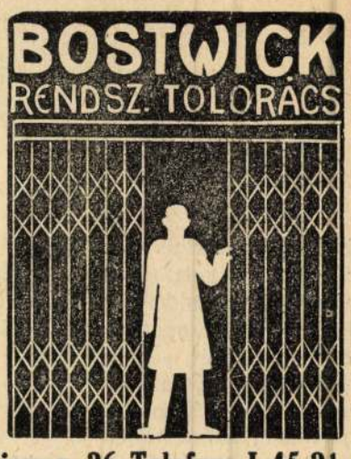
Budapest, IX., Liliom-u. 26. Telefon: J. 45-21

Neuschlosz-Lichtig
Repülőgépgyár és faipar r.-t.
Gyárt: Épületasztalosmunkát, parkettákat és mindennemű fatömegárut
ALBERTFALVA.

SCHLICK-NICHOLSON
GÉP-, VAGON- ÉS HAJÓGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, VI. KER., VÁCI-UT 45-47. SZÁM
Hajógyár: UJPESTEN Alapitási év: 1869
Gőzgépek, Szivattyuk, Motorok, Kazánok
Vasszerkezetek, Épületlakatosmunkák, Daruk
Vagonok, Hajók, Jéggyári berendezések, Mezőgazdasági gépek

ÖTVENEGYEDIK ÉVFOLYAM 29—30. SZÁM. 1927 AUGUSZTUS 1.

ÉPITŐ IPAR ÉPITŐ MŰVÉSZET

A budapesti építőipari szakmák ipartestületei, az Építőmesteri Képzettség megvizsgálására szervezett bizottságának hivatalos lapja

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő. Egyes szám ára 0.80 P — Postacsekkszám 49197. Hirdetési díj: mm-kint 0.20 pengő

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. FÁBIÁN GÁSPÁR

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: **BUDAPEST, I., MÉNESI-ÚT 7/c** TELEFONSZÁM: JÓZSEF 432—95.

Üdv a magyar népjóléti miniszternek!

A régi időkben elhagyatott magyar népjólét gondos jó atyját, *dr. Vass Józsel* m. kir. népjóléti minisztert egy szerencsétlen őrült megtámadta akkor, midőn a nagylelkű, csodálatos enegiájú és áldott jó szívű miniszter megterhelve a nyomorult magyar nép nyűgeinek gondjaitól és telve a felsegítésükön aggódó tervekkel és elhatározásokkal új erőt gyüjtő nyugodalomra tért.

Míg mások, polgárok és miniszterek a kánikulában fürdőhelyekre mennek pihenni, addig a magyarságnak eme Istentől adott nagy férfiúja, három más miniszter gondjait is magára véve éjt, napot egybevetve dolgozik, hogy rombadöntött szegény hazánkat és annak ezer sebből vérző szerencsétlen népét felemelje, megvigasztalja, segítse, talpraállítsa, minden jóval ellássa.

Csak őrült ember támadhatott ily egyén ellen, aki tulajdonképen az ő édes apja, jóindulatú oltalmazója, mert nincs olyan elvetemültség, mely józan ésszel és lélekkel ilyesmire képes lett volna.

Mi, a magyar mérnökség nevében, 50 esztendős patinás lapunk útján tolmácsoljuk véghetetlen örömünket a nagy magyar miniszter ellen intézett aljas támadás meghiusulása felett és kimondhatatlan undorunkat az aljas cselekmény elkövetésével szemben.

Mert a magyar mérnökség és speciálisan *az építő ipari* nagyon jól tudja, mit köszönhet a magyar népjóléti és munkaügyi miniszternek. Eljő az idő, mikor *neve Baross Gábornak, a „vasminiszter"-nek nevével egyenlő fényben fog ragyogni a magyar technikus világ előtt,* mert miként Baross, a kiegyezés után egy rossz szomszéd által halálraitélt nemzet mérnöki alkotásai terén elmulasztottakat pár év alatt behozta és a magyar technikai alkotásokat a művelt nyugat hasonló alkotásaival egyenlő rangra állította úgy *dr. Vass Józsel* munkaügyi miniszter egy rettenetes háború és az azt követő gyalázatos uralmak által halálra ítélt építőipart az ő valóban vas markával megragadta és felemelte, *lehetőségeket adván arra,* hogy az táplálkozni tudjon, hogy újból talpra álljon és éljen.

Nézzetek végig ma Budapesten, nézzetek végig az ország összes városaiban, mit láttok?! Egy csodálatos építőtevékenységet, mely a béke világára emlékeztet, sőt bizonyos tekintetben azt meg is haladja.

Hogyan? Egy nyomorult ország ma már így ad életösztönéről tanubizonyságot? Úgy van! *A magyar munkaügyi miniszter kezének nyomai.*

Bérházak emelkednek. Először ő maga építtetett, megmutatván, hogy lehet építeni. Aztán a bankokat kényszerítette az építkezésre, hogy azok lássák, hogy a pénznek kötelességei is vannak. És csodálatos! A pénz észrevette, hogy az építkezés nem is olyan rossz befektetés. És míg a nagy miniszter ellentmondást nem tűrő parancsára *kényszerből kellett építeni, ma már üzletből építenek.*

Ez dr. Vass József! Ez az, ami egy embert naggyá tesz, minden időkre. Ezért hálás Neki a magyar építőipar, hiszen úgy bánt vele, mint az előrelátó gondos apa gyermekével. Először megfenyítette és így belátásra bírta, hogy azután saját lábán járva hálát adjon a gondos szülőnek és megcsókolja a kemény vas-kezet.

De nemcsak az építőipar — melynek végre is hasz-

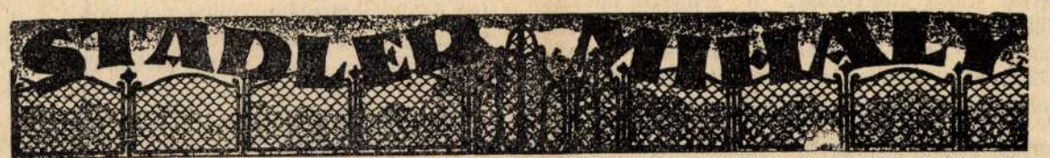

DRÓT-SZÖVET-FONAT-KERITÉS. VI., TERÉZ-KÖRÚT 43. TELEFON: 147-79, 203-71.

not és megélhetést adott — áldja a magyar népjóléti minisztert. De áldja a magyar szenvedő, elhagyatott, beteg, szomorú nép is. Nem fogja elfeledni, el nem feledheti a magyar nép a nagy miniszternek azt, hogy betegségében segítségére sietett és *egy ország szinte hihetetlenül elhanyagolt kórház ügyét hatalmas keblére, a népért dobogó szivére ölelte.*

Hol vannak a magyar kórházak? Ennél szomorúbb, elárvultabb, mondjuk ki, gyalázatosabban elhanyagoltabb ügye nem volt szegény hazánknak.

Pellengére kellene állítani azokat, kik a multban egy hatalmas, gazdag monarchiában a szenvedő emberiség ügyét ily mértékben képesek voltak elhanyagolni. Menjetek szét az országban és nézzétek meg a mult magyar közkórházait! Csak egy szó fogja elhagyni ajkaitokat, látván az „üszkübi állapotokat": botrány. De ne aggódjatok!

A magyar kórházügy már kézben van. Vasmarokban. Olyan marokban, mely ha valamit megfog, egykönnyen el nem ereszti. *Már épülnek az új közkórházak!* Már a magyar népjóléti miniszter keze, ez az áldott, alkotó, vas — kéz, működik. És nyomában új élet fakad. A szenvedő, nyomorgó, beteg magyar nép roskadó testének hóna alá nyúl ez a kéz, melyet ezren és ezren áldanak.

Egyik kórház a másik után épül. *Dr. Vass József magyar népjóléti és munkaügyi miniszter ötven év mulasztását hozza be.*

Áldja meg az Isten!

És tartsa meg a drága életét sokáig, törhetetlen energiája, — mint „a nagy vizek ereje" — áldó, vígasztaló, alkotó, jótevő működését fejtse ki még évtizedeken át, hogy csonkaságunkban is hálát adhassunk a Gondviselésnek, hogy ily nagy emberrel pótolta mérhetetlen veszteségünket.

Dr. Fábián Gáspár.

KRÓNIKA

Samarjay Lajos kinevezése. A minisztertanács a magyar királyi kereskedelemügyi miniszter előterjesztésére Samarjay Lajos miniszteri tanácsos, magyar királyi államvasuti igazgatót a magyar királyi államvasutak igazgatóságának elnökévé kinevezte.

Samarjay Lajos a magyar mérnökségnek egyik legképzettebb, legmunkaszeretőbb, legnagyobbra hivatott kimagasló alakja, akinek magas kitüntetése a magyar mérnöki társadalom osztatlan örömével találkozott. Gratulálunk.

Győr sz. kir. város mérnöki hivatalának új vezetője. A város tanácsa Erdély Ferenc elhalálozásával megüresedett városi mérnöki hivatal vezető műszaki tanácsosi állásra pályázatot írt ki. A pályázatra 19 kérvényező jelentkezett, akik közül Német Károly dr. főispán, a város tanácsának meghallgatásával, — a törvényben gyökerező jogánál fogva most meghozott döntésével a mérnöki hivatal vezető műszaki tanácsnoki állásra Farkas Imrét, Szekszárd r. t. város főmérnökét nevezte ki. Az új műszaki tanácsos már a közel jövőben Győrbe megy állásának elfoglalására.

A Ferenc József fogadalmi templom tervei. A Magyar Mérnök- és Építész Egyletben ki voltak állítva azok a tervek, amelyek a Ferenc József fogadalmi templom szűkebbkörű tervpályázatára érkeztek be. Köztudomású, hogy az első díjjal *Lechner* Jenő dr. terve tüntettetett ki. Valóban a legszebb, legtökéletesebb valamennyi terv között *dr. Lechner* terve és méltó lenne a kivitelre és dísze a fővárosnak. Gratulálunk dr. Lechner Jenőnek, ezért a pompás tervért. A többi tervek nincsenek díjazva, így sorrendet nem lehet megállapítani. Mindegyik értékes alkotás, igen szép gondolatok és művészi kivitelek. Árkay Aladár, Csáky István gr., Fritz Oszkár, Foerk Ernő, Györgyi Dénes, Medgyaszay István, Kauser József, Petrovátz Gyula és Wiesner Emil voltak a pályázók.

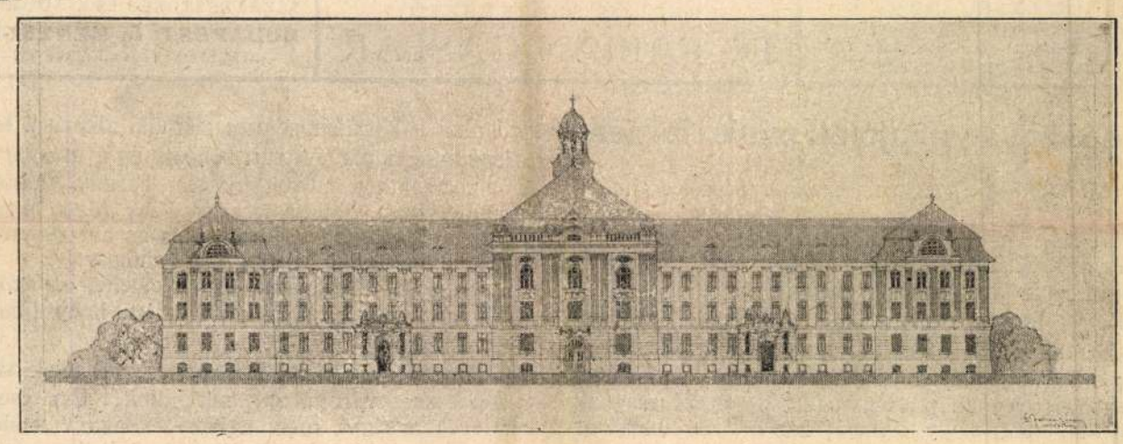

Az Isteni Megváltó Leányai soproni anyaintézetének főhomlokzata. Tervezte: dr. Fábián Gáspár.

A házadó. A magyar kir. pénzügyminiszter 20.000. 1927. szám alatt kelt rendeletet bocsátott ki, amely a házadó végrehajtási utasítását tartalmazza. A rendelet első részében azzal foglalkozik, hogy mely épületek esnek házadó alá és mely házak mentesek a házadó alól. A rendeletnek ezt a részét mi már többször ismertettük és ez köztudomású. Részletesen a „Budapesti Közlöny" június 12-iki 132. számában látható. — Bennünket az érdekel, hogy melyek azok az épülő épületek, amelyek ideiglenesen mentesek a házadó alól. Ezek a következők: 1. az újonnan emelt épület, ha az olyan területen épült, ahol előbb épület nem volt; 2. a régi épületnek alapterjedelmét kibővítő és előbb még beépítve nem volt területre emelt új toldaléképület; 3. a teljesen lebontott épület helyére újonnan emelt épületnek a lebontott épület terjedelmét meghaladó része. — Ha az e pont alá eső új épület a lebontott épület térfogatának a négyszeresét eléri, az adómentesség az egész terüle-

Fábián Gyöngyvér

Szuromi Pál: Díjnyertesek

Művészet, 1982. november

Fábián Gáspár

tervei szerint épültek
a köv. templomok:
Alag (Pestm) 1936-37
Nagyfalva — 1919
Hódmezővásárhelyi
jezsuita templom 1937

vród
Biertempl
XV, 1

Fábiani Gáspár

terverte a bpesti gróf
Haller-utcai rk.
templomot 1935-
ben
irod

Bierbauer

XIII. k.

Fábián Gáspár dr

terveste a szegedi
Somogyi-telepi rk.
templomot 1934

írod
z
Biertempl
XIV. l.

Fábián Gáspár dr

tervezte a szolnok-gyár-
városi rk. templomot

irod.
Biertempl
IX. l.

IRODALOM

-Arch.Ért.1914,369.l.Kép
a 367.l.-on.

JEGYZET

Fábián Gáspár

tervezte az újdombo-
vári rk. templomot

erőd

Biertempl

VII. l.

Fábián Gáspárdr

terveste a szolnoki rk.
temető kápolnáját,
építette Sipos István
szolnoki építőm.

vród
z

Biertempl

IX. l.

asoltárok.

.sz.eleje.

ALCSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

MESTER

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

EGYÉB ADAT

szamárhátives fülkében
. Festett szobor, késő gotikus.
jai, arany háttérrel.

Fábián Gáspár dr

tervezte a érdi rk.
uj templomot

vöd

Bier Templ

VII. l.
IX
XIII – XV. l

Az 1918 óta Mozs-on
épült Teplomor
Bp. 1918-37. bérizet
MOB Kat. 2311. sz.

HELYSÉG

Brassó.

VÁRMEGYE

Brassó.

SZAKCSOPORT

KOR

ŐRZÉSI HELYISÉG

Ev.ref.templom.

TULAJDONOS

MÉRET

TÁRGY

Miseruha,barnavörös selyemből,ha
keresztttel.

LEÍRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUN ÁLÁS, DÍSZÍTÉS, FELIRAT, JE

FÉNYKÉP, RAJZ

Bierbauer V.:

VÁLASZ AZ ÉPÍTŐIPAR-ÉPÍTŐMŰVÉSZET SZERKESZTŐJÉNEK

Nagy megelégedéssel olvastuk az *„Építőipar-Építőművészet"* december hó 1-jei számának lendületes vezércikkét, amelyet maga a lap szerkesztője írt. A Magyar Mérnök- és Építész Egylet mű- és középítési szakosztálya többhetes vitát folytat a modern építészeti törekvésekről, s hogy e vita nem maradt eredménytelen, hanem igen nagy átütőerővel bír, azt mi sem bizonyítja világosabban, mint ez a vezércikk. Bevezető sorai úgy hangzanak, mint mikor egy édes, békés álmaiból hirtelen felriasztott ember szólal meg! Most már igazán nyugodtan elmondhatjuk, hogy mindenki ráeszmélt arra, hogy az építészetben vannak mindinkább megerősödő törekvések, amelyeket egyesek szívvel-lélekkel magukévá tesznek, s amelyek másokat „meggondolásokra késztetnek". Hannibal ante portas! Ugyanis az a kitűnő, sokat utazó, világlátott kollégánk, aki külföldön csak a „legnagyobb konzervatívságot" látta, előadásunk s a szakosztályok vitája után immár bizonyos nyugtalanságot észlelt az építészet berkeiben.

Hogy vele ez csak most történt, azt igen jól értjük, mert ismerjük szeretetreméltó költői lelkületét, melyből versikék „buggyannak" ki építészeti remekek láttára! Őt a Bädecker többcsillagos műemlékei, a páviai Certosa, a milánói és génuai temető, a párizsi Sacré Coeur aranyozott márványai, stb. annyira lebilincselték, hogy azoktól a szép szeptemberi hónapokban szabadulni nem tudott, — s így igen érthetőleg, soha nem szakíthatott magának időt arra, hogy ezeken túl megkeresse napjaink építőművészeti alkotásait. Hiszen értjük, a mult szerelmese el sem képzelheti azt, hogy gyarló kortársaink valami jót alkothassanak, — legfeljebb, ha a régit másolják, kombinálják! Pedig mégis úgy hisszük, ha az „igazság iránt érzékeny" kartársunk az újakat felkereste volna, úgy azok őt is megragadták volna, mint sok másokat, — nem egyszer idős, megállapodott, konzervatív barátainkat. Bizonyosak vagyunk, hogy akkor ő is meglátta és megállapította volna, hogy Németország, Hollandia városaiban a modern építészeti törekvések ma igazán nem sporadikusak s az egyéb műalkotások tömkelegében el nem tűnhetnek! Ha pedig az építőművészet mai nagyjait is felkereste volna, úgy észrevette volna azt, hogy ezek az urak igen erélyesen kikérték volna maguknak, hogy őket *kommunistáknak* nevezze! Teszem azt, a világfi: Fahrenkamp, a megtestesült polgár: Fritz Höger, — de kár neveket idézni, hiszen „ismeretlenekről" nem illik jólnevelt társaságban beszélni!

De mindez most mellékes. Fontos az, amit örömmel köszöntünk: Fábián Gáspár kollégánk *ébredése!* Módfelett fontos, hogy sikerült őt elgondolkodásra késztetni! Mert hiszen — úgymond — „50 év mulva vagy még nagyobb idők után csaknem kizárólag a mi lapunkból fogják megismerni a jelen törekvéseit". Amennyire örvendetes az, hogy felébresztettük Fábián Gáspárt, úgyannyira sajnálatos, hogy csak most tettük! Ugyanis lapjának utolsó 9—10 évfolyamában alig-alig regisztrált valamit építészeink munkásságából — inkább csak az elhaltak nekrológját, kronológiáját adta! De viszont megértjük nagy tartózkodását, kritikusi elzárkózottságát is! Hiszen az ő véleménye szerint nem az építész szabja meg, „hogy mit építsen, milyen stílusban építsen, hanem az építtető... termelhet rajzokat, légvárakat, de nem fog építhetni". Mivel a helyzet szerinte ez, s ebből az következik, hogy az építész az építtető s megélhetése kényszere alatt állva elvesztette művészi függetlenségét és szabadságát s másfelől az, amit alkothat, a művészi jelzőre csak akkor érdemes, ha függetlensége tényleg megvan, pl. ha tekintélyes tagja építészgárdánknak! Így bizony csak keveset érdemes a jövő számára elkönyvelni! Teljesen igaza van Fábián Gáspárnak, mi is azt hirdetjük: *művészet csak a meggyőződés szabadságából fakadhat!*

Egyezik a nézetünk a secessziós stílus tekintetében is! Hatalmas, szomorú csőd volt ez! De ez a mozgalom, felfogásunk szerint, azért vallott ilyen csődöt, mert *stílust akart teremteni.* Mi, maiak, sokkal szerényebbek lettünk, mi nem akarunk mást, mint a mai anyagokkal és szerkezetekkel minél jobbat, megfelelőbbet és szebbet alkotni. Amint a gótikus mesterektől a gótikus stílus tudatos keresése — úgy mitőlünk is távol áll a minket félreértők által annyit emlegetett „modern stílus".

Persze, véleményeink csak ritkán találkozhatnak. Ennek oka pl. az engedélyezések esetében az, hogy Fábián Gáspár azon szerencsés kollégák közé tartozik, akinek terveit a városházi kezelőszemélyzet tekintélyes nevénél fogva nem javítja ki! Ami pedig az engedélyezési eljárás külföldi módozatait illeti, emlékeztetem kartársunkat a berlini főpolgármester idevonatkozó körrendeletére, amely az ilyes beavatkozásokat a legszükségesebb mértékre korlátozza. S így vagyunk sok minden egyébbel is, bizonyos tárgyi tévedéseivel, amelyeknek okaira már rámutattunk! A Bädeckert követő autocarok persze nem jutnak el az új építészet alkotásaihoz: pl. Rómában Sabbatini nagy népszállójához, Párizsban az orlyii léghajócsarnokokhoz, a raincyi kápolnához, a Salle Pleyelhez, stb. A Samaritaine meg például 1905-ben épült s *a szecesszió egyik legjellegzetesebb virága,* — mégis megnyerte tetszését! Némi egyoldalúságot kell látni a kitünő szerkesztő úrnak Amerikáról táplált véleményében is: Mi, akik úgyis mint építészek, úgyis mint

Tér és Forma
1928. I. évf. 8 sz.

egy építészeti lap szerkesztői, kötelességszerűen minden oldalról igyekszünk tájékozódni, tudjuk azt, hogy az az Amerika, amely a legutolsó évekig irodalomban és művészetben Európát másolta, — most minden téren kezd a maga lábán járni s építészei az annyira egészséges 1917. évi „zoning ordonance" hatása alatt egy egészen sajátos, új és igazán eredeti amerikai építőművészetet akarnak megteremteni! (V. ö. Magyar Művészet, II. évf.)

De legyen elég! Tagadhatatlan az, hogy vannak új építészeti törekvések s van azokban nagyon sok igazi érték — s ezt ma már nemcsak néhányan mondjuk, akik „innen-onnan összeszedett képekkel akarjuk az elsősorban hevülő ifjúságot" felizgatni, — ma már ezt elismerték igen súlyos szavú kartársaink is: a mű- és középítési szakosztályok elnökei: *Sándy* és *Waelder* tanár urak, sőt *Hoepfner* Guidó kijelentette, hogy kár volna mindezzel nem törődni, ebből ki nem venni a magunk részét! *Ezt a tényt napjaink keltével kell elkönyvelni — és jó lesz tudomásul venni.*

Végezetül még egy dolgot kell szóvá tenni. Ma Magyarország minden polgárának elsőrendű kötelessége az, hogy hazánk jó hírnevét öregbítse. Ez adta a Műegyetem egyik nagynevű professzorának szájába azokat az aggódó kifejezéseket, amelyeket Fábián Gáspár jónak látott a nemzet lebecsmérlésének nevezni. És ugyanezért nem szabad szerény véleményünk szerint egy olyan olvasott, olyan elterjedt és bizonyára a külföldet is bejáró és érdeklő lapban, mint az „Építőipar-Építőművészet" *„néhány kóborló lovagnak"* nevezni azokat, akik világszerte elismertek, hazájukban közbecsülésben álló, igen nagy művészek, mint — hogy csak egy-két nevet említsünk: Berlage, Perret, Dudok, Höger, Tessenow, Ragnar, Östberg, Wright, stb., akiket Fábián Gáspár talán csak azért nem ismer, mert őket a jó öreg Bädecker még nem fémjelezte. Tessék elképzelni azt a helyzetet, amely így előállhat: ezeket a tisztelt és szeretett kollégákat meghívjuk az 1930. évi kongresszusra s ugyanakkor egy sokak számára hangadó építészi lapunk őket kóborló lovagoknak nevezi! Ez aztán igazán alkalmas a nemzet jó hírének megrontására.

Meg vagyunk győződve arról, hogy most, mikor Fábián Gáspárt, az igazság iránt érzékeny kritikust sikerült felébreszteni s meggondolásokra késztetni, ő bele fog mélyedni az új építészeti törekvések tanulmányozásába, s revizió alá veszi nézeteit, — úgyhogy nem sokára lapjában az új építészeti törekvések igazságának érzékenylelkű harcosát fogjuk benne üdvözölhetni!

Dr. Bierbauer Virgil

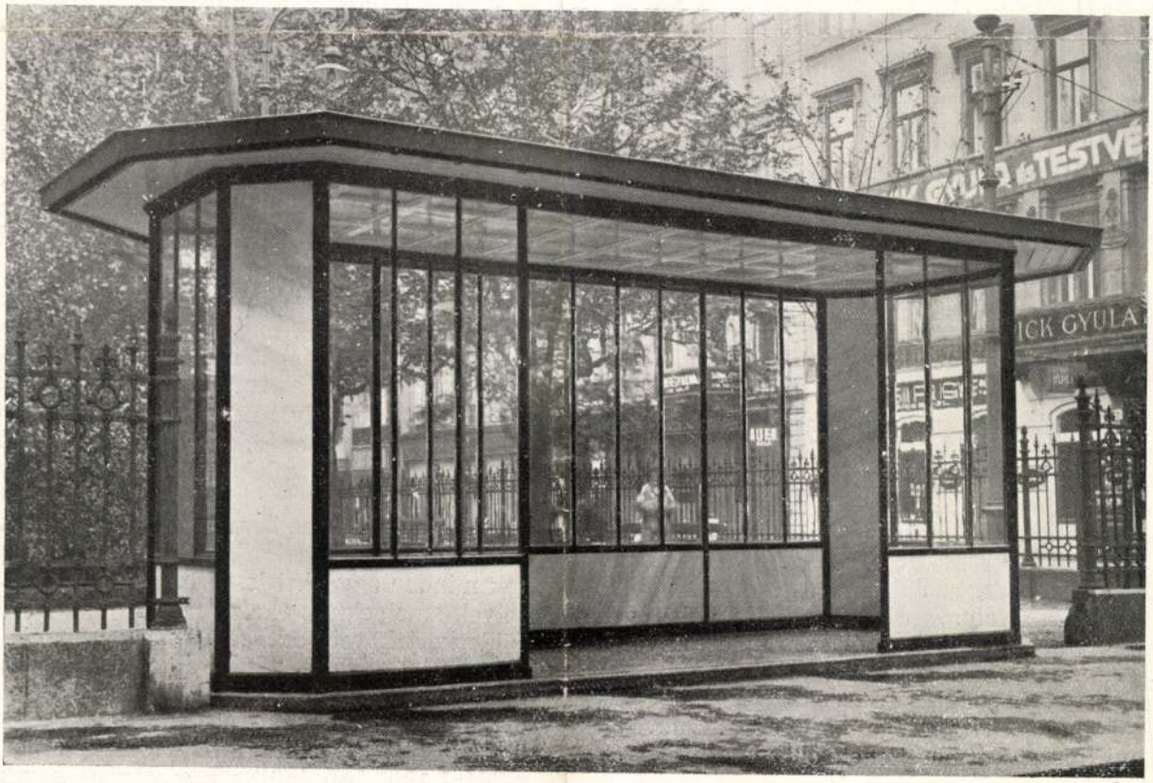

Autobusz-megálló. 1928.

FÁBIÁN Gáspár - építész

1935 - Béke tári - megkezdett, de ber nem fejezett máriavárosi tpl. tervei

Juhász István: Kecskemét várai építéstörténete. Kecskemét, 1998. 180.

bev. Domanovszky Gy.)

eum

éria

Kultúrközpont

Budapest, Műcsarnok

a Kísérleti Stúdió, Budapest, Budapest

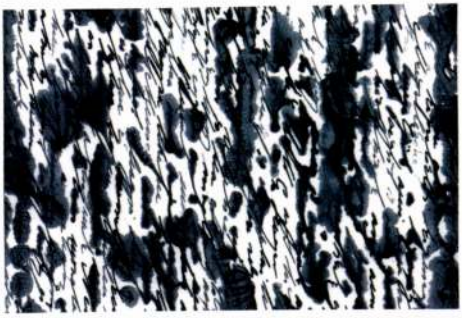

Bartók 32 Galéria

Fábián Noémi kiállítása

1999. március 5-én, pénteken, 18 órakor nyílik.

A kiállítást Sulyok Miklós művészettörténész nyitja meg.

Megtekinthető: 1999. március 28-ig, hétfő kivételével naponta 14 és 18 óra között.

H-1111 Budapest, Bartók Béla út 32. • Tel./fax: (36 1) 386 9038 • bartok32@c3.hu • http://www.c3hu/~bartok32/

Fábián Gyöngyvér, festő

Fábián Gyöngyvér képei a Stúdió Galériában

Fábián Gyöngyvér csendéleteinek elnagyolt formái, széles ecsetkezelése Domanovszky Endre festésmódját idézi — Domanovszky bravúros színkezelése nélkül. A *Stúdió Galériában* látható képek stílusa és felépítése fáradtnak mutatkozik, mintha festészetünk egy jelentős vonulatának, stiláris áramlatának elké-

Domanovszky nevét), másrészt a fotónaturalizmus irányába.

A *Férfiportré* naturális hűséggel mutat be egy fiatalembert. Aprólékosan, de az aprólékosan megfestett téma legalább annyira idézi az akadémizmus rossz értelemben vett naturális hűségét, mint amennyire a fotónaturalizmus „modernségét". Igy a festmény a részletek pontos kidolgozásával legfeljebb a hetvenes évek divatját mutatja be szemléletesen. Nem több egy olyan közepes leírásnál, ahol a művész ábrázolási módszerei már kissé avultak.

A *Balázs* és a *Gyermekportré* olajfestményeken érezzük, hogy az alkotóművész nő. Az anyai

tehát a Stúdió Galériában, középszerűt, mert a bemutatón látható tíz-egynéhány kép egyelőre sem formailag, sem tartalmilag nem nyújt újat. Pedig a művész átvesz, alkalmaz — de, sajnos, fölhígít — egy olyan alkotásmódot, amely sokáig festészetünk jelentős meghatározója volt.

Lóska Lajos

Lóska La

NEPSZABADSÁG, Bp. 1975. dec. 12.

MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
19/5 DEC 2
NÓGRÁD

Fábián Gyöngyvér festő

/1021

Intim vallomás

Fábián Gyöngyvér kiállítása Budapesten

A Stúdió Galéria jelen tárlataként főként csendéletek és portrék várják az érdeklődőket Budapesten, a Bajcsy-Zsilinszky úton. A salgótarjáni születésű Fábián Gyöngyvér kiállítása látható itt december 6-ig.

Fábián Gyöngyvér 1944-ben született Salgótarjánban. a Képzőművészeti Főiskola festő tanszakán 1963-ban kezdte és 1969-ben fejezte be tanulmányait. Mestere Kádár György volt. A Fiatal Képzőművészek Stúdiójának 1969-től tagja, a stúdió kiállításain rendszeresen részt vesz. 1970-ben kapott Derkovits ösztöndíjat. Eddig két önálló kiállítása volt: Szombathelyen és Salgótarjánban.

Korábbi szombathelyi és salgótarjáni kiállítása erdeklődést keltett a közönség körében, főként hangvételének finomságával. A Stúdió Galériában, most mintegy ismételten együtt látjuk a fiatal művész legjellemzőbb tulajdonságait.

Miről vallanak a képek?

Mindenekelőtt arról a már-már megindultsággal határos közlésvágyról, amelynek indító oka a szépség iránti hallatlan fogékonyság. Fábián Gyöngyvér több műfajban tevékenykedik, s úgy véljük, megjegyzésünket csak erősítik a mostani, harmadik országos zománcművészeti biennálén éppen Salgótarjánban látható művei is, elsősorban az ikonemlékek. Ezeken — csakúgy, mint a stúdió galériabeli festményeken — érzékelhetjük azt az áhítatot, amelyet a művészben a szépség, vagy éppen annak emléke vált ki.

Az eddig elmondottakkal is összefügg, hogy Fábián Gyöngyvértől nem idegen a líraiság, amely időnként ugyan rejtettebben, de mindig jelen van művein. Nyilvánvalóan alkati kérdést érintünk, amikor megjegyezzük, elsősorban az élet meghittebb megnyilvánulásainak megjelenítésében alkot figyelmet érdemlőt. A mindennapiságban, azaz a mindennapi látványban (csendéletek), a szűkebb környezet figuráiban (portrék) fedezi fel a megörökítendő szépség mindig jelenlevő forrásait.

Intim valóság az övé. Képein, csakúgy, mint az utcán, vagy egy láthatatlan pályaudvaron, meg nem jelenített aprócska téren, a szintén nem látható, csak az emlékben élő tejeskávé-illatú cukrászdában, öregasszonyokkal, bundás nővel, búcsúzkodókkal, várakozókkal találkozunk. Férfiak, nők néznek ránk a képekről. És gyermekek. Kompozíciói megjelenítő erővel bírnak, a mindennapi látványban gyökereznek. Talán ezzel is magyarázható népszerűségük.

Fábián Gyöngyvér nem vizionáló, nem látomásos festő, nála a vászon nem szolgál drámák színpadául, feszülő erők összecsapásának szintereül. Képein a tárgy- és jelenségvilág meghitt egységben van jelen, szinte kínálja a valósággal való szembesítést. Művészi magatartását illetően „megértő" művész, számol azokkal az emberekkel, akik képeit nézik, önmagáról vall, de mindig az örömszerzés igényével. Az örömet a nézőnek szánja. Részben azáltal is, hogy nem kíván feltűnést kelteni, halkan szól arról, ami éppen foglalkoztatja. Úgy számol be élményeiről, hogy közben az ikonfestők szelíd alázatát ölti magára.

Úgy tűnik, Fábián Gyöngyvér hisz abban, hogy a valóság szépen is megfogalmazható. A valóság szeretete, persze, nem jelenti a látvány másolását, inkább alkalmat jelent a vallomásra. Ez a tárlat mindenekelőtt a szelídségről, a harmónia iránti vágyakozásról, nagy-nagy érzékenységről vall. Rokonszenves tulajdonságokról.

Tóth Elemér

ertekben függ a Salgótarja-
i Kohászati Üzemek tervtel-
esítése.

— Az idén nehezebb a munka, főleg májustól. A munkások főleg akkor pa-haszkodnak, ha nincs alap-anyag, vagy azt mondják, hogy nincs megrendelés. Leg-utóbb is hétfőn, kedden nem működött a pácoló. Baj ez a vállalatnak és a munká-soknak is. Leállunk, át kell csoportosítani a munkásokat. Így nehezen lehet a tervet teljesíteni, és csökken a ke-resetünk — mondja Ispán András pácoló. Egyed István részletesen elmagyarázta, hogy teljesítménybérben óránként átlagosan 15 forin-tot keres. De ha a kikészítő üzemben kötöz, vagy anya-got ad be, nincs teljesítmény, csak 10.50-es személyi beso-rolás szerint számolják el. Tehet ő arról, hogy a nyu-gati piacon lemondták a megrendelést, vagy nincs alapanyag?

— Szó esett arról is, hogy valamelyik országból a re-dőnyrugó visszajön.

— Miért? Az alapanyaggal vagy az edzéssel volt a baj? Nem kaptam kielégítő vá-laszt. Vajon nem tudják, vagy nem szívesen beszélnek erről a munkások? De akkor mi a garancia, hogy legközelebb másként dolgoznak, és jobb lesz a minőség?

— Különösen az export minőségének javítására, a technológiai fegyelem pontos betartására a brigád tett-e pótvállalást?

fel éve van

— Honnan hogy milyen dolgoznak, h szalagacél, a gépről?

Szőke Fere megrendelőla ható, hogy exportot tel méretű acélb utasítás: „a vigyázni!"

— Mostaná reklamáció, minőségi hiba mi-att visszaküldtek külföldi megrendelést?

— Nem tudom, de nem vo-nom kétségbe. Ezt a meo és a főművezető intézi.

Az elmúlt hónapban a 20 hengerésen nem lehetett baj, mert Szőke Sándor a határ-idő és a minőség betartásáért 181 forint prémiumot kapott.

Bogár Gyula korábban a bányánál dolgozott, most a kikészítő üzemben több adatot lát el. Targonca-igaz, ehhez megfelelő alap-anyag szükséges, és jobban ügyelni kell a minőségre. Egyre nagyobb jelentőségre tesz szert a DH-mozgalom. Nem jelszó, hanem zsebbevá-gó valóság és fontos követel-mény: „Dolgozz Hibátlanul". A hibát a technológia első folyamatában vegyük észre, szóljunk és intézkedjünk, hogy a termék ne menjen a tovább, a selejtet, a kárt a lehető legkisebbre kell csök-és kenteni.

A munkások többsége már felismerte, hogy kerese-tük a teljesítménytől függ. Olyankor miért ütközik ne-hézségekbe a munka folyamatossága, miért szükséges át-csoportosítani az embereket? Mi az összefüggés a termék-szerkezet korszerűsítése, a termelés jobb megszervezése, a munkaerő és a termelőberendezések jobb kihasználása, a jobb minőségű, korszerű termékek exportálása, a na-gyobb vállalati nyereség, a bérnövelés, illetve a beruházá-sok és a jobb munkafeltételek között? Ez még nem elég-gé tudatos, ezt még nem mindenki látja egyformán helye-sen, következésképpen nem mindenki dolgozik egyformán jól. A párt- és a gazdasági vezetésnek, a tisztségviselők-nek és aktíváknak legfontosabb és legszebb kötelessé-gük, hogy a közös feladatokat megértessék, és eredményes, jó munkára ösztönözzék az embereket.

F. L.

a hídon

másodjára meg ez év már-
ciusában. Kezdetben nagyon
kévésnek találtam a fizetést,

FÁBIÁN GYÖNGYVÉR NÓGRÁD MEGYEI HÍRLAP

Amikor színeset álmodik a csönd

Fábián Gyöngyvér Az én békém című egyéni kiállítása várja az érdeklődőket Salgótarjánban, a Nógrádi Történeti Múzeumban május 18-áig. A művész 1944-ben Salgótarjánban született, 1963-tól 1969-ig a Képzőművészeti Főiskola festő tanszakára járt, 1967-ben szerzett diplomát. Több műve található a múzeumok tulajdonában, valamint külföldi és magyar magángyűjtőknél. Alkotásaival különböző műfajokban több díjat nyert. 1974-től több mint húsz önálló kiállítása volt idehaza és külföldön, a többi között Hamburgban és Gentben is. Tavaly a Dombóvári Galériában, Budapesten, a Kempinski Galériában, az OTP Bank Galériában és hamburgi Mensch Galériában volt önálló tárlata. Mostani, salgótarjáni, összefoglaló igényű kiállítását Peák Ildikó rendezte.

Fábián Gyöngyvért a kiállítás ünnepi megnyitóján nagy szeretettel köszöntötte *Salgótarján* tárlatlátogató közönsége. Talán önkéntelenül is azt a szeretetet kívánta ezzel viszonozni, ami a művész festményeiből árad, és amelynek tárgya mindenkor az ember. Az ember, akiről napjaink békétlen viszonyai közepette mind kevesebb szó esik, akinek sorsa mind bizonytalanabbá válik. Fábián Gyöngyvér minden festményének az ember belső története a színtere, ahol még szembesíthető önmagával, banalitásaival, megalkuvásaival, eszményei hamis vagy igaz voltával, félelmeivel, elhagyatottságával, sokszoros megcsalatottságával, vagy éppen makacsul őrzött jóra való hajlamával.

Békességóhajtás

A festménykiállítás *Az én békém* címet viseli, azonban nyilvánvaló a békességóhajtás egyetemes érvénye olyan világban, amelyből mind fájdalmasabban hiányzik a békesség, amelyből – a fogyasztói idiotizmus, s ennek siralmasan kelet-közép-európai változatai hangos terjesztése következtében is – egyre szembeszökőbb az emberi létezés valódi tartalmainak hiánya, amelyből eltűnik a szépség.

Ha egy világban, egy civilizációban megrohad az emberségünk, ideje visszatérni e civilizáció alapját jelentő kultúra eredeti forrásaihoz. Ebben az értelemben a kultúra embervédelem, a jövő reményének egyetlen menedéke.

Fábián Gyöngyvér természetesen nem bölcselkedik, hanem fest. Jelképrendszereit pontosan válassza, hogy átvezethessen bennünket a tisztaság, az emberség még meg nem romlott világába, az eredeti emberi történések színhelyére. Archetípusai és helyzetei az európai kultúra ősi, keleti tájain örök egyértelműséggel emlékeztetnek arra, mi is az ember, és mi történhet vele?

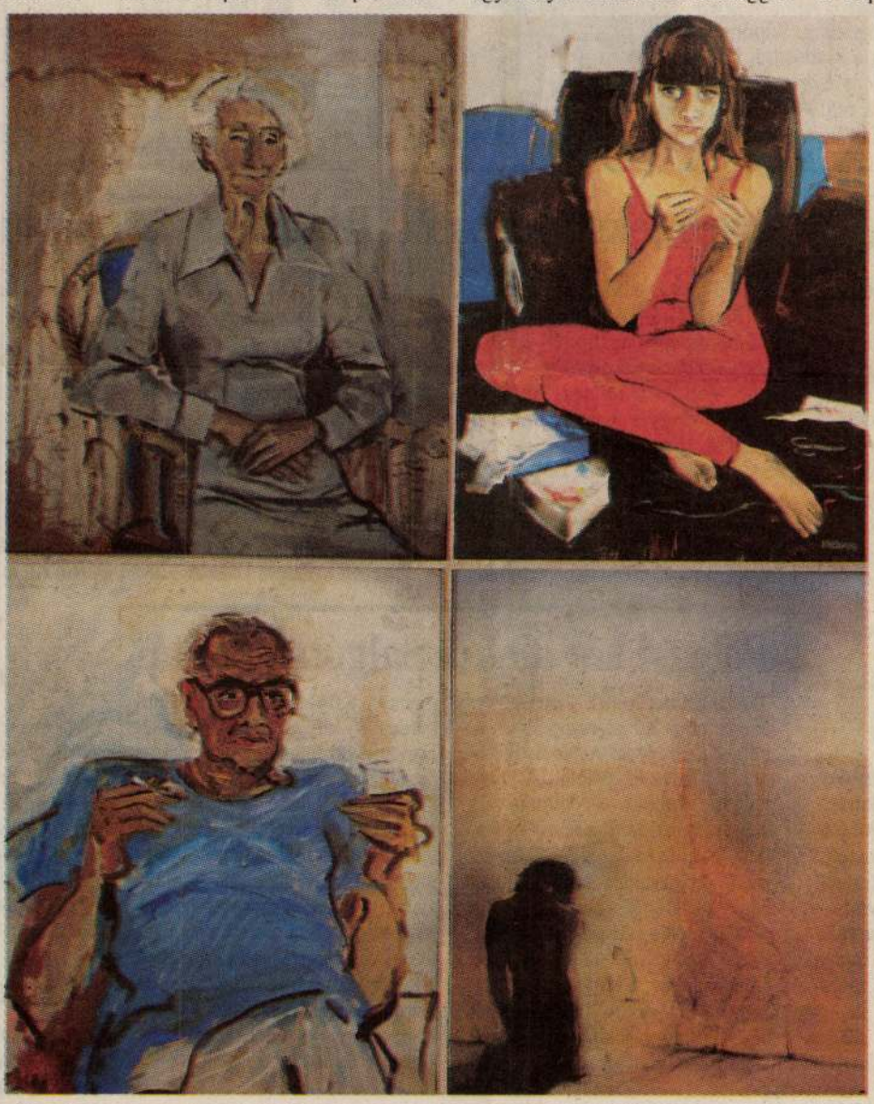

Fábián Gyöngyvér képei: Keresztanyám (balra fent), Zsófi (jobbra fent), Tímár György (balra lent), Mózes (jobbra lent)

Biblikus képek

Mindaz, ami a Bibliában és mítoszaiban már megtörtént, és azóta is folyamatosan történik. A bibliai vonulat éppen ezért Fábián Gyöngyvér munkásságának visszatérő motívuma, festészetének lényege. A Bibliában minden emberi szituáció együtt van. *Mózes* az égő csipkebokor perzselő fényében, *Ábrahám áldozata* az érdes fények átszőtte sivatagi sziklák között ma is ugyanolyan kínzó időszerűséggel vetik föl a hit, az erkölcsi felelősség, a választás kérdéseit, mint napjainkban. A tékozló fiú ma is ugyanaz. A *Kelj fel és járj*, a *Jézust megcsúfolják*, a *Pieta* ugyanazokat az örök emberi érzéseket, fájdalmakat, reményeket hordozzák, amelyek időszerűsége sohase múlik el, amíg ember él a földön, amelyért – miként önmaga választásaiért is – felelős. Akkor is, ha erről nem vesz tudomást, s ezzel önnön pusztulását készíti elő.

Fábián Gyöngyvér bibliai képein izzó fények ragyognak és hatalmas a csönd. Ez az ember csöndje.

Változó színterek

S bár a képek színtere s a történések ideje változik, a belső csönd, miként a színek szép ragyogása, a képfelületek megkapó tisztasága, nyugodt szerkezeti rendje valamennyi festményen változatlan.

Csaknem hatvan kép, húsz év terméséből válogatva ad ízelítőt Fábián Gyöngyvér eddigi életművéből, a hetvenes évek közepétől napjainkig. Természetes, hogy a kiállításon különböző korszakok és stílusok jelennek meg. A korábbi művek közül több a Nógrádi Történeti Múzeum tulajdona: *Lány kerti székben, Csendélet, Alvók, Csúcsforgalom*, és így tovább. Komoly, magányos, tárgyiasultságában véglegesen riasztó jövőt sejtető embervilág tárul elénk. Embervilág, amelyben magára maradhat, s amelyből el is tűnhet maga az ember, ha képtelennek bizonyulna a másik ember, egyáltalán az élővilág, a természet iránti figyelemre, belső békéjének megóvására. E béke megteremtésében segítheti egy másik élőlény, miként erről a művész kutyás képsorozata vall, vagy – nem utolsósorban – a szerelem, a férfi és a nő lelki és testi találkozásának, egymásba fonódásának szivárványos csodája.

Arcképek

Fábián Gyöngyvér portréi csak nagy általánosságban nevezhetők arcképeknek. Úgy tetszik, a portré a művész szabadsága további kiteljesítésének lehetőségét jelenti. Expresszív erő sugárzik e képekből, amelyek az intenzív belső koncentrációról szólnak, hogy fölmutathassák az embernek az arca mögött megbúvó valódi természetét. **(bte)**

Prágáról szóló magyar versek

Rudnai Gábor 1980-82 között a prágai Károly Egyetem magyar lektoraként tevékenykedett. Ez idő alatt számos színikritikája jelent meg, a többi között Örkény: Tóték prágai előadásairól és a komáromi Jókai Napokról. Első verseskötete, amelyben tizennyolc szerelmesverse olvasható tavaly látott napvilágot, *Kriszta könyve* címmel. Legutóbbi, *Prágai séta* című versciklusa a cseh főváros ihletésében született. A versek, köztük a *Vadkacsák, sirályok*, a *Kis éji zene*, a *Prágai séta*, az *Óvárosi tér*, a *Napernyők holdsütésben* Prága ősi történelmének hangulatát árasszák, amelynek éppúgy része a zene, mint a Moldva hangja, amikor sirályok rikoltoznak a víz fölött.

Rudnai Gábor lektori kiküldetése alatt és után összegyűjtötte a *Prágáról szóló magyar verseket* a kezdetektől napjainkig. Szponzort még nem talált az antológia kiadására, bár a *Firon András* vezette *Amicus Kör* cseh tagozata is ezen ügyködik évek óta. Az antológiában *Nógrádban* élő költő is szerepel.

Szlovák önkormányzatok tanácskozása

Nógrád megye szlovák önkormányzatainak tanácskozását rendezi meg az *Országos Szlovák Önkormányzat* április 19-én *Salgótarjánban*, a megyeházán. A tanácskozáson, amelyen *Sámsonháza, Lucfalva, Erdőkürt, Vanyarc, Szügy, Terény, Ősagárd, Felsőpetény, Nézsa, Bér* és *Mátraalmás* szlovák önkormányzatainak vezetői, képviselői vesznek részt, *dr. Alt Gyula*, az Országos Szlovák Önkormányzat alelnöke számol be az önkormányzatok eddigi működésének tapasztalatairól, gondjairól, egyebeken kívül a nemzetiségi kultúra és a hagyományok ápolásáról is. Utána a jelenlévők cserélik ki tapasztalataikat a a nógrádi szlovák önkormányzatok tevékenységéről, a működés feltételeiről.

Bábok és bábosok

A megyei közművelődési központ tavaly alakult népszerű bábos műhelye április 20-án, délelőtt tíz órakor rendezi programját *Salgótarjánban*, a Rákóczi úti iskolában. Ezúttal textilbábok, anyák napi köszöntők és ajándékok készítésével ismerkedhetnek meg a résztvevők. A foglalkozást *Szemerády Miklósné* és *Kériné Farkas Gabriella* vezeti.

Gyermekszínjátszók Balassagyarmaton és Pásztón

Az *V. Weöres Sándor Gyermekszínjátszó Találkozó* Nógrád megyei bemutatóit április 19-én *Balassagyarmaton*, április 20-án pedig *Pásztón* rendezi meg a Nógrád Megyei Közművelődési Központ. Ennek oka, hogy örvendetesen megnőtt a nevezések száma.

A balassagyarmati Mikszáth Kálmán Művelődési Központban április 19-én tartandó bemutató *Medvácz Lajos*, az intézmény igazgatója köszönti a résztvevőket. Az itt fellépő csoportok között lesz a *magyarnándori Kópé-Kupac*, a *diósjenői Locsi-fecsi* és a Tengertánc, a *rétsági Grupp Színpad*, valamint a *balassagyarmati Pimasz-kamasz csoport*, a *Tini-Boly*, a *Koboldok*, a *Csupaszáj Színjátszó Csoport* és a *Négy Bé*.

Pásztón a Teleki László Városi Könyvtár és Művelődési Központ ad helyet április 20-án a bemutatónak, ahol *Antalné Prezenszky Piroska* igazgató mond ünnepi köszöntőt. Fellép a *pásztói Kuckószínház*, a *Palánta Színjátszókör*, a *Kotyogó*, a *salgótarjáni Szivárvány Színpad*, a *Varázsszínpad*, a *Manócskák*, a *Kodály színkör*,a *KIVISZ Stúdió* és a *Gondos Bocsok*, továbbá a *ceredi B-612*, a *zabari Simba*.

Sok a pályázó a Mecénásnál

A *Nógrádi Mecénás Alapítvány* kuratóriumi titkárának tájékoztatása szerint az alapítvány 1996. évi pályázatára *116 pályázat* érkezett, amelyek regisztrálása és bírálata megkezdődött. A nyertesek várhatóan május első hetében kapnak szerződéseket. A bírálatok eredményét – sajtó útján – közli majd az alapítvány kuratóriuma.

Családi fotók

Szakmai, módszertani továbbképzést rendez a Nógrád Megyei Közművelődési Központ április 16-án délelőtt tíz órától *Nagylócon* népművelők, közösségszervezők, klubkönyvtárosok részére. Arról lesz szó, hogyan kell a településeken lévő családi fényképeket feldolgozni és bemutatni. A helyi polgármesteri hivatalban most is látható a családifotó-kiállítás.

Polgári kör alakul Salgótarjánban

Alakuló ülését április 17-én este hét órakor tartja a *Salgótarjáni Polgári Kör* a József Attila Művelődési Központ klubjában. A kör a polgári értékek védelmére és megőrzésére, Salgótarján polgárairól létrejött mozgalom. Megőrzendő polgári értékeknek tartják a demokratikus közéletet, a szólás és vélemény-nyilvánítás szabadságát, a nyilvánosság támogató erejét, a más vélemény tiszteletben tartását. A kör tevékenységét pártpolitikai érdektől függetlenül végzi, működése során valamennyi, Salgótarjánt érintő alapkérdésben kifejti véleményét. Álláspontjával megismerteti a város és néha az ország polgárait is. A kör működési formája vitaest: tagjai, vagy meghívott vendégek véleményének meghallgatása, megvitatása, és lehetőleg álláspont kialakítása útján. Esetenként önálló, jótékonycélú hangversenyt, bált, más kulturális estet is szervez a polgári kör, amelynek anyagi alapját tagjainak önkéntes felajánlása, adomány, rendezvények bevétele jelentik.

Claire Szilárd kiállítása

Claire Szilárd, korábban Izraelben, napjainkban Budapesten élő és gyakran Párizsban dolgozó festőművész kiállítása nyílik meg április 19-én Budapesten, az OTP Bank Galériában. Az április 30-áig látható tárlatot *dr. Feledy Balázs* művészeti író nyitja meg. Claire Szilárd munkássága Nógrád megyében is ismert. A művész a korábbi években hosszabb időt töltött *Hollókőn*, ahol portrésorozatot készített az ott élőkről. Egyéni tárlata volt *Salgótarjánban*, a Balassi Bálint Könyvtárban is.

Teázásról Mátraverebélyben

Mátraverebélyben, a *Mátraverebélyi Polgári Kör* ma, április 13-án este hétkor tartja összejövetelét. Az est folyamán *Brunda Gusztáv*, a Nógrád Megyei Közművelődési Központ igazgatója beszél Nógrád megye múltbéli egyesületi életéről és kaszinóiról, valamint a teáról és a teázásról, e szép polgári szokásról.

Verseny Vanyarcon

Megyei nemzetiségi versmondó- és népdaléneklési versenyt rendeznek április 26-án Vanyarcon a megyei német és szlovák nemzetiségű gyermekeknek Először működik közre Szlovákiából érkező együttes, a korponai *Kompaniciari* zenekar. Fellép a pozsonyi *Studienka* folklóregyüttes.

Szerkesztette:
Bódi Tóth Elemér

PALÓC VILÁG

A NÓGRÁD MEGYEI HÍRLAP KULTURÁLIS MELLÉKLETE 1996. április 13.

Fábián Gyöngyvér:
Hernádi Gyula

Fesztivál
Premier Hollókőn
2. oldal

Képzőművészet
Palóc világ a fölszálló füst mögött
3. oldal

Irodalom
Pécskő-dombtól New Yorkig
4. oldal

Versünnep
Költészet évada
5. oldal

Hagyomány
Föltámad a nemti lakodalmas
6. oldal

Kiállítás
Amikor színeset álmodik a csönd
7. oldal

Jó volt ez a premier, jöjjön a folytatás!

Hollókőn a világ szeme – mondták kicsit irigykedve azok a nógrádiak, akik nem a híreslátványos faluban töltötték április első hetének színes programmal beharangozott napjait.

A helyi önkormányzat, a Hollókőért Alapítvány és a falu vállalkozói a hagyományőrző, szórakoztató, de megreformált húsvéti vendégvárással új fejezetet kívántak nyitni a turizmusban. Az eddigiek továbbéltetésre érdemes elemeit újakkal frissítve egy másfajta, nyitottabb Hollókőt kívántak megmutatni a húsvét három napján. Legesleginkább annak a régi óhajnak akart a szervezőgárda megfelelni, hogy üresjáratoktól mentes, turistamarasztaló rendezvényekkel fogadja a látogatókat. Az előzetes, a szokásostól erőteljesebb hírverés visszhangjai azt sejtették: új, tágabb vendégkört nyert meg magának a falu.

Mennyiben valósította meg a hozzá fűzött reményeket az előző évek hasonló eseményeinél vendégcsalogatóbbnak vélt dramatizált húsvét? A kérdésre adott alábbi válaszok azért érdemelnek különös figyelmet, mert az alapítvány minden mozgatható helyi szervvel összefogva idén még színre fog lépni néhányszor. S a tapasztalatokat leszűrve mindig csiszoltabb programmal teszi majd ezt.

Nagy Ignác, Hollókő polgármestere így értékelte a munkát:

– Véleményem szerint jobban elő volt készítve, mint a korábbiak, a propagandára nagy hangsúlyt fektettek a szervezők. Az igazság az, hogy nem számítottunk ilyen tömegre. A nagy jövés-menés, a sok busz érkezése, a parkírozási gondok rámutattak a körforgalom hiányára. A személyautók elhelyezése is nehézkes volt, bár a szécsényi rendőrkapitányság dolgozói mindent megtettek azért, hogy a be- és kijutás bonyodalmaktól mentes legyen.

Némi fennakadást a jegyszedés is okozott.

– Egyesek nem azért fordultak vissza, mert belépőt szedtünk, hanem a hosszadalmas jegyszedés azt a hitet keltette, hogy már talán be sem lehet jutni, s elunták a várakozást. Legközelebb tehát ezeket kell kiküszöbölni, így például több jegyszedőt lesz szükséges alkalmazni – mondta a polgármester.

Meglátása továbbá, hogy a vissza kell térni ahhoz a régebbi módszerhez, mely szerint párhuzamosan, a mostaninál több helyszínen legyenek különböző műsorszámok. Mindemellett összességében az ünnepségsorozat színvonala nagy léptékben felülmúlta az előzőeket.

Ispán Dánielné és a férje vállalkozók, s tagjai voltak annak a csapatnak, amely elejétől a végéig sokat tett azért, hogy jól sikerüljön a szezonnyitány. Ők ketten működtetik a szövőházat, a Pajtakertet, a Kovácsműhelyt, van népművészeti boltjuk, s idegenvezetést is vállalnak.

Gyors számvetése alapján Ispánné sok látogatót vonzó, sikeres összeállításnak tartja az alapítvány első jelentős „fellépését." Megemlíti azokat a – polgármester által is jelzett – közlekedési nehézségeket, amelyeken szerinte is könnyen lehet segíteni. Ezen túl – köszönhetően az alapos előkészületeknek, nem utolsósorban a színes, a hagyományokhoz kötődő kínálatnak – értékelése szerint ügyesen összefogott volt ez az ünneplés.

Kiss Tiborné, az alapítvány igazgatója:

– Tapasztalatlanságunk ellenére úgy látjuk, jól sikerült ez a „premier." Ugyanakkor tisztában vagyunk azzal is, hogy a negatív észrevételeket megszívlelve legközelebb érdemes lesz több ófalui műsorszámmal gazdagítani az eseménysort. Lesz tennivalónk a buszok, a pénzbeszedés bonyodalmainak kiküszöbölésével is.

Az igazgatónő nem titkolta, hogy már készül a következő hollókői „attrakció", a palóclakodalmas, melynek úgynevezett protokoll-bemutatóját májusra tervezik. Most toborozzák, s már készítik fel erre a szereplőket, hogy a lánykéréstől a menyaszszonytáncig a hajdani népszokásokat felsorakoztató 4–5 órás vigadalom megfeleljen a követelményeknek, s bárhol „eladható" legyen. Nem lehetetlen, hogy ennek a forgatókönyve alapján a házasulandók megrendeljék majdan a saját, hollókői esküvőjüket.

Ezeken kívül – hiszen az idő előrehaladt – készülnek már a nyári táborokra, a lovastúrákra, a tervezett teniszpálya kialakítása sem várhat sokat, s bőven van tennivalójuk az ófalui műemlékegyüttes leomlott vakolatú parasztházakkal is. **(mj.)**

A mindig lenyűgöző népviseletben, szíves szóval fogadták a sokaságot Ófalu bejáratánál a vendéglátók

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÓGRÁD

1967 SZEP 21

— **Fábián Gyöngyvér, képzőművészeti főiskolás** kamarakiállításával rendezi meg október 1-től 15-ig a nagybátonyi bányavárosi művelődési ház.

— **Elfogadta a Képző- és Iparművészeti Lektorátus** Borbás Tibor szobrászművész stéle-tervét, amelynek kivitelezését megkezdték. A dombormű vet Balassagyarmaton a gimnáziumnál helyezik el, előreláthatóan a jövő év elején.

zelről lőtt a hálóba. Jó: Szűcs (a mezőny legjobbja), Treso, Lőcse, Havaj, ill.: Szeneczei, Pikács és Kremnicsán S.

Fábián Gyöngyvér

Az I. Orsz. Zománcművészeti Biennálén „Népmese" sorozata szerepel. (említve.) A Zománcipari Művek Salgótarjáni Gyár-egysége díját nyerte el.

Magyari Erzsébet: Az I. orsz. zománcművészeti biennálé Salgótarjánban.

Napló, 1971. máj. 29.

Fábián Gyöngyvér

Két csendélete és „Hálójavító" c. képe lemez szerepel az I. salgótarjáni tavaszi tárlaton

Varga lemze: Az első tavaszi tárlat

Nógrád 1971 IV. 11

Fábián Gyöngyvér.

Salgótarján várossá nyilvánításának 50. évfordulójának ünnepségére képzőmű-vészeti pályázattal és ennek kapcsán tavaszi tárlattal is készül, melyen részt fog venni.

(tátb): Jubileumi tavaszi tárlat.

Nógrád, Salgótarján, 1972. jan. 25.

Fabricius Gyöngyvér
festő

Részt vett a tárlaton.

Kovács Gyula: I. Országos Zománcművészeti.....
Művészet, 1971.augusztus - 42.oldal

Fábián Gyöngyvér

Nagyalyat kapott az alábbi
kiszlatou Salgótarjánban

N.N.: Ovszépos Lománcművészeti
bienniálé nyílt

Nagyar Hislap 1971 V. 3

Fábián Gyöngyvér

Nézmese a sorozata (eml.)

Szerepel az alábbi tárlaton

Magyari Erzsébet: Az I. ovsi. romániművészeti biennále Salgótarjánban

Nézujság 1971 Ü. 19

Fábián Gyöngyvér

A Zománcipari Művek Salgótarjáni Gyáregysége díjat kapta az alábbi Tárlaton

Nagyari Erzsébet: Az I. Orsz. Zománcművekszeti Biennálé Salgótarjánban

Szolnok Megyei Néplap 1971 V. 19

Fábián Gyöngyvér
festő

Részt vett a tárlaton.

Kovács Gyula: Az Első Salgótarjáni Tavaszi Tárlatról
Múzeszet, 1971. junius - 45 lap.

Fábián Gyöngyvér

Szerepel a salpótarjáni tavaszi
Társlatban

T. E.: A tavaszi Társlat előtt

Nógrád 1971 III. 12

Fábián Gyöngyvér

A városi tanár

díjat kapta az alábbi tárlaton

N.N. Országos Zománcművészeti
Kiállítás Salgótarjánban

Nagyszava 1969 XII. 2

Fábián Gyöngyvér

Hármasoltási műve (eml.)

szerepel az alábbi táslatban

Csongrády Béla: Zománcművészeti

szerepszemle Salgótarjánban

Nógrád 1969 XII. 24

MAGYAR HÍRLAP SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÓGRÁD
Salgótarján

1971 MÁJ -4

1021

FÁBIÁN GYÖNGYVÉR

Zománcművészeti biennálé

Fábián Gyöngyvér átveszi a Zománcipari Művek ajándékát Csík Páltól

Salgótarjánban, a megyei József Attila Művelődési Központ üvegcsarnokában, május 2-án, délelőtt 11 órakor megnyílt *az első országos zománcművészeti biennálé*, amelyet a Salgótarjáni városi Tanács Végrehajtó Bizottsága, a Magyar Képzőművészek Északmagyarországi Szervezete, a kiállítási intézmények és a művelődési központ közösen szervezett. A megnyitót *Mikó Sándor*, a Magyar Képzőművészek Szövetségének főtitkára mondotta. Többi között, szólott arról, hogy Salgótarján, amely architektúrájában, iparszerkezetében oly nagyszerűen építkezik, nem feledkezik meg a szellemi építkezésről sem. Ez az országra szóló biennálé ennek a szellemi építkezésnek egyik nagyszerű állomása, amelyet hangsúlyoznunk kell. A biennálé méltó otthonra talál ebben a városban.

A díjakat *Csík Pál*, a városi tanács vb-elnökhelyettese adta át a művészeknek. *Czinke Ferenc*, a Salgótarjáni városi Tanács, *Kátai Mihály*, a Nógrád megyei Tanács, *Fábián Gyöngyvér*, a Zománcipari Művek, *Fabók Gyula*, a kohászati üzemek, *Jávor Piroska*, az öblösüveggyár, *Bokor Nelli*, a síküveggyár díját kapta. A Salgótarjáni városi Tanács valamennyi díjhoz szépművű emlékplakettet is adott, *Asszonyi Tamás* szobrászművész alkotását. (A biennálé katalógusát, meghívóját, és plakátjait *Zala Tibor* festőművész tervezte.)

A *Kovács Béla* által rendezett kiállítás átfogó képet igyekszik nyújtani erről az ősi, s újabban hazánkban is mindinkább reneszánszát élő művészeti ágról. A mondanivaló kifejezésére ma már egyre több művész alkalmazza ezt a művészeti ágat, sikerrel. Amint arról *Domanovszky György* művészettörténész is szól a biennálé katalógusának előszavában, a zománckép már nálunk sem csupán táblaképekben tűnik fel, de *rendkívül alkalmas ez a technika nagyobb méretű falburitások készítésére is.* S napjainkban e technika mindinkább gazdagodik, sokszínűbbé válik, s betör az élet legkülönbözőbb területeire. Az alkalmazási körének lehetőségei körül folyó vita csendesedőben van, s ez a befejezését tűzben kapó művészeti ág, a többi képzőművészeti műfajokkal egyenrangúvá vált.

A kétévenként Salgótarjánban megrendezendő zománcművészeti biennálé jelentősége a rangos kiállítási lehetőségen túl, abban keresendő, hogy egyúttal lehetőséget nyújt a műfajon belüli kísérletek, újabb utak, módozatok „feltérképezésére", a műfaj „tapasztalatcseréje".

Hangvételében, ha úgy tetszik tematikájában, a biennálé anyaga rendkívül gazdag, változatos. Nagy szerepet kap a népi hangvételű, a hagyományos motívumokból a ma emberének szóló mondanivalót hangsúlyozó alkotások sora. (Például *Czinke Ferenc* Ikon vörösben és kékben, *Kátai Mihály* Naphivogatók, *Jávor Piroska* „R9", *Bokor Nelli* Anyó, *Fábián Gyöngyvér* Népmese című zománcképei.) Úgy tűnik, a műfajon belül igen kedvelt az úgynevezett ikonoztáz. Erre több példát is említhetnénk. Ezen túl, a sorozatok érdemelnek említést, például *Fabók Gyula* háromalakos variációi, amelyek a biennálé legszebb darabjai közé tartoznak.

A biennálé anyagában külön színfoltot képeznek *Szatmári Béla* üvegzománc-alkotásai, *Bohus Zoltán* Kibontakozás című műve, s nem utolsó sorban a függelékek, gyűrűk, nyakláncok, tálak, szelencék, amelyek mind a felhasználás sokszínűségére is utalnak.

T. E.

Élüzemavató ünnepségek

„Csillaghullás" az öblösüveggyárban és a síküveggyárban — Kettőszázharminchat kiváló dolgozó — Hétszázezer forint a legjobbak megjutalmazására

Juhász Gyula, a síküveggyár igazgatója Genge Rezsőtől, a vezérigazgató helyettesétől átveszi az Élüzem és a Szocialista Munka Gyára kitüntetéseket
Koppány György felvételei

Május elseje forró, ünnepi hangulatát a borús és hűvös idő sem tudta lehűteni. S alig haladtak el a dísztribün előtt a színpompás felvonulás sereghajtói, az öblösüveggyár Kossuth Lajos Művelődési Házában, már a nap gazdag salgótarjáni programjának egy újabb eseményére gyülekeztek a gyár dolgozói és a meghívott vendégek.

Nem sokkal a déli harangszó után, a művelődési ház zsúfolásig megtelt nagytermében Vonsik László párttitkár üdvözölte a dolgozókat és az elnökség soraiban helyet foglaló meghívott vendégeket, köztük Szoó Bélát, az MSZMP Nógrád megyei Bizottságának titkárát, Devcsics Miklóst, a városi pártbizottság első titkárát, az

elnyerte a Élüzem kitüntetést és ezzel együtt a Szocialista Munka Gyára címet.

Szokup Lajos vezérigazgató ünnepi beszédében szólt az üvegipar harmadik ötéves tervben elért eredményeiről:

— Az üvegipar fejlődését tükrözi, hogy a termelés az öt év előttihez viszonyítva, 71 százalékkal növekedett, ezzel 25 százalékkal a terveinket is túlszárnyaltuk, és elértük a kétmilliárd forintos termelési értéket.

Ezen belül az öblösüveggyár csupán a múlt évben 43,6 százalékkal növelte a termelést, s a vállalt hatmillióval szemben 28 millióval termeltek többet a gyár dolgozói. Ennek megfelelően az egy hónapot kitevő nyereségrészesedés mellett hat százalékkal

A salgótarjáni síküveggyárban délután három óra körül kezdődött az ünnepség. Az üvegipar gyáregységei közötti munkaversenyben az öblösüveggyár után második helyen végzett üzem kollektívája nevében Genge Rezső vezérigazgató-helyettestől Juhász Gyula igazgató vette át az Élüzem és a Szocialista Munka Gyára kitüntetéseket.

Az ünnepségen 663 dolgozó, 56 brigád, csaknem 320 000 forint jutalmat kapott. A Vállalat Kiváló Brigádja címet a Zagyva II. üzem Angyal László „Lenin" szocialista brigádja nyerte el. Az aranykoszorús jelvényt négy, az ezüstfokozatot öt, a bronz fokozatot 12, a brigádzászlót tíz és a dicsérő oklevelet 12 brigád vehette

Festmények magánya – magányok festője

Fábián Gyöngyvér arcképei

Jó a festőnek. A képek halhatatlanabbak, mint a versek, nem annyira rongálódik rajtuk az eszköz, a festék. A nyelv. No jó, ezt csak úgy mondom.

Sokszor és vágyakozva bolyongok régi festmények között. Az antik bútorok társaságában elüldögélek egy-egy babitsi karosszékben, fotelba nem ereszkedem le, nehogy ne tudjak fölkelni. Babits szépen ír a bútorokról. (Mindenről szépen ír. És Nemes Nagy Ágnes szinte Ady fölé elemezte.) És a képekről:

„A vén karszék némán húzódva félre / ebben ülök a teremben / bús daccal tölti bársonyos begyét."

Ilyen bús dacú karszéket örököltem keresztapámtól, s veletőle a festményeket. Minden a gyermekkorban dől el. Kinek egy József körúti múzeumszobában, kinek egy csípős szagú szalmakazalban. Mi mire jó.

Kiskamasz voltam háború után, apámat elég durván vitték el orosz katonák civilként az uzmányi fogolytáborba, magam is azt hittem, vele veszek. Magam voltam. Ostrom-félelem után a keresztapámék adtak néha egy-egy féltojásos spenót-ebédet, amilyen jómódúak, olyan kiszabottak voltak. Emlékszem, egyszer valóban egyetlen tükörtojáson vitatkoztak-osztozkodtak velem a zöld ízű spenótfőzelék fölött.

Keresztapám orvos volt, belgyógyász, okos, művelt. Szenvedélyes kép-gyűjtő. Értett is hozzá. Sztérió Károlyról gyönyörű monográfiát írt (szinte festők sem tudják, ki volt ez a nagyszerű „mozgás-festő", ahogy nagybátyám nevezte, az aki „elsőként ragadta meg a mozgás pszichológiai pillanatát"), nos, volt hol figyelnem. Örökölnöm is. Dédapám „hivatásos" festőművész volt, Gyurkovics Károly, aki pazar, rózsaszín arcú portréiból tartotta el (elég tűrhetően) a családját, és igen jóban volt, együtt dolgozott Barabás Miklóssal.

Keresztapám művészi képgyűjteménye ma Mosonmagyaróvár tulajdona, a közel százhetven magyar (csak magyar festőt gyűjtött!) festményből álló, ósellei kastélyban kiállított képtárban ma is el lehet üldögélni a kisebb-nagyobb halhatatlanok társaságában — Székely Bertalantól Aba-Novákig, Ripplig —, ahogy én tettem tizenhárom évesen.

Szeretem a képeket. Talán valamicskét értek is hozzájuk. Ahogy most az én drága barátom, Fábián

Gyurkovics Tibor

Gyöngyvér babitsi karosszékében üldögélek, elfog a halhatatlanság könnyű áhítata, hogy ne mondjam, permete. Sírdogálnak ezek a képek. Nem tudom, miért, annyira azért nem lehetek hülye, hogy meg is akarnám magyarázni, pláne tudnám a titkukat.

Szeretem magát a festőt is. Gyöngyvér csudaszép nő volt, van, lesz. A szeme. (Alakja is? Keze, egész formája, maga is festmény.) De elsősorban a szeme. Teljes nézés. Nyílt, de föltárhatatlan. Ott, ott, ott van a... nem tudom, mi. Már mondtam sokszor a festményeiről: szomorúság? Valami tudományosabb kategóriát kellene kitalálnom, de ha nem tudok Szőnyire se, Bernáth Aurélra se, pont őrá tudnék? Majd a mamlasz művészettudósok. Én itt a karosszékben csak azt tudom, mintha üvegen át nézném az arcokat, a lovakat, a bibliai alakokat, olyan szem üvegén, melyen szomorúan megtörik a fény.

Gondolom, mindenki azt gondolja, a festmény nem festmény. Nem abból áll, hogy valami, valaki le van festve. Ott van az-ami. Fábián Gyöngyvér az-ami-je a részvét. Fájdalom? Mondhatnánk oly könnyű otrombaságot, hogy kék fájdalom. Inkább azt mondjuk, egy kicsit távolról „van nézve" a táj. Meg önmaga is. A részvét nem egyszerűen valami kisded érzés, hanem magány.

A festményeken egyedül van ez a festő. Biztosan van benne kellő boldogság, házi is, gyermeki is, pilledő táj-boldogság is. Itt én csak ezeket a kutyákat látom lefestve, akik között eltűnik egy nő a villanó magányban. — Nyugalom — mintha ezt suttogná. De nem suttog, lefest.

Ez a gyönyörű a festészetben. (Igaz, a költészetben és színészetben is tetten érhető ez a tettenérhetetlen egyedüllét. (Itt *látszik is* ez az üveg-magány.

Riadalom? Talán az is. A portrék itt sorakoznak, és ezek a portrék agresszívek. Kimerednek a felületből, mint ablakba kitett középkori pofák, ki tudja, alul van-e egyáltalán nadrág, szoknya rajtuk, vagy csak puszta seggük mered befele a szobába? Kegyetlenek. Élesek. Semmi báj. Csak a lét kíméletlenségével küzdő, maszkba meredt hősök, akik az elmúlás előszobájában könyökölnek. Nagyon lát ez a festőnő, nagyon meztelenül látja a kiálló, izgatott pofacsontokat, a gödrös szemeket. Mit ír Babits?

„Szégyenlett kínjuk fájlalják a képek, / szegekre fölfeszített vértanúk..."

De hagyjuk Babitsot! Térjünk vissza oda, hogy a képek megmaradnak, tárgyiasabb öröklét jut nekik, mint a szavaknak. A képek századokra szólnak, a mosolyok vagy inkább kétségbeesések 2096-ban is azok lesznek. Talán csak a hancúrozó lovak villannak ki az üveg mögül, önfeledt, animális természetességgel. Ők nem fájnak. Nem annyira fájnak, mint az emberek.

Gyurkovics Tibor

Fábián Gyöngyvér

SZAKOLCZAY LAJOS

Kikötő

Jegyzetek éjfél után

■ **Amikor** a Taj-hegy északi oldalán sétáló Po-ját hirtelen zivatar lepte meg — tudósít Lie-ce —, ő egy szikla alatt keresett menedéket. A nála lévő hangszer, a *gond* és *fellegűző* lant (minősítés tőlem), a külső fenyegetést a lélek panaszává fordítva, olyan muzsikát *termett,* amelynek hangulata a hallgatót, esetünkben Csung-Ce-csit, azonnal magával ragadta. A befogadás ily érzékenységét tapasztalván, Po-ja így szólt: „Nagyszerű, nagyszerű, ahogy te hallgatod a muzsikát! A képek, amelyek lelkedben megjelennek, pontosan egyeznek az én szívemben levőkkel. Hová meneküljek hát muzsikámmal?"

Ez minden valódi művésznek is kérdése.

■ **A politika** törékeny üvegharang. Nehéz (vagy talán nem is lehet) vele kolompolni. Ha fémből van a *szíve* (verője), összetörik a köpeny, ha üvegből, az eunuch-hangzás elriasztja a hallgatóságot. Aki a *lebetetlent* akarja megkísérteni, annak mindenekelőtt méltóság szükségeltetik.

■ „**Világosítsd** meg a tárgyakat a magad napjával, amely nem a természet napja; tanítványa légy a szivárványnak, ne rabszolgája" — figyelmeztet Diderot. Könnyű volt neki. Az enciklopédikus tudását megalapozó könyvtárat, amelyet II. Katalin cárnő megvásárolt, *üres* kocsival szállította Szentpétervárra. Úgy ült a bakon, mintha Isten is odateremtette volna. A mögötte lévő *semmi* a lélek játéka — *fényűzése* — volt, valójában a fejben vitt bibliotéka világított. Ez a teher tette egyidejűleg könnyűvé és súlyossá. Fölszabadultsága is innen, mindent átvilágító képességéből eredt.

■ **A belső pokol** ég. A könyvek kézközelben, az Opera alig tíz perc járásnyira, a Zeneakadémia még annyira se. Ám a lélek egyensúlyát a *paprikás krumpli* állítja helyre. Saját főztjének ízét az is fokozza, hogy a rég nem látott, tőle távol élő lányaival költi el az ebédet. Miközben a *gyomor* rág, az emlékezetet megszépítő idő lassan lebontja azt a *várfalat,* amit neki — a hegymászónak! — meghódítani nem volt ildomos. A törmelékkupacból érződik-e, hogy egykor itt vérre ment a játék?

■ **Az Erdélyi Magyar Szótörténeti Tár** szócikkei — levéltári anyagokból: bírósági jegyzőkönyvekből, periratokból, naplókból, céhjegyzőkönyvekből, udvartartási feljegyzésekből, anyakönyvekből, egyházi kéziratokból hozva a példát — üdítő fürdetői a nyelvnek. Pezsgésük sohasem kimódolt, elemi erővel, a néven nevezés, hangutánzás *muzsikáló* bátorságával-érzékenységével ragadják meg azt a nyelvi pillanatot, amelyben a szó megszületett. Mivel a hétkötetes *A Magyar Nyelv Értelmező Szótára,* legalábbis erdélyi testvéréhez viszonyítva, egy kissé *hiányosocska,* a fölfedezés örömével bolyonghatunk eme, Szabó T. Attila nevével fémjelzett rengetegben.

Ami hihetetlen, szinte minden fa meg van jelölve. *Huszonnyolcszáz* (kétezernyolcszáz) sokszorosa, már ami a szócikket illeti, *icog-vicog* (vihog) ránk egyetlen kötet lapjairól. 1579-ben az *idétlen* még koraszülöttet jelentett, ahogy az *idétlenség* (1857) meg koraszülést. A tizenkilencedik század elején már *ízetlen, sületlen* értelemben is használták.

Ahogy előrehaladunk a szövegben, mindig *jobbacskán* érezzük magunkat. Szinte *hiripol* (sípol) a tüdőnk, amikor harapjuk e különleges nyelvi fennsík ózonját. A szerelmeskedéssel kapcsolatos hangutánzó, a *hinnyogat,* tulajdonképp a *nyihog* megfelelője. A *hinnyog*ra meg a Maros-Torda megyei Nyárádszentlászlóról, onnan is a Pókafalvi Sárosi család leveleiből az érzékletes példa (1761): „Iványi Mária nappal Kelemen Mihájjal öszve került, és ott hinnyogván edgjüt s markászván azt mondotta iljen irásra hivtam kedet, s leteritvén a szoknyáját reá fekütt s Kelemen is réá és edgjüt paráználkodtak."

■ **Mikor van kész** a vers, létezik-e olyan *köztes* állapot, amelyben a befejezettség — épp a frappáns, az egészből következő lezárás révén — jobban érzékelhető, mint a költő által jóváhagyott végleges változatban?

Kormos István *Téli regé*jét először valamelyik újságban vagy folyóiratban olvastam. A reneszánsz hangulatú, ám csibészes költemény utolsó versszaka a hóval beterített szerelmet siratta: „Holnapra hó jön, frissen zuzogó, / ötforintos pelyhekkel jön a hó, / holnapra hóba fulladsz szerelem, / többé ő már nem gondol velem."

Akkor ért csak az igazi meglepetés, amikor a *Szegény Yorick*ot (1971) kézbe vettem. (Bár a *Könyvvilág* épp ezt a verset közölte mustrának.) A költő a *Téli rege* két utolsó sorát, egyúttal a zárás egész hangulatát megváltoztatva, kicserélte: „kisujj rajzolja hóba a nevem, / de ördögöké lesz a szerelem". Ezzel a „holnapra hóba fulladsz szerelem" baljós hangulata — a sötét hangzásvilág miatti *fojtottság* — egyszerre hetyke, „mit törődöm én vele" harlekin-kuncogássá alakult. Ez a humora mellett is *keményebb* befejezés már nem egy kapcsolat fájdalmas elhalását gyászolja, hanem egy csaknem kikényszeredett gesztussal az ördögfiókáknak ajándékozza a szerelmet.

Amikor megkérdeztem Kormost, hogy mért „javított" a vers lezárásán, nem felelt semmit, csak legyintett. Én huszonnyolc év után is az eredeti befejezést tartom sikerültebbnek.

■ **Hsziao Tung**, a *Dalok Könyvé*nek egyes darabjain meditálva, írja: „A vers: érzelmek és vágy terméke. A bensőben érzések mozdulnak meg, és szavakban öltenek formát." Az alkotó szünetlen dilemmája, hogy *mit, mikor, hogyan.* S még akkor is ott motoszkál benne az örök kétely. A klasszikusok, így Valéry is, fölöttébb érezték a „zavarodottság" emez állapotát: „Ami nincs *rögzítve,* az semmi. Ami pedig rögzítve van, az halott."

■ **Meglepő,** mi több, bizarr a szegedi *Három nővér* színpadán a *piros hóhullás.* A búcsúzó képnek, Csehov melankóliájának keserű-fehérjét a rendező, Telihay Péter átfestette. Persze a zsinórpadlásról hullongó, vérszínű konfetti — minő kontrasztban áll egymással a két minőség — és Mása egy pillanatra *lemeztelenülő* testének szerelemkívánása (így forr össze a búcsúzó Versinyinnel) határozottan beletartozik abba a szimbólumrendszerbe, amely *sokkhatásában* képpé növeli az érzelmeket. A hóval fedett orosz síkságba bele lehet fulladni, de a fehér lepedővel leterített, *pirossal petytyezett* szoba végtelensége — akárha az ágyúgolyóra füles-

Fábián Szöngyén

Említve

Tóth Elemér: Képek, zebrak, tárlatok

Nógrád, 1970. sep. 13.

Fábián Gyöngyvér

Bemutatott műve:

„Kukoricás csendélet", olaj, 95x120 cm.

Rozványi Márta: Studió 71.

Budapest, 1971.

Fábián Gyöngyvér

Kakorica csendélet olaj

95 x 120 cm

Studio '71

Fábián Gyöngyvér

Sárga csendélet

olaj 70×100

I. Salgótarjáni Tavaszi Tárlat 1971.

Fábián Gyöngyvér

1. Hálójavító olaj 70×90

2. Lila csendélet olaj 60×80

I. Salgótarjáni Tavaszi Tárlat 1991.

Fábián Györgyné

Lila emlékét az repr.

I. Salgótarjáni Tavaszi Tárlat 1971.

Fábián Gyöngyvér

„Kulorizáz csendélet" c. Tépe szerepel a „Studió 71" Tiállításon az Ernst Múzeumban

Magyar Nemzet 1971 december 10
4. old.

Fábián Gyöngyvér M.K.
A salgótarjáni Bányász Képzőművész Körből került a Képzőművészeti Főiskolára.

Művei a kiállításon

/ barna/: Munkás-képzőművészek salgótarjáni bemutatkozója

Nógrádi Népujság 1965. január 12.

MDK.

Fábián Gyöngyvér

Kiállitási kritika

Nógrád 1967 febr.5.

Fábián György

szerepelt a fiatal nógrádi képzőművészek

kiállításán.

Nógrád 1966. jan. 7.

Fiatal nógrádi képzőművészek. Tóth Elemér

Fábián Gyöngyvér, festő

□ FÁBIÁN GYÖNGYVÉR festőművész kiállítása nyílt meg a Stúdió Galériában. (V., Bajcsy-Zsilinszky út 52). A tárlat december 6-ig látogatható.

— : □ fabián Gyöngyvér .... 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975 nov. 24.

Fábián Gyöngyvér, festő

L: Pirk János

– Megnyílt a XX. szegeli nyári Tárlat. 7.

Nírszabadság. Bp. 1979 júl. 24.

Fábián Gyöngyvér festő

neve említve, szerepelt a Fiatalok Studiójának kiállításán

Bereczky Lóránd: A fiatalok studiójának kiállítása
Kritika 1979/3 37-38.o.

FÁBIÁN GYÖNGYVÉR 1

Bár külföldi utazást is hozott ez az ősz, *Fábián Gyöngyvér* számára korántsem volt a kikapcsolódás időszaka. Miközben legújabb munkáival — és személyesen is — részt vett a nemzetközi zománcművészeti seregszemlén *Limoges-ban*, egyéni tárlatának anyaga itthon, *Nógrád megyében* barangolt. És nem véletlenül vált éppen ez az országrész leggyakoribb hazai szerepléseinek színhelyévé, hiszen a fiatal alkotó *Salgótarjánban* született, és itt élt, mielőtt letelepedett volna Budapesten.

1978/244/8

JPESTMEGYEI ÉS TŰZZOMÁNC

Amikor műtermében felkerestem, éppen „tárlatközi állapotban" találtam. Hazaérkeztek ugyanis azok a képei, amelyekkel előbb a *balassagyarmati galériában*, majd a *szécsényi művelődési központban* szerepelt, tucatnyi tűzzománcával együtt. És most ott sorakoznak a falak mentén, körös-körül, néhány legújabb festménye társaságában, amelyekkel viszont a közeljövőben nyíló stúdiókiállításra nevez be. Limogesból viszont még nem tértek meg zománckompozíciói, így azokkal csak színes diafelvételek révén ismerkedhetem egyelőre.

2

AP 1978/244/8

FÁBIÁN GYÖNGYVÉR

MAGYAR

TŰZZOMÁNC

— *On a Képzőművészeti Főiskola festészeti tanszakán végzett, mégis, már indulásától megosztotta tevékenységét két műfaj: az olajkép és a tűzzománc között...*

— A zománccal még a főiskolán kezdtem foglalkozni, az utolsó két évben, olyannyira, hogy diplomamunkám is egy nagyméretű zománckompozíció lett, amelyet a *Tűzoltó utcai gyermekklinika* számára készítettem. Azokban az esztendőkben kezdték intézményesen rendezni a hazai zománcművészet helyzetét. Így az-

FÁBIÁN GYÖNGYVÉR

— *Melyek legfrissebb franciaországi tapasztalatai?*

— Limoges-ba érkezve kellemesen meglepett, hogy az ünnepélyes nyitás előtt már városszerte nagyméretű falragaszok hívták fel a járókelők figyelmét a bien-

MAGYAR HIRLAP 1978/244/8

WAGNER: OLAJFESTMÉNY ÉS TÜZZOMÁNC

FÁBIÁN GYÖNGYVÉR 6

náléra. A nemzetközi *tűzzománcseregszemle* színhelye két középkori műemlék épület volt — egymástól meglehetősen távol. A belvárosban a nagyobb méretű alkotásokat láthatta a néző, míg az egyik külső kerületben, egy román stílusú kápolnában kaptak helyet a kisebbek. Az volt az érzésem, hogy a rendező szervek — szinte válogatás nélkül — mindent be akartak mutatni, a monumentális kompozícióktól a legapróbbakig, a valóban művészitől a giccsig. Ezt az eléggé vegyes anyagot ráadásul meglehetősen szétszórva találták — és ez a magyar kollekcióra is érvényes. Sze-

MAGYA

WAGNER ZZOMÁNC

rencsére a magyar anyag válogatása általában színvonalas és tartásos volt. Mint itthon bizonyára ismeretes, magyar siker is született: *Fabók Gyula* ugyanis a kritikusok díját nyerte el. A biennálén egyébként tizenötödmagammal vettem részt — elsősorban az *Iparművészeti Vállalat* szervezésében, az utóbbi években nálu'k szereplő anyagunk alapján. Ennek következménye volt viszont az, hogy néhány egészen kiváló kollégám kimaradt — mert nem ismerték őket —, noha egyéni teljesítményük alapján ott lett volna a helyük.

FÁBIÁN GYÖNGYVÉR

zeledjünk a témához, a kivitelezéshez. Limoges is megerősített abban a régebbi meggyőződésemben, hogy *egyéni szemlélet* kérdése: valaki *az ipari méretű sorozatgyártás mellett dönt, avagy kitart az ábrázoló jellegű, képformátumú tűzzománc mellett.* Én szívesen bízok elég sokat az esetlegességre és továbbra is változatlanul az intim műfaját művelem a zománcnak — függetlenül, attól, hogy mi lesz a jövője.

MAG

W

S TUZZOMÁNC

FÁBIÁN GYÖNGYVÉR 10

Fábián Gyöngyvér szavai hiteléül ott áll a festőállványon legújabb olajképe, amelyen — festészetében először — zománcszerű foltokban rakta fel az alapozást, mintegy „ellensúlyozásaként" tenyérnyi tűzzománcai festőiségének.

Wagner István

MAGY:

WAGNER: OLAJFESTMÉNY ÉS TŰZZOMÁNC

PÁDIÁN GYÖNGYVÉR

— *Milyen tanulságot vont le az ott látottak alapján a jövőre?*

— Hogy először is konkrét példákkal éljek: számomra legrondább — így, ahogy mondom — egy négyzetméternyi struccmadár volt, giccses kivitelezésben, míg a legemlékezetesebb egy hegesztőpisztollyal áthasított fémlemez, amelynek nyílásából érzékenyen mintázott kezek nyúltak ki. Talán ennyiből is kiderül, hogy mindent lehet csinálni — a virágcsendélettől a teljes absztrakcióig —, csak az a lényeg, hogy *igényesen* kö-

244/8

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLETÜNK

1974 — 3

1021
Fábián Gyöngyvér

FÁBIÁN GYÖNGYVÉR: *ANYA*

PIÓ MÁRTA

Ma

Belémmar arcod őszintesége.
Százszemű vigyázó ébrenléted.
Felelős vagyok érted.
Legalább a szemedbe nem hazudhatok.
Mert érek-e annyit, hogy neked, de ellened
féltsem magam?
Ne nézz vádlóan ezüstlő erekkel körülszabdalt
neonfényű városaiddal!
Ne csak rám nézz!
Mert sokan szeretünk.
S biztonságban tudunk hazám.

Vonatok

Széttépett mondatok
füstbefúlt szempárok.

Vonszoltok távolra
várostól városig
boxolt vagonokban.

Borotva kerekek
sinek sebét tépők.

Vonagló nyögéstek
csomósra kuszálja
agyam húrjait.

Mindig nehezebb
síkosabb az út;

szuszogva mormogva
vasalt körmökkel
húztok szorosabbra.

Száz kilométeres
feszülő ív vagyok
mire megérkezem.

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Fábián Gyöngyvér

Magyar Ifjúság

1975 NOV 29

REPULŐTEREN

1021

Tárlat a Stúdió Galériában

Szombathelyi és salgótarjáni kiállításai után ezúttal Budapesten, a Bajcsy-Zsilinszky úti Stúdió G[illegible]ban mutatja be festményeit Fábián Gyöngyvér. A már ma is kiváló portretistaként számon tartott fiatal festő (1969-ben végzett a Képzőművészeti Főiskolán, mestere Kádár György volt) képein az emberi érzelmek széles skálája fogalmazódik meg. Karakteres figurái mellett sokatmondóak csendéletei is: nemcsak hangulatjelentések, hanem a természeti és tárgyi világgal azonosulni tudó alkotó szemléletmódját is elénk vetítik. Fábián Gyöngyvér tárlata decem[illegible]

sagot érintő va-
kérdésben a
sével döntünk.
ni szinten egy-
ókat szervezünk,
kezdeményez-
s kulturális és
endeztünk. Ta-
arlamenteken is
dtunk az új de-
n sikeréért.

**t dolgozók tevé-
fontosabb terü-
Hogyan értékeli
k szakmai mun-**

us elé bocsátott
lte, hogy a fia-
melésben, mind
zettségeik telje-
ltak. A szocia-

**juk, egyedül a textilparban en-
gedélyezték a 16—17 esztendős
fiatalok éjszakai munkáját.
Egyetért ezzel a döntéssel?**

— Nem. A döntést egyetlen érv indokolta: a textilgyárakban könnyű munkát végeznek. Ez pedig csak látszat! A gépek mellett

retne
kás-épí
mogatá
híti.

— Ő
**főtitká
ban d
legfon**

— A
együtt

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 JUN 20

NÓGRÁD

Fábián Gyöngyvér, festőművész

sen munkához látnak

1021

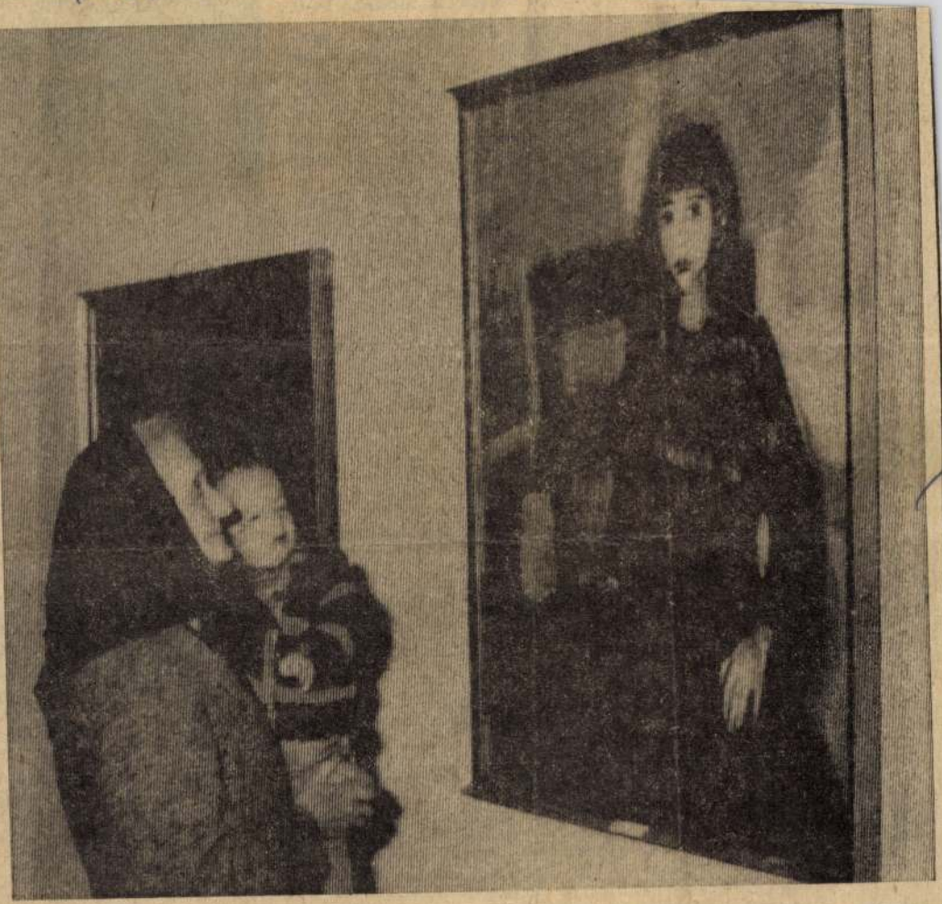

Fábián Gyöngyvér festőművész kiállítása vasárnap megnyílt Balassagyarmaton, a Horváth Endre Galériában. A Salgótarjánban született fiatal művész — akinek Kádár György volt a mestere — 1969-ben fejezte be tanulmányait. Ekkortól tagja a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának, melynek kiállításain rendszeresen részt vesz. 1970-ben kapott Derkovits-ösztöndíjat. A művész legsikerültebb alkotásait július 11-ig tekinthetik meg az érdeklődők. Képünkön: Buchter Györgyné és dédunokája a Kisfiú című kép előtt

A góllövőlista élmezőnye:
5 gólos: Cubillas (Peru), Rensenbrink (Hollandia).
3 gólos: Rep (Hollandia), Rossi (Olaszország).
2 gólos: D. Müller, Rummenigge, Flohe (NSZK), Boniek (Lengyelország), Krankl (Ausztria), Kempes, Luque (Argentína), Dirceu (Brazília) és Gemmill (Skócia.).

A toto 24. heti eredménye

1. Komló—Budafok	3—3	x
2. BKV Előre—BVSC	2—2	x
3. Várpalota—Eger	1—1	x
4. K.-barcika—V. Izzó	0—2	2
5. Kossuth KFSE—Dorog	1—1	x
6. Lehel SC—Ózd	1—5	2
7. Recsk—Miskolc	2—5	2
8. ESMTK—22. Volán	0—1	2
9. Pénzügyőr—Ganz-M.	2—2	x
10. Ikarus—Gyöngyös	1—1	x
11. Soproni KSE—Véménd	1—1	x
12. Kőszeg—KOMÉP	0—3	2
13. Kiss J. SE—Pét +1	0—1	2
14. Sellye—Alumínium	0—0	x

zepébe vá

Szünet berfogássa felbátorod támadást ben példá 25 métere Szücs a bravúrra labdát. A tisztára já li lövését Takács nagy bravúrral, lábbal hárította. A 70. percben a büntetőterületen belül Balatoni buktatta Bírót. A játékvezető 11-est ítélt. Az NB II. gólkirálya azonban rosszul helyezve a bal kapufa mellé lőtte a labdát. A 78. percben Básti jobbról szögletet ívelt be, Bíró hatalmas lövése nyomán a jobb kapufán csattant a labda, majd egy perc múlva Básti lövése után a kapufa tetejéről csúszott ki. Az utolsó negyedórában az STC az eredmény tartására törekedett.

Alacsony színvonalú, közepes iramú, olykor unalmas

A siker kovácsát, dr. Lakat sok az utolsó mérkőzés végé

Jobbak voltak

Romhány—Erdőkürt 3–1 (2–0)

St. síküveggyári salakos pálya, 300 néző, v.: Laczkó L. *Romhány:* Jeszenszki — Lisovszki, Szaszovszki, Szentgyörgyi, Zachar, Fejes, Turi, Balázs, Kaliczka, Leszák, (Melo), Koczka (Maróti). *Edző:* Murányi János. *Erdőkürt:* Tóth — Zsíros, Proksza, Medeliczki I., Holicza, Balogh, Medeliczki II., Frenyó (Szabó), Szádovszki, Szita, Haviár. *Edző:* Mlinácsik János.
Küzdelmes mérkőzést

pat. Az erdőkürtiek lelkesebben, a romhányiak jobban játszottak. A találkozó sportszerű keretek között zajlott le. A szabályok szerint a csapatok rúgtak öt-öt tizenegyest is. Ez 4—4-et hozott, mivel mindkét csapat egy-egy büntetőt hibázott. *Góllövő:* Kaliczka. Balázs, Turi (11-esből) ill., Szita. *Jó:* Szentgyörgyi, Balázs, Kaliczka, ill. Tóth, Medeliczki I.

még hét óriási gólhelyzetet is kihagytak. Szünet után már kevesebb volt a helyzetük. Viszont ekkor Bíró, a 11-est nem értékesítette. A vendégek erejéből gólhelyzetek kidolgozására sem futotta. Végeredményben az STC minden csapatrészében jobb volt, és jóval nagyobb arányban is nyerhetett volna a sportszerűen küzdő, szimpatikus Fűzfő ellen. Szép gesztus volt a mérkőzés után, hogy a Fűzfő labdarúgói vörös szegfűkkel kedveskedtek az 1977/78. évi labdarúgó NB II. bajnokának, az STC-nek. Teljesült tehát a hőn áhitott vágy, dr. Lakat Károly vezető edző szakmai irányításával a salgótarjáni csapat visszakerült — egy év szünet után — a legmagasabb

1978.VIII.12. 4,25 N.

Jó reggelt!

- Nógrád megyei kulturális hirek egy percben.

- A hét végén három kiállitást is megnyitnak Nógrád megyében. Egyet Szécsényben, a Müvelődési Ház Galériájában, itt Fábián Gyögyvér festőművész munkáit mutatják be. Salgótarjánban két közös tárlat nyilik, a Bólyai gimnázium aulájában és a Müvelődési Központ üvegcsarnokában. Az V. salgótarjáni nemzetközi müvésztelep bolgár, lengyel, csehszlovák és magyar résztvevői állitjákki az elmult hónapban készült alkotásaikat, illetve a környező üzemek iparművészei, az üveggyári, kerámiagyári tervezők, a PALC Háziipari Szövetkezet textilesei mutatkoznak be első izben igy együtt a nógrádi közönségnek.

- Fayer Andrást hallották.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Palócföld 1974/4

1021

Fábián Gyöngyvér kiállítása

Fábián Gyöngyvér kiállításán*

Egy kiállítás mindig jelentős esemény, ünnep, bemutatkozás a kiállító művész számára: alkalom a megtett út felmérésére, az addigi eredmények összegzésére. De ünnep ez annak is, aki erre lehetőséget teremtett, annak a közönségnek is, amelyik a tárlatot fogadja, annál is inkább, mivel Fábián Gyöngyvér festőművész hazajött szülővárosába, hogy annak a szűkebb közösségnek adjon számot munkásságáról, mondanivalójáról, ahonnan elindult és ahová a szülőföld, a család, az iskola, sok kedves emléke és élménye mindig is kötötték. Így szól erről a mélyen gyökerező, gazdagon gyümölcsöző őszinte kapcsolatról maga a művész e kiállítás katalógusához írott önvallomásában: „Gyerekfejjel a nógrádi hegyekre eszméltem, amelyek körülveszik a várost. És a bányászokra, akik nehéz, kemény emberek, akik mindenkinél jobban tudják megbecsülni a napsütést. És a tűzben formálódó üveg csillogására... Az ember verejtéke és az üveg csillogása fogott meg, s amikor később, az alkotóművészet első próbálkozásaira szántam magam, ezek a benyomások vezettek. Azt hiszem, hogy a nógrádi levegő, a szemem láttára ujjászülető, formálódó város atmoszférája mindig elkísér, bárhol éljek. És mindig vissza-visszatérek hozzá."

Visszajött hát ezúttal is, eljött elmondani a festőművész nyelvén: ez vagyok én, ez az én hitem, munkám és világom, ez az én mondanivalóm az embereknek – az emberekről.

Úgy érzem, hogy itt találkozik az a hit és az a munka, ami ezt a két fogalmat összekapcsolja és még ünnepélyesebbé teszi. Arra a hitre és munkára gondolok, ami erőt adott ennek a nagyobb közösségnek – a városnak – is, hogy bátor kezdeményezéssel ilyen rövid idő alatt egy teljesen új várost teremtsen azzal az igénnyel, hogy ennek a szocialista kultúra is alkotó eleme és fontos tartozéka legyen. Jóleső érzéssel tapasztalhatjuk, hogy a város politikai és kulturális életének vezetői milyen figyelemre méltó gondoskodást tanúsítanak, hogy ezt a komoly áldozatok árán megvalósított nagyvonalú keretet – hozzá hasonló – belső tartalommal töltsék meg, hogy minél szebbé és gazdagabbá tegyék az itt élők hétköznapjait és ünnepeit, munkáját és pihenését. A város szobrai, kiállításai, a tavaszi tárlatok, az országos zománcművészeti biennálék – kulturális életünk fontos értékeivé váltak és Salgótarjánt is már ott emlegetjük a vidéki kultúrcentrumok között mint például Pécset, Miskolcot, Székesfehérvárt, Hódmezővásárhelyt, Szegedet. Elnézést kérek, hogy mindezt ezen a kiállítás kapcsán mondom el, de úgy érzem, hogy szoros tartalmi összefüggésben vannak egymással.

Fábián Gyöngyvér sugárzó erejű és tisztaságú festészetet teremtett a főiskola elvégzését követő alig fél évtized alatt. Táblaképeinek formáiban szigorú törvény, rend, színeiben lira jelenik meg tele humánummal, optimizmussal. Fábián Gyöngyvér „emberközpontú" művész: alakok, jellemek ábrázolása adja festészetének karakterisztikus vonását. Mint a jelen kiállítás is tanúsítja, az olajkép alkotja munkásságának jelentős hányadát, de neve máris ismerősen cseng a reneszánszát élő zománcművészetet kedvelők népes táborában, hiszen Fábián Gyöngyvér tűzzománcai e „szakma" élvonalába emelik alkotójukat. Ezt igazolja, hogy az eddig megrendezett mindkét országos zománcművészeti biennálén díjat kapott. Zománcba formált balladái, mesefigurái a festészeti formanyelv új technikára alkalmazott kitünő példái.

Fábián Gyöngyvér első gyűjteményes tárlatát e gondolatok jegyében ajánlom a szűkebb haza közönségének szíves figyelmébe.

Mikó Sándor

Elhangzott a kiállítás megnyitásán

novella aligha jelöl válogatási tendenciát, inkább az író más művekkel szerzett tekintélyét fémjelzi. A Csoportkép Cserest aligha tette volna híressé. De hát a tendencia más, ezt **Baráth Lajos** életszagú, megrázó, mélyen emberi, munkás környezetben játszó indító novellája maga is sejtteti. Persze, több írás is akad, amely a Népszava nemes hagyományaira utal, (Bartha, Thiery, Tuli, Molnár Géza, László Anna, Vathy Zsuzsa stb.) olyan írókra, akik a néppel élnek, gondolkoznak, munkások, parasztok gondját, problémáit jól ismerik, hiszen a Népszava gyakran nagy írói egyéniségek elindítója, és mindig a nép ügyétől, életmódjától elválaszthatatlan irodalom szócsöve volt. Hogyisne akarna az maradni, azzá lenni a proletárdiktatúra építő éveiben!

Ehhez a valósághoz, az egyszerű emberek életéhez és gondolkodásához közelállóbb irodalmi közeghez tartozik **Bertha Bulcsu** megrázó novellája, amelyben a pihenni vágyó Kollár és családja a horgásztanyán összeakad azzal a személyzetis nővel, az igazgató egykori szeretőjével, aki Kollár egyetemi felvételét megakadályozta. Házastársi, élettársi, családi útvesztőkbe kalauzol bennünket **F. Rácz Kálmán.** Egy sérült lélek és sértett jellem indítóokai maradnak titokban **Illés Endre: Perben** című remek írásában. **Nem tipikus, de azért van** címen nevettet ki egy vállalati korlátoltságot **Kolozsvári Grandpierre Emil.** Csodálatos kis remekmű **László Anna** elbeszélése, a **Megette a cápa,** egy magányos, kisgyermekes asszony érzelmi vívódása – szó szerint – egy fiatalabb férfi karjaiban. Az ötvenhatos események, katonatisztek megpróbáltatása, kisértése, válaszútja áll **Molnár Géza Földcsuszamlás** című novellájának középpontjában. Jelképes, szép írás **Rákosy Gergely A kis álmodozója.** Megrázó órákat élünk át Szögi Balázsék szegényes portáján **Siklós János** novellájában. Irónikus, érdekes írás **Szeberényi Lehel** eredetmondája, amelyben a szerző **A poara nép eredete és vándorlása** címen alakulgató fantasztikus regényébe enged bepillantást. Susu, a falusi tanítónő és Gerzson, a lóidomár feudális kapcsolatáról lebben föl a függöny **Thiery Árpád** meghökentő novellájában. **A számok mindent elmondanak** – ez a címe **Tuli József** élére állított, mondhatnánk szatirikus novellájának, amelyben a ravasz maszek kisiparos eszén túljár a még több hájjal megkent, fiatal revizor. Fiatalok párttagfelvételi taggyűlése a tárgya a **Mi ketten, felnőtt férfiak**nak, amelyben **Ujhelyi János** formálja irodalommá ezt a felejthetetlen aktust. **Urbán Ernő** írásában szatíraíró; tehetségét villogtatja, **Vathy Zsuzsa** pedig egy üzemi lap ifjú újságírójának hányattatásaival tereli a gyári életre, hangulatra a figyelmet.

Önmaga átlaga alatt maradt viszont **Galambos Lajos** a kötetben érdemtelenül publikált szokványos „szerelmi" története, s többszörösen elcsépelt formát választott **Gergely Mihály** a **Monológok-**

tömegek és benne természetesen
rátságához is kapcsolódik." Vagy
semmi jót sem eredményez, bárm
csak egy rosszul értelmezett bék
egy aranyigazság: „A jól végzett
magatartás önmagában is elköt
sokkal tisztábbnak és értékesebb
lezettségeket." Az írójegyzetek k
természet könyve) is beleértve, **N**
témával) ragadja meg legtartós
amint a látszat, a valóság és az élmények gyurmájából az író előttünk formálja meg a témát, végén a valóság váratlan csattanójával. (Mint kiderült, a megsajnált, elhagyottnak vélt férfi az újságokból ismert feleséggyilkos volt!

A köny gerincét **(Szocializmus, életforma** közcímen) a tanulmányok, hosszabb elvi cikkek, felszólalások vagy a felszólalások kivonatai alkotják. Elsőként **Virizlay Gyula** cikkéből **(Több támogatást a munkásművelődésnek)** kívánkozik ismét papírra néhány idézet, mintegy alátámasztván indokokkal azokat a nehézségeket, amelyekkel többek közt irodalmunk is küzd. Igy például: „A kapcsolatok tartalmasabbá tétele azért is sürgető, mert az utóbbi években elég gyakran és jogosan hangzott el, hogy ritka a kétkezi dolgozók ábrázolása az irodalomban, filmben, színházban, képzőművészetben. Adminisztratív eszközökkel persze, nem szabad, és nem is lehet erőltetni az ilyen témájú művek létrejöttét, de kötelességünk igényelni ezt és kedvezőbb lehetőséget teremteni az ilyen alkotások megszületéséhez." És ím a magyarázat: „Az a tény, hogy ma nem a munkáséletet választják alkotó ábrázolásra, nem a téma iránti ellenérzésből fakad, hanem sokkal inkább – és sajnos változatlanul – a munkásélet nem ismeréséből." Ezek a tények többé-kevésbé meghatározzák az alkotóművészek és a dolgozó tömegek viszonyát: „Nem érthetünk egyet azokkal az alkotókkal, akik a közönség »tudatlansága« és önmaguk vélt zsenialitása közötti szakadékban vélik felfedezni meg nem értésük okát. De azzal sem érthetünk egyet, amikor a közönség egy részénél divattá válik egyes nagy művészek alkotásának lebecsülése."

Hasonló nyílt, szinte vészjelző hangot ütött meg **Darvas József** a Hazafias Népfront nyíregyházi tanácskozásán, az olvasó mozgalommal kapcsolatosan: „... a felszabadulás előttihez képest körülbelül duplája nálunk az olvasóknak a száma. De még ez az óriási arányú fejlődés is csak azt jelenti, hogy körülbelül 25 százaléka a felnőtt lakosságnak a rendszeres olvasó, másik 25 százaléka alkalmi olvasó és bizony a lakosságnak a fele egyáltalán nem vagy csak alig-alig olvas." Különösen gyenge a parasztság, ezt kö-

Fábián Gyöngyvér

„Kádár Kata" (repr.)

Első címlap / belső

Életünk, 1974/3.

Fábián Gyöngyvér

a Stúdió KISZ-szervezete „Ifjúság a szocializmusban" c. pályázati felhívásra készült műveket a Nemzeti Galériában rendezett kiállításon mutatja be, melyen szerepel műve: „Kiskatonák" (részlet) (repr.)

Pogány Gábor —
Malnár Zsolt: Fiatalok a Nemzeti Galériában;
Magyar Ifjúság, 1975. máj. 30,

Fábián Gyöngyvér festő

Áprilisban nyílt meg a Salgótarjáni Tavaszi Tárlat, melyen szerepelnek művei: „A katona bácsája" c. alajkép (említve)

Tóth Elemér: Salgótarjáni Tavaszi Tárlat. Nógrád, 1975. máj. 3.

Fábián Gyöngyvér festő

a Stúdió '74 e hóban rendezi kiállítását, melyen művei szerepelnek.

Molnár Zsolt: Stúdió, Művek a közös asztalra

Ifjúsági Magazin, Budapest, 1974. szept.

Fábián Gyöngyvér

Az elmúlt évek ~~sora~~ pályázatait követően az idén Salgótarjánban nyílt kiállítás Századunk címmel, a fiatal alkotók műveiből. – Műve szerepelt e tárlaton.

Molnár Zsolt: Századunk c. kiállítás. Magyar Ifjúság, 1974. jál. 19.

Fábián György

Ballada és Szent György c. művével részt vett a salgótarjáni zománcművészeti biennálén 1973. szept.-ben.

Nógrád, 1973. szept. 28. 101. elf. 227 sz. Hn.

Fábián Gyöngyvér
festő

1974-ben Fábián Gyöngyvér ~~és~~
nagysikerű harmadik alkotásával
indult az egyéni tárlatok sora.

-----: Pályázatok és megbizások.
Művészet, 1975. április - 45. oldal

Fábián Gyöngyvér
festő

1973-ban a Vas Megyei Tanács Ifjúsági díjat Fábián Gyöngyvér és Mészáros Géza festőművészek kapták megosztva.

-----: Pályázatok és megbizások.
Művészet, 1975.április - 45.oldal

Fábián Gyöngyvér, grafikus

L.: Melocco M.

Rózsa Gy.: Kecskeméti .... 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. aug. 30.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLETÜNK

1974 [illegible]

Fábián Gyöngyvér festő

Tölg-Molnár Zoltán erőteljes kompozíciói, amelyeken lendületes ecsetkezelés hagyott nyomot, a szemlélők számára érthetetlenül viselik a Pásztor, illetve a Kiűzetés címet. A festői tehetség jeleit mutató két, csaknem azonos kép, a címekkel csapja be a nézőket. Az elnevezés megköti a képzeletet, s az absztrakt kompozíción a téma megjelenítését kutatja a szemlélő, holott festői gyakorlatot láthatunk.

A *Jakab Esztert*ől kiállított festményeknél jobban sikerülteket látni műkedvelők tárlatain. Két nőalakja, a Magamban és a Menyasszony szögletes formájú, életnagyságú képek. Az alakok rajza gyenge. Taszító idegenségként hat a magány a festményeken.

Szabó Jánosnak a Beszélgető lányok című képe igényes vállalkozás. A háromalakos kompozíció azonban még nem érett, nem viseli a festőegyéniség jelét. Ablakos csendéleté-vel kiváló színérzékről, hangulatteremtő készségről tett bizonyságot.

FÁBIÁN GYÖNGYVÉR KÉPEI

Fábián Gyöngyvér szombathelyi kiállításán új hagyomány teremtését üdvözölhettük. Ezentúl a Vas megyei tanács különdíjával együtt az önálló kiállításra szóló meghívást is megkapják a Derkovits-ösztöndíjasok legjobbjai. Így nyílott meg 1974-ben a tavalyi Derkovits-ösztöndíjas Fábián Gyöngyvér kiállítása a Forradalmi Múzeumban.

Szép, nemes, egyszerű — és sorolhatnánk tovább a jelzőket az élményhez, amelyet Fábián Gyöngyvér festményei és zománctáblái szereztek.

A Szombathelyen festőként, szülővárosában, Salgótarjánban a zománc mestereként ismert fiatal képzőművész mindkét műfaját megmutatta.

Portrékkal jelentkezett Derkovits-ösztöndíjasként tavaly, Szombathelyen Fábián Gyöngyvér. Portréfestési képességének sokoldalúságával mégis meglepetést keltett az idén. Hagyományos portrét keveset festett. Modell után csupán F. L. alakja és a Férfiarckép készült, s ezek nyilván hasonlítanak is eredetijükre. Fábián Gyöngyvér alakjai azonban nem egyetlen embert kívánnak formázni. Típust képvisel az Artistalány, a Kamasz, a Kislány. Emberismerettel, emberszeretettel teli jellemrajzok kerültek ki Fábián Gyöngyvér ecsetje alól. Picassós arcmetszetű, karikírozó kedvet is mutató Artistalány-a, meghitt és meghatott hangulatú asszonyai (Várakozók, Anya), a fájdalmas Gyász lírai érzékenységű, sokoldalú művészt mutatnak.

Van azonban Fábián Gyöngyvérnek keményebb énje is. A tavaly megismert Dózsá-val rokon a Megkötözött és a Megfeszített című kép. A helytállást kívánó, az ember erkölcsi erejét próbára tevő tragikus szituációkhoz való vonzódásának bizonyítékai ezek a festmények. Feszültség, erő van ezekben a gondolatokat, érzéseket, emberközpontú festői világot tükröző alkotásokban.

A salgótarjáni országos zománcművészeti kiállításokon 1969 óta nagy sikerrel szereplő Fábián Gyöngyvér a tragikumot és a népmesék eredendő, tiszta igazságát megőrző zománcképeiből is bemutatott néhányat Szombathelyen. A tűzzománc készítésének fortélyait ismerő, a műfaj — témát, méretet befolyásoló — szabályainak engedelmeskedő művész sajátosat alkotott. A népballadák és a keresztény hitvilág jelképeit, jellegzetes alakjait, motívumait és színeit találta meg. Gyönyörű lett a stilizált népi motívumú Ballada-sorozata, az ikonstílusú Szent György, az aranyban tündöklő, kegyes Madonna és a Szárnyas oltár.

Mesterházi Lajos: A Prométheusz-rejtély

Az írókat, művészeket szívesen szeretik osztályozni, rangsorolni, csoportosítani, szóval valamilyen tetszőleges jegyzékbe foglalni. Mesterházi Lajost mostanában egy új regényleltározás az „esszéregény" felírású fiókba gyömöszölte. Az író nem tud ellene csupán csak új regénnyel védekezni és az olvasó megértő védelmét kérni. Ám a szakmai fogás, sorozás erős és tartós. Hogy ez az alamuszi szándék, „filoszi" pontosság mennyire korlátozó, szemmértékbecslésű módszer meg önkényes kicsinyítés (minden jó szándéka mellett is), mindannak tarthatatlanságáról Mesterházi Lajos mostani művével minket fölényesen meggyőzött. Ő ugyanis rühelli a híres-neves „filoszi" fiókolást: kitör belőle, teret-időt kér magának, méghozzá az ősi, ó-görög hitrege aranylóan ködös-homályos világában. A Prométheusz-rejtély napfényre hozatala, oldozgatása, megvilágítása sajátosan „filoszi" feladat, de antimitografiai fejtegetés, antifiloszi nyomozás egy írónak. Lám, lám, mondhatná valaki, — sőt egy istenmezei Valaky bizonyítani is kész — népszerű írónk, kedvelt fiúnk, megint csak esszéregény írásába bonyolódott bele, a javithatatlan! — Vissza a fiókba! — dörren parancsa egy másik fiókoló bölcsnek. — Írónk azért se megyen vissza, azért is mitológiai ellenregényt ír és közben halad a saját kitaposott útján — előre, vidáman, játékosan.

Mesterházi Lajos makacs művész, saját elvei szerint szeret mindenkor regényt írni, jó regényt, művészi regényt, könnyedén osztályozható művet, eszméltető, szellemes olvasmányt nyújtani a nyilvánosságnak. Ne kisebbítsük őt, ne zsugorítsuk egy tetszetős fiókolás érdekében. Szabadon szeret írni, élni, a hat fiókfal kényelmetlen akadály, nem tud köztük kedvére nyújtózkodni. Márpedig Mesterházi kiváltképpen kedveli a távlatokat: a tér és az idő határát szívesen átlépi. E két fogalom ide-oda tologatása, határainak sértése csaknem minden művének újító, műfajváltoztató eszköze.

Könnyedén játszik velük: földobja, elkapja őket. A Prométheusz-hitrege ürügyén ezúttal is csalóka játékot űz velünk: a mát visszaveti a múltba, a múltat jelenként dobja elénk; a hitregék terét, alakjait megmutatja közvetlen közelünkben, környezetünkben. Alakjai kétarcúak — nem Janusok! —, egyformán éles fényt ont rájuk a regés múlt és a mostani fényforrás. Aztán fölényeskedik velünk, kiábrándít csökönyös hiedelmeinkből, kajánkodva kacsint szemünkbe. Ám, a kandi pislantás rendesen jelent valamit, csaknem mindenkor azt, hogy értjük mi egymást, tudjuk miről van szó; az a csodás, ódon rege rólunk, nekünk szól. Az elhitető, bizalmas légkör teremtését írónknak többfajta okon-fokonmódon sikerült elérnie: titkokat leplez le, hagyományt csúfol, formát bont, tekintélyeket csökkent, emelvényükről hősöket ránt le hozzánk-mellénk. Mostan egy ókori istent bújtat vissza emberbőrbe, istenített embereket a mából, akár Pestről is, visz vissza a hitregék szent hajdankorába. A tér és idő eme pajzán évődés közben kiegyenlítődik és napnál világosabban kiderül: az Ember és az Isten egy, azonos személyiség, és végeredményben egyforma a szerepe, sorsa

Fábián Gyöngyvér:
Kőrmüves Kelemen

életünk

1021

IRODALMI,
MŰVÉSZETI
ÉS KRITIKAI
FOLYÓIRAT

1974 | 3

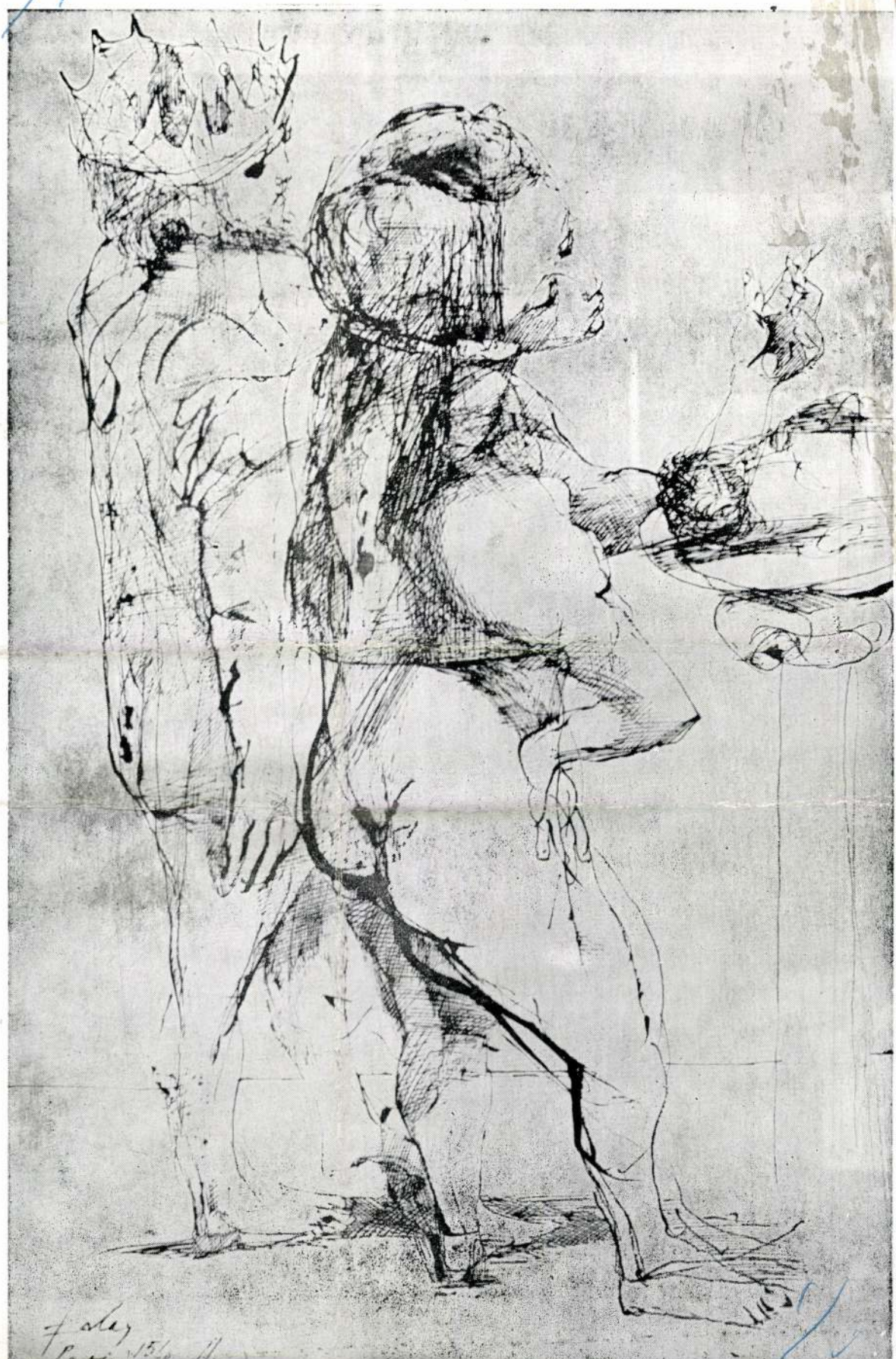

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-725

Fábián Gyöngyvér festő

1973 ÁPR 14

Vas Népe

— A Derkovits-ösztöndíjasok közül két fiatal festő: Fábián Gyöngyvér és Mészáros Attila nyerte el a Vas megyei tanács 5000—5000 forintos különdíját. A jutalmat a Derkovits iskolában rendezett kiállítás megnyitóján adta át a képzőművészeknek Stefanik Károly, a megyei tanács művelődési osztályának helyettes vezetője.

1021

falikút
tó —
ibathely
u. 3.
(3765)

ko-

(3782)

Felveszünk azonnali belépéssel mosogatókat, takarítokat, konyhalányokat. Jelentkezés Vas megyei

45.

Sz
kere
Sz
Fest
lentk

Fábián Gyöngyvér festő

1940-ben ítélték meg a Derkovits-ösztöndíjat a művésznek, a társával együtt szombathelyi kiállításon – közös – mutatta be, mire jutott 3 év alatt. A lipcsi zsűri bírálata alapján különdíjat kapott Vas megye tanácsától. A realista hagyományokat vállalta „Dózsa" – „Gendelet" „Menyasszony" c. képeivel. (említve)

Budai Rózsa: Derkovits-ösztöndíjasok szombathelyen.

Életünk, 1973. 3.

Fábián Gyöngyvér
fojtott, balladai hangvételű zománcai a legértékesebbek. Részt vett az I. országos zománcművészeti biennálén.

Bojár Iván: Két országos kiállítás

Magyar Hírlap 1971/128 10 old.

Fábián Gyöngyvér
díjat nyert a salgótarjáni József
Attila Művelődési Központ üveg-
szamovárban rendezett I. országos
zománcművészeti biennálén.

Országos zománcművészeti biennálé
nyílt.

Magyar Hirlap 1971/122 8old

Fábián Gyöngyvér
festőművésznek
Vas Népe, 1974.
ápr. 21.

leges témakörében egyéni jegyeket viselnek.

Fábián Gyöngyvér azonban portréitól és zománcképeitől válik felejthetetlen.

szép leány

Fábián Gyöngyvér: Artista lány

Fábián Gyöngyvér

Tavaly a végzős Derkovits-ösztöndíjasok közül Mészáros Géza és Fábián Gyöngyvér nyerte el a megyei tanács különdíját, 1974-től rendszeressé válik, ho a nyerteset vagy a nyerteseket önálló szombathelyi bemutatkozásra is meghívják. Elsőként Fábián Gyöngyvérre esett a választás. És a fiatal festőművész igazolta, hogy méltán kapott külön elismerést pályatársai kö. zül. Nemcsak eredeti festőt, hanem a zománc művészét is megismerhettük kiállításából, amely május 3-ig tekinthető meg a Forradalmi Múzeumban.

Fábián Gyöngyvérre nem most figyeltek fel először. 1969 óta, a Salgótarjánban kétévenként megrendezett országos zománcművészeti kiállításon nagydíjakat nyert már. Festményeivel a budapesti stúdió-kiállításokon szerepel 1970 óta.

Szombathelyi kiállítására csendéleteket, embérekről készült olajképeket és zománctáblácskákat hozott. Csendéletei a mesterség gyakorlásának, szín- és stílus-próbáknak termékei. Dekoratívak, a gyümölcsök, tárgyak festésének nem külön. né. Hagyományos értelmében vett portrét keveset festett. F. L. alakja és a Férfiportré készült modell után, s hasonlít nyilván az eredetihez. Alakjainak többsége, bár arcuk mozdulatuk egyéni, mégsem egyetlen embert kívánnak formálni. A Kamasz, a Kislány, a Menyasszony, az Artista lány típust képviselő jellemrajzok. Fábián Gyöngyvér sokoldalúságát jelzi, hogy groteszk (Artista lány), meghatott (Várakozók Anya), tragikus (Gyász) tud lenni festményein. Tavaly látott Dózsájával rokon a Megkötözött és a Megfeszített című képe, amely a tragikumhoz, a helytállást kívánó szituációkhoz, az ember erkölcsi győzelmét jelentő próbatételekhez való vonzódását bizonyítja. Erőteljes, hatásos festményekben valósultak meg gondolatai, érzései.

A tragikum és a tisztaság világát, a népmesék áhitatát őrzik meg Fábián Gyöngyvér zománcképei. Gyönyörű a Ballada sorozata, s az ikonszerű, aranyban tündöklő kegyes Madonna a Szent György és a Szárnyas oltár.

Budai Rózsa
Fotó: **Kálovits—Tóth**

MÁNY ika

zás — világ!

elkészítési módban kell változatosságra törekedni.

Azt mindenki tudja, hogy különböző korú és foglalkozású személyek tápanyagszükséglete eltérő. Más étrendet tervezünk télre és nyárra is. Ki kell azonban emelnünk egy új fogalmat a **komplettálást.** Magyarul, az ételen, étkezésen belüli kiegészítést. Főzeléknövényeink komplettálására a húst, a tojást és a tejtermékeket ajánljuk. A tésztás ételek is komplettálásra szorulnak. Ehhez is a fent felsoroltakon kívül ajánlhatók a zöldségfélék, gyümölcsök.

A komplettálás fogalmához tartozik étkezéseink napi ritmusa is. A mai ember szinte üres gyomorral indul munkába, panaszkodik a gyenge üzemi ebéd miatt és kárpótolja magát vacsorakor.

Az este fogyasztott bőségesen nagy adag étel elhízáshoz, egyéb betegségekhez vezethet. Ideális volna, ha étkezéseinket úgy osztanánk be, hogy a reggeli 30%-át, az ebéd 30%-át és a vacsora legfeljebb 40%-át adná a napi energiamennyiségnek. Hazánkban közel 20 éve naponta több mint 3000 kalóriát fogyaszt átlag minden lakós. Ez egy kicsit magas. A túlzott liszt és tésztafogyasztásból, valamint a disznózsír fogyasztásból emelkedik a kalória ilyen magasra. Ha e két élelmiszer csoportot redukálni tudjuk és helyette több zöldséget, gyümölcsöt, tejterméket fogyasztunk, teljesedik az 1974. évi Egészségügyi Világnap jelmondata:

„Jobb táplálkozás — egészségesebb világ!"

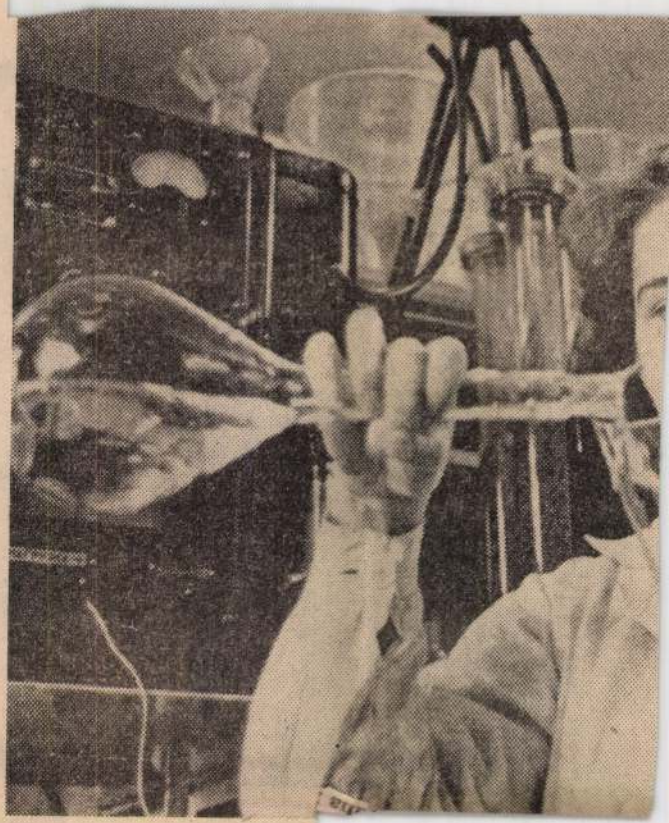

SZUPERTISZTA VÍZ. Szo jet kutatók meglepően eg szerű módszert dolgoztak nagytisztaságú víz nyerés re. Az új eljárás során v elektródokat helyeznek egy vízzel töltött edénybe majd egyenáramot kapcso nak rá. Az áram hatására

k e'készítették génlézerét

tésre van szükség. Ezt a gerjesztést eddig egyszerű lámpák felvillantásával oldot-

Az országú

Örvendetes számban gya rapodik az autósok tábor Mindenki, aki részt vesz közlekedésben, mindinkáb tapasztalhatja az újabb újabb rendszámok felbukk nását. Mind a régi, mind p dig az új kocsitulajdonos nap mint nap birtokba v szik az utakat. Ugyanakk szép számban láthatók útmentén javítás alatt le autók is. A nyitott moto háztető, az elakadást jel háromszög és az olajos-k zű, tanácstalan arcú aut látványa ma még — sajn — keveseket indíttat ar hogy néhány röpke perc megszakítsák útjukat segítségükkel enyhítsék be bajutott társukat.

Írásunk, ezúttal nem a kívánja elemezni, menny helytelen az ilyen segítsé nyújtás elmaradása, hane arra kívánja felhívni a gyelmet, ami csaknem v lamennyi autótulajdor

MSZ SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 MÁJ. 17

Nógrád

Fábián Gyöngyvér festő

Festmények és tűzzománcok

Vallomás a szülőföldnek

Fiatal művész mutatkozik be május közepén Salgótarjánban. A Megyei Művelődési Központ üvegcsarnokában Fábián Gyöngyvér állítja ki olajképeit és tűzzománcait.

Fábián Gyöngyvér neve ismerősen cseng a kiállítás-látogatók előtt. A salgótarjáni tavaszi tárlatokon és zománcművészeti biennálékon rendszeresen szerepelt alkotásaival. 1969-ben elnyerte Salgótarján város Tanácsának díját. 1971-ben és 1973-ban a Zománcipari Művek és a Lampart jutalmazta elismeréssel művészi alkotó tevékenységét.

EMLÉKEK

Önálló tárlata előtt budapesti otthonában beszélgetünk indulásáról, nógrádi kötődéséről.

— Salgótarjánban születtem, pályámhoz itt kaptam egy életre szóló élményt — mondja. — Gyermekfejjel a várost körülvevő hegyekre eszméltem. Már diákkoromban érdeklődéssel néztem a munkában megfáradt emberek fejét és kezét. A bányászokat, akik nehéz és kemény emberek, s akik mindennél többre becsülik a napsütést. Még ma is kísért a formálódó üveg csillogása, izzása. Apám az üveggyár főmérnöke volt, sokszor magával vitt az üzembe. Akkor éreztem meg, milyen csodálatos dolog az amikor a formátlan anyag értelmet, mondanivalót kap az ember kezétől. Az emberi verejtéknek és az üveg csillogásának a kettőssége: hasonlósága és különbözősége fogott meg. Hiszem, hogy a művésszé válás első lépései során ezek a soha el nem múló emlékek vezették kezemet és fantáziámat.

VIZSGA ÉS BEMUTATKOZÁS

Fábián Gyöngyvér 1963-tól 1969-ig tanult a Képzőművészeti Főiskolán. Mestere Kádár György volt. A főiskola befejezését követő esztendőben Derkovits-ösztöndíjat kapott. Művészete ezalatt tovább gazdagodott, különböző

Fábián Gyöngyvér tűzzománca: Mese.

pályázatokra kapott meghívást. Olajképei és tűzzománcai egyre több hazai kiállításon hívták fel alkotójukra a figyelmet.

A fiatal művésznő különös gonddal készül salgótarjáni tárlatára. Pályája innen indult el, s az első nagyobbszabású otthoni bemutatkozás — úgy érzi — vizsga is egyben. Vallomás a barátokról, ismerősökről, a körülöttünk lüktető világról — a szülőföldnek. Beszámoló az eddig megtett útról, s további erőgyűjtés az elkövetkező művekhez.

Fábián Gyöngyvér áprilisban Szombathelyen állított ki. A Derkovits-díjasok elmúlt évi tárlatán Vas megyei pályadíjat nyert művésznek a Forradalmi Múzeum adott bemutatkozási lehetőséget. Nemcsak a kollégáknak, hanem a látogatóknak is feltűnt az alkotó karakterisztikus egyénisége. Képeit (köztük a Salgótarjánban bemutatásra kerülőket is) az emberi élet meghitt pillanatainak ábrázolása jellemezte.

PORTRÉK ÉS CSENDÉLETEK

Tűzzománcain tündérszép lányok, daliás legények, mesebeli táltosok és sárkányok kelnek életre. A balladák világából táplálkozó alkotásain: A fogoly katona története, Kőműves Kelemen, Kádár Kata, Júlia szép leány története elevenedik meg.

Festményeinek kifejező ereje széles skálán mozog, az anyja ölében megbúvó gyermek melegségétől a gyászvirágot hervasztó döbbenetéig. Csendéleteit a tárgyi világ anyagszerű ábrázolása jellemzi. Olajképei között különösképpen figyelmet érdemelnek portréi. „Elnagyolt ecsetvonásain azt érzeni, hogy az arc mozog. Indulatok vonulnak át rajta, gondolatok hagynak nyomot a vonásokon, s ez a belső mozgás sokkal inkább téma Fábián Gyöngyvér számára, mint a statikus test, az anatómiai felépítésű fej... A felszín mögötti világot keresi, a vonások hasonlatossága helyett az egyéniséget jelentő azonosságot. S ettől a mozgástól valamennyi portréja, s valamennyi képe drámai is" — olvashatjuk szombathelyi katalógusában.

MEGÉRKEZÉS

Fábián Gyöngyvér hét esztendővel ezelőtt megrendezett nagybátonyi kiállítása a nagyvilágban tájékozódni tudó főiskolás változó arculatát mutatta. A mostani tárlat egy pályája kezdetén álló, de a kezdeti lépéseken már túljutott művész tevékenységét tárja elénk.

Ezekre a képekre fel kell figyelni. Alkotójuk nemcsak akar, hanem tud is festeni.

(M)

[illegible] jelentés reális, mert tényeken alapszik. Csak felsorolásszerűen: hétezer hektárra növekszik a mezőgazdasági termelésre alkalmas szántóföldjük. Ez láncolatszerűen megnyitja a még felmérhetetlen fejlődés útját. A növénytermesztési zártrendszerek gépeinek gazdaságos kihasználását; a magas menynyiségi, jó minőségi takarmánytermesztést, amely lehetővé teszi a korszerű állattenyésztést. Történetesen a szarvasmarha- és juhprogram megvalósítását, amely azzal jár, hogy a piacokon szilárdan megvethetik lábukat. Idézzünk néhány gondolatot a közgyűléseken elhangzott tájékoztatóból is: „Ezer férőhelyes hízómarhatelep megépítésére kerül sor. Ezt követően ütemezett diszpozíciót lehet biztosítani az export szállítására. Ezen a területen még más üzemekkel is kooperálhatunk..."

Ez azt jelenti, hogy a piacra a legkedvezőbb időpontban képesek árut szállítani. Ennek nagy jelentősége van, mert mint köztudott, az esztendőnek egy bizonyos szakaszában, amikor a nagy állattenyésztő kapitalista gazdaságok felkészületlenek, el lehet árasztani a piacot. Eddig jellemző volt, hogy akkor jelentkeztünk mi is az áruval, amikor a konkurrencia, és azt nem tudjuk min-

helyet kapott a k
pek vásárlása,
giák és sok minc
lóra váltása. A t
lósulás határideje

Csupán ezekbő
lásokból megítél
van azoknak a s
nek, akik ennek
nak a beteljesülés
gyei mezőgazdáll
dalmasításáról

Olyan kilátásokr
hogy különböző
berendezettséggel megoldják a
150—200 hektáros táblák talajvédelmi gazdálkodását a termelés megkönnyítése érdekében. Azt például, hogy a nagy teljesítményű gépek korszerű munkaeszközökkel felszerelve gazdaságosan üzemeljenek.

Az egyesült termelőszövetkezetek vezetői neves képviselői a megyei, de az országos mezőgazdaságnak is. Alapos számításokat végeztek. Ebben a népgazdasági, a csoportérdek egyenlő arányú érvényesítését tartották szem előtt. Az előbb felsorolt fejlesztés költségét 100 millió forintban határozták meg. Arra építettek, hogy az egyesült termelőszövetkezetek körülbelül ilyen közös vagyonnal rendelkeznek. *„A számítások szerint ez, 120 millió forint évi termelési érték előállítását biztosítja. A forgóeszköz 32 millió forint, ennek nagy része az*

[illegible] mélioráció
kezet gazdasági és a tagság anyagi helyzetét. Valamennyien a kedvezőtlen adottságú üzemek közé tartoztak. Részben az államtól anyagi támogatást is kaptak helyzetük megkönnyítésére. Ennek ellenére nem tudtak komolyabb termelési eredményt elérni. Pásztó néhány éve a veszteséges üzemek listájára került, jóllehet a megfontolt gazdálkodással ezt a veszteséget már ledolgozták. Semmivel sem produkáltak különb eredményeket a három tsz-ben. Taron, az utóbbi esztendőkben komoly gondot okozott a mérleg kedvező állásban tartása. Hasznos évről évre azonos szinten mozgott. Mátraszőllős, éppen hogy egyenesbe tartotta önmagát. Ez nem szemrehányás akar lenni. Ez minden olyan mezőgazdasági üzemnek jellemzője, amely a tíz évvel ezelőtti módszerekkel gazdálkodik.

Bobál Gyula

MUNKÁSARCOK

A KÉT GYETVAI

Abban megegyeznek, hogy munkásútjukról nagyapjuk indította el őket, aki kertész volt a gyárban. — Gyakran jártam be hozzá — emlékezik az akkori időkre az idősebbik Gyetvai János. — Megtetszett az itteni munka, s úgy döntöttem, itt maradok. Mi a szép ebben a munkában? Az, hogy változatos, azt csinálok az üveggel, amit én akarok, olyan szépre formálom, amilyenre nekem tetszik, az előírásoknak megfelelően. Igaz, előfordul, hogy nem úgy sikerül mindig, ahogy szeretném. Ilyenkor ezt szóvá is teszik.

Ferenc, a fiatalabbik, így vall a kezdésről: — Én is nagyapához jártam be. Nekem is megtetszett az itteni munka, ezért jöttem ide. Nem is volt más elképzelésem, akkor sem akartam máshová menni. Ipari tanuló lettem. Mi ként helyet cserélünk, s ezáltal nem lankad a figyelmünk. Előnye ennek a helycserés munkának még az is, hogy egymásnak is tudunk segíteni — szól ismét az idősebbik Gyetvai.

Rajtuk kívül még öten vannak a brigádban.

— Most elég jó a kollektíva — vélekedik Gyetvai János. — Volt olyan köztünk, aki nem szeretett dolgozni, nem érdekelte a munka, csak a szórakozásnak élt. Pedig itt csak akkor lehet keresni, ha kipihenten jön az ember a munkába.

— Ha valaki másnaposan jön dolgozni, akkor a nagy hőségben leesik a pódiumról — veti közbe Ferenc.

— Így van — erősíti meg János, majd így folytatja: — Nem értett a szóból, lecseréltük, azóta a brigád ismét kiérdemelje a Kiváló Dolgozó címet és oklevelet.

János felesége is itt dolgozik. Betanított munkás.

— Ellenkező műszakba járunk, hogy hároméves kislányunk ne legyen felügyelet nélkül. Jelenleg anyósoméknál lakunk, a munkáslakásépítési akció keretében a gyártól kaptunk egy kétszobás lakást. A kulcsot várjuk.

— Itt maradok — mondja határozottan Ferenc. Ezzel a gondolattal mentem el katonának is. Kizárólag rajtam múlik, hogy a jövőben miként alakul sorsom. Megbecsülnek, lehetőségem van a továbblépésre. Terveim? Megpróbálkozom az építőanyagipari szakközépiskola elvégzésével.

★

Közben a reggelizésre szánt idő lejárt a Salgótarjáni Üveglösüveggyár fazekas kemen-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Fábián Gyöngyvér festőművész

4. MÁJ 21

Nógrád

1974 Máj 21

1021

Megnyílt Fábián Gyöngyvér kiállítása

Vasárnap délelőtt a József Attila Megyei Művelődési Központ üvegcsarnokában nyitották meg Fábián Gyöngyvér, megyénkből származó fiatal festőművész kiállítását. A megnyitóra számosan jöttek el a képzőművészet kedvelői. A Tari Általános Iskola citerazenekarának szép dalaival kezdődött a megnyitó. Ezután Mikó Sándor Munkácsy-díjas belsőépítész, a Magyar Képzőművészek Szövetségének főtitkára mondott beszédet. Megnyitójában a kiállítást számadásnak nevezte, melyen eddigi munkáját mutatja be szülőföldjének a tehetséges fiatal művész. A megnyitó után a jelenlevők megtekintették a kiállítást, és találkozhattak a képek, zománcok alkotójával.

leendő párttag
Elhatározták,
ben már pártc
leteken jobba
kednek a jelö
nek javaslatot a
ló személyére i
másik ajánló
szervezet taggyű

A második fél
két párttag felv
zik. Az egyik a
iparban, a másik a ZIM-ben
dolgozik. Ezzel kapcsolatban
Fodor Géza vb-tag javasolta,
hogy a nagyüzemben kérje a
fiatal felvételét, és esetleg
később kerüljön a lakóhelyi
alapszervezethez. Bevíz Ti-
bor, a községi közös tanács
elnöke arról érdeklődött, hogy
az alapszervezet miként fog-
lalkozik a faluban élő fiata-
lokkal, a pártba felvett ifjakkal.
Gergely Sándor termelőszö-
vetkezeti elnök arról kérde-
zett, hogy a tagfelvételi
munka vezérfonalát miként
ültetik át a gyakorlatba Ka-
rancsalján. Rúsz Lászlóné, az
igényességet hangsúlyozta. A
végrehajtó bizottság minden
tagja érdeklődött, vagy vé-
leményt nyilvánított. Rézsó
Endre, a területi pártbizott-
ság titkára kiemelte, hogy a
tagfelvételi munka nemcsak
a vezetőség, vagy a párttitkár
feladata, hanem az alapszer-
vezet minden tagja felelősség-
gel tartozik érte. A végrehaj-
tó bizottsági ülésen a részt-
vevők felelősségérzettel, ja-
vaslatok formájában közöl-
ték véleményeiket és tanácsa-
ikat. Azért, hogy a tagfelvé-
teli munka tovább javuljon
Karancsalja községi alapszer-
vezeténél.

(r. i.)

A dolgozók mondták

A szakszervezeti bizottság-
nak nem volt módja támo-
gatni a dolgozók ezirányú ké-
rését, mert az alsó és felső
bértétel között a tervezett be-
állítási 61 százalék így is 81
százalékra emelkedett.

Őszintén válaszoltak a kér-

Tervek, le

Détári Zoltán eredeti szak-
mája műbútor-asztalos. Még-
is egy éve a balassagyarma-
ti Kábelgyár munkása. Rá-
adásul nem is helybeli. Te-
reskéről jár be — motorral.

— Hallottam, hogy segíte-
nek a fiataloknak, és jól le-
het keresni. A szakmámban
nem tudtam volna elhelvez-
kedni, így hát húzógépmun-
kás vagyok. Nem panaszkod-
hatom a fizetésre sem. Ta-
lán lakást is sikerül kapnom
akkor végleg letelepszem. Ha
leszerelek! Ugyanis júniusban
esedékes a behívó. Eddig nem
tanultam a gyárban, de ha
visszajövök, akkor szeretnék.
Jól fizető munka, tanulási le

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-725

1974 MÁR 29

Magyar Ifjúság

Fábián Gyöngyvér festő

Tűzzománcok Szombathelyen

A Derkovits-ösztöndíjas fiatal képzőművészek elmúlt évi szombathelyi kiállításán Fábián Gyöngyvér festőművész elnyerte a Vas megyei Tanács díját. 1974-ben Szombathelyen új hagyomány teremtődik: ezúttal minden évben megrendezik – az ösztöndíjasok kiállításával párhuzamosan – az előző évi Vas megyei pályadíjas tárlatát.

Fábián Gyöngyvérnek ez lesz az első nagyobb szabású bemutatkozása. Tűzzománcain tündérszép lányok, daliás legények, mesebeli táltosok és sárkányok kelnek életre. A népi mondavilágból merítő alkotásain, A fogoly katona, Kőmíves Kelemen, Kádár Kata, Júlia szép leány története elevenedik meg.

A Fábián Gyöngyvér olajképeit és tűzzománcait bemutató kiállítás április 5-én nyílik Szombathelyen, a Forradalmi Múzeum helyiségeiben.

FÁBIÁN GYÖNGYVÉR TŰZZOMÁNCA

…gyűlés bere-
…s törvények
…etésétől füg-
…11-én.
…oktul és kö-
…moniális bú-
…ki sem gon-

…n és estefelé
…beszélgetnünk
utolsó idők
…ogy egyelőre
…eczre bánya-
…béseket teen-
…ál Budán al-

…ESTEN

…tük, most is-
…ilis 1-én kelt

…választmányi
…ó királyi le-
…z forradalom
…kés polgárok
…saknem nyil-
…ztatták azo-
…i fognak. Jól
…k lenni, lelé-
…királyi leirat
…llő sikert ki-
…ók . . ."
…m „hűtlen" a
…y-naplókhoz,
… Szintén a
…n most sorra
…rabeli fonto-

…nevezett első
…, a Batthyá-
…stre teszi át

…nány felosz-
…álasztmányt,
…zetet, amely
… is magába

Este általános …
minden minis…
emellett az els…
utánzására, mi…
másutt is egész…
lágítások is vo…

Budai társas…
sze ellenszenv…
iránt, kisebb-r…
magyar konzer…
gelb« (azaz f…
nyomán kelet…
utaló elnevezé…
voltak; ez utó…
keltekre és dü…

Anyám is al…
a schwarz-gel…
éves volt, II.
gyermekével, …
körülvéve —
dán a várban
az Országház
nem emlékszem
kamarából le…
»Kossuth utcz…
utcza« lett. Fe…
írva, mégpedi…
tűvel. Amint …
ket mázolni k…
odakiáltotta: …
hogy veresre
tok!« — Anyá…
időkre gondol…
mázolósegéd …
akar mondani
reá.

Általában v…
bureaucratián…
és ez nem volt…
solidatiójára …
ha nem akar…
akadjon, *kény…*
használni. Eze…
nem helyeselt…
telességét tel…
Duschek, a ka…
ügyminiszteri
1849 tavaszán
ügyminiszter …
passzív ellenál…

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-48, 340-726

1974 APR 3

Vas Népe

Fábián Gyöngyvér festőművész

1021

— **Ma este** fél hatkor a szombathelyi Forradalmi Múzeumban Fábián Göngyvér festőművész kiállításának megnyitója. Beszédet mond Molnár Zsolt újságíró.

— **Több mint 150** gépjármű-

(3606)

Eladó Szent-
György (Mogyo-

CO-s jó
ban eladó
lődni v
egész nap

Fábián Gyöngyvér

Salgótarjánban megnyílt a II. országos románcművészeti biennálé tegnap. A Lampart ZIM díját kapta a művész.

Nógrád, 1973. szept. 14.

Fábián Gyöngyvér

Salgótarjánban szept. 13.-án nyílik meg a románcművészeti biennálé, melyen művei szerepelnek.

Tóth Elemér: II. országos románcművészeti biennálé.

Nógrád, 1973. szept. 4.

Fábián Gyöngyvér festőművész

A szombathelyi Forradalmi Muzeumban rendezett kiállitását május 3.-ig tartják nyitva, -közli a lap kulturális eseményeket ismertető rovata.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. ápr. 6.
XVIII. évf. 14. sz. 2. lap.

Fábián Gyöngyvér, Jestő

Szombathelyen nyílt meg tárlata.

— : Múzeumról múzeumra 3,

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. ápr. 12.

Fábián Gyöngyvér, festő

Kiállítása nyílt meg
Szombathelyen.

—: Hír 20.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. ápr. 4.

Fábián Gyöngyvér

festőművész kiállitása nyilt a Szombathelyi forradalmi muzeumban.

Magyar Hirlap 1974/92 13.old.

Fábián Gyöngyvér

Eskövő olaj 100×120

Studio '73 Ernst Múzeum Bp.

Fábián Gyöngyvér

a X. VII. tiszteletére a Kisz Kb. és a Fiatal Művészek Stúdiája pályázatot hirdetett képző művészeti alkotásokra. a Dorogon megrendezett tárlatra szerepel műve: „Újságárus" képe. (ecsetre)

Csolnoki – Fiatal művészek kiállítása Dorogon.
Dalszózók Lapja Komárom, 1973. máj. 31.

Fábián Gyöngyvér

A salgótarjáni gimnázium 50 éves jubileuma alkalmából az iskola volt tanárai és tanulói képzőművészeti kiállításán szerepeltek munkái, a volt tanítványnak.

Tóth Elemér: Kiállítások a Ladách Gimnáziumban és Szakközépiskolában.

Nógrád, 1973. jún. 6.

Fábián Gyöngyvér festőművész

A salgótarjáni művészek egri kiállítason „Kukoricás csendélet" c. műve szerepel. (szemlítve)

(farkas): Egri nyár '72

Népújság, Heves, 1972. júl. 9.

Fábián Gjöngyvér
fellő

Méltatás

Beveczky Loránd: Országos Lománeművészeti Biennale.
Művészet, 1973. december - 36 oldal

Fábián Gyöngyver
festő

A művész részt vett a szegedi Kamara
szinkiar előcsarnokában tervezett zoniam
kép pályázatán.

N.Dvorszky Hedvig: Képzőművészeti pályázatok.
Művészet, 1974. február - 48.oldal

Fábián Gyöngyvér, [ ]

Szerepel Salgótarjánban.

↓

– : Zománcfestészeti biennálé 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. szept. 12.

Fábián Gyöngyvér

Madonna rep.

Fábián Gyöngyvér kiállítása
Szombathely 1974.

Fábián Gyöngyvér

Kriszta repr.

Fábián Gyöngyvér kiállítása
Szombathely 1974.

Fábián Gyöngyvér, festő

● KIÁLLÍTÁSOK. Fábián Gyöngyvér festményeiből a salgótarjáni Kohász Művelődési Központban, Sós László és Kemény Éva politikai plakátjaiból Pécsett, az Új Tükör Klubban nyílik ma délután bemutató.

—:O Kiállítások

8

Esti Hírlap, Bp. 1978 jan. 25

Fábián Gyöngyvér

„Őrjek" olaj 90 x 120 cm

Balatoni Nyári Tárlat 1976

Balatoni Múzeum, Keszthely

Fábián Gyöngyvér
festőművész

— **A salgótarjáni Kohász Művelődési Központban** szerdán megnyílt Fábián Gyöngyvér festőművész kiállítása. A tárlaton húsz olajfestmény látható.

A müvész munkáiból kiállitás nyilt a salgótarjáni Kohász Müvelődési Központban.

Népszava, 1978. január 26.
8. oldal.

Fábián Gyöngyvér

Címe: 1126 Bp.
Gömbös u. 4/B

1944, Salgótarján –

Tanulmányait a Bp.-i Képzőművészeti Főiskolán végezte
1963 – 1969-ig, Kádár György festőművész volt a mestere.
Kollektív kiállításai 1970 óta vannak: Stúdió Kiállítások, Salgótarjáni Tavaszi Tárlat, Zománc Biennálé.
Önálló kiállítása Gyomaendrődön és Salgótarjánban volt
1974-ben, 1975-ben pedig a Stúdió Galériában

Zománcművészeti Alkotótelep, Kecskemét 1975 VII. 15 – VIII. 15.

Fabián Gyöngyvér (1944 Salgótarján –
festő

A Képzőművészeti Főiskolát 1969-ben
fejezte be, mestere Kádár György volt. 1970-ben
Derkovits ösztöndíjat kapott. Önálló kiállításai
1974-ben Komlóhelyen és Salgótarjánban voltak.

"Ifjúság a szocializmusban" kiállítás katalógusa
MNG, Fiatal Képzőművészek Studiója 1976 Bp.

Fábián Gyöngyvér

2

„Kisztatorál"
o. farost
100 x 80 cm
- repró -

"Ifjuság a szocializmusban" kiállitás katalógusa
MNG, Fiatal Képzőművészek Studiója 1976 Bp.

Fábián György (1944, Salgótarján –
festő

Kiállítása a Studió Galériában

1975. XI. 19 – XII. 6

– Katalógus a Tárgyban –

Fábián Gyöngyvér

Lőricz Vitus és Fábián Gyöngyvér részt vettek az első nemzetközi zománcművészeti alkotótelep kiállitásán 1975-ben a Megxei Müvelődési Központban.

Forrás 1975/12/8o

Fábián Gyöngyvér

FÁBIÁN
GYÖNGYVÉR:
BALLADA II.

Forr

Fábián Gyöngyvér

Vilt Tibor, Kass János és Gulyás Gyula kiállitása november 21.-én nyilik meg a Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállitótermében "Térformák 75" cimmel.
Pászthy Magda /Eleödné/ textiltervező kiállitása november 16.-án nyilik meg a Pécsi Janus Pannonius Muzeumban.
A Studió Galériában Fábián Gyöngyvér festőmüvész nyitja meg kiállitását november 19.-én.
A kulturális eseményeket ismertető rovat közleménye.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. nov. 15.
XIX. évf. 46. sz. 8. lap.

Fabian Gyorgyver
festő

A Stúdió Galériában rendezte
november 19-ei megnyitással
Fabian Gyorgyver kiállítását.

-: Kiállitási naptár
Művészet, 1975.december - 46.oldal

Fábián Gyöngyvér
festőművész

— **Fábián Gyöngyvér** festőművész kiállítása a salgótarjáni Bolyai János Gimnázium Derkovits Gyula Iskolagalériájában, kedden megnyílt.

A művésznek kiállitása nyilt
Salgótarjánban.

Népszava, 1976. november 3-a,
4. oldal

Fábián Gyöngyvér

Fábián Gyöngyvér: Öregek

könyvek
ükről és
ől, együt-
szólnak.
neg a té-
tori mon-
rását, az-
Jacob írta
Wilhelm,
a testvér
a a kész
szerzőiül,
testvérek"
akkor is,
gyedül írt,
sen lekö-
eplése.
evékenysé-
szerepel a

dalmi értékű munkája, amely vádbeszéddé alakul át, az irodalom egyik gyöngyszeme. Grimm Jakab politikai működése Frankfurtban folytatódott, ahol a parlament tagja lett.

De a legtöbb kiállított anyag Kasselhez fűződik. Az egyik teremben a harmadik testvér, Ludwig, a festőművész képeit látni, aki egyébként a helyi művészeti akadémia tanára is volt. Legszebb az önarcképe, amelyen önmagán kívül feleségét: Friderikét és lányát, Ideket is megörökítette. Fényképszerű, hű képet ad Ludwig festménye a kasseli Marktstrassé-

karosszékek, itt, ezeken p
hentek, ezeken álmodták m
a Grimm testvérek Hófehé
két, Csipkerózsikát.

Az egyik falon a Grimm

Dél-Magyarország Fábián hyönyvén
1979, jún 22. festőművés

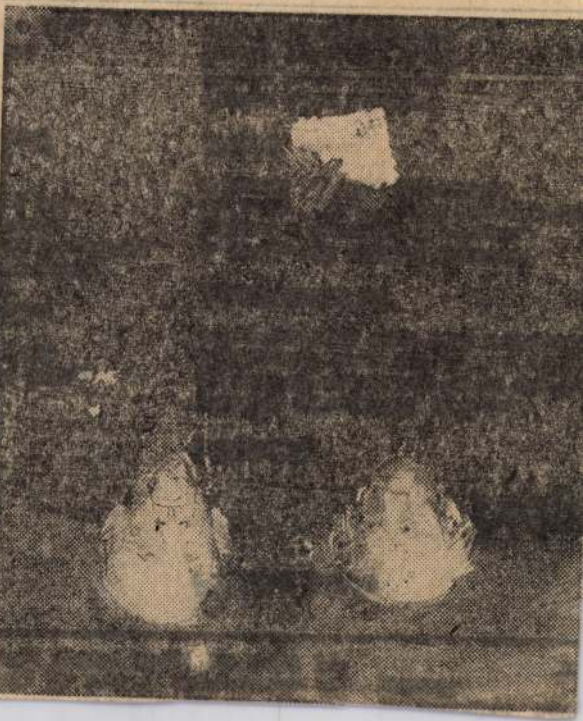

(szép, jó, pontos, szorgalmas). Az iskola mégis nagy változást je-

guknál.

T

Pákolitz István

Nég

DILEMMA

Gazdája agyusztálja, ahol éri,
de szobormozdulatlan áll az őszvér
Eldöntendő, hogy végülis mit példá
bölcs türelmet, vagy buta makacssá

ARANYCSANAK

A hölgy, aki ajkával érintette
hajdan e remekmívű poharat,
oly szép lehetett, mint csinos utóda
a csanak-csodáló Cukorfalat.

SÖTÉT

Fekete csibe kapirgál
Fekete kánya keringél
Fekete orkánszél uszul
Fekete felhő dombéroz

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

NÓGRÁD

1976 AUG 6!
Fábián Gyöngyvér
festő

1021

A salgótarjáni nemzetközi művésztelepen

Hazaiak itthon

Fábián Gyöngyvér

— Tavasszal Görögországban és Törökországban jártam, de természetesen, nem festek „útiképeket" — mondja Fábián Gyöngyvér, a harmadik salgótarjáni nemzetközi művésztelep egyik hazai résztvevője. — Azért jól jön számomra ez az egyhónapos időszak itt, a művésztelepen. Pihenek. És rendszerezem a élményeimet, főként görögországi benyomásaimat.

És idézi a Bolyai János Gimnázium egyik osztálytermében — most „műterem" — a kéklő tengert, az időmosta köveket, az emberiség egyetemes értékeit a kövekben, a márványban, a Budapesten élő fiatal festőművésznő. Az ablakokkal szemben a zöld Pipis, távolabb a Karancs párában, lent a főtér mindennapi forgalma. Vonat húz ki a kisállomásról. Azt nem kérdezem meg, hogy mit jelent számára Salgótarján, hiszen Fábián Gyöngyvér idevalósi. Kapcsolata a szűkebb hazával, a várossal nem szakadt meg.

A salgótarjáni kiállításokon gyakran találkozunk műveivel. Így nem kell bemutatni őt a nógrádiaknak. Talán csak néhány adatot emlékeztetőül. A Képzőművészeti Főiskolán Kádár Györgynél végzett 1969-ben. Volt már önálló kiállítása Szombathelyen, Salgótarjánban, tavaly Budapesten, a Stúdió Galériában. A salgótarjáni zománckiállításon és két zománcbiennálén díjat kapott.

Min dolgozik jelenleg?

— Pályázatokra dolgozom. Sok a munkám. Szívesen vagyok itt a telepen. Számomra ez elsősorban az erőgyűjtés ideje.

×

Szentgyörgyi József szintén Budapestről érkezett. Ugyancsak nem rógrádi kapcsolatok nélkül.

— Még a Képzőművészeti Főiskola hallgatójaként 1963-ban voltam itt a művésztelepen — jegyzi meg. — Tavasszal kaptam a meghívást. Bevallom, vonakodtam, mert általában nem szeretek művésztelepekre járni. Egyszer Kecskeméten voltam két hónapig. Kicsúszott az idő a kezeim közül. Itt most dolgozom, a program lehetővé teszi.

A fiatal művész egyébként a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának elnöke, amelynek körülbelül háromszáz tagja van, köztük nógrádiak is. E minőségében mondja:

— Nógrád megyével jó a stúdió kapcsolata, több pályázatot rendeztünk a városban. 1975-ben Nagybátonyban Kiss Györggyel együtt volt kiállításom, a Bányász Művelődési Házban. Ugyancsak itt, még két stúdiókiállítás volt múlt évben. A nagybátonyiakkal jó kapcsolatunk van. Balassagyarmaton, a Horváth Endre Galériában is volt kiállításunk. Szeretném, ha a megyével, Salgótarjánnal, Balassagyarmattal, Nagybátonnyal tovább erősödne a stúdió kapcsolata.

Szentgyörgyi drámai alkatú festő. Egyik kedvence szobrász, Marino Marini. A hazai művészek közül Kokas Ignác, Kondor Béla állnak közel hozzá. A sötét, komor, heves hangulat nem idegen vásznain.

— Sose szerettem magamat illúziókban ringatni — mondja. — A megpróbáltatás alatt soha meg nem törő ember és küzdelme érdekel. Tihanyban születtem, szegények voltunk, heten testvérek. Az egész családban bizonyos értelemben nekem sikerült „kitörni" a szegénységnek ebből a világából. Talán innen is eredeztethető érdeklődésem.

— Balatoni és nem szerepel a képeken a Balaton?

— Keveset foglalkoztam eddig a Balatonnal. Annyira megrémít a „téma", hogy sose lesz belőle semmi, ha nekikezdek. Nem tudok a Balatonhoz nyúlni. Bármit csinálok róla, Egry József mindig ott van. És bizonyos értelemben Bernáth Aurél és a többiek.

A fiatal művész a főiskolán 1968-ban végzett. Dorogon, Dunaújvárosban volt tárlata, szerepelt csaknem minden hazai és sok nemzetközi tárlaton, így például Moszkvában, Stockholmban, Nápolyban, Párizsban, ott voltak képei az 1973-as VIT-en Berlinben. Most egyéni kiállításra készül, ez 1977-ben lesz a Stúdió Galériában. S 1979-re megkapta a Műcsarnok kamaratermét.

Van munkája.

×

Hibó Tamás Salgótarjánban él. Ő a művésztelep itthoni résztvevője. Grafikusművész.

— Most festek — mondja. — Van itt ecsetem, festékem, vásznam. Mi kell még?

— Ez a hír számomra új.

— Részben számomra is. Megpróbálok festeni. Egyelőre kísérletképpen.

Mit jelent számára, ezen túl, a művésztelep?

— Nyugalmat és ez nem kevés. Remélem, sok hasznát látom.

A kollégákkal sokat beszélget. Különösen lengyel művésztársával, hiszen egy ideig ő is Varsóban tanult.

×

Négy magyar résztvevője van a telepnek. Közben a miskolci Seres János beteg lett, egyelőre hazautazott, augusztus közepéig talán még visszatér. Erdei Sándor, a művésztelep megbízott titkára közli, hogy idén — a tavalyi gyakorlattól eltérően, kevesebb a kötött program. Így több idő jut a munkára, az egyéni érdeklődés kielégítésére. Úgy tűnik, ez a gyakorlat eredményesebb. A résztvevők ezzel egyetértenek.

Tóth Elemér

Szentgyörgyi József

Hibó Tamás

Pártszerűen, felelősséggel

A párttagokkal folytatott beszélgetések után, most taggyűléseken összegezik a tapasztalatokat, határozzák meg a további feladatokat a rétsági járás pártalapszervezeteiben is. Akárcsak korábban a beszélgetéseket, az eddiginél is megtartott taggyűléseket is a párttagság élénk érdeklődése kísérte.

Miben mérhető ez az érdeklődés?

Mindenekelőtt abban, hogy a párttagok nagy többsége részt vett a taggyűléseken. Elenyészően kevés volt azok száma, akiket betegségük, idős koruk, vagy más elfoglaltságuk távol tartott a tanácskozásoktól. Az őszinte, nyílt eszmecsere után néhány alapszervezet vezetősége úgy számolt, hogy a taggyűlésre aligha marad mondanivalójuk a párttagoknak. Nem így történt! A kommunisták itt is kifejezték egyetértésüket a párt politikájával. A legtöbben a közösség, a kommunisták, a munkahelyi kollektíva véleményét fogalmazták meg, amikor az alapszervezeti munkáról, a pártmegbízatásokról, a kommunisták példamutatásáról szóltak. Arról, hogy készek következetesebben dolgozni a politika megvalósításáért.

A járás alapszervezeteinek jelentős részében a beszélgetések, és így a taggyűlések egyik legfontosabb témája *a gazdaságszervező, -irányító, -ellenőrző munka, a gazdaságpolitikai célkitűzések megvalósítása volt.* Nem véletlenül. A megyében megindult iparosodási folyamat részeként, az elmúlt években több új üzem, gyáregység települt Rétságra, s a járás más községeibe. Az ipar ez esetben nem csupán munka- és kereseti lehetőséget jelent sok száz falusi férfinak, asszonynak, fiatalnak. Az üzem, a gyáregység javuló gazdasági eredményeivel, mindinkább munkássá alakuló kollektívájával egyre jelentősebb társadalompolitikai tényező, környezet- és tudatformáló erő falun.

S éppen e pozitív folyamat erősítése késztette a párttagokat arra, hogy nyíltan beszéljenek mindazokról a gondokról, amelyek zavarták, vagy a későbbiekben zavarhatják a munkát. Bár nem általánosságban tették szóvá a visszásságokat, hanem személyeknek címezték a kritikát, sem a beszélgetések, sem a taggyűlések nem váltak a szélsőséges, megalapozatlan vélemények fórumává egyetlen alapszervezetben sem. *Pártszerűen szóltak mindenütt, segítőkészség és felelősség csendült ki a szavakból.* Annak az egyszerű igazságnak a felismerése és tudatos vállalása, mely szerint a közösség boldogulásáért, a pártszervezet aligha tehet valamit is eredményesen a kommunisták személyes részvétele, példamutató munkája nélkül.

A tervszerű, a gondosabban szervezett, a fegyelmezettebb és jobb minőségű munka mellett a legtöbb ipari üzemben szóvá tették a párttagok *a központ és a telephely kapcsolatának erősítését, továbbfejlesztését.* Romhányban, a Váci Híradástechnikai Gyár gyáregységében is a rendszeresebb, a tervszerűbb együttműködés lehetőségeiről, várható hasznáról beszéltek. Arról többek között, hogy a mostaninál nagyobb önállóság, a folyamatosabb anyagellátás szervezettebbé, fegyelmezettebbé, eredményesebbé tenné a munkát. S ami ezzel jár, elégedettebbé a központ, a gyáregység vezetőit, munkásait.

A gyáregység nagyobb önállósága hatékonyabb segítséget jelentene a községpolitikai feladatok megoldásában is. Romhányban szép hagyományai és eredményei vannak a társadalmi összefogásnak. Az iskola tornateremmel bővült, elkészült az óvoda, s év végére a bölcsőde is. A segítséget adó üzemek között ugyan ott van a híradástechnikai gyáregység, de az is igaz, hogy jelentősebb társadalmi munkával is segíthették volna a község gyarapodását. Kezdeményezésük azonban néhányszor elakadt a váci központnál. A pártvezetőség mindezeket az észrevételeket, a tanácsokat nemcsak a járási pártbizottsághoz továbbította. Eljuttatta Vácra, a vállalati központhoz is. Most *közösen keresik, s bizonyára meg is találják az együttműködés legeredményesebb, leghasznosabb útját, módját.*

A beszélgetések, az eddigi taggyűlések tapasztalatai is azt a következtetést sugallják, hogy a gazdaságszervező, -irányító, -ellenőrző munka még az erős, jól dolgozó alapszervezetekben sem jelent egyszerű feladatot. Még nehezebbnek tűnik az érdekek összehangolása, a párttagok, pártonkívüliek mozgósítása a kis létszámú, vezetési, szervezési gondokkal küszködő alapszervezetekben. A rétsági járásban is elsősorban ezekben a pártszervezetekben tették szóvá a kommunisták *az alapszervezet irányító, ellenőrző munkájának fejlesztését.* A pártbizottság eddigi erőfeszítéseit, hogy segítsen az alapszervezeteknek, elismerték a párttagok. Különösképpen a területfelelősi rendszerről, az alapszervezetekkel „együtt élő" területfelelősök munkájáról alakult ki kedvező kép.

Ám a beszélgetések során több alapszervezetben is szóba hozták, hogy a területfelelősök még annyira lelkiismeretes, odaadó munkája sem helyettesítheti *néhány testületi tag rendszeresebb, aktívabb részvételét a határozatok ismertetésében, értelmezésében, a megvalósításukat szolgáló mozgósító munkában.* Nem a futó látogatások hiányát érzik az alapszervezetek. Annak a néhány helyen már jól bevált módszernek a szélesítését sürgetik, mely szerint a pártbizottság, a végrehajtó bizottság tagjai időben, érthetően, világosan közvetítik az alapszervezetekhez, a pártcsoportokhoz a járási pártbizottság állásfoglalását. A szükséges járási és helyi információ birtokában hasznosítható tanácsokat is adnak a határozatok végrehajtásának megszervezéséhez, ellenőrzéséhez.

A taggyűlések még nem értek véget a rétsági járásban. Van néhány pártalapszervezet, ahol a beszélgetések tapasztalatainak összegezésére augusztusban kerül sor. A legtöbb alapszervezetben azonban a vezetőség igyekszik gondoskodni arról, hogy ezek a hetek se jelentsenek holt időt a tagkönyvcserét előkészítő politikai munkában. A beszélgetéseken felvetett sok száz hasznos javaslat megoldása hosszú hetekre, hónapokra munkát ad.

Vincze Istvánné

Korszerűsödik, épül a kórház

Balassagyarmaton a fontos tennivalók közé tartozik a kórház rekonstrukciója. A százegynegyvenegy ágyas új szülészet-nőgyógyászati pavilon építése jól halad. A debrece-

Fokozott figyelmet a gyepterületekre

A rendkívül kedvezőtlen aszályos időjárás jelentős takarmánykiesést okozott termelőszövetkezeteinkben. A közelmúltban végzett felmérés alapján zöldtakarmányokból 22 százalék, szénafélékből 24 százalék és nedvdús takarmányokból 15 százalék hiány várható a tervezetthez viszonyítva.

A takarmányellátási gondokat fokozza, hogy a gyepek jelentős része a hosszan tartó szárazságban szinte kiégett, különösen a hegyvidéki legelőkön. Legeltetésre alkalmas fű már hosszú idő óta alig van. Ezért mindent meg kell tenni annak érdekében, hogy lehetőleg ne kényszerüljön az üzem a napi takarmányigényt, a már betakarított, tárolt takarmánnyal pótolni.

A még várható gyeptermés növelése érdekében egyik legjelentősebb termésfokozó tényező a műtrágyázás. Az elmúlt napokban lehullott csapadék mennyisége lehetővé teszi a kiszórt műtrágya hasznosulását. A műtrágyaadagok nagyságát, arányát, — a gazdaságosság szem előtt tartásával — a gyep termőképességének, a használat módjának figyelembevételével kell megállapítani.

A kiszórandó műtrágyát a természetes termés és a tervezett termés közötti különbségre célszerű megállapítani, mégpedig a terméskülönbözet minden mázsa zöldtermésére egy kilogramm nitrogén hatóanyagot. A szárazság következtében leromlott gyepek regenerációját különösen a nitrogén-műtrágya adagolásával fokozhatjuk.

A takarékosság érdekében nagy figyelmet fordítsunk a következő növedékek fűtermésének hasznosítására. A korszerű legelőhasználat alkalmazásával jelentősen csökkenthető a legeltetési veszteség. Ennek érdekében feltétlenül szükséges valamennyi villamoskarám üzembe állítása. A több mint 3300 hektáron, jelentős állami támogatásból kialakított fix-legelőszakasz rendeltetésszerű használatát biztosítani kell.

A gyomok fokozatos visszaszorítása és a további gyomfertőzés megakadályozása érdekében a legeltető területeken szükséges minden hasznosítás után tisztító kaszálást végezni.

Az ez év tavaszán telepített gyepek állapotát felül kell vizsgálni. Különösen a kései telepítések a szárazság következtében fejlődésükben visszaestek. Azokon a területeken, ahol az állomány erősen megritkult, felülvetést kell alkalmazni.

A tervezett nyár végi telepítésekhez meg kell kezdeni a talajelőkészítési munkákat, figyelembe véve, hogy a gyepnövények alaposan ülepedett, biológiailag jól beérett fizikai szerkezet tekintetében aprómorzsás, tömött magágyat kell biztosítani.

A gyepnövénymagvak vetését legkésőbb szeptember 10-ig ajánlatos befejezni, mert több éves tapasztalat bizonyítja, hogy elsősorban azok a késő őszi telepítések szenvednek fagykárt, melyek növényzete nem kellően megerősödve várja a telet.

Pintér Sándor
megyei felügyelő

Fábián Gyöngyvér, festőművész

Az idén 20-ik alkalommal nyílt meg a Szegedi Nyári Tárlat, a kiállítás törzsanyaga a magyar realista hagyományok folytatásáról tanuskodik. Ezért kapta többek között díjat Fábián Gyöngyvér, Sanu Géza munkái.

Dél-alföldi krónika.

1979. VIII. 3. Televízió 17.30

Fábián Gyöngyvér, festőművész
a huszadik ez a mostani szegedi nyári tárlat
a Horváth Mihály utcai Képtárban.
a művész „Öregek" c. alkotása szerepel
a tárlaton. (említve)

Sass Ervin: Nyári tárlat Szegeden.
Békés Megyei Népújság, Békéscsaba, 1979. aug. 5.

Fábián Gyöngyvér, /Bpest/ festőművész

A Szegedi Nyári Tárlat az idén 20 éves, a jubileumi tárlaton szerepel a művész, az öregekről festett képe. /említve/ = Fábián Gyöngyvér először állított ki ezen a tárlaton.

Halász Miklós: Szegedi Nyári Tárlat.
Pesti Műsor, 1979. aug. 1.

Fábián Gyöngyvér, festőművész

Jubileumához erkezett a salgótarjáni tavaszi tárlat, 1980. ápr.-ban tizedszer került megrendezésre.

A művész relief elemekkel ötvözött „Egyedül" c. képén korunk égető problémájáról: a magányosságtól, az elesettségtől való félelemről vall. /említve/.

Krunák Emese: A salgótarjáni tavaszi tárlatról. Napjaink, 1980. 6. 39. old.

Fábián Gyöngyvér, festőművész

A XI. salgótarjáni tavaszi tárlaton szerepelt Fábián Gyöngyvér és F. Zámbó István művei, applikációs ötletű festményeik. (ombitve).

Krunák Emese: A XI. salgótarjáni tavaszi tárlatról. Napjaink, 1981. ápr. 36. old.

Fábián Gyöngyvér

A művésznőnek önálló kiállítása volt a szécsényi Kubinyi Ferenc Múzeumban.

Tóth Elmér: Salgótarjáni Tavaszi Tárlat. Művészet, 1981. június – 49. lap.

Fábián Gyöngyöcz

A művészző munkái szabad képrettársítások gondolati üthöztetésére épülnek. Szinvilága visszafogott.

Tóth Elemér: Salgótarjáni Tavaszi Tárlat.
Művészet, 1981. június – 49. lap.

Fábián Gyöngyvér, festő

Pesten a Pót Lapszíta közti időszakban rendeztek meg Fábián Gyöngyvér, festő kiállítását az Iskolagalériában.

Kiállítási kalendárium

Szocialista Művészet, 1984. febr.

1984. I.10. 21.00. TV.

1021

Stúdió'84

- Fábián Gyöngyvér festőművész kiállítását pedig Csepelen nézhetik meg az Iskola Galériában.

1984.

1984. I. 10. 21.00. TV.

Stúdió '84

- A 90 éve született Szőnyi István kétségtelenül a nagy példaképek közé tartozott. Legismertebb képe a Zebegényi temetés. A sajátos Zebegényben kialakuló Szőnyi stílus egyik szép példája, nézzék csak ezt a simogató szeretetet, ami sugárzik a finom színekből a varázsos festői érzékenységből. Képe látták 1963-ban Barcsay Jenő azt mondta, mind ebből a képből jöttünk ki, akkor mindannyian így akartunk festeni. 20 évvel később mintha kevesebbet hallanánk Szőnyi nevét. Most azonban egy 40 tagu képzőművészeti alkotóközösség egyáltalán nem véletlenül ezt a nevet vette fel.

- Én azzal magyarázom, hogy a figyelem annyi sok új irányzat felé terelődött és egy kicsit az országos bajunk, hogy az értékeinket nem tudjuk tovább vinni a megbecsülés, a nagyemberekknek kijáró folyamatos tisztelet és ezt a tiszteletet mint egy egy példaképet nem tudjuk állandóan permanensen a művészek, a, a ország közvéleménye eltartani egy kicsi így elsikkadnak a nagy mestereink nem csak Szőnyi, hanem sok más komoly művész és ezért bondoltam, mivel engem erősen érzelmileg is érint Szőnyi alakja, hogy Szőnyiben fogjuk ezt az alkotóközösséget összekötni.

- Milyen embernek ismerte meg ? Hiszen személyesen ismerte Szőnyi Istvánt.

- Szőnyi István egy rendkívül komoly, egy kissé zárkózott embernek, aki egy abszolut hivatástudattal élt és annak a hivatástudatát át is tudta adni és sugározta maga körül, de nem csak a hivatást,nem csak a festészetet és művészetet, hanem valamiféle emberi nagyságot is.

- Tanársegéd volt éveken keresztül.

- Igen, mikor a főiskolára kerültx én már negyedéves voltam és abban a szerencsében részesültem, hogy ő engem választott ki tanársegédnek.

- Sok történetje van annak, hogy embereken segített. Hogy hogy nagyon jó ember volt.

- Szőnyi nagyon korrekt ember volt és az életről végleges képei képzetei voltak és azt ő rögtön át is tudta adni. És olyan kérdést nem lehetett intézni hozzá, amire nem volt rá benne kész tisztázott elvi tisztázottság volt benne, ő azonnal tudott felelni minden kérdésre. Az ő művészete és az ő kiállása, eloszlatott minden kétséget, a művészet csak egyféle lehet, az ami megindulj on, ami belőle jött, tehát semmi-

féle külső hatásra vagy nyomásra ő meg nem változtatta ezt, tehát a véleményét egyenesen érzelmeit, elképzeléseit, gondolatait, egyenesen töretlenül adta tovább a művészetében.

/zene/

- Az évforduló alkalmából a Szőnyi István alkotóközösség négy szobrászművészt bízott meg egy-egy emlékérem elkészítésével. Az érmeket az évfordulón január 20.-án Zebegényben négy képzőművésznek ünnepség keretében adják majd át.

...nem az a rezzenéste-
... És egyfajta jóság.
... viszont nincs titka,
...yszerű, mint Petőfi ver-
...s attetsző, mint a patak
...forrásnál.
...zt a jóságot érzem meg-
...lni Menuhin hegedűjén.
...zt a vágyat, hogy köze-
...kerüljön, s vele minket is
...lebb vigyen a titokhoz.
...kat kerestem ennek, ami-
...lázasan olvasni kezdtem
... S akkor megtudtam,
...y Menuhin évtizedek óta
...zik... Nem kellett több
...yarázat.
...Már tudtam, miért kereste
... New Yorkban bujdosó,
...énytelenül magányos Bar-

elmondani. De vajon gondolte valaki arra, mit jelentett ugyanez Menuhinnak? Aki zsidó létére vállalt koncertet itt, ebben az országban, ahonnan alig egy éve százezrével küldték gázkamrába hitsorsosait.

Igen, Menuhin más.

Védelmére kelt *Furtwänglernek* is, az utánozhatatlan tempójú dirigensnek, aki bizony a háború alatt is megszakítás nélkül vezényelte a Berlini Filharmonikusok zenekarát. Azzal vádolták, hogy nácibarát volt. Meg kellett jelennie a szövetséges hatalmak vizsgálóbizottsága előtt is... Menuhin a zenekar zsidó

– „Eljöttem, hogy mint zsidó beszéljek önökkel, s elmondjam, amit tettem, zsidóként cselekedtem... Nem feledhetjük, és nem is szabad elfelednünk a múltat. De az élethez való jogunkat és emberi nagyságunkat csak azzal bizonyíthatjuk, ha lelkierőről és erényekről teszünk tanúságot, nem pedig azzal, hogy gonosz tetteket utánzunk. Nem építhetjük jövőnket a gyűlöletre."

A döhödt csendet felváltotta az ujjongás s a kiáltozás:

– Yehudi, a mi Yehudink! Játssz nekünk! Hegedülj!

És ő játszott: hegedült. Másként, mint bárki a világon.

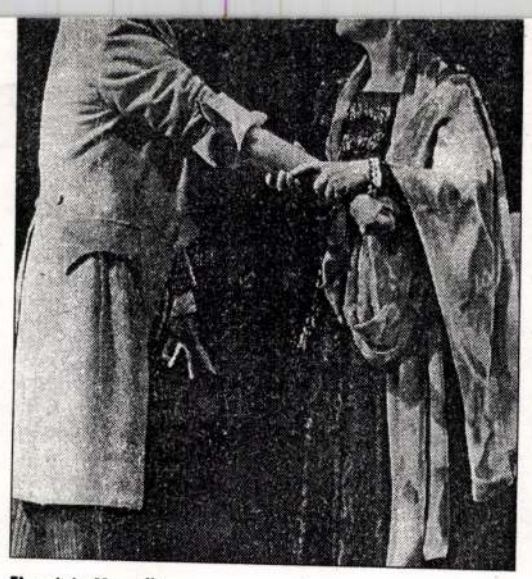

Figaró és Marcellina
(Haumann Péter, Törőcsik Mari)

A gróf a grófné szép komornájával
(Bubik István, Ráckevei Anna)

Autópiac 25. számának tartalmából:

Autógyárak versenye Magyarországon

Ötvenezer kilométer Renault Clióval

Alkatrészért perelni

Az Audi 90 quattro tesztje

Mercedeseket a gyári dolgozóktól

Sport BMW-k a Vágóhíd utcából

AUTÓ PIAC

Karácsonyra festményt

Gyönyörűek a plüssköntösök a Centrum Csepel Áruházban. A csupa csipke kebeltartók nem kevésbé. Pár lépés ettől a műszaki osztály, ahol a legutolsó, még meg nem vásárolt mikrohullámú sütőt mutatják az érdeklődőnek. Francia, mindent tud, 39 ezer forint. Sok? Lehet részletre is venni. Előleg fizetése nélkül. Szezonja van a költekezésnek. Az emberek szabadulnak a pénzüktől. Idén például a mikrohullámú sütő a divat. Jövőre a festményvásárlás?

Aki feljön az emeletre, a bútorok közt nézelődni, csak odahúzza élete párját: gyere már, ezt is meg szeretném nézni... és körbejár a felfüggesztett képek mellett. *Deák Ilonáé*, az álomszerű, sejtelmes *Este*, vagy az *Árnyékok* a kamaszkuckóba illene. *Bráda Tibor* rosszcsont, pityókás *Kiki nénije* fiúknak, a *Bohócok kertje*, *Tóth Ernő* festménye egy gyerekszobába való. *Fábián Gyöngyvér* portréja, a *Lány gyöngysorral* egy öltözőasztalka, fésülködőtükör közelébe kínálkozik. *Bartl József* suta, bájos pilinckajelei világos nappaliba, vagy bárhová, ahol sok ember megfordul, hosszan bámészkodik – és nem kínos, ha eközben, a kép láttán el-elvigyorodik. *Marosvásári József* és *Bod László* csendéleteit jómódú vidéki otthonokba kívánom. *Jakab Eszterét* középkorú doktornék halljába. *Baráth Hajnal* kis gobelinjeit párosával venném meg „kék szobámba". Egyetlen szobám falán minden festmény másolat, szívesen lecserélném őket egy fiatalabbra...

A festmény a galériákban, múzeumokban csak megbámulható kiállítási tárgy volt a tárlatlátogatók számára. A nyugati galériákban mind sűrűbben föllukkanó DunaPART a Csepel Áruházban éppolyan elérhetővé tette képeit, mind odébb a mikrohullámú sütőt. A képek ára tíz-húszezer forint

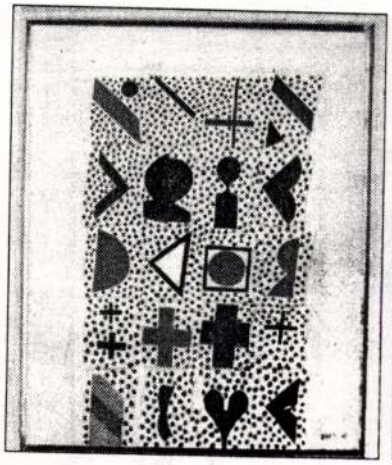

közt van, de a negyvenezerért kínáltért is csak csekély előleget kell fizet a többit egy éven át részletben, kamatmentesen.

Meg merném-e tenni, hogy emberemnek a szeme színéhez festményt vegyek karácsonyra, vásott gallérú kabátjának pótlása helyett

Még gondolkodom. Ellejtek még vagy kétszer a képek előtt házaspár kerülget, lecövekelnek egy helyen...

FÁBIÁN GYÖNGYVÉR festő

Kurir,1990.dec.10. 10.p.

Fábián Gyöngyvér

○ Fábián Gyöngyvér festőművész kiállítása a Csepel Galériában tekinthető meg január 11-ig.

Népszabadság, 1986. XII. 9.

Fábián Gyöngyvér

SZOT 1984/85 üzletkedő

Népszava 1985. X. 25.

Fábián Gyöngyvér, Sestőművész

Három éve a KSH Szánutástechnikai és Ügyviteltervező Vállszakszervezeti bizottsága vetélkedőt szervezett és ennek keretében a vállalat 17 megyében a helyi képzőművészektől begyűjtött művekből kiállítást rendezett 16 városban, most a 17-ik, a záró kiállítás a Keleti pályaudvaron látható. – A színvonalat jelzi, hogy a bemutatón többek között Fábián Gyöngyvér, Seres János alkotásai szerepelnek.

Losonci Miklós: Tárlat a pályaudvaron.

Munka, 1984. 5. 23.-old.

Fábián Gyöngyvér

■ *Fábián Gyöngyvér, Sor Júlia és Rácz Gábor faliképeit január 5-ig tekinthetik meg a látogatók a Thermál Szálló galériájában.*

tartó tárgyalások

Népszabadság, 1985 XI. 26

A
Duna Galéria
tisztelettel meghívja Önt

Fábián Gyöngyvér

festőművész

Arc – más

című kiállításának ünnepélyes
megnyitására
1993 március 5.-én pénteken 17 órára.

A kiállítást megnyitja:
Molnár Zsolt

Cím:
Duna Galéria, Budapest XIII,
Pannonia u. 95 (Dráva u. sarok)

Megtekinthető:
március 21.-ig
hétfő kivételével naponta 10 – 18 óráig

DUNA GALÉRIA

MT
REKLÁMIRODA

Közreműködnek a
Salgótarjáni Állami Zeneiskola tanulói,
Huszár Judit és Pintér Veronika

Fuvolán előadják
Draskóczy László: Magyar népdalok
című művét

A kiállítás megtekinthető:
1996. május 18-ig, vasárnap és
hétfő kivételével 9-16 óráig,
szombaton 9-13 óráig.

Tisztelettel meghívjuk
Önt és Családját
a Nógrádi Történeti Múzeumba,
Salgótarjánba
1996. március 22-én 11 órára

FÁBIÁN GYÖNGYVÉR
festőművész

" AZ ÉN BÉKÉM " című
egyéni tárlatának
megnyitójára

A kiállítást megnyitja:
Molnár Zsolt

Fábián Gyöngyvér

Éjjeli őr hajnalban

Szeretettel meghívjuk
FÁBIÁN GYÖNGYVÉR festőművész
kiállításának megnyitójára
1984. január 9-én (hétfőn) 18 órára

Megnyitja:
Csorba Mária újságíró
Mártonné Kele Julianna igazgató

Rendezte:
Molnár József tanár

A kiállítás helye:
XXI., (Csepel) Rákosi Endre u. 138.
Telefon: 584-312

Megtekinthető:
hétfőtől péntekig 9–18 óráig
szombaton 14–18 óráig

Megközelíthető:
a Boráros téri gyorsvarúton két megálló a Tanácsház térig.
A Tanácsház téri autóbusz-végállomástól a 159-es autóbusszal
a végállomásig. Utazási idő összesen 30 perc.

Előkészületben levő kiállítások:
1984. február: Hegyi György festőművész
március: Artner Margit grafikusművész

A katalógust tervezte:
Molnár József

F.k.: Kratzl Béláné

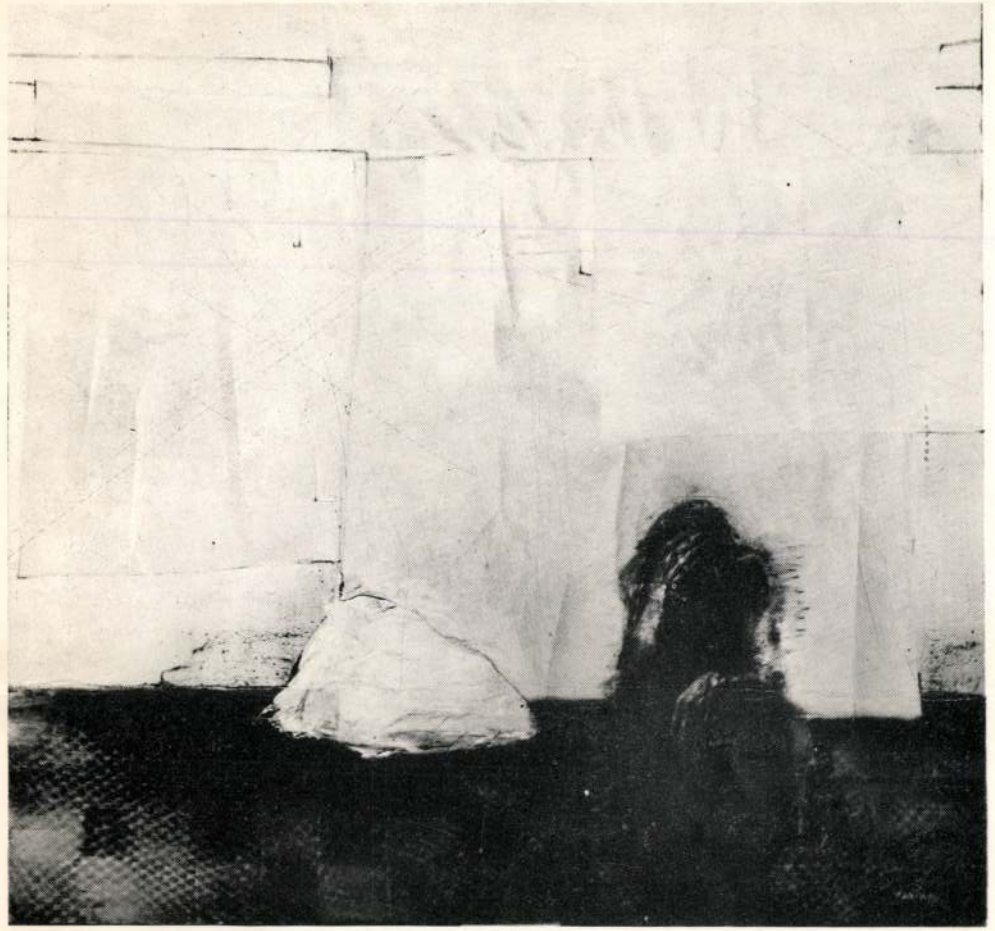

A mosónő

FÁBIÁN GYÖNGYVÉR
festőművész kiállítása

1984. január 9-28-ig

ISKOLA GALÉRIA

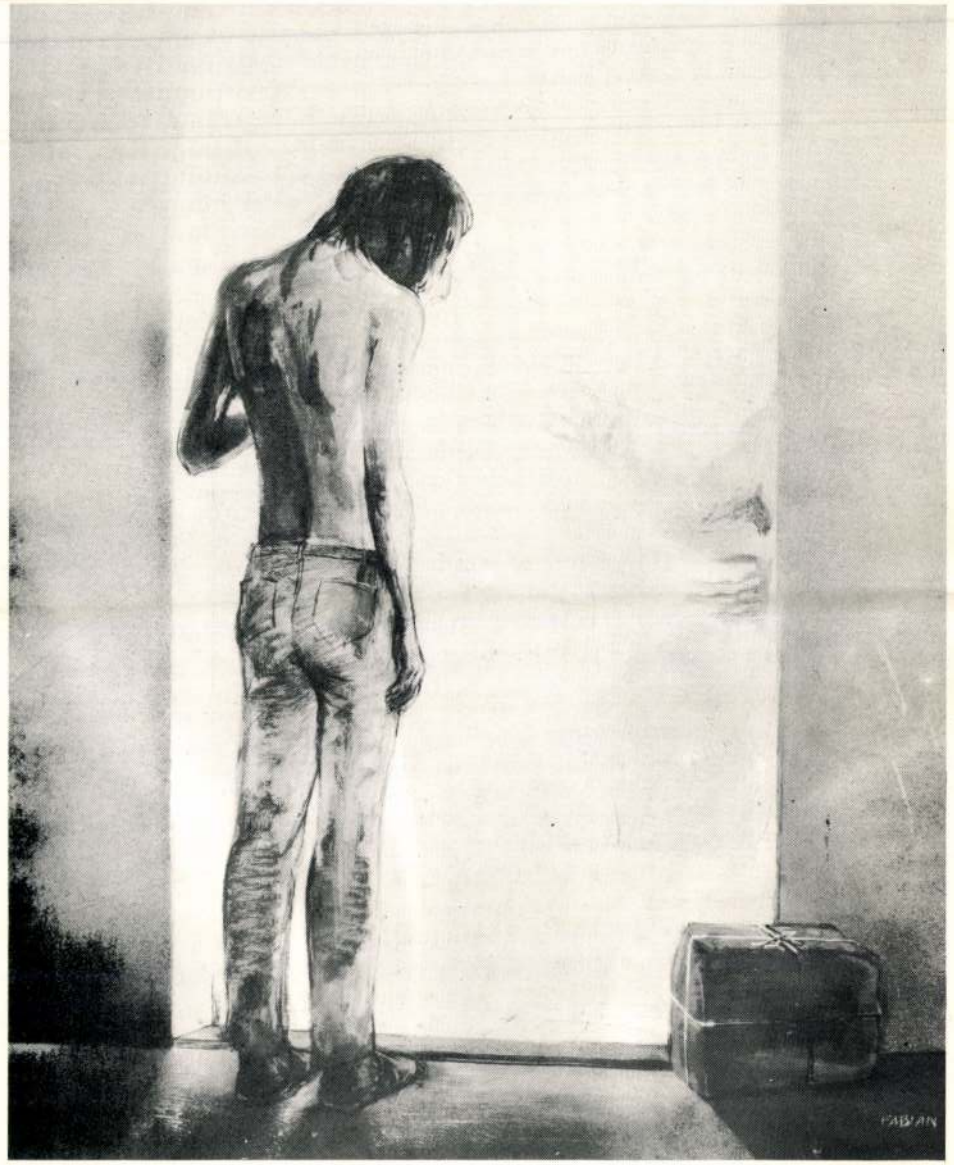

A tékozló fiú

Világunk dinamikusan változik, s a kitágult valóság tiszta színeit, vibráló fényeit, mindenséget átfogó tereit életformáló művekkel, életünket gazdagító alkotásokkal szebbé tehetik a festőművészek. Szeretem az érzelmeinket befolyásoló, a felszín alattit feltáró, a hétköznapjainkat emberibbé varázsoló, az álmokat láttató festményeket. Vannak, akik az emberformálta természetet és környezetet megmutatva vallanak hitükről, vannak, akik az összefüggések feltárásával próbálkoznak, míg mások elgépiesedő világunk veszélyeire figyelmeztetnek féltőn.

Fábián Gyöngyvér a magyar festészeti hagyományok folytatójaként teremtette meg egyéni stílusát, mélyen gondolati festészetét. Alapos felkészültséggel, biztos rajztudással, tiszta, dekoratív, olykor tartózkodó színeivel készíti figyelemreméltón kvalitásos képeit. Művészetét egyértelműen az emberiség szolgálatába állította, s megpróbál bennünket ellentmondásainkkal, furcsaságainkkal, küzdelmeinkkel, örömeinkkel, bánatainkkal együtt megmutatni. Egyszóval teljességre törekszik. Portréi karakteres jellemábrázolások, figurális kompozícióiról pedig őszinte felelősségérzet, gyöngéd aggódás sugárzik. Mint például egyik legkorábbi művéről, a *Balesetről* is. A motor mellett sziluettszerűen megjelenített emberi test beleolvad a föld barnáiba, csak a sárga bukósisak világlik fenyegetően. Kettős mondanivalót hordoz az *Udvari lakás*. Egy lézengő kamasz puritán környezetben ül a bejárati lépcsőn, mögötte nyitott ajtó, csillár nélküli szoba, lábán modern edzőcipő, mellette üres sörösüveg... A *Szociális otthonban* című festményén egy pihenő padon két öreg néni üldögél. Egymásnak hátatfordítva, saját gondolataikban elmerülve, mert hiszen közösségben is lehetünk magányosak. A *Hajnal a tengerparton* különös festmény. A háttérben égbe magasodó épületsor, az előtérben hálózsákba gubózó túristák alszanak, körülöttük papucs, hátizsák, meg sok egyéb holmi szétszóródva, a hullámzó tenger messzire repíti tekintetüket. A *Vonaton* egy néni utazik egyedül egy fülkében, kezében csomagot szorongat. Gyermekének viszi talán, aki új életet kezdve magára hagyta — az élet törvényszerű rendje szerint? Ki tudja. A biblia, a mitológia örökérvényű elemeit is felhasználja olykor-olykor Fábián Gyöngyvér, hogy a ma is aktuális problémákat feszegetve elmondhassa, megjelenítse gondolatait. A *Tékozló fiú* egy ízig-vérig mai alak. Farmernadrágban áll a nyitott ajtó előtt, csomagja a földön hever, s a megbocsájtó két kéz árnyéka vetődik csipán a képfelületre. Felkaváró a *Játékszínház*. Egy kisfiú zsinóron lepkét repít a levegőbe, s mögötte egy lánctalpas tank döcög. Vajon tudja-e, mennyi veszélyt jelentenek ezek a „játékszerek", s mennyi aggodalom–féltés van ebben a festményben a jövő nemzedékéért, a mi gyermekeinkért...

Gyengédség, líraiság, őszinte hit, meg mély humánum sugárzik ezekről a művekről. Míg élet létezik e földön, lesz születés, lesznek generációk, s lesznek öregek is. Lesznek idős emberek Amerikában, Afrikában, Európában, egyszóval a világ minden pontján. S ők azok, akik nélkülözhetetlenek, akikre szükségünk van, akiket féltenünk, tisztelnünk kell. Tisztelnünk, mert megpróbáltak nyugodt, kiegyensúlyozott életet teremteni nekünk, mindnyájunknak. Törődnünk kell velük, szebbé, könnyebbé tenni életük utolsó szakaszát. Szeretném, ha Fábián Gyöngyvér alkotásait késői unokáink is látnák majd, s üzenetét ők is megértenék majd, hiszen ezek a képek „beszélnek" — őszintén, hitelesen, emberien.

Csorba Mária

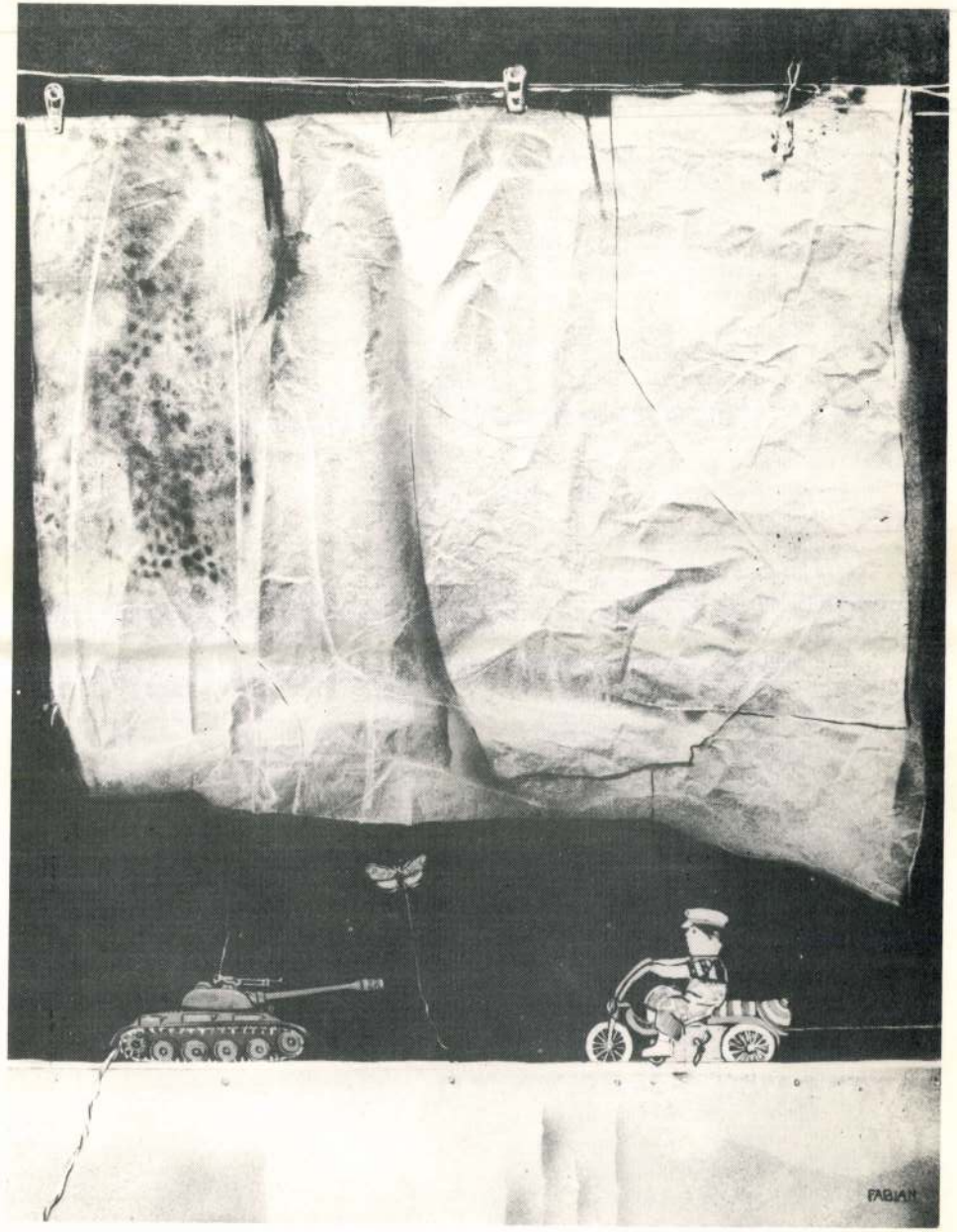

Játékszínház

MŰVÉSZEK – MŰTÁRGYAK

AKNAY János:	Túlvilági kapcsolat
ÁBRAHÁM Rafael:	Ulises
ÁRVA Gabriella:	Töredékek
BAKÓ Ilona:	Holdasszony
BARABÁS Márton:	Törékeny egyensúly
BENES József:	Merülés
BORZA Teréz:	Kibontakozás
CZEBE János:	Üvegtorzó
CSEPREGI Sándor:	Pannónia XI. sz.
CSIKAI Márta:	Lebegés
CSIKSZENTMIHÁLYI Róbert:	Kisragadozó
DEIM Pál:	Kapuban
DIENES Attila:	Extázis
ERDÉLYI Eta:	Mozgás-Meditáció
EZÜST Zoltán.	Torzó-II
FÁBIÁN Gyöngyvér:	Gyász
FERDINÁND Judit:	Pernye
FERENCZ István és Marcell:	Színházterv
FEHÉR László:	Emlékmű előtt
FÓTH Ernő:	Pieta
GAÁL Endre:	Végtelen-21
GARABUCZY Ágnes:	Ébredés
GERZSON Pál:	Magyar táj
HAÁSZ István:	Prae-Post-XII
HALBAUER Ede:	Explorátió
HARMATI Zsófia:	Mozgás-Triptichon
HORVÁTH Zoltán:	Új Nemzeti Színház
HÚBER András:	Diadalszekér
JÓZSA Bálint:	Arany spirál
KOVÁCS Tamás Vilmos:	Mozgásban
KÁDÁR János Miklós:	Család
KISS Tibor:	Indiai orrszarvú
KOVÁCS Attila:	Átváltozás
KOVÁCS Péter Balázs:	Titok
KOVÁCS István:	Áldozatra várva
KOVÁCS Orsolya:	Tenger világa
LALUK György:	Tao-Te-King
LENCSÉS Ida:	Kitüntetés
LÉPŐ Zoltán:	Szél-III.
LIGETI Erika:	Alkalmi vers
LUGOSSY Mária:	Rabszolgák
MAGÉN István.	Médium
MAGYAR Gábor:	Ezoterikus jelek
MAROSI Ilona:	Filozófiai antropológia
MÉSZÁROS Gabriella:	Repülő kések
MIHÁLY Gábor:	Kézfogás
MÓDER Rezső:	Észkerekek XXII. sz.
MÜLLER Ferenc:	Szent Kő
M. TÓTH Margit:	Béka perspektíva
MELCHER Mihály:	Maszk
MUZSNAY Ákos:	Tanulmány-VIII.
NAGY Alexandra:	Chrysalis
NAGY Gábor:	Profán situation
NÁDLER Tibor:	Háló mögött
NÉMETH Géza:	Torzó
OLAJOS György:	Kutyafejű tatár:
OROSZ Péter:	Minimális program III.
PAPP Oszkár:	Fej-Lényeg
PÁL Csaba:	Belső hasonlóság
PÁZMÁNDI Antal:	Pesszimizmus
PENKALA Éva:	Anno 1989
POLGÁR Csaba:	Áttörés
PROBSTNER János:	Természet újra
REMÉNYI Katalin:	Örvényben
SCHERER József:	Pannónia 1995
SERÉNYI H. Zsigmond:	Elkülönített tér
SIMON Károly:	Designer
SOMOGYI György:	Insula SZm
STÖSSEL Nánda:	Mitológia
SZILY Géza:	Angyalka
SZURCSIK József:	Megértőek
SZŰCS Zsuzsanna:	Bűvölés
TÓTHLACA:	Metamorfózis-II.
TURÁNYI Gábor:	Új Nemzeti Színház
VARGA Géza Ferenc:	Álom
VARGA Tamás:	Kis Morpheus
VESZPRÉMI Imre:	Királynő
ef **ZÁMBÓ** István:	Disznóölő angyal

FÁBIÁN Gyöngyvér

MEGHÍVÓ

Az ART-MA Művészeti Alapítvány tisztelettel meghívja Önt
1998 június 4-én, csütörtökön 10.00 órára

a *CARACASBAN* megrendezésre kerülő

„VIth CONTEMPORARY ART EXHIBITION AND ART CONFERENCE"

budapesti kamarakiállítására és konferenciájára,
valamint az azt követő,
este 6 órakor kezdődő fogadására

ART-MA Art Foundation has the honour to invite You for
10.00 a.m. Thursday, June 4th, 1998

to participate at the Budapest chamber-exhibition
and conference of the

„VIth CONTEMPORARY ART EXHIBITION AND ART CONFERENCE"

to be held in CARACAS and also for the
coctail-party to begin at 6 p.m.

Place of the event: MŰTEREMHÁZ
Adress: 1023 Budapest, Daru u. 2/c.
Tel./Fax: (36-1) 33-05-36
(Megközelíthető a 6-os és 86-os autóbusszal Kolossy tér–Újlaki templom–Felhévízi út, 2. keresztutca, balra 2. ház)

PROGRAM

BARCSI Gyula Külügyminisztérium	ÜNNEPI MEGNYITÓ	**10.00 óra**
Dr. **GERGELY** Marianna:	„Budapest Art Expo 1991-1998" Magyar Nemzeti Galéria művészettörténész-múzeológus	**10.30 óra**
Dr. **HANN** Ferenc:	„A magyar festészet európai kapcsolatai" Ferenczy Múzeum, Tanárképző Főiskola, Szeged Művészettörténeti Tanszék, művészettörténész	**10.40 óra**
Dr. **KESERŰ** Katalin:	„Lélek-Halál-Túlvilág a középeurópai régió kortárs művészetében" ELTE Művészettörténeti Tanszék, művészettörténész	
KOVÁCS Attila:	„Az átalakítás elve a transzformációk elmélete" Magyar Képzőművészeti Főiskola festőművész	**10.50 óra**
LÉPŐ Zoltán:	„A világkultúra fejlődésének irányai" szobrászművész	**11.00 óra**
Dr. **MAROSI** Ilona:	„Művészeti érték összetevői és az értékrealizálás folyamata" ART-MA Művészeti Alapítvány festőművész	**11.10 óra**
Dr. **MÜLLER** Ferenc:	„Tárgyi mikrókörnyezet tervezésének új lehetőségei" Magyar Iparművészeti Főiskola építész	**11.20 óra**
Dr. **PATAKI** Gábor:	„A magyar festészet rétegei" Magyar Tudományos Akadémia Művészettörténeti Intézet művészettörténész	**11.30 óra**
PENKALA Éva:	„Textiliparművészeti tradíciók és új oktatási módszerek" Textilkézműves Akadémia textil iparművész	**11.40 óra**
SCHERER József:	„Natura Artis Magistra" Magyar Iparművészeti Főiskola Alapozó Intézet iparművész	**11.50 óra**
SÁROSDY Judit:	„Magyar-Latin-Amerikai művészeti kapcsolatok" művészettörténész	**12.00 óra**
TUROK Margit:	„Doktori disszertáció: Egyetemesség kérdése a kiállításon szereplő művekben. Gondolatok a Kortárs Magyar Festészet ikonográfiájához. Szépművészeti Múzeum, művészettörténész-esztéta	**12.10 óra**
D. UDVARY Ildikó:	„Hiányérzetek a kultúrában" (A művészet újraértelmezésének lehetőségei) Műcsarnok, művészettörténész	**12.20 óra**
	HOZZÁSZÓLÁSOK	**12.30 óra**
A konferencia és kiállítás összefoglaló értékelése, záróbeszéd		**13.30 óra**

FÁBIÁN GYÖNGYVÉR

SZOMBATHELY

1974. IV. 5.—V. 3.

FÁBIÁN GYÖNGYVÉR

1944-ben született Salgótarjánban. Tanulmányait a budapesti Képzőművészeti Főiskolán végezte 1963-tól 1969-ig. Mestere Kádár György volt. Jelenleg Budapesten él.

Egyéni kiállítások:

1967. Nagybátony

Kollektív kiállítások:

1970. Budapest, Stúdió kiállítás
1971. Budapest, Stúdió kiállítás
1972. Budapest, Stúdió kiállítás
1973. Budapest, Stúdió kiállítás
1971. Salgótarján, Tavaszi Tárlat
1972. Salgótarján, Tavaszi Tárlat
1973. Salgótarján, Tavaszi Tárlat
1973. Dunaújváros, KISZ Pályázati Kiállítás
1973. Budapest, VIT Pályázati Kiállítás
1969. Salgótarján, Országos Zománcművészeti Kiállítás
1971. Salgótarján, Országos Zománcművészeti Kiállítás I.
1973. Salgótarján, Országos Zománcművészeti Kiállítás II.
1973. Szombathely, Derkovits-Ösztöndíjasok Kiállítása

Díjak:

1970—1973. Derkovits-ösztöndíj
1969. Salgótarján, Országos Zománcművészeti Kiállítás, Városi Tanács díja
1971. Salgótarján, I. Országos Zománcművészeti Kiállítás, Zománcipari Művek díja
1973. Salgótarján, II. Országos Zománcművészeti Kiállítás, Lampart díja
1973. Szombathely, Derkovits-Ösztöndíjasok Kiállítása, Vas megyei Tanács díja

Geboren im Jahre 1944. in Salgótarján. Ihre Studien machte Sie an der bildkünstlerischen Hochschule in Budapest, von 1963 bis 1969. Ihr Meister war Kádár György. Jetzt lebt Sie in Budapest.

Persönliche Ausstellung:

1967. Nagybátony

Kollektive Ausstellungen:

1970. Budapest, Studio Ausstellung
1971. Budapest, Studio Ausstellung
1972. Budapest, Studio Ausstellung
1973. Budapest, Studio Ausstellung
1971. Salgótarján, Frühling Kunstausstellung
1972. Salgótarján, Frühling Kunstausstellung
1973. Salgótarján, Frühling Kunstausstellung
1973. Dunaújváros, KISZ Wettbewerbsausstellung
1973. Budapest, VIT Wettbewerbsausstellung
1969. Salgótarján, Staatliche Emailkünstlerische Ausstellung
1971. Salgótarján, I. Staatliche Emailkünstlerische Ausstellung
1973. Salgótarján, II. Staatliche Emailkünstlerische Ausstellung
1973. Szombathely, Ausstellung der Derkovits Stipendistinnen

Preise:

1970—1973. Derkovits Stipendium
1969. Salgótarján, Staatliche Emailkünstlerische Ausstellung Preis des Stadtrates
1971. Salgótarján, I. Staatliche Emailkünstlerische Ausstellung Preis des Emailwerkes
1973. Salgótarján, II. Staatliche Emailkünstlerische Ausstellung Lampart-Preis
1973. Szombathely, Preis des Vaser Komitatsrates

Ikarusz még nem emelkedett fel a levegőbe, még csak nekirugaszkodik. Lába még a talajon, de arca már fölfelé tekint. Ezen az arcon már ott van a repülés csendes nyugalma, de ott van még az indulás előtti feszült figyelem is. Ott még az erőlködés, az összpontosítás minden gyötrelme, de ott már a lebegés gyönyörűsége is. Ez az arc beszéli el a készülődés minden fáradtságát, de ez az arc már átszellemült, ez az arc már repül. Nem látni mögötte szárnyakat, nem látni a mélységet sem. Nem szárnyak emelik ezt a testet, hanem az akarat, a belső erő. Ez viszi át egy másik közegbe, ez készteti arra, hogy ebben a térségben: a levegőben megpróbáljon előrejutni, megtanuljon itt is haladni.

Ez a kép még nem készült el. Félig készen áll Fábián Gyöngyvér festőállványán. Számomra ez a kép mégis — féligkészen is — olyan sokat mond, hogy megpróbáltam szavakkal elhozni a kiállításra. Az indulás pillanata az, ami ezen a képen megfogott, a nekilendülésé. A témát sokan megfestették, hol úgy, hogy kifeszített szárnyak vitték, emelték a Nap felé az embert, hol úgy, hogy éppen tört szárnyakkal visszahullt. Fábián Gyöngyvért az indulás pillanata izgatta, s izgatja ma is — főiskolás kora óta, s ezt a pillanatot szeretné megfesteni, ezt a portrét: az ismeretlenbe induló ember portréját.

Ez az ikaruszi pillanat: a dolgokat mozgató belső erő valamennyi festményén visszatér. Portréit sohasem az arcok aprólékos kidolgozása jellemzi. Elnagyolt ecsetvonásain azt érezni, hogy az arc mozog. Indulatok vonulnak át rajta, gondolatok hagynak nyomot a vonásokon, s ez a belső mozgás sokkal inkább téma Fábián Gyöngyvér számára, mint a statikus test, az anatómiai felépítésű fej.

A felszín mögötti világot keresi, a vonások hasonlatossága helyett az egyéniséget jelentő azonosságot. S ettől a mozgástól valamennyi portréja s valamennyi képe drámai is. A változás is rajta van ezeken a festményeken, a következő pillanat is. Ha portréról van szó, az energikusan feldobott színek, az erőteljes ecsetvonások kirajzolják a száj, s a szem következő játékát is, s az összekulcsolt hosszú ujjak szétrebbenését. Csupa belső mozgás, csupa várakozás a két asszony alakja is. Mozdulatlan testük belső életet táplál, s látszólagos nyugalmuk csak erre a belső mozgásra: a fejlődő magzatra figyel. S a változás portréja a kamasz képe, benne még egész szeleburdisága, a viháncos jókedve. Rebbenés ez is: madarak emelkednek, szárnyuk még alig hagyta el a kezeket, amelyek útnak engedték őket. A feszültséget érezzük az akrobata lány képén is. Az előző percek figyelmét, abban, ahogy lazán leengedi kezét és pihenő, ernyedt tartásban áll. Az indulás feszültségét nemcsak ezek a képek fejezik ki: ott érezni még ezen a kiállításon is. Érezni, hogy a képek festője fiatal művész s ez a tárlat fontos pillanat életében. De a képeken már a próbálkozásokon túljutott művész ívelését is ott látni: a képek már azt igazolják, hogy festőjük nem csupán nekikészült, de repülni: festeni is tud.

Fekete Judit

Menyasszony

Várakozás

Artistanő

F. L. portréja

Krisztus

Madonna

Ballada I. (Kádár Kata)

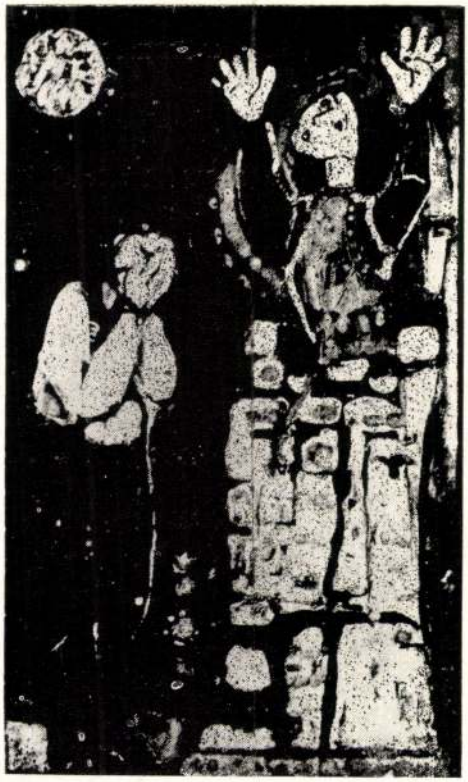

Ballada II. (Kőmíves Kelemen)

Ballada III. (Fogoly Katona)

Ballada IV. (Júlia szép leány)

KIÁLLÍTOTT MŰVEK JEGYZÉKE

1. Szárnyas oltár	tűzzománc	40× 40 cm
2. Mese	tűzzománc	22× 40 cm
3. Királylány	tűzzománc	11× 18 cm
4. Szent György	tűzzománc	11× 18 cm
5. Ballada I. (Kádár Kata)	tűzzománc	12× 21 cm
6. Ballada II. (Kőmives Kelemen)	tűzzománc	12× 21 cm
7. Ballada III. (Fogoly katona)	tűzzománc	12× 21 cm
8. Ballada IV. (Júlia szép leány)	tűzzománc	12× 21 cm
9. Madonna	tűzzománc	12× 18 cm
10. Mesefigura	tűzzománc	12× 21 cm
11. Zománc terv	papír ragasztás	16×160 cm
12. Menyasszony	olaj	80×120 cm
13. Artista lány	olaj	60× 90 cm
14. Gyász	olaj	90×100 cm
15. Ferenczi László portréja	olaj	70× 95 cm
16. Kislány	olaj	70×100 cm
17. Megfeszített	olaj	80×100 cm
18. Akt	olaj	80×100 cm
19. Kukoricás csendélet	olaj	90×120 cm
20. Kamasz	olaj	70× 90 cm
21. Várakozók	olaj	80×100 cm
22. Csendélet	olaj	70× 90 cm
23. Csendélet	olaj	50× 80 cm
24. Sárga csendélet	olaj	70×100 cm
25. Lila csendélet	olaj	60× 80 cm
26. Férfi portré	olaj	80×100 cm
27. Dózsa	olaj	80×100 cm
28. Megkötözött	olaj	50× 90 cm

ÁLLANDÓ KIÁLLÍTÁSAINK SZOMBATHELYEN

SAVARIA MÚZEUM (Kisfaludy S. u. 9.)
Az emeleten állandó természettudományi, régészeti és néprajzi kiállítás.
A földszinten időszaki kiállítások.
Nyitva: délelőtt 10—13 óráig, délután 16—18 óráig.

FORRADALMI MÚZEUM (Alkotmány u. 2.)
Vas megye munkásmozgalmának története.
A díszteremben időszaki kiállítások.
Nyitva: délelőtt 9—13 óráig, délután 16—18 óráig.

JÁRDÁNYI PAULOVICS ROMKERT (Alkotmány u. 1.)
Helyszíni bemutatóhely, a római kori város, Savaria romjainak részletei.
Nyitva: 8—18 óráig.

Új állandó régészeti kiállítás.
Nyitva: 9—12 óráig, délután 14—17 óráig

Mozaikterem
Nyitva: délelőtt 9—13 óráig, délután 14—18 óráig.
Vasárnap: délelőtt 10—13 óráig, délután 16—18 óráig.

ISEUM (Zrínyi I. u. 9.)
Az Isis-szentély központi épületének helyreállított homlokzata,
múzeum a feltárt anyaggal.
Nyitva: 8—16 óráig.

SMIDT MÚZEUM (Hollán Ernő u. 2.)
Dr. Smidt Lajos főorvos a megyének ajándékozott magángyűjteményéből rendezett kiállítás.
Nyitva: délelőtt 8.30—12.30 óráig, délután 16—18 óráig.
Vasárnap: délelőtt 10—13 óráig, délután 16—18 óráig.

VASI MÚZEUMFALU (Árpád u. 30.)
Vas megye különböző néprajzi tájegységeiből való,
berendezett népi műemlékek bemutatása.
Nyitva: délelőtt 9—12 óráig, délután 14—17 óráig.

DERKOVITS GYULA EMLÉKKIÁLLÍTÁS (Vorosilov u. 4.)
Derkovits Gyula festményeiből, grafikáiból rendezett képzőművészeti kiállítás.
Nyitva: délelőtt 10—12 óráig, délután 14—18 óráig.

GOTHARD JENŐ CSILLAGÁSZATI ÉS TUDOMÁNYTÖRTÉNETI KIÁLLÍTÁS
Gothard Jenő tudományos feljegyzései, publikációi
és csillagászati műszereiből rendezett kiállítás.
Nyitva: vasárnap kivételével naponta délután 14—17 óráig.

ÁLLANDÓ KIÁLLÍTÁSAINK VIDÉKEN

POZSOK — MŰZEUM
Iskolatörténeti kiállítás.

EGYHÁZASHETYE — BERZSENYI EMLÉKHÁZ
Irodalomtörténeti kiállítás.

JÁNOSHÁZA — BATTHYÁNY LAJOS MÚZEUM
Helytörténeti kiállítás.

KÖRMEND — RÁBA MŰZEUM
Természettudományi kiállítás.

KŐSZEG — JURISICH MIKLÓS MŰZEUM
Várostörténeti kiállítás.

NAGYGERESD — MŰZEUM
Néprajzi kiállítás.

ŐRISZENTPÉTER — PITYERSZER
Őrségi népi műemlékek bemutatóhelye.

RUM — FÜRST SÁNDOR MÚZEUM
Emlékkiállítás Fürst Sándor szülőházában.

SÁRVÁR — NÁDASDY FERENC MŰZEUM
Helytörténeti kiállítás.

VAS MEGYEI MÚZEUMOK KATALÓGUSAI:

1. Pirchala Imre és Hadik Gyula
1973.

2. Veszprémi Imre
1973.

3. Várnai Valéria és Simon Iván
1973.

4. Bartha László
1973.

5. Pannónia 73. Nemzetközi Képzőművészeti Biennálé
1973.

6. Mustó János
1973.

7. I. Ipari Textilművészeti Biennálé
1973.

8. Vas megyei Képzőművészek Kiállítása
1973.

9. Krieg Ferenc
1974.

10. Derkovits Gyula Emlékkiállítás
1974.

11. Fábián Gyöngyvér
1974.

Kiadja: Savaria Múzeum H—9701 Szombathely, Kisfaludy S. u. 9.
Katalógusterv: Pinczehelyi Sándor
Szerkesztette: Németh Ferenc
Fotó: Kálovits Attila
F. k.: dr. Bándi Gábor
Készült a Vas megyei Nyomdaipari Vállalatnál 700 példányban
Felelős vezető: Hofmann Miklós — 1974/1534

FÁBIAN GYÖNGYVÉR

studio
galéria

Fábián Gyöngyvér

Salgótarjánban születtem 1944-ben.
A Képzőművészeti Főiskola festő
tanszakán 1963-ban kezdtem
tanulmányaimat és 1969-ben
fejeztem be.
Mesterem Kádár György volt.
1969-től tagja vagyok a Fiatal
Képzőművészek Stúdiójának.
Rendszeresen vesz vesz a Stúdió
kiállításai.
1970-ben Derkovits öntvedíjat nyertem.
Két önálló kiállításom volt: Szombat-
helyen és Salgótarjánban

Fábián Grügyér

DÓZSA

CÍM NÉLKÜL

CSENDÉLET

BÚCSÚZÁS

KISKATONÁK

KISFIÚ

ÖREGASSZONYOK

PORTRÉ

KÉPEK JEGYZÉKE

(Olajfestmények)

Öregasszonyok	100 x 80	Gyermek portré	90 x 70
Dózsa	100 x 80	Kamasz portré I.	90 x 70
Zsuzsanna	100 x 80	Szemüveges férfi	90 x 70
Kiskatonák	100 x 80	Búcsúzás	90 x 70
Alvó	70 x 90	Kamasz portré II.	90 x 70
Bundás nő	100 x 80	Temetés	100 x 80
Férfi portré I.	100 x 80	Narancs csendélet	80 x 100
Férfi portré II.	100 x 80	Várakozás	100 x 80
Csendélet	90 x 120	Fésülködő	90 x 70
Alvó gyermek	80 x 60	Cím nélkül	90 x 120

Felelős kiadó: Pogány Gábor

75,506 - Képcsarnok V. Ny.

A STÚDIÓ GALÉRIA MEGHÍVJA ÖNT FÁBIÁN GYÖNGYVÉR FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSÁNAK ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA 1975. NOVEMBER 19-ÉN SZERDÁN DÉLUTÁN FÉL 6 ÓRÁRA. MEGNYITJA: BERECZKY LÓRÁND MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ. MEGTEKINTHETŐ: 1975. XI. 19 – XII. 6. HÉTKÖZNAP 9,30 – 18, SZOMBATON 9 – 14 ÓRÁIG. BUDAPEST, V. BAJCSY-ZSILINSZKY ÚT 52.

Fábián György

Kompozició-terv

Hátakt

Boglyák

Ut

Szabad képzőművészeti műv- és tanítóiskola
kiállítása. 1926. 2 l.

Fábián György, festő

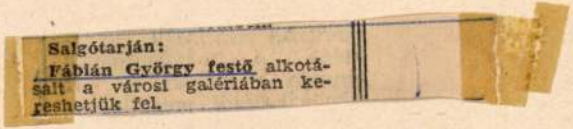

Salgótarján:
Fábián György festő alkotásait a városi galériában kereshetjük fel.

Magyar Közlekedés, 1976. dec. 1.

Fábián Gy örgy

FÁBIÁN GYÖRGY festőművész kiállítása tegnap nyílt meg a szécsényi művelődési központban. A hónap végéig nyitva tartó tárlaton tizennyolc olajfestménye mellett tizenegy rézdomborítását is kiállította a művész.

Magyar Hirlap 1978-191-9

MDA

Fábián György (festő)

A felszabadulás előtt a legértékesebb (szegedi) tehetségek köré tartozott, majd alighanem megélhetési gondoktól indíttatva visszavonult.

(Szücs): Beszélgetés Vinkler tászlóval képzőművészeti életünkről.
Tiszatáj, Szeged, 1960. április. 14. l.

MDK

Fábián György

Alkony

Fekvő akt

Óbuda

Szab. Képzőm. Rajz és Festőisk. Kiáll. 1924. ápr.

5.1.

MDK

Fábián György

Pasztellek és grafikák

Kompozició-terv
Hátakt
Boglyák
Ut

Podolini Volkmann Artur tanitványainak kiáll.
1926. ápr. Váci ut 15.

Fábián Gyula MDK

A szombathelyi székesegyház renoválása,vonalkar

Műcsarnok 1926 téli kiállitás

MDK

Fábián-házaspár, Szombathely

Gál K: Képzőművészek Vidéki Szöv. I. kiáll.
Képzőművészet, 1928, 6.sz. 24 l.

MDK

Fábián-házaspár, ~~festőművész~~ grafikus

Vidéki centrumok. Képzőművészet, 1929. 25.sz.

238. l.

Szombathely

MDK

Fábián

szombathelyi művész alkotásai az 1930.febr.-ban Békéscsabán rend. városközi tárlaton.

Cikk: Városközi kiáll. Békéscsabán.

Képzőművészet, 1930.IV.évf. 29.sz. 103.l.

MDK

Fábián Gyula és felesége,
Szombathely.

1926. máj. résztvett a Lévay Egyesület miskolci kiállitásán.

Halmay Leszih: Miskolc és ... vm.beli községek.
MVM. V.k. Bp. 1929.

Fábián Gyula
Magános füzfa

O.M.K.T. 1925. május. 32 l.

MDK

Fábián Gyula, Szombathely

Tabáni est, akvatinta
Rába part, vernis-mous
Nürnberg részlet, rézk.
Halasi tél, akva tinta

Képzőművészek Vidéki Szöv. I. kiáll. N.Szal. 1928.
jan. 2 l.

MDK

Fábián Gyula, iparmüvész

Bálint L: Az Iparmüvészeti Társ. kettős kiáll.
Magyar Iparmüvészet. 1913. 17 l.

MDK

Fábián Gyula és neje

batikozott mázas cserepek

Magy. Iparművészet, 1911. évf. 396 1. képpel

Fábián Gyula

MDK

Tabán, rézkarc

Mücsarnok 1927 tavaszi kiállitás

MDK

Fábián Gyula

Husvéti kiállitások. Képzőművészet 1930. 30.sz. 122.l.

MDK

Fábián Gyula

Magyari Kálmán. Kéziratban. 1950. 30.ea.
122.1.

Fábián Gyula MDK

Körmöcbányai motivum, rézkarc
Sárvári részlet, rézkarc

Nemzeti Szalon 1922. május Tavaszi tárlat

Fábián

festőművész

Soronkuli művészszövetség kiállitása - Kaposvárott a turul-szálló nagytermében - képével szerepel.

Mesteri rézkarcokkal.

Pesti Hirlap
1930.IV.3.

Fábián Gyula

Szombathelyi egyházművészeti kiállításon neve szerepelt.

PH. 930. IV. 4.

					Összesen

Fábián Gyula

Berzsenyi Társaság dunántúli őszi
turnéján Szombathelyen szerepelt.

PH.929.X.16.

Fábián Gyula MDK

Nürnbergi részlet

Műcsarnok 1924. tavaszi kiállitás

Fábián Gyula MDK

Magános füzfa, graf.

Tav. kiáll. Műcs. 1925. máj. 32. l.

MDK

Fábián Gyula

M.Rajztanárok Orsz. Egy.kiáll. Magyarság, 1922, V.28.

Sárisáp (Komárom)

R.k.templom, kissé kilépő homlok
számmal, homlokzatán üres fülké
hajó, szentély. Bal mellékoltár
szent szerzetessel - Szent bett
Három ereklyetartó, XVIII. száz

(Esztergom vármegye. MV. é. V. Bp. é. n.

MDK

Fábián Gyula

A N.Szal. Mentionját kapta

Aktuális képzőművészeti események. Pesti Hirlap
1928 évi Kincsesháza. 65.l.

Fábián Gyula

Körmöci udvar, rézkarc

A XIX.-XX. század magyar grafikája 1924. junius Orsz. Magy. Szépm. v. Muzeum katalogusa 9 lap

MDK

Fábián Gyula, Szombathely

Körmöci udvar, rézk.

Szegedi Képzőműv. Egyes. kiáll. Hungária-szálló. 1943. okt. 5 l.

tes, 9 ablakos, 1800 körül.

MDK

Fábián Gyula

Halász-bástya, akvatinta

Körmöczbányai udvar, akvatinta

N.Szal. és Bicskei Müv.telep kiáll. N. Szal.

1922. jan. 6 l.

MDK

MDK

Fábián Gyula /Szombathely/

elismerő oklevelet kapott

A Képzőművészek Vidéki Szöv. I. kiáll. díjazottjai. Képzőművészet 1928. 6. sz. 32.l.

MDK

Fábián Gyula

A Képzőm.Vidéki Szövetségének a Nemzeti Szalonban rend.tárlatán a bizottsag Elismerő oklevéllel tüntette ki Fabián Gyulát /Szombathely/.

Cikk: A Képzőm.Vidéki Szövetsége I.kiall.-nak dijazottjai.

Képzőművészet 1928.6.sz.

Fábián Gyula

MDK

Magános füzfa, grafika

Műcsarnok 1925 tavaszi tárlat

Fábián Gyula. (Szolnokról)

Elismerő oklevelet (Mentión honorabile) ítélt meg számára a Képzőművészek Vidéki Szövetsége-ének-a Nemzeti Szalonban rendezett-kiállításának zsűrije.

Magyarország, 1928. jan. 12.

Fábián Gyula.

(Szombathely)

Elismerő oklevelet (Mention Honorable) ítélt meg számára a Képzőművészek Vidéki Szö-~~velkezet~~ vetségének a Nemzeti Szalonban rendezett tárlatának zsűrije.

Nemzeti Ujság, 1928. jan. 12.

Fábián Gyula.
(Szombathely.) grafikus

Grafikái szerepeltek a Nemzeti Szalon-
ban rendezett Képzőművészek Vidéki
Szövetségének kiállításán.

Nemzeti Ujság, 1928. jan. 6.

MDK

Fábián Gyula

Képzőművészet 1927. I. évf. 1. sz. 12.l.

Fábián Gyula

MDK

Nürnbergi részlet

Műcsarnok 1924 tavaszi kiállitás

MDK

Fábián Gyula és Fábián Gyuláné
sz.Bicsó Ilona

nevét helytelen tördeléssel Fabinyi-ra változtatták. /Téves adat a Lexikonban./

Éber
1935. 119.1.
Lászlo: Müvészeti Lexikon. /az ö szerkesztésében/.
Magyar Müvészet

MDK

Fábián Gyula

A vallás-és közokt. min. vásárlásainak kiáll. a Szépmüv. Muzeumban. Szépmüvészet 1941. 2e6.1.

MDK

Fábián Gyula

Kiállitások. Magyar Müvészet 1925. 583.l.

MDK

Fábián Gyula

Képzőművészet 1927. I. évf. 1. sz. 13.l.

MDK

Fábián Gyula

Képzőművészet 1927. I. évf. 1. sz. 13.l.

MDK

Fábián Gyula, graf.

Régi utca. Rézkarc. 34x32. J.l.j.

Árv.Közl. 1930.4.kv.sz.55.szám. 19.1.

MDK

Fábián Gyula

Tav. kiáll. Mücs. 1925. máj. 34. l.

MDK

Fábián Gyula
grafikai műve:

Tavasz a régi Tabánban. Rézkarc.

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója.1936.máj-jun. 22.l.

MDK

Fábián Gyula

Körmöcbányai motivum, rk.

Sárvári részlet, rk.

N.Szal. tav. tári. 1922. máj.

MDK

Fábián Gyula

Népmüvészeti gyüjtések. Nógrádban.

Magyar Iparmüvészet, 1907. 259. l. Rajzok.

MDK

Fábián Gyula, festö

Szombathelyi rés zlet. Aquatinta.

A Vall. és Közokt. Min. vásárlásainak kiállitása. Az O.M. Szépmüv. Muz.-ban. 1938 jul.1.-aug.1. Bp.1941. Kat. 1 l.

Fábián Gyula MDK

Magános füzfa

Műcsarnok 1925. Tavaszi kiállitás

mDK

Nábián Gyula, graf.
Szombathely.

Tabáni est.	Aquatinta.
Rába part.	Vernis-mous.
Nürnberg részlet.	Kézkarc.
Halasi tél.	Aquatinta.

Nemz. Szal. 388. kiáll.
Képzőművészek vidéki Szövetségének I. kiáll. Kat.
1928. jan.

Fábián Gyula MDK

Tavasz a régi Tabánban, rézkarc

Műcsarnok 1936. máj-jun. Jub. kiáll.

MDK

Fábián Gyula

Téli kép, akvatinta

Vizparton női akt, akvatinta

N. Szal. őszi kiáll. 1921. szept.

8 l.

MDK

Fábián Gyula

Ujpesti Duna ág, akvatinta

Rábapart, "

N. Szal. őszi kiáll. 1921. szept.

8 l.

MDK

Fábián Gyula, grafikus, festö

Magános füzfa.

MIKT-Műcs. Tavaszi kiáll. és Gyüjt.kiáll. 1929 máj.-jun
Kat.32.1.

MDK

Fábián Gyula,

az elmult korszak népmüvészetének egyik fölgyüjtője, egyben irója.
/Müvész,rajztanár?/

Visky Károly: A magyar népmüvészet irodalma.
A Mügyüjtö. 1928. 1.sz. 18-19.l.

MDK

Fábián Gyula

Körmöczi udvar, akvatinta

Téli hangulat, "

Varrogató pásztor, "

M. rajztanárok o.egyesülete kiáll. M.Szal. 1922. máj.

lo l.

Fábián Gyula MDK

Tavasz a régi Tabánban, rézkarc

Mücsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

Fáludi Gyula.

A Vasmegyei képzőművészek Szövetsége rendezett kiállításán látható volt balatoni akvarelljei és a szövétni vásárról festett szépiája.

Vasmegye, Szombathely, 1952. Jan. 24.

Fábián Gyula

Fábián Gyula: "A rézkarcról" c. tanulmánya illusztrálására a lap bemutatja "Körmöcbányai udvar" c.akvatintáját.
A sokszorositó müvészeti eljárásokat magyarázza tanulmányában: 1. magas-nyomás /fametszet, linoleum, cinkográfia, autotipia stb./ 2. siknyomás /kőrajz, algrafia stb./ 3. mélynyomás /rézmetszet, rézkarc, heliogravure stb./ Ezeknek az eljárásoknak alapelveit, készitési módját ismerteti.
Fábiánné Biczó Ilona: "A halálpók" cimmel szögesdróton fennakadó embereket ábrázol rajza.
Repr.-ók.

Élet, Bp. 1922. dec. 24. XIII. évf. 26. sz. 617, 618,-620. lap.

Fábián Gyula

Fábián Gyula eredeti rézkarca: „Szombathely"-
Szily János tér,
Szombathely, "Utcarészlet",
" "Székesegyház"
" tollrajz "Berszenyi utca"

Fábiánné Bitzó Ilona rajza: Szombathely-
"Kossuth utca".
Repr.-ók

Élet, Bp. 1922. juni. 25. XIII. évf.
13. sz. 301, 305, 312, 313,
307. lapokon.

FÁBIÁN GYULA,rajztanár

A Népr.Muz.Adattárában,a rajzraktár leltárában számos művével szerepel.Himzéseket rajzolt Nógrád,Borsod és Zólyom megyékből. 292.old

CS.SEBESTYÉN KÁROLY: A Néprajzi Muzeum rajzgyüjteménye 287.old

NÉPRAJZI ÉRTESITŐ,Nemzeti Muzeum,Néprajzi Muzeum Évkönyve. XXXVI. 1954. Bpest. 1954

megirva

Fabián Gyula

Szombathelyen a Vasvármegyei Muzeum képtárának öre

Emlitve

Vasi Szemle

1935. 199. l.

Nem kell ezt a forrást citálni.

Fábián Gyula

Szombathelyi (reáliskolai áll.) tanár, a Vasvármegyei Múzeum képtárának őre

Gy.

F. Szabó Vasvm. és Szombathely megyei víros áll. iszi és cimtára az 1931-32. évre, Bp. 1931.

546.1.

ÉS MÉGSEM FOROG A FÖLD

SZEGÉNY EMBERT MÉG AZ ÁG IS HÚZZA

VALAKI KOPOG I–II.

MESÉI:

A FELSÜLT ÓRIÁS ÉS A 9 CSODA

Szerda

18

Venanc

Csütörtök

19

Cölesztin

Péntek

20

Bernardin

Szombat

21

Bob. András

Fábián Gyula

illustrációi

l.

Györffy

y. l.

Fábián Gyula

A Kombathelyi Szé-
kesegyház, fenti
rézm.
Repr.

Szendy László dr:
Kombathely története. Kombathely
1930. 33. l.
Kép

dupl

40 ✓
30 ✓
20 ✓
20

40
20

40

Fábián Gyula

Kultuszminisztérium
vásárlásának kiáll-
(Szépmüv. Múzeum)
1938 jul. 1940 aug.
Szombathelyi részlet,
aquatinta)

Fábián

F. 2. *Gyula*, festő és grafikus. • Losonc 1884 ápr. 12. Budapesten rajztanári oklevelet szerzett. 1915 óta Szombathelyen működik. Népművészeti tanulmányokkal, grafikával és kerámiával is foglalkozott s majolikával itthoni és külföldi tárlatokon sűrűn szerepelt. 1828. Halasi tél c. aquatintájával kitüntető oklevelet nyert. 1919 óta a Szombathelyi Múzeum képtárőre.

E. gy. I 299 l

T. 6128.

en innen látjuk Péterváradot,
nenső partra, melynek előterében
foglalatoskodik a hordók és hol-
e hajók közlekednek. Felirata:

N an der DONAU.

ist. d. Bibliogr. Instit in Hildbh.
Verleger.

n.

5

Fábián Gyula

festő

a szombathelyi szeres-
egyház pusztulásáról
1945-ben számos akva-
relt és 1946-ban 3 réz-
karcot készitett. Az
akvarellek a szombathelyi
papnövelde tulajdonában
vannak –

Láttam 1947. okt. 3.

Fábián Gyula

1905/6 – 1907/8

Ferkèpzomfoisk`vk

80. l.

festő, Párizs 1945, † St. Germain 1956. Legismertebb műve a St. Cuthbert, a párizsi Luxembourg-múzeum e meg-

Fábián Gyula és Gyulá-
né Sárváron

Keramikai munkáiból
koll. kiállítás a Mű-
vészházban 1913-ban.

Nincs katalogusa

Római földmivelési eszköz IV. 139.

— ipari eszköz IV. 139

— háztartási eszköz IV. 139

— ezüstmécses IV. 139

— ezüstlevél IV. 139

— cserép virágedény IV. 139

— fresco IV. 139

— stuccotöredék IV. 139

— épület IV. 139

— pénz IV. 139

Fábián Gyula

1922. téli

kiöll. Nemzeti szalonban

Halász-bástya, akvatinta,
500.—

Körmöczbányai udvar.
akvatinta,
600.—

1921. szept. n. o.

Téli kép, aquatinta 400.—

Vízparton női akt,
aquatinta, 400.—

Ujpesti Dunaág, aquatinta
400.—

Rábapart, aquatinta 400.—

1

Gerely József VIII. 70.

Fábián Gyula

Halász-bástya,
aquatinta
Körmöcbányai udvar
aquatinta

2

Nemzeti Szalon

téli tárl. 1922. jan

(4) Fábián Gyula

1922 máj. (jun.) MROE

ki 11. Nemzeti Szalonban

Körmöczi udvar, aquatinta
Téli hangulat, aquatinta
Varrogató pásztor, aquatinta.

1922 tav.

Körmöcbányai motívum (rézk.
(3) Sarvári réklet

Wisniowiczei Kastély V. 2.

Fábián Gyula

festő Stombathelyen

4 grafikai művel vett részt a Képrőművészek Vidéki Szövetsége 1928. évi Kiállításán

(5)

= Tabáni ett, aquatinta
Halatitél

Rábapart, vernis-mou

Nürnbergi rétlet, rézk

Diluviális állatok csontmaradványai
a hámori barlangokból

X. 114.

Fábián Gyula

Műcsarnok festő Szombathely

1924. tav. Kiáll. - 215. Nürnbergi részlet, graf

1925. tav. Kiáll. - 498. Magános fűzfa, graf

1926. téli Kiáll. - 496. a szombathelyi székesegyház renoválása, vonalkare

1927. tav. Kiáll. - 210 Tabán, rézk.

1936 máj - jun jub

Tavasz a régi Tabánban rézk

Illiv koponya VI. 125.

Fabián Gyula

Szépm. Muz. 1924. jun.

Graf. ost. 49. hiáll.

Körmöci udver, rézk

1941 [kultusz vásárl]

trombetheki részlet

aquatinta

~~Endrődi Sebestyén~~

dupl

~~Krücken, Oskar von u. Parlagi, Imre: Das~~
~~geistige Ungarn. I. H. Wien u. Leipzig (1918). 267 l.~~

Fábián Gyula

pesti Szombathely

lásd

Reged Ozi tárl. 1943

Körmöci udvar, rézk

Fabric
kiskunhalasi
tiehuálom, aquatinta

~~Faragó J 36, 37, 187~~

~~Fejes 108~~
~~Fer K 110~~
~~Fer V 140-41~~

Fábián Gyula

Grafikus.

Árverési Csarnok aukció kat.

34. sz. 1926. okt. Tájkép, rézk

38. sz. 1927 máj. Utcarészlet I-II rézk

39–41. nem szerepel

~~+ 9-30~~

~~Rózsi utca, rézk~~

retlen festő.

zadból.

vágtató lovon van ábrá-
kardot tart, a melylyel
: tollas sisak, vért kar-
mente, brokát atilla, szűk
. Jobb térde alatt hosszú
pisztoly van. A háttér
»N. M. ZRINYI« és jelzése
gramm.

Lelt. sz. 605. — Vétetett
z 1895 márczius 26-iki 16399
ni gyüjteményéből (81–895).
95 május 5. és 6. napján. —
május 30-iki 28402 sz. hatá-

<Fábián Gyula>

ukke

<> A gyetvai csipke

A Magyar Nemzeti Muzeum Négyzi osztályának Értesítője 1907. 1–2. füzet

fenti rajzaival.

Nagyrád m. népmúz ról

MI. 1907

260-61. l.

Törlesztő terv

$R = E_{n'} \cdot I_n$ %

$n \quad E_{n'i} \quad E_{n'i} \quad x_1 = R - E_{n'i} \quad G_1 = x_1 \quad M_1 = E_{n'} - x_1$

$n \quad M_1 - M_{1i} \quad x_2 = R - M_{1i} \quad G_2 = x_1 + x_2 \quad M_2 = M_1 - x_2$

$x_2 = x_1 + x_1 \cdot i = x_1(1+i) = x_1 r$

$x_3 = x_2 + x_2 i = x_2(1+i) \quad x_2 r$

$G_n = x_1 + x_2 + x_3 + \ldots x_n$

$G_n = x_1 + x_1 I + x_1 I_2 + x_1 I_{n-1}$

$x_1 (1 + I + \ldots I \quad)$

< Fábián Gyula >

cikke

~~< > A gyetvai csépke.~~

~~Neprajzi Mar. Ert.~~

~~(pontosabban megállapítani) VIII.~~

~~114–126 l.~~

< > A hunvét és a hunnes tojás Losonc palóc vidéken. Ert.

1908 29–35. l.

Kepekkel

leg az első részlettel egyidejű
Az 1. b/ pont alatt emli
szére a napidijnak, havibérnek, het
összegét meg nem haladó beszerzési
előleget egy összegben is felvehet
A beszerzési előleget eg
ban az esetben, ha annak első részl
évi december hó 31-ig fel nem vett
7. Az a körülmény, hogy a
családi pótlékának /rendkivüli évi
beli bejelentés átadását követő id
hat alapul arra, hogy a beszerzési
felemeltessék.
8. Az az alkalmazott, aki
igénybe, mint amennyit a 2. és 3. pc
heti azt, hogy a beszerzési előleg
9. A beszerzési előlegei
kül arra, hogy azt mikor vették fe
számitandó 10 egyenlő és egymásut
az alkalmazottak, akik illetményeil
1916. évi január hó elsejétől szám
következő félhavi részletben köte
10. Az az alkalmazott, a
előlegből származó téritménynek l
én hozott ministertanácsi határoz
függőben tartatott, a fizetési elő
nek folytatólagos törlesztésére, a
szafizetése, vagyis 1916. évi novem
tő. 11. Annál az alkalmazot
sa előtt fizetési előleget s a je
előleget kapott, a korábbi fizető
a levonása - az alkalmazott kiván
évi január hó 1-től 1916. évi okto

< Fábián Gyula >

könyve

< > A régi török művészete. Az Orsz. Magy. Iparművészeti Museum Ismeretterjesztő Előadásai. Bp. 1911.

könyvtárában

< Fábián Gyula >

cikke

< > Sikdiszitő
művészet az Ipoly
mentén. A Magyar
Nemzeti Múzeum
Néprajzi Osztályának
Értesítője. XVII. évf.
1916. 1–4. füzet
fentirajzaival

XXX

Fábián E:

Adadok Dorffmaister
Istvan mův-her
MM 1925

579-80. l.

Fábián Gyula

A népi szövés

Az O. M. Iparmüve

terjesztő előadás

Fábián Gyula

Gyula

I. 3. p. h.

Fábián Ke:

gr Erdődy Kulánú Sicaraje
Emilia gr.

Vas om és fethely város
kultureges. Erdő

1929. febr. 1930

(Fábián Gyula)

könyve

( ) Különös háboru.
Bp. 1934.
(Itjusági regény
Illusztrálta, Fá-
bianné Bíczó
Ilona, fenti neje.

~~Könyvismeretis~~
~~Pavel Ágoston dr-tól~~
~~Vasi Szemle~~
~~1935. 108, 109. l.~~

Mit 22 Lichtdrucken, 168 Abbildungen im Text und einer Archäologischen Übersichtskarte von Hohenzollern.

I–XI + 1. – 304. M.

22 képes tábla, egy térkép

Stuttgart

Paul Neff

1896

Fábián Gyula

a képek és szöveg
egy rejtve jelentőt

Malmagyrépszínű V.

É. n.

5 8 a

C XXXVI/165

~~1656.~~

<Fábián Gyula>

könyve

<> A jaki geren-
cserek. Kombat-
helyi 1934

Vasi Szemle

könyvei 1. 4

könyvtáramban

Fábián Gyula

cikke

Dr Csatkai Endre:
Sopron vármegye
műemlékei II
Sopron 1935.
Könyvismertetés
Jentitől
Vasi Szemle
1935. 286. l.

Neue Folge

I. Band. Die Stadt Halle und der Saalkreis.
Bearb. v. G. Schönermark. I. – VIII. + 1. – 619. U.,

32 kipes tábla ——————————— u. o., 1886.

< Fábián Gyula >

cikke

< > A szombathelyi mú-
zeum. Buvár
1936. 138-140 l.

293 szám.

19

Műemlékek Orsz

Tárgy:

dr Török Gyula a futa-
tó munka továbbfolyta-
tásáról értesíti

A beadv

Melléklet

Egyúttal

Előirat s

Utóirat s

Másolta:

Összeolv

Fábián Gyula

cikke

d.

A magyarság

nepraja. I k.

322. l.

U. a. II k. 338,

340. l.

344

népfölkelési szolgálat alól való fe
gyén legalább folyó évi julius hó 1
jából tekintetbe jöhető alkalmazásb

Azok a felmentési javas
tétlenül szükséges igazolást nem ta
mi tárgyalás nélkül el fognak utasi

Végül utasitom Cimedet
ban nélkülözhetetlenség okából a né
felmentésre javasolt alkalmazottaka
beadvánnyal terjessze elő.

Budapest, 1915. évi sze

Valamennyi közvetlenül a vallás- és
tartozó állami és közalapitványi ha
nek.

Fábián Gyula

Cikkei

1.

A magyarság négy-
rajza. II. 344. l

107.268-1915. szám.

III.

A Műemlékek Orsz. Bizottságának

Budapest.

F. évi szeptember hó 22-én 367. sz. a. kelt fölterjesztésére, tudomásvétel és az érdekeltnek értesitése végett másolatban kiadom.

Fábián Gyula

l.

„B." Nův. Kiállok
Kulföldön az

Dery (1927. colon

1928

12,100 l

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Fábián Gyula

Szabad Művészet

1952. 2. n. 96. l.

Domóbor S.:

Vasmegyei művészek
Miáll. Sárvárott

A kiadvány hiteléül:

min. irodai s. tiszt.

ott és számvevőségem által érvényesi-
ejében 10 P 50 f-t, azaz Tiz pengő
sekkszámla terhére utaljon ki.

miniszter helyett: ifj. báró Wlassics

vatalos másolat hiteléül:

Virányi

min. iroda s.tiszt.

Életrajz

Fábián Gyula

Született Losoncon Nógrád megyében 1884.ápr.12.
Losoncon ~~xxxxxxxx~~ tett érettségi vizsgát.
A m.kir.képzőművészeti főiskolán nyert középiskolai rajztanári oklevelet./1908./
Tanulmányutat tett Olaszországban,erről az utazásáról "Olaszországi levelek"cimü könyvében számol be./Megjelent 1910./-.
1911-ben házasságot köt Biczó Ilonával,aki ugancsak müvész rajztanár.Ettől kezdve mindig együtt szerepelnek ~~xx~~ iparmüvészeti és grafikai munkáikkal ~~xxxxxxxxxxxxxxxxxx~~ az Iparmüvészeti társulat kiállitásain.Ezzel kapcsollatban kiállitanak Velencében,Helsingforsban,Rigaában,Oslóban rendezett reprezentativ kiállitásokon.
Kiállit~~xxx~~ a Mücsarnokban , vidéki kiállitásokon szerepelgrafikai müveivel ,több alkalommal kitüntetést kap.
Nemcsak mint képzőművész müködik.Néprajzi gyüjtése amit a palóc földön végzett a Malonyai-féle kötet sorozatban jelent meg.
Idősebb korában szépirodalommal foglalkozik,-
Ifjuségi regényeket ir,melyek az Egyetemi nyomda, Szt.István társulat,kiadásaiban jelentek meg.
Kitüntetései: Mention honorable./Nemzeti Szalon/
Az országos Faluszövetsé kiállitásán-Pápa.
A Szépmüvészeti Múzeum rézkarcot vásárolt tőle,

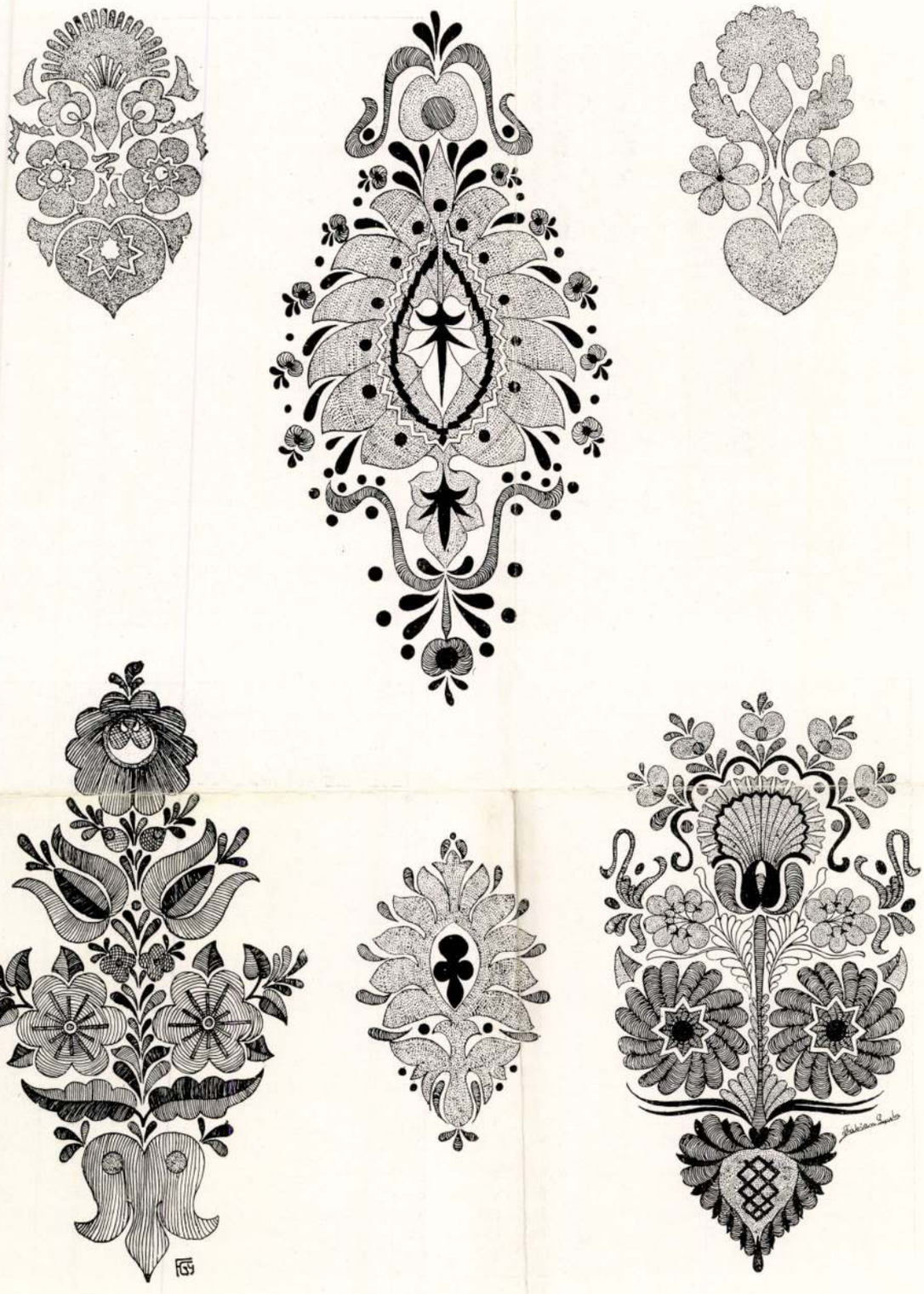

Magyar néplies rátét-díszítések.
(Fábián Gyula rajzai.) — Applikationsarbeiten des ungarischen Volks. — Hungarian Peasant Appliqué-Ornaments.

Magyar Iparművészet
1931. 73. l. képek

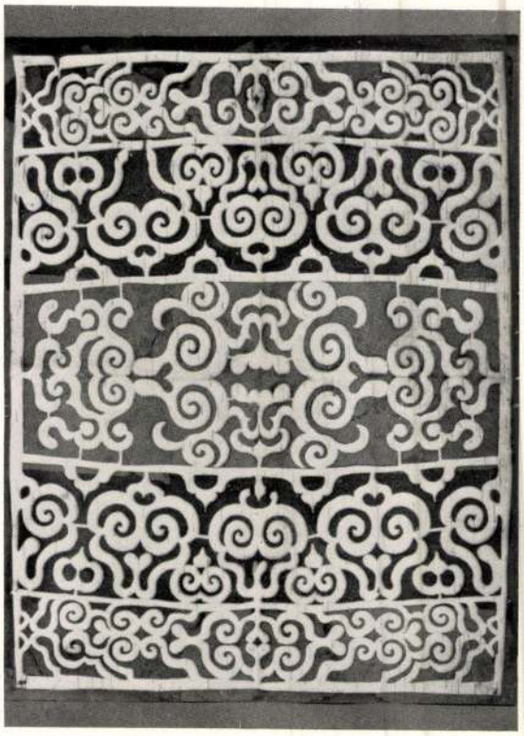

Rátétdíszítések. Fent balról: Baskir szekér.
Fent jobbról: Szibériai gold-applikáció. Lent: Erdélyi magyar hímzett és bórapplikációs »mejrevaló«. — Applikationsarbeiten. Oben links: Ein baschkir Wagen. Oben rechts: Gold-Applikationsarbeit (Sibirien). Unten: Ungarische Weste aus Siebenbürgen mit Stickerei und Lederapplikation geschmückt. — Appliqué works. Above left: Bashkir Waggon. Right: Gold Appliqué work, Siberia. Below: Transylvanian Hungarian Waist ornamented with embroidery and leather appliqué work.

leginkább a díszítőelemek aprólékossága és lekerekítettsége különbözteti meg, ami mellett jellemző sajátsága, hogy tűzőöltésekkel vagy száröltéses vonalakkal körülhatárolják.

A keresztöltéses hímzésekben leginkább érvényesült a nyugati hatás a Dunántúlon, ahol főként Sopron, Győr vidékének népe használta fel a nyugatról kapott mintákat kevés átalakítással annyira, hogy némely rábaközi hímzésünkön talált pávás madaras mustrát megtalálhatjuk Ausztriában is a régi úri hímzések között. (Pl. a gráci Landesmuseum egyik ágyában levő párna dísze.) Valószínűleg osztrák mintakönyvek is jutottak a nép kezére, elterjesztve a nyugati mintákat. Annál inkább megbecsüljük a palócság és a matyóság keresztszemes hímzéseit, meg a székely és szilágysági hímzéseket, melyeknek eredetisége így még nyilvánvalóbban kiemelkedik.

Ezeket a jellegzetes különbségeket szemmel tartva, készítettem el a népi hímzéseink elterjedését feltüntető térképet, melyen nagy betűkkel jelöltem meg az egységesen jellemezhető népművészeti gócokat.

Egészen éles határokat ma még az anyag hiányossága miatt nem lehet megállapítani. A nagyjából tájékoztató négyszögű megjelölések mégis megadják egy-egy vidék népművészeti, főként hímzőművészeti helyzetét.

ÉBNER SÁNDOR DR.

NÉPIES KERÁMIÁNK

Fazekasságunk évszázadok óta a céhes mesterségek közé tartozik; mai szóval a képesítéshez kötött iparágak egyike. Termését tehát nem sorozhatjuk minden feltétel nélkül a népművészet alkotásai közé, a faragott guzsalyok, jármok, párnavéghímzések, spanyolozott tükrösök, pásztorerszények csoportjába. Cserepeink abba a sorba tartoznak, ahova népművészetünk más, többé-kevésbbé céhben, céhbeli mesterek kezén fejlett népies iparunk: a papucs, csizma, szűrszűcsmunka, bútor, mézeskalács, kékfestő s egyebek mestersége. A fazekasság, mint a többi céhes mesterség is, nem a parasztház vagy egyetlen falu ellátása érdekében dolgozott, hanem nagyobb környezet számára. Számba vette ugyan az egyes területek, sőt községek ízlését, kívánalmait is, de elsősorban a céhbeli szabályok kötötték s nem egyszer a városi hatóságok szabályai, ármaximálása vagy más megkötése. Ez iparágakat számtalan gyakorlati érdek a formák, színek, díszítmények unos-untalan ismétlésére szorítja. Így alakulnak ki egyes vidékek, egy-egy ipari gócpont környékének mesterségbeli jellemzői, amikről alkotásait felismerjük s többékevésbbé helyhez rögzíthetjük.

De az is kétségtelen, hogy különösen elmaradottabb vidékeinken számtalan céhkötelékbe nem tartozó kontár is dolgozott, akiket, ha érdekkörükön kívül maradtak, a céhbeliek sem bántottak, de viszont nem is oktattak, vezettek s akik előtt technikai újságaikat mindenkor szorgalmasan eltitkolták. Formát és díszítményt ugyan a látott darabokból így is tanulhattak, de igazában mindig magukra hagyott számkivetettek, akiknek a maguk emberségéből kellett alkotniuk és megélniük. Ők képviselik a népművészet színvonalát.

Fentebb már említettük, hogy a fazekasmester is, mint pl. a szűcs vagy szűrszabó is, számba vette vásárló közönségének ízlését, forma- és díszítményigényét, bizonyos hagyományokat, amikhez az egyes vevőterületek ragaszkodtak. E hagyományok között bizonyára voltak igen régiek is, mint ahogy a mesterek által konzervált mesterségbeli hagyományok között is találunk ősieket, például az egész európai, sőt más világrészbeli formákkal és díszítményekkel azonosokat is, amiket csak a hagyomány konzerválhatott. Ilyen díszítmény például az ujjal nyomkodott zsinórszerű díszítmény egyes edények (pl. az igen ősi szabású gyertyamártó edények) oldalán, aminek nemcsak díszítménybeli, hanem technikai szerepe is van, nevezetesen mint abrones fogja körül az edényt s ezzel ellenállóbbá, erősebbé teszi.

Az ősi formák és díszítmények konzerválása és a céhek technikai újításai és díszítményekben való divatkövetése adják azt az együttest, amiből egy-egy vidék többé-kevésbbé sajátos termelésének képe kialakul. Az üveggyártás technikájából magyarázódó formákat éppen úgy megtaláljuk egyes fazekasok próbálkozásaiban, mint a késői renaissance majolika olasz, tiroli, morva, német közvetítésű díszítményeit, vagy a bécsi porcellán s a hazai manufaktúrák díszítménykészletének változatait. Mindezek a hatások azonban nem mindenütt egyformák, sőt nem is jutnak el mindenhová. Itt-ott hosszabb-rövidebb életű egyéni kezdemények is vannak. A tordai fazekas egyszerre csak (a kilencvenes évek elején) a görög antik vázák és középtengeri fémedények formáit kezdi díszedényekként művelni s negyven év mulva ugyanezt tömegben

Ébner S

Magyar Iparművészet
1931. 44+45. l. (rajzok)

fotografálják a mezőtúri fazekas udvarán a Hungária-film számára; az udvarhelymegyei parasztfazekast meg azon kapjuk rajta, hogy a Mauthner virágmag-árjegyzékének színes címlapjáról szedi az ihletet a református eklézsia borosedényének oldalára. Formák és díszítmények formáinak eredete úgyszólván kifürkészhetetlen. Különösen nálunk, ahol történeti sorsunk, sok hányattatásunk, pusztulásunk, ide-oda telepedésünk s a közénk időnként nagy tömegben tóduló más multú fajok áramlása, magával hordozott hagyománya a keveredés hihetetlen mértékét okozta. Ismeretes, hogy a morva-német újkeresztények (habánok) útja Nyitrából a Felvidéken keresztül Erdélybe kanyarodik s útjában új technikát és díszítménykincset szór el; az is valószínű, hogy a mórágyi edények díszítőmódjáról előbb-utóbb kiderül, hogy a betelepített svábság magával hozott tudásának is köszönhet egyet-mást; Svájcban látunk szembetűnően hasonló ornamentikát.

Köztudomású, hogy a bádog-, vas-, üveg- és porcellánedény ellenállhatatlan hódító útja nyomában hogyan zsugorodott össze régi jeles fazekasságunk, hogyan pusztult el vagy van pusztulóban a legtöbb vidéken. De a pusztulás nem egyenlő mértékű. Míg régen a jobbmódú vidékeken és a városokban virágzott a mesterség, ma ellenkezőleg a legelhagyatottabb zugokban él még a mult hagyománya. Mint a magyar népi kultúra legtöbb mult értéke, a fazekasság is a legelmaradottabb nemzetiségi területekre húzódott vissza s a magyar fazekas technikai tudásának és díszítménykincsének ma szegény vidékek tótjai, oláhjai az örökösei, továbbfolytatói és termelésének fogyasztói.

Igy jutottunk el oda, hogy ma már a magyar fazekasság tanulmányozása nem annyira néprajzi, mint inkább történeti feladat. Ha múzeumaink ezelőtt évtizedekkel, a haldoklás idejében össze nem gyüjtötték volna ilyennemű emlékeinket, ugyan hiába járnók a falvakat; s hiába azt a nehány műhelyt, ami még tengődik. A fazekasságunkat éppen úgy elpusztította a modern gyáripar, mint szűrszabóságunkat, a magyar szűcsmesterséget s számtalan más kisipart.

Magyar népi rátétes dísz.
Fáblán Gyula rajza.

Fazekasságunk alkotásainak áttekintését tehát csupán múzeumi anyagunk alapján kísérelhetjük meg. Minthogy pedig a tárgyak gyüjtésével egyidejűleg a hozzájuk tartozó nyelvi, nyelvjárási, valamint technológiai adatgyüjtés nem történt meg (s ma már aligha végezhető el), a széttekintésben nélkülözni vagyunk kénytelenek magának a műhelynek és a nyelvi hagyományoknak vallomását. A területi felosztásban és jellemzésben ez mindenesetre nagy hiányunk. Még azt sem tudjuk, hogy magának a mesterségnek nevei az ország mely területein általánosak. Ilyen nevek: fazekas, fazakas, gelenesér, gölönesér, tálas, csupros, korsós stb. Annál kevésbbé ismerjük az egyes vidékek használt anyagának kémiai természetét, a használt mázak, festékek összetételét, az égetés körüli szabályokat, a díszítményelemek, eszközök nevét, az egyes mesterségbeli fogások megnevezését s számtalan más, a részletesebb jellemzéshez szükséges tudnivalókat. Ami ebből a körből ismeretes, annyira szorványos, hogy térképszerűen nem rögzíthető s például fazekasságunk ornamentikájának nyelvjárási körülhatárolására hasznavehetetlen.

A rendelkezésünkre álló anyag alapján vázlatosan annyit megállapíthatunk, hogy formában, színezésben, díszítményben kétségkívül vannak vidékenként megkülönböztethető csoportok. Ezek a csoportok területileg általában egyes néprajzi területeink határaihoz igazodnak. Annyi dialektust azonban nem tudunk megkülönböztetni, mint pl. népnyelvünk területén, már csak azért sem, mert — mint fentebb érintettük — az áru nagy területeket járhatott be, a közlekedési utak mentén igen messzi területre eljuthatott. Kétségtelennek látszik például, hogy a Szentendrei-sziget községeit Pozsony, Nyitra fazekasai látták el edénnyel, minthogy e törékeny portéka számára a multban is kitünő víziút állt rendelkezésre; magán a szigeten pedig — erdőtlen homok lévén — fazekasság sohasem virágozhatott. Valószínűleg könnyű volna kideríteni, hogy hasonlóképpen történt délebb is a dunamenti községek java részében. Gróh Istvánnak ama föltevését azonban, hogy az ú. n. «győri» edényt Győrből víziúton vitték volna az erdélyi Alvinere — már sokalljuk, kivált mióta tudjuk, hogy Bethlen Gábor éppen Alvinecn telepítette meg a vallásuk miatt üldözött nyitrai újkeresztényeket (habánokat).

Fazekasmesterségünk nemes hagyományaiból legtöbbet őrzött meg az a terület, amelyet a zavartalan fejlődésben s a nyugodt dolgozásban a török világ legkevésbbé zavart, az egykori királyi terület és az erdélyi fejedelemség. Pozsony,

Nyitra megyétől a Felvidéken, a Partiumon át a székelységig, illetőleg Brassóig húzódik ez a sáv, amelyen a kiváló fazekas-gócok hosszú sora virágzott évszázadokon át s még a XIX. század első felében is, a más anyagú (vas stb.) edényfélék elterjedése után is kiválót tudott termelni. Színben, ornamentikában ez a leggazdagabb terület, amely ugyane tekintetben több vidékre osztható. Legnyugatibb részét (Zólyom, Pozsony, Nyitra) a technikai kiválóság, gazdag rajz, színszeretet jellemzi. Legtöbbet őrzött meg az újkeresztény hagyományokból. Legtovább forgatta az ecsetet, azaz legkésőbb tért át a gurgulyára, a festék folyatására. Újkeresztény módra legtovább él a díszítmények barna konturozásával. Ez a vidék készítette a legkiválóbb jelvényes céhedényeket s ennek voltak legszebb betűtípusai a (rendszerint az edény nyakán alkalmazott) feliratok számára. Sokáig jelzi edényeit mesterjegyekkel. Kedvelt színe: fehér alapon kék, zöld, sárga, lilásbarna s időnként vagy helyenként egy rózsaszínszerű árnyalat. Külön csoport a zólyomi fehér alapon dús kék virágú díszítménnyel ékesített, ornamentikailag tagozatlan testű edény; néha igen kevés sárga színnel is találkozunk rajta.

A következő területet, mely nagyjában Abaújvármegyéig terjed, általában a fentiek jellemzik, de a díszítmény gyérebb, kevésbbé zsúfolt, magyarosabb, amely a magyar-szűcs és szűrszabó ornamentika stilizáló módjára emlékeztet. Színei is enyhülnek. Gyakoribb a sárga, kék alap. Külön csoportja a hontmegyei, karcolt díszítésű s gyakran jelmondatokkal ellátott edény. E területnek kiváló műhelyei voltak Gömörben, Rimaszombatban, Borsodban, újabban Sárospatakon. Heves, Borsod déli része, Sárospatak sok közösséget mutat az alföldi edényekkel. Gyakori a zöld, barna alapszín, gyakoribbak a feliratok, az emberalakú edények. Egészen alföldi jellegű a tiszafüredi edény; specialitása a zsinóros dolmányú, kígyóval díszített emberalakú edény (pálinkásbutykos), a m i s k a. Heves—Borsodtól kelet felé egyre gyakoribb a geometrikus ornamentum. Külön csoport a primitív technikájú, egészen népies, jobbára sötét alapú s mértani elemekkel díszített vagy szerény, de üde, friss virágozással ékesített szepesi szász területről eredő edényféle, főleg kancsó. Ennek az egész felvidéki területnek jellemző, gyakran ismétlődő díszítő eleme a kecsesen szökellő szarvas.

Az erdélyi cserepet elsősorban színei jellemzik. Leggyakoribb a fehér vagy sárgásfehér alapon kékellő díszítmény. A székely edények nagy tömegét a hasonló alapon rajzolt zöld- barnaszínű díszítmények teszik külön csoporttá. A Küküllő tájékán született s virágzott két emberöltőn át a sötét, kobaltkék alapon sgraffito technikával készült takarékos, szabatos díszítmény: leggyakrabban egy szál virág, szőlő vagy fürjmadár. A Felvidék termelésére emlékeztető szép és gazdag rajzú s viszonylag színpompás, úgynevezett g y ő r i edénynek legdúsabb lelőhelye Kalotaszeg, ez a népművészeti tekintetben annyira gazdag faluesoport. Valószínűleg az alvinci újkeresztények hagyományai élnek az itteni régebbi kivételesen szép edényesoportban. Külön ki kell emelnünk az erdélyi kályhacsempék gazdag sorozatát, amelyben egyrészt a legrégibb (részben még középkori) stílushagyományok, másrészt a legszebb bokrétás elrendezésű népies megoldásokat találjuk. Külön csoport a csikmadarasi füstölt edény, amellyel nagyobb számban, több műhelyből eredőleg (Nádudvar, Mohács, Szentes) az Alföldön is találkozunk.

Ahogy a Felvidéket tarkasága, Erdélyt a fehér, kék (a székelyt a zöld, barna), úgy jellemzi az alföldi termelést a barnássárga, zöld alapon fehér, zöld, vörös díszítmény. Említettük a fekete edényt is, amelyen fényesítéssel mívelik a díszítményt. Tiszafüred, Debrecen, Hajdúnánás, Nádudvar, Mezőtúr, Hódmezővásárhely, Szentes a multban kiváló fazekasgócok, mindenik valami sajátos jellel különbözvén a másiktól. Úgylátszik, hogy az Alföld formában a leggazdagabb, díszítményben a legmagyarabb területünk. Külön gazdag tárgycsoportja a sok, elmésen, de néha vastagon verselő felírással ékeskedő pálinkatartó butykosféle, a pereceskulacs s itt készült a legtöbb emberszabású edényféle is. A régebbi butykosok finomrajzú karcolt díszítményei vagy nehány foltból mesterien odavetett virágozásai a legmagyarabb díszítmények, amelyek a szűcs- és szűrszabó díszítményeivel mutatnak rokonságot. E területről maradt ránk a legtöbb hatalmas méretű primitív díszítésű fazékféle s az egészen külön típusú, domború díszítésű gyertyamártó edény, jobbára nagy, de formás számokból rakott évszámmal. Az alföldi edény forma-, szín- és díszítménykészlete kisugárzott

Magyar
népi rátétes dísz.
Fáblán Gyula rajza.

egyrészt a dunántúli alföldi jellegű területekre, másrészt az Alföldre igyekvő folyók mentén húzódó hegyvidéki völgyekbe, részben nemzetiségű területekre is, például a Körösök vidékére (Rév, Belényes). Itt a hajdúsági, sárréti, bihari, aradi területen találkozunk egy fehér, vörös díszítésű mázatlan edénytípussal (korsófélével), a vászonedénnyel, amelyen egy nagyon ősinek látszó, takarékos, sajátosan magyaros jellegű díszítőmód emlékei élnek.

A Dunántúl nagyobb, különösen északi és nyugati részeit a multban az eddig ismert jelek szerint Pozsony, Győr tájáról látták el olyan edénnyel, amely az első csoportban ismertetett edényekkel tart rokonságot. A dunántúli műhelyek nagyobb része is e terület hatása alatt állott. Csak Tolnában, Baranyában találkozunk egy sajátos, vörös-sárga vagy fekete alapon vörössel, feketével, zölddel és sárgával díszített edényfélével, amelynek főgóca Mórágy volt; ez a falu a virágozásban volt nagy mester. Külön ki kell emelnünk a dunántúli céhedényeket, nevezetesen a céhek nagy boroskancsóit, amelyek jobbára egyszínűek (zöldek) s dús domború díszítéssel ékesek.

VISKY KÁROLY

RÁTÉTES DÍSZÍTMÉNYEK STILIZÁLÓ HATÁSA A MAGYAR NÉPI HÍMZŐMŰVÉSZETRE

A magyar nép síkdíszítőművészete gazdag, alaki változatosságával, harmónikus színességével, népies üdeségével és még mindig erős fejlődőképességével legelevenebb forrása a magyar lélekből meríteni vágyó iparművészetünknek. Ennek a hatalmas nemzeti erőt kifejező kincsünknek, amit főképpen népi hímzéseink tartalmaznak, tág tere kínálkozik iparművészetünk minden ágában a felhasználásra. Leginkább úri hímzőművészetünk meríthet belőle. Itt már eddig is eredményesen érezhető hatása a ruhadíszítményekben. Nem elég azonban csak magukat a formaelemeket ismernünk, sokkal könnyebben tudjuk ezeket értékesíteni, ha eredetükkel is tisztában vagyunk.

Az egyes népi díszítőelemeknek nagy vitairodalmuk van. Ilyen volt a szűr- és subahímzéseinken gyakori ú. n. pávaszemes motivum vitája, melyet Visky Károly egy csapásra eldöntött azzal a sorozattal, mely végérvényesen beigazolta a pávaszemes mintának származását — a rózsából. Ha tudják iparművészeink azt az igazságot, hogy miképpen fakadtak népünk lelkében a díszítőelemek, akkor azok felhasználása is tudatosabb és a magyar szellemnek megfelelőbb lesz, mintha csak a puszta forma áll előttünk magyarázat nélkül.

A magyar síkdíszítőelemek két irányban fejlődtek. Az egyik irány a naturális virágokból fokozatosan leegyszerűsített vonalakkal stilizált formákhoz vezetett s ebben csúcsosodott ki legmagasabbra népművészetünk.

A másik irány a vékony bőranyagból, irhából vagy a vékony színes textilanyagból kivágott, természeténél fogva lekerekített, egyszerűbb vonalakkal előálló formaelemekből keletkezett és haladt a részletek aprólékosabb kiképzésével a bonyolultabb formák felé.

Hogy értékelhessük ez utóbbi irány jelentőségét, át kell néznünk kissé az applikációs munkák földrajzi és történelmi elterjedését.

A néprajzi kutatás már tisztázta azt a kérdést, hogy a magyar népies díszítőművészet elvont stilizált virágformái hogyan keletkeztek az eredetileg naturalisztikus elemekből. De éppen ennek a díszítőművészetnek egyik igen gazdag forrása ellenkező irányból táplálta a nép készségét. Azt mondhatnók, a bőrapplikációkból származó hímzéselemek dedukció útján keletkeztek. A bőr anyaga és a kivágás technikája volt az elvontabb formák stílusmeghatározója. A dedukciós úton indultak a bőrapplikációkból keletkező hímzéselemek, melyekben a bőr anyaga és a kivágás technikája volt az elvontabb formák irányítója, minthogy egyrészt az anyag, másrészt a technika szorosabb korlátokat szabott. A rátétes munka technikája természeténél fogva megszabja annak törvényszerűségét is, aminek első követelménye a legtökéletesebb szimmetria és a részletek pontos ismétlődése. Nincsenek benne kieső részletek, a legsűrűbb mintában is minden vonal szervesen, megszakítás nélkül összefügg egymással. Ezzel a tökéletes szimmetriával az applikáció teljes ellentétbe kerül a virágot ábrázoló hímzésekkel, melyekben éppen a részaránytalanság a legjellemzőbb. Annyira, hogy a térkitöltésben mutatkozó megegyezések

Fabián Gyula

Vrott

Ébner Sándor dr.

Rátétes díszítmények stilizáló hatása a magyar népi hímzőművészetre.

Magyar Iparművészet

1931. 44, 45. e.

(képek)

ARRA KÉRJÜK IGEN TISZTELT TAGTÁRSAINKAT, ILLETŐLEG ELŐFIZETŐINKET, HOGY AMENNYIBEN HÁTRALÉKOS TAGDÍJUKAT, AZAZ ELŐFIZETÉSI DÍJUKAT MÉG NEM KÜLDTÉK VOLNA BE, SZÍVESKEDJENEK ANNAK ÁTUTALÁSA IRÁNT MIELŐBB INTÉZKEDNI, NEHOGY A „MAGYAR IPARMŰVÉSZET" SZÉTKÜLDÉSÉBEN FENNAKADÁS ÁLLJON BE. — A SZERKESZTŐSÉG

Az Iparművészeti Múzeum ismeretterjesztő előadásai

beágyazott zománc, melynek helyére a japánok a domborított rézedény felületére forrasztott szalagokból alkotott rekeszes zománcot honosították meg és úgy technikai, mint művészi szempontból hihetetlen tökéletességre emelték. Anyaga színes üveg, mely pép alakjában kerül az egyes rekeszekbe, amit azután erre a célra szerkesztett kemencében égetnek be. A redős felületet végül simára csiszolják. Újabban az áttetsző (translucid) és a domborműves zománcdíszt is készítik.

Az előadó előadását 34 vetített képpel és számos tárggyal illusztrálta.

A második felolvasást február hó 18-án, szombaton Fábián Gyula tartotta, aki a népi szövés művészetről értekezett. Elsőben is a fonásnak különböző fejlődési fokozatairól szólott s ismertette azokat olyan sorrendben, amint a tudományos kutatások mai állása szerint keletkeztek. A természetes fonál, a sodrásnak a jávaiaknál ma is dívó primitív formáit, végül az orsó és rokkával való fonalkészítés módjait írta le, illetve mutatta be ábrákkal.

A szövetfélékre térve, bemutatta a Bíró Lajos útján Új-Guineából hozzánk jutott, nedves állapotban összevert szövetfélét, azután a szálkereszteződésen alapuló szövést annak ősével, a sövénykészítésnél ma is használatos fonással, egyetemben.

A fonás és a gyékénykészítés anyagának merevsége fölöslegessé teszi külön eszközök alkalmazását, míg a hajlékony fonalakkal való szövésnél a láncfonalak kifeszítésére szolgáló nehezékekkel, majd keretekkel találkozunk a fejlődés különböző fokain. A nehezékekkel való munkára érdekes példát hozott fel még a hallstadti korszakból, a kerettel, illetve a vízszintes fára erősített láncfonalakat pedig egyiptomi képpel illusztrálta. Ehhez már csak egy lépés — igaz, hogy hosszú lépés — a rácsnak alkalmazása, mely a szövet egész szélességében alkotja meg a szálat, mely a keresztbevetett bélfonál befogadására szolgál. A szövőszéknek ezen primitív berendezése, kombinálva az egyszerű vagy kettős lábítóval, képezi ma is a népnek eszközét, mellyel szőtteseit előállítja.

Ezután foglalkozott a népművészeti szövés formai kialakulásával s tette ezt abban a sorrendben, amelyben — Seemayer dr. megállapítása szerint — a különböző befolyások éreztetik hatásukat, foglalkozott tehát: az ősi vonások; az anyagszerűség követelte jellegek; a faji behatás; a történeti hatás és az egyéni vonásokkal. Bemutatott néhány példát, melyekkel illusztrálta a primitív ember ábrázolási kísérleteit, főként állatalakokra visszavezethető formákat, a mithikus vonatkozású svasztikát stb. Az anyagszerűség követelménye a sakktáblaszerű, majd a sávolyos elrendezés és ennek leszármazottjai; aztán a ripsz (vesszőttes) kötés, melynek példáit már a múmialepleken megtaláljuk. A szín alkalmazása, mely a kihin néven ismert technikában terjedt el minálunk (a matyóknál: bossóka; a székelyeknél: rakottas) bő teret nyújt az ornamentum alkalmazására, de mindig és mindenütt ott találjuk a technika követelte geometrikus elvet, mely a szövésben mindig kiérezhető.

A faji vonás jellemzésére bemutatta az oláh szőtteseket, ahol az ősi formák geometrikus összekapcsolásában nyilvánult a faji leleményesség, míg a magyarban bizonyos szabadabb természeti formautánzással találkozunk. A magyar a felolvasó véleménye szerint a piros és kék színnel elégszik meg rendszerint, nála a formai megoldás a fontosabb, míg a tót az élénk sárgát, az oláh a fakó színeket kedveli.

A történelmi befolyás tárgyalásánál csak röviden érintette a török közvetítéssel hozzánk jutott perzsa szőnyegmotívumok hatását, az egyéni megnyilatkozásnál pedig szembeállította a tisztán utánzó, paraszt szövőasszonyt az alkotó talentummal, aki minta nélkül, saját kitalálása szerint teremti meg a maga naiv mesterműveit. A közönség nagy figyelemmel követte az előadónak gondos munkára való és bőven illusztrált előadását. A szakemberek pedig, akik a népművészettel tisztán annak formai és színbeli megnyilatkozása szempontjából foglalkoznak, meggyőződhettek arról, hogy ezen formavilágnak van egy olyan része is, mely a szoros értelemben tudományos kutatás szempontjából szintén hozzáférhető s fáradságos munkával ugyan, de a távoli multba elvezet bennünket. Ezt pedig az etnografiával szorosan összenőtt népművészetben találjuk meg, ahol az egyénnek sokkal kisebb szerepe van a formai kialakulás irányításában mint a tömegnek, melynek közös, fajokat és sokszor évezredeket átölelő, teremtő munkájával még ma is találkozunk.

Február 25-én, március hó 4. és 11-én Fieber Henrik a renaissance művészetről, március 18-án Éber László dr. a beuroni festőiskoláról, március 25-én Csermelyi Sándor dr. az olasz renaissance emlékérmeiről, végül pedig április hó 1-én Tantossy József dr. az ékszerekről tart előadást. Ezek az előadások mindenkor délután 5 órakor kezdődnek.

a festő?

Magyar Iparművészet
1911. 102. l. (Az Iparm. Muz. ismeretterj. előadásai)

AZ ORSZ. M. IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM ISMERETTERJESZTŐ ELŐADÁSAI.

Az Iparmvészeti Múzeum ismeretterjesztő előadásai

Az Orsz. Magyar Iparművészeti Múzeum ezidei ismeretterjesztő előadásainak sorát Csányi Károly igazgató-őr február 11-én kezdte meg „A japán iparművészet technikái" című előadásával.

Mielőtt áttért volna előadásának tulajdonképpeni tárgyára, megemlítette, hogy Japánban a képző- és iparművészetet nem választják el oly élesen mint mínálunk. A japán iparművészet nekünk meglehetősen idegen világ. Hogy e tárgyak szépségét élvezhessük, erre különböző utakat választhatunk. Az előadó ismerteti a különböző iparművészeti ágak technikáját, hogy ily módon megértesse azokat a módokat, amellyel ezek az iparművészeti tárgyak készülnek.

A legrégibb iparművészet minden népnél az agyagipar. Korán rájöttek az emberek arra, hogy az agyag a napon, de még inkább a tűzben, megkeményedik és eredeti alakját megtartja. A japán fazekas az edények alakításához szintén korongot használ. Eleinte mázas cseréptárgyakat készítenek, melyeknek a teaszertartásoknál van nagy szerepük, majd a XVI. századtól kezdve porcellántárgyakat is állítanak elő, főleg az európai kivitel számára.

A japánok legszentebb eszköze volt mindenkor a kard, azért oly művészien alkották meg azt, amint csak kitelett a japán iparművészettől. A legfontosabb része a kardnak a penge. Ez kétféle anyagból készül és pedig vasból és acélból, ilyformán egyesíti magában a két anyag sajátságát: a szívósságot és a keménységet. Alacsony üllőn kovácsolják a japán kardcsiszárok a pengét hosszúfejű kalapácsaikkal. Legművészibb része a kardnak a kézvédő, a tsuba. Erre pazarolták a legtöbb díszt. Eleinte vasból készülnek körös, majd ovális alakban, később bronzból, eleinte áttört, később domborműves díszítéssel. A fegyverzet egyik fontos része, a sisak is vasból készül, többnyire trébelés, domborítás útján.

A bronz kedvelt anyaga a japán iparművészetnek. A bronzöntés, eltérőleg az európai módszertől, mindenkor az ú. n. viaszkiolvasztási módszerrel (cire perdu) történik. A készülő tárgyat a művész viaszból megmintázza, ezt nedves agyaggal körülveszi, ebből meleg helyen kiolvasztja a viaszt, mely egy alúl levő nyíláson a mintából kifolyik. Ezután az olvasztott bronzot egy felső nyíláson át bocsátják az üresen maradt mintába. Ha az öntvény kihűlt, az időközben kiszáradt agyagburkot szétverik.

A bronz réz és ón ötvözete, ehhez Japánban némi antimon és más anyagok is járulnak, így a többek között cink is. Ezek könnyebben olvaszthatóvá teszik a bronzanyagot. A japánok nagy mesterek a bronz színezésében, ez ötvözetekkel és a felületen savakkal való kezelés útján érik el; ez utóbbi a patinázás. Ha ½%—6% aranyat adnak hozzá, vöröses bronzot nyernek, ez a sakudó; ha 20—50% ezüsttel keverik, a sibuicsi, szürkés ezüst-bronz keletkezik.

A japán iparművészet legjellegzetesebb ága a lakkművesség. Japánban terem a hozzá szükséges anyag, a lakkotadó lakkfa — arbus vernicifera. Ennek kérgét 6—7 éves korában megvágják, belőle mézgaszerű világos anyag buggyan ki. Ez az anyag eleinte ritkább, később egyre sűrűbb és sötétebb lesz. A megkeményedett lakkot kámforporral lehet ujból felhigitani. A furnirból készült doboz felületét papirossal beragasztják és erre kenik a lakkanyagot, ecsettel egyenletesen elosztva. Majd pormentes szárító kamrába kerül és a száradás után faszénnel simára csiszolják. Ezt az eljárást többször, néha 20—30-szor is ismétlik. Erre jön legfelül a díszítés, színezett vagy aranylakk, lemezkés aventurin-lakk, dombormű vagy berakás alakjában. A fa- és csontfaragás legkedvesebb tárgya a necke, kis apró szoborművecskék; ezek egyes tárgyaknak az övben való megerősítésére szolgálnak. Az elefántcsontot a hollandusok révén ismerték meg Japánban a XVII. század közepén. Jellegzetes ága a fafaragásnak a No-álarckészítés. Ezt az álarcot vallási táncoknál használják.

A szövésben is kiváló ügyességet fejtenek ki a japánok. Szerszámuk, a szövőszék meglehetősen egyszerű volt, egészen addig, a mig 1867 után ők is meg nem ismerkedtek az európai tökéletes szövőgépekkel. Jellemző a régi szövetekre, hogy a dísz színes rajzú alapon, szétszórtan körös mezőkbe van elosztva. Rajzuk nagyjában hasonló, de részletben más és más. A díszítés lehet festett is. Ennek egyik módja a kivágott sablonnal való festés.

A hímzés a XIX. században új életre ébred, amiben része van Európának is. Alapul leggyakrabban selyemszövetet és a hímzéshez sodratlan selyemfonalat használnak. A férfiak szinte ügyesebbek ebben, a mi felfogásunk szerint, a nőknek való foglalkozásban.

Európában különösen méltányolt ága a japán iparművészetnek a fametszet. Ez lényegesen különbözik az európaitól, mert amig nálunk a nyomtató dúchoz a fa végét használják, addig a japánok a hosszszálak oldalára, vagyis egy deszka lapjára vésik a rajzot. A használt anyag leginkább cseresznye- és körtefa. A művész vékony papirosra ecsettel megrajzolja a kivánt rajzot. Ezt a rajzos oldalával a sima fafelületre ragasztják és a fametsző a fa felületét kivési, úgy hogy csak a rajznak megfelelő rész marad meg kiemelkedően. Ily módon a művész eredeti rajza elvész, de megmarad a nyomtatáshoz alkalmas dúc. A nyomtatáshoz vízfestéket használnak, a nedves papirost kézzel, vagy nyomtató párnával nyomják a dúchoz.

Kedvelt tárgya a japánnak a legyező. Ez lehet merev felületű, összecsukható, ú. n. küllős legyező. Anyaga bambusz, csont, lakk és papiros.

A zománcos — émail cloisonné — tárgyak készítése a XIX. század folyamán vett nagy lendületet Japánban. Készítését a kínaiaktól tanulták el. Őse a

Fábián Gyula

Jesso

Lyód

M. Iparmuvészet 1907. 259

Népmuvészeti
szüjtések

Erről
nem sudok
gemüt

.....-i m. kir. posta- és távirda-pénztár.

Nyugta

azaz: ..... Korona ..... f-ről,

összeget, mint évi ..... K lakpénzemből az 190..... évi .....

rnegyedre eső részletet, a .....-i m. kir. posta- és távirda-

..... pénztárból minden hiány nélkül felvettem.

Kelt .....-n, 190..... évi ..... hó 1-én.

305.

306.

305—306. NÓGRÁDMEGYEI
FESTETT LÁDÁK RÉSZLETEI.

FÁBIÁN GYULA FELVÉTELEI.

DÉCORATIONS PEINTES DES BANCS EN BOIS.

Magyar Iparművészet
1907. 257-258. l.

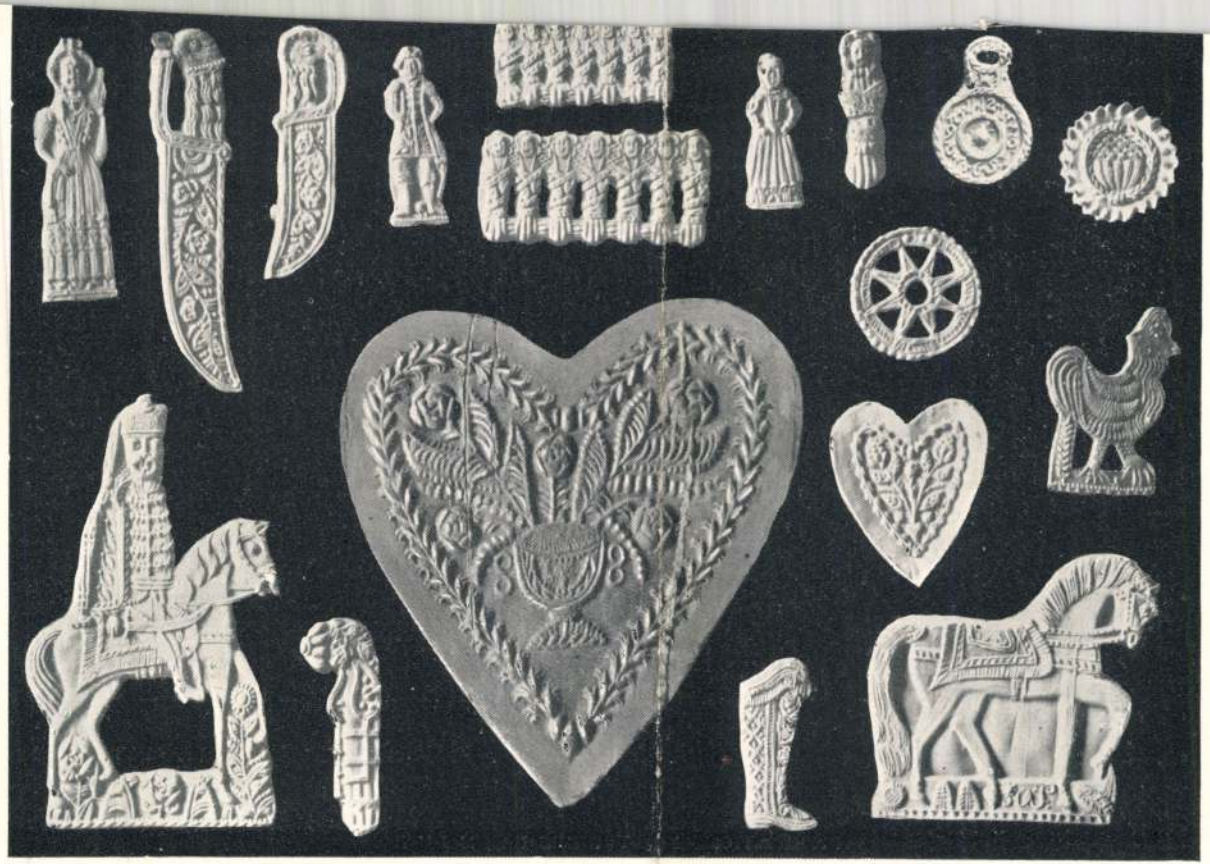

302. NÓGRÁDMEGYEI RÉGI BÁBSÜTŐ-MINTÁK.
FÁBIÁN GYULA FÖLVÉTELEI.

MODELS DE PAIN D'ÉPICES.

Fábián Gyula

l

Fehér Kombatholy

1777-1927 160. l. 161. l.
163 l.

Jub. emlik-
album. MOBKA
[illegible], 1927 2039. l

Fábián Gyula

és Fábiánné Bicró

Ilona

1931-ben kerítettek másolatott az alábbi könyvben ismertetett képről, hol az reproduktióban megjelent.

Géfin Gyula dr.

Szombathely legrégibb látképe. Szombathely 1936.

Fabián Gyula

rajztanár

l.

Grőffy István dr.

Magyar nepi hímzések I. A cifraszűr.

Bp. 1930. 4. l.

62, 161–181.

abrák

sisakcsucs/?/ diszitményein, kardveretek
kardveretek/ nem oly határozott formákk
előfordul övdiszitményeken, szijvégeken.
használt anyagok mellett megjelenik cson
fafaragványokon is. Ennek a motivumnak s
az uj hazában történő elhalását az arch
Annyi bizonyos, hogy a X. században, ha
a kultura, lassu pusztulását a keresztén
nem okozta. A keres ténység felvételét,
Az átmenet semmiesetre sem történhetett
formakincs és motivumkultura kétségt len
rétegekbe szálva és csak a XI. század vé
a stilus, ha lehetm azt a kifejezést has
század utolsó évében, amikor az uj hitt
fel. A közvetlen hatás lehetősége tehát

Fábián Gyula

és felesége átvivé

festők

l. Szombathely

Irott Kő

1936. 15 l.

Tekintetes

Mūemlék

Fabián Gyula

festő

rend

Kozáky István

A haláltánczok
története.
Harmadik rész

Bibliotheca Huma-
nitatis Historica. VII.

Bp. 1941. 261, l. 44. tabla

François Sidló: Un guerrier Hun .....
Sigismond Kisfaludi-Strobl: M. le feu Eugène Rákosi .....
Sigismond Kisfaludi-Strobl: Le Général François Kozma de Leveld .....
Alexis Lux: La Madone. Bois .....
Edmond Philippe Beck: Le poète André Ady .....
Büring, Johann Gottfried: La Galerie à Sans-Souci 32–
P. P. Rubens: La Sainte Famille, Galerie à Sans-Souci .....
Pierre Lot: Embarcadère d'Hydravion .....
Jean Martin Stock: Portrait d'une Dame .....
Étienne Dorfmeister: La Descente du Saint Esprit. Esquisse
Edmond Márffy: La vie au cirque .....
Adalbert Czóbel: Des fruits.....
Adalbert Czóbel: Sous les sapins .....
Géza Csorba: Monument funéraire .....
Géza Csorba: Études de têtes .....
Gravures sur bois par M. Paul Molnár-Contat..... 51-

50954

Szentgyörgyi: Reichsverweser Nikolaus Horthy von
Nagybánya 3
dreas Basch: Stilleben 4
car Glatz: Die Schulaufgabe 4
ak Perlmutter: Am Feiertag 5
stav Magyar-Mannheimer: In Tirol 6
ius Rudnay: Waldrand 6
urius Pólya: Winterszeit 9
olf Fényes: Ackerland — im Frühling 9
on Franz Hatvany: Akt 10
albert Vidovszky: Im Mosóczer Castell des Componisten
Eugen v. Hubay 11
fan Zádor: Frau Gizi Bajor als Haitang im Kreidekreis... 11
dislaus v. Kandó: Armseligkeit 14
pold Hermann: Blumenstilleben 14
albert Iványi-Grünwald: Ungarische Landschaft 15
rel Bernáth: Stilleben 16
lhelm Aba-Novák: Trattoria 16
dislaus Mattyasovszky-Zsolnay: Der Zulauf 17
fan Szőnyi: Im Gespräch 17
ann Vaszary: Badeplatz in Pesaro 20
fan Szőnyi: Kirchweihmarkt. R. 24
fan Szőnyi: Suschen. R. 25
nz Sidló: Die Landnahme 28
nz Sidló: Hunnischer Krieger 28
mund Kisfaludi-Strobl: Eugen Rákosi 29
mund Kisfaludi-Strobl: General Franz Kozma von Leveld 29
xius Lux: Madonna 30
nund Philipp Beck: Andreas Ady 30
ann Gottfried Büring: Die Bildergalerie von Sanssouci 32—33
oens: Die heilige Familie. Bildergalerie von Sanssouci ... 35
rre Lot: Landungsplatz für Wasserflugzeuge 38
ck, Johann Martin: Damenbildnis 40
fan Dorfmeister: Die Ausgiessung des Heiligen Geistes... 40
nund Márffy: Bilder aus dem Circus 42
albert Czóbel: Früchte 43
albert Czóbel: Waldland 43
za Csorba: Grabmonument 46
za Csorba: Studienköpfe 47
ul Molnár-Contat: Holzschnitte ..... 51—54

Fábián Gyula és nejének

batikozott mázas cserepei

repr.

Magyar Iparmuvészet

1911. 396. l.

kép

irodalmi és nyomdai r.-t. nyomása.

XIV. ÉVFO

BUDAP

KIADJA AZ ORSZÁGOS MAGYAR

Fabián Gula

MAGYAR MŰVÉSZET

Fabián cikk

1925. ~~580~~, 583 Vidéki viállitások

1930. 121

(Műv. élet és vrod.)

Nagy-Várad.

A középtérben lévő várat é
csapatok veszik körül
ben a tábor van.
lezve. Felirata:

WAHRE CONTRAFACTVR DER VÖSTVN
WIE DIE VOM TVRCKEN BELEG

magyarázó szövegének kezdete: A
Q. Klein keresch.

Rm., mér. a rl. 16.3: 27.2 c

Fábián Gyula

lásd

Szabados M. Raj-
munda O.P. és Vajó
Lajos: Savaria-
Szombathely bibliográfiája. Szombathely 1948. 86, 87. l.

Fábiánné Bicró
Ilona. l. u. o.
mezvan!

1927.
jan. 1. Egyenleg

rest, 1927. január 1-én

PESTI HAZAI ELSŐ
SZABADSÁ

ELLENŐRIZVE
B.

Fábián Gyula

Szombathelyi ferencich
templomá, fenti
fametszete
Refr.

Szendy László dr.

Szombathely története.
Szombathely 1930.

II. l.
33

képek

ktatásügyi minisztertől.

i z o t t s á g á n a k,

B u d a p e s t,

VI. Állatkerti-ut 1.

Fábián házaspár

szombathelyi festők

irod

Magyar Művészet

1936. 121 l.

Tóth J.

Első dunántúli

képem kiáll

és propagandájukkal, hanem azáltal
iratok, a divatos almanachok és
irodalom és müvészet szoros kapc
kerül a közönség elé. Az előfize
kiállitott, képekkel -többnyire
iarokat. Az irodalom és müvészet
teremtette meg
~~hozta létre~~ elsősorban az akkori
De a grafikusok önálló vállalkoz
a rézbe- és acélba metszett, de
táj- és arckép, valamint a dicső
eseményeit bemutató sorozatokat,
volt a közönség és a müvész közö
hol közzétett kutatásaink rámuta
pük volt e folyóirat-illusztráci
~~tekintetben,~~ azáltal hogy az akkor mé
tásokat pótolták. A nagyközönsé
kapcsolatba a müvészettel. S ami
ben megnyilt, már volt látogató,

Fábián Gyula

és Fábiánné Bíró

Ilona.

lajd

Vasikemle

1936. 7. 1

Fábián Gyula ~~II~~

rajzai
repr

Vasi Szemle
1938. 75 l.
103
346, 347, 349
képek

Ez utóbb Fábián
Gyula do lett
i tömeszettudós?
Cittke no. 346–
349. l

ivnius hó

Fabián Gyula

rajzai

repr. az alábbi

minben

l. Czak György

17. l.

Fábián Gyula

Nőnyvelt

Lásd

Csak György

J. C.

84847-1914. szám.

III.

A Müemlékek Országos Bizottságának.

Budapest.

Hivatalos tárgyalásra, visszavárólag megküldöm.

Budapest, 1914. julius hó 3.

A miniszter rendeletéből:

FÁBIÁN GYULA, festő, 1884-1955

Szombathelyen bont kozott ki müvészi alkotómunkájának uj területe, a rézkarc-nem volt Olgyai tanitványa, magától kellett kikisérleteznie. Szép eredménnyel müvelte. Többsz szerepelt velük a fővárosi tárlatokon, Több müve a Szépmü Muz-ban van. 1922-ben 2 rézkarca a helsindforsi kiállitáson. Több alkotása Hollandiában, Egyesült Államokban talál gazdára. A ducok idővel tönkrementek. Reformkori, biedermei nangulatu szombathelyi, K kőszegi rézkarlok. 567. oldlO. jeg

KISS GYULA: Fábián Gyula 1884-1955 565.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XIX.évf. 1965.
4.szám. --- Szombathely, 1965

FÁBIÁN GYULA, festő, 1884-1955

1935-ig titkára volt a Vasvármegye Kulturegyesülete Szép és Iparmüvészeti Szakosztályának/Szt. Márton xxxxxxxxxx xfelcéh nevet vette fel az egyesület. Évenként tárlatokat rendezett a vasi müvészek alkotásaiból. 1936-ban Derkovits kiállitást rendezett. A kiállitók egy-egy müvüket a muzeum nak adták.. Vass Bélával, Biczó Llonával szabadiskolát alapitott. 568.old

KISS GYULA: Fábián Gyula 1884-1955 565.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XIX.évf. 1965. 4.szám. --- Szombathely, 1965

FÁBIÁN GYULA, festő, 1884-1955

Sárváron 1911-ben vette nőül Biczó Ilonát, az ország első diplomás rajztanárnőjét, az ottani polg. iskola tanárát. Müvészi pályatársak lettek. Schleimer sárvári fazekassal való ismeretségük a kerámia müvelésére adott ösztönzést. A férj korongolt, a feleség a figurális formaalkotást vállalta. Müveik a milánói világkiállitáson is szerepeltek.
566.old. 9.jegyz

KISS GYULA: Fabián Gyula 1884-19[illegible] [illegible].old

VASI SZEMLE, Helyismereti évkönyv, XIX.évf. 1965. 4.szám. --- Szombathely, 1965

FÁBIÁN GYULA,festő,1884-1955

Szombathelyen kissé biedermeier hangulatu otthona a mi
művészházaspár egyéniségét,izlését mutatta és ot hona,
teremtő környezete volt a Vas megyei képzőmüv.életnek i
isRadnóti Kovács Árpádnak,Kovácsné Fábián Máriának is.
Itt irta utolsó néprajzi tanulmányát:A jáki gerencsérek,
Vasi Szemle,1934.I.és 1935.II. 567.old.

KISS GYULA: Fábián Gyula 1884-19[illegible] 5.5.old

VASI SZEMLE, Helyismereti évkönyv, XIX.évf. 1965.
4.szám. --- Szombathely, 1965

FÁBIÁN GYULA, festő, 1884-1955

Szombathelyen tanár. 1918-től 1945-ig Vasvármegye Kultur
egyesülete muzeuma/Savaria muz./képtárának őre. A képtár
állománya szegényes volt. A képtár gazdagitására törekedett, Vasi vagy innen elszármazottak müveivel gyarapitsa.
Vasban sarjadt festészet és szobrászat mindenkori állapotáról áttekintést nyujtson. 567.old

KISS GYULA: Fábián Gyula 1884-19[illegible] 5.0.old

VASI SZEMLE, Helytörténeti évkönyv, XIX.évf. 1965.
4.szám. --- Szombathely, 1965

FÁBIÁN GYULA,festő,1884-1955

A fiatal fői kolai hallgató palóc tanulmányutjának eredmé yei a Néprajzi Értesitőben:A gyetvai csipke,NÉ.19 1907.VIII.-A husvét és a husvéti himestolás Losonc palóc vidékén,NÉ.1908IX.-Járatos volt a magyar nép diszitő készségében,de 1908 nyarán egy hónapot Itáliában is töltehetett. 566.old. 6.jegyz

KISS GYULA: Fábián Gyula 1884-1955 565.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XIX.évf. 1965. 4.szám.--- Szombathely, 1965

FÁBIÁN GYULA,festő,1884-1955

A sárvári rajztanár 1911-ben 3 havi szabadságot kapott, hohy a Népr.Muz-ban feldolgozhassa a palócnépművészetet és népi szövést,Ekkor mélyült el barátsága Győrffy Istvánnal.Kutatásainak eredményeit:Sikdiszitő művészet az Ipoly mentén,NÉ.1910.XI.és 1911.XII. és a Mézeskalács,NÉ.1914 XV. 566.old. 8.jegyz

KISS GYULA: Fábián Gyula 1884-1955 565.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XIX.évf. 1965. 4.szám.--- Szombathely, 1965

FÁBIÁN GYULA,festő,1884-1955

Sárvárról Szombathelyre helyezték az áll.gimn.rajztaná-
rává.Ott tanitott nyugalombavonulásáig./1943/.Ezreket
okt.tott,nevelt,közszeretetnek örvendett tanitványai
sorában. 566.old

KISS GYULA: Fábián Gyula 1884-1955 565.old

VASI SZEMLE, Helyismereti évkönyv, XIX.évf. 1965.
4.szám. --- Szombathely, 1965

FÁBIÁN GYULA, festő, 1884-1955

Az Iparmüv. Társ. ösztöndijával bejárta a paloc falvakat Nógrádban, Borsodban Zólyomig. Megörökitette a hamzések r: rajzait, megismerkedeett a szürszabók szürmintáival, a kö mönök és szőttesek ornamentikájával. 566.old

KISS GYULA: Fabián Gyula 1884-1955 565.old

VASI SZEMLE, Helytörténeti Évkönyv, XIX.évf. 1965. 4.szám. --- Szombathely, 1965

FÁBIÁN GYULA, festő, 1884-1955

Nógrádban született. 1908-ban végezte el a Képzőmüv. Főis
kolát, középiskolai tanári oklevéllel. A sárvári Polgári is-
kolában tanitot. Losonci épitőmester fia., az ottani állam
gomn. diákja volt. 565. old. Életének nagy részét Vas megy
gyében töltötte.

KISS GYULA: Fábián Gyula 1884-1955 565. old

VASI SZEMLE, Helyismereti évkönyv, XIX. évf. 1965.
4. szám, ---- Szombathely, 1965

FÁBIÁN GYULA,fe tő,1884-1955

Sokoldalu ember volt.Igensok nagysikerü ifjuságiregényt is irt.A diákság lelki életének nagy ismerője volt.Szombathelyen halt meg 1955.szept.22-én.
569.old.

KISS GYULA: Fábián Gyula 1884-1955 565.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XIX.évf. 1965.
4.szám. --- Szomathely, 1965

Fábián Gyula

A szinvöszolgyben nehány művész
a-tölbi között a fent neveret lążott
együtt egy csaká di kiav alagsorálan.

Asszonyi Tamás: Götz Jánosról.
Müvészet, 1973. junius - 26.oldal

FÁBIÁN Gyula (1884 – 192 .)

Kovács Jenő: 100 éve született Fábián Gyula. = Vasi Honismereti Kalendárium 1984. 2. 90–94. p. ill

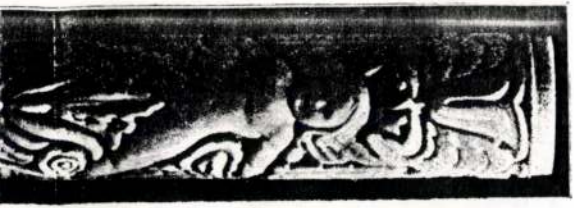

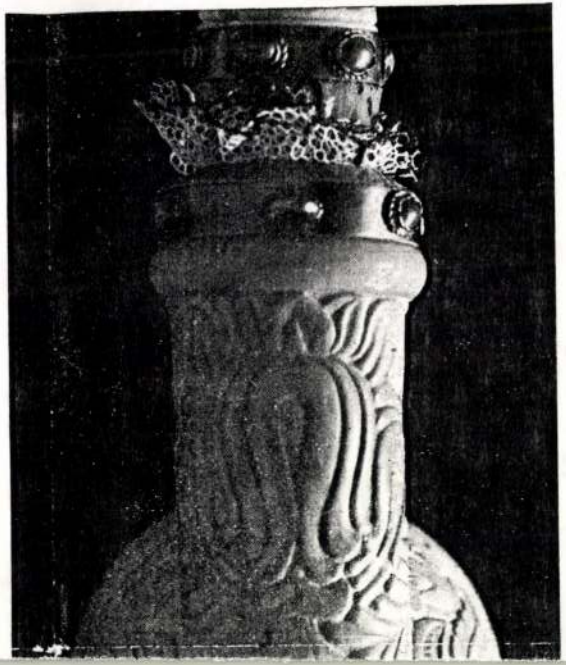

Fábián Gyula

1884. ápr. 12-én született.

Népszava, 1974. ápr. 12. 102 évf. 85 sz. Cp.

FABIAN GYULA, festo

A független művészek Társasága és a Szombathelyi Szent Márton Céh karöltve olasz-magyar kiállitast rendezett Szombathelyen 1928 szeptemberében.
Neves olasz és magyar mesterek vettek részt azon.
A szombathelyiek közül Fabiah Gyula ~~ix~~ festőművész is kiállitott azon. 546.old

PALKÓ ISTVÁN: Vasi művészportrék, Jakse István
542.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 4.szám, Szombathely

FÁBIÁN Gyula festő

a losonci gimn. növendéke volt.

ld. Bőszörményi István: Volt egyszer egy gimnázium. = Magyar Nemzet, 1991. júni. 11.

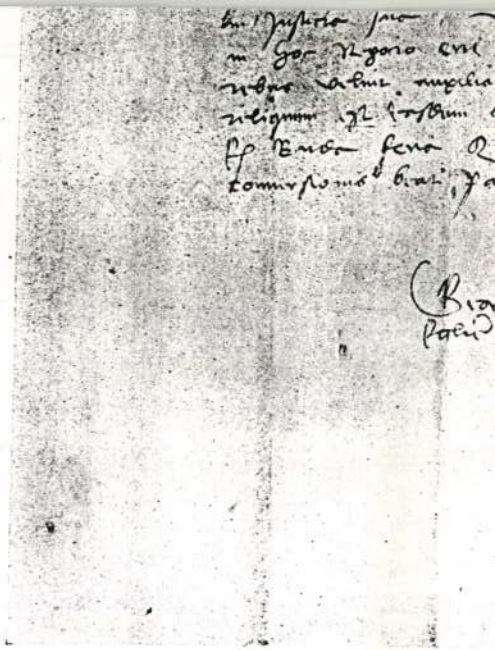

85. SZATMÁRI LEVELE A KASSAI TAN

FÁBIÁN GYULÁNÉ

lsd.

BICZÓ ILONA

PÁVEL JUDIT

Fábián Gyula (1884–1984)

Nyugdíjba vonulásakor kollégája és barátja Pável Ágoston, halála után egykori tanítványa Kiss Gyula emlékezett meg róla. Ebben az évben pedig 100 esztendeje annak, hogy Fábián Gyula megszületett a nagy múltú, történelmi levegőjű Losoncon. Ebből az alkalomból emlékezzünk meg Fábián Gyuláról ismét: a Vasi Szemle régi és mai olvasói, munkatársai, a reálgimnázium tanárai és öregdiákjai. Róla, aki sokáig városunk

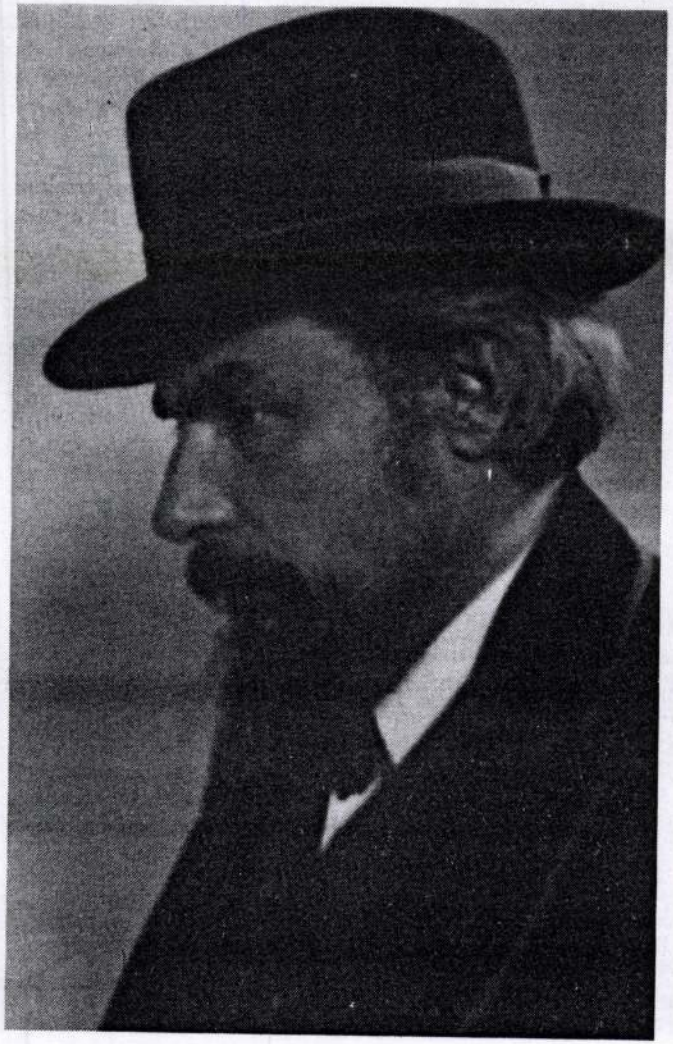

kultúrtörténetének egyik színes, bölcs és kedves alakja volt. Nem ígérem, hogy teljesen elfogulatlan leszek vele szemben. Gyermekkoromban magas, szakállas alakja félelmetesnek tűnt volna, ha lefogott mozdulataiban, szemében nem közvetlenség, kedvesség bujkált, biztatott volna, s ajkáról – a haláláig megőrzött palócos tájszólással – nem tréfa csordogált volna. Ha megláttam házuk előtt álldogálni, sétálni – mindig öröm volt a számomra, s reméltem, hogy megállít beszélgetni. A rá való emlékezést nemcsak a régi ragaszkodás sugallja, hanem az életet megismerve, a tanári pályát végigjárva jobban megértem benne és munkájában a kiváló tanáregyéniséget, az írót és a kulturális közéleti embert.

Egyszerű iparoscsaládból származott. Nagyapja ügyes kezű, jól rajzoló építőmester volt. Középiskoláit a losonci gimnáziumban végezte el. Roppant tisztelettel, fogékonysággal, nekilódúló képzelettel hallgatta az iskola ősi múltjáról szóló történeteket. Különösen mély benyomást tett rá az akkor még közelmúltnak tűnő 1848-as szabadságharc eseményeinek emléke. Az iskola diákjai vörös sapkát csaptak a fejükre, és beálltak Kossuth zászlaja alá, Görgey seregébe. Az iskola dicső múltja arra tanította hogy a szülőföldért, a hazáért, a közért élni, dolgozni, harcolni csodálatosan szép és nagy dolog. A saját diákéletéből pedig megtanulta azt, hogy az ifjúi élet nehézségeit, a fegyelem szigorát legkönnyebben egy kis humorral fűszerezve lehet elviselni. Mennyi könnyes, megható és vidám történetet tud később felidézni saját életéből a *Vörössipkás* diákokban!

Rajzkészsége meghatározta továbbtanulásának útját. A mai Képzőművészeti Főiskola elődjének, a budapesti Mintarajziskola és Rajztanárképzőnek lett a hallgatója. A művészi és tudományos élet a századfordulón nagy lendülettel fogott a népművészet, a népi hagyományok felfedezésébe, felkutatásába. A főiskola legjobb tanárai és hallgatói is tevékeny gyűjtőmunkába kezdtek. Csak ma tudjuk igazán értékelni, mit jelentett ezekben az években Bartók és Kodály, Bátky Zsigmond, Győrffy István, Hermann Ottó, vagy Visky Károly tevékenysége. Akkor igazán kemény feladat volt a faluzás és az ezzel járó igénytelen körülmények elviselése. A főiskolán ismerkedett meg Fábián Gyula későbbi feleségével, Biczó Ilonával. Ma már meg vagyok győződve arról, hogy a hímzésmintákat az ő kedvéért is gyűjtötte, azokat a szépséges virágokat, amelyeket Ilonka néni a szombathelyi leánygimnáziumban egész tanári pályáján olyan kiválóan és állandóan felhasznált a rajztanításban. Összeházasodásuk előtt kapott Fábián Gyula egy olaszországi ösztöndíjat, amelynek révén néhány hetet a művészet Mekkájában tölthetett. Innen írta menyasszonyának gyengéd hangú, később ki is adott leveleit, amelyek a műalkotások művészi szemmel meglátott, hangulatos leírásai, de megelevenedik bennük az olasz táj is és nem hiányoznak belőlük a hangulatos úti élmények sem.

A főiskola elvégzése után részben szegénysége, részben az akkori művelődési viszonyok között szóba sem jöhetett az a lehetőség, hogy a művészi alkotó munkából éljen meg és alapítson családot. A tanári pályát különben is hivatásának tekintette. 1908-ban elfogadta a Sárváron kínálkozó polgári iskolai tanári állást. Amikor menyasszonya, Biczó Ilona is végzett tanulmányaival, és szintén Sárváron kapott állást, 1911-ben házasodtak össze. 1915-ben helyezték át a szombathelyi Faludi reáliskolába, ahol 1943-ig, nyugdíjba vonulásáig tanított. A kiváló képzettséggel, szakismerettel, jó pedagógiai tudással és érzékkel rendelkező tanárnak játék volt a tanítás. A figyelem felkeltésére sosem használt hangerőt. Mindig halkan beszélt. A 10–18 éves diákokat a díszítő elemektől a műszaki rajzig kiválóan, mégis mindenkor aranyos humorával fűszerezve tanította. Tanári tekintélyét nem féltette, nem látszatra építette. Egészséges ítélőkészséggel tudta megkülönböztetni a tudálékosságot a tudástól. A mai pedagógia elvei szerint is modernül gondolkodott, mert többet dicsért, mint korholt. Sokat segített munka közben, nem takarékoskodott a biztató dicsérettel, a hibákra pedig találó szellemességeivel, napsuga-

ras, szelíd humorával mutatott rá. Követelt a diákjaitól, de sokat adott is nekik. A művészeti alkotásokat mindig filmvetítéssel, képekkel, vagy rajzaival illusztrálva mutatta be. A nevelést legalább olyan fontosnak tekintette, mint a tanítást. Sok mindent elnézett, ami mögött nem tapasztalt erkölcsi hibát, de sohasem tekintette tréfának azt, ami rossz és hiba volt a gyerekekben. Sohasem volt szüksége „fegyelmezésre", szerette a tanítványait, ezt ők is tudták, érezték, tehát követték. Ez volt a titka tanítványaiban máig élő hatásának.

Mint vérbeli tanáregyéniség felismerte, élvezte a kisdiákok életében adódó groteszk helyzeteket és nagy életbölcsességgel oldotta meg a diákgondokat. Megjegyezte, sőt megörökítette írásaiban őket. Ismerte a könyv, az olvasás nevelő erejét. Egyszer felmérést készített a tanulók olvasottságáról, igényeiről. Tapasztalatait tanulmányban összegezte, amely a Faludi gimnázium 1938/39. évi Értesítőjében jelent meg. Ebben így foglalja össze az ifjúság olvasmányainak hasznát: 1. *ez az egyetlen alkalmas eszköz az iskolai tanulmányok kiegészítésére* 2. *munkáltatva tanít* 3. *biztosítja a tantárgyak közti kapcsolatot* 4. *óriási a jellemnevelő ereje.* Érdemes szószerint is idézni megállapításait: „Az erkölcsi igazságokat a gyermeki lélek elé a maga tisztaságában lehet csupán odaállítani. Itt nem szabad kitérő utakra tévedni, a bűnt mentegetni, az érzékek tévelygéseit csavaros lélektani boncolgatásokkal magyarázgatni. A gyermek maga hozza meg azonnal ítéletét a hős cselekedetei felett és nem sokat ad az író köntörfalazására. Az ifjú olvasó szemében a hős igazán hős, az intrikus pedig tetőtől talpig haszontalan, rossz ember." Mikor felméri olvasottságukat, nem ítéli el a detektívregényeket, de May Károly regényeiről megjegyzi, hogy a ponyva határán mozognak, és Tolsztojról viszont megírja, hogy az ő saját diákkorában sokkal több rajongója volt. Fábián Gyula tanulságai a felmérésből: a tanító célzatnak sosem szabad meglátszania az íráson; ami a felnőttnek unalmas, az unalmas a diáknak is; nem szabad külön selypegő nyelven írni a gyermekek számára. „Aki az ifjúság számára írni merészel, maga is maradjon lélekben mindig fiatal! Még a legjobb sem elég jó az ifjú számára!" Ezekből a soraiból is láthatjuk, hogy a harmincas években életét főleg az írás tölti ki. Amikor Gyula fia 13 éves lett, az ő kedvéért vállalta a szajki erdőben való sátoros táborozást. Itt aztán annyi vidám élményben lett része, hogy korának ifjúsági mozgalma, a cserkészélet ettől kezdve gyakori témájává válik. Munkatársa lett a Benedek Elek által szerkesztett Cimbora című ifjúsági újságnak, A Búvár c. tudományos szemlének, a Magyar Cserkész, az Én Újságom, az Ifjúság és Élet című lapoknak. A rövidebb-hosszabb, vagy folytatásokban megjelenő írásai után első igazi regénye a *Zöld Elefánt* volt 1929-ben. Nem akart többet, mint az ifjúságot szórakoztatni, tanítva nevelni. Minden regényének témáját vagy környezete életének témáiból, vagy saját életéből merítette, ugyanakkor rendkívül alapos és gondos tanulmányokat folytatott, vagy levéltári kutatásokat végzett ahhoz, hogy az állatok, virágok életéről, történelmi eseményekről írhasson. Nekünk vasiaknak külön értéket jelenthet műveiben a sok helyi vonatkozás. Egyik legjobb regénye a *Különös háború* színhelye Mártonvására, ami Szombathely rejtneve. Szereplői is a város korabeli közismert személyiségei. Milyen szenzáció lehetett 1935-ben a helyi olvasóknak ráismerni a főszereplőkre, és az azonos kezdőbetűjű Fehér Tanár Úrban a regényíróra! Így írt róla a kritika: „A megoldás irodalmi része kétség kívül mesteri. Zseniális ötlet, érdekfeszítő meseszövés, nagyszerű bonyodalom és egyszerűségével, közvetlenségével lebilincselő pompás előadás." Ezzel a regényében új műfajt teremt meg: a természettudományos ifjúsági regény. Az Afrika-kutató Almásy László, akinek élménybeszámolója volt a történet eredeti magja, így köszöni meg Fábián Gyulának a regényt: „Ha semmi más nem jutalmazta volna azoknak a sivatagi esztendőknek fáradtságát, nélkülözéseit, lám – már ezért a könyvért is érdemes volt vállalkozni és kitartani. Nem tudom hogyan csinálta, de most úgy tűnik fel előttem, hogy a regény nem is olyan fantasztikus, mintha valóban megtörténhetett volna."

A vasi táj a színhelye a Hej Rákóczi, Bercsényi, Bezerédj című regényének is. Az Írottkő 1937. évi 2–3 számában ezt a kritikát olvashatjuk róla: „Fábián nemcsak nyelvében ízes és eredeti. Különösen kedves nekünk vasiaknak, hogy a történet színhelyét javarészt Kőszegre és környékére helyezi . . . sok meleg hazaszeretettel jellemzett drámai dübörgésű a cselekménye. Írója jó meseszövőnek bizonyul."

Regényein kívül néhány ifjúsági színművet és több könyvkritikát, cikket írt Fábián Gyula a helyi lapokban és a Vasi Szemlében.

A Fábián család mindennapi élete, egész életvitele rendkívül puritán volt. A húszas években még ritka volt a dolgozó házaspár, a szombathelyi középiskolákban egyedüli tanár házaspár voltak Fábiánék. Minden idejüket, energiájukat szellemi értékek keresésére, szellemi-művészi munkára fordították. A munka anyagi oldala, „haszna" nem nagyon érdekelte őket, a kutatás és alkotás öröme volt fő mozgató erejük. Baráti körükhöz tartozott a kollegákon kívül Benedek Elek, akinek fényképe Fábián Gyula dolgozó asztala felett függött, továbbá a Kőszegen élő Visnya Aladár, az akkori szombathelyi fiatalok közül pedig Tóth János, a vasi népi építészet felfedezője.

Fábián Gyula munkásságának harmadik területe a közélet volt. Az I. világháború idején került Szombathelyre, amikor a kulturális élet természetszerűleg pangott. Amikor a városi Kultúregyesületet 1919. szeptember 10-én újjászervezték, alapító tag lett, és elvállalta a képzőművészeti szakosztály titkári teendőit Vass Béla elnöksége alatt. Amikor 1927-ben Giay Frigyes lett az új elnök, mellette alelnöki tisztséget töltött be. Ez a szakosztály 1920-tól 1923-ig képző- és iparművészeti iskolát szervezett, amely 4 féléven át szép eredménnyel működött. Az iskolában még művészi fényképezéssel is foglalkoztak. A szakosztály felvette a Szent Márton céh nevet. Feladata volt az időszaki tárlatok és alkalmi kiállítások megrendezése a városban. 1927 őszén megalakult a Képzőművészek Vidéki Szövetsége azzal a céllal, hogy bekapcsolja a szétszóródott és ismeretlen tehetséges művészeket az országos vérkeringésbe és lehetőséget teremtsen fővárosi szereplésükre. Erre 1928. január 6-án került sor Budapesten a Nemzeti Szalonban, ahol Fábián Gyula és felesége Biczó Ilona egy-egy képpel szerepeltek és Fábián Gyula képe elnyerte a Diplome d'honneur díjat. Az alkalmi, évfordulós kiállítások közül kiemelkedik az 1928-as Dürer-emlékkiállítás, és ünnepély, valamint az 1936-os Derkovits-kiállítás.

Az 1919-es tisztújító gyűlésen Fábián Gyula vállalta a Kultúregyesületben a Múzeum képtárőri teendőinek ellátását is. Ez a feladat azonban sok gondot okozott a számára. A múzeum képtára ugyanis rendelkezett szép letéti, s némi saját anyaggal is, de sem kellő kiállítási terme, sem műterem nem volt, ahol dolgozni, találkozni, problémáikat megbeszélni tudták volna a helyi művészek. Az állomány gyarapítását Fábián Gyula főleg a vasi tehetségek műveivel szerette volna elérni, mert azt írja 1927-ben: „A vidéki múzeum legfőbb feladata, hogy lehetőleg hűségesen tükröztesse vissza a maga szűkebb környékének a kultúráját. Sok vasi művész tette már nevét országos hírűvé, s képtárunk nem tud számot adni elindulásukról – mire naggyá lett, alkotásai elérhetetlenekké váltak számukra." Ezért az évi 100 pengő fejlesztési alapot kétségbeejtően kevésnek érzi terve megvalósításához. Kéri a művészeket, hogy kiállításaik alkalmával egy-egy képet ajánljanak fel a képtár javára. A város, a megye számára igen jelentős volt ez a törekvése akkoriban! Ez a szándék vezette Derkovics Gyula halála után is, amikor hovatartozásának tudatosítását azzal akarta elérni és azzal akarta megmenteni műveit a szétszóródástól, hogy 1936-ban megrendezte első szombathelyi kiállítását.

Múzeumőri tisztsége mellett Fábián Gyula tagja volt az Egyházművészeti Bizottságnak is. Szívén viselte a város művelődési viszonyait olyan jelentős ügy szempontjából is, mint az önálló helyi színház. Írói tevékenysége révén bekapcsolódott a helyi

Faludi Ferenc Irodalmi Társaság munkájába, országosan pedig a Magyar Ifjúsági Irodalmi Társaságba, baráti kapcsolatai révén a kaposvári Berzsenyi Irodalmi és Művészeti Egyletbe. A húszas években még szívesen és gyakran tartott vetítettképes előadásokat, mesedélutánokat a fiatalság számára. Sokirányú tagsága mutatja, hogy az alkotó, tevékeny munkába mindenfelé szívesen bekapcsolódott, de nem szerette az értekezleteket, adminisztrációt. Sok tréfás megjegyzése, adomája él ma is a hiábavaló szószaporításról, vitákról. Azt írja gúnyosan a *Különös háborúban* Fehér tanár úr szájába adva a szót a sok értekezletről, hogy: „ez nálunk minden baj egyedüli orvossága".

A Kultúregyesület keretében tagja volt Fábián Gyula a zenei szakosztálynak is. Nemcsak a házi muzsikálást művelte szívesen, hanem a városi szimfonikus zenekarban is hegedült, brácsázott, vagy csellózott – ahogy a szükség kívánta – Heintz Fülöp karmestersége idején, később Gyula fiával együtt.

Fábián Gyula majdnem 30 éve eltávozott közülünk. Életét alkotó korszakát más idők szelleme alakította, de emberségét, egyéniségét ma is tisztelt és nemes eszmék irányították. Csak saját korába illesztve annak az időszaknak politikai, társadalmi és kulturális viszonyait figyelembe véve szabad és igazságos dolog őt méltatni és megítélni. Életét, munkálkodását mindenképp példának tekinthetjük, megbecsült hagyományaink közé kell sorolnunk. Tisztelettel emlékezzünk rá, emlékezésünk gazdagítani fogja jelen életünket!

MŰVEINEK BIBILOGRÁFIÁJA

(*Szabó Erzsébet* bibliográfiájának felhasználásával,
Dr. Fábián Pál és *Dr. Kovács Jenő* adataival kiegészítve)

Regényei:

Olaszországi levelek. 1909. Magánkiadás.
A zöld elefánt. III. Biczó András. Bp. 1929. 1939. 1942. Dante
(Előzőleg megjelent a képes Kis Lapban, folytatásokban.)
A Fehér Sas vagy a legutolsó delewar hős története.
Ill. Biczó András. Bp. 1929. 1939. Dante
Előzőleg megjelent a K. K. L. mellékleteként folytatásokban.)
Posledne indiani (A Fehér Sas szlovák fordítása Nové Zámky 1947.)
A kis Mozart Ill. Biczó András. Bp. 1930. 1946. Dante
(Előzőleg megjelent a K. K. L.-ben folytatásokban.)
Gábor Diák (Zrínyi Miklós török diákja). Ill. F. Biczó Ilona.
Bp. 1930. Dante
A szajki cserkésztábor Ill. Biczó Ilona és Szabó Károly
Szombathely, 1930. A Dunántúli Tanítók Lapja kiadása.
Különös háború. III. Biczó Ilona. Bp. 1934. Egyetemi Nyomda
Istenek bogárkái. Bp. 1935. Az Ifjúság és Élet kiadása
(Természetrajzi regény, a Pallas népszerű regénypályázatán elismerésben részesült.)
Szilassy Bálint diáksága. Bp. é. n. Előzőleg megjelent az Ifjúság és Élet mellékleteként, majd az Ifjúsági Lap könyvei c. sorozat VI. köteteként
Szilasy Bálint. Ill. Fábiánné Biczó Ilona. A könyvbarátok Kis Könyvei sorozatban, Bp. 1940. Egyetemi Nyomba. (Önálló kiadása előtt megjelent a Cimbora c. ifjúsági lapban.)
Hej Rákóczy, Bercsényi, Bezerédyl Ill. Horváth Jenő.
Bp. 1935. Egyetemi Nyomda.
Kuruc virtus. Bp. 1936. (Kis ifjúsági regény, megjelent az Ifjúság és Élet c. lapban folytatásokban.)
Bodri. Ill. Györgyfy György Bp. 1938. Szent István társulat.
Az ősemberek völgye. Ill. Györgyfy Gy. 1939. Szent István társulat.
Sajkások hadnagya. Ill. Györgyfy Gy. 1940. Szent István társulat.
Táborozás a Balatonnál. Bp. 1940. Dante.
A Rozmaring őrs kalandjai. Bp. 1944.
A vörössipkás diákok. Bp. 1948. Dante.

Novellái:

Zula hánum szamara. (Tündérvásár)
Zimi-zumi. (Kis Pajtás)
Egy kaptár története. (Ifjúság és Élet)
Futballkaland. (Magyar Cserkész)
A lord labdája. (Magyar Cserkész)
Az életmentő. (Magyar Cserkész)
Egy falat szalonna. (Képes Kis Lap)
A vadászkastély titka. (Cimbora, Magyar Cserkész. 1930.)
Az ezredes úr. (Irottkő, 1937. 2. 3. sz.)
Boldogasszony kertje. (Ifjúság és Élet 1940.)

Színművek:

Faludi útrakél. Bemutatták 1930-ban a Faludi gimnázium névadó ünnepségén, majd 1931-ben Kőszegen, Zalaegerszegen és a Markó utcai Gimnáziumban Budapesten, diákszereplőkkel. Megjelent a gimnázium Értesítőjében 1932-ben.
A kétszívű Bezerédy. Bemutató 1937. Pécsett a Nemzeti Színházban, majd 1940-ben Szombathelyen. Történelmi dráma.
A delejes szakács. Bemutató 1939-ben az évvégi csapatünnepélyen.

Tanulmányai:

Szűrvirágok az Ipoly mentén. (Néprajzi Értesítő)
Palóc hímestojások. (Néprajzi Értesítő)
Ködmönvirágok. (Néprajzi Értesítő)
A gyetvai csipke. (Néprajzi Értesítő)
A mézeskalács. (Néprajzi Értesítő) 1913.
A szépérzés fejlesztése a háború alatt. Reáliskolai Értesítője 1915–16. Egyházmegyei Nyomda különlenyomata 1916.
Adatok Dorfmeister művészetéhez. 1925/26. Magyar Művészet gr. Erdődy Gyuláné. Kultúregyesület 3. évkönyve 1927–29.
A jáki gerencsérek. Szombathely, 1934. Vasi Szemle I. évfolyam folytatásokban, majd a Vasi Szemle könyvei sorozatban különkiadásban.
A tanuló ifjúság olvasmányai. Faludi Ferenc gimnáziumi Értesítője. 1937/38.
Cikkei, könyvismertetései a Sárvári Járási Hírlapban, a Vasvármegyében, a Hírben, a Szombathelyi Újságban és a Vasi Szemle folyóiratokban.

Vari Szemle, 1984. 38. c.j. 4. n.

FÁBIÁN Gyula

URBÁN László
Fábián Gyuláról emlékezve. = Vas Népe, 1984. 29. évf. ápr. 25. 96. sz. 5. p.
Születésének (1884. ápr. 12.) 100. évfordulóján. Vas megyében eltöltött éveiről is.

P 5

PÓSFAI János
Irodalmi örökségünk (7.) A paloc föld küldte megyénkbe. = Vas Népe, 1984. 29. évf. jun. 2. 128. sz. 8. p.
A Szombathelyen élt Fábián Gyula életéről, munkásságáról, irodalmi alkotásairól, stb. születésének 100. évfordulója alkalmából.
Fényképekkel.

P 5

SÓLYOM László
Fábián Gyula születésének évfordulójára. = Ipel', 1984. 7. évf. máj. 1. 18. sz. 6. p.
A losonci születésű /1884. ápr. 12./ művésztanár életéről, aki 1915-től haláláig /1955. szept. 22./ Szombathelyen élt, munkálkodott.

Sajtófigyelő

/BUDAI Rózsa/ b. r.
Értékrendező emlékkiállítások. Egy tiszteletreméltó művészcsalád. = Vas Népe, 1991. 36. évf. aug. 23. 297. sz. 5. p.
Radnóti Kovács Árpád, Fábián Mária, Fábián Gyula, Biczó Ilona festőművészek - Vas megyében élt művészcsalád alkotásaiból nyílt kiállítás az MMIK-ban.
Fényképekkel.

P 5

DÖMÖTÖR Sándor
Fábián Gyula. = Ethnographia, 1956. 67. évf. 3. sz. 181-182. p.
Nekrológ. Emlékezés a losonci születésű (1884) néprajztudós munkásságára. Rövid közl.

Y 164

Fábián Gyula tanár, író, képzőművész. = Vas Népe, 2000. 45. évf. márc. 9. 58. sz. 5. p.
Fábián Gyula (1884-1955) a szombathelyi Faludi Ferenc Gimnázium pedagógusa életéről.
Fényképpel.

P 5

KOVÁCS Jenő
100 éve született Fábián Gyula. = Vasi Honismereti Közlemények, 1984. [1985. okt.] 2. sz. 90-94. p.
A tanár, festőművész, író néprajzos életutjáról.
Fényképekkel.

Az igazi Almásy. "Az angol beteg" szombathelyi regénye. = Vas Népe, 1998. 43. évf. máj. 9. 108. sz. 7. p.

Fábián Gyula szombathelyi pedagógus könyveiről, melyeket Almásy László élete ihletett. (Különös háború, Az ősemberek völgye)

Fényképpel.

P 5

KORSÓS Zoltán

Almásy László és Fábián Gyula. Az Afrika-kutató hatása az író munkásságára. = Vasi Szemle, 1996. 50. évf. /márc./ 1. sz. 24-30. p. ill.

Almásy László Ede (1895-1951) felfedezéseinek és életének megjelenitése Fábián Gyula (1884-1955) "Az ősemberek völgye" és a "Különös háború" c. regényeiben.

X 75

SÓLYOM László

Kései emlékezés Fábián Gyulára. = Honismeret, 1985. 13. évf. /febr./ 1. sz. 6-7. p.

A Szombathelyen élt festő, néprajzkutató, tanár és iró munkásságáról.

X 511

Az iskolai oktatáson tul fontos szerepet játszott a megye képzőművészeti életében is. Kerámiái, rézkarcai a fővárosi tárlatokon kivül számos külföldi kiállitáson is bemutatásra kerültek. A képzőművész Fábián nem zárkózott be műhelyének falai közé. 1918-tól 1945-ig Vasvármegye Kulturegyesülete muzeuma képtárának "őre". Arra törekedett, hogy a gyüjteményt megyebeli, vagy innen elszármazott művészek alkotásaival gazdagitsa. Évenként tárlatokat rendezett a Vas megyei képzőművészek alkotásainak bemutatására. Nevéhez fűződik 1936-ban az akkor már 2 éve halott Derkovits Gyula első szombathelyi kiállitásának megszervezése is.

Sokoldalúságának bizonyitéka s egyben legmesszebbre ható tevékenysége ifjúsági szépirói működése volt. Mesterien értett a kamasznyelven. Irodalmi kisérletezésére Benedek Elek figyelt föl, s első regénye is az általa szerkesztett Cimbora c. ifjúsági lapban jelent meg először. Történelmi regényeiben egyrészt részletező képet fest történelmünk főbb eseményeiről, rendkivül izgalmas cselekménnyel köti le az olvasó figyelmét, de a tárgyi ismeretnyujtás mellett helytállásra, hazafiságra is nevel.

Fábián Gyula egész életét az alkotó munka jellemezte. Szüntelenül azon munkálkodott, hogy hasznára legyen környezetének, a társadalomnak. 1955. szeptember 22-én hunyt el Szombathelyen.

ÖNÁLLÓ MÜVEI

Bodri. Györgyfy György rajzaival. Bp. 1938. Szt. István Társ. 159 p.

Faludi utrakél. Iskolai szinjáték három felvonásban. = A Szombathelyi Magyar Királyi Állami Faludi Ferenc - Reáliskola értesitője az 1931- 1932. iskolai évről. Szerk. Perepatits István. Szombathely, 1932. 5-26. p.

A fehér sas vagy a legutolsó delawar hős története. Ill. Biczó András. Bp. 1929. 163 p.

Gábor diák. /Zrinyi Miklós török diákja./ Ill. Fábiánné Biczó Ilona. Bp. /1930/, 160 p.

Haydn. A négy évszak. Az oratórium magyarázata és szövege. Szombathely, 1915. Egyházmegyei ny. 22 p.

Hej, Rákóczi, Bercsényi, Bezerédj! Ill. Horváth Jenő, Bp. 1935. 316 p.
/Könyvbarátok kis könyvei 4. évf. 3./

Ism: Irott Kő, 1937. 3. sz. 190-191. p.
Vasi Szemle, 1938. 1-2. sz. 103. p.

A jáki gerencsérek. Kiad. a Vasm. Muzeumok Barátainak Egyesülete. Szombathely, 1934. 48 p.
/Vasi Szemle könyvei 1./

Ism: HIR, 1934. jul. 3. 3. p.

A kis Mozart. /Wolfgang/. Biczó András rajzaival. Bp. 1909. Dante, 71 p.

Különös háboru. Bev. Lambrecht Kálmán. Bp. 1935? 212 p.
/Könyvbarátok kis könyve./

Ism: Vasi Szemle, 1935. 1-2. sz. 108-109. p.
Magyar Könyvbarátok Diáriuma, 1935. 2. sz. 39-40. p.

Az ősemberek völgye. Györgyfi György rajzaival. Bp. 1939. Szt. István Társ. 203 p.

Ism: Vasi Szemle, 1940. 1-2. sz. 104-105. p.

A Rozmaring-őrs kalandjai. Bp. 1944, 174 p.

Az iskolai oktatáson tul fontos szerepet játszott a megye képzőművészeti életében is. Kerámiái, rézkarcai a fővárosi tárlatokon kivül számos külföldi kiállításon is bemutatásra kerültek. A képzőművész Fábián nem zárkózott be műhelyének falai közé. 1918-tól 1945-ig Vasvármegye Kulturegyesülete muzeuma képtárának "őre". Arra törekedett, hogy a gyüjteményt megyebeli, vagy innen elszármazott művészek alkotásaival gazdagitsa. Évenként tárlatokat rendezett a Vas megyei képzőművészek alkotásainak bemutatására. Nevéhez fűződik 1936-ban az akkor már 2 éve halott Derkovits Gyula első szombathelyi kiállitásának megszervezése is.

Sokoldalúságának bizonyitéka s egyben legmesszebbre nato tevékenysége ifjusági szépirói működése volt. Mesterien értett a kamasznyelven. Irodalmi kisérletezésére Benedek Elek figyelt föl, s első regénye is az általa szerkesztett Cimbora c. ifjusági lapban jelent meg először. Történelmi regényeiben egyrészt részletező képet fest történelmünk főbb eseményeiről, rendkivül izgalmas cselekménnyel köti le az olvasó figyelmét, de a tárgyi ismeretnyujtás mellett helytállásra, hazafiságra is nevel.

Fábián Gyula egész életét az alkotó munka jellemezte. Szüntelenül azon munkálkodott, hogy hasznára legyen környezetének, a társadalomnak. 1955. szeptember 22-én hunyt el Szombathelyen.

20/1984

KÖNYVISMERTETÉSEI

Bárány László: Bolyongás a Bükkben. = Vasi Szemle, 1941. 4. sz. 243-244. p.

Sopron vármegye müemlékei. II. Sopron, 1935. = Vasi Szemle, 1935. 4. sz. 286. p.

Harangi László: Versei. Bp. 1934. = Vasi Szemle, 1935. 4. sz. 283. p.

UJVÁRY L. Lajos: A mai gyermek és a könyv. Bp. 1936. = Vasi Szemle, 1937. 4. sz. 276-277. p.

ÉLETÉRŐL, MUNKÁSSÁGÁRÓL

KISS Gyula: Fábián Gyula /1884-1955./ = Vasi Szemle, 1965. 4. sz. 565-569. p.

LENGYEL Dénes: Fábián Gyula. = Irodalomtanitás, 1955. 5.sz 160. p.

PÁVEL Ágoston: Fábián Gyula. = A Szombathelyi Magyar Királyi Állami Faludi Ferenc Gimnázium 32. évkönyve az 1943-44. iskolaévről. Szombathely, 1944. 3-4. p.

Összeállitotta: **S z a b ó Erzsébet**

Készült a Berzsenyi Dániel Megyei Könyvtár rotaüzemében, 150 példányban. Felelős kiadó: Takács Miklós. Gyártási szám: 15/1984.

Berzsenyi Könyvtár tulajdona
16/2
SZOMBATHELY

FÁBIÁN GYULA 1884-1955

AJÁNLÓ BIBLIOGRÁFIA

SZÜLETÉSÉNEK 100. ÉVFORDULÓJÁRA

SZOMBATHELY
1984

Életrajz

100 éve született Fábián Gyula rajztanár, etnográfus, ifjusági iró. Sokoldalu ember volt. Szépre, igazra, humanitásra nevelte tanitványait, olvasóit.

Nógrád megyében, Losoncon látta meg a napvilágot 1884. ápr. 12-én. A szülőföld atmoszférája, a palóc etnikum népmüvészete, hagyományai meghatározták az ifju pályakezdését. Már főiskolai hallgatóként, az Iparmüvészeti Társulat ösztöndijának birtokában gyalogszerrel járta be a palóc falvakat, hogy megörökitse a himzések rajzát, megismerkedjen a szürszabók szürmintáival, a ködmönök és szőttesek ornamentikájával. A fiatal főiskolai hallgató nevét ekkor ismerhette meg a néprajztudomány a Néprajzi Értesitőben megjelent közleményeiből.

1908 őszén, a Képzőmüvészeti Főiskola friss dimlomásaként mint rajztanár kezdte meg tanitói munkáját a sárvári polgári iskolában. Egy ideig folytatta még a népi diszitőmüvészet tanulmányozását. Engedélyt kapott, hogy a Néprajzi Muzeumban dolgozhassa fel a palóc népmüvészetet és népi szövést. Ekkor mélyült el barátsága Győrffy Istvánnal, a nagy magyar néprajzkutatóval. A sárvári évek magánéletében is nagy változást hoztak. 1911-ben vette feleségül Biczó Ilonát, az ország első diplomás rajztanárnőjét.

Fábián Gyulát 1915-ben Szombathelyre helyezték az állami reáliskola tanárának. Ebben az 1912-ben alapitott intézetben, kiváló tanártársak közt oktatott 1943-ig, nyugdijaztatásáig. Nagyszerü tanár volt, egykori tanitványai szeretettel őrzik a régi rajz- és énekórák emlékét.

Sajkások hadnagya. Györgyfi György rajzaival. Bp. 1940. Franklin, 185 p.

A szajki cserkésztábor. Kiad. a Dunántuli Tanitók Lapja. Szombathely, 1930. 174 p.

A szépérzés fejlesztése a háboru alatt. Szombathely, 1916. Egyházmegyei ny. 20 p. Klny. A szombathelyi m. kir. áll. főreáliskola 1915/16. évi értesitőjéből.

Szilasy Bálint diáksága. Történelmi korrajz az ifjuság számára. Bp. é.n. 84 p. /Ifjuság és Élet könyvei 6./

Táborozás a Balatonnál. Bp. /1940./ 160 p.

A vörössipkás diákok. Bp. é.n. 160 p.

CIKKEI, TANULMÁNYAI

Gróf Erdődy Gyuláné, sz. gróf Széchenyi Emilia. = Vasvármegye és Szombathely város Kulturegyesülete és a Vasvármegyei Muzeum 3. évkönyve. 1927-1929. Szerk. Krisztin Ernő. Szombathely, 1929. 43-51. p. 3 t.

A mézeskalács. = A Magyar Nemzeti Muzeum Néprajzi Osztályának Értesitője, 1913. 89-98. p.

A mozi és a rendőrkapitány /Szombathelyen/. = Vasvármegye, 1917. aug. 11. 182. sz. 2. p.

Rojtos-szárnyu rovarok Kőszeg vidékéről. = Vasi Szemle, 1938. 5-6. sz. 346-349. p.

Szombathely mükedvelői. = Szombathelyi Ujság, 1915. okt. 17. 3-4. p.

A szombathelyi muzeum kincsei. Összeáll. Pável Ágoston, Smidt Lajos, Pákay Arnold, Fábián Gyula. = Szombathely története, leirása, statisztikája, cim- és névtára 1937. Szerk. Szepesházi Róbert. Szombathely, 1937. 20-24.

Tóth János gyüjteményes képkiállitása Szombathelyen. = Vasvármegye, 1937. dec. 11. 3. p.

Ugy vélem... Néhány ügyefogyott vélemény a szombathelyi Falu: Irodalmi Társaság válságáról. = Hir, 1932. máj. 22. 1-2. p.

negerva

Fábián Gyulárné
Biczó Ilona
festő
citkei

l.

A magyarság néprajza
II. k. 340 l.

Egyben utasitom az
beszerzési előleget nevezettn
hó 1-től kezdve 10 havi egyen
ben vonja le s a levont részl
lölt alnaplóban beszerzési el
számolja el.

A hivatalos másc

igazgató

Fábián Gyuláné Biczó

Ilona, festő, grafikus és
iparmüvész; sz. 1886. szept.
16. Bycsten. Bitzó Géza
festő és illusztrátor leánya.
1906-7, 1908-11. a bpesti
képzőmüv. főiskolában la-
mult s megszerezte a rajzla-
nári oklevelet. 1913-tól a
sárvári áll. áll. polg. iskolá-
ban, 1917-től a szombat-
helyi áll. leányginná-
zimban müzőtott. 1922. a
~~bpesztelen~~ bpesti Műcsarnokban
Halálfáni Cvetkare sorozatával vonta magára
a figyelmet. Szerepelt
a helsingforsi, rigai
oslói, velencei és Kra-
kói n. reprezentatív
kiállításokon.

1928. a Nemzeti halonban
[dicsérő elismer~~tiben részi~~
~~szilt~~ kapott. Ő illusztrálta
Fábián Gyula Gábor diák
(Bp. 1930) és Különös hábo-
ru (Bp 1935) c. ~~[illegible]~~
könyvet, számos rajzot
készitett a Jó Pajtás és Cim-
bora c. gyermek ujságok
~~[illegible]~~ és tankönyvek
~~[illegible]~~ részére. Ismer-
tetést irt és rajzolt a
M. N. Muzeum Nagyrajzi
Osztályának Értesítőjé-
be [a magyarosi és
kosdi fajfákról [~~[illegible]~~
~~[illegible]~~

[Olyasó nő c. mez
zőtúrtujára

[1908 és 1912.
elf.

Szombathely városát ábrázoló olaffestmenye. Szombathely város tulajdona.
A Szépmův. Muzeum graf. gyűjteményében 2 rézkarca a Képzőmův. főiskola graf. gyűjteményében 4 grafikai lapja van (Nyírfák, vízparti részlet, Szélmalmos táj, Szélmalom a dombtetőn, 1908-1909 bőt.)

Fábiánné Bicró Ilona

festő Kombathelyen.

Kombathely c. olajf. Kombathely város tulajdon.

Több olajf. és grafikával vett részt a Képzőművészek Vidéki Követsége 1928. évi kiállításán.

Diluviális mammuth X.31.

Biczó Ilona
(Fábián Gyuláné)

Lásd

Gulyás: Magyar írók

III. k. 284. h.

Szül. 1886. Bpesten.
Előbb a sárvári állami
polg. iskolában. 1939. a
szombathelyi áll. leány-
gimnáziumban működik.
Ő illusztrálta Fábián Gyula
Gábor diák (Bp. 1930. és u.a.
Különös háború (Bp. 1935)
kötetét. Lilkei: a Nemzeti
Múzeum Nepr. O. Értesítőjében
1908-14-ben.

Fabiánné Bíró

Flóra
néprajzi cikkei
megjelent
A Magyar Nemzeti
Múzeum Néprajzi
Osztályának Értesí-
tője 1913. évf.

Beiratkozási

n-Tudományegyetem mind a négy (református
rvostudományi és bölcsészettudományi) karán,
v-, történettudományi, valamint matematika és
beíratkozás az 1939—40. tanév II. félévére 1940.
g tart.
atkozik be, valamint, aki — katonai szolgálat
mint egy félévre egyetemünkön tanulmányait
nánybélyeggel ellátott folyamodványt 1939. évi
karnak a dékánjához nyujtsa be, amely

nulmányi időre érvényes, azonban csak arra a
elvételét kérte.
a következő eredeti okiratokkal kell felszerelni:
7.300/1939. M. E. rendelet 4. §-a szerint: rend-

a következőket tartalmazza: „1. Az egyetem vagy (a továbbiakban: hallgató) köteles igazolni azt, hogy ben nem-zsidónak vagy zsidónak kell-e tekinteni, illea törvény 2. §-ában foglalt rendelkezés alá esik-e. vonatán felül rendszerint csupán mindkét szülőjének köteles a felvételi kérvényhez mellékelni. Ha a hallk születési anyakönyvi kivonatát (keresztlevelét) kötóság kétség esetében arra is kötelezheti a hallgatót, önyvi kivonatát (keresztlevelét) is mutassa be. — yszülei születési anyakönyvi kivonatának (keresztlevelita hitfelekezet tagja, vagy aki folyamodványában kiyébként zsidónak kell tekinteni.“

Biczó Ilona

1906/7, 1908/9 – 1910/11

Felképzőm főiskénk

1932-33. 68. l.

Fábián

F. 3. *Gyulané Biczó Ilona*, festő és grafikus, * Budapest 1886 szept. 16. 1910. szerzett rajztanári oklevelet és Sárvárott, majd Szombathelyen működik. Haláltánc c. rézkaresorozatával 1922. a Műcsarnokban aratott sikert. 1928. Olvasó nő c. mezzotintójára a Nemzeti Szalónban kitüntető oklevelet kapott. Újabban főleg meseillusztrációi révén vált kedveltté.

E. Gy. I. 2991

T. 6130.

éle asztaloknál összesen 12 sze-
bbról ketten írnak.

6 : 19.2 cm.

Biczó Ilona

teljesen süket
közli velem a szinten
süket Csatkai Endre
1947 nov. 14.

MAGYAR NEMZETI I

AUKCIÓ

1923. január 15., hétfő		1923. január 16., kedd	
Magyar festők	1— 27/c	Magyar festők	28— 5(
Külföldi festők	81—100	Külföldi festők	101—12(
Miniatürök	161—167/d	Miniatürök	168—17(
Plasztika	201—220	Plasztika	221—23(
Ázsia	261—270	Ázsia.....	271—281
Porcellán, fajánsz	351—380	Porcellán, fajánsz	381—410
Üveg.....	495—514	Üveg	515—534
Ezüst, arany ..	581—600	Ezüst, arany ..	601—630

1923. január 19., péntek		1923. s
Ázsia.....	305—334	Ázsia .....
Porcellán, fajánsz	471—482	Textil .....
Ezüst, arany	701—720	
Vegyes.....	721—770 1002—1009 1011—1036 1040—1050	

Az aukciót naponként pontosan délután fél 4 órako
A kikiáltási ár alacsonyabb a becsárnál.

Fábiánné Bíró Ilona

festő

Műcs. kiáll. 1913 tól
Pipics 112. l.

tévés

818. Német festő.
A XVI. századból.

Mária imádja gyermekét.

A jászolban fekvő gyermek Jézus előtt térdel a kissé előrehajló Mária és kezeit összetéve imádja fiát. A Madonna öltözete szük ujju magas kék ruha és fejét ép úgy, mint Jézusét dicsfény veszi körül, csakhogy az utóbbiéban kereszt látható. Jobbról az Üdvözitő fejénél két angyal térdel ~~zöld és vörös szárnyakkal~~; a jászol előtt tehenek fekszenek és a szalmafedelü szinben, hol kalászok hevernek szana-szét, ~~tehenek fekszenek~~ gyékényt teritettek fel. A sövény mögött balról összebo-borult szerzetes beszél a kürtöt tartó férfival.

671

Fábiánné Biczó Ilona

1935

9. **Fábián Gyula:** KÜLÖNÖS HÁBORÚ. **Fábiánné Biczó Ilona** rajzaival. A termeszek és vörös hangyák harcának a tudós alaposságával és a virtuóz író készségével megírt izgalmas regénye. (Bolti ára 3·80 P.) **Pontértéke: 6.**

Szerkesztette: dr. Gombocz Endre. Vk. (Bolti ára 14 P.) Pontértéke: 22.

94. OTTHON ÉS GAZDASÁGA. TANÁCSADÓ A CSALÁDI HÁZ ÉPÍTÉSÉNEK, FELSZERELÉSÉNEK, KERT- ÉS ÁLLATGAZDA-

50. Gragger Róbert: ANTHOLOGIA HUNGARICA. Magyar antológia a legrégibb emlékektől, a népköltészet remekei kíséretében, egészen Vég-

Fábiánné Biczó

Ilona

Tanár a [illegible]

Vrad

Bende 1916

141 l

Nemes E

1923. *Öreg asszony.*

Az ábrázolt öregasszony
lomban és jobbrafordultan ülve
térdeire tette és ájtatoskodik. Ös
pedig pápaszemet tart. Öltözete
ruha és zöld szoknya. Balról
dombormives gyóntatószék lát
»*Elisa Nemes 1874*«.

Vászon, méretei 76·5 : 63
Nemes-Nándorné sz. Ransonnet E
— Átvétetett 1900 deczember
K. — A hagyományt jóváh
17342 sz. határozat (216–901).

Jegyzet. Az 1901 november
és az 1902 január 10-iki 92507
alapján ideiglenes állami letétül
múzeumnak (98–902).

III : 7

Hag. 1900
gr. Nemes Nándorné

Neme

Fábiánné Biczó

Ilona

Nuv. kiáll. hulf-on ar 1927 zoben 1928

1.

Dery 1927

12, 100, 102. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Fábiánné Bíczó
Ilona

Szabad Művészet

1952. 2 n 96 l.

Domoděr S

Vasmegyei művészek
Mall. Sárvárott

N Y

Negyvenkettő (=42

mely összeget a Bp. II. Hunyad

épitésére vonatkozó müszaki felülvi

kek Orsz.Bizottságától, annak 1934.

lete alapján felvettem.

Budapest, 1934. július

Fábiánné Biczó Ilona

9. **Fábián Gyula:** *Különös háború.* Fábiánné Biczó Ilona rajzaival. A természek és vörös hangyák harcának a tudós alaposságával és a virtuóz író készségével megírt izgalmas regénye. (Bolti ára 3·80 P.) **Pontértéke: 6.**

Diárium 1939

dupla

1934. Jelent meg

Művészház

1913. ogyszt. kiáll
kirámiák ból
(férjével közösen)

Felijatos Rő, rózsai. IV. 121, 122

Fábiánné Bíró Ilona

Műciarnok
1922. őszi kiáll. 354–359 V
Szombathely V
1924. őszi kiáll. 328. Szombathely
1925–26. őszi kiáll. 350, 351, 352
1926. téli kiáll 503, 507, 511. V V
1927. tav. kiáll. 208 V

Biczó Ilona

kiáll. Nemzeti Szalonban

1908. tavasz

Kiskunhalasi tájrészlet

vernis-mou

Farkas József rézmetsző.

19. 42.

IV. 68.

Fábiánné Bieró Ilona

Kiskunhalasi szélmalom aquatinta

Nemzeti Szalon

téli tárl. 1922. jan.

Fábiánné Biczó Ilona

1922. máj. 1-ma MROE

kiáll. Nemzeti szalonban

Besztercei hid, vonalkarc
Halasi szélmalom, aquatinta
Nisfák, vonalkarc.

(2)

Szül. Budapest 1886
szept. 16

1922 tav

Besztercebányai öreg hid, rézk
Körmöci lejtő

(1)

Wolhynia [illegible] V. 2.

Fábiánné Biczó Ilona

1915. MKE kiáll. Kemzdi halon
9 grafika

1916. márc. MKE kiáll. n. o.
Mária, majolika dombornin, 150.–
A csók, terracotta " " 80.–
A front mögött, tokrajz 60.–
Virágos halmok, mines tokrajz 60.–
A nagy kaszás, tokrajz 60.
Cifra vonat, tokrajz 60.–

Marko F.: Amerika felfedezése V. 79.

Biczó J.

Facsoport, op.

Szeged, 1917 i nepren. this

zottságot, hogy a csonkavágány épit
örömbe tartozik, minélfogva a vonatk
ból ide lesznek bemutatandók.

azonban, ha az épitendő csonakvágán
stári terület igénybevételére az ill
edélye előzetesen bemutattatnék, to-
m. kir. államvasutak hozzájárulása -
a szempontjából - előzetesen kieszkö-
azoltatnék s ha végül a csonkavágán
rdek és közművek nem érintetnének, u
isa mellőzhető volna.
a részére, hogy a csonkavágány épités
elszámolási előlegként való befizet
bizottságot, hogy rendszerint, de a
s idegen felek terhére a m. kir, ál-
etnek munkát, ha az előirányzott épi

Fábiánné Bicró Ilona

festő Szombathely

lásd

Szeged őszi tárl. 1943 okt

(Hungária tálló

Őszi Táj, rézk

78c

GMKT

Fábián Gulánné
Biczó Ilona

1922 ősz Soha többé! I-VI. rézk
Sorozat

1924 ősz Bibliás nénike, festm

1925-26 Akt-kiáll
Női akt
Palika
Tükör mellett
) graf

1926 Jéli Füzes
Perintpart
Alföldi Táj
} oonalkare

1927 Jav
Beethoven: V. szimfonia, első
tétel, c. r

1932 febr-márc
Drótakadály a kárpátokban, graf

1936 máj-jun. jub
Kőszegi udvarrészlet, c. r

1940. Germek a műben
Palika, hidaytükare

szépen Renz. 1941 (kultus) Füzes, rézk.

Fábián Gyula

festő

Szombathely

Műcsarnok

1924. tav.

Szül. Losonc 1884. ápr. 12

Fábián Gyuláné
Biczó Ilona

M. Képzőművészeti Egy.
1938. jún. Kiáll.

Kőszegi udvarrészlet,
Palika, hídoszlo-
karó, Ablaknál,
mezzotinta.

Fábiánné Biczó Ilona

Alkotó Műnésznők

Egyesülete. (N. Szal.)

1931. jún.: Pörzse

néni, of.

Fábiánné Bíczó Ilona

Kultuszminisztérium vásárlásainak kiáll
(Szépm. Muz.)
1938. jul. – 1940. aug.
Füzes, rézkarc.

Fábián Gyuláné

Biczó Ilona

lásd

M. Képzőművészmők Egyes.

1916. máre

67 – 72 szám

Fábián Gyuláné

Biczó Ilona

l.

M. Képzőnőmérznők Egyes

1915. márc.

30–38. nám.

Fábiánné Bicró Ilona

a szombathelyi áll-
leánygimnázium
tanára

Fehér Szombathely

1777–1927
Jub. emlatkám
Szt. 1927

97. l – 160. l.
162. l
163. l.

MOB kat.
2039

Biczó Ilona

festő

Fabiánné B. I.

szül. 1886

lárd

Galtek Vagyköros

antal de B.

minvésete.
A uk-i képem
miáll. kat.
1926. N. tvl.

179. l.

Archeppel

MOBKA. 3707.

~~Albert magyar Király II. 194.~~

Fábiánné Biczó I.

illustrációi
a kör. umben

Gépin (nombh) egyhmene

I. kötet -

Szt.
Istvan
1929

35/1939.

Műemlékek Országos Bizottsága

Méltóságos Elnökségének.

Budapest

IX. Ferenc körút 10.

Géfin L.:

trombathely legré-
gibb látképe
L. o. 1936

Fábián Gyula: A jáki generációk

dutl

8°, 23K, 48L, Szombathely, 1934.

Fábián Gyula

Halmay - Lexikon

269. L.

Fabianné Biró Ilona
Arányos Gyula szobrász fele-
34. X. 1946 Ott. ♀
35–41 nem 24 szül

Lanfranconi.

van ábrázolva)
ló lovon. Jobbkezében görbe kardot
Öltözete: tollas sisak, vért kar-
brokát atilla, szük nadrág és magas
tú egyenes kard, mellette pedig pisztoly
fölül: N.M. ZRINYI és jelzése alól

lyéből.
-án kelt 28402 sz. leirat alapján (140/95).

5 (64)

334

Fábiánné

Biczó Ilona

2. eredeti tollrajz

Repr.

Trottkö 1936.

nejt

Rövid hajat bajuszt és körszakált hord.
orra kötött nyakkendője rojtos, atillá-
s vállraretett prémes mentéjének a kötőjén
latt két sorban:

József
megye Főispánja"
y Soma"
llák Testvérek Pesten 1866."
yomat fentartatik".

nagysága 14.5 c/m.

(chin. pap.).

4/94 N° 154.

Római szoborrészlet: Kőből VI. 277

Ybrotti kő
1936. 151. l.

~~Fábián Gula~~

~~Magyar Művészet~~ Duplicate
~~1925, 580~~, 583

Fábiánné Bíczó

Ilona

vöd

Kozáky István

A haláltáncok tör-
ténete. Harmadik rajz
Bibliotheca Huma-
nitatis Historica. VII.
Bp. 1941. [266. l. 78. tábla

~~lezni, hogy szerle~~

[249. l.

Y

, melyet/~~40.204/1904~~ ösmyet/ 76.942/1942
~~án~~ elrendelt ~~xxxxxxxxxx~~ 3.000 drb. ~~topogra-~~ műemléki
uli elkészitéséért felvettem.

~~aknak megfelelő helyes elvégzését~~

~~hivatalos idő tuli~~

MI

1911. 396. l. kép

Pontérték: 9.

KENYERES IMRÉ *Kejtelmes irodalom.* Szomoru István rajzaival. Pártalapuhoz-tekes bevezető az irodalom alapkérdéseibe. E. n. 265 l. (K. K. K.) Vk. (Bolti ár 3·80 P.)

Pontérték: 8.

Fábiánné Biczó Ilona

FÁBIÁN GYULA: *Különös háború.* Fábiánné Biczó Ilona rajzaival. A termeszek és vörös hangyák harcának a tudós alaposságával megírt páratlanul érdekes és izgalmas regénye. É. n. 212 l. (K. K. K.) Fv. (Bolti ára: 3·80 P.)

Pontértéke: 8.

dupl

Msg 1922. máj 28

(MROE. kiáll)

Fábiánné Biczó Ilona

dupl

FÁBIÁN GYULA: *Különös háború.* Fábiánné Biczó Ilona rajzaival. A termeszek és vörös hangyák harcának a tudós alaposságával megírt páratlanul érdekes és izgalmas regénye. é. n. 212 l. (K. K. K.) vk. (Bolti ára: 3·80 P.)

Pontértéke: 6.

Fabián Gyulánné
Biczó Ilona

a képek egy része
fentiről az
alábbi nőben

ovyay D:A

Malmagyrépnőv. V.

A palócok
művészete
é. n.

A poprádi campanile.

C XXXVI. – 1669

II. A
15
2

8 2 x 11

Pável A: F. G.: ke

F. G. B. J. [illegible]

lönös háború. (Konyv-

ism.) Vasi tele 1935.

108, 109. l

Igen tisz

a Müvészettörténeti

mükritika és müvészeti irodalom le

történészeket, müvészeti irókat, r

irodalmi munkássága a müvészettört

Ehhez a munkámhoz k

liográfiai adatait megadni, az a

Fábián Gyula

Mád

Szabados M. Rajmunda O. P. — Vágó Lajos: Savaria — Szombathely bibliografiája. Szombathely. 1948. 119. l.

MÜEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
266 1927 szám
Érk.: 1927 év julius hó 16. n.

akarékpénztár Egyesületnek, Budapest.
IV. Deák Ferenc-utca 5

öm meg, hogy az utalványozott összeget
yószámlájára szíveskedjék bevételezni
ius hó 5. A miniszter rendeletéből
tanácsos
teléül:

Ferenc

sh. igazgató h.

Fábiánné Biczó Ilona

a szombathelyi állami
leányliceum tanára
1931-32.

F. Szabó Vasm és tithet
542. l.

mezei virág
ált. ism
és emlékez
az 1931-32
évre
Bp 1931

THURZÓ GÁBOR

ELŐJÁTÉK

Fiatal író első regénye, de kiforrott írásművészete, érett szemlélete mindenkép kész íróra vall. A családi tűzhely regénye, amelyben a tradíciókhoz ragaszkodó nagyanya áll szemben maibb gyermekeivel és az üzleti élettől már eleve idegenkedő unokájával. A történet hátterében a tegnapi s mai Pest s a pesti polgárság életének költői lélekrajza áll.

Szerda

25

VII. Gergely p.

Csütörtök

26

Áldozó cs.

Péntek

27

Béda et.

Szombat

28

Ágoston pk.

Bitzó (Bicsó) Ilona

Fábián Gyula

Bitzó Ilona, festőnő. A budapesti képzőművészeti főiskolán végezte tanulmányait. A Képzőművészeti Társulat 1909. évi nemzetközi grafikai kiállításán Erdőrészlet cz. rézkarczát és Kiskunhalasi tájrészlet cz. aquatintáját állította ki.

Kiáll. tárgymutató. — *Olgyai Viktor:* A grafikai művek nemzetközi kiállításának tanulságai. *Művészet.* 1909. 88. l. — *Takács Zoltán:* Magyar grafika. *Művészet.* 1909. 198. l.

† B. Géza leánya, szül
1886. (Nagyrőcsön?) Rajztanárnő
Galantai Fekete Béla: Nagyrőcs. művészete. A nagyrőcsi képzőművészeti kiáll. kat. 1926. Nemzeti Galéria.

Biczó Ilona

festő

lásd még Gruláné

Fábián ~~Gáspáné~~

Biczó I. alatt

is.

lásd

Varga Nandor Lajos

~~[illegible]~~. Tárgymutató stb.

Bp. 1942

es ~~[illegible]~~

Fábián Gáspár dr.

festő epitez

Horthy Miklós út

15/c

Mucsarnok

1923. tav.

rk. plébánus

balaton füredi ~~uj~~ templom

a szekesfehérvári nőnevelő

uj zarda – utolaja

Fábián Gyuláné

Berzsenyi Társaság dunántuli őszi
találkozóján Szombathelyen szerepelt.

PH.929.X.16.

MDK

Fábián-házaspár / Szombathely/

Rézkarcaik és akvatintáik a mesterségnek pontos ismeretében mutatják be őket a Képzőm.Vidéki Szöv.I.kiállitásán.

Gál Endre dr.: A Képzőm.Vidéki Szöv.I.kiallitasa

Képzőművészet, 1927. 6.sz. 24.l.

Fábián Gyuláné

Szombathelyi egyházművészeti kiállításon neve szerepelt.

PH. 930.IV.4.

ajutalás
megszva

Fábián Ilona

iparmüvész

háid Bodó Sándorné

aldt.

Budapest, 1909. május hó 18.

A miniszter meghagyásából:

miniszteri tanácsos.

MDK

Fábián Ilona, IV.é. nyomottanygaterv.

Ifjuságí Képzőm. és Iparm.kiáll. N.Sza.1950.jun.

MDK

Fábián Imre !/ 24 éves/

Munkaközben
Tehenek

Főv. Népműv. Közp. 33. kiáll. Tatabányai Bányász-
müv. 1949, jun.

FÁBIÁN Gyula ferences

életrajz

VSz 1996/1. 125.

sorrend. —

(1) cég, gyártmány, ifő
Testület neve, címe,

(2) Kömpek mögháza, de
közlendő, szük. szer. f
intézmény /keretmeg,
sorozatként kezelendő

(3) Térkép
A rendszó - az ábrázo
(Ha ország - akkor a ka
- cím, méretarány, lé
- közreműködők, te
/gyzoló, metsző, m
szöregezés, szintvonaljelz
(földabrogok

(4) Disszertáció

Fabian J.

9470.

Gyalogosok.

Egész alakban, egy tiszt vezetése alatt tisztelgő állásban, teljes felszereléssel, két sorban és 14 képben vannak ábrázolva. Felirata a lapnak fölül

balra: KK. österr. Infanterre
és jobbra: es kir. osztrák gyalogság
jelzése pedig alól jobbra: FABIAN J. UJPEST

Szines kőnyomat, méretei a papirosnak 21:33.8 cm.

Sz. n. 155-912
189-912-81
Át. lelt. 7656.

0-62

megírva

Fábián Imre
fajzoló

l. Szabad Művészet

1950. 212. l.

V. L.:
Ifjúsági képző- és
Iparmův. kiáll.

1950
2.4
1926

ganz ergebenst zu ersu-
Betrag womöglich
dieses Monates zukom-
.

Kost schon sehr lange
wir momentan grö-
rf haben, wären wir
umgehende Übermittlung
r verbunden und
raus bestens dankend

hochachtungsvoll

Emil Bertl jr

Fábián Imre, rajzoló;

bánya munkás (vagár) Tata-bányán

sz. 1926. A tatai munkás szabadiskolában tanult ~~1948–49~~ 1948-tól.

~~1949~~. A tatabányai bányásművészének 1949 nyarán a Fővárosi Népművelési Központ bresti képőművészeti tárlatán Munkaközben és Tehenek c. művével, 1950 nyarán az ~~Ifjusági~~ a Nemzeti Szalonban vadezek ~~tárlatán~~ Ifjusági Képző és Iparművészeti kiállitason Tárnavészlet c. kréta-rajzával 1952. a Tatabányai Bányász Képzőművész Kor tárlatán Önarcképével és kari ka-

Anyákkal szerepelt.

Társaviszlet c. Szeurajza a Fév. képtar Anlajdona.

Kiáll. tm. –

P. Ö. G.: A tatai bányaművészek kiáll. Tára. Sz. N. 1949. jun. 25. –

Sz. M. 1950. 212. (V. L.: Ifjúsági képző- a Iparm. kiáll.) – 1952. 457. l. (A tatabányai képzőművész kör kiáll.)

Fábián Imre

Föv. képt

Tárnaréslet, tréner.

felkarolni, hogy-amennyiben
herük engedi – az előadások
tárgyával bőrebben foglalkoz-
ni méltóztassanak.

Ugyanket is mételben szíves
figyelmébe ajánlva maradta
kiváló tisztelettel

Szeg. 1923, jan: 16.

Schnell

Fábiáni Imre

László

Szabad Művészet
1952. 9. sz. 451. l.

A tatabányai
Bányász képzőművész
kör kiáll.

---

26 éves bányász,
önarcképét állította
ki
jó karikaturista is

kötelezettsége mellett nekünk
alán mint mult év október ha-
/: ötezer :/ koronát megküld-

1909 év június hó 14-én.

polgármester.

Biczó Ilona

Fábiánné B i c z ó I l o n a. 1/

1908. Tavaszi és V. Graf.kiáll.
Halasi tájrészlet, vernimou

1915. Magy.Képzőmüv.nők VII.kiáll.
Varróleámyok krétarajz.
Kiskunhalasi szélmalom,vernimou
Trencséi várrészlet,vonalkarc.
Nyárfa,volnalkarc,
Körmöczbányai udvar,krétarajz,
Kiskunhalasi táj,aquatinta,
Teracotta,
Faun,terrakotta,
Egy cserép muskátli,vizf.

1916 Magy.Képzőmüv-nők VIII.kiáll.
Mária mäji.dombormü,
A csók,terak.
A front mögött,tollr.
Virágos halmok,szin.tollr.
Cifra vonat,tollr.

1922 Tavaszi tárlat.
Halasi szélmalom,aquat.

1922. Tavaszi tárlat.
Besztercebányai öreg hid réz
Körmöci lányok,rézk.

1922 Rajz-tanárok Egy-nek ki
Besztercei hid vonalr.
Halasi szélmalom,aquat.
Nyirfák,vonalkarc.

1926 Györi Kpzőmüv-ti kiáll.
Füzes,rézk,
Öreghid,rézk,
Pók,rézk.
Pihenő,rézk,
Frontfelé,rézk.

1926 Pécsi Kpzőmüv-ti és szombathelyi kiálllitás.
Füzes,rézk,
Öreghid,rézk.
Pók,rézk,
Pihenő,rézk.

Nemzeti Szalon

1926. pécsi és szombathelyi kiáll.

Haláltánc a front felé, rézk,
Az 5 symphónia, r.zk.

1927 Bajai III. Kiáll.

Haláltánc a front felé, rézk.

1927 Egri kiáll.

Palika, rézk,

1928 Kpzőmüv-ek vid. szövets-nek kiáll.

Szombathely, olajf,
Kertben, olajf,
Köszegi várrészlet vonalkarc.
Ablaknál mezőtinta.
Halasi ősz, vonalkarc.
Öreg hid, vonalkarc.

Ame" Kiáll. 1931. jún

Pörzsenéni, olajf,

1931. Tavaszi tárlat.

Köszegi udvarrészlet, ceruzar.

1932 Tavaszi tárlat.

Köszegi udvarrészlet, cer, r,

1938 Magy. Képzőművésznők kiáll.

Köszegi udvarrészlet, hidegtü.
Palika, hidegtü,
Ablaknál, mezotinta.

Fábián Gyuláné Biczó Ilona

Született Budapesten, 1886. szeptember 16-án.
Gimnáziumi érettségit szerez 1906.
Elvégzi a Képzőművészeti Főiskolát, 1910.-ben rajztanári oklevelet kap. 1911-ben továbbképzős növendék. 1911-ben házasságot köt Fábián Gyuával.
Első alaklommal 1909-ben állit ki a Mücsarnokban 2 rézkarcot.
1913 -ban állást vállal a sárvári áll. polg. iskolánál, ahol férje szintén mint rajztanár müködik. -1917 -kezdve a szombathelyi áll. leánygimnázium rajztanára, ahol 1943. tanit.
Müveivel főképen grafika, szerepel a Mücsarnokbanahol 1922-ben halálsorozat rézkarca figyelmet kelt. -Kiállitott a Nemzeti Szalonban. Kisebb vidéki városokban. -KülföldönHelisingfors, Riga, Oslo, Velence, Krakkó. ä A Nemzeti Szonban kitüntetést kapott 1928-ban . "Mention Honorable".
A Szépmüvészeti Muzeum két rézkarcát vásárolta meg.
Ismertetést irt és rajzolt a Néprajzi értesitőbe a nagykőrösi és kosdi fejfákról.
A Jó pajtás, és Cimbora cimü gyermek ujságokba sok ilusztációt készitett.
Tankönyvet illusztrált.

M .D.K.

Fábián Imre iparművész

Szakir. szakir. ipt. tanár

a Hódmezővásárhelyen létesitendő Képzőművészeti Szabadiskola tanárául javasolva.

Képzőművészeti élet a felszabadulás után 216.l.
A MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOK. KÖZPONT FORRÁSTANULMÁNYI II.
Bp. 1965.

Fábián Imre

Szerepelt a vásárhely. művészet kiállításán (1945)

Ambrus Tibor: A vásárhely. művészet multja

Korunk 1968 II. 311 old.

Fábián Imre tatabányai sztahanovista vájár.

„Új bányarész"

„Váltás a munkahelyen"

(Rajzok, metszetek)

Képzőművészkörök Országos Kiállítása a Nemzeti Szalonban (Péter Imre) Művelt Nép, 1952 dec.

A kisemberek a szlovákiai Magyar Házakért

Gróf *Esterházy* János, a szlovákiai magyarság vezére, egy hónappal ezelőtt számolt be a rádió útján arról, hogy a szlovákiai Magyar Házak érdekében indított magyarországi mozgalomból milyen megható és impozáns módon veszik ki részüket a kisemberek. E rádiómegnyilatkozás nyomán tömegesen érkeztek be a szlovákiai Magyar Házak budapesti irodájához (V., Akadémia-utca 17., félemelet 2.) az adományok és különösen július első napjaiban adta a magyar társadalom újabb tanujelét annak, hogy a szlovákiai magyar testvérek kultúrérdekéért minden áldozatra kész.

A július első napjaiban beérkezett adományok között tömegével találkozott az iroda ismerős nevekkel, akik minden hónapban leróják párpengős áldozataikat a nagy magyar cél érdekében. Az iskolai év végével a magyar tanulóifjúság áldozatkészsége is megnyilatkozott és a Csalogány-utcai tanítóképző intézet növendékei 150.— pengős, a jászberényi polgári iskola növendékei 25.— pengős, az I. ker. Verbőczy gimnázium VI. a. osztályának növendékei 55.— pengős adományt küldtek be, míg a losonci tanítónőképző intézet végzett növendékei 71.90 pengős gyüjtést küldtek be a szlovákiai Magyar Házak javára. Az ország minden részéből és a társadalom minden rétegéből érkeztek kisebb adományok a mozgalom javára és ezek az adományok tanubizonyságát adják annak, hogy a magyar lelkekben megingathatatlanul él a kötelességteljesítés és a nemzeti áldozatkészség szent érzése. A mozgalom vezetősége, amint ezt gróf Esterházy János legutóbbi rádióbeszédében is kinyilatkoztatta, reméli, hogy a magyar közgazdasági életnek vezető intézményei, a nagytőke, a nagyipar és a nagykereskedelem ugyanolyan mértékben fogja teljesíteni kötelességét a szlovákiai magyarsággal szemben, mint ahogy azt tette és teszi a magyar társadalomnak az a rétege, amely a megszámolt pengők beosztottsága mellett is talál módot áldozatkészségének kinyilatkoztatására.

Nyolc napba került az elhasznált villamosjegy

— A 8 Órai Ujság tudósítása —

Dr. *Török* Zoltán büntetőtörvényszéki egyesbíró ma tartott tárgyalást *Klamert* Emil ügynök bünügyében, akit *csalás büntettével* vádolt az ügyészség, mert március 30-án *az utcán felvett egy már használt villamosjegyet és azzal utazott.* A vádlott beismerte bűnösségét. Elmondta, hogy az utóbbi időben nem volt keresete és a felesége is betegen feküdt. Nap-nap után munka után nézett, de gyalog már nem birta tovább, ezért vette fel a villamosjegyet a földről. A jeggyel egy 8-as villamoson érte őt tetten a két polgáriruhás Beszkárt ellenőr, akik előzőleg már megfigyelték. Minthogy a vádlottat a két ellenőr a bűncselekmény megkezdésekor leleplezte és így az a csalást nem fejezte be, a törvényszék a vádtól eltérőleg csalás büntettének *kisérletében* mondotta ki bűnösnek Klemert Emilt és ezért *nyolcnapi fogházra* ítélte el. Az ítélet jogerős.

Gázhűtőszekrény a neve,
Lakásában ott a helye!

ARATÁSKOR

Ismeretlen egyének valamilyen formában felbiztatják a mezőgazdasági munkásságot, hogy követelje a megkötött szerződések megváltoztatását. *(Pest megye alispánjának jelentéséből.)*

— Ejnye, ejnye! Én nem ilyen aratást akartam!

Le a tejszinhabbal!

Hogyan korlátozták a volt Ausztriában a tejszinnek élvezetét

— A 8 Órai Ujság tudósítása —

A *Völkischer Beobachter* bécsi kiadásában *„Üdvös rendelet: több tejet, kevesebb tejszínhabot!"* címmel cikket közöl *a tejszín árusításának korlátozásáról.* „Több tejet, kevesebb tejszínhabot", — írja a lap, — az egyik a másikkal szorosan összefügg. A javult gazdasági helyzet emelkedett születési arányszámot és megnagyobbodott tejfogyasztást hozott magával, amihez még a vásárlási erő emelkedésének következtében nagyobb tejszínfogyasztás is járul. Mivel a tej minden formában fontosabb a széles néprétegek számára, mint a tejszinhab néhánk különösen torkos „édes pofikának", illetékes helyen elrendelték, hogy *kávéházak, vendéglők és cukrászüzemek tejszínt csak a következő határozmányok szerint szolgálhatnak ki, illetve használhatnak fel.*

1. Kávéházakban, vendéglőkben, cukrászdákban és más tejszint közvetlen élvezetre kiszolgáló üzemekben *csak meleg italokon, vagy italokra* (kávé, kakaó, csokoládé, mokka és tea, stb.) szabad tejszint kiszolgálni hab formájában és nem nagyobb mennyiségben, mint ahogy az általában szokás.

2. Cukrászdákban és hasonló üzemekben tejszint *csak sütemények töltésére és krémek előállitására* szabad felhasználni.

3. Fagylaltszalonokban, cukrászdákban, kávéházakban és vendéglőkben stb. *a tejszin kiszolgálása fagylalthoz, vagy jegeskávéhoz és hasonlókhoz tilos.*

4. A tejszin eladása adagokban *tésztákhoz, tortákhoz és hasonlókhoz tilos.*

A rendelethez a cikkiró a következő megjegyzéseket füzi:

A tejszínhab negyedliterszámra való fogyasztásának passziója, — úgy körülbelül, mint ahogyan egy adag spenótot, vagy káposztát szoktak megenni, — úgy látszik, nem tünt el a kövér zsidónőkkel együtt, mivel lám, a zsidónők részben már nincsenek itt és másik részben már nincsenek olyan helyzetben, hogy minden kedvtelésüknek szívük vágya szerint örülni tudnának, mégis *a tejszínhab fogyasztása az 1937. évvel szemben 25%-kal emelkedett.* Ez természetesen *a lakosság vásárlóerejének növekedésével függ össze* és talán azzal is, hogy a megelőző időkben elnyomott kedvtelési komplexumok hirtelen felébredtek és — mint ahogy általában komplexumoknál lenni szokott — egy kissé *túl vannak kompenzálva.* Mégis reméljük, hogy a hatalom átvételétől eltelt 14 hónap alatt ezek az elnyomott kedvtelések már annyira kitombolták magukat, hogy szó lehet a tejszínfogyasztásnak népgazdaságilag szükséges korlátozásáról, anélkül, hogy ismét sopánkodnának az emberek: „Már tejszínhab sincs nálunk!" Ez kívánatos volna országunk jó hírnevének és nem utolsósorban a *sportszerűség érdekében* is.

CSERE-AKCIÓNK:
régi fényképezőgépét készpénz helyett fogadjuk el uj gépvásárlásnál. A különbözet részletekben fizethető. Kérjen foto-árjegyzéket!
IV., Ferenciek-tere 2. CHMURA

— Idegesség, fejfájás, szédülés, álmatlanság, reggeli rosszullét, levertség, bágyadtság, sok esetben hamarosan megszünnek, ha bélműködésünket felkeléskor éhgyomorra egy pohár természetes „Ferenc József" keserűvízzel elrendezzük. Kérdezze meg orvosát!

Vashordóban szállt le a Temze fenekére egy fiatal leány

London, júl. 14.

(A 8 Órai Ujság távirati tudósitása)

Csaknem életével fizetett vakmerőségéért egy fiatal angol leány, aki *egy régi petroleumos hordóban leszállt a Temze fenekére.* A tizenhétéves Joyce *Golding* hétvégi kiránduláson vett részt nagyobb társasággal a Temze partján és *fogadásból használta búvárkészülék gyanánt a vashordót.* Levegővezető készüléknek egy kerti öntözőcsövet és két kerékpárpumpát alkalmaztak, vészjelzőül pedig egy vastag kötelet. *A vakmerő leány tíz percig tartózkodott a hordóban már majdnem megfulladt,* mire vészjeleit észrevették.

Lloyd George megszólalt

London, júl. 14.

(A 8 Órai Ujság távirati tudósitása)

Lloyd George volt miniszterelnök tegnap este egy banketten, amelyet *Lothian* lord, az új washingtoni angol nagykövet tiszteletére adtak, feltűnést keltő beszédet mondott, amelyből kiderült, hogy

az agg politikus ismét megváltoztatta politikai nézeteit.

Mint ismeretes, Lloyd George az utóbbi esztendőkben *a legélesebb bírálatban részesítette a versaillesi békeszerződést,* most pedig e *„békemü"* védelmében szállott síkra.

Lloyd George beszédében a szerződés *„jótékony"* intézkedéseiről beszélt, majd igyekezett úgy beállitani a dolgokat, *mintha Németország a szerződést önként irta volna alá.*

Végül éles támadásokat intézett Németország, Olaszország és Japán ellen.

Lord *Lothian* azt fejtegette, hogy *az Egyesült Államok nem állhatnak félre.* Számára elviselhetetlen gondolat, hogy ez a nagy ország ne járuljon hozzá az óriási megoldatlan kérdések kiküszöböléséhez.

Amerika az utóbbi időben az elszigetelődési politika mellett nyilatkozott ugyan,

mégis azt hiszi a lord, hogy *a döntés percében máskép fog cselekedni.*

Harmadfél méter hosszú halat fogtak Memelnél

Memel, julius 14.

(A 8 Órai Ujság távirati tudósitása)

A Memel folyóban ritkaságszámba menő óriási halat fogtak a napokban. Fürdővendégek már régebben megfigyelték Georgenburg közelében, hogy a folyóban egy óriási hal tartózkodik. Egyik éjszaka aztán a fürdővendégek réme *a halászok hálójába került.* Mikor nagy erőfeszítés árán sikerült partravonszolni a hatalmas zsákmányt, kiderült, hogy úgynevezett *óriástokhal,* amely a Memel folyóban csak nagyon ritkán fordul elő. *A két és félméter hosszú hal súlya 122 kg. volt.*

Ismerjük meg **szlovák testvéreinket.**
Nyaraljunk a
MAGAS TÁTRÁBAN
Olcsó. — Kényelmes. — Komfortos.
Összes tátrai fürdők vezérképviselete:
Budapest, V., Vigadó-utca 1.

PARLAMENTI ILLEM

A parlament szép, gótikus épülete most nyári álmát alussza a Dunaparton, a honatyákat és a választókat most a politikánál sokkal jobban érdekli a strand és a fagylalt, a sör, a szalámi és a zöldpaprika, egyszóval a nyaralás és az úti gondok, de azért talán mégis számot tarthat némi érdeklődésre az a newyorki távirat, amely a washingtoni törvényhozás szónokainak és szónoklatainak merész és elmés megrendszabályozásáról ad hírt.

A washingtoni törvényhozás két házában elhangzott beszédeket ugyanis újabban a hivatalos tudósítások szerkesztő-bizottsága közzététel előtt átfésüli és kiirtja belőlük a parlamenti illemmel ellenkező kitételeket. Joe Bates kentuckyi demokrata képviselő például a vita hevében egyik képviselőtársát „aljas, undorító görény"-nek nevezte. A kifakadás a hivatalos tudósításban, a képviselők nem kis derültségére, ilyen alakban látott napvilágot: „Igen tisztelt képviselőtársam, az én legkedvesebb barátom". S ami a legjobb, maga a szónok sem tiltakozott a merész átfésülés ellen.

Gyönyörűség elgondolni, mi lesz itt, ha nálunk is bevezetik ezt a washingtoni reformot?! Nyilasok és szocialisták, MÉP, sőt MÉM-pártiak, kisgazdák és egyéb honatyák, akik a legsúlyosabb invektivákat, sértéseket vagdossák egymás fejéhez, másnap meglepve és szédülten olvashatják majd a parlamenti naplóban és az ülésekről szóló tudósításokban, hogy ők voltaképpen nem sértegették egymást, inkább udvaroltak egymásnak. Aki például „panamistának" volt szíves bélyegezni igen tisztelt képviselőtársát, ámulva látja majd, hogy illető honatya-társa másnap tüntető lelkesedéssel borul a keblére, mert a hivatalos napló szerint „tündöklő jellemű államférfinak" aposztrofálta őt a beszéd során. Aki „megfizetett zsidóbérencnek" titulálja ellenfelét, másnap meggyőződhetik róla, hogy csak hallucinált, amikor ezt vélte mondani, mert a napló tanusága szerint éppen ellenkezően: a „a humanitás, az emberszeretet melegszívű bajnokának" nevezte kiváló politikustársát.

Mennyi párbaj marad így majd el! Mennyi felesleges vita és civakodás! Hogy megváltozik majd a sajtó hangja, de még a parlamenté is! Mert ha úgy se jelenik meg nyomtatásban, milyen snájdig sértéseket vagdos X. képviselő úr Y. képviselő úr fejéhez, akkor „kár a gőzért", a heveskedésért; mindenki csendes és udvarias lesz, minek rontsuk egymás epéjét hiába; nem igaz, uraim?

Hiába, Amerika mindig feltalál valami újat! S az ujítás értékéből mitsem von le az a körülmény, hogy az ötlet voltaképpen kézenfekvő, igazi „Columbus tojása". Mert ne felejtsük el: Columbusnak is volt némi köze Amerikához.

(—ny—)

• **Ha megunta régi fényképezőgépét,** kedvezően becseréljük a legújabb modellekre. A különbözet havi részletekben is fizethető. Az új „F. 8" fotóárjegyzék a cserefeltételekkel ingyen. *Chmura* László Budapest, IV., Ferenciek-tere 2.

• **A Gyömrői Tófürdő,** melynek víztükre 10 hold terjedelmű, enyhe rádiumkisugárzású forrásokból táplált s vize kiválóan erősítő, érelmeszesedés- és reumaellenes. Szakorvosi vélemény szerint az orvosok, a nyaraló és vízisportkedvelő közönség fokozott figyelmére érdemes. A tó külön részén újjáalakított sportszerű úszó-, verseny- és tréningpályák vannak.

Ha te úgy, én is úgy!...

A newyorki férfiak harcot inditottak a hölgyek kirivó szokása ellen, hogy a teritett asztal mellett is puderezik és ruzsozzák magukat. Amikor őnagysága előveszi kézi táskájából a puderdobozt és a puderpufnit, a társaságban lévő ur villámgyorsan kihuzza zsebéből a gillettejét és a legnagyobb lelki nyugalommal borotválkozni kezd. Ha te ugy, én is ugy!...

— **Ujabb „feleségképző akadémia" lesz Orosházán.** Az orosházi kisbirtokos szövetségben az orosházi gazdaasszonyok és leányok a tavasszal jól sikerült „feleségképző akadémiát" rendeztek. A tanfolyam iránt olyan nagy érdeklődés nyilvánult meg, hogy erre való tekintettel újabb tanfolyam felállítására kértek engedélyt a földmívelésügyi minisztériumtól.

— **Háború esetén az angol bank páncélpincéjébe rejtik az angol koronát és a királyi ékszereket.** Az angol hatóságokat az a kérdés foglalkoztatja, hol helyezzék biztonságba háború esetén légi támadások elől az *angol koronaékszereket.* A koronaőrség a londoni Towerre gondolt és a Norman-bástya kínzókamarája alatti régi kutat ajánlotta erre a célra, azonban a belügyminiszterium légoltalmi szakértői megállapították, hogy légi támadások esetén a Tower könnyen eltalálható célpontot nyujtana és egyetlen bombatalálat levegőbe röpítené az egész bástyát. Az illetékes körök ezért úgy határoztak, hogy szükségállapot bekövetkezése esetén *az összes koronaékszereket Anglia és a birodalom koronáival együtt az angol bank földalatti páncélpincéjében helyezik el.* A páncélpince bármely pillanatban víz alá süllyeszthető és többméter vastag acélbeton falai a rombolás és robbantás minden eddig ismert fegyverével dacolnak. A döntést hír szerint a király is jóváhagyta.

— **Fekete Ipoly meghalt.** *Fekete* Ipoly, a magyar pedagógus gárda egyik legrégibb, legkiválóbb tagja, mint Szegedről jelentik, 84 éves korában, a szegedi piaristák rendházában meghalt. Fekete Ipoly a szegedi társadalom egyik legnépszerűbb tagja volt. Diákjai is rajongtak a jóságos, derűskedélyű szerzetes tanárért, akinél ritkaság volt a szekunda. Görög- és latinnyelvet tanított Fekete Ipoly, a klasszikus műveltséget csepegtette az ifjú fogékony lelkekbe, de a mai élet problémái, szociális gondjai is érdekelték, s mint a szegedi népiskolák felügyelője sokat tevékenykedett az iskolák modernizálása, a tanítók és tanulók szociális jóléte érdekében. A jóságos öreg piarista tanár halála osztatlan részvétet keltett Szegeden.

• **Szlovákiába utazók** vizumát (vidékieknek utánvéttel) és minden fürdőügyét *soronkívül* intézi el a Tátra Iroda, Budapest, V., Vigadó-utca 4.

Olcsón hüt, ki gázzal hüt!
— Vegyen gázhűtőszekrényt!

— **Byrd tengernagy elfoglalja a Déli Sarkot.** *Byrd tengernagy, a híres sarkkutató az ősszel újabb expedíciót vezet a Déli Sarkra. Ez alkalommal az amerikai kormány megbízásából az Egyesült Államok nevében forma szerint birtokba veszi az általa korábban felfedezett délsarki területeket. Az expedíció költségeit az állam viseli. Byrd október első felében indul el útjára.*

— **Vagonszámra rothad a kecskeméti barack.** A kecskeméti gyümölcspiacra legutóbb 1500 métermázsa rózsabarackot és 700 métermázsa kajszibarackot hoztak fel. A rózsabarackot nyomban vásárolni kezdték, a kajszi azonban nehezen fogyott, legnagyobb részét csak cefrének vették. A hűtőházakból is nehezen fogy a barack. Tegnap ismét hat vagon barackot tartottak vissza, mert már siralmas állapotban voltak. A többi gyümölcs egyáltalán nem értékesíthető és így a kecskeméti és környéki gazdák kétségbeesetten várják, hogy mi lesz a több vagon rothadó gyümölccsel.

— **Elítélték a Keleti pályaudvar tolvaját.** A büntetőtörvényszéken ma vonták felelősségre *Szénási* István 19 éves napszámost, több rendbeli lopás büntette miatt. Szénási István, a vád szerint, néhány nappal ezelőtt a keleti-pályaudvari munkáslaktanyában ruhaféléket és élelmiszert lopott. A bíróság megállapította Szénási bűnösségét és a többszörösen büntetett Szénásit *nyolchónapi* börtönre ítélte. Az ítélet jogerős.

— **Ókori hamispénz-lelet.** *Tallini jelentés szerint Virumaa-tartománybeli Erradams közelében egy parasztasszony háromszáz darab arab pénzt talált a mezőn, amelyek a X. század körül voltak forgalomban. Szakértők megvizsgálták a régi leletet és megállapították, hogy a pénzdarabok egykorú hamisítványok.*

— **Elkészültek a szegedi bélyegkiállítás emlékbélyegei.** A szabadtéri játékok idején nagyszabású kiállításokat, versenyeket és kultúrális megmozdulásokat is rendeznek a Szegedre érkező idgenek részére. A játékokat keretező programból kiemelkedik a nagyszabású országos bélyegkiállítás, amely alkalomból külön kiállítási emlékbélyegeket adnak ki. Az alkalmi bélyegek most készültek el rendkívül izléses kivitelben, több színben, Fábián Imre tanár rajza alapján. Az emlékbélyegek már kaphatók a szegedi trafikokban, könyvkereskedésekben, a szabadtéri játékok központi irodájában, valamint a kiállítás területén a megnyitástól kezdve. A bélyegek ára darabonkint 10 fillér.

— **Félméteres vízbe fulladt egy epilepsziás gyerek.** Felsőgalla községben egy nagyobb gyermekcsoport az egyik tóban fürdött, köztük a 12 éves Földes Gyula is, aki epilepsziában szenved. A kis Földes Gyula beugrott a vízbe, ebben a pillanatban szívgörcsöt kapott és arccal a vízbeesett. A gyermekek annyira megrémültek, hogy kiszaladtak a partra és a szerencsétlen szívbajos gyermek befulladt a félméteres vízbe.

Utazásnál
a változó életmód zavarja a rendes emésztést. Ez émelygést, fejfájást okoz. Ne felejtse, hogy utazáshoz szükséges a jó hashajtó, DARMOL

Halló! Rádió Budapest!

Péntek—Szombat

Július 14:

BUDAPEST I.:

— **4.45:** A Rádió diákfélórája: Mikszáth és a Felvidék. Bognár Gyula előadása. — **4.45:** Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. — **5.00:** Hírek szlovák és magyar-orosz nyelven. — **5.10:** Magyar-orosz hallgatóinknak: Mivel foglalkozik a tanulóifjúság a szünidő alatt? Baleczky Bertalan magyar-orosz nyelvű előadása. — **5.40:** Cigányzene. — Közben, **6.10:** Sportközlemények. — **6.45:** A Bastille kétféle bevétele. Irta Ráth-Végh István dr. (Felolvasás.) — **7.15:** Hírek. — **7.25:** Jakab Terka zenekara. — **8.10:** Bálványos vára. Székely történelmi színmű öt részben. Irta Lévai Lajos. — Utána, kb. **9.40:** Hírek, időjárásjelentés, hírek szlovák és magyar-orosz nyelven. — **10.00:** Operaházi zenekar. Vezényel Dohnányi Ernő. — **10.40:** Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. — **11.00:** Tánclemezek. — **00.05:** Hírek.

BUDAPEST II.:

6.45: Hanglemezek. — **8.00:** Hírek magyar, szlovák és magyar-orosz nyelven. — **8.20:** Jakab Terka zenekara. — **8.50:** Séták Bogárországban. Szilády Zoltán dr. előadása. — **9.20:** Operaházi zenekar. Vezényel Dohnányi Ernő. — **9.55:** Időjárásjelentés.

Július 15:

BUDAPEST I.:

6.45: Torna. Hírek. Hanglemezek. — Utána: Étrend, közlemények. — **10.00:** Hírek. — **10.20** és **10.45:** Felolvasás. — **11.10:** Nemzetközi vízjelzőszolgálat. — **12.00:** Déli harangszó. Himnusz. Időjárásjelentés. — **12.10:** Eugen Stepat balalajkazenekara. — Közben, **12.40:** Hírek. — **1.20:** Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. — **1.30:** Hanglemezek. — **2.30:** Hírek. — **2.45:** A rádió műsorának ismertetése. — **3.00:** Élelmiszerárak. — **4.15:** Hárman mesélünk. (Hanglemezekkel.) — **4.45:** Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. — **5.00:** Hírek szlovák és magyar-orosz nyelven. — **5.10:** A tengely s az angol bekerítés. Csiszár Béla előadása. — **5.40:** Isabelle Norval zongorázik. — **6.05:** Jönnek a bombavetők. Mi mindent csinálnak a repülők? Bischits Tibor őrnagy előadása. — **6.30:** Magyar hétköznapok. A kecskeméti piac. Hangképek. — **7.15:** Hírek. — **7.25:** Nóták a falu nyári életéből. Énekel Fazekas Mária és Kubányi György. — **8.25:** A magyarság sorsfolyója. Versek a Dunáról. Összeállította Vajda Endre. A verseket Táray Ferenc mondja el. — **9.05:** Tánclemezek. — Közben, **9.40:** Hírek, időjárásjelentés, hírek szlovák és magyar-orosz nyelven. — **10.30:** Budapesti Hangversenyzenekar. Vezényel Friedl Frigyes. — Közben, **10.40:** Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. — **00.05:** Hírek.

BUDAPEST II.:

6.50: A Földmívelésügyi Minisztérium mezőgazdasági félórája. — **7.35:** Perényi Gabriella énekel, zongorán kíséri Földes László. — **8.00:** Hírek magyar, szlovák és magyar-orosz nyelven. — **8.20:** A József nádor 2. honvéd gyalogezred zenekara. — **9.00:** A két Medici. Huszti Dénes dr. előadása. — **9.30:** Hanglemezek. — **10.00:** Időjárásjelentés.

MDK

Fábián Imre, vájár
24 é.,tatabányai iskolás

kitünö szénrajzában a tárna eddig nem ismert szépségeit mutatta be.

A kiáll. célja,h. a rejtett tehetségek elötörjenek és képzömüvészetünk fejlödését biztositsuk.

Végvári Lajos: Ifjusági képzö- és ip.müv. kiáll. Nemzeti Szalon. A népmüv.miniszt. által rend. kiáll. Magyar Nemzet. 1950.jun.1o.

MDK

Fábián Imre 24 é. vájár

Tatabánya

Tárnarészlet, kr.

Ifjuségi Képzőm. és Iparm. kiáll. N.Szal. 1950.jun. 15.1.

Fábián Imre, festő

Mon

Dillettáns művész. Vájár.
Tatabányán a bányász képzőművé=
szeti kör tagja. Kiállítása nyílt meg
Tatabányán. A bányászok életét örökí=
ti meg műveiben.

10.l

–: Hír

NÉPSZABADSÁG

Bp. 1961. ápr. 11.

M. D. L.

FABIÁN Imre

bányász képzőművész

Találta Tatabányán

Vasárnapi művelődési események vi-
déken

Magyar Nemzet 1961. aug. 11. 6. l.

KDM.

Fábián Imre

Kiállitási kritikk

Komárommegyei Dolgozók Lapja

1966 jan.18.

Fábián Imre.

a tatabányai Népház képzőművészeti szakkör jelenleg Tardosbányán foglalkozik illetve a kőbányában, ahol a vörös márványt bányásszák, dolgozzák fel. Fábián Imre a csoport „rangidőse", a szakkör legrégibb tagja, a fő szervező.

(Györke): Szakköri művésztelep.

Dolgozók Lapja, 1942. aug. 3.

M.D.K.

Fábián Inke

Ruhaterveit bemutatja a lap az ifju divat-tervezőkről szóló, "Helyet az ifjuságnak" cimmel megjelent közl. keretében.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1943. okt. 29.-nov. 4. VI. évf. 44. sz.

Ö Fábián Imre

grafikus

1926-29

Címmisk 1930.83.1.

Fábián Imre

grafikus

1926-1932

Iparmiskt Évk.

1930-34. 45. l

VELENCEI FESTŐ, XVI. század közepe
Háromkirály(ok) imádása
Vászon, olaj, 52×112 cm.

VELENCEI FESTŐ, XVI. század
Szent család Alex. Szent Katalinnal
Vászon, olaj, 44·5×52·5 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.
Őszi kiállítás, 1930, Ipolyi, 78. szám.

V. sz : Veronika kendője.

sét a krajczáros lapokon túl csupán itt talál-

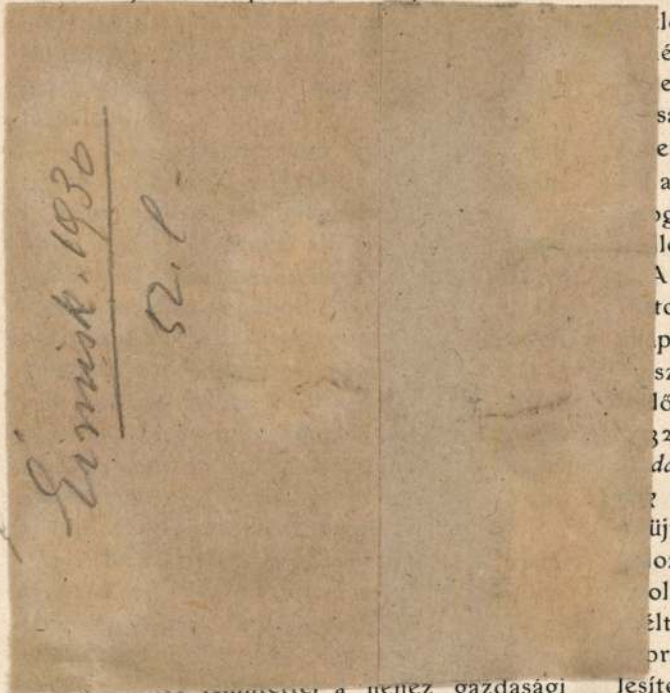

keken és az egyesületi életet tárgy
leményeken kívül három ízben ad
éprajz körébe tartozó közlemény
elentős és valószínüleg a múze
sára is kiható mozzanat volt a mú
en az, hogy kolozsvári időzése
azt a vallás és közoktatásügyi mi
gatásával megtisztelte és nagy é
lett szemlélte meg annak kiállított
A múzeum tárgyai végleges h
tosítási kérdése még mindig a
potában van; de remélhető, hogy
szakértői vélemény alapján rövid
ő és méltó megoldást nyer.
32. KOLOZSVÁR II. *A Szolnokdob*
dalmi, Történelmi és Ethnographiai
Kolozsvárt az Erdélyi Múzeumb
újteményei ügyében dr. Roska
ozsvári egyetemi adjunktus küld
olnokdoboka megyébe. Kiküldetés
élt ölelt fel: *a)* folytatnia kellett
prajzi feldolgozását, *b)* Felsőszőcs
lesítenie kellett a gróf Teleki-féle

a nehéz gazdasági

...a múzeum megkezdhette a pénz-
...ny felállításához szükséges üvege-
...rények előállítását, de egyidőben a
...csak egy helyiségben folyhatott.
...gyüjtemény elhelyezésére szükséges
...rények előállítása után a könyvtári
...ra került a sor, majd ezek után a
...r álló üvegszekrényei készültek el.
...zek a munkálatok csak lassan foly-
...észint a munkások tudatlansága, ré-
...őket foglalkoztató vállalkozó más
...ága miatt úgy, hogy a rendezés
...aival csak lassan lehetett előre ha-
...zt látva, a múzeumőr buzgalmát arra
...a, hogy a muzeális anyagot folytonos
...l gyarapítsa.

...*tár*. Az elmult 1913. évben a butor-
...apasztalt hiányt pótolta a múzeum-
...tán pedig az összes butorzatot a
...r butorzatával megegyezőleg festtette
...ette. Miután ezzel elkészült, hozzá-
...meglevő anyag rendezéséhez. A könyv-
...ag kötetlen részéből kötés alá adott

szen áll a kirakásra.

A régiségtár részére a három nagy üvegszekrény elkészülvén, a múzeumőr ide fogja elhelyezni a kiállításra szánt anyagot. A nagy szünidőt arra fogja felhasználni, hogy a meglevő anyagot kitisztítsa, konzerválja, rendezze, kiállítsa és pontosan leltározza. E munka mellett a rendszeres ásatásokat szándékozik megkezdeni a város határában, különösen ott, hol egy népvándorláskori temető nyomai mutatkoznak. Minthogy a pénzgyüjtemény anyaga is elő van készítve a kiállításra, ez is még az 1914-ik év folyamán az elkészített üvegszekrényekbe fog kerülni.

Néprajzi gyüjtemény. A múzeumőr néprajzi gyüjtése folytán e rész anyaga is szépen gyarapodott az elmult évben, úgy, hogy megüti már a háromezer darabot. Fényképfelvételt is sokat készített a múzeumőr s ezek levonatait a nagyszünidőben elkészíti, hogy azokat is el lehessen helyezni az egyes csoportoknál. A néprajzi rész rendezése is megkezdődött. A szövés-fonás rész csoport-

Fábián Imre

grafikus

1932. szakoklevelet

ugest. jó

Iparm. Isk. Évk.

1930-34. 48. l.

Fábián Imre

grafikus

l. Iparm. Isk. Évk.

1930-34. 42. l. írtak

Félbeszakítják a vállalkozást?

Berlin, június 6. Az Interinf. jelenti: A Le Havre és Cherbourg között végrehajtott, összetett tengeri és légi partraszállási válalkozásban az amerikaiak és angolok a foglyok vallomásai által megerősített eddigi megfigyelések szerint legalább négy ejtőernyős, illetve légi úton szállított hadosztályt vetettek harcba.

A kétlaki hadműveletek keretében erős partraszálló kötelékek nyomultak be az Orne folyó torkolatába. Ezekre a német bekerítő tartalékok ellenlökése olyan kemény csapást mért, hogy csaknem teljesen felmorzsolódtak.

A földet ért ejtőernyős egységek nagy része szintén megsemmisült. Különösen áll ez azokra a brit egységekre, amelyek Le Havre térségében szálltak le.

Az amerikai ejtőernyős kötelékek az eddig beérkezett jelentések szerint főkép Normandia térségére szorítkoznak.

Tekintettel a jelenlegi helyzetre, lehetségesnek tartják, hogy a szövetséges főparancsnokság a máris bekövetkezett nagy veszteségek miatt a nagyvállalkozást rövidesen félbeszakítja, feltéve, hogy a Moszkvának tett kötelező ígéretek után ez még lehetséges. (MTI)

A német invázióellenes gépezet már éjfél előtt üzemben volt

Berlin, június 6. Az elözönlés kezdetével, amely kedden a kora hajnali órák óta folyik a normandiai parton, a második világháború döntő szakaszába lépett, írja a Német Távirati Iroda katonai tudósítója, Hallensleben. A várt esemény tehát — mondja — kezd valósággá válni. Az előkészítés állapotából a beözönlés a megvalósítás állapotába jutott.

A német invázióellenes gépezet attól a pillanattól fogva működik, amióta a kétlaki hadműveletek első jelei a túloldalról felismerhetőkké váltak, mégpedig — amint látszik — már éjfél előtt óta.

Rundstedt vezértábornagy nyomban kiadta a megfelelő, erre az esetre régóta elkészített és készenálló parancsait.

„Csak fejlődjék ki a vállalkozás...“

De nem kevésbé figyelemreméltó és fontos *az első német elhárítósiker* sem, amelynek egyes összetevői már most elárulják, hogy német részről semmiképpen sem fognak egy haremodorra szorítkozni, mint ahogy az az elmúlt időkben a többi arcvonalakon a német hadműveleti akarat kiemelkedő jellemzője volt.

A németek először is hagyják, hogy a vállalkozás kifejlődjék. Az angol-amerikai hadvezetőségnek aligha fog sikerülni a németek félrevezetése. A *meglepetés* mozzanata — éppúgy mint a cselekvésé — már eleve nem vált be.

Éppen az elmult időkben közzétett német közlemények alapján elmondható, hogy német részről, különösen azokon a helyeken, ahol az ellenség beözönlő vállalkozását megkezdte, *minden előkészület megtörtént*, sőt bizonyos értelemben éppen ide helyezték át a katonai felkészültséget.

„A legvéresebb dráma“

Mindenesetre a hadi történelem egyik legmegrázóbb felvonása előtt gördül fel a függöny. Az angolok és amerikaiak talán a legvéresebb dráma szereplőiként immár felléptek a nyugateurópai színpadra.

Mindenekelőtt ezzel kapcsolatban megállapítandó, hogy *a német vezetőség ezzel alapjábanvéve elérte azt, amire törekedett*, nevezetesen több más katonai megfontolás mellőzésével nyugati ellenfeleit éppen itt, ezen a területen kényszeríti harcra. Az események további folyása fogja megmondani, mi lesz a végeredmény. A német katonai hatalom *feltűnően bizakodó és a legjobb formában van. (MTI)*

Végre torkonragadhatjuk őket! — mondják Berlinben

Berlin, június 6. *(NST)* Georg *Schröder*, az Europapress főmunkatársa írja:

— Kedden reggel — *Dünkirchen évfordulóján* — 6 órakor az első telefonhívás, amely álmomból felzavart, azt közölte, hogy a Szajna torkolatánál megkezdődött az inváziós partraszállási kísérlet. Óráról-órára újabb hírek érkeznek Normandia vidékéről. *Minden úgy megy végbe, ahogyan vártuk.* Mit szól Berlin ezen a napon, amely, ha nem figyelemelterelő hadműveletről, hanem valóban az invázióról van szó, döntő jelentőségű lesz Európa történetében.

Először a szemmelláthatő benyomás: *a birodalmi fővárosban minden a szokott rendben folyik.* Nincs semmi szenzáció, az emberek nem csoportosulnak, *a lapok nem adtak ki rendkivüli kiadást* és a rádió nem közöl rendkívüli híreket. A német hadászat már másfél év óta bevette számításaiba az inváziót. Ezért hozott áldozatokat keleten és délen. A győzelembe vetett hit tölti el az összes németeket.

Dünkirchen baljós évfordulója

Helmut *Südermann*, a helyettes birodalmi sajtófőnök így nyilatkozott nekem: »Nem lesz könnyű harc, de szilárd meggyőződésünk, hogy megvívjuk.« Brann von *Stumm* követ, a külügyminisztériumból a következő nyilatkozatot tette: »*Csapataink végre torkonragadhatják az ellenséget*, aki német nőket és gyermekeket gyilkol.« A birodalmi *propagandaminisztérium szóvivője* így szól: »Az ellenség éppen a helyes napot választotta ki magának: Dünkirchen napját. Vártunk erre és második Dünkirchent készítünk elő számára.«

Inváziós rádióbeszédeket tartanak a szövetkezett hatalmak vezetői

London, június 6. (NST) Dwight *Eisenhover* tábornok, az inváziós erők főparancsnoka után, ki kedden reggel 10 órakor Londonban rádióbeszédet tartott, a szövetségesek uralkodói és más vezetői is rádióbeszédeket mondanak. Eddig *György* angol király, *Haakon* norvég király és *de Gaulle*, a francia szakadár mozgalom vezére, rádióbeszédeit jelentették be. Ezzel kapcsolatban közölték egyébként, hogy *de Gaulle Angliába érkezett.*

Amerikai csatahajók és repülőgépek az invázió támogatásában

London, június 6. *(NST)* Mint az angol fővárosban közölték, a franciaországi partraszállás támogatásában *amerikai* csatahajók és az amerikai haditengerészet légierői is résztvesznek.

Montgomery a parancsnok

Amsterdam, június 6. (Német Távirati Iroda.) Mint a brit hírszolgálat jelenti a szövetséges expedíciós erők főhadiszállásáról, a beözönlésben résztvevő hadseregcsoportnak Montgomery tábornok a parancsnoka. Ez a hadseregcsoport brit, kanadai és északamerikai csapatokból áll. (MTI)

Newyork „józanul“ fogadta a hírt

London, június 6. *(NST)* Newyorkból jelenti a Reuter-iroda, hogy az első német jelentések amerikai időszámítás szerint közvetlenül *az előtt* érkeztek, hogy az amerikai rádióállomások *befejezték éjszakai adásaikat.* Az amerikai közvélemény «józanul« fogadta a német híreket. Az egész világ feszülten várta a szövetséges forrásból származó közléseket. A Times Squar-on nagy tömeg gyűlt össze. Newyorkban mindamellett *nem volt észlelhető nagyobb fokú izgalom.* A legtöbb ember már ágyban volt.

Angolszász előretörési kísérletek Rómából

Berlin, június 6. Az Interinf. jelenti az olasz arcvonal hétfői eseményeiről:

Az angolszász páncélosalakulatok hétfőn *Rómából északi és északnyugati irányban előretörtek*, azonban nem tudták a német utóvédet lerohanni. Az angol-amerikaiak páncélos és gyalogsági kötelékek összefogásával az egész nap folyamán *heves támadásokat intéztek* a Tiberistől nyugatra a Bagni—Albule—Tivoli vonal ellen. A súlyos harcok e frontszakaszon a késő esti órákba nyultak.

A védelemre bevetett páncélgránátosok és ejtőernyősök véresen visszaverték a támadásokat és közelfegyverekkel 23 harcikocsit semmisítettek meg.

A keddi nap eseményeiről még nem érkezett jelentés, de feltehető, hogy a Rómától északra tevékenykedő angolszász páncélos alakulatok támadásukat *nyugati irányban fogják folytatni. (MTI)*

Drótsövénnyel zárta el magát a Vatikán a külvilágtól

Stockholm, június 6. *(Német TI)* Az *Aftenbladet* értesülése szerint a Vatikán megszakított minden érintkezést a külvilággal, valamennyi kapujánál megerősített őrség áll. A Vatikán falainak valamennyi veszélyeztetett részén *drótsövényakadályokat* állítottak fel. *(MTI)*

A német követ a Vatikánvárosban maradt

Berlin, június 6. Illetékes német helyről közlik tájékoztatásul:

A Wilhelmstrassen elhangzott kérdésre válaszul megjegyezték, hogy a vatikáni német nagykövet a Rómában bekövetkezett események nyomán átköltözött a Vatikánvárosba. A Wilhelmstrassen hangsúlyozzák, hogy a Nagy Németbirodalom képviselője a Vatikánnál természetesen továbbra is helyén marad. *(MTI)*

A pápa köszönete a németeknek Róma megkíméléséért

Vatikánváros, június 6. *(NST) XII. Pius* pápa hétfőn rövid beszédet intézett a Szent Péter-téren egybegyűlt tömeghez és *köszönetet mondott a német csapatoknak*, hogy a város kiürítésével megkímélték Rómát a pusztulástól.

Viktor Emánuel lemondott az olasz trónról

Stockholm, június 6. (Német Távirati Iroda) **Az Associated Press jelenti a szövetségesek nápolyi főhadiszállásáról:**

Viktor Emánuel hétfőn délután aláírt egy rendeletet, amelyben lemond a teljhatalomról és azt a Badoglio-kormányra ruházza át. (MTI)

Stockholm, június 6. *(Német Távirati Iroda.)* A szovjet hírszolgálat jelenti Algirból hogy a bari rádió hétfőn este hírt közölt, mely szerint Viktor Emánuel *fia, a piemonti herceg javára* lemondott a trónról. *(MTI)*

Viktor Emánuel még nem mondott le, Umberto csak helytartója a királynak

London, június 6. *(NST)* Viktor Emánuel király *Ravellóban* aláírt hétfői nyilatkozata még *nem* tartalmazza a trónról való lemondást, amint ezt a szövetségeseknek tett április 12-i ígéretében kilátásba helyezte. A hétfőre virradóra közzétett ravellói nyilatkozatban Viktor Emánuel nemcsak arra szorítkozik, hogy *a királyi hatalom gyakorlását Umberto trónörökösre ruházza* és őt birodalmi *helytartóvá* nevezi ki. A *nyilatkozat* szószerinti szövege a következő:

— *Mi, III. Viktor Emánuel*, Isten kegyelméből és a nép akaratából Olaszország királya, a minisztertanács elnökével együttműködésben és a minisztanácsal összhangban a következőket nyilvánítjuk ki:

— Szeretett fiunkat, Savoyai Umber-

Apponyi Julia
női ruhaszalón
Váci-utca 11/B.
ezúton is kedves vevői szíves tudomására hozza, hogy az egyik hétfői lap június 5-iki számában megjelent hirdetéssel szemben
állandóan, teljes üzemmel dolgozik

tót. Piemont hercegét birodalmi *helytartónkká nevezzük ki.* A felelős miniszterekkel együttműködve ő fogja ellenőrizni a mi nevünkben az összes közigazgatási ügyeket és kivétel nélkül teljesíteni *az összes királyi kötelességeket.* Feladatai közé tartozik a királyi dekrétumok aláírása is, amely dekrétumokat a szokásos módon kell ellenjegyezni és hitelesíteni. Elrendeljük, hogy ezeket a dekrétumokat mindenki tartsa be és gondoskodjék arról, hogy azokat mindenki államtörvénynek ismerje el.

Kelt Ravellóban, 1944 június 5-én.

Aláírás: *Viktor Emánuel.*

A dekrétumot Dietro *Badoglio* tábornagy miniszterelnök ellenjegyezte.

Most kezdődik a „szövetség"?

Genf, június 6. *(Német TI) Londonból* jelentik: Róma kiürítésével kapcsolatban írja az *Evening News*, hogy *Viktor Emanuel emondása után* Olaszország, mely jelenleg közös háborút viselő hatalom, *gyakorlatilag a szövetségesek sorába kerül.* A lap azonban megjegyzi: ennek bármilyen formában történő elismerése azonban még nem jogosítja fel Olaszországot arra, hogy a békeértekezleten területi követelésekkel álljon elő, vagy különben mint az egyesült nemzetekszövetségeseként azzal az igénnyel lépjen fel, hogy ne kötelezzék területi jóvátételre. *(MTI)*

A római tengelydiplomaták helyzete

Berlin, június 6. *Weissäcker* báró, vatikáni német nagykövet, a római Bonaparte-villából a Vatikánvárosba költözött át. A háromhatalmi egyezmény többi államainak képviseletei is a Vatikánvárosba költöznek, tehát *Magyarország, Japán, Szlovákia, Románia* és *Finnország* megbízottai. Ezzel szemben a *quirináli diplomáciai megbízottak* már hosszabb idő óta Észak-Olaszországban vannak.

A világ közvéleménye Róma elfoglalásáról

Berlin, június 6. (Interinf) Az angol-amerikaiak megkísérelték, hogy erős páncéloskötelékekkel akadálytalanul áthatoljanak Rómának már több hónapja demilitarizált területén, remélve, hogy így oldalról hátbatámadhatják a németeket. Berlini körök ebben az ellenfél alattomosságának és lovagiatlanságának újabb jelét látják, hiszen ők nem tartottak helyőrséget a városban és nem építettek ott akadályokat. Így a szövetségesek alattomos szándékát csak azzal sikerült elhárítani, hogy az utolsó pillanatban a városon kívül álló német csapatok avatkoztak be.

Hitler tisztelete a mult iránt

A fasiszta olaszországi lapok kivétel nélkül Róma kiürítésével és a Duce felhívásával foglalkoznak, kiemelve, hogy *Hitler* parancsa mentette meg az Örök Várost a pusztulástól. Róma egyik fél számára sem jelent döntő előnyt.

A kedd reggeli német lapok részletesen méltatják a német hadvezetőségnek Róma érdekében hozott áldozatát, nagyon jól tudva, hogy az angolszászok igyekezni fognak visszaélni ezzel a prezisszikerrel. *Hallensleben* kiemeli, hogy az esemény nem elsőrangú jelentőségű. Róma feladása után változatlanul áll a németek elhárító arcvonala az új hegyi állásokban. A *Berliner Börsenzeitung* kiemeli, hogy az ellenségnek *teljes kilenc hónapra* volt szüksége a Badoglio-féle árulás óta, hogy vérezve és kinlódva kiharcolja a mostani vonalat.

Politikai következmények!

Az *Auslands-Informationsdienst* kiemeli, hogy most *Viktor Emánuel* kénytelen lesz lemondani. *Fia pedig legfeljebb helytartó lesz és nem király,* így tehát Dél-Olaszországban is megszűnik az olasz királyság.

A madridi sajtó kiemeli a németek tiszteletét *Európa történelmi emlékei* iránt. Madridban rámutatnak arra, hogy az angolszászok az 1942 novemberi északafrikai partraszállásnál *1943 husvétját jelölték meg* mint Római bevonulásuk időpontját. Róma megszállásának *katonai értéke majdnem nulla, politikai jelentősége pedig szinten igen kétséges.*

Roosevelt Rómáról: „Nincs nagy jelentősége"

Amsterdam, június 6. *(Német TI)* *Roosevelt* hétfő esti rádióbeszédében óvta hallgatóságát attól, hogy Róma elfoglalásának *túlzott* jelentőséget tulajdonítson. *Semmi jelét nem látni annak,* — mondta — *hogy Németország összeomlott.* A jövő még kemény és áldozatos feladatok elé fog állítani bennünket. *(MTI)*

A terrortámadások hősi halottainak temetése Kolozsvárott, Nagyváradon, Debrecenben és Miskolcon

Kolozsvár, június 6. A házsongárdi és a kardosfalvi temetőben, tízezrekre menő tömeg jelenlétében, temették el a kolozsvári terrortámadás ártatlan, védtelen áldozatait. Házsongárd domboldalában a hősök temetőjében hat tömegsír várta a koporsókat. A temetésen megjelent dálnoki Veress Lajos altábornagy hadtestparancsnok, Inczédy-Joksman Ödön főispán, a német és olasz konzul, a német katonai parancsnokok. Dr. Vargha Lajos főispán búcsúbeszédében hangoztatta, hogy békés polgároknak, gyenge asszonyoknak, ártatlan gyermekeknek ontották vérét a bérgyilkosok.

— Hiszünk az isteni gondviselésben, amely megbünteti a bűnösöket és megbosszulja a ti martirhalálotokat. Megfogadjuk nektek, hogy ha volt is közöttünk eddig ellentét, széthúzás, mától kezdve egy kézben fogunk össze. A testvéri szeretteten, a magyar egység acélfalán meg fog törni az ellenség minden mesterkedése.

Délután a hősök temetőjének német parcellájában nagy katonai pompával temették el Kolozsvár város német katona halottjait.

Nagyvárad, június 6. A Rulikovszky-úti temetőben külön helyet jelöltek ki a nagyváradi terrortámadás áldozatainak. A Czirják-család tíz tagját külön temették el az Olaszi-temetőben. A várost gyászfátyollal bevont nemzetiszínű zászlókkal díszítették, bezárták az üzleteket, szünetelt a hivatali munka is. Többezerfőnyi gyászoló közönség vett részt a temetésen. A város és a megye nevében Vidéz Rajnay Károly főispán mondott gyászbeszédet, majd német nyelven búcsúzott a német bajtársaktól, akik hősi halált haltak a támadás során. Kérte a román egyházak lelkészeit, hogy tolmácsolják szavait anyanyelvükön híveiknek. A temetési szertartás alatt egy vadászrepülőgép tiszteletköröket írt le. Magyar és német katonai díszszázad tiszelgett a hősi halottak emléke előtt.

Debrecen, június 6. A kegyetlen terrortámadás halálos áldozatainak száma tovább nő. A köztemető ravatalozótermében állapítják meg az áldozatok személyazonosságát. Kétszázötven hősi halottat, köztük a honvédség és a német véderő számos katonáját is, közös díszhelyen temették el, katonai pompával, tízezernyi résztvevő jelenlétében. A temetésen megjelent Zeller parancsnokló altábornagy vezetésével nagyszámú német tiszti, altiszti és legénységi küldöttség, valamint egy puskás díszszázad. A honvédség alakulatait Vukováry és Ujlaky vezérőrnagyok vezetésével nagyobbszámú küldöttségek képviselték. Vitéz Ricsóy-Uhlarik Béla, a hadműveleti övezet kormánybiztosa, dr. vitéz Bessenyei Lajos és Szilassy László főispán is résztvett a temetésen. A hosszú sorokba ásott sírgödrökbe a honvédek virágokat szórtak. Az egyházi szertartás után Kölcsey Sándor polgármester mondott búcsúbeszédet. A német véderő búcsúját Funk Christian tábori lelkész, a magyar honvédségét Kalmár Lajos tábori főlelkész fejezte ki.

Miskolc, június 6. A június 2-i bombázást száz gép hajtotta végre és 680 bomba zuhant Miskolcra. Az első három napon a város 250.000 pengő gyorssegélyt osztott ki. A kibombázottak élelmezésére három konyhát állítottak fel. A hajléktalanná váltakat a zsidóktól elhagyott lakásokban helyezték el. Az áldozatok nagyobb részét vasárnap temették el, hétfőn délután helyezték nyugalomra a többieket. *(MTI)*

Itt a divatos nyári kosztüm: lengő, bő aljak, csípőn hullámos kabátka

Fábián Irén divattervező bemutatkozása a Női Szabók székházában

Érdekes vetítettképes előadás hangzott el hétfőn délután a Női Szabók Ipartestületének székházában: Fábián Irén fiatal divattervező bemutatta saját nyári terveit. Bemutatkozó szavai után Keserű András belvárosi női szabómester ismertette a nyári divatot. A mester elmondta, hogy a divatos nyári kosztümöket lengőrepülő, bő aljak, rövid, csípőn hullámos kabátka, majdnem mindig háromnegyedes ujjak jellemzik.

A köpenyt bő hullámokban lengő, derékben testhez simuló vagy egyenesen a váltól bően eső formák és bő, néha háromnegyedes ujjak teszik divatossá. A délelőtti ruhák selyemből, santaunból, sokszor bútorszövetből készülnek. Böven szabják őket, huzottak vagy berakottak, az alj redősen hullámzik. Néha testhez simul, másszor lazán esik a felső része. Az ujjak rövidek, könyökre támaszkodók, simák, vagy dudorosak. Az esti ruhák egyszerűek és rövidek. Minél kevesebb vattát a vállakba. Minden szín divatos, ami kapható. A ruhák nincsenek nagyon díszítve, a hangsúly inkább a finom vonalakon és a jó szabáson van.

Kitől kell kérni a fatermelői és kereskedői kijelölést?

Érdekelt körökben bizonytalanság tapasztalható a tekintetben, hogy a 195.000—1944. F. M. számú rendelet értelmében a fatermelői, illetve kereskedői kijelölések iránt hova kell fordulni. A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara tájékoztatásul közli:

1. A fatermelők kijelölés iránti kérelmüket a Faforgalmi Központhoz kötelesek benyujtani, a Központhoz címezve. 2. A fafeldolgozó üzemek az iparügyi minisztertől kérik kijelölésüket. A kérvényt ugyancsak a Faforgalmi Központhoz kell benyujtani az ott kapható ürlapok felhasználásával. 3. A tüzifa nagykereskedői, illetve szerfakereskedői (kis- és nagykereskedői) kijelölést a kereskedelem- és közlekedésügyi minisztertől kell kérni a kereskedelmi és iparkamaráknál kapható adatbejelentő íveken. Ezeket ott is kell benyujtani.

A tüzifa, kiskereskedői kijelölést a törvényhatóság első tisztviselőjétől kell kérni. A kérvényt az elsőfokú iparhatóságnál kell benyujtani. E kérelem előterjesztésére hivatalos ürlap nincsen. Fontos tudni, hogy a tüzifanagykereskedői, illetve kiskereskedői kijelölést azoknak is kérniök kell, akik korábbi jogszabály alapján már ki voltak jelölve s az importőrök is a rendelet hatálya alá tartoznak.

Hajsza a gellérthegyi gyilkos után

A titokzatos gellérthegyi gyilkosság ügyében a rendőrség változatlan erővel folytatja a nyomozást. A detektívek a legkisebb nyomot is végigjárják, hogy nyomára akadjanak a kegyetlen gyilkosnak. A rendőrség ma éjszaka sorozatos razziákat tartott s úgyszólván az egész várost átfésülte, remélve azt, hogy sikerül a gyilkost kézrekeríteni. Mintegy 200 embert állítottak elő, nagyrészüket azonban — miután kellőképpen igazolták magukat — szabadon bocsátották. Csupán néhány bűnözőt vettek őrizetbe, akiket más bűncselekmények miatt keresett a rendőrség.

MEGNYÍLIK e hó 7-én, szerdán a Szőlőskert Szövetkezet
kerthelyisége a Horthy Miklós Nemzeti Sportcsarnok épületében ahol kitűnően vacsorázik és szórakozik, hangulatos zene mellett. Kitűnő fajborok. Kedvezőtlen idő esetén nyitott fedett terasz és étterem áll a t. közönség rendelkezésére

Győrváry Ottó hadnagy, századparancsnok 1944 április 4-én a keleti harctéren a túlsúlyban levő ellenséggel vívott páratlanul bátor küzdelemben hősi halált halt. Életét hazájáért áldozta. (MTI)

RÁDIÓMUSOR

KEDD

BUDAPEST I.: 16.45 Időjelzés, hírek. 17.00 Német hallgatóinknak. 17.35 Magyar hárfa — magyar lant. 18.00 A rádió hangversenydobogóján. 18.50 Hírek. 19.50 Budapest honvédőrzászlóalj zenekara. 19.25 A zsidókérdés Magyarországon. 19.40 Vékony deszkakerítés... 20.15 Öregcsontok vigassága. 20.45 Magyar zeneszerzők félórája. 21.15 Dolgozó magyarok. 21.25 Operagyöngyök. 21.40 Hírek. 22.10 Hírek német nyelven. 22.20 Se szó, se beszéd — muzsika. 23.45 Hírek.

BUDAPEST II.: 17.00 Hírek német, román, szlovák, ruszin és horvát nyelven. 17.30 Mezőgazdasági félóra.

KÍSÉRLETI ADÓ: 17.30—18.30 Gondűző derű.

SZERDA

BUDAPEST I.: 6.00 Üzen az otthon. 6.25 Ébresztő. Torna. 6.45 Reggeli zene. 7.00 Hírek. Közlemények. 8.00 Hírek német, román, szlovák, ruszin és szerb nyelven. 8.30 Országos Postászenekar. 9.35 Dohnányi Ernő: Ruralia Hungarica, szvit. 10.00 Hírek. 10.10 Operettrészletek. 11.10 Magyar költő — magyar muzsika. 11.30 Munkásfélóra. 12.00 Harangszó. Fohász. Himnusz. Utána Szalonzene. 12.40 Hírek. 12.50 Hires zongoraművészek játszanak. 13.25 Időjelzés. 13.30 Honvédeink üzennek. 14.00 A rádiózenekar műsorából. 14.30 Hírek. 14.45 Folyamerők fúvószenekara. 15.15 A hangszerv működési zavarai. 15.35 Szalonötös. 16.15 Muzsikáló zenei lexikon. 16.45 Időjelzés, hírek. 17.00 A tréfás Teleki. 17.20 Magyar zeneszerzők félórája. 17.50 Honvédek műsora. 18.40 Világpolitikai kérdések — vélemények. 18.50 Hírek. 19.00 Cigányzene. 19.30 Japán-magyar rokonság. 19.45 Könnyű zene — könnyű percek. 21.10 Füry Lajos előadása a frontrádióról. 21.20 Hanglemezujdonságok. 21.40 Hírek. 22.10 Hírek német nyelven. 22.20 Nagy mesterek — örök művek. 23.45 Hírek.

BUDAPEST II.: 17.00 Hírek német, román, szlovák, ruszin és horvát nyelven. 17.30 Mezőgazdasági félóra.

KÍSÉRLETI ADÓ: 17.30—18.30 Gondűző derű.

SIÓFOK
Szobarendelés: SIÓFOK telefon 1.

Ma a lakóházak és egyéb épületek elsötétítése 22 órakor kezdődik és hajnali 4 óráig tart

Magyar Lovaregylet
8, 10 és 11-én d. u. 3-kor **versenyt tart**

mének legtragikusabb időszakában érkezett a fiatal plébános a városba. A teljes összeomlás, zűrzavar, vesztett háború, trianoni országcsonkítás után kezdte meg működését Apor Gyulán, ami akkor tele volt az elcsatolt részekről ideözönlő menekültekkel, sebesültekkel. A szegénység és a nyomor teljesen általános jellemzője volt a településnek ezekben az években. Apor azonnal nekilátott a helyzetfelmérésnek, és rögtön kitűzte maga elé a célt: segíteni az embereken. A hadiárvák és tott, és dacára annak, hogy arisztokrata származású volt, felkereste és jobb belátásra bírta a gyulai direktórium tagjait. Ennek is köszönhetően Gyulán nem történtek kilengések. A másik diplomáciai lépésével 1919 áprilisában a román megszálló csapatok által internált helyiek kiszabadítására tett kísérletet. Felkereste a román parancsnokot, aki azonban elutasította kérését. Apor ekkor Bukarestbe utazott, és az angol származású, román királynőnél, Máriánál kihallgatást kért. Olyan ügyesen tárgyalt, kal segítette a hozzá forduló elesetteket, erről sok dokumentum áll rendelkezésünkre. Apor halálát – 1945. április 2-án – megdöbbenten és megrendülten fogadták Gyulán. Közismert, hogy a győri templomba menekült lányokat és asszonyokat védelmezte a részeg orosz katonáktól, amikor halálos lövés érte. Győrben 1986-ban a nyilvánosság kizárása mellett rendezhették meg a hivatalos temetését.

Bod Péter

Szegedi Kis István és Gyula

Szegedi Kis István két alkalommal járt Gyulán mai ismereteink szerint. „Életének zsenge éveit szülőföldjén, elsősorban szüleinél töltötte, azután Lippán, majd Gyulán a szabad művészetekben való előrehaladásával mindenkit csodálatra ragadott." – írja életrajzírója, Skaricza Máté.

Milyen iskola van Gyulán abban az időben? A plébániához vagy ferences rendházhoz tartozott. Többen az utóbbit valószínűsítik. Kathona Géza a szegedi írásaiban fellelhető ferences szellemiségre utaló nyomokat egyenesen a gyulai iskolának tulajdonítja, s elmegy odáig, hogy Szegedi Kis István maga is ferences szerzetes lett volna. Ez nem meglepő, hiszen a magyar reformátorok közül többen ferences barátok voltak, mint például Sztárai Mihály, Dévai Bíró Mátyás, Kopácsi István és mások. Véleményével egyetért Kocsis Elemér is, aki mélyrehatóan foglalkozott Szegedi Kis Istvánnal és munkásságával az utóbbi időben. Tehát megállapíthatjuk ezek után, hogy Szegedi Kis István a gyulai ferences iskolába járt az 1500-as évek körülbelül 3. évtizedében, és maga is ferences barát lehetett. A gyulaihoz hasonló iskolák akkor lettek neves intézményekké, amikor protestánssá váltak. Erre pedig többnyire az 1530-as években került sor. Kollégiumaink kialakulása is erre az időre esik, így a mezőtúri alma materé is. (Csohány János véleménye szerint Szegedi Kis István krakkói tanulmányai során feltehetően 1540–41-ben a csanádi egyházmegyében Lippa és Gyula környékén tanított. Megjegyzi itt a következőt: „Figyelemre méltó, hogy ebben az időben Lippa királyi székhely volt. Izabella királyné és kisgyermek fia, akkor még II. János király onnan igazgatta az uralma alatt megmaradt országrészt.")

Szegedi Kis István, amikor másodízben érkezett Gyulára 1545-ben Csanádról való kiűzetése után (életrajzírója szerint Tasnádról), már „igen nevezetes iskolának" említi Skaricza Máté a gyulai iskolát. Ugyanott tanít, ahol tanult, de már magasabb szintű iskolában. Gyulára nem véletlenszerűen jött, hanem hívták. Neki is köszönhető az iskola növekvő hírneve, ahonnan sokan kerültek külföldi egyetemekre, mint Balsaráti Vitus János neves orvos-teológus vagy Szikszai Fabricius Demeter és öccse, Balázs, a hitvitázó lelkész és iskolaigazgató, a sárospataki kollégium felvirágoztatója. A gyulai iskola ekkor tehát már olyan szintű latin nyelvű iskola, ahonnan egyetemre mehettek a fiatalok.

Szegedi Kis István második gyulai tartózkodása idején még egyértelműen lutheránus volt, mint ahogyan a gyulai protestánsok még mind azok voltak (nyilván lutheránusként volt Mezőtúron és Békésen is). Szegedi Kis István – a történészek véleménye szerint Gyulán a tanítás mellett prédikált is, de más lelkészi szolgálatot nem végzett, nem végezhetett, hiszen akkor még nem szenteltetett lelkésszé.

Szegedi Kis Istvánnak Gyulához való harmadik kapcsolódása akkor volt, amikor török fogságban szenvedett Szolnokon, s ez a kapcsolat összefügg kiszabadításával is. Ebben az időben már egyértelműen református volt. Ekkor 1562-t írtak. Gyulán – az életrajzírója szerint – „nyilvános imádságok tartattak" érte. Akkoriban Gyulán lakott Mező Ferenc gazdag kereskedő, aki felesége végakaratának megfelelően komoly váltságdíjjal kiszabadította a prédikátort, ő maga is nagy anyagi áldozatot hozva érte.

1566-ban Gyula török kézre kerülésével véget ért a város művelődéstörténetének legnevezetesebb korszaka, amelyben egyház- és irodalomtörténetileg számon tartott személyek sora élt, hosszabb-rövidebb ideig. Szegedi Kis Istvánon kívül Sztárai Mihály, Sibolti Demeter, Gál Szécsi István, bizonyosan Ozorai Imre, s még folytathatnánk a sort tovább. Kósa László történész megállapítja: „A vonatkozó adalékok együttes számbavétele vitathatatlanul tanúsítja, hogy Gyula a magyarországi reformáció egyik fontos regionális központja volt."

A hálás utókor, a valamikor csak református lakta városrészben, az Újvárosban, melynek gerincútja a Kálvin utca, az erre merőleges egyik jelentős utcát Szegedi Kis Istvánról nevezte el, s így hívják ma is. A Gyulai Magvető Református Általános Iskola tornaterme is ebben az utcában van.

A Gyulai Református Egyházközség áldja Istent azért, hogy a legtudósabb református reformátor élete három ponton is kapcsolódik a gyulai egyház és hajdanvolt iskolája életéhez.

Nagy László, Tiszántúli Református Egyházmegye lelkészi főjegyzője

(Az előadás október 30-án a mezőtúri gimnáziumban megtartott Szegedi Kis István-konferencián hangzott el.)

le, visszahozatala a gesztus, a megismerkedés az alatt, az operafejes a csali. Közben felmérték, érdemes betörniük. Csak Önöket kellett elegánsan eltávolítaniuk otthonról. Régi trükk, de általában beválik.

Az asszony és a férfi leforrázva hallgatták a kétségkívül logikus érvelést, melynek hátteréül egy kifosztott villabelső szolgált.

Bod Tamás

Jövőre Fábián-tárlat

Fábián Irén közel egy évtizeden át, kilenc esztendeig dolgozott a gyulai Kohán Képtár muzeológusaként, idén augusztus 31-ével áthelyezéssel eljött a múzeumból, helyét szeptember 1-jétől Gyarmati Gabriella vette át. Fábián Irént a közelmúltban kerestük fel gyulai otthonában, s egyebek mellett arról kérdeztük, miért jött el a Kohánból?

– Közel egy évtized után újra hiányozni kezdett a pedagógusi munka. Korábban tanítottam Medgyesegyházán, Nagykamaráson, Sarkadon, s Gyulán is, az 5. Számú Általános Iskolában. De utólag megértem magam azért is, amiért boldog voltam annak idején, hogy eleget tettem az akkori felkérésnek, tudniillik, hogy a képtár muzeológusa legyek. Rendkívüli élmény volt egy általam már azt megelőzően is nagyon nagyra becsült művész hagyatéka között élni napjaim nagy részét. Magam is alkotó ember lévén, már mielőtt mint muzeológus odakerültem, sokat jártam a képtárba, „hozzá", Kohánhoz, erőt gyűjteni-meríteni az alkotómunkához. Véleményem szerint remek utódom van a képtárban, én pedig boldog vagyok, hogy ismét a gyerekek között élek, „kibővített" családban: a Munkácsy Mihály Középiskola és Szakmunkásképző Intézet leánykollégiumában dolgozom mint nevelőtanár, s a munkaidő-beosztásom miatt több időm jut az alkotásra, több időm jut festeni. Szerencsés időpontban történt meg a váltás, amikor már azt éreztem: a festészet mint tevékenység hiányzik. Ugyanakkor jól hasznosíthatom az itthoni munkámban is mindazokat a tapasztalatokat, amelyeket a korábbi évek kiállításrendező és -szervező tevékenységével szereztem. Elég, ha csak arrá utalok, hogy már saját munkáimat is tudom bírálóként szemlélni, s ez sokat segít.

– Azt hallani, hogy nem csak a muzeológusi munkát, de a Marsovszky művésztelep vezetését is átadtad.

– Az ebben az esztendőben megjelent Marsovszky Endre Pedagógus Művésztelep 25 éve Gyulán címmel összeállított katalógusommal, úgy érzem, egy fejezetet zártam le. Ám amikor a nyár közepén a Pedagógusok Szakszervezetének Országos Irodájától átvettem az Eötvös József Emlékérmet eddigi munkám elismeréseként, ígéretet tettem arra, hogy a következő évi művésztelep szervezésében is részt veszek. S ez így is lesz. Sőt, a pedagógus szakszervezettel együtt szeretnénk országos pedagógus-továbbképző központtá tenni a jövő nyártól a Marsovszky Endre Művésztelepet. S a „múzeumi örökség" is feladatokat ad számomra most is, hiszen gondozom a Lajos Ferenc-gyűjteményt, s a Tourinform Kisgalériában művészeti tanácsadóként is dolgozom, segítem az ottani kiállítások szervezését-rendezését. Továbbra is részt veszek a testvérvárosi kapcsolatok adta kiállítások, tárlatok szervezésében, s a szervezési munka részeként a gyulai művészek összefogásában – természetesen a Gyulai Művészek Társasága és a Gyulai Alkotók Köre munkájában is.

– Említetted, hogy több időd jut a festésre. Készülsz a közeljövőben kiállításra?

– Jövőre új és remélem meghökkentő tárlatom lesz a gyulai Tourinform Kisgalériában. De többet erről most nem szeretnék elárulni.

Kiss Ottó

Vaphilág A Békésmegyei Nap. 1997 XI. 1.

elfogy az ó, most kezd fogyni az új,
s mint unt homokját a homokóra,
hagyja gondját az ó év az újra.
Mennyi munka maradt végezetlen!
S a gyönyörök fája megszedetlen...

Türelmetlen ver a szivünk strázsát,
mint az őr ha tudja már váltását.
Idegesen nyitunk száz fiókot.
Bucsuizzel izgatnak a csókok.
Öreg öröm, nem tud vigasztalni:
óh jaj, meg kell halni, meg kell halni!

Olvad a hó, tavasz akar lenni.
Mit tudom én, mi szeretnék lenni!
Pehely vagyok, olvadok a hóval,
mely elfolyt mint könny, elszáll mint sóhaj.
Mire a madarak visszatérnek,
szikkad a föld, hire sincs a télnek...

Csak az én telem nem ily mulandó.
Csak az én halálom nem halandó.
Akit egyszer én eleresztettem,
az a madár vissza sohse reppen.
Lombom, ami lehullt, sohse hajt ki...
Óh jaj, meg kell halni, meg kell halni!

Barátaim egyenkint elhagytak,
akikkel jót tettem, megtagadtak;
akiket szerettem, nem szeretnek,
akikért ragyogtam, eltemetnek.
Ami betüt ágam irt a porba,
a tavasz sárvize elsodorja.

Száradt tőke, únt tavalyi vendég:
nekem már a tavasz is ellenség!
Csak te borulsz rám, asszonyi jóság,
mint a letört karóra a rózsák,
rémült szemem csókkal eltakarni...
Óh jaj, meg kell halni, meg kell halni!

(Babits Mihály: Ősz és tavasz között)

NYÁRI ATTILA FELVÉTELE: AZ ÚJ ELEKI KÁLVÁRIA

„Építs kunyhót vagy büszke termeket, / fanyar vagy édes töltse serleged: / az élet bora lassan elfolyik, / az élet lombja hull, hull, s eltemet" – írja Omar Khajjám, a XII. század nagy perzsa költője.

A holtakra való emlékezés, illetve a holtakért való imádkozás szokása azonban már a X. században megkezdődött, a clunyi kolostorban. A XIV. században általánosan is bevezették.

Ilyenkor virágot, koszorút viszünk halottaink sírjára, mécsest vagy gyertyát gyújtunk tiszteletükre, kis időre megállunk emlékezni.

Ez az alkalom lehetőséget ad arra is, hogy gondolkozzunk élet és halál felől. Hiszen nem csak a szenvedés, a halál is azon dolgok közé tartozik, mely látszólag értelmetlenné teszi az ember életét. Pedig hát az élet igazán múlandó alkotórészei a lehetőségek; de amint megvalósulnak, nyomban valósággá válnak; a múltba mentjük és utaljuk őket, ahol nem fog rajtuk a múlandóság. A múltban semmi sem vész el jóvátehetetlenül, hanem minden visszavonhatatlanul elraktározódik. Így tehát múlandósága semmiképp nem teszi értelmetlenné létünket. De bennünket nagyon is felelőssé tesz, mivel minden attól függ, hogyan valósítjuk meg az alapvetően múlandó lehetőségeket.

Ha elmegy tőlünk valaki és hullajtjuk könnyeinket, magunkat is siratjuk. Kedves halottunk távozásával mi is kevesebbek leszünk. Épp ezért nagyon emlékezetes és igaz Ernest Hemingway egyik ismert regényének mottója: „Senki sem különálló sziget; minden ember a kontinens egy része, a szárazföld egy darabja; ha egy göröngyöt mos el a tenger, Európa lesz kevesebb, éppúgy, mintha egy hegyfokot mosna el, vagy barátaid házát, vagy a te birtokod; minden halállal én leszek kevesebb, mert egy vagyok az emberiséggel; ezért hát sose kérdezd, kiért szól a harang: érted szól."

Tulajdonképpen egyetlen gondolat nyújthat némi vigaszt a fájdalomban: „Az egyénnek nemcsak határai vannak, de határtalanságai is." S valóban, a modern tudat számára e kettősség a legdöntőbb tapasztalat. Az emlékezet kitolja az egyéni lét határait. Mindenki addig él, míg emlékeznek rá!

M. Szabó Mihály

És ha elmúlik az ősz?

Nem szép dolog, hogy a temetők általában csak ősszel jutnak eszünkbe, de jó, ha legalább ősszel igen – gondolhatná, akik mostanában szemügyre veszik a két szarvasi temetőt. Jól látható a változás a korábbi állapotokhoz képest. A néhol nyomasztó gaz- és akácsurjántengerből az utóbbi hetekben sírok, fejfák, síremlékek tűntek elő.

De nem fedi a valóságot, hogy csak ősszel gondolnak az emberek a temetőkre. A Szarvasi Városgazdálkodási Kft. – a KOMÉP – igazgatója, *Mihály István* arról mesélt, neki volt szerencséje már tavasszal névtelen leveleket olvasni, ingerült telefonbejelentéseket hallgatni arról, hogy miért nem tartja rendben az önkormányzat káeftéje a temetőket. Úgy lehet, ezen alkalmakkor is elmondta: ez nem az ő feladatuk, mivel a temetők fenntartása az egyházak dolga. Viszont azt ő is belátta, hogy a sírhelyekből, temetőfenntartási hozzájárulási bevételekből nem lehet megoldani ezeket a gondokat. Ezért volt fontos, hogy a város képviselői 500 ezer forintot szavaztak meg a temetők karbantartására. A pénz egy része arra szolgált, hogy a helyi munkaügyi központ segítségével munkanélküli-járadékosokkal és közhasznú munkásokkal erősítsék a KOMÉP csapatát. Összesen tizenöt ember kezdte el a munkát szeptember közepén az ótemetőben, ahonnan két hét alatt 480 köbméter hulladékot – kivágott surjánt, gazt, koszorúmaradványt hordtak ki az egyház által fizetett traktor segítségével. Ehhez persze vásárolniuk kellett megfelelő bozótirtó berendezést.

Ugyancsak két hétig dolgoztak az emberek az újtemetőben. (Jólesik leírni, hogy a „főnök" lelkiismeretesnek nevezte a munkájukat.) A végeredmény itt 200 köbméter hulladék és jó néhány megtisztított négyzetméter terület. Amit elterveztek, már megcsinálták, de maradnak még néhány napig, mert az általuk kijelölt helyre hordták a halottak napjára sírokat rendezők a takarításkor összegyűlt anyagokat. Elhordják még ezt is. Kissé beárnyékolja a megelégedettséget, hogy a szakember tudja, tavasszal az akácsurjánok, a gyomok is újra nőni kezdenek. Ha irtásuk nem lesz folyamatos, a következő ősz megint csak az ideinek hasonló helyzetet teremt. A végleges megoldás még várat magára.

K. Zs.

nek, melyet Békéscsabán tartanak jú- szlovák tájházba is. V. A. | mozsárat „rovásit

FÁBIÁN IRÉN képzőművész

Festők a Százévesben

'97. júni 4. Békési nap.

A gyulai múzeumcukrászdában, a Százévesben nyílt meg kedden délután öt órakor Budainé Gombos Ildikó művésztanár és Fábián Irén képzőművész tárlata, amely elé Gyarmathy Zsoltné középiskolai tanár és dr. Mánya Tibor, a gyulai Apor Vilmos Emlékbizottság elnöke mondott köszöntőt. Az ikonokból és hangulatos kerámiákból összeállított kiállítás jótékony célt szolgál, hiszen a megvételre felajánlott munkák után befolyt összeg negyven százalékát az Apor Emlékbizottságnak ajánlották fel a kiállítók

FAZEKAS FERENC FELVÉTELE

Déli helyzet röviden

MEZŐKOVÁCSHÁZA – A gyulai kórház baleseti sebészeti osztályának bejelentése alapján rendelt el nyomozást a mezőkovácsházi rendőrkapitányság. Egy kevermesi személyt az éjszakai órákban ismeretlen tettesek bántalmaztak, a sértett nyolc napon túl gyógyuló sérülést szenvedett. A kovácsházi vasútállomáson visszatérő vendégek az ismeretlen vandálok. Legutóbb a váróterem frissen meszelt falait pingálták össze. Az okozott kár ötezer forint. Medgyesegyházán bánhatja felelőtlenségét az az illető, aki háza kapujában hagyta tíz percre Ericsson rádiótelefonját, amit elloptak. **B. I.**

semmiképpen nem akar lemondani az önkormányzat, hogy a község egy utcájában kövesút épüljön.

A szilárd burkolatú út megépítésére még eztán jelölik ki az utcát. Mint azt *Földesi György* polgármester elmondta, az az utca lesz a „nyerő", amelyiknek lakói a legtöbb pénzt ajánlják fel ahhoz az összeghez, amelyet az önkormányzat rerre a célra elkülönített.

Oravszki Ferenc

Zeng a város

OROSHÁZA – Zengő Orosháza címmel ötórás szabadtéri koncertet szervez a helyi Liszt Ferenc Zeneiskola és a Petőfi Művelődési Központ szombaton. A főbejáratnál minden műfaj képviselteti magát a gyermekdaltól a népzenén keresztül a klasszikus muzsikáig. A fellépők listája: Orosházi Fúvószenekar, a Dili Dal együttes, az Orosházi Népdalkör, a zeneiskola növendékegyüttesei, a Signal Big Band, az Alföld Néptáncegyüttes és az Orosházi Madrigál Kórus. **K. Gy.**

Westel 06

Ügyeletes újságírónk a 06 (30) 220-900-as telefonszámon várja olvasóink hívásait.

A piac igen, a mozi nem

GYOMAENDRŐD – A képviselő-testület legutóbbi ülésén úgy döntött, hogy augusztus 1-jétől öt évre bérbeadásra felajánlja a Pásztor és az Endrődi utcai piacot, illetve a gyomai vasútállomási és a vásártéri mázsaházat. Ugyanakkor a képviselők többségi szavazattal úgy határoztak, hogy az Apolló mozit nem adják bérbe.

A vállalkozásba adásról a testület azért tárgyalt, mert ezzel az önkormányzat a bérleti díj jóvoltából folyamatos bevételhez jutna, illetve ahol támogatás szükséges, ott esetleg – a piaci feltételek mellett – csökkenne ez az összeg. A piac tevékenységi köre a piacok, vásárok rendezésére, illetve a mázsaházak kezelésére terjed ki. A működtetése jelenleg is gazdaságos. A pályázati kiírás szerint az elbírálásnál elsőbbséget élvez az, aki az intézmény alkalmazottja, aki tevékenységét Gyomaendrődön folytatja, illetve aki a legmagasabb bérleti díjat ajánlja. Jelenleg a mozi kiadásai meghaladják a bevételeket. A hosszas vitából az tűnt ki: a képviselők egy része attól tart, hogy vállalkozásba adás esetén a mozi esetleg bezárna.

Miután a képviselők úgy határoztak, hogy a mozit nem adják bérbe, *dr. Dávid Imre* polgármester kifejtette, nagyon szégyelli a testületnek ezt a döntését. Meggyőződése, hogy vagy az írásos előterjesztés nem volt jól előkészítve, vagy a testület nem tud racionális intézkedéseket hozni. **M. L**

Előrés álmok: egy pont az üdvösséghez

NB II-es kézilabda-bajnokságok

Nők

Szegedi DKSE–Csorvási SE 19–19 (11–10). Szeged, 100 néző. V.: Jónás, Pelikán. **Csorvás:** Kovácsné – Barakonyi 2, Faragó 3, Vidáné 3, Valaczkai I. 2, Gyemó 4, Kulyka 2. Csere: Szrnka 3, Biliczki, Békefi, Valaczkai E., Popolné, Petrik, Major. Edző: Baráth Lajos. **Az ellenfél legjobb dobója:** Wolcz 9. Az osztálytól már elbúcsúzott szegediek egészen a 26. percig vezettek, ám ekkor sikerült fordítaniuk a csorvásiaknak. Az utolsó pillanatokban egy játékvezetői műhiba folytán pontott mentettek a Tisza-partiak.

Medgyesegyházi SE–Túrkevei VSE 21–25 (13–12). Medgyesegyháza, 100 néző. V.: Herczeg, Toókos. **Medgyesegyháza:** Szabó – Gáspár 1, Zana 4, ANCSIN T. 6, Gyuska G. 7, Ancsin K. 3, Mochnács. Csere: Szaszák (kapus), Bosits, Gyuska B., Szeberényi. Edző: Papp Lajos. **Az ellenfél legjobb dobója:** Kánya 6. Kevesen gondolták volna, hogy 10–2-es hazai előny után a mérkőzés végén mégis a Túrkeve örülhet a pontoknak. A második harminc percben gyengén védekeztek a pályaválasztók, ennek köszönhetik vereségüket.

NKTE Békés–Zákányszéki SE 28–29 (15–12). Békés, 100 néző. V.: Cz. Veres. **Békés:** Lovászné – NAGY Á. 8, Szakálné 6, Nagy E. 5, Belánka 3, Őri 3, Mátyás. Csere: Pocsai (kapus), Turákné 2, Bielikné 1, Szilágyi, Balog, Laurinyecz, Garas. Edző: Mihály. Mivel a játék-

Szoros meccset vívtak egymással az sötét mezes orosháziak és a mirelitesek. A lelkes hűtőháziak kis híján meglepetést okoztak
NYÁRI ATTILA FELVÉTELE

Férfiak

Orosházi MTK–Csabai Mirelite 29–27 (15–11). Orosháza, 200 néző. V.: Márki, Papp. **OMTK:** Tatai – Raffai 1, LOVÁSZ 12, Nagy 2, Kiss 6, Tóth 2, BORDÁS 6. Csere: Bondár (kapus). Edző: Marton László. **Mirelite:** Murányi – Pál 4, VÓLENT 5, Gazsó M. 2, Komáromi 2, Barna 2, KOVÁCS 9. Csere: Gazsó Gy. 2, Manczúr 1, Molnár. Játékosedző: Komáromi Tibor. A tétnélküliség rányomta bélyegét a mérkőzésre. Az orosháziak elszállt bajnoki reményeik után nem igazán mutatták meg igazi énjüket.

Gyomaendrődi FKC–Újkígyós-AKSE 18–31 (13–19). Gyomaendrőd, 100 néző. Csat-

Berettyói MSE–Csaba Előre KC 19–28 (9–10). Berettyóújfalu, 150 néző. V.: Kocsis, Szűcs. **Előre:** Szikora – UNYATINSZKI 4, Lukács 5, DÖGE 8, Albrecht 3, Kiss 3, Czétényi. Csere: Szász, Dian (kapusok), Latorczai, DURECSENSZKIJ 4, Tóth, Filadelfi, Czegle 1. Edző: Perényi László. **Az ellenfél legjobb dobója:** Nagy J. 6. Álmosan kezdtek a csabaiak, jó néhány ziccert hagytak kihasználatlanul. Fordulás után kiütközött a két csapat közötti tudás és kondicionális különbség és a csabaiak megérdemelten jutottak a két pont birtokába.

Tornádó SE–Gyulai SE 25–20 (10–9). Szeged, 50 néző.

FÁBIÁN IRÉN képzőművész.

Békés m-i Nap

Tűfestett képek és barokk babák

Egy sokoldalú művész érdekes kiállítása nyílt meg hétfőn a fürdővárosban
FAZEKAS FERENC FELVÉTELE

Érdekes, sokoldalú és szórakoztató tárlatot nyitott meg hétfőn délután *Fábián Irén* képzőművész a gyulai Tourinform Kisgalériában, amikor *Tomka Zsóka* divat- és textiltervező iparművész alkotásait mutatta be. A művészetek fővárosában, Szentendrén élő művész 1977-ben végzett az Iparművészeti Főiskola Ruhatervezői Szakán, de már előtte is a híres Rotschild Szalon tervező asszisztense volt. Mint megnyitójában Fábián Irén hangsúlyozta, a divattervezéstől egyenes út vezetett a textiltervezés felé, de éppen a művész kísérletező kedvét mutatja, hogy sikerrel próbálkozott a grafika, a tollrajz és a rézkarc területén. A tárlat része volt – igazi kuriózumként – néhány tűfestett kép, valamint a világot bejárt porcelánból készült és művészi textiltervezői munkával felöltöztetett barokk babasorozat. Ez egy szerencsés találkozás eredménye, hiszen Tomka Zsóka *Sarkantyú Judit* keramikusban partnerre talált, aki elkészíti a művészi kivitelezésű babákat, melyeket a textiltervező fantáziája ruház fel.

A tűfestett képek értékét és érdekességét nemcsak a nehéz, embert próbáló technika adja, hanem a végeredmény is. Az elkészült művek több dimenzióban ábrázolják a tüzet, a vizet és a fenyőt. Tomka Zsóka szentendrei művész barátaival 1985-ben alapította meg az Iparművészek Alkotó Közösségét, mely jó példa az egymást inspiráló társaság létjogosultságára. A kiállított tárgyak a helyszínen megvásárolhatók, a tárlatot pedig június végéig tekinthetik meg a Tourinform Kisgalériában.

B. T.

s-tól Zsadány-ig

Eboltás, majd ellenőrzés

KUNÁGOTA – Ma, június 3-án és holnap, június 4-én rendezik Kunágotán a szokásos eboltást. Az első napon a tűzoltószertárnál reggel 6-tól 11-ig, délután pedig 16-tól 18 óráig lehet a kutyákat beoltatni. A második napon a tűzoltószertárnál 6–9-ig, a mázsaháznál pedig 10-től 12 óráig rendelnek. A pótoltást június 10-én tartják 9-től 11 óráig a tűzoltószertárnál. Az oltási díj ebenként 350 forint, aki pedig házhoz kéri az állatorvost, annak plusz 400 forintos kiszállási díjat kell fizetnie lakóházanként. Az oltásra mindenki vigye magával a kutya oltási könyvét. Aki esetleg nem akarja beoltatni a házőrzőjét, az könnyen pórul járhat, ugyanis az önkormányzat június második felében a lakóházaknál ellenőrzést tart. **M. A.**

Nyelvi, szakmai továbbképzés

BÉKÉSCSABA – Június 5-étől 8-áig Békéscsaba 27 óvodapedagógusa, illetve óvodai dolgozója a szlovákiai Martinba látogat nyelvi és szakmai tapasztalatcserére. A csabai szlovákos óvónők két szlovákiai óvodába látogatnak el: a „Hviezdoslavoava" óvodában az egészséges életmódra nevelés szakmai programjával, a „Nálepka" óvodában pedig a népi hagyományok megtartására irányuló óvodai szakmai programmal ismerkednek meg. Ezen kívül módjuk van a nyelvgyakorlásra, valamint megismerkedni Martin nevezetességeivel. **V. A.**

Vermes Géza Gyulán

GYULA – Az oxfordi egyetem emeritált judaisztika professzora, az Angol Akadémia rendes tagja látogat június 6-án, pénteken a fürdővárosba a Keresztény Értelmiségiek Szövetsége gyulai szervezetének meghí- *Vermes Géza* gimnáziumi ötvenötödik (!) érettségi találkozóján való részvétellel is, amire június 7-én kerül sor – mondta el lapunknak *Petróczki Zoltán,* a Karácsonyi János Katolikus Gimnázium igazgatója. A Gyuláról elszármazott oxfordi professzor két előadást tart pénte-

Anyakönyv

TÓTKOMLÓS
Házasságkötések:
Kamasz Szilvia (Tótkomlós) és Óvári Csaba (Tótkomlós), Tuska Bernadett (Tótkomlós) és Madarasi Zsolt (Szeghalom).

BÉKÉS
Házasságkötések:
Laukó Julianna és Máté Zoltán, Szilágyi Anikó és Domokos László.

SARKAD
Házasságkötések:
Nagy Katalin (Sarkad) és Gróza Mihály (Doboz), Nagy Katalin (Sarkadkeresztúr) és Patkás János (Sarkadkeresztúr).

Táborozni mennek

PUSZTAOTTLAKA – CSABASZABADI – Pusztaottlaka román és Csabaszabadi szlovák kisebbségi önkormányzatainak együttműködése során az általános iskolás gyerekeknek már számos közös programja volt. Júniusban egy hétre Romániába, az Aradtól 60 kilométerre lévő Menyházára készül táborozni a két községből 20–20 diák. Rajtuk

SAMSUNG NAP AZ ÉV KILENC NAPJA!

JÚNIUS 3. KEDD

Napközben 9–20.00 óráig termékbemutató mikrohullámú sütővel, vetélkedők SAMSUNG nyereményekkel.
Este: 20.30 órától a sörsátorban Sasvári Sándor, Csengeri Otília (Rock Színház) által musical világslágerek előadása, majd Balázs Pali házibuli estje.

ELEKTROHÁZ Napok '97
1997. május 30-június 7.
Békéscsaba, Baross u. 10.
Nyitva tartás: mindennap 9-20 óráig

SONY kamera
... hogy Önnel se forduljon elő
4-5 órás felvételi idő
129 900 Ft helyett
- VIDEO 8
- 10X-es zoom
- 0,6 lux fényigény
- AUTO fókusz
- 3 féle felvételi mód
Vásári áron:
109 999 Ft-ért

Thomson 37 cm-es televízió
44 990 Ft helyett
Vásári áron:
39 999 Ft-ért

Samsung kombinált hűtő
200 l-es normálhűtő
60 l-es fagyasztó résszel
72 900 Ft helyett
Vásári áron:
59 999 Ft-ért

Samsung monitoros kaputelefon
68-990 Ft helyett
Vásári áron:
52 999 Ft-ért

Samsung telefax
52 900 Ft helyett
Vásári áron:
44 999 Ft-ért

Samsung porszívó
22 990 Ft helyett
Vásári áron:
19 999 Ft-ért

Samsung minitorony
61 990 Ft helyett
Vásári áron:
49 999 Ft-ért

Samsung 50 cm-es televízió
61 999 Ft helyett
Vásári áron:
49 999 Ft-ért

Samsung 240 perces videokazetta
690 Ft helyett
Vásári áron:
555 Ft-ért

Vásári áron meghirdetett termékeink, valamennyi üzletünkben megvásárolhatók.
Szeged, Párizsi krt. 8-12. **Békés,** Széchenyi tér 9.
Gyula, Városház u. 12. **Mezőberény,** Kossuth tér 2.
Hódmezővásárhely, Andrássy u. 10-12.
Áruvásárlási hitelakciók!

VÁSÁROLJON ÉS NYERJEN!
Már csak 4 nap van hátra, hogy
június 7-én megnyer

Fábián István, építész (BVTV). 2. folytatás

ELTE Tanárképző Főiskolai Kar épülete, Budapest.

3. Földszinti alaprajz
1. Előtér, 2. aula, 3. étterem, 4. melegítőkonyha, 5, 9. lépcsőház, 6. orth. izr. imaterem, 7. előadóterem, 8. gondnoki lakás, 9. testnevelési tanszék, 11. udvari kijárat

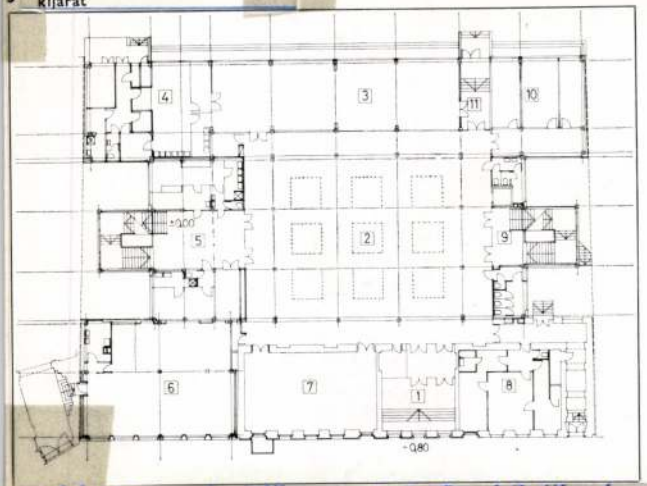

4. Emeleti alaprajz
1. Folyosó, 2. lépcsőház, 3. előadóterem, 4. tanulmányi osztály, 5. igazgatási irodák, 6. igazató, 7. titkárság, 8. igazgatóhelyettes, 9. WC csoport, 10. udvar

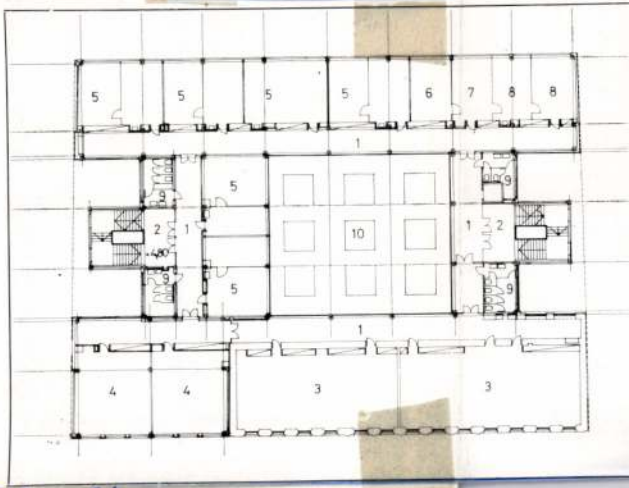

Magyar Építőművészet, 1984. 6., 31–old.

.1.

Fábián István

Rimanóczy Gula (LAKÓTERU) Rostás Margit (BUTU) mint építének, és Mező Lajos mint tervező

bérítetlen a Bpest IV. Vipest Bajcsy Zsilinszky úti lakótelep rendezési tervét.

Magyar Építőművészet 1968. 5. k. 23.1.

Fábián István

Ózd - bolyoki lakótelep. /Fábián István, Spiró Éva, Gleviczky László, Berta Lajos épitész/ - Magyar Épitõipar, 1966. 15. évf. 1.sz. 5. l.

Az 1966. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-283. l./ 249. l.

Fábián István

(LAKÓTÉRU)

Középmagas lakóház, Ózd-Bolyos.

Magyar Építőművészet 1969. 1. a. 24. l.

Fábián István

F/ábián/ I/stván/: Ózd-Bolyok, ABC Áruház /Fábián István épitész, Szentpétery István kertterv./ - Müszaki Tervezés, 1967. 8.sz. 14. l.

F/ábián/ I/stván/: Ózd-Bolyok, középmagas lakóház /Fábián István épitész, Szentpétery István kertterv./ - Müszaki Tervezés, 1967. 8.sz. 1-2. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Ért. 1970.1.sz. 60-107. l./

73. l.

Fábián István

M.L. Budapest, IV. Ujpest, Bajcsy-Zsilinszky úti lakótelep. Tervező: Mező Lajos, építészek: Rostás Margit, Rimanóczy Gyula, Fábián István. /Tervismertetés/.

Magyar Építőművészet, 1968. 5.sz.

23 l.

Fábián István

F(ábián) I(stván): 12 tanulmányiskola, Budapest - Rákospalota (Fábián István épitész) — Magyar Épitőművészet, 1967.16.évf. 1.a. 34-36.l. — Műszaki Tervezés, 1967. 2.sz., 6-7.l.

Az 1967- évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1970.1.sz. 68-107. l./

73. l.

Fábián István

Fábián István: A kelenföldi lakótelep panelos kommunális épületei (Fábián István épitén) - Műszaki Tervezés, 1967. 2. sz. 1-3. l.

F/ábián/ I/stván/: 16 tantermes iskola, Budapest-Kelenföld /Fábián István, Gleviczky László, Thoma János épitészek/. - Magyar Epitőművészet, 1967. 16.évf. 5.sz. 26-27. l.

Az 1967-ev magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Irt. 1970.1.sz. 68-107. l./

73. l.

Fábián István

F(ábián) I(stván): ~~Ózd-Bolyoki~~ Ózd-Bolyoki magashár (Fábián István építész) – Műszaki Tervezés, 1966. 8.sz., 19. l.

Fábián István: Tömbösített 60 fős bölcsőde és 100 fős óvoda tervpályázat alá. – Műszaki Tervezés, 1966. 5.sz., 38-40 l.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalmo bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969.3.sz. 243-283.l./

~~XXX~~ 247. l.

Ø Fábián István

szürszabó Marcali

l. Grőffyszür

203. l.

Fábián István, építén MDK

A Zápor utcán bölcsőde épületét tervezte.

–. felépült Budapest legkoszerűbb bölcsődéje 1.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. jan. 31.

VDK.

Fábián István, építész

A Tatabányán épülő városközpontot
tervezte Fábián István.

Repr.

–: Korszerű városközpont épül Tatabányán

Népszabadság, 1959. máj. 26. 12. o.

[Vidéki!]

Fábián István, építész

MDK

Az Ózdi Kohászati Üzemek részére épülő három tömbből álló szálloda terveit kérítette.

Rep.

– Szálloda épül Ózdon

4. l.

Népszabadság, Sp. 1959. jún. 19. [Vidéki]

Fábián István, építész MDH

Az óbudai új óvodát terverte.

(aczél): Boczok és mazsolák 3.

ESTI HIRLAP, bp. 1965. nem. 22.

Fábián István épitész

/ LAKÓTERV/

16 tantermes iskola , Budapest-Kelenföld

Munkatárs: Gleviczky László , Thoma János

Kerttervező: Szentpétery István

repr.

Épitésvezető: Kisvári János

Magyar Épitőművészet 1967/5. 26-27.l.

MDK

Fábián István [építész]

A Kelenföldi iskola- óvoda- bölcsőde épületcsoport tervezője.

F. Gy.: Az év végére: negyedezer új lakás Kelenföldön 9

Népszabadság, Bp., 1967. aug. 30.

M.D.K.

Fábián István épitész

LAKÓTERV

12 tantermes iskola Bp-Rákospalota, repr
Tervezés: 1963-64, épitès: 1965-66
épitésvezető: Nagy II.József

Magyar Épitőművészet 1 67/1. 34-35.1.

MDK

Fábián István építész

Felszabadult Bp. művészete. N.Szal. 1960.

Fábián István

Rákospalotai lakóépületek, 1953-55
Tervei

A felszabadult Budapest művészete.
Kiállítás-katalógus, Budapest, 1960
14 l.

MDK

Fábián István

a Lakóterv dolgozója

tervezte a Gubacsi úti lakótelepen a minap megnyílt egyemeletes bölcsőde-épületet. (az épületről fényképet repr.)

Modern óvoda.

Érdekes Ujság, Bp. 1958. november 8. 9. l.

Fábián István épitész MDK

46.sz. terv repr.

Schmiedl Ferenc:Négytanteremes felsőtagozatu általános iskola tervpályázata Magyar Epitőművészet 1955. IV.évf.7-8.sz. 232.l.

M. D. K.

FÁBIÁN István építész

Bp. X. Ceglédi-úti 100 fős óvoda

Munkatárs: Gazda Aniko (Rezs.)

~~Reischl-Templéni-A fóti gyermekváros~~

Magyar Építőművészet 1960. 1. sz. 15. l.
16. l.

Fábián István, építész

11 Dk

Az ózdi szállodatömb terveit kénítette.

Repr.

—: Az ~~ú~~ ózdi martinászok új szállója

Népszabadság Bp. 1960. febr. 17. 7-1

H:D.A.

FÁBIÁN István építész

Ózd, 400 fős munkásszálló

(Rezr.)

Kert: Szentpétery István

Főbejárat fölött: Buza Barna dombormüve

Étterni teraszon Olcsay Kiss Zoltán
ackolása

Magyar Épitőművészet 1961. 5.sz. 25. l.

MDK

Fábián István ifj.
korongos

a Zsolnay-gyár művészeti munkáiben közreműködött 1932-38.

68.o.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs. 1959.

Fábián István, építész MDH

Fábián tervezte az ózdi 100 szobás
impozáns munkásszállót.

– : Új munkásszálló Ózdon 12. l

NÉPSZABADSÁG, bp. 1961. júl. 27. [Vidéki]

Fábián István

A kulturális eseményekről szóló rovat a következő kiállitásokról számol be: a Magyar Nemzeti Galériában megnyilt Mednyánszky László emlékkiállitása. /Dátum nem szerepel./ a kispesti Nagy Balogh kiállitóteremben Kondor Béla emlékkiállitása május 6.-ig, a Fiatal Művészek Klubjában Lois Viktor: "Patanyomatok" c. grafikai kiállitása ápr. 26.-ig, a Joliot-Curie Klubban Fábián István rajzkiállitása ápr. 29.-ig tart nyitva.
A Műcsarnokban Bencze László április 20.-tól, a pécsi Ifjuságí Házban Tettamanti Béla ápr. 21.-től a Fiatal Művészek Klubjában Szombathy Bálint április 27.-től, a gyulai Erkel Művelődési Központban Albrecht Julia és Tömpe Emőke, A Fényes Adolf Teremben Felsmann Tamás május 6.-ig mutatja be müveit.
Élet és Irodalom, Bp. 1979. ápr. 21. XXIII. évf. 16. sz. 8. lap.

Fábián István

Ózd - Bolyok lakótelep
beépítési tervezőpeként neve említve
a 26. oldalon

Magyar építészet 1945-70

Fábián István

Medgyessy Tánczsnő szobrához az építészeti részt Fábián István készíti.

-----:Köztéri munkák.

Művészet, 1977. május - 48.oldal.

zás nélkül. Mai megértéséhez még az sem kell, hogy Jézusnak ellenségei legyenek, akik nyilvánvalóan az életére törnek. Elég, ha azok hagyják cserben, akikért tett valamit.

Mint például az ősemberi vadsággal és fanatikus őrületben tévelygőkért, akik A Keresztelő vezetésével sem képesek a lélek újonnan felfedezett szabadságában a rendet megtalálni, csak a János által is megkeresztelt Jézus eljövetele után. Ám ne higgyük, hogy ettől kezdve olyan diadalmenet az egész, mint a jeruzsálemi bevonulás. Hiszen a magukra maradt tanítványok olyan riadtak és tanácstalanok a viharos vízen hánykolódó bárkán, hogy már azt vizionálják: Jézust keresztre feszítették. Pedig még messze vagyunk ettől, mesterük megjelenik, és a vízen járásra biztatja tanítványait, majd példát mutat nekik. De hiába mutat példát szeretetből és türelemből mind a tanítványoknak, mind a népnek: szinte senki sincs, aki megértené a mélyen krisztusi, mé-

a nézővel, am ahol „s
tánc" van, ott néhány ember va
akár egyedül Markó Iván is k
pes betölteni az óriási színp
dot: az utolsó előtti kép hat
mas variációjában. Nem véletl
hogy a darabban nincs Pilát
nincs Júdás, nincs Kajafás, nir
centúrió, nincsenek latrok, nir
megfeszítés, nincs kínhalál
nincs harmadnapra feltámad
Mint ahogy az sem véletlen, hc
útközben hagyjuk el Jézust (va
inkább ő hagy minket így, úton
Golgota felé). Már mindenki
maradt tőle, aki követné is,
porban csúszik utána: mert ne
akar vagy nem képes részese le
ni a végső útnak. Vagy már ne
is lehet. Már csak a gyerekek ta
tanak ki, de belőlük vajon ne
lesznek újabb vértanúk, áruló
kézmosók, pálfordulók?

Az idei Tavaszi Fesztivál le
nagyobb számú közönsége nyo
estén át barátkozhatott a Győ
Balett és a Néphadsereg Művés
együttes tánckarának közös pr
dukciójával, mely ezután Győ
ben, s bizonnyal többfelé külfö
dön is folytatja majd útját.

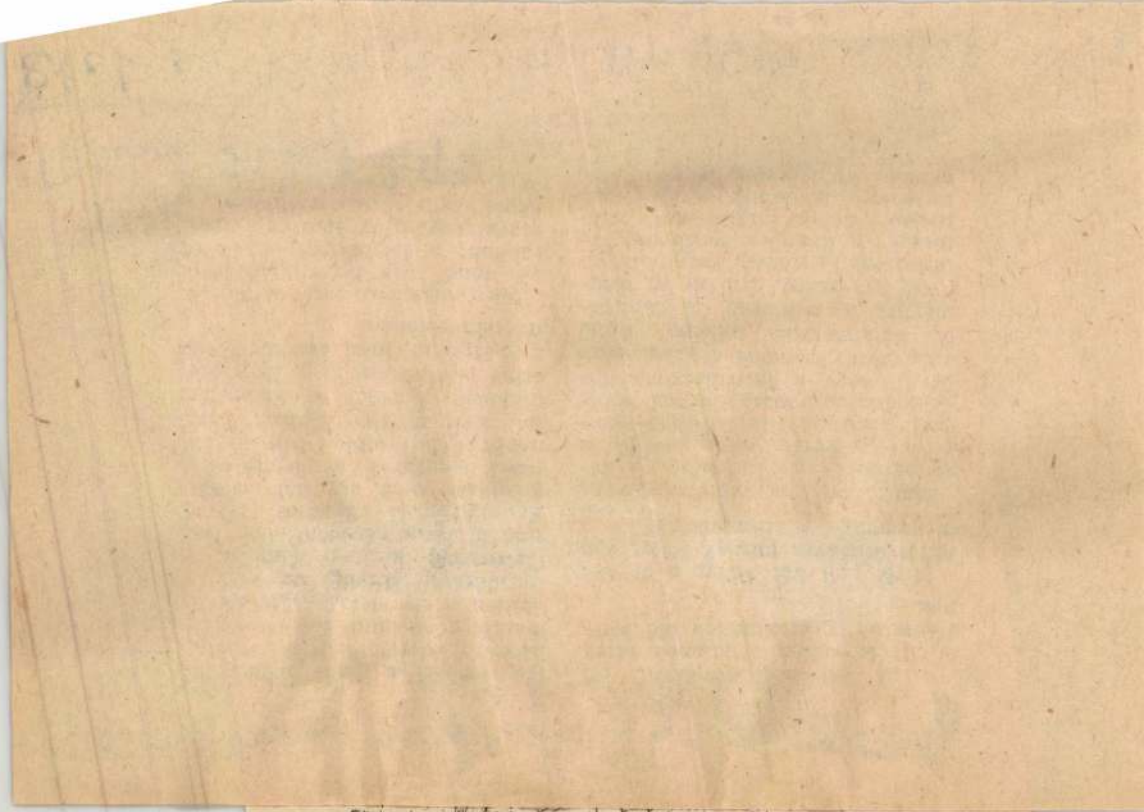

Fábián István rajza

Fábián István

Fábián István építési irodája, IV.
Vámház-krt 8. 386-363
Fábián István építőmester,
Pongrácz-úti városi építkezése, X.
Pongrácz- és Tomesányi-út sarok
134-277

Bptávb 1940 szept.
– 1942. jan.

árimány.

Fábián István, építész (BVTV). 1.) Folytatás
ELTE Tanárképző Főiskolai Kar épülete, Budapest.

1. Az új homlokzat az utcatérben. (repr.)

1. Az új homlokzat az utcatérben.
Zsitva Tibor felvétele

5. Metszet (repr.)
6. A tömbrehabilitáció modellje. (repr.)
7. Kazinczy utcai homlokzat a szomszédos épületekkel. (repr.)
1. Kazinczy -"- -"- a zsinagóga felől. (repr.)

1. Kazinczy utcai homlokzat a zsinagóga felől

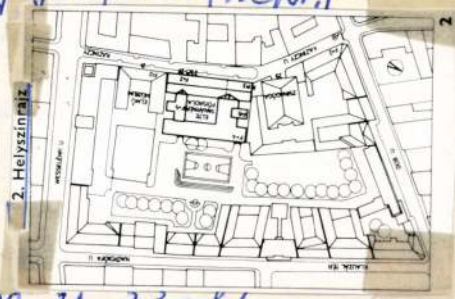

Magyar Építőművészet, 1984. 6., 30–31–33-old.

MDK

Fábián István a lakóterv mérnöke

elkészítette az ózdi munkásszálló terveit. (repr.)

(képfelirat.)

Érdekes Ujság, Bp. 1958. február 22. 4. l.

Fabián István

1922/23 építész

Ferképzomfoisk. vk

1932-33. 80. l.

Fábiani Gáspár

fia.

Fábián István [grafikus]

Fábia

Élet

16

XXX/29

a VÉGSŐ RÍM a NÉMA(k) durva asszonánc:
mZEsnE KELL, TÁNC KELL
egy GYILKOS TEORÉMA.

a kedves ruhád.
men Régi tűzhelyen a LÁNG
egy ®MIó ZOMáNC
yasszonyfátyol

ÉS rajta egy Söppnyi ránc
ÉSZREVÉTLEN.
CSAK TE vagy a vétlen,
én pedig gyerek.

kiátszom és figyelek.

Fábián István képverse

m kiabálhatunk.

elhő.
esz.

arlangjában lakom.

onalon.

· ultraibolyát,
itok.

gán? Nagyobb volt a kábítószer adag? Az őrjöngő szűcsmeste kilőtte a szülei közül, mert ti zennyolc éves volt, mint az, ak öt perccel azelőtt kiemelte ki rakatából a nercbundát?

A fiatalok túlságosan halandók...

Erről beszélgetünk, szomorúan és elkeseredetten, S. G.-vel, az oly hirtelen elhunyt Hekerle László professzorával. Ő a nagy reményekre jogosító tanítványát siratja benne; az irodalom pedig az új koncepcióval jelentkező kritikust, fordítót, a magyar irodalomnak az olaszok felé — és talán nem is csak az olaszok felé — okos, meggyőző szavú kapunyitogatóját.

— A fiatalok közt, főként a fiúk közt, és épp a legtehetségesebbekből gyakran hiányzik

Fábián J.

MDK

mérnök

A II. Világháboru alatt lerombolt hidak ujjáépitésén dolgozott mint alépitményi dolgozó.

78.o.

Dr. Mihailich Győző:A XIX. és XX. századbeli magyar hidépités története. Bp. 1960.

FÁBIÁN István

[7.1.5.]

Fábián István: ELTE Tanárképző Főiskolai Kar épülete, Budapest. Építész: Fábián István. = MÉpitőművészet, 1984.6. 31 - 33.p. ill.res.

p.,Kazinczy u

Fábián János

építész

arad

Lósy

102. l.

MMÉE Közl

akik szintén munkájukból élnek s akik a munka harcát vivják a gazdasági küzdelemben, nem pedig azokkal, akik ezt a harcot mindenáron feltartóztatni akarják, nem szabad, ujságiró-testvéreim, fékezetlenül ezeknek szolgálatába szegődtetni tollunkat. Gyakorlati példával bizonyitjuk ime, milyen sujtó konzekvenciákkal járt ránk nézve eddig is ez a balitélet, ez a képtelen állapot. Mikor két esztendővel ezelőtt a lapvállalatok technikai munkásai országszerte egységes bérharcban szálltak sikra igényeikért és győzelmes harcot folytattak a vállalkozó tőke ellen, a hirlapirók rokonszenve természetes önzésből nem a munkások részén volt, hanem a vállalkozó tőke oldalán. Kézzelfogható magyarázata ennek, hogy mivel a győzelmes bérharc hatalmasan megnövelte a lapvállalatok üzleti kiadásait, a lapok büdzséjére támaszkodó ujságirónak anyagi érdeke természetszerüleg háttérbe szorult. Mert hiszen ha a kiadókat a nyomdaköltség jelentékenyen megterheli, az ujságirók anyagi helyzetének javitását tőlük egyáltalán nem remélhetik. Napnál világosabb tehát, hogy az ujságíróknak a vállalkozó tőke árnyékában fölkopik az álla, ott védelemre nem talál, mert őt a gazdasági küzdelmek természetének kényszere mint munkást a munkás mellé utalja. S mivel a mukások minden vonalon szervezkednek, nekünk, a szellem munkásainak is szervezkednünk kell, különben — amint föntebb hangsulyoztuk — önként rohanunk a gyilkos harcba, ahol csak elesnünk lehet, de győznünk soha. Esztelenség volna, ha mi, akik ezt a gazdasági igazságot már hivatásunk gyakorlása közben észleltük és fölismertük, előitéletből, rosszul alkalmazott arisztokratikus hajlandóságból és a mi szellemi képességeinket bizonnyal megszégyenitő szüklátkörüségből magunktól egyszerüen elutasitanánk akkor, amikor az igazság a forrongó gazdasági életben teljesen áttüzesedett és bennünket

megvan

Fábián János

gyöngyösi órás

Fali (ünga) óra aranyozott keretben, üto szerkezettel. Készítette fenti 1850 körül.

42. aukc.

Postatakarék

1928. ápr

Arv. Közl. 1928.

ápr. 2. 4. 61. l.

Ngs. Dr. DERCSÉNYI DEZSŐ

Tanár Urnak

Müemlékek Országos Bizottsága leveleivel.

BUDAPEST

IX. Hőgyes Endre Utca 10. szám.

M.D.K.

Fábián János, egri ötvösmester

1850 körül működött egri ötvös. Egy aranyozott keretű falitükör órája 1828-ban bukkant fel egy árverésen.

Heves műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 329. old.

FÁBIÁN János gyöngyösi órásmester. Gyöngyösön működött 1750 körül. Aranyozott keretü fali ütő ingaórája 1928-ban egy árverésen bukkant fel /Sümeghy/.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Fábián János MDK

A Magyar Mérnök és Épitészegyesület választmányi ülése többek között Fábián felszólalása után elhatározta,hogy tiltakozik az állami épületek tervezésével foglalkozó minisztériumi szakosztály szervezése ellen.

Az épitészek tiltakozása.
Mücsarnok.19o1.14.sz.2o6.l.

MDK

Fábián József
nyomdász

munkája a balneologiai emlap
mellékl

÷ Mostani füzetünk borítéka s melléklete

Grafikai Szemle 1909 évf 7 z 157 l

Fábián József

művei szerepeltek az 1965-ös müncheni
„Junge Künstler der Akademie 1945-1965"
kiállításon."

Jászai Géza: Müchen und die Kunst Ungarn 1800 bis
1945. Ungarn Jahrbuch Mainz 1970 10 1, 149 1

Fábián József

Komárik Dénes: Lakóház, Budapest, I. Uri utca /10.sz./ Építész: Lipták Irén /Fotók: Szilágyi Edit, Fábián József./ .

Magyar Építőművészet, 1968. 5.sz.

40-41.l.

Ø Fábián József

Hobrát

1943-ban 21 éves

szül. Gelence (?)

lásd

Vizy Elemér

Levente művészek

81. l. képpel

~~Lenka József dr. hagyatéki ügye~~

VIII. 231.

megvva

Fábián József

építőm.

lásd

Csobán Hajduvm

Szemelyi adattár

63.1.

nél tartunk.

Szíves pártfogását e

Fábián József

Méltatás.

Bauer Zoltán: Egy fiatal szobrászról...
Művészet, 1978. augusztus – 12. lap.

32	1039	1000	1092	120	1145a	300	
16	1040	160	1093	270	1146		
16	1041	200	1094	500	1147		
24	1042	1110	1095	120	1148	8	
24	1043	120	1096	120	1149	150	
60				20			
00							
50							
00							
00							
60							
60							
00							
00							
50							
60							
60							
00							
00							
50							
00							
00							
00

561	440	613	16	665	50	71
562	80	614	40	666	50	71
563	100	614a	160	667	400	72
564	40	615	80	668	160	72
565	120	616	16	669	30	72
566	1150	617	16	670	900	72
567	300	618	8	671	24	72
568	3200	619	64	672	50	72
568a	240	620	32	673	50	72
569	2400	621	24	674	50	72
570	160	622	24	675	40	72
571	120	623	32	676	30	72
572	1600	624	40	677	120	73
573	480	625	160	678	100	73
574	80	626	96	679	60	73
575	1350	627	24	680	4	73
576	48	628	30	681	4	73
577	160	629	30	682	4	73
578	300	630	40	683	4	73
579	160	631	24	684	48	73
580	320	632	50	685	24	73
581	80	633	40	686	80	73
582	800	634	40	687	48	74
583	450	635	60	688	40	74
584	100	636	60	689	40	74
585	24	637	60	690	48	74
586	60	638	60	691	24	74
587	150	639	40	692	32	74

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PETŐFI NÉPE

Fábián Lajos

1021

1967. december 1, péntek

Alapítvány Dunavecsén

Negyvenkét esztendeje annak, hogy egy dunavecsei fiatalember szerencsét próbálni indult a nagyvilágba. Fábián Lajoshoz mozgalmas, regénybe illő életútján hozzá szegődött a szerencse. Az akkor még gyerekcipőben járó hangosfilm technikusaként találmányok, világszabadalmak létrehozása fűződik a nevéhez.

Idegenbe szakadt hazánkfia —, akinek ma Párizsban gyára van — a felszabadulást követően több ízben is hazalátogatott Vecsére. Legutóbbi látogatása alkalmával százezer forintos alapítványt tett azzal a kikötéssel, hogy annak kamatát évről évre egy-egy 8—15 éves dunavecsei fiatal segélyezésére fordítsák.

Ezzel egyidejűleg képgyűjteményének három legdrágább darabját — szinte felbecsülhetetlen értékű ritkaságokat — végrendeletileg a Szépművészeti Múzeumnak adományozta.

1967. december 1, péntek

Esték a klubba

Műszakic

— **Az egyetem** elvégzés után három évet dolgoztam eg budapesti nagyüzemben. 196(ban jöttem Kalocsára, főképpe azért, mert megnősültem és i lakást adtak. Hazudnék, ha a mondanám, hogy a lakás és jó állás ellenére. szívesen hag tam ott a fővárost. Egy fiat műszakinak sokat kell tanulni ahhoz az egyetem után is, hog lépést tudjon tartani a technik fejlődéssel. Féltem, hogy „bet kosodom" a kisvárosban, ne lesz senki és semmi, ami a önképzésre serkentene. Sajná

404

Fábián Kálmán [kosárfonó népnüvész]

76 éves korában Ikervárom meghalt. különösen szép tárgyakat és bútorokat készített.

: Fábián Kálmán kosárfonó népnüvész...

Mbi Hirlap, II. évf. 114. n. 1957. máj. 18. no.
2 old.

NDK

Fábián Lajos, festöm.

Pipacsos rét. Olf. J.l.j.

Árv.Közl. 1931. 3.rk.sz. 49.l.

MDK

Fábián Lajos, festőm.

Pipacsos rét. Olf. 50x40. J.l.j.

Árv.Közl. 1930.4.rk.sz.55.szám. 19.1.

Fábián László fafaragó

A békéscsabai ifjúsági és úttörőházban állított ki. Szerepelt egy "jubileumi" ötlete is, két oldalán 10 faragott képpel.

Magyar Hírlap 1970. jan. 18. 13 l.

Fábián László

Faragó népművész

Kiállítás Békéscsabán

Magyar Hirlap 1973 XI. 30.

a fészek művészklub igazgatósága

meghívja önt fajó jános festőművész kiállítására amelyet 1970 február 24-én kedden este 6 órakor fábián lászló esztéta nyit meg

F. k.: Varga Imre — Közl. Ny.

Fábián Lajos

Kőműves, ács, nádfedő, bognár, kopjafakészítő ezermester.
Sormintás díszeket farag, a tulipánok helyett.

Losonci Miklós: Makádi kopjafák; Műgyűjtő, 1971. 1. sz. 7. l.

MDK

Fábián Lajos

V. Orsz. Iparm. kiáll. Mücs. 1965.

MDK.

Fábián Lajos festő

"Pipacsos rét" /olaj/

Árverési Közlöny 4.sz., 1939. december.

30.l.

Fábián László festményei

Békéscsabán nyílt kiállítása

Magyar Nemzet 1970 január 18
12. old.

1979. Nov. 16. Kossuth 14.35 /L-M/.
Láttuk, hallottuk. - 8 -

Fábián László.

Különös cimü bemutató látható a Józsefvárosi Kiállítóteremben. Utcabútorok. Iparmüvészekből, építészekből és kertészmérnökökből álló csoportok mutatják be terveiket, amelyeket a Dunaújvárosi Városi Tanács és a Képző- és Iparmüvészeti Lektorátus pályázatára küldtek be a Béke-városrész un. komplex környezetalakítására. Nyilván Fábián László is egyetért velem abban, hogy a bemutatott anyag, a szép virágos bódék, hirdetőtáblák, illemhelyek, játszóterek alapján még annak a számára is világossá válik milyen fontos dologról van szó, akik ezeken a gondokon még kevesebbet gondolkodtak. Mi az általános célja ezeknek a terveknek?

- Olyan városokban élünk egyre inkább, amely városok ugye félelmetesen hasonlítanak egymásra. Azt szoktam mesélni, hogy a kisfiam, aki még nincs három éves, időnként felkapja a fejét egy ilyen helyen és azt mondja, hogy most Ujpalotán vagyunk? És én mondom, hogy nem Ujpalotán vagyunk, csak ez is úgy csinál mintha Ujpalota lenne. Na most ezt azért mesélem így el, mert ebből nyilván kiderül az, hogy ez egy meglehetősen uniformizált világ, hogy ha bármivel ezt az uniformizáltságot meg lehetne törni, netán úgy, hogy az emberek ráismerjenek a lakóházukra, mondjuk arról, hogy az én házam előtt egy piros telefonfülke van, a te házad előtt egy kék kerti pad van, az ő háza előtt...és ragizhatnám tovább mondjuk egy zöld virágágyás, vagy nem tudom micsoda, akkor ez már valamit segítene. Nem hiszem, hogy szem magasságon felül is tudunk túlságosan sokat segíteni, ezért egy ilyen megmozdulás célszerüsége tulajdonképpen hát meglehetősen korlátozott. De én ezt is hasznosnak tartom. Na most Dunaujvárost, ami köztudottan egy ilyen új város,

- A Béke-városrész?

- Igen, de maga a város is meglehetősen új, hisen még emlékszünk sokan ennek a városnak az épülésére. Tehát itt azt hiszem a lehetőségek tágabbak, hiszen mi az akadálya annak, hogyha építünk valamit jót építsünk.

- Odáig jóformán már mindenki eljutott, hogy lakásunkat otthonossá kell tennünk, hogy jól érezzük magunkat benne. Ha Budapest, vagy más városaink utcáin járunk, akkor észre kell vennünk, hogy országos méretekben is egyre nagyobb szerepet kap környezetünk, városképünk formálása. A kiállítók sem titkolták a kiállításnak azt a társadalmi célját, hogy ahhoz, hogy új lakótelepeinken jól érezzék magukat az emberek, ne költözzenek el azok akik csak tehetik és így ne alakuljanak ki ismét meghatározott társadalmi csoportok s ámára kijelölt területek, mint ahogy az a múltban volt, szükséges, hogy ezeket az új lakótelepeket valóban kellemessé tegyük, megteremtve a lehetőségek szerint mindenki számára az ott élés feltételeit. Vajon ezek a tervek alkalmasak-e arra, hogy másutt is hasznosíthatók legyenek?

- Hát módjával. Nem feltétlenül hiszem azt, hogy ez olyan értelemben prototipus lenne, hogy bárhol másutt megvalósítható. Vannak olyan tendenciák amik itt figyelemreméltók, amelyek egy kicsit el is vonatkoztatnak a konkrét helyi feladatoktól és ilyen értelemben úgy gondolom, hogy ezek másutt is megfontolandók. Nem azt állítanám, hogy ott ugyanígy alkalmazhatók, de megfontolandók. Itt végsősoron mégis csak az adott lehetőségekre csináltak egy kiállítást. Na most az persze, hogy egyes elsősorban képzőművészek arra gondolnak, hogy lehetne azokat a sajátos képzőművészeti formákat amikkel ők a saját művészetükben dolgoznak közhasznúvá alakítani, ezek kétségtelenül általánosabb szinten jelzik ennek a problémának a fölvetését.

..-.-.-.-.-.-.-.-..

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 " " 8
Népművelés

Fábián László népi fafaragó

zetője a művelődési ház előadója, *Pocsaji* Imréné lett (egy túlterhelt, bár igen hozzáértő elől lemondása után). A tagságot a társadalmi beilleszkedésben legelőbb tartó cigányokból toborozták, akik valamennyien állandó munkaviszonyban állnak. Beiratkozott 68 felnőtt, megalakult a társadalmi vezetőség, kidolgozták az alapszabályt. Hivatalosan 1972. február 29-én alakultak meg. A nevelési célt az 1973-as munkaterv így fogalmazza meg: „a cigányok társadalmi beilleszkedésének megkönnyítése, gondolkodásmódjuk — társadalmi tudat, vallásosság, munkamorál vonatkozásában — alakítása." Módszerük tulajdonképpen nem új: a könnyebbről a nehezebbre; kevés „komoly" ismeretterjesztés, sok szórakozás; a versenyszellem, az aktivitás, az önbizalom fölébresztése; a jó hagyományok ápolása, komplexitás; hasznosság és gyakorlatiasság: bármely didaktikában olvasható mindez. Fél év telt el az elemi viselkedési normákra szoktatással: előadások alatt ne beszélgessenek, ne járkáljanak, hanem figyeljenek, vegyék le a kalapjukat, belépéskor töröljék meg a lábukat stb. A tavaszi és nyári előadások nem sikerültek különösebben, kivéve a tévében megismert Daróczi Ágnesét. Máig sérelmezik, hogy Bari Károly fiatal cigányköltő három meghívásukra nem is válaszolt. (Pedig tudnia kellene, hogy a kedves invitálásra felelni illik.) A formális, külső rend mindenesetre kezdett kialakulni. 1972 őszétől 15—20 perces, igen gyakorlatias előadásokat tartottak, a gyermekvédelemről, az egészséges életről, munkajogi kérdéekről, a cigányság történetéről. A „komoly, nehéz" téma után mindig szórakoztató, játékos műsor következett: cigánydalok, cigányversek, vetélkedő, tombola. Még azon az őszön hatelőadásos elsősegélynyújtó tanfolyamot tartott Lipták Pál gyermekorvos — váratlanul átütő sikerrel. Témák 1973-ból: Petőfi, az iskola és a társadalom, ideggyógyászat és alkoholizmus, külés belpolitikai kérdések, „A putritól a kőházig" (szemelvények Faragó Gábor békési tanár könyvéből. A vetélkedőkön feltűnt tehetségek lettek a Dankó-műsor szereplői: óriási közönségsiker. 1973 a fejtörők éve is lett: történelmi-irodalmi-földrajzi-cigánytörténeti kérdésekből fölkészültek nyolcan (a könyvtárban búvárkodtak hozzá; hogy könnyebb legyen, a szervezők a művek címét és oldalszámát megjelölték a legtöbb kérdésnél), és sokan hallgatták őket — rendkívüli érdeklődéssel. A vetélkedők jutalmaival is neveltek: szappant, ásót, kapát és más használati tárgyakat osztottak. Ma már megünneplik április 4-ét, november 7-ét, az öregek napját, „várják" a Télapót, volt vöröskeresztes teaest: ilyenkor a klubtagok gyermekei adnak műsort, el-ellátogat a gimnázium irodalmi színpada és a Mozaik is. 1973. augusztusban 32 klubtag rándult el Egerbe: végigcsodálták a nevezetességeket, a hevesi cigánytelepen pedig lehordták az ottaniakat, mert nem dolgoznak, és rendetlenek. Dolgozik a vöröskeresztes csoport, két labdarúgó-csapatuk küzd a városi kispályás bajnokságban, részt vesznek a „Tiszta udvar — rendes ház" mozgalomban.

Ezt csinálták a békési Dankóklubban két éven át, s az akciók mögött fölsejlik a magatartás, a gondolkodás kisebb-nagyobb változása. Kísérleti időszak volt ez — mi kellene ezután? Kicsit *egzaktabbul* fölmérni a klubba járók ismeretszintjét, vélekedéseit, babonáit, ízlését, és ennek alapján meghatározni a témákat. Két-három év múlva aztán megismételni a vizsgálódást: a *különbség*ben föltétlenül ott lesz a klubélet hatása is. Most még csak a „hogyan, mit?" a tisztázott, a „honnan indulunk?" és a „hová érkeztünk?" csak a példa szintjén. Persze helyes, hogy nem felméréssel kezdték — szétszaladtak volna a leendő klubtagok —, de már remélhetőleg összemelegedtek annyira a népművelők és a klubba járók, hogy biztosabban alapozhatnak.

A Dankó-klub ifjúsági csoportját *Varga* Miklós, a művelődési ház másik előadója vezeti. Sok ötletre épülő erőfeszítéseik még nem vezettek olyan egyértelmű eredményre, mint a felnőtteknél. Két kérdés. Nem lehetne-e *cigány vezetője* a két klubközösségnek, nem lenne-e elég, ha a két népművelő csak *tanácsadó*ként dolgozna mellettük? Hogyan lehetne a felnőtt-cigányklubot az iskolai tanteremből átvinni klubszerűen berendezett klubba?

Terjedelmes „kívánságlistát" állítottam össze a békési művelődési központ munkájáról, de leírhatom végezetül, hogy alapjaiban jó, fejlődő, sokoldalú a tevékenység.

(sz. e.)

A művész néhány szép alkotása (Simay István képei)

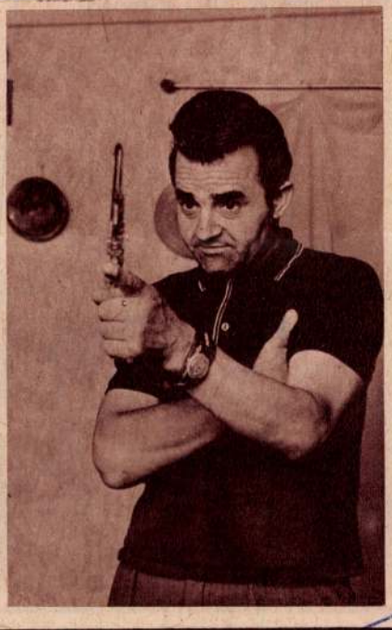

Fotográfiák

Nem célravezető dolog manapság a múltba nézni a művelődés területén. Sokkal inkább a jövő feladataihoz kell mérnünk magunkat, mintsem hogy azzal büszkélkedjünk, mennyit fejlődtünk az elmúlt évtizedekben. A jövőnek dolgozunk, elsősorban az minősít bennünket. Vannak azonban pillanatok, amikor megengedhető a múltba fordulás: egy-egy évfordulón például. Negyedszázada alakult ki Magyarországon a művelődési otthonok hálózata — és ez már történelmi idő ennek az intézménytípusnak az életében.

Amire vállalkozunk. *Galgóczi* Erzsébet csaknem húsz évvel ezelőtt riportot írt *„Kultúrotthon — élet nélkül, kultúrélet — otthon nélkül"* címmel. Az akkori biharkeresztesi (ma berettyóújfalui) járás hat községének művelődési otthonairól találhatunk pillanatképeket az író *„Nádtetős szocializmus"* című kötetében. Mi is felkerestük a hat falut, hogy az 55-ös mellé odategyük a 74-es pillanatképeket. Más szemmel és más szemlélettel jártuk be most ezt a vidéket, de talán nem lesz haszontalan, ha mottó gyanánt az egyes fejezetek elé odaírjuk Galgóczi Erzsébet sorait. (Néhány megjegyzés még előljáróban: július közepe van. A mozgalmas határból mindig csendes faluba érkezünk. Kulturális életet keresni ilyenkor a községekben — reménytelen vállalkozás. Jó, ha egyáltalán emberekkel találkozunk. Valamennyi művelődési otthon zárva. Ez kissé lehangoló, de természetes. Az elhagyatottságról szóló mondatok tehát teljes tárgyilagossággal olvasandók, még akkor is, ha féligmeddig indokolatlan csalódottságunk beszüremlik a sorok közé.)

Magyarhomorog

„A falu közepén, a Tejbolt és a Terményforgalmi raktára között áll a kulákistállóból kultúrházzá alakított épület. A falakon belül ujjnyi vastag a penész, kívül gazos, szemetes térség, s idáig érződik a tejboltból áradó félreismerhetetlen illat. Edzett ízlésű ember legyen a talpán, akinek van kedve idejárni." (1955.)

A kulákistálló — vagy ahogy az itteniek csúfolták: fehér ökör — helyén új művelődési otthon magasodik. A jelző persze viszonylagos értékű, ez a hatvanas évek elején épült nagytermes intézmény ma nem a legkorszerűbb. Ennyi állapítható meg kívülről, mert a ház zárva. Vezetője nincs, a KISZ-titkár pedig — „aki [illegible] van. A Tanácsház is zárva (Magyarhomorog nem önálló tanácsú község, Komádihoz tartozik.) Az ablakban levő papírlapról annyit megtudunk, hogy itt működik a könyvtár — heti tíz óra nyitvatartással. Hivatalos ember nem lévén, a közeli presszó vendégeitől kérdezősködünk, akik meglepően tájékozottak a ház dolgairól.

— Régóta nincs igazgató — mondják —, a KISZ-titkár szokta intézni a dolgokat. A KISZ-esek általában a klubteremben töltik az estéiket, a nagyterem azonban nincs kihasználva. Három nap mozi van, meg legfeljebb pingpongozni szoktak ott.

Azelőtt nagyobb élet volt: színdarabokat tanultunk, eljártunk velük a szomszéd falvakba is. Jöttek színészek Pestről, Debrecenből, volt zenekarunk, kilenc tagú... Tavaly óta azért újra jobban mennek a dolgok, akkor vette át a téesz a házat saját kezelésbe. Tavasszal belülről ki is festették, most nagyon szép. Már csak egy érettségizett személy kéne, egy jó vezető.

— Tavaly festették ki, nem az idén, amikor az a KISZ-esküvő volt — mondja másvalaki.

A végszóra megérkezett Szabó Barna, a téesz — és egyben a község — párttitkára, ő egészítette ki a töredékes képet.

— Való igaz, nincs kihasználva az intézmény, pedig szép, nagy, mindennek megvan a helye. Az átvétel után lényegében az ifjúságé lett. A Béke Tsz KISZ-szervezetének 65 tagja van, közösségi életük, sőt mondhatnám, minden tevékenységük ott zajlik a művelődési otthonban. Ott a KISZ-iroda, vannak játékaik, tévé, rádió, magnó; vetélkedőket, klubesteket szoktak tartani... De nincs, aki igazán összefogná, szervezné a kulturális életet — ez a fő gondunk. Korábban pedagógusok vezették a házat, de szinte havonta adták egymásnak a kilincset. Különben besegítenek, előadásokat tartanak, de az egésznek az irányítását nem vállalja senki. Pedig mindössze 1400 lelkes a község. El is határoztuk: függetlenítünk. A könyvtárnak és a művelődési háznak egy vezetője lenne. A két tiszteletdíjból összejönne egy teljes fizetés. A tanáccsal közösen ki tudjuk gazdálkodni. De hát egyelőre nem találunk rá embert...

Magyarhomorog: nincs igazgatója

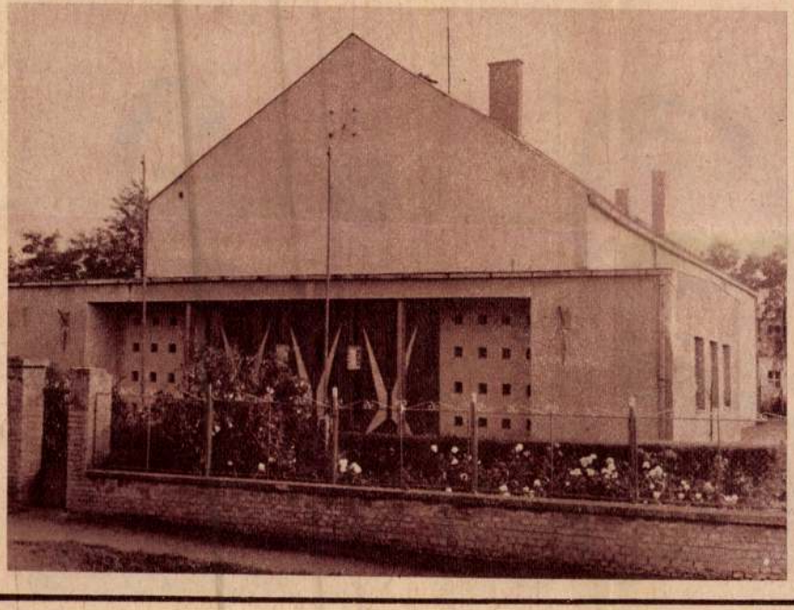

Told

„A kultúrház azelőtt istálló volt, most is köves, sötét, barátságtalan. A tetőn foghíjas a cserép, beesik az eső. Környezete: gazos, szemetes. A falu szélén szép, régi kastély — elhanyagoltságában is csinosabb, vonzóbb a mai kultúrháznál." (1955.)

A kastélyt azóta lebontották, s az anyagából 1960-ban művelődési otthont építettek. A tanácsházán senkit

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

FÁBIÁN LÁSZLÓ

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1970 OKT 9.

Csabai művészek sikere

Budapesten, a Belügyminisztérium Kiállítótermében szeptember 29 és október 7 között rendezték a Fegyveres Erők Klubjainak 10. képzőművészeti tárlatát. A csabai Fegyveres Erők Klubjához tartozó művészek közül többek közt Fábián László, Molnár Antal, Párzsa János, Petrovszki Pál és vendégként Póka György szerepeltek. A klub képzőművészeti szakköre már esztendők óta az ország legjobbjai közé tartozik. Közülük Póka György kapta a legnagyobb elismerést, akinek Gyulai öregház című linóleummetszetét a legjobb grafikának ítélte a zsűri.

Répaszedés

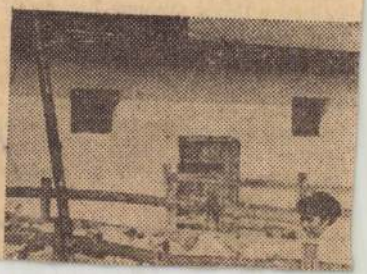

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Fábián László

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
Békéscsaba

1970 JAN 16.

1087

— FÁBÓL FARAGOTT KIÁLLÍTÁS. Fábián László fafaragó művész alkotásainak kiállítását január 17-én, szombaton délután egy órakor nyitja meg a Békéscsabai Ifjúsági és Úttörőházban Ezüst György festőművész.

helyzetben Djordje Stanisic jugo-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

Fábián László

PEST MEGYEI HÍRLAP

1971 SEP 18

— **Fafaragások.** Fábián László fafaragó népművész legszebb alkotásaiból kiállítás nyílt Békésen. A körte-, cseresznye-, dió- és szilfából faragott tárgyak az Alföldön élő embereket ábrázolják.

Fabián László festő

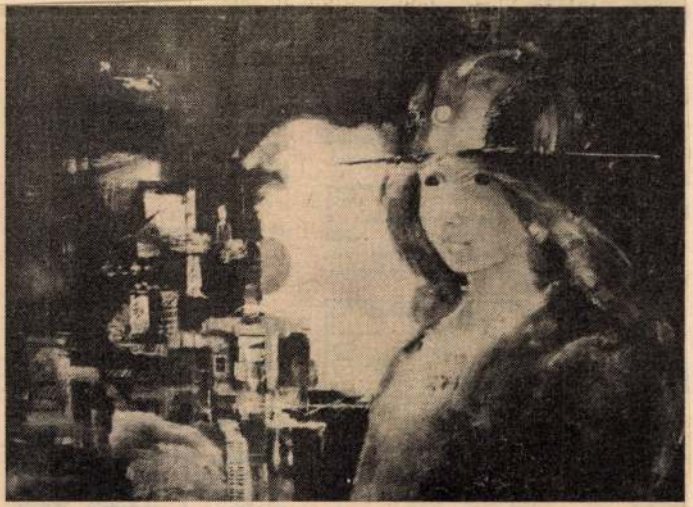

Fábián László: Lány vörösben (részlet)

Fábián László a fiatal művészgeneráció egyik jelentős megyei képviselője. Nemrégen adtunk részletes elemzést lapunk hasábjain keresztül az ő művészetéről. Kiállítások egész sora áll már a fiatal alkotó háta mögött. Pécs, Dunaújváros, Ózd, Fűzfőgyártelep és Ajka közönsége tekintette meg nagy érdeklődéssel a balatonalmádi művész alkotásait. Termékeny festő és grafikus, ő nem a realítások felismerhető ábrázolását választotta művészi indítékul, hanem témáinak elvontsága, színeinek misztikus hatása, kollázs-szerű kompozíciói gondolkodásra késztetik a nézőt. Szelíd tekintetű szép nőalakjai köré szívesen használ jelrendszerének kifejezéseihez tárgyakat, amelyeket beépít a kompozícióiba és ezek által éri el a megfelelő hatást.

A két művész alkotásai technikai különbözőségük ellenére is egy egységes, magvas tárlatot eredményeztek.

V. L.

Fotó: Szögedi Miklós

Napló (vasprém) Festeszeti bemutató B. almádi
(l. Szőllő si Matérnál)

1021

1980. VIII. 15. Kossuth 17,35 Áné

Láttuk, hallottuk...

- A müsort Rózsa T. Endre vezeti.

- Siófokon látható a Fiatalok studiókiállitása. Fábián László müvészettörténésszel beszélgetek. A studiókiállitásokat a szakma általában fanyalogva szokta fogadni, és azt mondja a fiatalok munkáira, hogy nagyon unalmasak, sőt szinte öregesek. A siófoki kiállitás alapján is ugyanezt mondhatjuk?

- Hát én ugy gondolom, hogy ez általában igy van, ahogyan most mondtad, de 1966-ban például nem igy volt, mert akkor a szakmának egész más véleménye volt emlékezetem szerint, éppen az Ernst Muzeumbeli fiatal studiósok tárlatáról, hiszen ott akkor debütált egy olyan generáció, amelyik ma is tulajdonképpen hát bizonyos fokig meghatározza a magyar képzőmüvészetet. A Fayó, a Bak, a Keserü, a Nádler féle generáció volt, csak akkor ez még lazább társulások, Molnár Sándor tartozott hozzájuk. Ettől függetlenül én olyan felemás véleményt mondanék erről a siófoki kiállitásról. Azon egyszerü oknál fogva is felemás, mert ekkora anyagból tulajdonképpen az egész studió munkáját nem nagyon lehet meghatározni. Ez ahhoz kicsi. Ehhez tényleg kellene egy Ernst Muzeumbeli keresztmetszet, hogy a mostani pillanatot jobban fel tudjuk mérni.

- Emlitetted ezt a nemzedéket, amelyik 1966-ban jelentkezett olyan markánsan. Ennek a siófoki kamarakiállitásnak az alapján látsz-e egy-két vagy több olyan mai fiatal festőt vagy szobrászt, akitől hasonló pálya várható?

- Igen, feltétlenül látok, és ezeket én a magam számára meg is jegyeztem. Hát most persze az egyszerüség kedvéért mondom, hogy most jegyeztem meg, mert hát azért én régen tudom, hogy a Szabados Árpád például mit csinál, és szivesen láttam itt is azt a 15 képből álló kis, hogy mondjam, kép happeningjét, amit itt bemutatott, nagyon izgalmas Eszközátalakitás cimmel, nagyon izgalmasnak, nagyon aktuálisnak, gondolatilag nagyon tartalmasnak tartom és nagyon tetszettek nekem a Kéry Ádámnak a faplasztikái, amelyek egy ilyen pop utáni plasztikát sejtetnek, tehát benne van minden, ami a popban benne volt, sőt legyek talán egy kicsit tágabb, azt mondom, hogy még a Minimel problémái is benne vannak, és közben a Kéry azért nagyon jól tudja, hogy ezt ő Magyarországon csinálja, szóval jó érzés ilyet látni, ha valaki saját világára, saját nyelvére le tud forditani valamit, ami a nemzetközi képzőmüvészetben hát közkinccsé vált, és nem akarja azt ujra megismételni.

Fábián László, művészettörténész, író, kritikus

Hadász István grafikusművész kiállítását Fábián László nyitja meg a Helikon Galériában 1982. okt. 21.-én. A kiállítás nov. 14.-ig látogatható.

Műcsarnok és Kamaratermei,
1982. október.

Fábián László, művészettörténész, műkritikus a Magyar Nemzeti Galériában látható a tragikus körülmények között, fiatalon, 1944-ben meghalt Ámos Imre festőművész kiállítása. - Fábián Lászlót hallják a mikrofonnál.

Hol láttuk, hallottuk:

1982. V. 5. Petőfi 10.45 /St-mé/.

1982. VI.2. Petőfi 10.45 S.Gy

1021

Láttuk, hallottuk

A müsorvezető: Rózsa T. Endre.

Fábián László
művészettörténész, műkritikus

- A Láttuk, hallottuk mai müsorában Önök először a Vigadó Galéria néhány nappal ezelőtt megnyilt kiállitásáról hallanak. A mikrofonnál: Fábián László.

- A Szentendrei Grafikai Mühelynek nevezett és legalább 40 tagból álló müvészcsoport kiállitását láttad a Vigadó Galériában. Itt a katalógusban van is egy foto, rajta egy szép kis szentendrei ház cégtáblával, a cégtáblára ez van irva: Szentendrei Mühely. Mi is ez a kicsit titokzatosnak tünő szentendrei müvészeti társulás?

- Hát tulajdonképpen nem grafikusok, olyan festők, akik alkalmilag grafikákat is készitenek, a legkülönbözőbb korosztályokból és a legkülönbözőbb irányzatokból.

- Ez egy hivatalosan szervezett csoport?

- Nem csoport. Tulajdonképpen, ami hivatalosan szervezett ebből az egész dologból, az maga a mühely. A mühely, amelynek szüksége van egy helyiségre, ahol egyátalán ezt a szitagépet, amelyen előállitják ezeket a szita lapokat, mert itt egy szitanyomó mühelyről van pontosan szó, helyet kap.

- Azt hiszem, hogy a Rádió hallgatók nagy része nem ismeri pontosan a szitanyomó technikát. A divatos trikókra a feliratokat, mintákat szitanyomással viszik föl, tehát egy egészen közkeletü technikáról van szó. Térjünk akkor vissza ehhez a grafikai mühelyhez. Ezek a grafikusok, akik ebben a mühelyben összeszerveződtek egymással, végülis milyen oknál fogva kerültek össze ebbe a mühelybe?

- Gondolom azért, mert a szitamühely költséges, egyátalán egy ma egy valamire való szita nyomó gépet összehozni, az elég komoly költség és költséges egy ilyen helyiség is, egy megfelelő helyiség, ahol nem csak a magát a szitanyomógépet kell fölállitani, hanem azt a száritóberendezést is, ahol ezeket a lapokat méltó módon lehet megszáritani, továbbá azért is, mert maguk a szita-festékek is drágák. Na most, egy festőnek nem biztos, hogy megéri egy adott szinből annyit megvenni, amilyen csomagolásba, kiszerelésbe ezt árulják.

- Ez a szentendrei csoportosulás, amelyik ezek szerint bizonyos külső körülmények hatására csoportosult össze, szellemileg nem kapcsolódik egymáshoz?

- Hát azt nem állitanám, hogy nem kapcsolódik egymáshoz, hiszen nehéz Szentendréről ilyet állitani. Hogyha ugy kérdeznéd, hogy stilusukban, müvészi felfogásukban vajon itt nagyjából homogén csoportosulásról beszélhetnénk-e, akkor azt mondanám, hogy nem. Mert ha csak egy pár nevet sorolok is el, mondjuk ismertebbek közül, tehát mondanám, hogy Bálint Endre, hogy Korniss, hogy Barcsay, hogy Deim Pál, Mádler István, Keserü Ilona, Bukta Imre és igy tovább, akkor már azok, akik nagyjából

ismerik is csak ezeket az embereket, tudják, hogy ez bizony korántsem azonos szemléletü világ. Azért szerencsés ez a kiállitás itt a Vigadó Galériában, mert már a nevekből is kitetszett, hogy meglehetősen szinvonalas, tehát az átlag szinvonala ennek a kiállitásnak egészen jó. Igaz ugyan, hogy az idősebb mesterektől - és ezt talán könnyen elnézzük nekik - korábbról már ismert munkákat látunk, áttéve a szita-technikára. Na de gondolom, hogy aki nem tud esetleg drága pénzért megvenni egy Korniss kaligráfiát, márpedig tetszenék neki, az esetleg könnyebben kifizeti a szita árakat, bár azért egymás között itt megvallhatjuk, hogy ezek a szita árak egy kicsit nagasra sikerültek. Én ugy gondolom, hogy a legjelesebb mesterek-nél is egy-egy szitalapért 4.500 Ft-on fölüli ár, az azért kicsit sok.

- A Vigadó Galériában vásárolni is lehet?

- Nem tudom, ez rejtély maradt számomra, minden esetre a lapok egy része alá ki van irva az áruk. Egy része alá.

FABIÁN LÁSZLÓ

NÉPSZABADSÁG **BUDAPEST** 2000. MÁ
elus 2.

Májustól épülhet a Mammut II?

A beruházó azt ígéri, hogy egy kivágott fa helyett négyet ültetnek

Várhatóan március végére megkapja a jogerős építési engedélyt a Mammut II építésére, addig a terep előkészítése folyik a megfelelő engedélyek birtokában – mondta tegnap a Mammut elnök-vezérigazgatója. Kenyeres Sándor ezzel arra a kritikára reagált, melyek szerint az építkezés miatt jogsértő módon számoltak fel egy közparkot.

Környezetvédők tragikusnak nevezték, hogy a Mammut II építése miatt hetvenöt fát vágtak ki a Széna téren, az '56-os emlékmű melletti telken. *Illés Zoltán,* a parlament környezetvédelmi bizottságának elnöke ügyészségi nyomozást kezdeményez, mert szerinte jogszerűtlenül vágták ki a fákat, szüntették meg ezzel a közparkot. Az Asztmás és Allergiás Betegek Országos Szövetsége pedig fellebbezést adott be a Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi Felügyelőség engedélye ellen. A döntés erről néhány napon belül várható.

A fellebbezés nem késlelteti a beruházást, mert a Mammut környezetvédelmi hatástanulmányt és rengeteg szakértői anyagot mellékelt az engedélykérelemhez, a fellebbezés pedig csak egy szervezet magánvéleményén alapul – mondta tegnap a beruházást ismertető sajtóbeszélgetésen *Kenyeres Sándor,* a Mammut Rt. elnök-vezérigazgatója. A hatástanulmány átfogó vizsgálatokkal, adatokkal támasztja alá, hogy az új bevásárlóközpont legfeljebb két-három százalékkal növeli a környéken a forgalmat. Hangsúlyozta: csak az beszél közpark kiirtásáról, akinek fogalma sincs a helyzetről. A terület, ahol a center épül, hét kisebb telek megvásárlásával jött létre, és három éve a Mammut tulajdona. Magántulajdonban lévő terület esetében pedig közparkról beszélni értelmetlen. Az ígéret szerint egyébként minden kivágott fa helyett négyet ültetnek. A 12 ezer négyzetméteres teleknek egyébként a 75 százalékát foglalja majd el a leendő Mammut II, a többit parkosítják. A cég lemondott telke egy részéről is, hogy a kerületi önkormányzat kialakíthassa a Margit körúttól a Marczibányi térig húzódó sétányt. Megállapodtak a kopjafás emlékmű sorsáról is a Pofosszal. Ennek értelmében a mai emlékmű körül egy hússzor húszméteres területet szabadon hagynak, azt parkosítják, körben pedig fényképekkel, magyarázó szövegekkel illusztrált '56-os szabadtéri múzeumot alakítanak ki.

A Mammut II látványterve. Tervező: Fábián László Mérték Építészeti Stúdió

A beruházás kilencmilliárd forintba kerül. A várakozások szerint márciusban megkapják a jogerős építési engedélyt, májusban megkezdődhet a kivitelezés, a Mammut II 2001 őszére készül el.

A. G.

CIVIL BUDAPEST

Távoli kincsek

A Művészetbarátok Egyesületének mai összejövetelén Szingapúr művészeti értékeivel ismerkedhetnek meg *Körtvélyes Éva* festőművész vetített képes előadásában. A program délután fél 6 órakor kezdődik a Várlak Egyesület klubjában (I., Bem rkp. 6.).

Világok találkozása

A budapesti Kalevala Baráti Kör minden évben megemlékezik a Kalevala – a finnek nemzeti eposza – megjelenésének évfordulójáról, amely egyben a finn kultúra napja. Az idei megemlékezés különlegessége, hogy *Hoa Bui Viet* műfordító és Kalevala-kutató tart előadást Rácz István fotóművész és műfordító támogatásával végzett munkájáról, amelynek eredményeképpen a Kalevala vietnami nyelven is megjelenhetett. Az ünnepi összejövetelre ma este 6 órakor kerül sor a Deák téri Evangélikus Gimnázium dísztermében. Közreműködik a Kalevala kórus *Katonáné Malmos Edit* vezényletével.

Károlyi Mihályra emlékezve

Károlyi Mihály születésének 125. évfordulójára emlékezve a Károlyi Mihály Társaság, a fővárosi önkormányzat, tudományos intézmények, a Károlyi Mihály nevét viselő iskolák diákjai és több civil szervezet koszorúzási ünnepséget rendez március 3-án, péntek délután 3 órakor a Károlyi-emlékműnél, a Parlament északi oldalán (Kossuth tér–Balassi utca sarok).

Ezerarcú természet

A TIT Stúdió Egyesület a természettudományok kedvelői számára családi programot rendez március 4–5-én a TIT Stúdióban (XI., Zsombolyai u. 6.). A program keretében a tudománybarát körök tevékenységét bemutató kiállításokat láthatnak: különleges díszhalakat, dísznövényeket, százéves bonszajokat, díszmadarakat, madárpókokat és hüllőket, emellett lesz ásvány-, kőzetkiállítás és -vásár. Folyamatosan vetítenek izgalmas természetfilmeket, a gyerekek pedig természettudományos [illegible]

Virágpiac a kupola alatt

Üdítően visszafogott árak Újpesten

Az újpesti piacon a templom mögötti bódésor, mellettük a szabadtéri asztalok egy kisváros piacát idézik, a fedett csarnok viszont egy nagyváros igényeinek is megfelel. A mellette lévő sokszögű épület pedig valódi meglepetést tartogat: a kupolás belső térben virágpiac működik.

Itt a belvárosi virágüzletek kínálatát idéző választékot, üdítően visszafogott árakat találtunk. Fűtés nincs, az ajtók elé akasztott vastag nemezfüggönyökkel gondoskodnak arról, hogy ne fagyjanak meg a kényes növények. Még üres a palántákkal foglalkozó őstermelők asztala, egy-két hét múlva szerezhetők majd be a virágzó kerti növények. Most legfeljebb néhány évelőt, nefelejcset, epret kínálnak húsz-ötven forintért, liliomtöveket ötvennyolcvan forintért, a sárga-fehér nárcisz- és tulipánhagymák darabját pedig tízhúsz forintért adják.

A népszerű névnapok (Bernadett, Zsuzsanna) elmúltával most nőnapra várnak nagyobb forgalmat. Különleges krizantémok, nosztalgikus rózsák, szépséges liliomok száz-kétszáz forintért, üde fréziák, tulipánok nyolcvanért. Elegáns ajándék lehet a nagyvirágú, nemes ciklámen, vagy az egzotikus begónia hét-nyolcszáz forintért. Hóvirágot már száz forinttól vehetünk, a kék, lila, piros, sárga színekben pompázó primulákat százötven-kétszáz forintért kínálnak. Jácint ötszáz, szobarózsa hét-nyolcszáz forint körül kapható. Tavaszt idéző ágakat, barkát, rügyező aranyesőt is vásárolhatunk száz-kétszáz forintért. A két épület között fűzkosarak, kisbútorok, hasznos kiegészítők kaphatók, mellettük köszörűs szorgoskodik. Az építészetileg igénytelen, de célszerű nagyobb csarnokban az élelmiszerpiac kapott helyet. A 78 forintos jonatán, százforintos idared, a 108 forintért megvehető narancs, a százkilencvenért kínált hófehér karfiol igazán jó vétel.

A legfontosabb bevásárlás után már csak nézelődünk. A gyümölcskupacok, zöldséghalmok változatos színei szemet gyönyörködtetőek. Otthonos a légkör, nemigen kapkod, siet itt egy vevő sem, az árakat és árukat szemmel méricskélve, a kofákat ismerősként köszöntve, komótosan járnak körbe.

Cs. K. É.

A PIACI MINIMUM- ÉS MAXIMUMÁRAK (Ft/kg)

Termék/Piacok	Vámház	Fény utca	Fehérvári út	Vörösvári út	Érd	Gödöllő
Burgonya	40-78	58-68	48-68	48-60	40-45	50-60
Bab, száraz	320-448	298-360	320-368	360	280-360	300-400
Vöröshagyma	78-98	78-98	78-100	68-80	70-75	70-90
Fokhagyma	168-320	280	298	298	-	280-340
Sárgarépa	98-128	98	78-128	48-98	79-100	80-100
Petrezselyemgyökér	168-680	198-480	200-498	198-298	199-220	300-350
Zellergyökér	240-398	198-280	198-228	198-248	-	-
Paradicsom	298-598	298-480	298-348	298-320	399-400	-
Uborka	298-398	398-480	-	298-398	-	-
Karfiol	148-298	128-240	198	148-198	-	-
Fejes káposzta	48-58	58-68	48-60	38-58	40-50	50-60
Kelkáposzta	48-98	78-98	48-80	68-78	79-80	70-80
Karalábé	80-98	98	88-100	98-198	90	-
Zöldpaprika	50-198	48-88	60-68	48-58	220-250	-
Termesztett gomba	298-496	-	360	198-398	-	-
Téli alma	98-298	78-168	98-198	88-158	100-120	90-130
Körte	350	220-240	200-350	210-300	220-240	200-350
Dióbél	880-1300	980	980	798	900-1000	900-1000
Csemege szőlő	178-498	198-360	-	180-198	-	-
Tyúktojás, db	15-20	15-17	16-17	13.5-16	17-20	16-18
		850	-			

Fábián László, művészettörténész

a Magyar Nemzeti Galériában látható Medgyessy Ferenc emlékkiállítása, melyet Fábián László nézett meg.

Láttuk, hallottuk ...

1961. 1. T. 16. Kossuth 14.31 |Áné|.

- A Nemzeti Galériában szlovéniai festők tárlata nyilt meg, ilyen kiállitást Budapesten még nem rendeztek. Fábián László szerint érdemes volt erre az összefoglaló tárlatra vállalkozni ?

-- Feltétlenül érdemes volt, hogyha már csak arra gondolunk, hogy meg kell ismerkedni közvetlen szomszédaink művészetével

- Ez a kiállitás meddig jut el korban ?

- Miután ez a kiállitás lényegét tekintve válasz a Magyar Nemzeti Galéria Szecesszió nevü kiállitására, amelyik a magyar szecessziót mutatta be Ljubljanában ilyeténképpen azzal korban nagyjából korellál

- egyezik

- egyezik igen, tulajdonképpen a nemzeti romantikától indit és valahol a szlovén impresszionizmus tájékán fejeződik be, de ez a szlovén impresszionizmus egy kicsit megkésett dolog, tehát mondjuk a tizes évek legvégén ér véget. Nagyjából megfelel egy Munkácsy Paál László világnak, kivátlképpen azt hiszem az első ismert név Anton Azsbe. Őt azért ismerjük, mert annakidején Münchenben tehát Németországban a mütermét több festő látogatta, főleg oroszok, igy közvetlen hatása volt mind az orosz szecesszionak azá elinditására, mind pedig a későbbi ororosz modernizmus kialakitására, amit természetesen ő már meg sem ért, hiszen 1905-ben meghalt.

- Látva a termek kihaltságát valahogy ugy éreztem, hogy nem látszik sikeresnek ez a kiállitás.

- A kiállitás annyira extrén, annyira különleges, hogy az emberek jószerivel azt sem tudják, hogy mit kellene itt megnézni. Azért csalogatóként mégis azt kellene mondanom, hogy érdemes odafigyelni legalábbis arra, amit

1981. III. 20. Kossuth 17.10 /Kisné/.
Láttuk, hallottuk...

aztán már az impresszionizmusban müvelnek a szlovének, nem minthogyha ez az impresszionizmus nem függne össze jól kimutathatóan a francia impresszionizmusba, sőt egyes alkotóknál talán képről képre menve a képek megfestési pillanatait is elemezve azt hiszem egészen közeli kapcsolatba juthatnánk el. De az feltétlenül biztos, hogy két jelentős impresszionista valahogy ugy alakitja a szlovén festészetet, hogy későbbiek során azt hiszem nem lehet még egyszer a naturálisztikus akadémizmushoz visszatérni.
Ez a két jelentős figura pedig Richard Tyipovity és Matej Szternen, mindeketten kifejezetten egyértelmüen impresszionisták, az impresszionizmusnak is inkább ezt a posztimpresszionisztikus ágát müvelik.
Nekem személy szerint inkább a Kipovity tetszett, kiváltképpen azok a képei, amelyek már dáig mennek a szin fölbontásban, hogy ugyszólván a tárgyat is eltüntetik, majd hogy nem teljesen absztrakt képeket festettek egyidőben aztán csodálkoztam, hogy a későbbiekben visszakanyarodott egy korábbi periódusához.

Fábián László
művészettörténész

-A Gondolatjel mai műsorában eddig elhangzott beszélgetések nagy része vádlóan mutatott az ipar felé, hogy az iparnak köszönhetjük a meglévő problémáink nagy részét, de hát korai lenne elverni a port a magyar iparon. Közepesen fejlett ország vagyunk, ujra tudomásul kell vennünk és ennek megfelelő az iparunk is, amely ennyit tud és ezzel kell számolnunk. Természetesen ez nem örökkévaló mentség a magyar ipar számára, de azt is el kell ismernünk, hogy a mai ipari vezetés, az utóbbi években egyre inkább felismeri az ipari formatervezés jelentőségét, és tesz is egyet s mást. De hogyan látják a magyar iparművészetet és ipar-

1980. IX. 14. Kossuth, 14.05 /Sz. Lné/.
Gondolatjel

művészetünk problémáit a külföldiek. Ipper Péter kollégámmal együtt három külföldi iparművészt is felhivtunk telefonon. Először Ula Viotti svéd kerámikust az iparművész világszövetség vezetőségi tagja válaszolt.

-Nem régen járt Magyarországon, szakmai szempontból milyen benyomást tett Önre ez a látogatás?

-Először látogattam el Magyarországra és természetesen nagyon örültem ennek a lehetőségnek. Ami legjobban megragadta az a nemrég megalakult kecskeméti műhely volt. Ez számomra különösen azért volt nagyon érdekes, mert Svédországban én az utóbbi években építészeti kerámiával foglalkozom és nagyon sok ötletet láttam Kecskeméten. Itt és most nagyon sok lehetőség nyilik a kerámikus számára, művészetének kifejtésére, az építészeten belül. Nem tudom pontodan mi a helyzet Magyarországon, e téren, nálunk és sok más európai országban is az építési költségel legalább 1 százalékát a művészeti kivitelezésre költik.

-Az iparban dolgozó kerámikus művésznek nálunk gyakran konfliktusokkal kell szembenézniük, mert nem tudják, vagy csak nehezen tudják, egyeztetni saját művészi elképzeléseiket, és az ipar igényeit. Mi a helyzet ezzel kapcsolatban Svédországban?

-Személy szerint nekem, nincs sok tapasztalatom az ipari munkában, ugyanis mindig saját studiómban dolgoztam, de például a kerámia gyárakban sok keramikus művész dolgozik ugyanakkor sokan kizárólag önálló művészi munkát végeznek, és végül vannak akik egyszerre próbálnak eleget tenni mindkét feladatnak.

-Magyarországon általában különbséget teszünk a művész és a kézműves között. Létezik ilyenfajta megkülönböztetés Svédországban?

ämint sok más országban nálunk is folynak viták, hogy van-e. És ha igen, akkor mi a különbség a kézműves és a művész között? Az én személyes véleményem az, hogy a legfontosabb maga a végzett munka, annak ellenére, hogy ez egzisztenciális kérdés is azt hiszem, ez egy kicsit mondva csinált probléma, mert a jó kézműves, az jó művész, nem az anyag a fontos, hanem hogy hogyan tudja valaki kifejezni önmagát azáltal, hogy megmunkál egy adott anyagot.

-William Hunt az Egyesült Államokban él és az egyik legnagyobb kerámia szaklap főszerkesztője. Ő is itt volt Bécsben a konferencián, és átlátogatott hozzánk Magyarországra.

-Szakmai szempontból mi volt az ami tetszett és ami nem tetszett itt Magyarországon?

-Magyarországon elsősorban a népnüv szeti fazekas munkák ragadták meg a figyelmemet.Ez volt számomra Európában a legérdekesebb és a legizgalmasabb népnüvészet.A másik dolog ami nagyon érdekes volt számomra az anyag,amit Magyarországon láttam használni.Ugy tünt mintha márvány lett volna,pedig egyszerüen anyag volt.De nagyon szép anyag.

-Nálunk Magyarországon ha egy kerámikus a gyárban az iparban dolgozik,gyakran konfliktusai támadnak,mert eltérnek saját nüvészi elképzelései az ipari igényektől.Mi a helyzet az Egyesült Államokban?

-Itt az Egyesült Államokban meglehetősen más a helyzet, amennyiben rendkivül kevés nüvész dolgozik az iparban, majdnem teljesen elkülönült a nüvész és az ipari szakember.Az ipari szakemberek a rajzasztal mellett,mint mérnökök,vagy formatervezők tevékenykednek.Itt a nüvészek önálló studiókban dolgoznak.

-Magyarországon a kerámikus nüvész általában nem szeret konnerszeket készitení,mert sokkal inkább nüvészi teljesitményt szeretne nyujtani.Részben ennek eredményeképpen is megkülönböztetést teszünk a nüvész és a kézmüves fogalmai között.Mi a helyzet ezzel kapcsolatban az Egyesült Államokban?

-Amerikában is hasonló a helyzet,legalábbis ezt hiszem itt általában két csoportra osztható fel a kerámikusok. Az egyik csoport elsősorban az egyetemek és főiskolák, tánogatását élvezik.Az itt tanuló és dolgozó kerámikusok kizárólag nüvészi munkát végeznek.A másik csoport az amelyik a studiókban dolgozik és feladata a kereskedelmileg eladható áruk készitése.A két csoport között óriási nézet különbség van,de gyakran összejárnak,vitatkoznak, véleményt cserélnek,hiszen végül is közösek az érdekeik.

-Karoline Winkler az NSZK-ban él és a Textilnüvészet cimü nyugatnémet szaklapnak a főszerkesztője.Amerikai és svéd iparnüvész kollégája után őt is felhivtuk telefonon , Az iparban dolgozó textiltervezők és a saját kis mühelyükben dolgozó textil termékeket készitő kézmüves iparnüvészek felfogása között,elég komoly ellentét van ma Magyarországon.Ismerik ezt a problémát Nyugat-Németországban is?

-Igenezek az ellentétek nálunk Nyugat-Németországban is léteznek.Dehát végül is ezek mondva csinált ellentétek. Nem valódi problémák.Az iparí tervező gyárban dolgozik és szériákat tervez,de a szabadidejére ő is tetszése szerint készithet egyedi,nüvészi textileket.És ez a kétféle munka, egyenesen kiegészíti egymást.

-Magyarországon sok textiltervező készit ugynevezett tér-

textileket,ezek nagyméretü három dimenziós textiltárgyak,amiket csak a muzeumokban lehet kiállitani és a lakásokban nem lehet felhasználni őket.Véleménye szerint nem zsákutca ez ha az iparművészek használati tárgyak helyett kiállitási tárgyakat készitenek?

-Azt hiszem,hogy a textilművészet önálló művészet is, nemcsak alkalmazott művészet.A kézműves textilek készitése nagyon sok kézimunkát igényel,és például Önöknél is nagy hagyománya van a kézimunkázásnak,de a mai textiltervezők nem szeretik,hogyha a kézimunkázás szinvonalára akarják őket visszaszoritani.Ők önálló művészetet is szeretnének csinálni,nemcsak használati tárgyakat.Ezért készitenek textilekből olyan művészi alkotásokat is amelyeket csak muzeumban,vagy galériákban lehet kiállitani. Tehát nem tartom zsákutcának,ha a textiltervezők műalkotásokat is létre akarnak hozni,és nemcsak mondjuk falikarpitot és gobelint.

-Ön az egyik legnagyobb európai textilművészeti folyóirat főszerkesztője és többször járt már Magyarországon is.Arra kérem,hogy hasonlitsa össze a mai magyar és a mai nyugatnémet textilművészetet?

-Sok mindenben hasonlitanak egymásra a nyugatnémet és a magyar textiltervezők.Például idén Szombathelyen,majd nálunk Osnabrückben a biennálén ugyanazt figyeltem meg mindkét országban, a tértextil kezd kimenni a divatból, és hogy ugy mondjam a textilek visszatérnek a falakra. Mi mindig igyekszünk megnézni a szombathelyi textil biennálét,mert a magyar textilművészet elég jól megmutatja a legutóbbi irányokat.Azt hiszem,hogy a magyarok idejében észreveszik az uj tendenciákat is.

Fábián László, művészettörténész

1982. I. 13. Petőfi 10,45 Áné

Láttuk, hallottuk

- A Fényes Adolf Teremben látható jelenleg A teritékek cimü iparmüvészeti kiállitás, amely az asztalra kerülő textileket mutatja be. Fábián László kritikussal beszélgetek.
Pontos ez a cim? Valóban a teritékeket láthatjuk ezen a kiállitáson?

- Nem feltétlenül a teritéket, inkább csak a teritéknek egy nagyon fontos kellékét, vagy használhatom a többes számot kellékeit, meghozzá az abroszt, a szalvétát és a kéztörlőt vagy esetleg az edénytörlőt. Ez a maximum, de azért mondjuk nagyon szegényes lenne mindezt már teritéknek nevezni, ezután még én elvárom az asztalra ugye az edényeket, beleértve a tálalóedényeket és az ételfelszolgáló edényeket is, és elvárom természetesen az ételt is.

- Nem beszélve az evőeszközökről.

- Igen. Az kétségtelen, hogy nem mindegy, hogy a legelegánsabb evőeszközök, tálalóedények alatt milyen abrosz van, nem mindegy, hogy az ember jóízüen veszi-e a szájához a szalvétát, hogy megtörülje vele mielőtt inni kivánna, vagy befejezte az étkezést, hiszen ezek a textilek, ezek közvetlen, hogy ugy mondjam testközelben vannak, tapintóérzékeinken keresztül, sőt izlelőérzékeinken keresztül kerülünk velük kapcsolatba. Igy maximálisan higiénikus karakterü textileket várunk el egy ilyen kiállitástól, és azt hiszem ez a kiállitás ennek nagyjából megfelel.
Ami számomra ugy felvetődött, hogy kétségtelen, hogy az, amit kinál ez a kiállitás teritékek cimen, az vonzóbb, mint az, ami jelenleg az üzletekben kapható, de nem lényeges az eltérés, és hát remélem, hogy elég hamar meg is fogja ezt emészteni a kereskedelem és megrendeli ezektől a textiltervezőktől.

- Az eddigi textilkiállitásokról azt hiszem majdnem mindegyikről, vagy mindegyikről beszéltünk a Láttuk, hallottuk müsorában, mindig ujra és ujra elmondtuk, hogy itt a kiállitáson szebb a választék, jobb a választék, mint amit az üzletekben kapni lehet. Azt hiszem erre most már nem érdemes visszatérnünk, reméljük a legjobbakat, hogy az ipar megfogadja a figyelmeztetést és javit a textilnemük minőségén. Viszont elég változatos-e ez a kiállitás, elég sokszinü-e ez a kiállitás?

- Igen azt hiszem, hogy elég változatos és elég sokszinü, lehetőségeiben, tehát most itt a textiltechnika lehetőségeire gondolok, is változatos, hiszen nyomott és szövött mintákból válogathatunk, és a legujabb ez az ugynevezett préselt textil is megjelenik ez ugyan nem egyéni tervezésben, egy gyár kinálja, mint lehetőséget, és természetesen mintában szintén elég nagy ez a választék. Nagyon szép szövött textileket látunk itt például Pauli Annától, vagy akár Csete Ildikótól is, nagyon gusztusos most is, mint mindig, ezt minden alkalommal el kell mondani, akármilyen müfajról van szó, Bódi Irénnek a kékfestő munkái, hiszen olybá tünik föl, hogy bizony ez a kékfestő anyag ez a régi anyag ez az asztalra is épp olyan alkalmas, mint mondjuk a parasztasszonyoknak kötönynek, és nagyon jó ötlet az is, amit Polgár Csaba egy szintén egy nyomott textilbe fölvet egy raftermintának a kinagyitásával nagyon érdekes eredményt ér el, és rendkivül jó kapcsolási lehetőségeket vet fel egyéb tárgyakhoz.

Fábián László, művészettörténész, kritikus a Józsefvárosi Galériában rendezték meg a „Szín és Tér" című kiállítást. — Fábián László nézte meg a kiállítást, az adásban beszámol a látottakról.

Láttuk, hallottuk

1982. I. 20. Petőfi 10.45 /S. J./

Fábián László művészettörténész, műkritikus

MŰCSARNOK

Műcsarnok és Kamaratermei,
1983. június

TÓTH ISTVÁN

FOTÓMŰVÉSZ (CEGLÉD)

1983. június 12-ig

Tóth István kiállításához Fábián László írt katalógus előszót. Mi sem jellemezheti jobban a művészt, mint Fábián leírásából egy kis részlet: „... Ami pedig Tóth István portréit szemlélve mindig is foglalkoztatott, hogy tudniillik milyen magabiztossággal tárja föl a társművészet egyéniségét, karakterét, milyen sikerrel kerüli el az ilyenkor szokásos klisék buktatóit, az részint magyarázatot kapott: műveiken át közelítette meg az alkotók személyiségét. Önmagát kínáló megoldás ez, nem is hinném, hogy csupán Tóth István leleménye, azonban meglehetősen keveseknek sikerül, hiszen az ábrázoló művészetekben a jellemzésnél aligha létezik nehezebb dolog. Miután pedig arcképcsarnokának alanyai közül jópárat magam is ismerhettem (munkásságukról alkalmasint valamilyen formában nyilatkoztam is), játszadoztam, sőt, azóta is gyakran játszadozom a fotográfiák megelevenítésével ..."

A kiállítás rendezője: Kratochwill Mimi

AZ ERNST-MÚZEUM MEGNYITÁSA JÚNIUSBAN VÁRHATÓ. KÉRJÜK KÍSÉRJE FIGYELEMMEL AZ ERRŐL SZÓLÓ HÍRADÁSOKAT.

KIÁLLÍTÓTERMEINK NYITVATARTÁSA:
HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL 10–18 ÓRÁIG
DOROTTYA UTCAI KIÁLLÍTÓTEREM:
VASÁRNAP KIVÉTELÉVEL 10–18 ÓRÁIG

Felelős kiadó:
Hidvégi István

83-790 DNy
Felelős vezető: Németh György

Fábián László, művészettörténész, műkritikus,

1983.IX-13.Petőfi 10.45.

Láttuk hallottuk

- Még egy hete sincs, hogy hallhattuk, olvashattuk a hirt, falusi galériát nyitottak a Pest megyei Perbál községben. Sokan megütköztek ezen, miért éppen ott? És miért éppen galériát épitettek? Másra már ennek a falunak nincs is szüksége? Fábián László kritikusnak mi erről a véleménye?

- Perbálon nem épitettek egy galériát, hanem Perbálon megmentettek egy épületet, amiből galériát csináltak. Tudniillik azt gondolták, hogyha már felépült a lakótelep, és itt volt egy ilyen felvonulási épület, akkor próbáljuk meg hasznositani. Persze az azon is mullott, hogy Perbálon, illetve Perbál közvetlen környékén milyen művészek élnek, akiknek személyes érdeke is füződött ahhoz, hogy közvetlen környezetükben is kiállitó helyiséget találjanak. Ezen felül én ugy gondolom, hogy arra is nagyon nagy szükség volt, hogy megfelelő mecenatirára találjanak, és azt hiszem jól választottak, amikor a Töki Termelőszövetkezet elnökét kérték meg,...

- Igen, ez is sokaknak szemet szurt, hogy vajon hogy tud egy tsz pénzt kiadni ilyesmire?

- Én azt hiszem, hogy az a tsz, amelyik ilyesmire ad ki pénzt, az nem kidobja a pénzt. Tudniillik felfogni azt, hogy termelési folyamatokban nemcsak közvetlen termelő munkát végzők vannak, hanem olyanok is, akik indirrekt módon segitik elő a termelőt, ez valami olyan széles látókörről, és valamiféle hitről tanuskodik amely ugy gondolom, hogy egyféle dimenzionált hit, tehát a jövő tudat is benne van, amelyik az én szemszögemből itélve lenyügözőnek hat.

- Ottjártál, láttad ezt a galériát, mire alkalmas ez és mi látható ott?

- Az a borzasztóan izgalmas, hogy ez a galéria ez nem egy perbáli galéria olyan értelemben, ha most azt látjuk kiirva ugye, hogy falusi galéria, akkor ehhez mi óhatatlanul valami döngölt földet, és valami olcsóságot, valami közhelyesen sivár dolgot kép-

zelünk el, holott itt egyszerüen azt a kristálytiszta környezetet terentették meg, amely bármiféle müalkotások, a legrangosabb müalkotások bemutatására is szerintem megfelelő, és bárcsak fővárosunkban lenne minnél több ilyen jól funkcionáltatható galéria. Az más kérdés, hogy az induló kiállitás az nagyon vegyes kiállitás. Itt ragyogó értékek, esetenként kuriózumok is felvonulnak, másodsorban pedig találkozunk olyan müvekkel, amelyeket nyilvánvaló egy eljövendő, gondosabban kialakitott tisztázott kiállitási rendszer, vagy elképzelés már nem türne meg ebbe a környzetbe.

- Most egyetlen szervező szempont volt ugye, hogy az ottélő müvészek alkotásait szerettók volna....

- Igen, lényegében olyan alkotókat, akik valamiféleképpen kapcsolódnak a tájhoz, most ezek között természetesen jó müvek is vannak, hát Melokkó Miklósnak itt láthatunk egy például nagyon ragyogó kompozicióját, itt láthatunk Ortutai Tamásnak egy márnáshol megismert munkáját, amely egyfajta háborus figyelmeztetés, szépen felmonul itt a galériának egy szervezője, és mozgatója Sarkadi Lilla, a maga izgalmas kerámia anyagával, és ami számomra is kuriózum, én addig nem tudtam róla, Sarkadi Imrének a munkáit is láthatjuk, grafikáit.

- Mit mondanak neked ezek a grafikák?

- Furcsa dolog, általában az ember ódkodik attól, hogy más müvészeti ágakban kiválót alkotók, hisszen Sarkadi Imre valóban a XX.századi magyar irodalom egyik legjelentékenyebb alkotója, tehát ódkodunk attól, hogy az ő kontárkodásainak tanui legyünk. És én itt most azt láton, hogy ugyanolyan könnyedén tud rajzolni, mint amilyen könnyedén ir például novellákat, és mégis ugyanolyan feszesek ezek a rajzok, ugyhogy én el tudom képzelni, hogy járható ut lenne ezeket a grafikákat, ha még lehet, nem tddom, mennyire lehetséges összegyüjteni, és ugyanigy kiadni,mint ahogy Sarkadinak az irodalmi életmüvét kiadjuk, mert végsősoron szerintem a Sarkadi életmübe ez is beletartozik.

- Vissatérve magára a galériára, rendben van, hogy oda települtek képzőmüvészek, rendben van ha a tsz kulturapárti, de hát azt is mondják ugye, hogy ennek a községnek az életében mit jelenthet ez a galéria? Vajon az ott lakók eljárnka-e majd oda, hiszen nem valószinü, hogy közelebbi, szorosabb kapcsolatban lennének a képzőmüvészettel, kik fogják ezt nézni?

- Nyilván azt akartad itt körülirni, hogy vajon nem luxus-e egy ilyen galéria? Nemost való igaz az, hogy felvetődhet egy ilyen kérdéss hogy esetleg egy kétezer egynéhányszáz lakosu községben, mint Perbál is, elegendő látogatója lesz-e ennek a galériának, illetőleg a megnyitó kiállitás, a megnyitó után lesz-e még, aki oda beteszi a lábát, esetleg olyan aki nem riadt el már a megnyitón. Én azonban ugyy gondolom, hogy ennek a környéknek meglehetősen

kiemelt idegenforgalmi szerepe is van. Tudok róla, hogy az Idegenforgalmi Hivatal rendez, szervez olyan utakat, amelyek egyik célja például a Zsámbék-i gótikus emlék meglátogatása, gondolom a zsámbéki lámpamuzeum is, ide vághat még ebbe a programba, akkor miért ne férne bele, mint ahogy tervezik is, a jövőben ennek a perbáli falusi galériának a látogatása. De ez még mindig nem volna elégséges, el tudom képzelni, hogy veszik a fáradtságot, az emberek a Szóna téren felszállnak a MÁVAUT vlamelyik járatára és kis Perbálon leszállnak, és besétálnak, és megnéznek egy olyan jelentős kiállitást, amelyet esetleg nem látnak a városban, és abban a pillanatban, amikor ez a perbáli galéria kitalálja azt a funkcióját, hogy hogy tud közvetiteni müalkotásokat, kvázi hogy tudnak eladni, akkor más lesz ennek a hangsulya a környéken is, tehát a közvetlen hatósugarában.

- A müvelődéspolitikai rovat müsorát ma Varsányi Gyula készitette.

Fábián László, művészettörténész és muzeológus

A Szépművészeti Múzeumban nyílt meg Konok Tamás festőművész és Hetei Katalin szobrászművész kiállítása, melyet Fábián László nézett meg és mondott róla kritikát.

Láttuk, hallottuk

1981. I. 23. Kossuth, 14.09 (Áné).

Fábián László
Művészettörténész és Kritikus

1984.III.1.Petőfi lo.45

Láttuk, hallottuk

- Az olaszországi hirdás után a következő beszélgetés tárgya a Földközi tenger észak-afrikai partjára kalauzolja önöket. Mai algériai művészek címmel látható kiállítás, a budapesti Néprajzi Muzeumban. A mikrofonnál Fábián László.

- Vajon hogyan kerülnek a mai algériai művészek egy Néprajzi Muzeumba.

- Ez a művészet nézhetetlenül közel van ahhoz a vallásos hagyományhoz, amelyik igen nagy világszeletet uralt és amit összefoglaló néven iszlámként szoktunk emlegetni. Azért fogalmazok így, mert nyilván ismert, hogy az iszlámnak szántalan ágazata van, én természetesen nem vagyok járatos abban, hogy Algériában melyik fajta iszlám irányzat győzedelmeskedett, de azt tudom, illetve leolvasom ezekről a képekről, hogy mindenképpen egy modernebb iszlám fölfogás szülte ezeket a képeket.

- Mint mondjuk az iráni iszlám mozgalmat.

- Hát például ahhoz viszonyítva, vagy akár a Szaud-Arábiai isz-

Fábián László, művészettörténész, műkritikus.

Mattis-Teutsch János festő-grafikus szobrászművész kiállítása ébudán látható. Az anyag a 20-as évek munkáit tartalmazza. A kiállítással egyidőben jelent meg dr. Szabó Júlia monográfiája. – Az adásban Fábián László val beszélgetünk.

Láttuk, hallottuk

1983. IX. 22. Pelöfi 10.45

lán vallásához viszonyítva, de sorolhatnánk még más rigorózusabb és sokkal dogmatikusabb iszlám országokat.

- Algériának különlegessége az, hogy nagyon hosszu időn keresztül együtt élt a franciákkal. Ez részben egy gyarmati együttélés volt, de ugyanakkor rendkivül sok kulturális eredményt el is sajátitottak a franciáktól. Mennyiben érződik ez a kiállitáson.

- Azt kell mondanom, hogy semennyiben. Tudniillik visszakapcsolódva még egy kicsit az előbbihez. Amikor ugy fogalmaztam, hogy ez egy liberálisabb iszlámot jelent, akkor én pontosan egy a művészet lényegét érintő dologra céloztam, arra, hogy a Koránban az V.Szurának a 92.versét, hogyha jól emlékszem, ugy értelmezték, hogy az tiltja az ember ábrázolást, ugye ott szerepel egy olyan fogalom ugy mondják arabul, hogy asdan, ez bálványt jelent, de a proféta a modern értelmezés szerint valószinüleg csak a bálvány imádást tiltotta el a bor és egyebek mellett, de nem magát az ember ábrázolást. Ma most a modernebb iszlám fülfogások ezt a Szurát nem értelmezik olyan szigoruan, mint a hagyományosat, ennek megfelelően az algériaiaknál ember ábrázolás az jelen van. Itt kétféle művészetet látunk egymás mellett. Látjuk azt a művészetet, amelyik közelebb áll hozzánk, bár mégegyszer mondom nem a francia tradiciókra épül ez sem, azt a művészetet, amelyik figurális ábrázolásokkal próbálkozik, elsősorban szines litográfiákon, tehát itt egy technika valóban ismerős számunkra, és látunk egy olyan művészetet, amelyik az iszlám tételekhez kapcsolódik, jelesül a Koránnak egy-egy mottójára, egy maximájára, egy versszakára, egy tételére, egy kiemelt fogalmára próbál épiteni.

- A Koránra hivatkoztál, de viszont mi európaiak elégge gyengén ismerjük a Koránt és nehezen tudjuk fölsorolni a Szurákat, mint ahogy az előbb te tetted, hivatkoztál egy konkrét Szurára. Ilyen körülmények között számunkra európaiak számára menynyire élvezhető ez a kiállitás.

- Azért élvezhető, mert mi ugyan nem ismerjük valóban, hogy melyik Szurának melyik versére céloz a szerző, de látunk egy furcsa diszitő művészetet, ez egy ilyen barokkos gondolkodásnód az európai kategóriák szerint, itt minden diszitménybe megy át, minden átfolyik egymásba és hogyha még ismernénk is pontosan azokat a betüket, mint ahogy általában nem nagyon ismerjük, akkor is nagyon nehéz lenne előhalásznunk azt a néhány irásjelet, amelyik mondjuk kimondja azt nekünk, hogy Mohamed követője, vagy nem tudom, ilyenre kell gondolni ugyanis. Tud-

niillik látunk egy szines táblát, mindenféle indázó, kacskaringó szinekbe és körülbelül ezt jelenti ez a tábla. Ez egy diszitmény, ennek funkciója volt, nemcsak templomokba, hanem házakba is, ezért mondtam azt, hogy ez lényegét tekintve mégis csak népmüvészet, ezen a szinten is. De most visszakányarodok az ábrázoló részhez. Az ábrázoló részben pedig valamicskét talán az orosz lubok müvészet, hiszen beszéltünk éppen ezen a fórumon nem is olyan régen erről.

- A lubok az orosz népmüvészetnek egy fametszetes formája, amely müvészettel röplapokat sokszorositottak és árusitottak a vásári ponyvákon.

- Igen, nos ez a lubok áll talán közel hozzá, a maga naivitásával és ugyanakkor azzal az igen pontos realisztikus törekvésével, hogy a mindennapi élet apró dolgait visszaadja, de sose arról van szó, hogy valakit itt meg akarnak jeleniteni, elfognak egy gyilkost mondjuk az egyik rajzon, ez például egy látvány, vagy valakit megköveznek, ez egy látvány, de nincs az afajta portré festés, vagy nem tudom micsoda, szóval inkább az, ami a lubokban az érdekesség, a szenzáció iránti izgalom, egy ujság hiányában.

1021

Fábián László
művészettörténész, műkritikus

1984. I. 26. 10.45. Petőfi SJné.

Láttuk, hallottuk

- /zene/

- A műsorvezető Rózsa T. Endre.

/zene/

- A Láttuk, hallottuk mai műsorában Önök először a Kortárs festészet, a Németországi Szövetségi Köztársaságból című kiállításról hallanak. Ez a tárlat, amely a mai nyugatnémet képzőművészet alkotásaiból mutat be egy válogatást, hétfő délután nyílt meg a Műcsarnokban. A mikrofonnál Fábián László. Hogyan tetszik neked ez a választék amely a mai NSZK képzőművészeti életének egyik legdivatosabb, legerősebb irányzatát mutatja be ?

- Nem nagyon. Sietek kijelenteni. Beinlulásától fogva ismerem ezt a nagyon divatos irányzatot amit mi neoexpresszionizmusnak, neofovizmusnak vagy egyszerüen magyarosan csak vadaknak szoktunk emlegetni, de én őszintén szólva igen ritkán találtam ezek között a művek között olyan, amelyet a magam esztétikai mércéi szerint elfogadhatónak tartok, tehát többnek annál sem mint egyszerüen divatnak.

- A Német Szövetségi Köztársaságból érkezett festő kiállítást máris elterjedt kifejezés szerint az " Uj vadak" kiállításának nevezik.
Na most ez az "Uj vadak"kifejezés ez nem egy csúfnév. Részben visszautal arra, hogy a század elején volt egy Fov nevü mozgalom Franciaországban, a fov szó vadakat jelent. Ezek az új vadak mennyiben kapcsolódnak véleményed szerint a század eleji francia fovokhoz vagy inkább saját elődeikhez a németországi expresszionistákhoz kapcsolódnak-e ?

- Semmiképpen sem látm, hogy a fovizmushoz kapcsolódnának, itt azt a fajta festőiséget, amit a francia fovizmus minden pillanatában őrzött és itt talán elegendő, hogyha Matthisra utalok, azt a fajta festőiséget soha nem látom viszont sokkal inkább érzek bizonyos reminiszcenciákat a Die Brücke csoport német expresszionistái irányába, tehát Kirchoff, Heckel, az megidéződik, egy baj van azonban hogy ez a megidézés ez ez pestiesen szólva kicsit snassz. Most elszabadult érzésem szerint egyféle őrület,amely hát azt mondanám, hogy a nem túl biztonságos német ízlést, párosítja egyfajta szakmai érzéketlenséggel szakmai lezserséggel és ebből megítélésem szerint ritkán jön ki izgalom egyszerüen elviselhetetlenné válik nem csak azért, mert gyengében van festve, hanem mert már az utánzás is annyira trilliális, annyira unalmas, annyira érdektelen, hogy súlyát vesztik ezek a képek. A leghátsó teremben azért szeretném fölhívni egy jól ismert, legalábbis azok számára akik a folyóiratokat vagy

kiállítás katalógusokat lapozgatni szokták Izabell Wawrinnak egy vakkeret nélküli vászna, amely még az embert azért föl tudja dériteni és inkább át tudja kapcsolni ahhoz a fajta expresszionizmushoz ami Amerikában fogalmazódott meg nagyjából ugyanebben az időben.

- A német művészet a magyar kulturális élet számára mindig nagyon jelentős viszonyítási pontot jelentett. Valahogyan úgy alakult a magyar művészet története, hogy a magyarművészek nagyon nagy mértékben a német művészet eredményeihez igazodtak. Most éppen a Német Szövetségi Köztársaságban az új vadak vannak napirenden, ők számítanak most a legdivatosabb festőknek. Számolnunk kell azzal, hogy ugyanez a stílus itt Magyarországon is divatba fog jönni.

- Sőt, a nyugat-berlini Zaig Best kiállítás óta, ahol összefoglaló jelentkezése már meg volt ennek az irányzatnak, azért mondom, hogy összefoglaló mert az olasz vonulat is jelentkezett. Magyarországon ez egyértelműen divatossá vált. Nagyon érdekes, hogy épp a kiállításon egy festőbarátom megkérdezte tőlem, hogy vajon ebben a tükörben és ez lényegében a te kérdésed is, ebben a tükörben hogy fest a magyar neofobizmus vagy új vadak művészete, és én akkor azt mondtam és most is azt mondom, hogy szerencsésen ki fogják oltani egymást, mert árulkodni fog az a mozzanat, hogy a magyarok azt utánozzák ami a németekében is utánzás.

/zene/

- --

- És most Önök egy kiállításmegnyitó zenéjét hallják.

/zene/

1021

Fábián László
művészettörténész, kritikus.

1983. III. 20. Petőfi 10,45 E.

Láttuk, hallottuk

- A műsorvezető Szakácsi Ildikó.

- A Fotóművészeti Galériában láthattuk Lőrinci György kiállitását, New York-New York cimmel. Aki betéved erre a kiállitásra, hiszen ott a Váci utcában elég sok ember megfordul, az elsősorban New Yorkra, az ismeretlen városra kiváncsi, és nem tudom, hogy ez a fajta szuggesztiv megközelités, amit Lőrinczi Györgytől kapunk, ami csak egy kicsi területet jár be, ez izgalmas lehet e számunkra...? Fábián László nézte meg a kiállitást.

- Igen, feltétlenül izgalmas, én nagyon belsőségesnek, nagyon érdekesnek, személyesnek, ami a fotora nem mindig jellemző, hogyha egy ilyen témát akar felölelni: intimnek is találom... Ez nem jelenti azt természetesen, hogy New York jelentősebb épületei, vagy emlékei közül, amennyiben emléket szabad itt mondani, ne szerepelne néhány ezen a kiállitáson, például a nyolc kilométer távolságból lefényképezett Szabadság szobor, hogy csak a mottóját idézzem ennek a kiállitásnak... de számomra sokkal izgalmasabb az, hogy ha a fotós attól a lakástól pár lépésre, ahol ő lakott, fölfedezi mondjuk Tom Westermannt, amerikai popart festőnek a lakását, műtermét, s ott a műteremben felkeresi.

- Nem marad ez egy családi album szintjén? Tehát az, hogy annyira belső ügy, hogy a nagyközönségnek kevésbé érdekes ez? Tulajdonképpen a kérdés mögött az van, hogy mitől válik ez számunkra érdekessé?

- Nem, azt hiszem, akik ezt az anyagot könnyü formában, hiszen ezelőtt majd tiz évvel könyvformában megjelent, ezt az anyagot, akik megismerték, azok -meggyőződésem, hogy- közelebb kerültek New Yorkhoz. Magához a városhoz annál is inkább, mert Lőrinczi rendezett azokkal a fotográfiai eszközökkel, itt emlithetném szolarizált képeit, amelyek ennek a városnak a lényegát fel tudták tárni, hogy ugy mondjam, a talmi csillogását érzékeltetni tudták, éppen talán a szolarizáció által is, ugyhogy én ezt lelemménynek tartom, -inkább azt nem értem, hogy ez a kiállitás miért pont most, mért pont itt született...

- /Tene./

Fábián László, művészettörténész és kritikus

Augusztus 20.-án Erdőkertesen felavatták Blaskó János szobrászművének „Család" c. művét. Fábián László méltatja írásában a művészet és alkotását.

Stúdió '83

1983. VIII. 23. Televízió 1. 21.30 [Rézbánya gyár].

Fábián László, művészettörténész és műv.-i kritikus a Román Kulturális Hét filmprogramját és a Szépművészeti Múzeumban látható Román festészeti kiállítást Fábián László nézte meg és adtam be róla.

Láttuk, hallottuk.

1984. VIII. 31. Petőfi 10.45 |S. Gyné|.

Fábián László, művészettörténész és műkritikus

- A Dorottya utcai kiállitó teremben nyilt meg Richard Krise osztrák képzőmüvész, avagy osztrák videómüvész kiállitása. A kiállitást a Láttuk, hallottuk munkatársai közül Fábián László nézte meg.

Az előbb annyit mondtam, hogy Richard Krise képzőmüvész, valójában ezzel semmit sem mondtam ugyanis Krise inkább videómüvész, ami a képzőmüvészetnek egy nagyon modern formája, bár nem tegnap született, van egy kis multja és története a videózásnak, de itt Magyarországon nálunk mindenképpen uj. Neked mi volt az első benyomásod a kiállitóteremben? Érezted ezt az ujdonságot?

- Belépve nem érezhettem, mert nagyméretü fényképeket láttam csak a falon, amelyek fényképeknek nem voltak különösebben jók, ugyértem, hogy a fotográfiák szokásos esztétikai követelmé-ú nyeinek általában nem feleltek meg.

- Ugyanakkor viszont folyamatosan láthattál videót.

- Igen aztán felfedeztem, hogy müködésbe lehet hozni ott egy televiziószkészüléket, amely össze van kötve azzal a videórekorderrel, amelyik vetitheti számunkra Krise munkáit. Tehát nemcsak a dokumentumokat láthattam, amik a falakon vannak, hanem eredetiben néhány Krise filmet is.

- Milyen hatást tettek rád ezek a filmek?

1983. Tx. 1. Petőfi 10.45 | H. Zs. |
Láttuk, hallottuk.

- Sokkal jobbakat mint ma uk a fotók. Tudnillik ezek a filmek lényegében én azért nevezem igy, hogy filmek, mert talán nem kell tulságosan nagy fontosságot tulajdonitanunk annak, hogy ez videóeljárással készül, ez végsősoron filmnek is tekinthető, ezek a filmek oly közel tudnak menni bizonyos hétköznapi problémákhoz, amelyekhez valójában az igazi filmek igen ritkán jutnak el. Ilyen értelemben látom ennek a technikának azt az előnyét, amit persze a Szuper-8-as filmfelvevő is tud, hogy egészen közel menni a dolgokhoz, egészen apró jelenségeket megvizsgálni, olyan jelenségeket amelynek aztán a megmagyarázása, megértetése nem kiván akkora fegyvertárat, mint egyébb nagyobb jelenségeké.

- Mi a véleményed, hogy lehet az, hogy hosszu évszázadok után a képzőmüvészet egyszercsak egy vadonatuj terül ten kötött ki. A fényképezésnél, a videózásnál, a televizióval kapcsolódó mágnesszalagok rögzitésénél, vagyis levált a korábbi területéről és valahogy egész más területekre nyomul át. Például Krise magnószalagot is használ.

- Én ebben nem hiszek. Én nem hiszem, hogy a képzőmüvészet hagy ott területeket, és nem hiszem, hogy uj területeket hódit meg. Én azt tartom máig képzőmüvészetnek, ami hagyományos értelemben képzőmüvészet.

- Ezek szerint Richard Krise számodra nem képzőmüvész?

- Nem képzőmüvész, de müvész feltétlenül. Ő egy más médiával foglalkozik, egy ás eszközzel foglalkozik, ez az eszköz az ő esetében a videó. Más kérdés, hogy bizonyos szemléleti azonosság közel viheti a képzőmüvészethez annál is inkább, mert bizonyos dolgok a képzőmüvészet oldaláról indultak el. Félreértés ne essék, és hangsulyozni szeretném, hogy én nem a müvészet voltát kivánom megkérdőjelezni, azonban gondolkodjunk el azon, hogy ezt minek nevezzük. Tudom, hogy nagyképűen ugy szoktuk mondani, hogy az intermédiális müvészet. Noda kérdem én mi a fenét jelent ez?

XXXXXXXXXX

Fábián László művészettörténész, műv.-i kritikus.

1984.VIII.30. 10.45.Petőfi

Láttuk, hallottuk

- Üvegszobrok ez a címe az Ernst Múzeumban rendezett kiállításnak ami hát nem tematikus kiállítás, illetve hát abban az értelemben, amennyiben ki hangsúlyozza már a kiállítás címe is, hogy ezek a szobrok különféle szobrok, különféle mondanivalót hordozó, üzenetet hordozó szobrok. Üvegből vannak. Ez az anyag az üveg, ha szoborrá válik mire képes. Fábián László kritikus.

- Hát tegyük mindjárt hozzá, hogy különféle módon felhasznált üvegekről van szó, na most amikor a szobrász üveg után nyúl, akkor minden valószinüség szerint különleges tulajdonságai, átlátszósága, esetleges áttetszősége, ugye bizonyos eljárásokkal jelesül homokfúvással, áttetszővé fordítható ez az átlátszóság aztán tükrözőképessége, aztán különleges fénytörése ha teszem föl különböző üveglemezeket ragasztunk megfelelő ragasztóval természetesen egymáshoz, csiszoltsága, aztán az üveg szinezése mert ugye tudjuk,hogy az üveg szinezhető és így tovább különböző plasztikai, formálási, kifejezési lehetőséget kínál ez nyilvánvaló.

- T hát ennyiben tulajdonképpen bővíti a lehetőségeket az üveg, hiszen mondjuk ez hagyományos szobor, legyen az akár kőből, akár szénből például nem rendelkezhet ezzel a tulajdonsággal ugye,hogy átlátszó.

- Igen, és nyilvánvaló, hogy azok járnak el számunkra érdekesen azok az alkotók akik üvegben kezdenek aztán gondolkodni. Ezt a másságát, egyéb anyagtól való eltérését próbálják az üvegnek megfogni.

- Például említenél erre ?

- Igen, érnekem és itt nyilván elfogult is vagyok, nekem kedvenc darabjaim ezen a kiállításon változatlanul Saár Erzsinek ezek a szép üveg építményei ahol szines üvegeket, nemis pontosan formált darabokat használ arra hogy egy teret építsen, általában ez mániája volt Saár Erzsinek egy nagyon jó mániája, tudnillik gyanusan plasztikai mánia, hiszen végülis mégiscsak térformálásról esik szó a plasztikában, tehát ilyen tereket, épített és ezek a terek nem csak az üveg sajátosságánál fogva hanem a sajátos építkezésnél fogva is átjárhatóak berendezhetőek, ugye gyakorta látunk ott a híres székelyiből ezekből a kis bronz öntvényekből is egy-egy darabot, ugyhogy ezt én mérhetetlenül szellems, izgalmas érdekes igazi szobrászi föl-

használásnak tartom. Vannak olyan üvegek, amelyeket azonban mégsem tudok másképp minősíteni mint egy nagyon beszűkített használata ennek az üvegnek a plasztikai funkcióba, amelyek érzésem szerint inkább ilyen népgyártássá silányítják az üveg felhasználást, sajnálatos módon az egyébként tehetséges Bachus Zoltánnak a munkái nem meggyőzőek számomra, hiszen itt az üveg önmagában a megcsiszoltságában ad valami hatást, de de ez nem elsődlegesen nem egy plasztikai élmény ez hadd mondjam ilyen finoman inkább talán egy ilyen kivánkozó tapintás élmény. Sokkal nagyvonalubban használja például Lugossy Mária ezekben a nagy lencséiben az üveget, szintén rggasztott üveget és csiszolt üveget, tudnillik ezek önmagukban méretüknél fogva is aztán a fogalmazásnak a cizelláltsága miatt is plasztikai gondolatokat fejeznek ki.

- A budapesti Ernst Múzeumban látható másik érdekes kiállításról amely a mai magyar festészet újhullámát vonultatja fel, a jövő héten számolunk be.

-.-.-.-

offenes Atelier Italien

stellt vor:

in 53020 San Giovanni d'Asso (Siena)
im Castello
Vernissage 1.9. 18.00 Uhr – 15.9.1991

Emö Simonyi (U/D)
Thomas Mucha (D)
Emanuele Giannetti (I)

GÄSTE HOSPITI
Bulfoni Sylvia (I)
Gila Prast (D)
Monika Lemberger (D)
Wanda Poroia-Ozweranska (PL)
Csaba Polgár (U)
László Fábián (U)
Sándor Király (U)
Antal Csipes (U)
Csaba Lengyel (U)

SINKOVITS PÉTER
RÉKÉRE

FÁBIÁN László

FÁBIÁN LÁSZLÓ

emlitve

ld. Nádler István

Székely András: Még maibb magyar művészet ?

UJ TÜKÖR 1981/XVIII/41.sz.23.o.

L Á T O G A T Ó

MTA MKC

.....sz.

Név:.....

Lakás:.....

engedélyt nyert arra, hogy....

.....

vonatkozólag az MTA MKCS adatt

lexik

levél

könyvt

a rennálló szabalyok keretén k

Ezen engedélyt a kutatóterembe

A gyüjteményekben kutatott any

mény igazgatójától külön engec

Budapest, 19.....évi.....

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Fábián László, fafaragó-népi iparművész

VOLÁN HÍRLAP
1984 SEP 27

1021

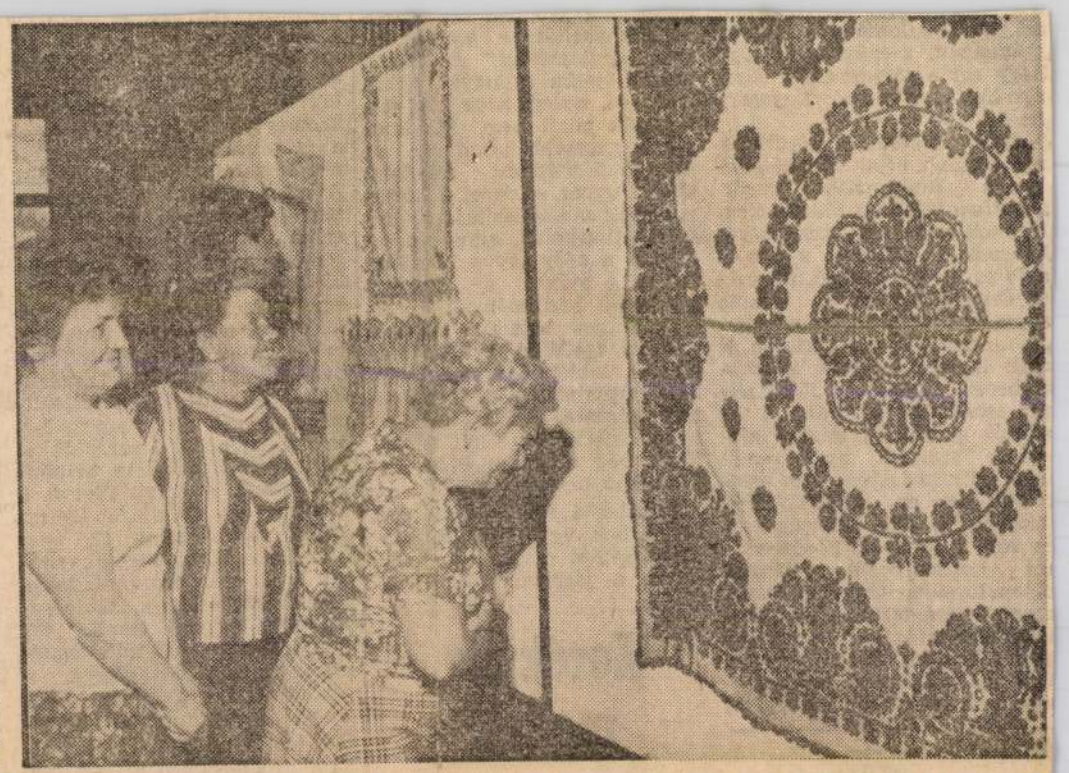

Megnyílt szeptember 21-én a II. országos közlekedési amatőr-népi iparművészeti kiállítás, a MAHART Művelődési Házában. A legértékesebb alkotásokat a kézimunkák képviselték, bőr- és fafaragásból viszonylag kevés érkezett. A volánosok szép sikerét mutatják az elhozott díjak: egyéni kézimunkában második díjat kapott Thusz Antalné zobor-vidéki tarsolya és Bátoriné Gém Eszter furtai fehér hímzése. Mindketten a 6-os Volán dolgozói. A megosztott harmadik díjat hozhatta el Szűcs Gergelyné, a 12-es Volántól baranyai vegyeshímzésével. Szakköri díjakban első lett a 6-os Volán, második a 14-es Volán kézimunka szakköre, a megosztott harmadik helyezést a 12-es kézimunka köre kapta. A zsüri Fábián László — 8-as Volán — Családfa című fafaragását jutalomban részesítette.

A színvonalas kiállítást a KSZDSZ kulturális agitációs és sportbizottsága rendezte.

(Fotó: Zaják Piroska)

rel, 20-25 kilométeres sávval számolnak, s méghozzá úgy, hogy ezt a távolságot a főváros határától veszik figyelembe.

Az agglomerációs közúthálózat legfőbb útjai természetesen a Budapesttől sugár irányban kiinduló főutak, amelyeknek egymással nincs közös kapcsolatuk (Kivéve a 6-os és a 70-es utakat Érdig!), sőt még az összekötő utak is inkább sugarasak, és a körirányú összekapcsolódás kialakításán is csak most dolgoznak a szakemberek. Érthetően túlterheltek tehát ezek az utak, s ráadásul az esetleg tehermentesítésre szolgáló alsóbbrendű utak pályaszélessége sem megfelelő; sok az útburkolatnál keskenyebb híd (útszűkület), és sok a szintbeli közúti-vasúti kereszteződés. Mindez olyan forgalmi tényeket jelent, amelyeket a biztonsággal közlekedni akaró járművezető figyelembe kell, hogy vegyen. Röviden: ezeken a szakaszokon nem lehet már késéseket határán a jelenlegi két sávos utak kapacitása a csúcsórákban már kimerült!" Az alsóbbrendű utakra ez ugyan nem érvényes, viszont azok meg minőségük miatt nem alkalmasak a gyorsabb haladásra. A közeljövő útépítési feladatai között ugyan szerepel a kétsávos utak sáv-szélesítése (7 méteres útburkolat), egyes szakaszokon a négy sávvá bővítése, ám ez a munka a jelenlegi gazdasági körülmények között csak lassan haladhat előre, a sugaras mellé a „gyűrűs" úthálózat kialakítása sem várható napjainkban. A járművezető számára kedvezőtlen forgalmi adottságok tehát várhatóan még hosszabb időn át gondokat okoznak majd.

Jelenleg a gondos vezetés, a helyzethez való alkalmazkodás segíthet csak, mégpedig éppen a járművezetők részéről!

VOLÁN 6 Hírlap

Kerékpár mellett

Ismeretes az új Kresznek az a kitétele, amely a párhuzamos közlekedésről szóló fejezetben megengedi azonos forgalmi sávban az egy nyomon

a felszólalók — az 1984. évi munkával, eredményekkel kapcsolatos észrevételeik mellett — ismertették brigádjuk, üzemegységük kollektívájának a pártkongresszus tiszteletére tett vállalását, pótfelajánlását. A személyforgalmi üzemegység kollektívája, amely már előbb a kongresszusi versenyhez való csatlakozási felhívással fordult a vállalat más egységeihez, többi között célul tűzte: a tervezett utaskilométert 2. az előirányzott jövedelmezőségi mutatót 1 százalékkal teljesíti túl, a teljesítményarányos üzemanyag-felhasználást pedig 1 százalékkal csökkenti. Szocialista brigádjaik közül a helyi, illetve a távolsági és különjárat üzembeliek több mint 12 ezer liter üzemanyag megtakarítását és 2 ezer óra társadalmi munka végzését, a taxirészlegbeliek bevételi tervük 430 ezer forinttal való túlteljesítését vállalták év végéig. A csatlakozási felhívás óta újabb személyforgalmi brigádok tettek pótfelajánlást. Például az *Olajmező* brigád (távolsági és különjárat üzem) 1000, a *Petőfi Sándor* (helyi üzem) szintén 1000, a *Kilián György* brigád (távolsági és különjárat üzem) 500, a *Má-*

A brigádvezetői tanácskozáson *Vaskó János*, az ipari üzemegység csoportvezetője elmondotta, hogy mind a 17 szocialista brigádjuk *kiegészítette* brigádszerződését az üzemegységi feladatokhoz kapcsolódó pótfelajánlásokkal. Üzemegységi szintű vállalásuk: külső bevételi tervük 7 százalékos túlteljesítése, az összköltség 3 százalékos csökkentése, a munkafegyelem megszilárdítása és a balesetmentes munkavégzés megvalósítása.

Megtették pótvállalásaikat a teherforgalmi, a műszaki üzemegység, valamint a többi önálló gazdálkodó egység brigádjai is. Például a csongrádi tehergépkocsivezetők többi között vállalták, hogy a bútorfuvarozásban a második félévben terven felül gépkocsinként 10 ezer 620 forinttal növelik a bevételt; az év hátralévő részében két kommunista műszakot szerveznek; további 10 százalékkal csökkentik a rakodás és szállítmányozás terén jelentkező bírságjellegű költségeket; önálló fuvarszervezési tevékenységük fokozásával a tervezett 78-cal szemben 79 százalékra teljesítik a futáskihasználási százaléktervüket.

Izsák András

Az utolsó simításokat Dombi Béla szobafestő szociális létesítmény nyozójában

KÖZLEKEDÉSI FILME

Fődíjat kapott Magyarország

A vasúti sorompók című magyar versenyfilm fődíjat, az *Ittas vezetés* című animációs film pedig a nemzetközi zsüri különdíját kapta a KGST-országok augusztusban rendezett *III. nemzetközi közúti közlekedésbiztonsági filmfesztiválján* Karlovy Varyban.

Nyolc ország 71 filmet mutatott be, közlekedési témák szerint három kategóriába sorolva: Gyermek a közlekedésben és animációs; Műszaki és technikai újdonságok; Gépjármű, motor, segédmotor, kerékpár témák. Műsoron kívül a csehszlovák közlekedésbiztonsági szakemberek videóműsort is bemutattak.

A filmek vetítését követően a részt vevő országok film- és közlekedési szakemberei tanácskoztak a filmek felhasználási lehetőségeiről (tv, mozi, előadások keretében stb.), illetve beszámoltak a közúti közlekedésbiztonsági filmgyártásukról. Végül megállapították: a filmek nagy segítséget nyújtanak balesetmentes, kulturált és a szabályokat betartó közúti közlekedés nevelésében, az oktatásban; igen fontosnak tartják, a tévék rendszeres műsorban vetítsék ezeket; a feltétlenül meg kell valósítani a KGST-országok közötti filmcseréket, valamint egyes témákban a koprodukcióban történő filmkészítést.

Boross József

Fábián László, művészettörténész és kritikus

Trombitás Tamás kiállítása látható az Ernst Múzeumban, 1985. dec. 9 – 1986. jan. 5.-ig.
a kiállítást megnyitja: Fábián László
a – " – rendezte: Jerger Krisztina.

Műcsarnok és Kamaraterme;
1985. dec.

1021

1984.X.18. Petőfi 10.45 /HZs/

LÁTTUK, HALLOTTUK

- Csekubista festők kiállitása látható a Szépmüvésze i Muzeumban. Idézet Apoliner Kubista Kiál ványából.
"A geometria a klasszikus müvészetek számára ugyanaz, mint a nyelvtan az irásmüvészet számára. Csak a fényképészek mesterkednek a természet repro ukálásával. Magyarországon a kubizmus nem vált erőteljes mozgalommá. Csehszlovákiában viszont igen. Fábián László szerint milyen szinvonalon?

- Magyarországon ez mozgalomként soha em létezet: mig ebből a kiállitásból is az derül ki, hogy volt egy kubista mozgalom, amely nem egyszerüen a cseh fes észet, vagy a cseh szobrászatra lokalizálódott.

- Ha meg tudnánk azt fugalmazni, hogy miben különbözik Brak Lesie, és Picassó kubista festészetétől a cseh kubizmus.

- Az ég világon semmiben, de engem az lep meg leginkább, hogy ez a festészet a egkiválóbbjaiban is mennyire nyomon követi azokat a festőket, akiket a kubizmus nemzetközi hirnévre vitték.ú Filla életmüvét tekintve jószerivel össze is vethetjük Picassóével, mig Picassónak a kubizmustól elindulva váltakozó korszakait is megfigyelhetjük eb en az életmüben. Azt hiszem, hogy arról van szó, hogy ebben az időszakban a cseh festészet igazán nem hitt a saját lehetőségeiben, és ugy gondolom, hogy ez a francia szellemi nyomás uralta ezt a festészetet. Most azért némi megkötést mégis tennék, mert két olyan festőt mondanék akik talán erről egy kicsit eltérnek. Megneveznék Karel Capek fivérét Jozef Capeket, aki neves festő volt és Bohumil Kubistát aki már a nevében is jelezte ezt az elkötelezettségét. Az utóbbi talán azért s fontosnak tartom megemliteni, mert valaha a magyar 8-ak csoportosulásának is tagja volt. Ők ketten valahogy kelet-európai festészetet müvelnek. Nem annyira kiagyalt az egész, v alahogy sokkal durvábban áttetszik ezeken a kubista szabdalásokon is az a valóság amelyikben ők léteznek, légyen az akár az akkori csehország történelmi, társadalmi valósága. Áttetszik rajta a fogalmazásnak az egyszerüsitésére való törekvés, az hogy közérthetőbben, mindenki számára drasz ikusabb emblematikussággal fogalmazzák meg a mondandójukat.

- Tehá nem beszélhetünk csupán egy lenyomatról a nagy Kubistáknak a másolásáról. Létezik önáló cseh kubista festészet.

- Igen, esetükben feltétlenül és akkor még más terüle en kellene megnéznün k az önálló cseh kubizmust. Kétségtelen, hogy Ottó Guttfran szobrászata az önáló kubista szobrászat. Mégis olyan erüle re hivnám fel a figyelmet, amelyikre nem szoktunk odafigyelni. A cseh kubista épitészet komoly teljesitményeket hozott létre.

Ezek az épületek valóban magukon viselik egy csak itt létező igy kidolgozott stilusnak a nyomait.

- Miben különbözik egy kubista ál al tervezett ház, nagyon drasztikusan akarok fogalmazni, ajtaja, ablakai vannak?

- Természetesen, nem kell ilyesmire gondolni, inkább a formai jegyekre kell gondolni, igaz, hogy ezek a cseh épületek az épitészek jó szerivel egytől-egyig a bécsi akadémián végeztek, ahol ebben az időszakban egy erős funkcionalista szellemü épitészet uralkodott. Ők átvették ennek a funkcionalizmusn ak az alapeszméjét, de a megjelenitésben, a tömbszerüségben, a kiképzésben, a felületek megtörésében kubisztikus erőket használtak. Ezért ezek a épületek ilyen különösen szinte indokolatlanul klasszikusak mértani értelemben vett klasszikusságra tessék gondolni , és ez a hogy mondjam ez a külső mintha kicsit némi disszonanciában lenne a belső tereknek a használhatóságával közvetlen funkcionalitásával.
/zene/

1984. november 1. Petőfi lc,45 Vné

Láttuk, hallottuk...

-A Budapesten lévő Józsefvárosi Galériában látható Matkócsi András fotókiállitása. Bár előljáróban azt is el kell mondanom, hogy Matkócsikot eddig nem fotósként, hanem filmoperatőrként ismertük. Legutoljára például az Eszkimó aszszony fázi cimü Quantus-filmnek volt az operatőre De most ne Matkócsi filmjeiről beszéljünk,hane m a Józsefvárosi Galériában látható fotókról. A mikrofonnál Fábián László.

- Matkócsi kiállitásán, ha azt mondanám, hogy csak tárgyfotók vannak, akkor sem tévednék nagyot, jóllehet, kiállit például szinésznő portrékat,jólleket kiállit olyan fotókat, amelyeket női lábak vannak, ezt azért hangsulyozom, hogy női lábak,mert tulajdonképpen nagyobb darab ezekből a hölgyekből nem látható. Tehát ilyen értelemben ezek a lábak is egy ilyen tárgyaias elidegenitésben szerepelnek. És aztán kiállit bizonyos olyan tárgyak fotóit, amelyek tárgyként talán a mi szemünkben nem is mindig léteznek.Tehát mit tudom én, egy teherautó gumijának a nyomát.Vagy keres egy épületdarabot, egy körészletet, és igy tovább, és igy tovább és ezen kivül olyan tárgyakatis, amiket ilyen együttesbe tulajdonképpen ő kreál. Tehát vesz mondjuk egy piros golyót, amit elhelyez mondjuk egy vödös kövek között,és ezt variálja, optikailag, az egyensulyát, variálja a távolságot, a ráközelitést és igy tovább, és igy tovább. Csinál ilyen portrészerüségeket, amelyeket ő portrénak nevez, de nem portré, mert tulajdonképpen csak egy kendőt látunk jószerivel. Szóval ezzel azt akarom elmondani, hogy ez egy sajátos metafizikus világ, amit ő itt létrehoz. Ezek tulajdonképpen ebben a valóságban, igy csak ezeken a mütárgyakon léteznek. Közelebbi rokonait talán olyan festőknél találom,és ez is egy jó dolog, hogy fotó kapcsán mat mgint beszélhetünk a festészetről, mint a Dekirico, vagy például a Carmo Carra, tehát ez metafizikus szürrealizmus.

Amikor portrékat csinál, hangsulyoztam az imént, akkor is tulajdonképpen tárgyakat fényképez. Tudniillik nem igazán fontos számára, hogy ezek a figurák,ezek az arcok, ezek éljenek olyan értelemben, ahogy ezt egy naturalista fotótól elvárjuk. Sokkal fontosabb számára, hogy elkezdjük benne keresni a fotósnak a gondolatait, hogy miért igy merevedik ki előtte egy arc, mit akar ezzel az arccal,

saját magából kifejezni? Ez egy nagyon érdekes megközelitése szerintem, a portrézásban, amikor egyilyen müarc áll előttünk. Szóval elidegenedik az eredeti énjétől. Egy furcsa csel játszódott le velem itt a kiállitóteremben. Ezek a fotók üveg alat t szerepelnek, és az üveg, mint tudjuk, tükrözik. És az egyik portrét nézve, arra lettem figyelmes, hogy az utca képe megjelenik ebben a tükörben. Valahogy az autó, a forgalom, ugy rákopirozódik erre a fotóra. És nagyon ott volt a helyén az az egész utcaforgalom. Szóval hirtelen a járművek is, a járókelők is, mintha ezekből a fejekből jönne elő.

1984.XII.6. P. 10,45 /Kerekes/

Fábián László, művészettörténész és kritikus

Láttuk, hallottuk

- Nem tudom, szerepel-e a közhelyszótárban az a mondat, hogy attól függ, honnan nézzük. Szerepelhetne, pedig néha tényleg attól függ. Lábas Endre Pince, tető, terasz cimü fotókiállitása a Budapest Galériában látható. Más-e a világ, hogy ha a pincéből, padlásról nézzük. Fábián László.

- Biztos. Én ugy gondolom, hogy nem egyszerüen ez határoz meg egy aspektust, sokkal inkább az, hogy a pincébe pinceszándékkal ülünk-e be, és a padlásra padlás szándékkal megyünk-e fel, mert pincéből se biztos, hogy ha ennétkezdünk el mondjuk fényképezni, ahogy ezt Lábas Endre teszi, hogy pincét fogunk fényképezni. Én azt hiszem, hogy őneki az a törekvése ezzel a kiállitással, hogy valami kalandot próbáljon nekünk felvágolni, egy városról, amely város hát mégiscsak valami módon, ha nem is ugy, mint neki, közeli ismerősünk, és egy picit ennek a városnak azt a rejtettebb történetét is felkutassa, amelyik nem annyira kivánkozik képeskönyvekbe. Tehát azt, ahol - hát hogy mondjam - féreg rág, a város érdes része, ahogy ezt a költő mondta annakidején, aki szintén jólismerte, és akit azért citálok heu léynvalóan ide, mert egyik VI.kerületi lakását is fotografálja, azt is nagyon elhanyagolt állapotban.

- Kaffkától ugy tudjuk, hogy a padlások szintjén egy másik világ kezdődik, egy olyan világ, amiről a hétköznapokban nem nagyon értesülünk, de ott van a fejünk fölött.

- Igen, ez a müvészek nagyrészét a XX.században foglalkoztatta, ez a tető aspektus. Film is készült ilyen,a 30-as évek francia filmmüvészet ilyen filmeket csináltak többen is. Nyilvánvalóan, hogy ezek a háztetők ezek a képzőmüvészetben is megjelentek, és megjelentek az irodalomban is. De igy, hogy ebből az egészből egy ilyen sajátos kalandozás alakuljon ki, ahogy ezt Lábas Endre teszi, ezt csak a fotózás eszközeivel lehet megvalósitani. Nem is az egyszerü fotózás eszközeivel, hanem oly módon, hogy ezekbe a fotókba azért beleavatkozunk, itt bizonyos laboratóriumi eljárások is konzekvensen jelen vannak, és egy kicsit régebbinek maszkirozza a szerző ezeket a fotókat, mint amikor készültek.

- Szóval egy kaland lehetőségét mindenképpen igéri ez a geg, hogy nézzük meg Budapestet, padlásul és pincéül. Benne van-e maga a kaland végülis?

- A kaland is benne van, tudniillik azért nem szabad elfeledünk, hogy mi mindnyájan ismerjük ennek a kalandnak a végét A 24 órában fényképeződtek meg ezek a helyszinek igy, tehát hogy végigment a fotógráfus - azért mondom ilyen kétkedve, mert ugye képzőművészről van szó, aki csak olybá tünik fel, hogy kiránduit a fotó területére, hát amikor a fotográfus végigmegy ezen a városon, és meg akarja őrizni - tudja, hogy ezeket előbb-utóbb lebontják, hiszen ő maga fényképez olyanokat, ahol már a bontás megindult, egy falat már beütöttek azzal a bizonyos sullyal például, és már ott összeroskadt egy fal. Kidobva egy ajtóelem vagy egy ablaktok az udvarra Tudja, hogy ez most még megragadható. Hogy ha én ügyesen sétálok ezeken az utcákon, hogy ha mindenhova benézek, akkor ezt a közelmult, de mégis hajdan volt Budapestet ezt még át tudom örökiteni. De aztán jönnek a ldózerok, legyaluljak ezt a földet, és helyére hát megkapjuk az immár nekünk menetrendszerüen kijáró panelokat.

FÁBIÁN LÁSZLÓ

1021

1982. VII. 7. Televizió 2. müsor 21,30 Áné

TV Hiradó 2.

- A Csepel Müvek Munkásotthonában ma délután nyitották meg Fábián László faragómüvész kiállitását. Mit mond a müvész alkotásairól?

- Én csak falusi módon, falusi figurákat faragcskálgatok, kedvenc témám a régi mesék, megfaragok egyébként olyan szobrokat is, amelyek közel állnak hozzám embereket, amivel szeretném azoknak az embereknek az emlékét felállitani, amelyek körülöttem éltek, vagy elődeim voltak. Keményfának különböző szinei vannak, ezek a szinek engem érdekelnek és fel is használom őket az én munkám folyamatán. Sok figurát csináltam, nagyon sok 2-300 darabot csináltam már. Ez egy szőlőgyökér, eldobott utszélen otthagyott fadarab, én amikor ezt felvettem ugye mindjárt nézegetni kezdtem, láttam benne egy gólyamadárszerüséget, ez a kis fadarab tavaly került a kezembe, egy nagyon szép juharfának egy felső felületi része, nagyon szép domborulatok voltak rajta, a hidrogénbombával kapcsolatos témát öleli fel, és mi generációnak neveztük ezt el, ezt az alkotást, ezt a faragványt.

Na most miért csináltam én igy meg? Rajzoltam rá két embert, mert szerintem ez a mai generáció, a felnőtt generációnak az a feladata, hogy ezt a szörnyeteget próbálja a következő generációk feje fölül eltovábbitani, mert itt a mi utódaink általában mi azt szeretnék, ha a kalapácsot, tehát a szerszámot és azt a bizonyos békemadarat, azt a békét adnánk nekik.

- A kiállitás augusztus 7-ig látható, a Csepel Müvek Munkásotthonában.

1021

FÁBIÁN LÁSZLÓ

Fábián László: Veterán

kalot elsüllyesztettek 720 000 font.

Amikor F
brit légierő
kozott a
Spiegel"-nek,
Angliának
„Harrier"-típ
felszálló re
ezek egy rés
lajdonában
Harrier". A
művelet
Harriert külá

mar egy dollár volt egy do-

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
1982 JUL 10
1091 BUDAPEST IX., DÉLI ÚT 51.
Telefon: 337-148, 340-726
MHSAJTÓFIGYELŐ

Laosz

236,8 ezer km² területű, 3,6 millió népességű ország. A lao törzsek az i. sz. I. században telepedtek le, a mai Laosz területén, s alapították meg első birodalmukat. A központosított állam azonban többször is részekre szakadt, majd 1883-ban Sziám (Thaiföld) hódította meg. 1893-tól a francia gyarmatbirodalom (Indokína) része, 1940-ben pedig a japánok foglalták el. A francia gyarmatosítás ellen küzdő népi erők harcának eredményeként, az 1954-es genfi egyezmény szavatolta az ország függetlenségét, de ezt több állam, elsősorban az USA nem tartotta meg. Újabb küzdelmek után 1975 végén kiáltották ki a független Laoszi Népi Demokratikus Köztársaságot.

A hosszú háborúk következményeként elmaradott agrárország, az egy főre jutó nemzeti össztermék 100 dollár alatt van.

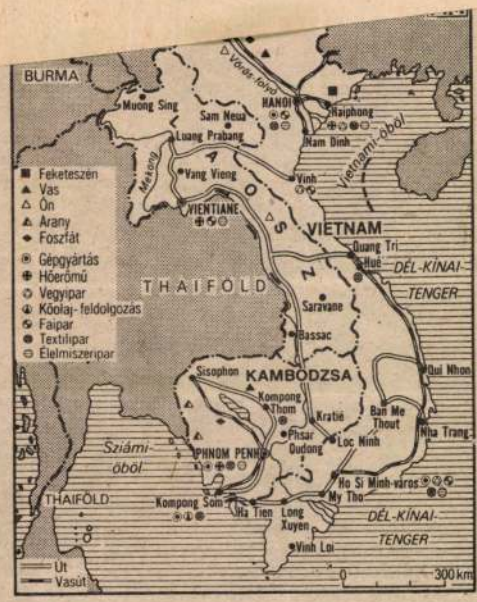

Terményei: rizs, kukorica, dohány, kávé. Említést érdemel az állattenyésztés (szarvasmarha, sertés, baromfi) is.

Noha jelentős ásványkincsekkel rendelkezik (ón, vas, szén, kőolaj, arany, réz), egyedül csak ónércet bányásznak — évi 600 t, 14. a világon. A gyáripart néhány élelmiszeripari- és textilüzem képviseli. Fő kiviteli termékei: az ón, kávé, bőr és fa. Behozatala: élelmiszer, textília, gépek és fogyasztási cikkek.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1900 AUG. 13

Komárom Megyei Dolgozók
Lapja

Fábián Imre

BÁNYÁSZFESTŐ KIÁLLITÁSA

1021

Fábián Imre bányászfestő képeiből kiállitás nyilt pénteken délután a tatabányai Ifjúsági Házban. A kiállitás a festőnek a bányáról és a bányászéletről készült képeit mutatja be.

egy 8

1021

FÁBIÁN LÁSZLÓ

Fábián László: Hosszúfok, 1980

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1982 JUL 10

MHSZ SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

NÉPÚ

Történ

Mire tanít a nemzeti em

A nemzeti emlékpark bejárata

Az ópusztaszeri nemzeti történelmi emlékpark látogatók, de főleg diákok ezrei előtt tárja ki kapuit, hogy megismertesse a két honfoglalás történelmi eseményével őket. A múlt századi Árpád-emlékmű és a maga teljességében bemutatásra kerülő romkert, a szegedi és a szentesi tanya, a makói hagymásház, a csongrádi halászház és a Pusztaszerről idehozott árpádhalmi iskola most már egyfajta történelmi, néprajzi levegőt áraszt. Am ezek az é tékeink csak akkor válnak valóban érdekessé, ha érdeklődők töltik meg a szabadtéri múzeum tereit és a látnivalókban bővelkedő kis szobákat.

A Szegedi Kapu nyitott ajtaja a távoli országútra tekint, ahonnan egymás után érkeznek az autóbuszok tele jókedvű, vidám diákokkal, akik a rendhagyó történelemóra kedvéért utaztak nymus Gesta Hungarorum című munkája —, ez az akkori országgyűlésnek felelhetett meg.

Bizonyosnak tartható, hogy Anonymus korában sokak által jól ismert földrajzi fogalom volt a *Körtvély-tó*, a *Botva-mocsár*, s *Gyümölcsény-erdő*, *Alpár-homokja*. E helynevek nagyobb része ma is él.

Fabián László
műbarátaeres

Vésett évszám a zsennyei haranglábon

Fábián László író hagyományról, közösségről, eltűnő szavakról, a fájdalom, a gond és az öröm emberéről

A napokban jelent meg Fábián László Gutaházi nyarak című könyve, mely Szilárdi Béla tíz festményét és az író tíz rövid történetét tartalmazza. Utóbbiak tájnyelven íródtak, és céljuk láthatóan annak a nyugat-magyarországi dialektusnak a felidézése és megőrzése, melyben a zsennyei születésű író felnőtt, s melynek – ma is kétlaki lévén – fokozatos eltűnését évtizedek óta érzékeli. Zsennye, Gutaháza és a tágabb környék fakuló hagyományvilágáról, a faluközösség változásáról kérdeztük az írót.

KÁKONYI PÉTER

Valóban kétlaki vagyok. Egyszerre zsennyei és budapesti. Ami a könyvet illeti, úgy született, hogy a Zsennyétől mintegy másfél kilométernyire fekvő Gutaházán él *Szilárdi Béla* festő barátom, aki mellesleg maga is kétlaki, München és az alpokaljai Gutaháza között osztja meg idejét. Amikor megmutatta tíz festményét, és hozzátette, Gutaházi nyarak a képek közös címe, arra gondoltam, írnom kéne e művekről valamit. De mit? Az esszé talán ide „nagyképű" és tudálékos lett volna. Megragadtak a festmények „aranysárga nyarai" és közben az is eszembe jutott: lassan fél évszázada tűnődöm azon, hogyan írhatnám meg ezt a tájat, e vidék nyelvét. Meg persze azt a zárt világot, amiben jórészt magam is felnőttem, meg azt a tényt is, hogy e világ – minden zártsága ellenére – képtelen ellenállni a modern történelem otrombaságának. Lassan elveszíti régi színeit, nekem kedves szavait és legendáit. Hozzáteszem, gutaházi kötődésem nekem is van, hiszen Szilárdi Béla háza közelében áll az anyai öregapámé, melyet egy német család vásárolt meg és újított fel. Amúgy Zsennye és Gutaháza nemcsak a térben, de az itt beszélt nyelvet tekintve is ugyanazon zárt közösség része. Ezt végiggondolva jutottam el odáig, hogy a tíz képhez megírok tíz kis történetet, tíz mítosztöredéket itteni nyelven. Azon a nyelven, ami elveszőben van. Amit magam sokkal jobban értek és ismerek, mint a nálam egy generációval ifjabb zsennyeiek.

– A globalizáció minden nyelvi és kulturális szigetet eltüntet…

– Amiről beszélek, valóban nyelvi és kulturális sziget, és a globalizáció még a sokkal nagyobb egységeket, a nemzeti nyelveket és kultúrákat is fenyegeti. Az a nyelv, ami a gyerekkoromban még élt a környéken, azért is fontos számomra, mert bizonyos legendák csak ezen a „szigetnyelven" élnek. Cicelle, Nininánné Laci, a Kissorok hídja, az ördögábéce, a kurugla meg a többi. Ezeket az alakokat és motívumokat igyekszem a könyvemben felmutatni. És bár a történeteim rövidek, az egész könyvnek van tán bizonyos regényessége. Mert a regényt aligha csak terjedelme teszi regénnyé, sokkal inkább az, hogy képes-e bemutatni a teljes világot, külsőségeiben is persze, de főként azáltal, hogy benső titkait megjeleníti. Azt hiszem, sikerült egy balladisztikus regénykét írnom. Ezt persze némi önirónia val mondom.

– Tulajdonképpen leletmentés, amit tesz, hasonlatos kicsit a régész munkájához.

– Valóban lelet- és értékmentés. Talán kétféle értelemben is. Egyfelől a nyelv megőrzése és felmutatása. Annak érzékeltetése, hogy bizonyos szavak és legendák léteztek valaha, talán nem is olyan régen. S kicsit tán még ma is itt vannak az idősebbek emlékezetében, bár a mai világban minden azon munkál, hogy eltűnjenek. Ez a dolog egyik oldala. Ezzel szorosan összefügg a másik. Volt itt egy jól működő közösség, ahol mindenkinek megvolt a helye meg a szerepe, ahol élt és hatott a szolidaritás, a közös eredet és egymásra utaltság érzése. Most ez a közösség is elfoszlóban van. Ez részben kulturális, részben etikai kérdés. Mára elfogyott az az erkölcsi erő, ami a közösséget összetartotta. A közösséget óvó hagyományrendszer, vagyis a kollektíva belső etikai kohéziója van megszűnőben. Ez a folyamat a szemünk láttára zajlik. És már csak mi, idősebbek tudjuk felidézni azokat a hajdani örömöket és bánatokat, melyek az együvé tartozás velejárói voltak. Valamikor, még a legsötétebb Rákosi-korban is élt a szolidaritás, az összekacsintás a hatalom otrombaságai felett. Ma nem lehet tudni, számíthatunk-e valójában egymásra.

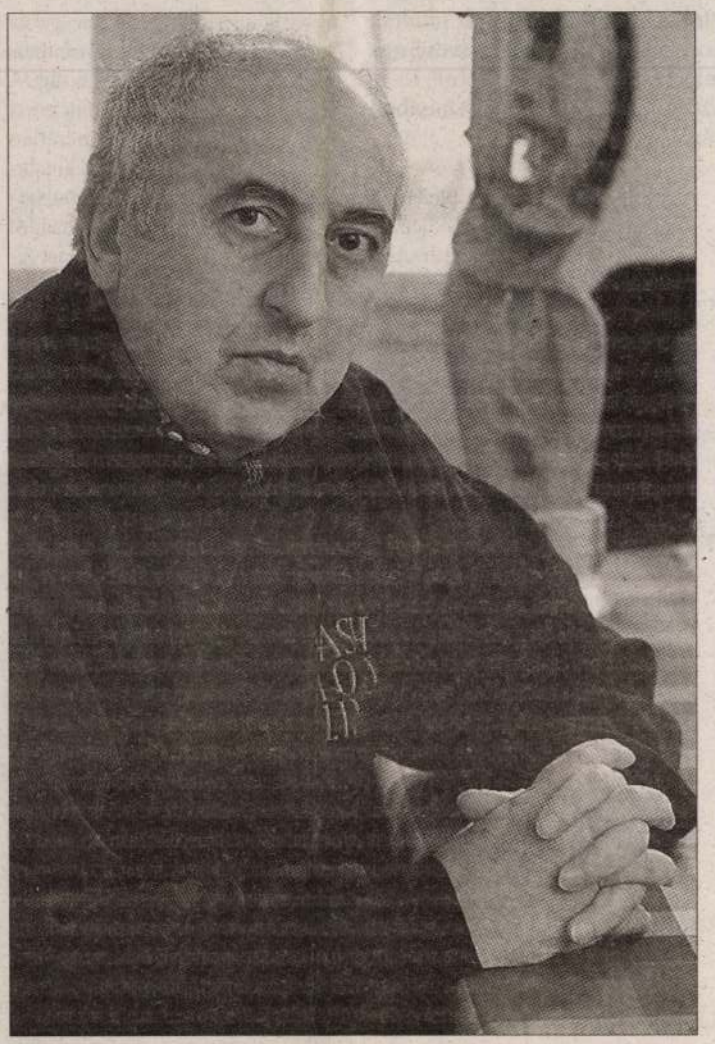

„Már csak mi, idősebbek tudjuk felidézni azokat a hajdani örömöket és bánatokat, melyek az együvé tartozás velejárói voltak" FOTÓ: BELICZAY LÁSZLÓ

– Volt-e valamilyen visszhangja a könyvnek?

– Mivel nemrég jelent meg, még kevés. De annak nagyon örültem, hogy *Határ Győző* felhívott Londonból, és jelezte: élvezettel olvasta a történeteket, bár mint mondta, sejti, hogy ezt a nyelvet rajtam kívül már nem sokan beszélik. Kíváncsi leszek arra, mit szólnak hozzá egyrészt azok, akiknek a „kulturális közegében" élek, másrészt az a közösség, melyből a szöveg származik.

– Egyik korábbi könyve, A fájdalom embere úgynevezett halálesszéket tartalmazott. Ígérte, megírja a mű folytatását is. Hol tart a munkával?

– Készen vagyok A gond emberével, ami a Kortárs Kiadónál fog megjelenni. Ez a munka közeli rokonságban áll A fájdalom emberével. Hiszen mindkettő abból a heideggeri alapgondolatból származik, hogy „életünket a halálhoz való előrefutásból éljük meg". Szembesülnünk kell részben a közelítő halállal, részben a nyakunkba szakadó gondokkal, és ez nemcsak szimplán fenyegetettség, de abszurdumok sorozata is. A két mű kifejezési formája különbözik: a halálesszékben sok a vallástörténeti és kultúrhistóriai kitekintés, a gond emberéről viszont fragmentáltabb szövegeket írok. E töredékeket összefűzi a „gond" mint bölcseleti, méghozzá ambivalens fogalom, hiszen a gondnak is megvan a maga homályosabb és világosabb oldala. Előbbi a halállal, utóbbi az örömmel érintkezik, ami a trilógiának tervezett esszéfüzér harmadik kötetének, Az öröm emberének a tárgya volna. Ez a harmadik kötet még csak terv. Készen van viszont és ugyancsak a Kortárs Kiadónál fog megjelenni 1876 című regényem. Furcsa könyv lesz, családgenezis, emlékidézés. Főhőse az anyai öregapám, aki az említett esztendőben született. Megjegyzem, ugyanez az évszám van belevésve a zsennyei haranglábba is. Nagyapám fiatalon halt meg, nemhogy én, még az édesanyám sem ismerte. A könyv tehát attól rejtelmes, hogy valami jórészt ismeretlent kíván kimondani. Az őseim keresése, egyúttal persze önmagam keresése is.

A csoda alkonya

Lőrinczy Attila és Melis László A csoda alkonya, avagy egy tündökletes torzszülött kalandos élete című darabja látható január 12-én, 13-án, 23-án, 24-én és 31-én 19 órakor az Új Színházban (VI., Paulay Ede u. 35.). A Réthly Attila rendezte előadás fontosabb szerepeiben Vass György, Pápai Erika, Derzsi János, Nagy Zoltán, Botos Éva és Ráckevei Anna látható. (Cs. O.)

Montserrat Caballé visszatért

Montserrat Caballé tízéves kényszerszünet után a hét végén visszatért az operaszínpadra. A világhírű katalán szopránt a barcelonai Gran Teatre del Liceu közönsége hatalmas ünneplésben részesítette. A hatvankilenc éves, nehézsúlyú dívát az orvosok 1992-ben, különböző betegségek és műtétek után eltanácsolták az operaszerepléstől, mert úgy vélték, hogy a színielőadással járó stressz és megerőltetés túlságosan igénybe venné. (MTI)

Tükörképek

Versekkel, filmekkel és filmversekkel várja az érdeklődőket Dénes Gábor Balázs Béla-díjas filmrendező, operatőr Tükörképek című szerzői estjén január 24-én, este 7 órakor a Rátkai Márton Klubban (VI., Városligeti fasor 38.). (O. Cs.)

Ismét „ünnepel" a Sex Pistols?

A punkzene legnagyobb hatású zenekara. a Sex Pistols II. Erzsébet brit királynő uralkodásának ötvenedik évfordulója környékére – vagyis június elejére – „nosztalgiakoncerteket" tervez. Bár a csapat frontembere, Johnny Rotten még nem erősítette meg e híreket, a dolog valószínű, hiszen az anarchista csapat éppen negyedszázada, 1977-ben robbant be a köztudatba azzal, hogy a királynő uralkodásának huszonötödik évfordulójára

Mai televízió- és rádióműsor

A rádió- és a televízió-műsorok részletesen és ajánlóval a keddenként megjelenő, színes, 32 oldalas **MŰSORÚJSÁG** című mellékletünkben olvashatók.

m1: **5.45** Agrárvilág **6.00** Ma reggel **8.30** Topmodell **9.05** Naprakész magazin **11.05** Derült égből egy család **12.01** Híradó délben **13.00** Roma Magazin **13.30** Domovina **14.05** Szeretni kell **15.00** Magyar Ház **15.30** Váratlan utazás **16.20** 100 kép a XX. századból **16.30** Mai hitvallások **16.55** Úton **17.20** Maradj velünk! **17.30** A Black Rose vár titka **18.00** Híradó hatkor **18.15** Esti mese **18.35** Chicago Hope Kórház **19.21** Szót kér a természet! **19.30** Híradó este **19.53** Sporthírek **20.05** Kékfény **20.45** Pesty Fekete Doboz **21.15** Szilveszter újra! **21.50** Aktuális **22.15** Híradó este **22.25** Théma **22.40** Fogadóóra **23.10** A makrancos feleség

m2: **5.45** Agrárvilág **6.00** Ma reggel **8.35** Delta **9.00** Zöldvendéglők **9.30** Európa Galéria **10.00** A bábu **10.55** Ismeretlen ismerősök **11.25** Az érzés elmúlik... **12.02** Topmodell **12.25** Tetovált Paradicsom **13.00** Híradó délben **14.00** Zenebutik **14.50** Néprajzi értékeink **15.05** Naprakész magazin **17.00** Iskola utca **17.50** Van öt perce? **18.00** TS: futballhétfő **19.35** Esti mese **19.55** Théma **20.10** Híradó este **20.35** Sporthírek **20.45** Európa kék szalagja, a Duna **21.40** Vágta **23.25** Záróra

DUNA TV: **5.10** Vatikáni Rádió **5.30** Indul a nap **8.40** Heti Hírmondó **9.15** Végek jelképe **9.45** Verbunok: Szatmár **10.00** Rózsa Sándor **11.00** Hajóval két világ határán **11.50** Híradó **12.05** Tálentum **12.30** Emlékképek **12.50** Udvarház **13.15** Célkeresztben **13.40** Magyar történelmi arcképcsarnok **13.55** Szervátiuszok **14.10** A világvége forgatókönyvei **15.05** Zengő ABC **15.15** Rendhagyó történelemóra **16.00** Klip-zóna **16.15** Végre, szabadon! **16.40** Állatmentők **17.00** Kalendárium **18.00** Híradó **18.30** Mese **18.55** Hej, hej, helyes beszéd! **19.00** Határok között **19.30** Pumukli kalandjai **20.00** Párizs blues **21.35** Művészetek randevúja **21.45** Híradó, sport **22.00** A szellem órája **22.40** Üzenet **23.35** Kilencedik emelet

RTL KLUB: **6.30** Reggeli **9.00** Receptklub **9.10** Top Shop **9.25** Tiltott szerelem **9.50** Teleparti **10.40** Top Shop **11.35** Delelő **13.10** Teleparti **14.00** Helen és a fiúk **14.25** Jack és Jill **15.15** Milagros **15.40** Csak egy szavadba kerül! **15.45** Receptklub **15.55** Híresek és gazdagok **16.20** Csak egy szavadba... **16.25** María Mercedes **17.15** Üstökös **17.20** Mónika **18.05** Találkozások **18.30** Híradó **18.55** Legyen ön is milliomos! **19.25** Fókusz **19.50** Párizs–Dakar rali **19.55** Barátok közt **20.25** Végtelen erő **22.05** Párizs–Dakar rali **22.35** Mi van, haver?

Harci gáz nyomai horvát művesékben

Az illetékesek titkolóznak, a svédországi gyártó ellen nem indul bűnügyi vizsgálat

Horvát rendőrségi szakértők halálos harci gáz nyomait találták meg a Baxter amerikai cég Svédországban gyártott műveséinek szűrőberendezéseiben, amelyek tavaly október 8-tól 13-ig 23 horvát vesebeteg halálát okozták – írta vasárnapi számában a Vecernji List című zágrábi újság.

GÁSPÁR MIHÁLY

Mint arról a legnagyobb példányszámú horvát napilap beszámolt: a zágrábi bűnüldözés-technikai központ laboratóriumaiban harci gáznak is használt perfluoroizobutilén nevű, nagyon mérgező, színtelen gázt találtak a vizsgált szűrőberendezésekben. A vizsgálat eredményéről értesítették a horvát államügyészséget, és feltételezhetően az Interpol washingtoni és madridi nemzeti irodáját is, mivel a Baxter-művesék okozta halálesetekben a horvát hatóságok a spanyol rendőrséggel és az FBI-jal együttműködve nyomoztak – írta a zágrábi újság. A beszámoló szerint ez a fajta harci gáz tulajdonképpen ismeretlen Horvátországban – derült ki azután, hogy az országos kriminológiai intézet szakemberei tájékozódni próbáltak róla. A Vecernji List által megszólaltatott szakértő szerint az illetékesek közül senki nem volt hajlandó közelebbit mondani a gázról, s a szakirodalom is szinte csak a létezéséről tud.

A horvát belügyminisztérium szóvivője, *Zinka Bardic* egyébként megerősítette, hogy lezárult a nyomozás, az államügyészséghez eljuttatott eredményhez azonban nem fűzött magyarázatot. A szakértői leletek még megerősítésre várnak független nemzetközi intézmények részéről – mondta. Az azonban kiderült, hogy a művese-berendezések gyártója elleni bűnügyi vizsgálat megindítását a svéd államügyészség megtagadta. Mint arról *Anto Nobilo*, az áldozatok hozzátartozóinak ügyvédje elmondta, a döntést az államügyész azzal indokolta, hogy egyértelműnek találtatott: a harci gáz tragikus véletlen folytán, nem pedig szándékosan került a szűrőberendezésekbe. „A szándékosságot természetesen mi sem tartjuk elképzelhetőnek, éppen ezért nagyon meglepett minket a hivatalos nyomozás megtagadásáról szóló svéd reakció" – nyilatkozta az ügyvéd.

Saját szerv az áru

MTI

Gondozatlan gyermekek jeligével egy újvidéki hetilapban már jó ideje szerepel egy hirdetés, amelyben emberi vesét ajánlanak fel eladásra. A Gradjanski List című újvidéki napilap kiderítette, hogy egy 38 éves asszony, illetve három évvel idősebb férje adná el egy-egy veséjét, hogy ezzel biztosítsa családjuk megélhetését. „Fizetésünkből alig futja a legalapvetőbb szükségletekre. Nem várhatunk tovább, normális életet kell biztosítanunk fiainknak. Az egyik most végzi az általános iskolát, a másik középiskolás" – hangzik a magyarázat. Az asszony és férje abban bízik, hogy a kockázatos műtétek révén, amelyeknek nyomán mindegyiküknek a megmaradó egyetlen veséjével kell élnie, jelentős összegre tehetnek szert. A hirdetésre egyelőre senki sem jelentkezett, de reménykednek abban, hogy előbb-utóbb vevőre találnak, mert tudják, hogy sokan várnak veseátültetésre.

Túlélte az éjszakai fagyot egy kislány

MTI

Csodával határos módon élte túl egy tízéves kislány a szabadban töltött éjszakát, mínusz 8 fokos hidegben, Vorarlberg tartományban: kórházba szállításakor ugyan már csak 30 fok körül volt a testhőmérséklete, komolyabb baja azonban nem lett. A Carina nevű német kislány síelés közben tévedt el pén[illegible] a kora délutáni órákban, s [illegible] két

Napfelkeltekor a 150 fős kereső csapat újra elindult, bár nem hittek a csodában, amely végül bekövetkezett: egy kiránduló délelőtt 11 óra körül a sípályától messze halotta, amint valaki a mamáját hívja. Megtalálta a gyereket, s értesítette a mentőket. A kislányt valószínűleg az mentette meg, hogy nem esett pánikba: betakarózott letört fágakkal és jól összehúzta magát. Szerencsére még fagyási sérüléseket sem szenvedett. A szülők jo[illegible]

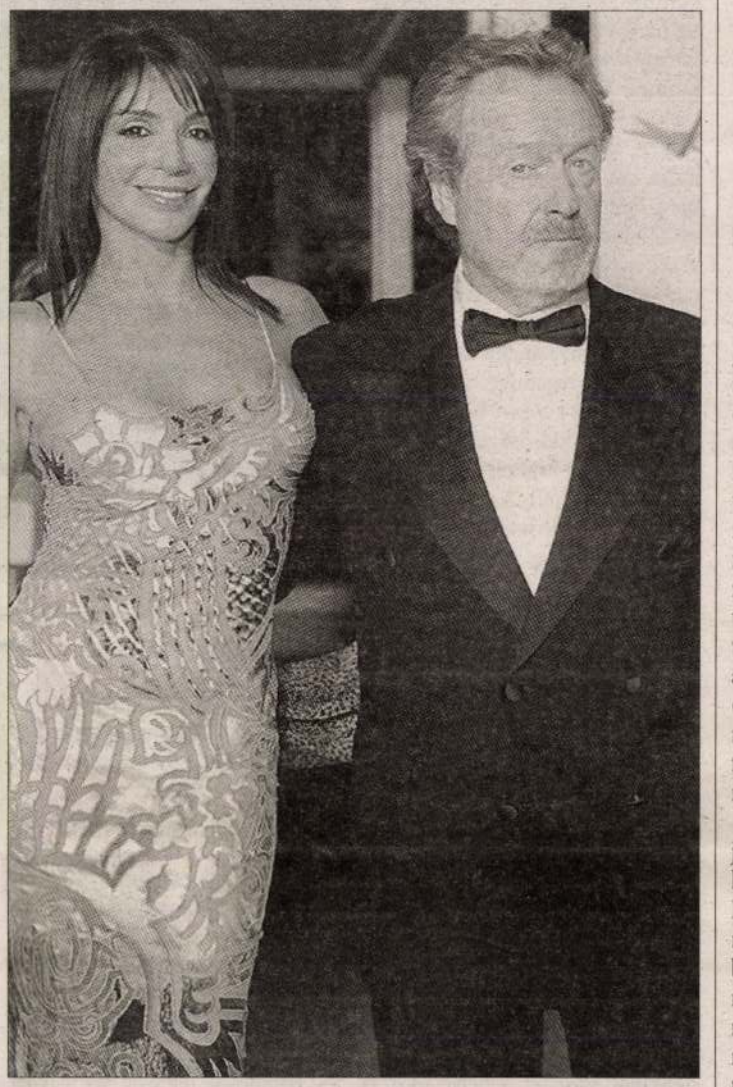

DÍJÁTADÓ BEVERLY HILLSBEN. Sztárok sora jelent meg az Amerikai Filmintézet díjátad[illegible] ünnepségén. A legnagyobb sikere Ridley Scott világhírű

Abszolút drogrekord Kínában

MTI

Kína délnyugati részén a rendőrség több mint 670 kilogramm heroint foglalt le, és szétzúzott egy nemzetközi kábítószer-csempész-hálózatot. A rekordnagyságú kábítószer-szállítmányra, amelyet két kamionban rejtettek el, a rendőrség Jünnan tartományban bukkant rá. A heroin mellett 572 ezer amerikai dollárnak megfelelő valutát is lefoglaltak, húsz embert letartóztattak és további 1,9 millió jüant (230 ezer amerikai dollár) elkoboztak. *Csia Csun-vang* kínai közbiztonsági miniszter az Ázsiában valaha is feltárt legnagyobb ilyen ügynek minősítette az esetet.

A tavalyi év első kilenc hónapjában Kínában 8000 kilogramm heroint foglalt le a rendőrség, az ENSZ statisztikája szerint többet, mint a világ bármely más országában. Novemberre ez a mennyiség már 12,3 tonnára növekedett. A január–novemberi időszakban a kínai rendőrség 67 500 embert tartóztatott le kábítószer-kereskedelem miatt, s 92 400 hektáron semmisítettek meg mákültetvényeket.